

Murat Sertoğlu _ Baltacı İle Katerina
Kitaplar, uygarlığa yol gösteren ışıklardır.
UYARI:

www.kitapsevenler.com

Kitap sevenlerin yeni buluşma noktasından herkese merhabalar...
Cehaletin yenildiği, sevginin, iyiliğin ve bilginin paylaşıldığı yer olarak gördüğümüz sitemizdeki tüm e-kitaplar, 5846 Sayılı Kanun'un ilgili maddesine istinaden, engellilerin faydalanabilmeleri amacıyla ekran okuyucu, ses sentezleyici program, konuşan "Braille Not Speak", kabartma ekran vebenzeri yardımcı araçlara, uyumlu olacak şekilde, "TXT", "DOC" ve "HTML" gibi formatlarda, tarayıcı ve OCR (optik karakter tanıma) yazılımı kullanılarak, sadece görmeengelliler için, hazırlanmaktadır. Tümüyle ücretsiz olan sitemizdeki e-kitaplar, "Engelli-engelsiz elele"düşüncesiyle, hiçbir ticari amaç gözetilmeksizin, tamamen gönüllülük esasına dayalı olarak, engelli-engelsiz Yardımsever arkadaşlarımızın yoğun emeği sayesinde, görme engelli kitap sevenlerin istifadesine sunulmaktadır. Bu e-kitaplar hiçbir şekilde ticari amaçla veya kanuna aykırı olarak kullanılamaz, kullandırılmaz.
Aksi kullanımdan doğabilecek tüm yasal sorumluluklar kullanana aittir. Sitemizin amacı asla eser sahiplerine zarar vermek değildir.
www.kitapsevenler.com
web sitesinin amacı görme engellilerin kitap okuma hak ve özgürlüğünü yüceltmek ve kitap okuma alışkanlığını pekiştirmektir.
Ben de bir görme engelli olarak kitap okumayı seviyorum. Sevginin olduğu gibi, bilginin de paylaşıldıkça pekişeceğine inanıyorum. Tüm kitap dostlarına, görme engellilerin kitap okuyabilmeleri için gösterdikleri çabalardan ve yaptıkları katkılardan ötürü teşekkür ediyorum.
Bilgi paylaşmakla çoğalır.
Yaşar MUTLU

İLGİLİ KANUN:

5846 Sayılı Kanun'un "altıncı Bölüm-Çeşitli Hükümler" bölümünde yeralan "EK MADDE 11" : "ders kitapları dahil, alenilemiş veya yayımlanmış yazılı ilim ve edebiyat eserlerinin engelliler için üretilmiş bir nüshası yoksa hiçbir ticarî amaç güdülmeksizin bir engellinin kullanımı için kendisi veya üçüncü bir kişi tek nüsha olarak ya da engellilere yönelik hizmet veren eğitim kurumu, vakıf veya dernek gibi kuruluşlar tarafından ihtiyaç kadar kaset, CD, braille alfabesi ve benzeri formatlarda çoğaltılması veya ödünç verilmesi bu Kanunda öngörülen izinler alınmadan gerçekleştirilebilir." Bu nüshalar hiçbir şekilde satılamaz, ticarete konu edilemez ve amacı dışında kullanılamaz ve kullandırılmaz. Ayrıca bu nüshalar üzerinde hak sahipleri ile ilgili bilgilerin bulundurulması ve çoğaltım amacının belirtilmesi zorunludur."

bu e-kitap Görme engelliler için düzenlenmiştir.
Kitap taramak gerçekten incelik ve beceri isteyen, zahmet verici bir iştir. Ne mutlu ki, bir görme engellinin, düzgün taranmış ve hazırlanmış bir e-kitabı okuyabilmesinden duyduğu sevinci paylaşabilmek tüm zahmete değer. Sizler de bu mutluluğu paylaşabilmek için bir kitabınızı tarayıp, kitapsevenler@gmail.com
Adresine göndermeyi ve bu isimsiz kahramanlara katılmayı düşünebilirsiniz.
Bu Kitaplar size gelene kadar verilen emeğe ve kanunlara saygı göstererek lütfen bu açıklamaları silmeyiniz.
Siz de bir görme engelliye, okuyabileceği formatlarda, bir kitap armağan ediniz...
Teşekkürler.
Ne Mutlu Bilgi için, Bilgece yaşayanlara.
Tarayan Yaşar Mutlu
www.kitapsevenler.com

www.yasarmutlu.com
yasarmutlu@yasarmutlu.com
yasarmutlu@kitapsevenler.com
kitapsevenler@gmail.com
Murat Sertoğlu _ Baltacı İle Katerina

MİNNETOĞLU TAYINLARI

Saygıları ile Sunar
Minnetoğlu Yayınları tk Halk Kitapları Serisi: 9,

HALK KİTAPLARI SERİSİ*-

nin 1. ncisi olan

Üstat Murat Sertopu'nua 12 imam adlı şaheserinin gördüğü büyük alâka karşısında Minnetoğlu Yayınları bu defa üstadın «Baltacı ile Ka-terina» adlı tarihî eserini sayla okuyucularına sunmaktadır.

Yazan : Murat SERTOĞLU

Tarayan Yaşar Mutlu
www.yasarmutlu.com
www.kitapsevenler.com
kitapsevenler@gmail.com
MURAT SERTOĞLU
HAKKINDA

MURAT SERTOĞLU 1912 yılında Selanik iline bağlı KOZANA ilçesinde doğmuştur. Babası Hersek'e bağlı FOÇA şehrendendir. Dedesi Murat Hulusi efendi FOÇA Kadısı idi. Cedleri aslen KONYALI olup KÂTİPZADELER diye meşhurdur.

Murat Sertoğlu'nun annesi S ARA YE VO Kadısı olan YUSUF Efendinin km AYŞE SIDİKA'dır. Babası Abdüsselâm TAFRO'dur.

Murat Sertoğlu ailesi Balkan Savaşından sonra İstanbul'a, oradan da Giresun'a göçmüştür.

Murat Sertoğlu Giresun Ortaokulundan 1928 yılında; mezun olmuş, lise tahsilini İstanbul'da Feyziâti (Boğaziçi) Lisesinde tamamlamıştır.

İstanbul Üniversitesi Fizik — Kimya ve Hukuk Fakültelerine devam ederken bir yandan da çeşitli liselerde Matematik, Fizik — Kimya öğretmenlikleri yapmıştır.

Bu arada 1933 yılında asıl kendisini çeken ve rüyalarına giren gazetecilik mesleğine başlamıştır.

Murat Sertoğlu, yazarlık ve gazetecilik mesleğinde aranan, sevilen eserleri okuyucular ve gazeteler tarafından ısrarla kapışılan bir yazar olarak, yeni yeni eserler vermektedir.

Çalıştığı gazeteler ve dergiler, HERGÜN, HABER, VAKİT, CUMHURİYET, SON POSTA, TAN, VATAN, YEDİGÜN, KARİKATÜR, KARAGÖZ, TANİN, ULUS, YENİ SABAH, SON TELGRAF, GECE POSTASI, YENİ GAZETE, TERCÜMAN, Ankara'da çıkan KUDRET, SON SAAT, HABER, Bursa da çıkan HÂKİMİYET gibi gazete ve dergilerdir.

Üstat Murat Sertoğlu, son derece tevazu sahibidir. Büyük bilgisi ve usta kaleminin sanki hiç farkında değilmiş gibi genç, mesleğe yeni başlamış bir insanın heyecanı, çalışkanlığı, aşkı ile davranır. Mesleğinin icap ettirdiği yere çabucak hazırlanıp koşar. Onun için bir savaş meydanına, bir çöle gitmek de bir kütüphaneye gitmek kadar tabiidir.

Yeter ki orada göreceği, öğreneceği,)lsun.

Kendisi yazdığı eserlerin adları ile sayılarım çoktan tmuştur.

Araştırmamız bu eserlerin ikiyüzden fazla olduğuna göstermiştir.

ler olsun. Kend unutmuştur.

yazacağı bir şey-

Eserlerinin çoğu tarihî romanlardır. Memleketimizde en tanınmış velût bir kalem olup, bir çok eserleri filme alınmıştır.

Kendi adından başka yirmiden fazla müstear adla eserler yayınlamıştır.

Fransızcadan 20 den fazla eser çevirmiştir. Fransızca, İngilizce, Arapça, Rusça, Slavca, Farsça dillerini bilir.

Türkiye'de yazı rekoru Murat Sertoğlu'nundur. Ondan sonra Ahmet Mithat efendi gelir.

Üstat okuyucularına birbirinden güzel eserler kazandırırken belki de dünyanın en çok yazı yazmış kaleminin sahibi olmuştur.

Üstad Murat Sertoğlu'na yazı hayatında uzun yıllar ve yeni başarılar dileriz.

MİNNETOĞLU YAYINLARI

İ3 i

ft

MİHNETOĞLU TAYINLARI

MİNNETOĞLU

YAYINLAR I

Cağaloğlu Meydanı — İstanbul Telefon: 27 86 80

BALTACI

üe KATERİNA

Minnetoğlu Yayınları Halk

Kitapları Serisinin H. Kitabı

olarak 1966 yılında

yayınlanmıştır.

İt Kapak: Cemal Dünder İf Dizgi, tertip, baskı: Toker Matbaası

BİRİNCİ KISIM

ÇAMAŞIRCININ KIZI

PAPAZ Gluk, dostu papaz David tarafından gönderilen hizmetçi kızın gelmiş olduğunu kendisine söyledikleri zaman tncil okuyordu. Lüther mezhebine mensup olan bu fakir papaz, bir türlü küçük evinin işine bakacak iyi bir hizmetçi bulamamıştı. İyi bir hizmetçi bulmak, her şeyden evvel iyi para vermekle mümkündü. Bu derdini bir münasebetle dostu rahibe açtığı zaman o birdenbire duralamış, sonra:

— Ben sana bir hizmetçi göndereyim, demişti. Para istemez, boğaz tokluğuna çalışır.

Arkasından da kendisine göndereceği hizmetçi hakkında ona şu kısa malûmatı vermişti.

— Bu bir çamaşırcı kadının kızıdır. Babası yoktur. Yani günah mahsulü bir piçtir. Annesi, onu işlediği bir günah sonunda peydahlamış. Fakat o kadar çok günah işlemiş ki, babasını bir türlü kestiremiyor. Bir gemici

12

mi, bir asker mi, bir esnaf mı, belli değil. Günah çıkarma hücresinde bunu olduğu gibi itiraf etti. Ona Marta adım ben verdim. Vaftizini ben yaptım. Üç dört sene var, anası onu benim evime bıraktı. Eli hizmetçilik işlerine pek yatkın değil ama dayak yiyince emredilen şeyi yapı- yor. Şimdi büyüdü serpildi. Güzel bir kız oldu. Anası onun da kendisi gibi kötü yollara düşmesini istemiyor. Benim de hizmetçiye ihtiyacım yok. Evimde yaşlı bir kadın var, sevap olsun diye onu besliyorum. Başkalarına onun da kendisi gibi kötü yollara düşmesini istemiyor. Henüz evlenme çağına da girmedir. İyisi mi onu sen yanma al. Biz rahipler ellerimizi beşerî ihtiraslardan çekmiş insanlarız. Evin küçük, pekâlâ idare eder, yemeğini pişirir, çamaşırını yıkar. Sen de sevap kazanırsın.

Ve papaz Gluk bedava bir hizmetçi kız bulduğundan memnun, dostu rahibe teşekkür etmişti.

Kendisine bu haberi getiren kilise hademesine: — Peki, dedi. Dışarıda beklesin. Görüyorsun ya İn-cil okuyorum. Sen de git kiliseyi süpür.

Papas Glukun evi küçük kiliseye bitişik olduğundan hademe hemen gitti. Çok şükür hem kiliseye hem de papaza hizmet etmekten .kurtulacaktı. Papaz Gluk ona bir hizmetçi kızın geleceğini, gelince hemen kendisine haber vermesini daha sabah duasından sonra söylemiş bulunuyordu.

Papaz yalnız kalınca bir müddet daha İncil okudu. Fakat zihni bir defa hizmetçi kıza takıldığından okuduğunu pek anlayamıyordu. Bir günah mahsulü olan bu kıza bir defa görmek arzusuna kapılmıştı.

Acaba işine yarayacak mı idi? Akıllı uslu bir şey miydi? Yoksa o da anası gibi günahkâr tabiatlı mı idi?

Ah şu insanlar ne zaman ıslâh olacaklardı? Bir ka-

13

nasıl kendini tereddüt etmeden şu, bu erkeğe veriyor ve üstelik utanmadan piçler peydahlayabiliyordu? Zihninde bu kötü düşünceler varken mukaddes kitap okunur muydu? İncili kapadı. Sonra aklına bir nok-fea takıldı. Evinde hizmetçi olarak bile olsa böyle bir günah mahsulü kıza bulundurması doğru olur mu idi? Dostu Papaz David'e hemen muvafakat cevabı verdiğiinden dolayı birdenbire bir pişmanlık duydu. Kilise hademesi iyi kötü işlerini yapıyordu zaten.

Ama olan olmuştu bir kere. Kalın sesiyle:

— Marta buraya gel! diye seslendi.

Papaz Glukun evi iki oda, bir küçük mutfak ve sofadan ibaret olduğundan yeni hizmetçi kızın kendisini çağırdığını duymamasına imkân yoktu. Netekim hemen dışarda bir gürültü duyuldu. Tereddütlü bir el kapı tokmağını çevirdi ve içeriye iri siyah gözlü ürkek bakışlı on dört yaşlarında bir kız girdi.

Papaz Glük gözlüklerinin arkasından bu günah mahsulü kızı dikkatle bakıyordu.

Aydınlık bir yüzü vardı. Kalkık kaşları altında iri siyah gözleri, alının ucuna doğru sarkmış siyah saçlarıyla aynı renkte idi. İnce, kalkık bir burnu vardı. Bunun altında muntazam kalınca dudaklarının arasından dizi halinde küçük beyaz dişleri görünüyordu. Üzerinde basit bir elbise vardı. Her halde heyecanlı olacaktı ki göğsü biraz hızlıca inip kalkıyordu. Ve inip kalktıkça birer yumruk büyüklüğündeki muntazam göğüsleri kendisine biraz darca gelen entarisini gerip duruyordu.

Papaz Gluk, dostu ihtiyar Davidin bu hizmetçi kızı Beden her hangi başka bir kimseye tavsiye edememiş olduğunu şimdi gayet iyi anlıyordu.

Evet bir günah mahsulü bu güzel kız, böyle ürkek bakışlarıyla bile insana günah işlemeyi hatırlatıyordu.

Hemen zihninde» bu kötü düşünceleri atmak için

î 1

İncilden bir iki cümle mırıldandı. Kendisine ciddî bir tavur verdi. Ve:

— Adın ne senin! diye sordu.

Bu suali sorar sormaz da ne derece budalaca bir sual sormuş olduğunu düşündü. Papaz David ona isminin Marta olduğunu söylemiş, o da az önce kendisini ismiyle çağırmamış mıydı?

Aynı şeyi hizmetçi kız da düşünmüş olmalı ki güzel gözleri bir kat daha açıldı. Sonra ahenktar ve çekici bir sesle konuştu:

— Benim adım Marta'dır papaz efendi... dedi.

Papaz Gluk, sorduğu bu mânâsız sualden dolayı kendi kendine kızdı. Bir evin efendisi; hizmetçisine Efendilerin akıllı ve nüfuz sahibi olduğunu bildirmek mecburiyetinde idi.

— Adının Marta olduğunu biliyorum. Başka adın var mı? diye sordum.

— Yoktur papaz efendi.

— Ev işlerini bilir misin?

— Bilirim papaz efendi. Yemek pişiririm. Ortalığı siler süpürürüm. Çamaşır da yıkarım.

— Benim de istediklerim bundan ibaret. Karşı odada yatıp kalkacaksın. Ev zaten küçük. İşin hafif. Fakat çok sert bir adamım ben, duydun mu?

— .Anladım papaz efendi.

— Karşı oda hem kiler vazifesi görür, hem de yüklük. Sen de orada yatacaksın.

— Emredersiniz papaz efendi...

— Haydi hemen işe koyul! Bahçede kuyu var. Evi güzelce sil, süpür. Akşam üstü çorba ile patates yemeği pişir. Yağı falan fazla harcama. Kilerde tahta sandık içinde erzak var.

Papaz Glukun verdiği talimat bundan ibaret oldu. Ve bazı ziyaretler yapmak üzere evinden çıkıp gitti.

Marta küçük evde yalnız kaldı.

15

Bu sert bakışlı papaz kırk yaşlarında vardı. Siyah sakalı, kalın kaşları kendisine bir heybet veriyordu. Marta'yı ona tavsiye eden papaz gibi ihtiyar ve sarsak değil' di. Fakat yeni hizmetçiye en fazla memnun eden şey, bu evde yalnız olacağı idi. Babalığı diyebilirdi o papaz Da-vidin evinde bir ihtiyar acuze vardı ki her gün kendisini döğür, iş üstüne iş icat ederdi. Anasına gelince onun kendisi ile katiyen meşgul olduğu yoktu. Gündüzleri çamaşırı yıkamak, geceleri ise amele, esnaf ve gemici gibi adamların koynunda vakit geçirmekten başka bir şey düşünmeyen bu günahkâr kadının kızıyla meşgul olacak* vaMi yoktu.

Hem pek güzel biliyordu ki eğer kızı yanında kala cak olursa o da ergeç kendi yolunu tutacaktı. Bunu ise her günahkâr kadın gibi istemiyordu. Kızını o ihtiyar papazın evine de bunun için vermişti. Papazlar Allanın sevgili kulları idiler. Papazların evine insanları kötü yollara sevkeden şeytanlar uğramazdı.

Onun için çok güzel olacağını anladığı kızım böyle namuskâr bir yerde büyütmek kararını vermişti. Kız büyüünce, namuslu bir adamla evlenebilir ve hayatını kurtarabilirdi. Bir papazın evinde büyümüş olan bir ki' zm namusundan kimse şüphe edemezdi. Drahoması falan olmadığı halde güzelliği ve uysallığı ile kendisini besleyecek bir koca bulurdu. Papazların çok tanıdığı olur du. Papaz David ona münasip bir kismet bulurdu.

Ama papaz David, evinde işlerine bakan diğer ihtiyar kadının şikâyetlerine dayanamamış re iyi, namuslu bir papaz diye tanıdığı Gluk, hizmetçisizlikten kendisine şikâyetle bulununca, kızı hemen ona göndermişti.

Marta, dört sene kadar kaldığı papaz David'in evin de okuma yazma öğrenmiş, bir çok kitaplar da okuyabilmişti. Gözü açılmıştı. Bunda ihtiyar papazın zengin

kütüphanesinin çok rolü olmuştu. Bu kitapların hemen hepsi dinî, tarihî ve edebî eserlerdi. Marta'yı ise sadece tarihî ve edebî eserler alâkadar etmişti.

* **

Papaz Gluk akşam geç vakit evine dönebildi. Ziyaretine gittiği dostu onu akşam yemeğine de alıkoymuştu. Yemekten sonra ise dinî bahisler açılmış, bu yüzden saatler akıp gitmişti. Ancak saatin gece yarısını vurması papaz Gluku harekete getirmiş ve dostundan izin alarak evine koşmuştu.

Yeni hizmetçi o saatte uyumakta olacağından kapıyı çalmadı. Anahtarıyla açtı. Meryem Ana kandilinin ışığında şamdanı bularak yaktı ve odasına gitti.

Her taraf derli toplu olduğu gibi masanın üstünde de hazırlanmış, fakat soğumuş iki kap yemek duruyordu. Yatağı da açılmış, çoktan beri yıkanmamış çarşaflar yıkandığından beyaz bir renk almıştı.

Papaz Gluk buna memnun oldu.

Fakat hizmetçi kız nerede idi?

— Marta! diye seslendi. Cevap alamadı. O zaman elinde şamdan olduğu halde karşıdaki küçük odaya doğru yürüdü.

Tam kapının önüne geldiği zaman duraladı. Acaba içeriye girmesi doğru mu idi? Mânasını anlamadığı bir heyecan birdenbire vücudunu âdeta sarstı.

Ne oluyordu böyle? Elleri neden titriyordu? Nerede ise elindeki şamdan düşecekti.

Şamdanı tahta bir masaya bırakarak bir istavroz çıkardı.

Kendisi bir din adamı idi.

Bu mesleği seçerken bütün beşerî hislerden sıyrılmış, kendisini tam manasıyla Allaha ve kiliseye vakfetmişti.

17

Şimdi gayrî ihtiyarî gözünün önüne Martü'mn gün-düzkü hali gelmişti. Onun bir günahkâr kadının kızı olduğu, iri gözlerinin saçtığı ışıklardan, aralık duran kırmızı ağzının çapkınca kıvrılışlarından nasıl da belli oluyordu.

Evet evet böyle bir kızı evinde bulundurması doğru olmayacaktı. Kendine, kendi iradesine itimadı vardı.

Fakat bir günahkâr kadının piçinin bir din adamının evinde barınması doğru olmazdı.

Heyecanı biraz geçtikten sonra şamdanı gene eline aldı. Bakalım odasında mıydı, yoksa öteberi aşırıp kaçmış mıydı? Bundan dolayı onun odasına bakmaya mecburdu. Hizmetçiler ekseriyetle hırsız olmazlar mı idi?

Kapının tokmağına dokunur dokunmaz kapı açılı-verdi ve şamdan karanlık küçük odayı bir anda aydınlattı.

.Aynı zamanda papaz Gluk kapının önünde taş gibi dondu kaldı.

Gözleri yuvalarından fırlayacakmış gibi büyüdü.

Düşmemek için kapının pervazına dayandı.

Hayır, Marta bir takım meçhul kaatiller tarafından parça parça doğranmış ve öldürülmüş olsaydı bile bu derece bir dehşete ve heyecana düşecek değildi.

Halbuki gördüğü manzara da dehşete düşecek bir şey yoktu.

Marta yatağında uyuyordu.

Hava çok sıcak olduğundan üzerine yorgan, çarşaf filan almamıştı ve çırıl çıplaktı.

Papaz Gluk o zamana kadar hayatında çıplak bir kadın, hem de güzel bir kadın görmüş değildi.

Marta adındaki bu kızın vücudu ise harikulade gü-*e! ve mütenasıptı. Genç kız yüzükoyun yatmıştı. Kalçaları yükselmiş, beli çukurlaşıyordu. Bir ayağını .kıvrırmış;

karnına doğru çekmiş, bu yüzden bacakları aralanmıştı.

Papaz Gluk, gayri ihtiyarî bir istavroz çıkardı. Buraya girmek ve onu çıplak görmekle çok mu büyük bir günah işlemişti?

Her halde büyük bir günahtı bu. Fakat mazereti de vardı. Onun böyle açık saçık uyumakta olduğunu

nereden bilecekti? O, sadece evde mi değil mi bunu kontrol etmek için Martanın odasına girmişti.

Papaz Gluk dışarı çıkarak kapıyı çekti. Fakat bir türlü kapının önünden ayrılamıyordu. San-M oraya esrarlı bir kuvvet tarafından mihlanmıştı. Kendi kendisine:

— Odama gitmeli, soyunup yatmalıyım. Uyumadan, önce de biraz İncil okumalıyım. Yarın Pazar erkenden, kalkmak lâzım, diye mırıldandı.

Fakat bütün yaptığı, sadece bu mırıltıdan ibaret kaldı. Ayakları kendisini dinlemiyordu ki... Başını salladı:

— Evet, hemen gitmeliyim. Burada durmamda mâna yok. Pek münasebetsiz bir iş? Çırılçıplak yatıp uyumak çok münasebetsiz bir şey! Mesele orada değil, üşü-yscek, hastalanacak. Bir de hasta ile mi meşgul olacağım!?. Sanla başka işim mi yok?

Eliyle alnında biriken terleri sildi. Sonra: «— Haydi papaz Gluk! bu insanî vazifeni de yap! İçeri gir ve onu ört! Yorg,anı zaten ayağının dibinde!» diye mırıldandı.

Yeniden kapıyı açtı. Marta şimdi vasiyetini değiştirmiş olarak yatıyordu. Titrek adımlarla ona doğru yaklaştı, yaklaştı, yaklaştı. Yatağın tâ basma kadar sokuldu. Ne kadar da sakin uyuyordu. Dudakların-daki garip gülümseyişe bakılırsa hsr halde güzel bir rüya görmekte ölmeliydi.

Titreyen sağ eliyle yorganı tuttu ve yavaşça hizmetçi kızın üstüne örttü.

Bunu yaparken eli Martanın çıplak tenine dokunmuş ve bu dokunuş papazın üzerinde tarif edilmez bir heyecan uyandırmıştı.

Eğer biraz daha kalsa dizlerinin bağı büsbütün gevşeyecek ve belki de yere düşecek olduğunu hissedince âdeta kaçar gibi odadan çıktı.

I Papaz Gluk odasına döndüğü zaman hâlâ derin bir heyecan içinde bulunuyordu. Şamdanı masanın üstüne bırakarak yatağının üstüne çöktü. Hızlı hızlı nefes aldığı halde bir müddet öylece hareketsiz kaldı. Sonra sağ elini gözlerine yaklaştırdı. Avucunu çevirdi, kendi kendisine:

— İşte elimin şurası tenine değdi, diye mırıldandı.

Birden gösleri duvarda asılı bulunan ve çarımha gerilen Hazreti İsayı tesvir eden küçük heykele ilişti. Hemen dizleri üstünde bu heykele doğru yürüdü. Ellerini kavuşturdu:

— Acaba beni affedecek misin ey Ruhul Kudüs? diye inledi. Büyük bir günah işledim. Evet pek büyük bir günah! Kaldıramayacağım kadar ağır bir günah bu. Sen affet beni ey Ruhul Kudüs!

İçini böyle boşaltınca biraz rahatlar gibi oldu. Üst-fâste birkaç istavroz çıkardı. Sonra da soyunup yatmak üzere yatağına doğru gitti.

Tam bu sırada kapısının vurulduğunu hissetti. Bu hafif bir gürültü idi. Fakat papaz Gluku üzerinde sanki top güllesi imiş gibi bir tesir husule getirmişti.

Sıçrayarak geri döndü! Oda kapısına baktı.

Tık, tık!

Evet yanlış duymamıştı? Odasının kapısı vuruluyor-. Evde ondan başka hiç kimse olmadığından her halde

20

Uyanmıştı demek. Fakat gecenin bu ilerlemiş saa-tinde odasında işi ne idi? Neden vuruyordu kapısını?

Tık, tık, tık!

Ya çıplaksa? Ya yattığı gibi odasına gelmek istiyorsa? Papazın vücudu yeniden heyecandan zangır zangır titremeye başlamıştı. Gecenin böyle ilerlemiş saatinde odasına çıplak bir kızın gelmesine imkân yoktu. Bu bir tuzal: da olabilirdi. Kilise adamları arasında düşmanları çoktu. Kendisini bu kilisenin baş papazlığından attırmak isteyen bazı kimseler, pekâlâ ona böyle bir tuzak hazırlamış olabiliyorlardı.

Kapı üçüncü defa vuruldu:

Tık, tık, tık!

Böyle hareketsiz duramazdı ki boşuk bir sesle:

— Gel! diye mırıldandı. Aynı zamanda da kapıdan içeriye bir şeytanın gireceğini bekleyen bir insan gibi gözlerini kapıya dikti.

Kapı yavaşça açıldı! Sonra da genç hizmetçi kız mütereddit adımlarla içeri girdi.

Çok şükür çıplak değildi. Üzerine entarisini giymiş bulunuyordu.

— Affedersiniz papaz efendi! Bir emriniz var mı diye baktım. Geldiğinizi duymadım da uyuya kalmışım. Yemeğinizi ıstayım mı?

Papaz Gluk rahat bir nefes almıştı. Heyecana düşecek bir şey yoktu. Hizmetçi kız, normal hizmetçilik va-Bifesini yapmak için gelmişti.

Heyecanını belli etmemek için öksürdü. Sonra:

— Hayır, teşekkür ederim. Sana ihtiyacım yok kızım diye cevap verdi, dışarıda bir dostumda yemek yediğim için şimdi bir şey istemem. Yalnız bunları kaldır dışarı götür.

— Emredersiniz papaz efendi!

Ne tesir edici bir sesi vardı. Gözleri ne gar." "şıklar-

21

ıa yanıyordu? Yoksa, evet yoksa odasına girmiş ve kendisini örtmüş olduğunun farkında mı idi?

Uyumuyordu da kendisini mahsustan mı uyur gibi

göstermişti?

Öyle ya yoksa geldiğini nereden duymuş ve kalkmış olabilirdi?

Papaz Gluk hizmetçi kızın yüzüne bakamıyordu. Basını eğdi. Şimdi Marta'nın gidiş gelişini ayaklarından takip ediyordu.

Hizmetçi kız hem hizmet görüyor hem de konuşu1 yordu:

— Pişirdiğim çorbayı beğeneceğinizi ümit etmiştim papaz efendi. Onu büyük bir dikkatle pişirmiştim.

Yemek de iyi olmuştu zannederim. Yazık ki onları tatmak tenezzülünde bulunmadınız. Sonra bugün çamaşır da yıkadım. Yatak çarşaflarınız kirlenmişti. Yalnız pek az sabun kaldığından çamaşırlarınızı yıkayamadım.

İşlerini bitirdikten sonra papaz Glukun .karşısına dikildi:

— Soyunmanıza yardım edeyim mi papaz efendi? Papaz Glukun boğazı kurumuştu:

— Soyunmama mı? diye mırıldandı...

— Evet efendim. İsterseniz yattığınız vakit dizlerinizi de oğayım. Bu işe alışkınım. Bizim papaz Davidin dizleri romatizmalı idi. Kilise taş olduğundan bu kötü hastalığa tutulmuştu. Geceleri onun dizlerini oğardım.

Nasıl oldu, bunu papaz Gluk asla anlayamadı. Dizlerinin bağı mı birdenbire çözülmüştü? Bir anda küçük hizmetçi kızın önünde diz üstü çöktü. Belki düşen bir insanın tabii bir hareketiyle genç kıızı kucakladı:

— Marta, Marta! diye inledi. Sen şeytan mısın yoksa?

Genç kız şaşırmış, kalmıştı. Ne olmuştu efendisine böyle? Fakat yerinden kıpırdamadı. Kendisini onun kol-
„____u<vuü nareKette bulunmadı.

Yalnız:

— Ne oldunuz papaz efendi? Birden hastalandınız mı yoksa? Ben neden şeytan olayım? diye sordu.

— Söyö Marta! Sen şeytan mısın? Benim irademi denemek için mi gönderildin?

— Hayır ben şeytan değilim. Sadece hizmetçinizim...

— Olamaz. Sen şeytansın! Senin önünde bütün irademi kaybediyorum. Evet neden yalan söyleyeyim.

Hris-tiyanlara yalan söylemek yakışmaz. Hele bir papaza, hayatım .kiliseye vakfetmiş bir papaza hiç yakışmaz. Bak beni ne hale getirdin!

— Yemin ederim ki bir şey anlamıyorum papaz efendi. Bir kabahat mı işledim? Eğer bir suçum varsa beni döğersioiz!

— Hayır! Beni sen döğmelisin! Beşeri zaaflarına hakim olamıyan bir papaz, döğölmeğe hak kazanmış demektir. Yalvarırım sana Marta, yüzüme iki tokat at! O-dana kaç! Kapım arkasından sürmele!

— Bir hizmetçi efendisine böyle şey yapabilir mi? Neler söylüyorsunuz papaz efendi?.

— Sen benim hizmetçim değil hâkimimsin!.

— Neler söylüyorsunuz? Her halde maksadınız benimle alay etmek olmalı!

— Yalvarırım sana Marta! Buradan git! Odamdan git! Beni öyle büyük günaha sokacaksın ki! Zaten bu davranışım ile bile bütün ömrümce kaldıramıyacağım bir günaha girdim.

Papaz Gluk şimdi yüzünü iki elinin arasına almış tıpkı bir çocuk gibi hıçkırma hıçkırma ağlamağa başlamıştı. Marta o zaman bir kaç adım geri gitti. Papaza garip garip baktı. O da heyecanlandı yanakları pembe pembe olmuştu. Aynı zamanda bir korku da hissetmeğe başlamıştı.

23

— Affedersiniz papaz efendi! diye mırıldandı. Odaklan çıktı, kendi odasına gitti.

Papaz Gluk ancak sabaca karşı hiç soyunmadan uzanmış olduğu yatağında bir iki saat kadar uyuyabildi. Günlerden pazar olduğundan erkenden kalktı ve adetâ kaçır gibi evinden çıkarak kendisini kiliseye attı, Kilise hademesi papaz Glukun kiliseye bu kadar erken geldiğini o zamana kadar hiç görmemişti.

Aynı zamanda papazın son derece hidetli olduğunu da farkettiler. Olur olmaz küçük bahanelerle kendisini durmadan azarlıyordu.

Nihayet dua zamanı yaklaşmış, kilise dolmaya başlamıştı. Hademe zangoçluk ödevide yaptığından yavaş yavaş çanları çalmaya başlamıştı.

Biraz sonra da ayin başladı. Papaz Gluk'un hitabet kudretini beğenen halk her pazar kiliseyi ağız ağıza doldururdu. O pazar da böyle oldu. Duadan sonra vaaza başlayan Gluk konu olarak ahlak ve fazileti ele almıştı. ? Kilise halkına parlak cümlelerle bu konu üzerinde na* şihatler veriyordu.

İşte tam bu sırada gözleri en arka sıraların birinde yer almış bulunan Marta'ya ilişti.

Evet bu Marta idi. Başım dört köşe bir örtü ile bağlamış, büyük bir vecd içinde söylediği sözleri dinliyordu.

Gözleri karşılaştıkça papaz Gluk bu gözlerin içinde derin bir hayranlık ışığı gördü.

Artık papaz Gluk için koca kilisede başka bir tek kişi yoktu sanki.

Sadece Marta kendisini sonsuz bir vecd ve hayranlık içinde dinleyen bu 14 yaşındaki güzel kız vardı.

Papaz Kluk büsbütün coşmuştu. Papaz Gluk'un parlak sözleri kilisenin kubbelerine en loş köşelerine çarparak akisler yapıyor, herkes ^dJ^inj sonsuz hir tro^/i w»-1- ->-•-"

24

Nihayet vaaz bitti. Ve papaz Gluk kilisenin günah çıkarma hüccesine girdi. Bu kilisedeki son işi idi.

Hüccenin öbür ucunda ekserisi kadın olmak üzere kalabalık bir halk kitlesi sıra bekliyordu.

Birer, birer içeri giriyorlardı. Papaz Gluk, arayer-deki kafesin arkasında oturuyor. Kendisine günahlarını itiraf eden heyecanlı sesleri dinliyordu. Sonra itiraf sahibine birkaç kelime ile bir daha aynı şeyi yapmamasını söyleyerek günahını affettiğini ilâve ediyordu.

İnsanların ne çeşit çeşit günahları vardı. Kimi aç kaldığından dolayı bir ekmek çaldığını, kimi babasına yalan söylediğini, kimi bir mazereti olmadığı halde iki hafta kiliseye gelmediğini söylüyordu.

Hele son olarak hücreye giren bir ihtiyar İcadının saçma sapan vehimleri onu büsbütün sıktı. Papaz Gluk acele ediyordu; işi vardı. Bu işinin ne olduğunu kendisi de pek bilmiyordu ama eve bir an önce dönmek arzusunu da hissettiği muhakkaktı.

Nihayet ihtiyar kadın çıktı. Hemen onun arkasm-dan günah çıkarma hücreğine bir başka gölgenin girdiğini hissetti.

Bu hafta da ne kadar çok günahkâr vardı? İnsan* ların ahlâkları mı bozuluyordu neydi?

İşte o da söylüyor heyecanlı genç bir ses:

— Allah benim de günahlarımı affeder mi papaz efendi?

Papaz Gluk, sonsuz bir heyecan içinde ürperdi. Bu onun sesiydi. Martanın sesi. Kendisine hâkim olmaya çalışarak:

— Senin günahın nedir kızım? Diye sordu.

— Günahım pek büyüktür papaz efendi.

— Söyle! Günahlarını olduğu gibi söyle! Hiç çekinme! Onların affedilmesini istiyorsan her şeyi olduğu gibi söylemelisin!

— Fena rüyalar görüyorum! Her gece kendimi erkeklerin kollarında görüyorum ve bundan zevk duyuyorum papaz efendi! Evet itiraf ederim ki zevk duyuyorum.

— Bu büyük bir günah değildir. Senin rüyalarına şeytanlar giriyor demek. Yatmadan önce İncil okursan rahat edersin.

— Hepsı bu kadar değil papaz efendi. İstiyorum ki bu zevk alışlarım yalnız rüyalarımda kalsın,. Sahici hayatımda da bir erkeğin beni sevmesini, kollarının arasında sıkmasını, öpmesini, bana aşkımdan bahsetmesini istiyorum. Bu çok fena değil mi papaz efendi?

— Allah her kulunu bir rahibe gibi yaşamak için yaratmaz kızım. Elbette günün birinde evleneceksin! Ve o zaman bütün bu rüyaların hakikat olduğunu göreceksin! Biraz sabırlı olup beklemesini bil!

— Bunları hissettiğim için cehenneme mi gideceğim?

— Hayır sen cehenneme değil, cennete lâıyk bir insansın.

— Büyük, bir günahım var papaz efendi! Pek muhterem bir zat, bana dün gece «sen şeytan mısın?» diye sordu. İstemediği halde beni kucakladı. O muhterem zatı günaha soktum. Bu da bir günah değil mi? Şimdi ne yapayım? Onun evinden gideyim mi? Fakat benim gidecek hiç bir yerim yok. Anam günah yolunu tutmuş bir kadındır. Ben de bir günah mahsulüyüm! Eğer bu muhterem zat beni evinden atacak olursa belki anamın yolunu tutmak zorunda kalacağım bu vaziyet karşısında ne yapayım papaz efendi?

Papaz Gluk cevap verdi:

— Evde kal kızım!

— Sözleriniz ruhumu aydınlattı. Bana ümit kapılarım açtı. Allah size istediklerinizi versin papaz efendi!

Genç kız hücreden sessizce çıktı.

Kendisi günah çıkarmak için bekleyen insanların so nuncusu olmalıydı ki artık hücrenin karşı tarafına hiç kimse gelmiyordu.

Fakat papaz Gluk dışarı çıkmıyordu.

Ne garip bir vaziyette bulunuyordu. Hep kendisine geliyorlardı. Halbuki asıl içini dökmek, günahlarından sıyrılıp kurtulmak için onun bir papaz bulması lâzımdı.

O kime gitmeli, kime yalvarmalıydı?

İçini, ıztırabını kime dökmeliydi? Kimden teselli aramalı idi?

Şu anda vicdanı ne kadar ağır bir yük altında bulunuyordu.

Bir gün içinde ne kadar değişmişti. Dünkü hali ile bugünkü hali arasında ne kadar fark vardı!

Sanki önünde derin bir uçurum görüyor, kendi de bu derin uçuruma düşmek üzere bulunuyordu.

Kendi kendine:

— İradene hâkim ol Gluk! Diye mırıldandı. Hazreti İsa seni imtihan ediyor. Zaaf gösterme! Metin ol!

Sonra bulunduğu yerde diz üstü çöktü. Sanki bir papazın huzurunda günahını itiraf ediyordu. Ellerini kavuşturdu. İçindeki bütün hisleri olduğu gibi söyledi. Allaha kendisini affetmesi için yalvardı.

Papaz Gluk kırk yaşında, sıırım gibi adaleli, kuvvetli bünyeli ve oldukça yakışıklı bir adamdı. Şakaklarında tek tük beyaz teller vardı.

Dışarı çıktığı zaman kilisenin bomboş olduğunu gördü. Halk mumlarını çoktan yakmış ve dışarı çıkmıştı.

Sadece bir köşede elinde büyük süpürgesiyle kilise hademesi duruyor, kiliseyi süpürmek için papaz efendinin dışarı çıkmasını bekliyordu.

Onun günah çıkarma hücreğinde böyle çok uzun zaman kalmasına bir türlü mânâ verememişti. İşte çok şükür nihayet dışarıya çıkmış bulunuyordu.

O ne?

Papaz efendinin gözleri neden yaşlıydı? Ağlamış mı idi yoksa!?

— Muhterem papaz efendi. Galiba çok üzüntülü şeyler dinlemiş olacaksınız. Günahlarını çıkarmak için bugün sise müracaat edenler arasında her halde fazla günahkârlar vardı. İnsanların günahları sizi galiba ağlatmış!

— Evet doğru söyledin! İnsanların günahları beni ağlattı. Allaha bütün günahkâr kullarını affetmesi için yalvardım.

— Çok büyük sevaplar kazanıyorsunuz papaz efendi!

— Kilise adamlarının vazifesi bu değil mi? Papaz Gluk kiliseden çıkarak doğruca evinin yolunu tuttu. Hızlı hızlı yürüyordu. Fakat evinin kapısına vardığı anda ayakları birdenbire durdu. Adım atamaz oldu. Bir türlü elini kaldırıp kapıyı çalamıyordu.

Bu sırada kapı kendiliğinden açıldı ve Marta güler yüzle eşikte belirdi:

Papaz Gluk bir sarhoş gibi sallanarak içeri girdi. Odasındaki masasında dumanlan tüten nefis bir çorba varcu.

Hizmetçi kızı!

— Çok acıkmış olacağınızı düşünerek yemeğinizi hazırladım efendim, dedi.

— Teşekkür ederim lazım!

Hizmetçi kız papazın cübbesini ve şapkasını aldı. Odanın biricik koltuğunu masaya yaklaştırdı. Papaz Gluk da hemen oturarak çorbayı içmeğe başladı.

Kendisi mi çok acıkmişti; yoksa çorba mı hakikaten çok nefisti; bunu pek kestiremiyordu.

Marta sordu:

— Acaba çorbayı beğenip beğenmediğinizi sorabilir miyim papaz efendi?

— Çok güzel olmuş. Aferin sana!

— Bir şişe de şarap çıkarayım mı?

— İyi olur.

Genç kız, papazın etrafında bir pervane gibi dönüyordu. Nihayet yemek yendi. Papaz Gluk üst üste birkaç bardak şarap içince büsbütün rahatladı. Koltuğunu kenara çekti.

Şimdi Marta sofrayı kaldırmağa koyulmuştu. Bu işi yaparken de konuşuyordu:

— O kadar güzel vaaz ediyordunuz, o kadar güzel konuşuyordunuz ki papaz efendi, kendimi kilisede değil, cennette zannettim. Herkes sizi ne derin bir vecd içinde dinliyordu. Sonra da hücreye girdim bilmem beni tanıdınız mı? Günahlarımı itiraf ettim. Söylediğim sözler ruhumu, vicdanımı tertemiz etti. Artık hiçbir günahım kalmadı değil mi?

— Hayır kızım. Melekler gibi tertemiz ve günahsızsınız!

Şimdi güzel hizmetçi kız, tam karşısında bulunuyordu. Çocukça bir sevinç içinde:

— Size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum papaz efendi, müsaade ederseniz elinizi öpeyim.

Ve cevap beklemeden papaz Gluk'un elini kavradığı gibi dudaklarına götürdü. Arka arkaya öpmeye başladı.

İşte ne oldu ise o zaman oldu.

Papaz eli öpülürken, kızı öbür kolu ile birden kavramış ve kucağına çekmişti? Çiçek gibi kokan bu genç ve güzel kız, yüzünden, boynundan, göğsünden durmadan öpmeye başladı.

Genç kız önce biraz mukavemet göstermek ister gibi olmuş, sonra içi bir hoş olduğu için; o da kollarını bu dinç papazın boynuna dolamış ve onun ateşli öpücüklerine karşılık vermeye başlamıştı.

29

Tarif edilmez bir heyecan içindeydiler.

Papaz Gluk, kadın denilen varlığı, hayatında ilk defa olarak kucağına almış bulunuyordu. Onu delice öpüyor ve kokluyordu. Neden sonra papazın akli başına gelir gibi oldu.

Ne müthiş, ne affedilmez bir günah işlemiş olduğunu farketti:

— Merhamet Marta! Diye inledi. Yanımdan uzaklaş! Beni öyle büyük bir günaha soktun ki..

Hizmetçi kız bu ihtar üzerine, papazın kucağından kendini çekti. Yüzü kıpkırmızı idi. Elbisesinin önü açılmış, göğsü meydana çıkmıştı, saçları darma dağın olmuştu.

Bir taraftan hızlı hızlı nefes alıyor, bir taraftan da heyecanını hâlâ yenemiyor, gözleri ıslı ıslı yanarak:

— Affedersiniz papaz efendi! Kendime hâkim olamadım. Fakat siz o kadar büyük bir insansınız ki ve ben karşınızda o kadar âciz bir mahlûkum ki... Evet biliyorum; sizi günaha soktum. Bu benim için pek büyük bir günah. Onu ancak siz affedebilirsiniz.

Papaz Gluk inledi:

— Sen bir günah işlemiş değilsin; asıl günahı işleyen benim.

— İşlenen bütün günahlar bu kadar tatlı mı olur papaz efendi?

— Merhamet Marta. Bana boyla sualler sorma. Bak beni ne hale getirdin.

Marta kendisine çabucak çeki düzen vermişti. Açı-ılan göğsünü kapatmış, saçlarını toplamıştı. Bundan sonra da papaza, kendisini toparlaması için yardım etmeye başlamıştı:

—Günah ne tatlı bir şeymiş! Ah bunu söylemek de bir günah değil mi papaz efendi? İşte bir günah daha işledim. Bir daha yapmam yemin ederim ki bir daha yapmam.

3©

Papaz Glükâ gelince, artık onda bütün bu sözlere cevap vermek takati bile kalmamıştı.

O günden itibaren papaz Glukun evinde bambaşka bir hayat başlamış bulunuyordu. İkisi de aşkın yabancı ve acemisi idiler. Onun yeni taraflarını keşfettikçe çılgın gibi seviniyorlar, kendilerini bu yeni heyecanlara kaptırıyorlardı.

Aştan bitkin hale düştükleri vakit ise papaz, bu güzel olduğu derecede zeki olan kıza dersler de veriyor, kendisine mukaddes kitapları okuyordu.

Marta en çok tarihle ve edebî eserlerle ilgileniyordu. Papaz David ona okuma yazmayı öğretmişti, Papaz Gluk ise her hususta bilgisini iletmekte yardımcı oluyordu.

Papaz Gluk, bu güzel kıza o derece vurulmuştu ki, âdeta onsuz yaşamayacağını düşünmeye başlamıştı.

En çok dikkat ettiği şey, bu aşklarının başkaları tarafından duyulmaması, öğrenilmemesi idi. Marta'ya bunu bir kaç defa söylemişti. Durumlarını hiç bir şekilde hiç kimseye belli etmeyeceklerdi.

Gluk, şüphe uyandırmamak için gündüzleri vaktinin daha çok kısmını kilisede geçiriyordu. Sık sık başka kiliselere gidiyor, meslekdaşlarını ziyaret ediyordu.

Geceleri ise sokak kapısını sıkı sıkı kapatıyor ve güzel Marta'yı kucağına alarak sabahlara kadar günahların her çeşidini işliyorlardı.

Bir gün Gluk dostu papaz David'i ziyarete gitti. Yaşlı papazın yanında gayet kötü yüzlü, berbat bir kadın vardı.

Her halde bir tanıdığı olacağını düşünerek oralı olmadı.

Fakat papaz David onu görür görmez kadına döne» rek şu sözleri söyledi:

— İşte kızın Marta'yı yanına verdiğim papaz bu-«iur.

31

Sonra da papaz Gluk'a dönerek izahat verdi-

- Marta'nın annesi... Kızını görmeye gelmiş' Onu senin yanına verdiğimi bilmiyor da...

Çirkin kadının gözlerinde şüphe dolu kötü bakışlar.-vsrdı. Ve papaz Gluk, bu kadının bakışlarının altında' ezildiğini hissediyordu. Garip bir ürperişle içi burkulü-yor, içinde korkuya benzer bir şey duyuyordu

Nihayet günahkâr çamaşırcı kadının konuştuğunu-duydu:

- Genç bir adam bu... Kızımın papaz da olsa, bu kadar genç bir adamın yanında kalmasını istemem Hem de evde başka kimse de yokmuş öyle mi?

Gluk terlemeye başlamıştı. Verecek bir cevap bula, mıyordu. Bereket versin Papaz David imdadına yetişti-

- Ne biçim konuşuyorsun? Bir din adamından şüphe etmek, Hazreti İsa'dan şüphe etmek olur

- Yek canım, o kadar da değil... Papazları ben de tanırım. Evet, içlerinde senin gibi dürüst olanları yok aegil... Fakat günah işlemeye hazır o kadar çokları var-

Kİ...

mi?

! İftira ediyorsun! Senin sözlerine rni inanırım-, yoksa bildiklerime.

— Bildiğin nedir senin?

Çamaşırcı kadın eliyle bir işaret yaptı:

— Şimdiye kadar yattığım adamlar arasında, kaç-tane papaz var, biliyor musun? Hele bir tanesi günah çıkarırken beni kilisede...

— Sus! Devam etme! Evet, doğru yoldan çıkmış bası papazlar vardır. Fakat bu onlardan değildir. Papaz Glukun dürüstlüğüne inanmasam, Marta'yı hiç ona gönderir mi idim?

!— Olsun, ben onlara kolay kolay inanmam. Çünkü onların ne kötü mahlûklar olduğunu bilirim. Hele er-kekleri! Şeytanlar bile onların yanında masum kalırlar...

— Yaşadığın hayat, sana insanları bu derece kötü tanıtmış... İnsanların hep kötülerini ile karşılaşmışsın. Onun için de hepsini kötü biliyorsun.

— Evet, ben günahkâr bir kadıyım. Ama bu günahkârlığım yeni değil .. .Yirmi yıldır bu yolun yolcusuyum. Ben bir zamanlar çok güzeldim. Martaya benzerdim. Çok, sayısını asla bilemeyeceğim kadar çok erkekle tanıştım. Bunların arasında bir tane iyisine rastladım ise, bin tanesi mutlaka kötü idi. Marta ise tam körpeliğin çağında... Erkekler onun için deli olurlar... Şimdi ben istesem onu beş yüz altına bile satarım. Bu paraya da çok ihtiyacım var. Ama bunu yapmıyorum.

— Yapmamakla çok iyi yapıyorsun! Çünkü öz kızını satan bir kadının bu günahını, nefesi en kuvvetli papazlar bile affettiremez. Cehennemin ebedî ateşleri içinde yanmaya mahkûm olursun.

— Fakat ya bu papaz onun cahilliğinden ve tecrübesizliğinden faydalanarak kendisini kandırırsa? Bugün en azından beş yüz altın değerinde olan kızımdan beda* va faydalanmayı kuruyorsa? Yok papaz efendi, ben o kadar aptal değilim!

— Neler söylüyorsun! Benden şüphelen var mı? Onu söyle!

— Yok hayır... Senden şüphem 3'oktur.

— Benim de aynı derecede papaz Gluk'tan şüphem yoktur. Onun için kızının iffetinden hiç şüphelenmeme-
lisin!

— Ona okuma yazma da öğretmişsin. Bu hiç hoşuma gitmedi.

— Neden?

— Ne lüzum vardı buna?

— İncil okumasını öğrendi fena mî?

— Ama bir erkekten alacağı aldatici bir mektubu da okuyabilir. Bir dost edinir de ona mektup da yazabilir.

— Sen de işin hep kötü taraflarını düşünüyorsun.

— Şimdi ben kızımı görmek istiyorum.

— Kolay! Papaz Gluk seni evine götürür...

Bu konuşmalar sırasında papaz Gluk da kendini -toparlamıştı. Vaaz edici bir eda ile konuştu:

— Benim hayatım daha çok kilisede geçer. En çok da Allaha günahkâr kullarına merhamet etmesi için dua ederim. Bu dualarımın belki de farkında olmadığın halde sana da faydası dokunmuştur. Kızın Marta ile konuş-ton. Esasında benim bir hizmetçiye ihtiyacım da yoktu. Kilise hademesi, iyi kötü ev işlerimi yapıyordu. Bir hizmetçi, hele genç bir hizmetçi edinmek, zor bir iştir. Bir defa hizmetçiler çok yemek yerler. Doymak bilmezler. Şunu bunu kırarlar. İnsanı büyük masrafa sokarlar. İçlerinde hırsız olanlar da vardı. Ama ben dostum papaz jDavidin ricasını bir emir saydım ve kızını yanıma aldım. Senin gibi kötü şöhret sahibi bir kadının kızını himaye etmek kolay bir iş değildir. İnsana lâf da getirir. Ama ben her fedakârlığı yapıyorum. Ona boş vakitlerinde İndi okuyup ahlâkım sağlamlaştırmaya çalışıyorum. Sen »e daha ilk karşılaşımızda benim aleyhimde bulunuyorsun.

Şüpheli lâflar söylüyorsun, bana, kızım doğruluk yeluna sokmağa çalışan, onun karnını doyuran, yaptığı «ıyanlara rağmen ona barınacak yer veren bir papaza böyle mi teşekkür edecektin?

Sözlerinin kadının üzerinde büyük bir tesir yapması-a», kadının büyük bir pişmanlık duyduğunu söyleyerek «fine, ayağına kapanmasını bekledi.

Fakat böyle bir şey olmadı.

Kadın omuzunu silkti:

— İyi konuşuyorsu». Çenen kuvvetli... Ana* ben

böyle lâflara pek kulak asmam... Kızımı göreceğim... Sizin eve gidelim!

— Hayır, buna izin veremem. Kızını mutlaka görmek istiyorsan, onu papaz Davide gönderirim. Kendisini orada görürsün.

— Onu bulunduğu yerde, senin evinde görmemi neden istemiyorsun?

— Bizim mahalle halkının seni görmesini istemediğim için...

— Yoksa kızıyla aynı yatakta mı yatıyorsun? Bunu görüp, anlıyacağmdan mı korkuyorsun!?

Bu sözü tane tane söylerken gözlerini papaz Gluk' un gözlerinden ayırmıyordu. Her sözü, her kelimesi, genç papazın üstünde birer tokat tesiri yapmış, papaz Gluk'u fena halde ürkütmüştü.

Çünkü şaşılacak bir isabetle doğru konuşuyordu.

Sanki her şeyi biliyor, görüyordu.

Genç papaz dehşete kapılmış bir halde ayağa fırladı. Papaz Davide dönerek:

— İzin verirseniz, ben gideyim, aziz peder! dedi. Kızı da hemen göndereceğim. Hakaretin bu dereresine dayanmam. Bu günahkâr kadınla da konuşmam...

İhtiyar papaz:

— Öyle birdenbire kızmak bizim gibi din adamlarına yakışmaz Gluk! dedi. Günahkâr kadının vehimlerini affet. Al onu evine götür. Evi görsün! Kızı ile konuşsun! Aynı yatakta yatmadığınıza inansın!

Fakat beriki pek kesin bir karara varmışa benziyordu:

— Hayır, olmaz... Gidiyorum ben! diyerek yerinden fırladı.

Yolda eteklerini oçura uçura rüzgâr gibi gidiyordu. Eve varır varmaz da hemen Marta'run ayaklarına kapandı. Ona kilisede geçen konuşmalarını nakletti. Sonunda da:

— Merhamet Marta! diye inledi. Bilirsin ki sensiz yaşayamam. Annen buraya gelir de seni alır giderse ne yaparım? Benim için ne büyük bir felâket olur bu? Ölmek elbette çok daha iyidir. Eğer gideceksen beni öldür, öyle git!

Genç hizmetçi bir an düşündü:

— Annemin her halde paraya ihtiyacı olacak, dedi. Bana bir kaç altın ver, onu savayım...

— Tekrar döneceksin değil mi Marta?

— Ben ise bu işte bir kötülük görmüyorum. Siz kiliseye gitmiyor musunuz papaz efendi?
— Neden sordun?
— Dün akşam gideceğinizi söylemişsiniz de... Bazı kimselere günahlarını çıkarmak için randevu vermişsiniz...
— Evet, gideceğim... Fakat seni de beraberimde götürceğim. ..
— Neden?
— Elbet senin de çıkaracak günahların olacaktır.
— Bugün şu İsveçli çavuşla konuşmam günah mı?
— Evet, günahtır.
— Öyleyse geleyim papaz efendi!
— Ne kadar mesutsun! Çünkü günahlarını çıkarmak üzere bir papaza gidebiliyorsun; bana başvurrabiliyorsun. Ya ben kime gideyim?
— Ben sizin yerinizde olsam papaz Davide giderdim. Onun günah çıkarma işinde usta olduğunu söylerler...

— Yok gidemem... Hele ona hiç gidemem... Allahım bana yardım et! Beni kurtar!
— İsterseniz ben yanınızdan gideyim. Sizi daha fazla günaha sokmak istemem... Annem söyledi. İsveçli subaylar para ile hizmetçi arıyorlarmış. Karınlarını doyurduktan sonra üstelik aylık da veriyorlarmış.
— Ne dedin, ne dedin? Yanımdan gitmekten mi bahsettin?
— Siz isterseniz giderim.
— Hayır! Gidemezsin? Hiç bir yere gidemezsin, anladın mı? Sen gidersen ölürüm ben... Benim ölmemi mi istiyorsun Marta?
— Yok, hayır... Sizin ölmenizi istemem... Günaha girmekten şikâyetçisiniz de?!
— Sen benim şikâyetlerime kulak asma! Ebedî cehennemde yanmak pahasına da olsa, senden hiçbir şeyinde ayrılamam! Marta!
— Buyurun papaz efendi, haydi kiliseye gidelim..
— Gel! Gel bana! Bir günah daha işleyelim! Ölüyo rum senin için, anlaşıyor!
Çamaşırcının kızı hiç bir ürkeklik göstermeden papas Gluka sokuldu...
Bundan üç buçuk asır kadar önce, yeryüzünde Rusya diye bir devlet bile yoktu. Rus denilen adamlar, bu günkü Rusyanın Kuzey taraflarında yan vahşi ve göçebe halinde yaşarlardı. Son derece geri görüşlü ve mutaassıp kimselerdi. Erkekleri, traş olmayı ve saçlarını kestirmeyi bilmedikleri için saç ve sakallarını alabildiğine uzatırlardı. Kadınlar da burunlarının uçlarını bile göstermekten korkarlardı. Tam bir umacı kılığında dolaşırlardı.
Sonradan yavaş yavaş Karadeniz kıyılarına doğru indiler. Kuzeyin sert iklimi bunları aşağılara doğru sürükliyordu.
Dünya ile ilk temasları, Karadeniz kıyısında kurulmuş bazı Yunan siteleri ile olmuş, Hristiyanlık ve Ortodoksluğu da bu şekilde kabul etmişlerdi.
Uzun asırlar, Kırım Hanlarının, diğer Türk soyundan beylerin idaresi altında kaldıktan sonra, önce Novgorod, sonra da Moskova civarlarında bir takım Rus, prenslikleri etrafında toplanmaya başlamışlardı. Prens dedikleri bu adamlar, hakikatte Kırım Hanlarının, haraç toplamağa memur ettikleri memurlardı. Yavuz Sultan Selim, Şah İsmail ile Çaldıranda savaştığı ve Türklerin mezhep kavgaları yüzünden birbirlerini boğazlamağa başladıkları tarihlerde Moskova Prensleri artık Türklere haraç vermediler.
Türklerin
ii aralarındaki meseleleri, savaşları, mezhep kavgaları

40

İlâ Rusların işlerine çok yaradı. Hemen istiklâllerini ilâ ettiler. İlk Romanof Prensi, Ortodoks kilisesinde Çar olarak takdis ediliyordu.
Bizans kaybeden ve bir asırdan beri Osmanlı oğullarının âciz bir kulu olarak İstanbulda barınmasına ve yaşamasına lütfen müsaade edilen Ortodoks patriğine bağlı papazlar, Moskovada, yeryüzünde tarihe istibdat timsali olacak bir Çarlığın temelini atıyorlardı.
Rusya bir Çarlık halinde kurulunca, yavaş yavaş kuvvetlenmeye ve büyümeye başlamıştı. Komşularını birer birer yutacak kadar iştihâlı görünen bu Çarlık, bir müddet sonra Romaya sığınmış eski bir Bizanslı Prenses ile akrabalık da kurunca, bir kat daha iştihâ sahibi oldu. Rus Çarlarının kendilerini Bizans İmparatorluğunun bir çeşit varisi saymaları, işte Çann bu Bizanslı Prensesle evlenmesi sonucudur. Tarihe Müthiş İvan adı ile geçen Çar da bu Bizanslı Prensesin torunudur. Rus Çarları aynı zamanda Bizans İmparatorluğunun rumuzu olan iki başlı kartalı da aynı düşünce ile benimsemişlerdir.
Evet, Rusya bir Çarlık olmuş, fakat gerilikten, taassuptan gene de uzun müddet kurtulamamıştı.

Rusyayı bu gerilikten ilk defa az çok kurtamaya muvaffak olan adam, tarihe Deli Petro adı ile geçen Çardır. Kendisi Çar Aleksî Romanofun oğludur. Çar Aleksî Öldüğü zaman Deli Petro, 14 yaşlarında bir çocuktur. Ayrıca Deli ve hasta bir ağabeyi de vardı.

Onun için tahta Petroyu geçirdiler. Kendisi çocuktaydı, hattâ geri zekâlı bir çocuk olduğundan hükûmetin idaresini ablası Sofya eline aldı. Onu da dünyayı görüp öğrenmesi, gözü açılması için arkadaşları ile birlikte Avru-paya gönderdiler.

Petro Almanyada, Fransada, Danimarkada ve başka Avrupa memleketlerinde dolaştı. Bir kelime flg.

41

Avrupayı, medeniyet âlemini gördü. Gözü açıldı ve Rus-yaya bir şeyler öğrenmiş olarak döndü.

Ablası ve sevgilisi bir çok suiistimallerde bulunmuşlardı. Bunları hemen işin başından attı. Resmen Çar oldu. Olur olmaz da ıslâhat işlerine girişti. Kadınların açılmalarını emretti. Hâlâ yarı vahşi bir halde dolaşan halkın kılık kıyafetlerini ıslâh etti.

Uzun sakallarla dolaşmayı yasak etti. Her şeye rağmen uzun sakallıyla dolaşmak isteyenlerden o kadar ağır bir vergi almaya koyuldu ki, bunlar da ister istemez bu işten vaz geçtiler. Okullar, atölyeler açtırdı.

Avrupa-dan mütehassıslar getirtti.

Bu arada ordusunu da durmadan kuvvetlendirdi. Hoşuna gitmeyenleri insafsızca yok etti. Komşuları için git gide daha büyük bir tehlike olmaya başladı. Ordu mensuplarını ve Rus halkını; Karadenizi bir Rus gölü haline getirmeyi, Türkiye'yi, Boğazları elde etmeyi, Ak-denize açılmayı, daima güneye doğru inmeyi büyük bir emel, bir ülkü olarak benimsetmeye çalıştı. Ve bunda da çok muvaffak oldu. Rus için ilk alınacak toprak Türk toprağı, ilk mağlûb edilip çökertilecek ulus; Türk milleti idi. Bu Rusların en büyük gayesi olmalıydı. Ve onun ileride kendisi için büyük bir tehlike olabileceğini hisseden İsveç Kralı Onikinci Sari, ilk olarak harekete geçmeye karar vermişti.

Bütün bunlar bundan iki buçuk asır önce, 1700 yıllarında oluyordu.

Evet, İsveç Kralı, bu işi bitirmeğe kesin olarak karar vermişti. Hemen her gün hududu aşan Rus çapulcuları, İsveç topraklarında yağmalar yapıp kaçıyorlar, çok defa bu çapulculuk işlerine bizzat Rus askerleri de katılıyordu. Yapılan ikazlara, hattâ tehditlere kulak asan olmuyordu.

Bu durum karşısında lâf anlamayan komşusuna

42

kuvvetli bir darbe vurmaya plânlayan İsveç Kralı da ordusunu toparlamış ve harekete geçmişti.

Bir hudut şehri olan Marienburg bu yüzden İsveçli askerlerle dolmuştu.

Ordu burada toparlanacak, sonra da ileriye, Rus topraklarına geçerek, yok etmek üzere Rus ordusunu aramaya başlayacaktı.

Halk, İsveç Kralının Rusyaya harp açmış olduğunu öğrenmişti. Fakat bu haber kimseyi fazla heyecanlandırmamıştı. Esnaf memnundu. Şehire ne kadar yabancı asker gelecek olsa, alış verişleri o kadar genişleyecek

değil mi idi?

Meyhaneciler ve şarapçılar da hayatlarından memnun idiler. Çünkü İsveçli asker ve subaylar şaraba pek düşkün idiler.

İsveçli delikanlılar, pek yakışıklı ve nazik çocuklardı. Cepleri para ile dolu idi. Sonra oldukça budala kimselerdi de... Kolaylıkla kandırılarak evlenmek üzere kiliseye götürülebiliyorlardı.

Ve Marta da bunlardan biri ile hemen ahablık kurmuş bulunuyordu.

Ona uzaktan evlerini de göstermişti. Sonra da şu tenbihte bulunmuştu:

— Papaz evden çıkar çıkmaz, gel!

Fakat papaz Gluk da ne kadar inatçı bir şeydi. Şüphelenmiş mi idi ne idi?

Marta bir taraftan onun kendisini sevip okşamasına izin verirken, bir taraftan da evden bir an önce çıkıp gitmesini bekliyordu.

Evet gitse de, şu bir kız kadar pürüzsüz tenli delikanlıyı içeriye alsa...

Acaba admin Yansen olduğunu öğrendiği bu delikanlı, hâlâ bekliyor mu idi?

43

Pencereye kadar gidip bakmak için büyük bir istek duyuyordu. Ama bunu yapmak için papaz Gluk'un kucağından inmesi, oraya kadar gidip pencereden de dışarıya sarkması lâzımdı. O zaman bu kara sakallı papaz muhakkak ki hemen şüphelenenecekti. Kendisine lâf anlatmak bir mesele olacaktı.

Ne kadar da hırslı idi.

İri elleri ile vücudunun her tarafını karıştırıyor, kulağının dibinde hızlı hızlı nefes alıyordu.

Ne zaman bitecekti bu okşamalar...

Bugün hiç zevk almıyordu papazın okşamalarından...

Bunu papaz Gluk da farketmişti:

— Bugün neden ,o kadar soğuksun Marta? diye sordu. Beni bir defa bile öpmedin!

— Bugün hastayım papaz efendi!
— Galiba sokak hastalığına tutuldun.
Marta fırsatını bulur bulmaz papazın kucağından yere kaymıştı:
— Çok da işim var... Bugün çamaşır yıkamak istiyordum da...
— Bırak şu çamaşır yıkamay! Bana temiz çamaşırlar değil, sen lâzımsın! Seni istiyorum ben... Allah bütün çamaşırları kahretsin!
, — Haydi gidin artık papaz efendi, sıkıldım.
— Koğuyor musun beni?
— Ne haddime? Bunu aklımdan bile geçirmem... Fakat o kadar işim var ki... Yikanacağım da...
— Seni ben yıkayayım Marta!
— Sizin kilisede işiniz var... Günahlarını çıkartmak isteyen insanlar sizi bekliyorlar...
— Allah hepsinin belâsını versin! Ben bugün burada kalacağım.
,^_Qy_Le ise ben biraz dolaşmaya çıkayım...
44
— Nereye gideceksin?
— Çok sıkıldım. Biraz dolaşacağım...
— Hayır olmaz!
— Fakat niçin bu kadar ısrar ediyorsunuz papae efendi? Bugün niçin bu derece sertsiniz?
— Sen, yalnız benimle günah işleyebilirsin. Anladı», mı? Bir başkasıyla değil...
— Başkasıyla günah işlemiş değilim ki...
Papaz Gluk, bir an için düşündü. Sonra birdenbire ayağa kalktı:
— Ben kiliseye gidiyorum, dedi. Oradakileri fazla bekletmek doğru olmayacak... Sen ev işlerini yaparsın!
Marta'nın gözleri parladı:
— Olur, yaparım... Yemek de pişireceğim zaten... Siz erken mi gelirsiniz?
— Yok, geceden önce gelemem...
— Ben de o zamana kadar işleri bitiririm. Papaz Gluk, bu sefer giderken her zaman yaptığı gibi Marta'yı öpmeyi. Acele ediyor gibi idi. Evden hemen çıktı.
Çıkar çıkmaz da ateş saçan gözlerini hemen etrafında dolaştırdı. Ve görmek istediğini gördü: Köşebaşında İsveçli çavuş duruyordu. Lakayt görünmeye çalışmakla beraber gözleri evlerinde idi. Demek ki Marta'yı elinden almaya yeltenen serseri bu idi...
Yakışıklı bir gençti doğrusu... Her hangi bir kızı baştan çıkarabilirdi. Hemen başını başka tarafa çevirdi. Ve sanki işi» zerre kadar farkında değilmiş gibi yoluna devam etti. Dişlerinin arasından:
— Onu kimse elimden alamaz! Hiç kimse alama» onu benden! diye hormırdandı.
Papaz gider gitmez. Marta hemen kırık aynasının -karsısına &&"\$**! bile- Saçlarına acele bir tarak vurdu. Üstüne- başına acele bir çekidüzen verdi. Sonra hemen pencereye koştu. Perdeyi açtı, sarktı. Evet, orada idi.
Küçük sarı bıyıklı, parlak çizmeli, uzun kılıçlı İsveçli çavuş köşebaşında duruyordu. Eliyle ona bir işaret yaptı. Sonra hemen aşağıya, kapıya indi. Yüreği küt küt vuruyordu.
Kapıyı araladığı anda delikanlı karşısında belir-püştü.
Onu hemen içeri aldı. Arkasından kapıyı kapadı.
Yansen, bu aşka susamış körpe kızı hemen kucaklamış ve bir kuş hafifliği ile üst kata çıkarmıştı. Burada fci kapılardan biri açıktı. Burası, papazın odası idi. İçeride de bir yatak görünüyordu. İsveçli tereddüt etmedi ve kızı yatağa attı.
Marta:
— Burası papaz efendinin odası, bu yatak da onun! diye konuştu.
Çavuş zerre kadar oralı olmadı:
— Bir papazın yatağında sevişmek daha tatlı olur.
Marta bir şey söyleyecek oldu; fakat söyleyemedi. Çünkü İsveçli çavuşun ağzı, onun ağzını kapatmıştı. Âdeta ısırır gibi öpüyordu. Çok hoyrat bir şeydi. Ok-şarken vücudunu acıtıyordu. Ama Marta bu hoyratlıktan, anlatılmaz bir zevk alıyordu. Tarif edilmez derecede heyecanlanmıştı. Kendisini hemen teslim etmeye hazırıldı.
Çavuş bunu anlayınca, bu sefer:
— Entarini çıkar, yoksa onu yırtacağım, dedi.
— Olur, şimdi çıkarırını. Sakın yırtma, çünkü başka bir entarim yok.
— Ne kadar tatlı şeysin?
— Canımı acıtırısın!
— Bu hoşuna gitmiyor mu?

— Gidiyor...

— Seni de burada bırakacak değilim! O kara sakallı budala papazın bu pis evinde böyle bir hazine saklamasına razı olmayacağım Haydi çabuk çıkar diyorum üstündekileri!

— işte çıkarıyorum ya!

— Acele et! Yoksa döğërim!

Bu sözünü sert bir tokat da takip etti. Marta sol yanağının yandığını hissetti... Ama ne tatlı bir yanıştı bu... Karşısındaki erkeğin böyle haşin oluşu, ona bambaşka bir zevk veriyordu.

İşte erkek dediğin böyle olurdu. Papaz Gluk onu sever ve okşarken kendisini incitmemeye, canını yakmamaya dikkat ediyordu. Yerlere yatıyor, ayaklarına kapanıyor, ondan aşk dileniyordu.

Halbuki bu asker, çok nazik görünmekle beraber, aşka başlar başlamaz birden kabalaşmış, âdeta vahşileşmişti. Gözlerinde bir hayvan bakışı vardı şimdi. Hiç tereddüt etmeden kendisini tokatlamıştı da... Onu zorla soydurmuş, çıırplak hale sokmuştu. O zaman hoyratlığı, sertliği bir kat daha artmış, bu fil dışından bir heykeli andıran güzel vücudu yiyecekmiş gibi kavramıştı. Beraberce papaz Gluk'un yatağının üstüne düşmüşlerdi. Marta, İsveçli yakışıklı askerin altında kalmış duyduğu acıdan ve zevkten inlemeye başlamıştı.

Sonra bir anda belini saran kollarının bir kat daha sıkıldığını hissetti. Nerede ise kemikleri kırılacaktı. Aynı zamanda İsveçlinin acı bir çığlık kopardığını duydu... Çenesinden de ufak bir kan şeridi göğsüne akmaya başladı.

Marta kanı görünce o da bir çığlık kopardı. Aynı anda kocaman bir elin İsveçliyi saçlarından kavrayarak sert bir hareketle çekip yan tarafa attığını gördü. Sevgilisi yana düştüğü zaman Marta'nın karşısında Papass Gluk vardı.

Sağ elinde bir bıçak vardı. Kandan kıpkırmızı ke silmiş bir bıçak... Gözlerinde ise bir deli bakışı...

Marta'nın ilk düşündüğü şey, ölüm sırasının şimdi kendisine gelmiş olduğu idi.

Nasıl olmuştu da eve girdiğini duymamışlardı...

Demek papaz kendilerine bir tuzak hazırlamıştı. Onun, niçin bir an önce kiliseye gitmesini istediğini anlamıştı. Bunda kendisinin de suçu vardı. İsveçli askerle konuştuğunu ona söylemeyecekti. Bundan şüphelenmiş, kiliseye gider gibi yaptıktan sonra geri dönmüş, her zaman yanında taşıdığı anahtarla kapıyı açmış ve onları suçüstünde yakalar yakalamaz, işte tereddüt etmeden cavallı genci öldürmüştü.

Şimdi ise kendisini öldürecekti.

Bütün bunları yıldırım hızı ile düşünmüş bulunuyordu.

Sonra da gözlerini yumdu.

Kanlı bıçağın çıplak göğsüne saplanmasını bekledi...

Fakat böyle bir şey olmadı.

Sadece papaz Gluk'un hiddetten titreyen boğuk sesini duydu:

— Kalk kahpe!

Demek öldürmeyecekti onu ha?

Hemen gözlerini araladı. Sonra bir anda yataktan atladı.

Papaz hâlâ debelenmekte olan çavuşa yaklaşmış, kanlı bıçağı vücuduna rastgele yeniden saplamaya başlamıştı.

Bu müthiş bir manzara idi.

Papaz Gluk bir taraftan bu işi yaparken bir taraftan da en ağır küfürleri büyük bir hırsla savurup duruyordu.

Marta onun ağzından hiç bir zaman böyle sözler duymuş değildi.

Korku ve dehşetten tirtir titriyordu.

Papaz kaç bıçak savurmuştu?

Bunu bilmiyordu.

İçinden sadece ağlamak geliyordu.

Bir taraftan da İsveçlinin karyolanın hemen dibinde duran parlak çizmelerine bakıyordu. O soyunurken kendisi de bunları çıkarmıştı.

İsveçli artık kımıldamıyordu. Yataktaki kocaman kan lekesi gitgide büyüyordu.

Papaz hırsını almışa benziyordu. Elindeki kanlı bıçağı büyük bir hiddetle odanın tâ öbür ucuna fırlatıp attı.

Arkasından ayakta taş gibi donmuş kalmış bulunan ve tirtir titreyen Marta'ya döndü.

Genç hizmetçinin göğsüne akan kanlar göğsünden karnına, oradan da bacaklarına dolup akıp gitmişti.

Bunları silmeyi bile aklına getirmemişti.

Ona doğru yaklaştı. Suratına sert bir tokat attı:

— Bana bu işi yaparsın ha? Bu sarı çıyana benzer oğlanla beni aldatırsın ha?

Marta güçlkle:

— Merhamet! diye inledi...

— Merhamet ha? Bu sözü hâlâ ağzına almak cesaretini gösteriyorsun demek?

— Beni döv! yalnız öldürme! yalvarırım.

Papaz onu kanlı eli ile kavramıştı. Yerinden kaldırdı ve hiddetle kan içinde bulunan yatağa attı. Tarif edilmez bir şehvet hırsıyla üzerine atıldı.

1

o zamana kadar saklayabildiği, az önce de küçük sarı bıyıklı İsveçli çavuşa vermeye hazırlandığı iffetinin son las-pırm da, yanında kanlı bir ceset bulunduğu halde papaz Gluk'a verdi.

Papazın bu defaki sevişmesi dehşet bir şeydi. Bütün sertliğine kırıcı, koparıcı davranışına rağmen genç ve güzel kıza bugüne kadar hiç duymadığı büyük, çok büyük bir haz vermişti. Kız, gençliğin verdiği doymazlıkla bu halin tekrar devamını istiyor ve kızlığının kayboldu' ğunu düşünmüyor ve bundan pişman da olmuyordu.

Çünkü şimdi tanıdığı papaz Gluk, hiç de o zamana kadar tanımış olduğu papaz Gluk'a benzemiyordu.

Tıpkı İsveçli asker kadar sert ve kaba idi.

Onu hiç acımadan hırpalıyor, tokatları indiriyor^ şurasını, burasını vahşi hayvanlar gibi ısınyordu.

Böyle kanlar içindeki günah dolu yatakta ne kadar seviştiler, orasını asla bilmiyorlardı. Ancak ortalığa karanlığın çökmesi ile kendilerine geldiler.

Belki gene de orali olmayacaklardı. Fakat evlerinin kapısı hızlı hızlı çalmıyordu.

Papas yataktan fırlamış ve o şehvete doymak bilmeyen, sert, vurucu, öldürücü bir canavar haline gelmiş bulunan adam, bir anda kuzulaşvermişti.

Gözlerinde bir anda korkunun ışıkları yandı. Yataktan kalktı. Acaba gelen kimdi? Askerler mi?

İsveçli çavuşun askerleri mi?

Arkadaşlarının evden hâlâ çıkmadığını farkedene askerler mi? Felâketi

— Ne yapacaktı şimdi? Eğer oalarsa mahvolmuştu.

Marta'ya dönerek:

«— Sus!» işaretini verdi. Ve beklemeye başladı. Yüreği hızlı hızlı vuruyordu.

Kapı tekrar çalındı.

Hâlâ gitmemişlerdi demek.. Eğer evde bir ses duymayacak olurlarsa, tabii defolup giderlerdi.

Bir dakika kadar daha bekledi.

Sokak kapısı üçüncü defa ve daha ısrarla çalındı.

Gitmemişlerdi. Melunlar ama da inatçı idiler...

Ya kapıyı zorlarlar ve kırarlarsa?

Kapı zaten çürük olduğundan bunu kolaylıkla yaparlardı. Sonra da tabii yukarı çıkacaklar ve kendilerini bu halde göreceklardı...

İsveçliyi öldürenin kendisi olduğunu anladıkları anda ise, onu parçalayacaklarından şüphesi yoktu.

Hemen bir köşeye fırlatıp attığı bıçağı eline aldı. Marta'ya:

— Sen burada bekle! Hemen giyin! Emrini verdikten sonra aşağıya indi.

Gelen bir kişi ise, onu da içeriye alıp öldürecekti. Değilse kendilerini içeri alacak ve onlar yukarıya çıkarlarken kendisi de kaçacaktı.

Kapının önüne geldiği zaman, kapı bir defa daha çalındı. O zaman yaklaşarak boğuk bir sesle:

— Kim o? diye sordu.

!— Benim papaz efendi!

Papaz Gluk, o anda rahat bir nefes aldı. Çünkü gelenin kilise hademesi olduğunu anlamıştı:

— Yalnız mısın?

— Evet, yalnızım...

— Ne istiyorsun?

— Sizi merak ettim de... Kiliseye gelmediniz. Birçok kimselere günahlarını çıkarmak üzere söz vermişsiniz. Sizi bekliyorlar.

— Hastayım, gelemeyeceğim!

— Kapıyı da açmayacak mısınız?

— Hayır, çünkü kıyafetim müsait değil... Sen hemen kiliseye dön, oradakileri evlerine yolla! Ben yarın sabah gelirim.

— Marta evde değil mi?

— Elbet değil... Olsa kapıya o inerti.

— Peki papaz efendi, kusura bakmayın! Ben gidiyorum.

Hademe uzaklaşınca bıçağı yere attı. Yukarıya çıktı. Marta elini, yüzünü yıkamış, vücudundaki kanları sümüş ve giyinmişti.

O da hemen aynı şeyi yaptı.

Çok acele ediyordu.

Korkusu her geçen dakika bir kat daha artıyordu.

Bu işi bitirdikten sonra bir dolap açtı. Buradaki paraları acele cebine indirdi. Sonra gözüne İsveçli çavuşun parlak çizmeleri ilişti. Kendi yırtık papuçlarını çıkarıp attı. Bunları ayaklarına geçirdi. İsveçli Çavuşun ceplerini araştırdı. Ne kadar parası varsa kendi cebine aktardı.

Arkasından Marta'ya döndü:

— Haydi, yürü! Çamaşırcının kızı:

— Nereye gideceğiz papaz efendi? diye sordu.

— Bilmiyorum. Tabii buradan kaçacağız. Buradan hemen kaçmamız uzaklaşmamız gerekir.

— Olur...

— Uzaklara gideceğiz... Bu şehirden gitmemiz lâ-

Marta hiç ses çıkarmadı.

Hattâ buradan çıkıp gitmek, yeni maceralar yaşa- hoşuna bile gidiyordu.

— Bu namussuzun leşi bulununca, sen de benim gibi suçlu sayılırsın. Kimseye dert anlatamazsın. Seni de asarlar sonra...

— Asarlar mı?

— Elbet asarlar. Bundan zerre kadar şüphelen olmasın!

Bu sözü mahsustan, Marta'yı ürkütmek ve onu mutlak surette kendisine inandırmak için söylemişti.

Netekim kızın yüzü hemen soldu:

— Kaçalım papaz efendi! Hemen kaçalım...

— Kaçmadan önce yapacak bir şeyimiz daha var...

Bunu söylerken Marta'mn yeni yakmış olduğu mumu yatağa yaklaştırdı. Günah ve cinayet yuvası olan yatağı tutuşturdu.

Artık rahattı...

Tahta ev muhakkak ki kısa bir zamanda ateşler içinde kalacak, İsveçlinin cesedi ile birlikte yanıp kül olacaktı.

İyice kararmış olan sokağa çıktıkları vakit evin açık penceresinden dışarıya koyu bir duman çıkmaya başlamıştı bile...

Hızlı hızlı yürüdüler. Sokağın ucuna geldikleri zaman, son bir defa dönüp baktıkları zaman alevlerin iyiden iyiye yükselmeye başladığını gördüler.

Birkaç kişi:

— Yangın! Yangın! diye haykırmaya başlamıştı. Onlar ise o zaman çok daha hızlı olarak yürümeye başladılar. Göze çarpacaklarını bilmeseler, koşacaklardı da... Papaz iri eli ile Marta'nın küçük, yumuşak elini kavramış, sıkı sıkı tutuyordu.

Hiç durmadan ve konuşmadan yol alıyorlardı.

Şehrin kenarına geldikleri vakit nefes nefese idiler.

53

Bir defa daha dönüp baktıkları zaman, evlerinin bulunduğu yerden göğe doğru kızıl bir ışığın yükselmiş olduğunu gördüler.

Burada bir köylü arabası duruyordu. Bu, şehire sebze ve yiyecek getiren arabalardan biri idi ve boş bulunuyordu. Arabanın sahibi olan köylü de uzaktan yükselen alevlere bakmakla meşguldü.

Papaz Gluk hemen ona döndü:

— Bu araba senin mi?

— Evet papaz efendi...

— Köye mi döneceksin?

— Evet!

— Al şu parayı bizi de götür...

— Fakat siz nereye gideceksiniz?

— Gideceğimiz yer belli değil... Bir defa yola çı-fealını da...

— Sizi ancak bizim köye kadar götürebilirim.

— Olsun! Orada kiliseniz var değil mi?

Bizim köyde yok ama, yanımızdaki köyde var. Pazarları oraya gideriz.

— Tamam... Bizi oraya kadar götürür, bırakırsın. Beni ve kızımı!

— Emredersiniz papaz efendi...

— Yalnız biraz acele edeceksin!

— Yol iki saatten fazla sürmez.. Araba hemen hareket etmişti.

Karanlık kırlarda durmadan yol alıyorlardı. Marta korku içinde papaz Gluka bir kat daha sokulmuştu. Gözleri hep arkada idi. Doğup büyüdüğü ve bunca yılını geçirdiği şehirden akseden tek ışık yangının ışığı idi. Ve onlar uzaklaştıkça bu ışık da gitgide küçülüyordu.

ı<h da tamamıyla

54

Nereye gidiyorlardı?

Kara sakallı papaz onu nereye götürüyordu?

Bunu düşünmüyordu bile...

Bildiği, anlayabildiği tek şey, yeni meçhul maceralara atılmakta olduğu idi. Bir daha bu şehire dönemeye çeklerdi. Yoksa kendilerini asarlardı.

Marta, ufak bir odada geçen o korkunç faciayı, istisnasız olarak bütün şehir halkının bütün tafsilatıyla öğrenmiş bulunduğundan şüphe etmiyordu.

En çok korktuğu şey de bir takım atlıların kendilerine yetişmeleri ve onları yakalayıp geri götürmeleri idi.

Yok, böyle bir felâkete uğramaktansa, ölmeyi bin

defa tercih ederdi.

.Ah-şu araba da ne kadar yavaş yol alıyordu. Köylüler acele etmek nedir bunu bilmezlerdi. Çünkü onların gözünde zamanın hiç bir kıymeti yoktu.

Berbat sesiyle bir şarkı tutturmuştu:

«San (buzağı sürüden kaçtı)» «Domuzların ağılına girdi»

«Riva deresi kenarında sarı saçlı Anna» «Beyaz elleriyle çamaşır yıkıyordu.»

Bu hayatın, bu şarkıların ne kadar basit ve bayağı olduğunu düşünüp duruyordu.

Ne ise, bütün bunları geride bırakıyorlardı artık... Ormandan çıkınca bir yol kavuşağında durdular. Köylü sağ yolu gösterdi:

— Bizim köye buradan gidilir... Şu yol da kiliseli köye gider.

;

Papaz Gluk:

— öyle... Bir saate varmaz köye varırız. Riva deresini geçer geçmez oradayız.

\ . 55

— Köprü gene eskisi gibi mi?

— Evet... Eski taş köprü... dere de altından deli de-li akar...

— Şimdi tam kabarmış halde olmalı...

— Mevsimdir...

— Küçük iken çok yüzdün mü bu dereye?

— Ben yüzmek bilmem!

— Bu daha iyi... Yüzmek zaten Allaha karşı get mektir. Allah suda yüzmek üzere balıkları yaratmıştır.

Eğer insanların da yüzmelerini hoş görseydi; onları iki ayaklı değil, balık biçiminde yaratırdı. İşte köprü şu, değil mi?

— Evet!

Köprü, eski ve berbat bir şeydi. Üzerinden ancak tek bir araba geçebilirdi. O da yavaş yavaş ve dikkatle geçmek şartıyla... Riva deresi de altından deli deli akıyordu.

Papaz Gluk köylünün yanında oturuyordu. Tam köprünün ortasına gelmişlerdi ki, birden beklenmedik bir şey oldu... Köylü yolun ön taraf mı görmek için ayağa kalkmıştı. Hayvanların arasından yolu seçmeye çalışıyordu ki, papaz âni olarak iki eliyle onu şiddetle yatta itiverdi. Tam bir gaflet içinde bulunan köylü, bir çığlık kopardıktan sonra dereye uçtu. Bu işi yapan papaz ise çoktan onun yerine geçmiş, hayvanları daha hızlı yürütmek için elindeki sopa ile insafsızca döğmeye başlamıştı.

Köprünün sonuna vardıkları zaman derenin tâ uzaklarından, boğulmak üzere olan bir adamın haykırışını bir defa daha duydular, o kadar... Artık sadece hayvanların ve tekerleklerin sesi vardı. Hızla oradan uzaklaşmakta devam ediyorlardı.

Marta, kelimenin tam anlamıyla yeniden dehşet JŞirJsac saat içinde, yanındaki erkek

S6

ikinci cinayetini işlediğine şahit oluyordu.

Korkunç bir şeydi bu...

Fakat aynı zamanda da hakikatti... Papaz Gluk ikinci defa kaatil olmuştu.

Sanki durup dururken bu zavallı .köylüyü neden dereye atmıştı?

Çıldırılmış mı idi acaba?

Ya kendisini de şimdi öldürmeye kalkışacak olur-

sa?

Olmayacak şey değildi bu...

İKİNCİ KISIM

ÇAMAŞIRCININ kızı, vücudunu yeniden önüne geçilmez bir korkunun kapladığını hissetti. Ağlamamak için kendini zor tutuyordu.

Birden papazın sert sesini duydu:

— Gel, yanıma otur Marta! İtaat etmemeğe imkân mı vardı? Oturdu.

— Hah şöyle! Nasıl hızlı gidiyor muyuz artık?

— Evet!

— Sarıl şöyle belime!... İyice sarıl!

— ?!...

— Neden titriyorsun?

— Üşüyorum.

— Haydi, haydi! Bu masalı başkasına oku sen! Bu havada üşür mü insan?

Korkuyorsun değil mi? Evet!

58

— Senin için attım o sersemi de dereye... Şimdi artık izimizi kimse bulamaz...

Marta büyük bir cesaret göstererek sordu:

— Şimdi nereye gidiyoruz?

— Cehenneme!

Marta ağlamaya başladı:

— Beni de öldürecek misiniz papaz efendi?

— Canımı sıkmakta devam edecek olursan öldürürüm...

— Beni öldürmeyiniz papaz efendi... Her istediğinM yapıyorum işte... Beni öldürecek olursanız size kim yemek pişirir? Çamaşırlarınızı kim yıkar?

— Bana iyice sarıl... Öp beni! Hızlı hızlı öp! Çamaşırcının kızı bir taraftan korkusundan tirtir titrerken bir taraftan da papazın emirlerini yerine getiriyordu. Gecenin bu ilerlemiş saatinde, yeniden bir şen vet dalgasına kapılmaları uzun sürmedi. Papaz arabayı durdurdu. Ve onu kaptığı gibi otlara yuvarlandılar...

Bu ıssız yerde saatlerce seviştiler.

Sonra tekrar arabaya atlayarak yollarına devam ettiler...

Güneş doğarken bir köyde kısa bir müddet durdular. Papaz biraz yiyecek aldı. Onlar karınlarını doyururlarken hayvanları da dinlendirdiler. Yem ve su verdiler. Sonra hemen yollarına devam etmeğe koyuldular. Bütün gün durmadan yol almakta devam ettikten sonra akşama doğru bir kasabaya yaklaştılar.

Tam buraya giriyorlardı ki iki silâhlı asker yollarını kesti:

— Durun bakalım!

Marta bunları görünce çok korktu. Baktı; papaz Gluk'ta korku falan yok... Sonra da onun neden korkmadığını hemen anladı. Çünkü bunlar İsveç değil, Rus askerleri idiler. Onlara işver. dili ile de&il: «fif.nr>!»

59

Rus dili ile seslenmişlerdi. Kıyafetleri de İsveçli askerlerinki gibi güzel değil, kaba saba idi.

Marta her hudut şehirlerinde yaşayan insanlar gibi az çok Rusça da biliyor ve anlıyordu.

Papaz Gluk ise mükemmel konuşurdu bu dili...

Arabayı durdururken cevap verdi:

— Köyden geliyoruz...

— Hangi köyden?

— Riva köylerinden... Papaz olduğumu görüyorsunuz... Ben köy köy dolaşır, kiliselerde vaazlar veririm.

— Kıyafetin bizim papazların kıyafetine benzemiyor...

— Sizin papazlarınız Ortodoks papazıdır. Ben ise Luther mezhebine mensup bir papazım!

— Bunlara aklım ermez.. Karakola gideceğiz...

— Neden?

— Emir böyle. Biraya kim gelirse doğruca karakola» yüzbaşıya götürüyoruz.

— Buraya yeni geldiniz galiba?

— Evet, yeni geldik. On gün oluyor... O kan kılıkb İsveçli askerlerle savaşaacağız!

— Allah bütün İsveçlilerin belâsını versin! Biz de onlardan kaçıyoruz.

Onun İsveçlilere bu şekilde küfür etmesi, Rus askerlerinin hoşlarına gitmişti. Bir tanesi:

— Sen iyi bir papaza benziyorsun, dedi. Karakol hemen şuradadır.

On dakika sonra büyük bir çadırın önünde durmuşlardı. Askerlerden biri içeri girdi. Beş dakika sonra askerlerin önünde nöbet bekledikleri, bir takım subayların da durmadan girip çıktıkları çadırdan çıkarak papaz ile Marta'yı aldı ve genç bir yüzbaşının yanına götürdü.

Yüzbaşı önce papaz Gluk'a kısaca, sonra da onun yanında duran ve etrafı ilgi ile gözden geçirmekte bulunan Marta'ya uzun uzun baktı. Gözleri karşılaştıkça, ça-

66
maşırcının kızı kendisine tatlı tatlı gülümsedi. O zaman yüzbaşı daha da neşelenerek papazı sorguya çekmeğe başladı:

- Nereden geliyorsunuz?
- Marienburg'dan...
- O... Düşmanın içinden demek.
- Zaten biz de İsveçli askerlerin zulmünden kaçtık...
- Hakikaten papaz mısın, yoksa bu kılığa mı girdin?
- Adın ne senin?
- Gluk.

Hakikaten papazım... Lüther mezhebine mensubum..

- Yanındaki?
- Yanımdaki Marta kızımdır... Beraberce çıktık yola...

O zaman beklenmedik bir şey oldu. Genç kız:

- Ben papaz efendinin kızı değil, hizmetçisiyim, dedi...
- Ya öyle mi?

Papaz Gluk bu söze içerlemişti:

- Yâni kızım gibidir. Onu kendime evlât edindim. Günahkâr bir kadının kızı idi...
- Bu kadar güzel bir kızı herkes evlât edinmek ister... Peki ne düşünüyorsun? Buraya neden geldin?
- Sizin buraya kadar gelmiş bulunduğunuzu bilmiyordum. Sizlere daha ileride rastlayacağımı umuyordum..
- Bizi mi arıyordun?
- Evet! Maksadım sizlere sığınmak, âdil Çar Petro-nun âciz bir tebası olarak hizmet görmektir. Rusça,, Almanca ve İsveççeden başka Lâtince de bilirim. Ortodoks mezhebine de girmeğe hazırım...
- Bak hele! Söylediğin sözler hoşuma gitti. Seni çok pt+.im V.ppt hir tsver, casusu desilsen bu de ""
- Ben mi İsveç casusu olacağım? Bunu asla kabul edemem. Elbette hakkımda soruşturma yapabilirsiniz..
- Hakiki bir papaz olup olmadığınızı bizim papazlarımız çabuk anlarlar... Her ne ise meselenin bu tarafı esasen beni pek fazla ilgilendirmez de... Benim vazifem seni generale götürmektir.
- Generale mi? Hangi generale?
- General Şermetiyef'e... Hakkında kararı o verecektir. Bu gece karargâhta kalacaksın. Yarın general seni görür...
- Emredersiniz.
- Yanında altın var mı?
- Bütün servetim yedi sekiz altındır. Evimi İsveçli bir asker yaktı. Beni de öldürecekti. Güç belâ canımızı kurtardık...
- Güzel!

Yüzbaşı sesini yükselterek bir onbaşıyı çağırdı. Ona papaz Gluk'u gösterdi:

- Şu papazı bir çadırdan muhafaza altına alacaksın... Şüpheli kişilerin bulundukları çadırdan... Yarın general görür kendisini!

Onbaşı:

- Emredersiniz! diye karşılık verdi. Bağlanacak mı?
- Yok, hayır... Bağlamağa lüzum yok... Parası ile yemek isterse vereceksiniz!
- Başüstüne!
- Haydi götür kendisini!

Papaz Gluk çıkarken Marta'ya döndü:

- Haydi kızım. Gel gidelim! Fakat yüzbaşı hemen atıldı:
- Hayır! O burada kalacak! Şen yalnız gideceksin!
- Neden? Ben kızımı bırakmam!
- Usul böyle! Kızını da başka çadırdan misafir edeceğiz... Kadınların yeri başka, erkeklerin yeri başka...

Kalacağın çadırda bir sürü ipten kazıktan kurtulmuş, kim oldukları belli olmayan erkekler var... Bunlar böyle körpe bir kız gördüler mi, deli olurlar... Kendilerini zaptetmek mümkün olmaz.

— Fakat!...

— Öyle işte... Yarın general seni zararsız bulur da bırakırsa, bu kızın da şüpheli bir kimse olmadığı kanaatine varırsa beraberce gidersiniz... Moskova'ya mı gitmeyi düşünüyorsunuz?

— Evet!

— Bu kadar güzel bir hizmetçi ile oraya kadar "ulaşıp ulaşamayacağınızı bilemem...

— Neden?

— Kaptırırsın onu elinden...

— Yok, ben kızımı bir dakika bile yanımdan ayırmam...

— İfade bir ona kızım falan deme! Neden kızın olacak? Belki de onu Mariyenburg'a geri göndeririz.

Marta, hemen yere diz çöktü:

— Yalvarırım size! Beni geri göndermeyin!

— Bunu sonra konuşuruz. Onbaşı, götür şu papazı!

Papaz Gluk, bir türlü Marta'yı bırakmak istemiyordu. Fakat yüzbaşı birdenbire sertleşince korktu. İster istemez onbaşı ile beraber dışarıya çıktı...

Onun böyle birdenbire sertleşmesi, Marta'yı da ürkütmüş olacaktı ki, korkusundan tir tir titremeğe başlamıştı. Fakat papazla onbaşı çıkar çıkmaz yüzbaşı hemen yumuşadı. Marta'ya yaklaştı. Çenesinden tutarak yüzünü kaldırdı. Yumuşak bir sesle:

— Ne o güvercinim, çok mu korktun? diye sordu.

— Evet, korktum...

— Benden sana zarar gelmez... Fakat ne kadar da güzelsin? Bu mendebur papazın yanından başka çalışacak yer bulamadın mı?

— Annem beni oraya verdi...

— Herhalde başka yerde seni rahat bırakmıyacak>. jannı düşündüğü içindir. Ama papazların çoğu da senin ejbi bir körpe yavru ellerine geçecek olursa onu baştan çıkarmakta tereddüt etmezler.

— Evet efendim...

— Sana ne kadar aylık veriyor?

— Aylık vermiyor efendim... Boğaz tokluğuna çalışıyorum..

— Vay açık göz vay! Şimdi seni neden bırakmak istemediğini anladım. Zaten üstün başın da pek perişan!

Yarm sana bir entari ile bir çift ayakkabı alayım...

— Teşekkür ederim...

— Onun yanında çalışmaktansa benim yanımda çalışmayı tercih etmez misin?

— Bilmem ki?

— Sana her ay bir altın veririm. Ayrıca üstünü, ba^ şını da yaparım... Bu paraları biriktirsin. Bir yılda on altının olur...

— Bir yılda on iki altınım olur...

— O... Hesabın da kuvvetli...

— Okuma yazma bilirim...

— Ne diyorsun? Şu papaz amma da açık gözmüş... Elinden iyi yemek gelir mi?

— İyi yemek pişiririm. İyi çamaşır da yıkarım. Hiç tenbe! değilim... Hep çalışırım. Eviniz nerede sizin?

— Benim evim Moskova'da... Buraya harp etmek için geldik. Size kötülük yapan İsveçlileri mahvedeceğiz. Sonra Moskova'ya döneceğiz.

— Ben ne yapacağım?

— Sen benimle beraber bulunacaksın! Hizmetçim olarak bana hizmet edeceksin!

— Olur... Yalnız papaz Gluk'tan korkarım.

— O senin suratını bir daha görecektir. Sen ıııııı etme! Onu hemen yarın gönderirim Moskova'ya..

— jçiger yaxLuiutui ö,ym.u.j.giiijj. ug^cuc^a umwu, ««

yapar yapar, bulur beni... Bulunca da öldürür.

— Niçin öldürsün?

— Öldürür. Bunu hep söyler...

— Papazların ellerine bıçak değil, haç yaraşır.. Sen hiç korkma! Haydi akşam oldu. Benim yatağım çadırın arka tarafındadır. Onu düzelt! Ben emirberime söylerim. Senin için de bir yatak uydurur. Sen de burada yatarsın. Ben şimdi gidiyorum. Sana yemek de gönderirim. Arka tarafta mum var. Onu yakarsın!

Marta'nın korkusu artık geçmişti:

— Olur! diye kekeledi.

Yüzbaşı gitti. O da hemen bir perde ile ayrılmış bulunan çadırın arka tarafına geçerek yüzbaşının yatağını düzeltmeğe koyuldu.

Hayatından memnundu. Bunun başlıca sebebi de papaz Gluk'tan kurtulmuş bulunması idi. Papaz Gluk artık kendisini bulamaz ve öldüremezdi. Ondan fena halde korkuyordu.

Ne yapıp yapıp yüzbaşının gözüne girmeğe çalışmasa lâzımdı.

Evet, o, eritekları artık tanımıştı. Rus yüzbaşısının kendisine niçin bu derece iyi davrandığını anlamamış değildi. Kendisini böyle harekete zorlayan şey, muhak kak ki güzelliğı idi. Burada kendisine hizmet ederken herhalde onun güzelliğinden de faydalanmağa bakacaktı. Belki hemen o gece kendisini koynuna almak isteyecekti.

Bundan pek korkmuyordu artık... O kara sakallı papazın koynuna girmek kendisine artık zevk vermiyordu. Belki de aradığı zevki bu yüzbaşının kollarında bulacaktı.

Yüzbaşı, pekâlâ yakışıklı bir adamdı.

Şimdi ona düşen şey, bütün hamaratlığını göstermek, onun gözüne girmekti.

Bu sırada yüzbaşı, General Şermetiyef'in huzurunda bulunuyordu. Ona günlük olayları naklettikten sonra, son olarak bu meseleye geldi:

— Bir de sığınma oldu generalim, dedi. Akşama doğru bir papazla hizmetçisi geldiler. Mariyenburg'dan gelmişler. ...

— Nasıl bir papaz bu?

— Lütther mezhebine bağlı imiş. İsveç dilinden başka Rusça, Almanca ve Lâtince de biliyormuş. Moskova-ya gitmek ve devlete hizmet etmek istiyormuş.

— Böyle adamlara ihtiyacımız var... Yalnız casus falan olmasın?

— Sanmıyorum generalim... Fakat onu Moskova.ya muhafaza altında gönderebiliriz.

— Öyle yapın!

— Bir de şahsî ricada bulunacağım..

— Nedir Boris?

— İzin verirsiniz hizmetçiyi alakoymak istiyorum. Hizmetlerime bakacak, çamaşırlarımı yıkayacak kimse yok...

— Olur.. Yalnız asker arasında dolaşmasın.. Rusları bilirsın. Ne kadar yaşlı, ne kadar çirkin olsa, bir kadın gördüler mi...

— Bilmez olur muyum Generalim!.. Çadırımdan ayrılacak değildir. Savaşa gidince de geride kalır.

Eşyalarımı muhaza eder.

— Ve sen savaşırken o da bunları aşırır ve kaçır... Hizmetçiler hep hırsız olurlar.

— Çalınacak kıymetli bir şeyim yok Generalim! Bununla beraber tehlikeyi de göze alıyorum.

— Senin gibi hizmetçi tutmak için izin alan bir çok subaylar, sonradan bana gelerek şikâyetlerde

bulunmuşlardır. Senden de böyle bir şikâyet gelecek olursa, dinlemeyeceğimi şimdiden bilmelisin Boris!

— Benden asla bu yolda bir şikâyet duymayacaksınız...

— Peki, başka ne var?

— Başka bir şey yok Generalim!

— Üç gün sonra hücumla geçilecek.. Buna göre hazırlanmalısın!

— Emredersiniz Generalim!

Yüzbaşı Boris, Generalin yanından memnun olarak ayrıldı. Ortalık epice kararmış bulunuyordu. İlk iş olarak, yeni haberleri ve hastalanan bazı askerleri Mosko-vaya götüreceğ olan kafiye başkanını buldu. Bu genç bir teğmendı. Sabaha karşı yola çıkacak arabaları gözden geçiriyordu.

Ona Generalin emrini verdi.

— General Şermetiyef, Gluk adında bize sığınan papazı da yanına alıp Moskovaya götürmeni emrediyor. Onun hakkında bir mektup yazacağım... Kendisini doğruca Harbiye Nezaretine götüreceğ ve teslim edeceksin. Biraz şüpheli bir adam. Onun için gözden uzak tutulmasın. Tercüme kalemlerinde kendisinden faydalanılacak. İsveççe, Almanca, Rusça, ve Lâtince biliyormuş.

— Başüstüne Yüzbaşım!

— Onu şüpheliler çadırından alacaksın!

— Emredersiniz..

— Şey.. Belki biraz edepsizlik eder. Yamnda bir de kadın vardı. Hizmetçisi imiş.. Onu da beraber götürmek üzere ısrar edebilir.. Biz bu kadın şüpheli gördüğümüzden göz hapsine aldık. Bir casusa benziyor. Aptal papaz farkında olmayabilir.. Kendisine onu bir daha göremeyeceğini söylersin. İnat ederse iki tokat atarsın

— Olur Yüzbaşım! Siz hiç merak etmeyin

— Yolda da kaçmamasına dikkat et Hilekâr bir adama benziyor.

— Başüstüne!

Yüzbaşı Boris hemen orada Harbiye Nezaretine bir mektup yazıp altına Generalin mührünü bastı ve teğmene verdi.

Bu iş bitince; rahat bir nefes aldı. Teğmeni iyi tanıyordu. Zeki bir gençti. Üzerine aldığı her vazifeyi mutlaka yerine getirirdi.

Böylece bu can sıkıcı papazdan kurtulmuş bulunuyordu. Artık körpe hizmetçi kız olduğu gibi kendisinin malı olacaktı.

Çadırma dönmeden önce büyük bir şişe de şarap aldı. Durumu Generale söylediği ve onun da iznini aldığı halde gene de çok dikkatli olması gerektiğini biliyordu. Arkadaşları bu kadar genç ve güzel bir hizmetçi edinmiş bulunduğunu haber alacak olsalar, kıskançlıklarından deli divane olurlardı. Onlara bunu belli etmemek lâzımdı.

Teğmen mektubu aldıktan sonra şüpheli kimselerin bulundukları çadıra gelmiş ve papaz Gluk'u bulmuştu. Papaz onu görünce biraz da endişe ile:

— Buyur delikanlı Dedi. Bir emriniz mi var?

Bir müjdem var papaz efendi! General Şermetiyef isteğini kabul etti.

— Allah kendisinden razı olsun!

— Hemen Moskovaya gideceksiniz! Harbiye Nezaretinde size bir iş verilecek..

— Bu âciz papaz, kendisine verilecek her ödevi şerefle yerine getirecektir.

— Geceyarısından sonra hemen Moskovaya hareket edilecek. Civarda İsveç ordusuna bağlı birlikler var. Gecenin karanlığından faydalanarak tehlikeli bölgeleri geçmemiz lâzım.

— Anlıyorum.

— Arabada yeriniz hazırdır. Şimdiden oraya gitmemiz lâzım. Bizlerle beraber bazı hasta askerler de Moskovaya dönecek.

— Çok teşekkür ederim. Ben hasta olmadığım için yol boyunca bu hastalarla meşgul olabilirim. Her halde sizi hoşnut bırakmak için elimden geleni yapacağım,

— Elbet çalışacaksınız! Seni Moskovaya misafir olarak götürmüyorum.

— Yemek konusunda da kızım yardıma olur. Çok iyi yemek pişirir.

— Hangi kızıdan bahsediyorsun?

— Kızımdan.. Martadan..

— O da kim?

— Beraberce kahraman Rus ordusuna sığınmıştık.. Adım bilmediğim bir yüzbaşının karşısına çıktık.. İşte orada kaldı..

— Kızım değil, hizmetçin ile berabermişsin!

— Öz kızım değil ama, ben onu kendime evlât edindim. Elbet o da bizimle beraber olacak..

— Hayır.. Kafilede kız, kadın yok.. O hizmetçi hakkında soruşturma yapılacak. Kendisi şüpheli görülmüş..

— ,Aman, ne diyorsunuz? Böyle zavallı bir kızcağızdan kim şüphelenir ki.. Mâsûm bir yavru..

— Orasını bilmem.. Bildiğim şey, onun bizimle beraber olmayacağıdır.

— Fakat ben onsuz nasıl gidebilirim? Buna imkân yok...

— Bu lâfları bırak da yürü bakalım!

— Hayır, imkânı yok bunun. O benim yakınımdır. O bensiz mahvolur. Bırakamam onu..

— Bırakacaksın!

— Mademki böyle, o halde izin verin onu alıp geldiğim yere gideyim!

— Sen neler söylüyorsun? Ne masallar okuyorsun? Hiç buna, böyle bir şeye imkân var mı? Bir defa gelip bize' sığındın. Buraya ayağınla, isteğinle geldin. Fakat isteğinle çıkıp gidemezsin!

m

_ Nasıl olur? Ben Martayı isterim!

— Bak papaz efendi.. Sen hayatında galiba hiç Rus dayağı yememişe benziyorsun..

— Fakat...

_ O kadar işte.. Artık emrimizdesin. Biz ne dersek o olacak.. Seni bir döğecek olursam, kemiklerin kırılır.. Haydi kes sesini ve düş önüme!

Teğmen bu emri verirken papazın suratına elinin tersiyle kuvvetli bir tokat da atmıştı.

Papaz Gluk adetâ suratının döndüğünü hissetti. Ağzı burnu kan içinde kaldı.

O zaman ister istemez, sendeleye sendeleye yürümeye başladı. Kendisini son derece perişan hissediyordu. Gözlerinden yaşlar akıyordu.

Çaresiz itaat edecekti.

Alçaklar Martayı ellerinden almışlardı.

Ah bunu nasıl düşünememiş, böyle bir felâketle karşılaşacağım nasıl olup da hesaba katmamıştı.

Marta yanında olmazsa yaşayamazdı ki...

ÜÇÜNCÜ KISIM

YÜZBAŞI Boris çadıra geldiği zaman, orasının çok değiştiğini fark etti. Her yerde bir intizam vardı. Yatağı yapılmış ve açılmıştı. Küçük hizmetçi kız bir leğende kirli çamaşırlarını yıkamakla meşguldü. Mum ışığı altında ise, bu haliyle bir kat daha cazip görünüyordu. Sıvamış olduğu güzel kolları bembeyazdı.

Yeni efendisinin içeriye girdiğini görür görmez hemen yerinden fırladı:

- Buyurunuz efendim.. Affedersiniz, çamaşırların hepsini bitiremedim. Ama gece de yıkar, bitiririm.
 - Bu ne hamaratlık böyle? Ne lüzum vardı çamaşırları yıkamaya? Bunu yarın sabah da yapabilirdin!
 - Emir eriniz söyledi. Gündüzün burası çok kalabalık olur, iş yapılmazmış!
 - Bırak o sersemi!
 - Kirli çamaşırlarınız da o kadar çoğalmış ki...
 - Ne olursa olsun! Ben seni o kadar yormak istemem!
 - Siz yatınız efendim. Ben bu tarafta bunları yiterim... Çabuk da yorulmam...
 - Şu mendebur papaz seni amma da insafsızca ça-ş. Her halde bunun için seni bırakmak istemiyordu.
 - Yok, orada fazla işim yoktu..
 - Yemek yedin mi?
 - Emir eriniz biraz ekmek getirdi. Sizin yemeğiniz içeride...
 - Öyle kuru ekmek yemekle olmaz... Haydi ellerini falan yıka da içeriye gel... Yemeği beraber yiyelim...
- Sen yemek pişirmesini de biliyorsun değil mi?

- Bilirim efendim.
- Yarm öteberi aldırayım yemeklerimi de sen pişirsin...
- Emredersiniz efendim... Sizi memnun etmeye çalışırım...
- Haydi gel çizmelerimi çıkarmama yardım et!

Marta çizmelerin nasıl çıkarıldığını talihsiz İsveçli sevgilisinden öğrenmişti. Onun için bunda bir zahmet çekmedi.

Yüzbaşı yatağının üzerine oturunca, Marta bir tepsi üzerindeki yemeğini önüne koydu. O da şarap şişesini açtı:

- Sen de otur karşıma Marta! Şarap içer misin?
- İçerim efendim...
- Aferin sana! Hizmetinden pek memnun kaldım. Bu şekilde çalışıp gayret göstermekte devam ettiğin takdirde maaşını bile artırırım.
- Beni çok döğmezseniz ben de bütün işlerinizi yaparım.
- Neden döğeyim? Sen böyle güzel çalışır ve uslu durursan aksine seni mükafatlandırmayı bile düşünürüm. Haydi iç şunu bakalım!

Marta üç dört kadeh içtikten sonra daha da neşelendi ve Yüzbaşı Boris onu hırsla kucağına çektiği zaman, hiç de nazlanmadı. Yüzbaşı o gece hayatının cm zevkli ve güzel gecesini geçirdi.

Şimdi düşündüğü tek şey, işi kimsenin çakmaması idi. Arkadaşlarının ne hergele olduklarını herkesten iyi biliyordu. Eğer burada nasıl bir hayat yaşamakta oldu ğunu çaksalar, yapmayacakları namussuzluk olamazdı. Onu böyle körpe bir hizmetçi kız ile dünyada yalnız bırakmazlardı.

Martaya hiçbir vesile ile çadırdan çıkmamasını ve kimseye görünmemesini tenbih etmişti. Ayrıca emir erine de yeni bir hizmetçi almış olduğundan başkalarına bahsetmemesini emretmişti. Ama buna rağmen iki gün içinde bu haber hemen yayılmış, arkadaşları bir baskın yaparak Martayı onunla beraber yakalamışlardı.

Yüzbaşı Boris işi kavgaya kadar dökünce iş generale aksetti. Ve general Şermetiyef de böyle dedikodulara, hattâ kavgalara sebep olan hizmetçi kızı görmek istedi.

Martayı generalin yanına getirdiler. General Şer metiyef, Martayı gördükten sonra hemen kararım verdi: Bu kadar genç bu kadar güzel bir kız, genç subayların ve askerlerin yanında bulunamazdı. Yoksa ortada ne disiplin, ne de otorite kalırdı.

Yapılacak en iyi iş, onu kendi karargâhına almaktır. Ve böyle yaptı.

Yüzbaşı Boris buna çok üzüldü ama, yapacak baş ka iş yoktu. Hem esasen savaş da başlamıştı. General Şermetiyef İsveçlilere karşı bir zafer kazanacaktı, ts veğliler, ister istemez geri çekileceklerdi.

I

DÖRDÜNCÜ KISIM

TARİHİN deli adını taktığı Rus Çarı Petro, yaverinin getirip verdiği mektubu, sevgili dostu General Menşikof a uzattı:

- Oku şunu bakalım, dedi. Şeremetiyefden geliyor. Bakalım ne yapmış!

Son derece uzun boylu olduğu için bir iskemlede oturduğu halde ayakta duran uzun boylu bir adam boyunda görünen, Çar mektubu verdikten sonra yanında oturan tombul kadının kalçasına bir çimdik attı ve votka dolu kadehini başına dikip bir yudumda bitirdi.

Bu ev, Moskovada, yabancıların oturdukları mahallede yeni yapılmış iki katlı bir evdi. Çar bu evi An Mons adında metresi için yaptırmıştı. Şu anda bu güzel evin yemek salonundaki içki masasının üstü, çeşitli yemekler ve mezelerle dolu idi. Çar sofranın şeref mevkiinde yer almıştı. Sağında güzel ve tombul bir kadın olan An Mons, solunda ise, Çarın akıl hocası olup tombul kadının eski âşığı Fransız Löfortun yeni metresi Liz oturuyordu. Löfort bunun yanında general Menşikof da onunla An Monsun arasında yer almışlardı.

Hemen hemen öğleden beri içiyorlardı. Vakit ise ikindiye çoktan geçmişti. Durmadan içilen votka ve şaraptan Çar müstesna, hemen herkes sarhoş olmuştu.

Çar içmiyor mu idi?

Muhakkak ki herkesten fazla...

Fakat bu iki buçuk metreye yakın boyda ve tarihçilerin ifadesi ile bir Afrikalı zenciye yakın esmerlikteki iri elli, yuvarlak yüzlü, kara göz ve kara kaşlı, siyah kıvrıkcık saçlı adam kolay kolay sarhoş olmazdı...

Hemen hemen her zaman böyle olurdu. Bitip tükenmek bilmeyen bu sefahat âlemlerinde Çar Deli Petro herkesten fazla içtiği halde herkesten az sarhoş olurdu. Kendisi Rusyanın Çarı olduğu halde en az sevdiği insanlar Ruslardı. Halbuki içki içmek, her çeşit rezalet ve se-fahatlardan zevk almak, şöhrete aşırı derecede düşkün olmak, sarhoş ve serseri yaradılışlı insanlarla düşüp kalkmaktan zevk almada tam bir Rus gibi idi. Onun Rusa benzemeyen tek yaradılışı, tenbel olmayışı, ve papazlara kıymet vermeyişi idi. Onun için vaktinin büyük kısmını Kremlin sarayında değil de, aslen Vestifalyalı bir şarapçının kızı olan An Monsun yanında geçirirdi. En yakın dostları da macera düşkünü olup Rus ordusunun hizmetine giren Fransız Löfort ile bir müddet seyyar pastacılık yaptıktan sonra Löforta emir eri olan ve bu vesile ile Deli Petro ile tanıştıktan sonra süratle terfi edip generallik rütbesine ulaşan Menşikof idi.

Fransız ona yıllardan beri durmadan kadın da bulurdu. Bu kadınların çoğu Moskovada yaşayan yabancılara mensuptu. Çar da birer ikişer bunların tadına bakmaktan hoşlanıyordu. İçlerinde zaman zaman nisbeten kibar sınıfına mensup olanlar olmakla beraber ekseriyeti hizmetçilik, fam döşambırlık gibi işler yapan kadınlardı bunlar.

Deli Petro aziz dostunun tombul metresi An Mons ile tanışır tanışmaz, onu pervasızca istemiş ve kendisine metres yapmıştı. Löfort da Rusya Çarının tombul metresine karşı gösterdiği ilgiden dolayı gururlanarak onu hemen kendisine bırakmış ve Fransız ile Alman karışığı, sarışın bir kadın olan Lizi kendisine metres edinmişti.

General Aleksand Menşikof mektubu açmış ve sonuna kadar okuduktan sonra ayağa kalkarak:

— Zafer Çarım! Zafer! diye haykırmıştı. General Şeremetiyef tsveç ordusunu önüne katmış, ilerliyor. Çarın orduları büyük bir zafer kazanmışlar! Bunun şerefine içelim!

Sofradakiler bu haberi alkışlarla karşıladılar. Votka kadehleri hemen doldu. Zafer şerefine ayakta içildi. Petro:

— Vay namussuz Şeremetiyef! diye konuştu. Orada litvanya topraklarında çok güzel kadınlar vardır. Sarışın, sağlam kadınlar... Her halde esir ettiklerinin icabına bakıyordur.

Menşikof:

— Bundan asla şüphem yoktur Çarım, diye kendisini tasdik etti. Hem oradaki kadınlar, en aşağı haftada bir defa yıkanmışlar. Vücutları bembeyaz olmuştur.

— Şeremetiyef ağzının tadını bilir...

— Bilir ya! Ne hergeledir o... Rus kadınları hep pis olurlar... Ayda bir defa bile yıkanmazlar... Pis pis ter kokarlar... Ama aşka da domuz gibi dayanıklı olurlar.

— Müsaade ederseniz bu zafer haberini Moskova halkına hemen ilân edelim. Halk, haşmetli Çarının kahraman ordusunun bu parlak zaferini kutlasın!

Bu sözü söyleyen Löfort idi. Çar tasdik etti:

— Evet, fena olmaz... Sen bu işi hemen yoluna koy Löfort! Kremlin git! Patriki çağır ona da tenbih et! Moskovadaki bütün kiliselerde zafer ve şükran çanları çalınsın! Münâdiler halka zaferi ilân etsinler!

Yarında bütün kiliselerde şükran duaları yapılsın! Halk kiliselere gitsin!

Fransız ayağa kalktı:

— Emredersiniz Çarım.

— Biz seni burada bekliyoruz. İşlerini bitirdikten sonra gene gelirsin!

— Başüstüne!

Löfort çıktı, gitti. Onlar da dört kişi kaldılar...

İki kadın, iki erkek!

Menşikof:

— Şimdi bu zaferi kutlamakta devam edelim Çarım, dedi.

Kadehini yeniden doldurdu:

— Bu zaferi yeni zaferler takip etsin! Çarımın ve yeni zaferlerinin şerefine içiyorum...

İki erkek kadehlerini yeniden sona kadar içtiler. Fakat bir hayli sarhoş olan kadınlar, ancak birer yudum alabildiler..

General onlara döndü:

— Haydi zafer şerefine Çarıma birer öpücük verin! diye emretti. Ama unutmayın ki öpücükler Rus usulün-ee ağızdan olacak!

An Mons hemen yerinden kalkarak Çarın kucağına oturdu. Tombul kollarını boynuna dolayıp etli dudaklarını kendisine uzattı.

Mensikof ise hiç tereddüt etmeden sarışın Üae uzandı. Onu bileğinden tutarak çekti:

— Gel, zaferi, Çarımın zaferini biz de kutlulayalım! Liz tereddüt ediyordu. Çünkü âşıkı yoktu. Mosko-
vaya yeni gelmişti. Çarın meclisinde ikinci defa bulunuyordu.

Mensikof onun nazlandığını görür görmez Çara şikâyetinde bulundu:

— Bu sarışın piliç galiba zaferinizden memnun olmamış ki bana bir öpücük vermekten bile çekiniyor. Liz:

— Affedersiniz, Löfort gelsin de, diye kekelemek istedi.

O zaman Çar birden kucağından metresini attı. Onu bileğinden yakaladı ve hızla kendi kucağına çekti:

— Burada, bizim meclisimizde ayrılık gayrılık yoktur, dedi. Nazlanmak ise hoşumuza gitmez... Fakat ne kıvrak vücudun varmış senin? Hani Löfort hergelesi de tavuk seçmede usta mı, usta!

General Mensikof bir kahkaha attı:

— Zaferi kutlamak için iyi bir ganimet! Sizi yalnız bırakalım mı Çarım?

— Ne halt ederseniz edin!

General, âşıkının başka bir kadınla ilgilenişini kıskançlıkla takip eden şarapçının kızını elinden tuttu ve onu yatak odasına doğru götürdü. Onlar dışarıya çıkarlarken Çar Fransızın yeni metresini, yemek salonunun kenarındaki geniş divanın üstüne atmış, onu soymaya başlamıştı bile... Kadın hem korkuyor, hem de zayıf davranışlarla kendisini Çarın kollarından kurtarmaya çalışıyordu.

Ama buna hiç imkân var mı idi? An Mons:

— Rezalet! diye söylendi. Çar bu sarışın soğuk kadında kendisini çekecek ne buldu?

Mensikof şimdi onun beline yapışmıştı:

— Gel biz de onlardan bir intikam alalım An, dedi. Kadın:

— Fakat benim Çarın metresi olduğumu unutuyorsun galiba! diye karşılık verdi.

— Bunlara boş ver! Bizim Çarla ayrimız gayrimiz yoktur. Bunu o da söylemedi mi? O, şu sarışın Lizin ta-
dua bakarken, biz de burada gönlümüëü şenlendirelim.

AnMons hâlâ tereddüt içinde idi. Ama Şermetiyef onu şahane yatağına doğru sürüklemeye başlamıştı:

— Yemin ederim ki sen ondan çok daha güzelsin! Bir defa göğüslerin onunkinden büyük. Biz Çarla aynı fikirdeyiz... Kadın demek göğüs demektir.

— Yapma, bırak beni!

— Seni bırakmak mı? Deli miyim ben? Bir insanın eline senin kadar güzel, senin kadar şahane bir kadın geçerse, onu bırakması için hayvanın biri olmalı!

An Mons artık mukavemet etmiyordu. Ne tuhaftı şu Rus erkekleri!

Hiç de kıskanç değillerdi. Sevgililerini birbirlerine ikram etmekten âdetâ zevk alıyorlardı.

Çar generalinin kendisinde gözü olmadığı bilmiyor değildi ki... Hattâ bir seferinde onu zorla Mensiko-fun kucağına oturtmuş, kendisini bol bol aksamasına seyirci kalmıştı.

Fakat Mensikof hiçbir vakit bu derece ileri gitmiş değildi. Şimdi ise, yatağında ona pervasızca sahip olmak üzere bulunuyordu.

Ve artık mukavemet de etmiyor, Tıpkı Çar gibi aşırı derecede şehvete düşkün olan generalin göğsüne kapanarak solumalarını lakayt bir şekilde dinliyordu.

Bu hayat kötü bir hayattı. O ise bütün genç kızlığını, şehvetten başka şeylerin de peşinde olan bir erkeği, kendisine samimî olarak âşık olacak yakışıklı bir delikanlıyı hayal etmekle geçirmişti. Ama nelerle karşılaşılıyordu? Önce tanışmış olduğu kibar Fransız da bu nezaketi sezer gibi olmuştu. Löfort ona çok güzel sözler söylemişti.

Bu kır saçlı adamın kendisine hakikaten âşık olduğuna inanmıştı. Zengin olduğunu, Rus Çarına yakın bulunduğunu da biliyordu. İşte bütün bu düşüncelerle ken-
dini ona bütün varlığı ile teslim etmekte uzun boylu bir tereddüt göstermemişti.

Arkasından Çarla da tanıştırmıştı âşıkı onu... Çarla tanışmak An Monsu bir kat daha gururlandırmıştı.

Ama bu tanışma onu aklından hayalinden geçirmediği bir olayla karşılaştırmakta gecikmemişti.

Çar bir akşam ondan hoşlandığını saklamamış ve herkesin gözü önünde kendisini kollarının arasına almıştı. Löfortun bu durum karşısında yaptığı şey sadece odadan çıkmak olmuştu.

Böylece Çarın metresi haline gelmişti.

Fransız âşıkmm ertesi günü kendisine verdiği o realist nasihat hâlâ aklında idi:

«— Sen de, ben de bu memleketin yabancısıyız An, demişti. Burası Doğu... Doğuda bu yarı vahşi insanlar arasında yaşayabilmek için yapabileceğimiz tek şey, mukadderata boyun eğmekten ibarettir. Bir Rus, Çar bila olsa kabadır. Hem o, gençliğinin uzun yıllarım Avrupa-da geçirdi.

Almanyada, Danimarkada, Fransada işçi gibi, öğrenci gibi çalıştı. Avrupa medeniyetini az çok tanıdı. Bir defa o böyle olduktan sonra diğerlerinden daha da kötü şeyler beklenir. Unutma ki, Çarın bir işareti ile senin de, benim de kellemi uçururlar.

Bununla beraber burada servet var, altın var. Ves-tifalya da bu güzellikle olsa olsa ancak bir şarapçının karısı olabilir, ömrünün sonuna kadar çalışmak, sarhoşlara şarap taşımakla uğraşmak zorunda kalırdın. Böyle yıpratıcı bir hayata razı olmaktansa, burada imparator-riçe gibi yaşamak elbet daha iyidir.

Şimdi sen Çarı memnun etmeye bak... Sonra da hiç çekinmeden ve sıkılmadan ondan devamlı olarak bir şeyler iste! Senden hoşlanmışsa verir. Bir köşke, güzel mücevherlere, atlara, arabalara, bir alay da uşak ve hizmetçiye malik olabilirsin... Bundan iyi şey mi olur?

An Mons akıllı bir kadındı. Fransızın haksız konuşmadığını anlamakta gecikmemişti.

Ve aynen dediği gibi davrandı.

Şimdi hakikaten Moskovanın yabancılar mahallesinde bir villâsı, bol bol mücevherleri, atları, arabaları, uşakları ve hattâ bir de zengin çiftliği vardı.

Çarı pek tabîi olarak sevmiyordu. Onun günün birinde kendisinden bıkarak bir başka kadınla meşgul olmaya başlamasını bekliyordu. O zaman kendisine istediği gibi bir koca da bulabilecek ve rahat rahat yaşayabilecek kadar zenginleşmişti.

Bununla beraber bir ümidi daha vardı:

Resmen imparatoriçe olmak...

Bunun için de akla hayale sığmaz kadınlık, dişilik hünerleri göstererek, Çarı şehvete getiriyor, ondan mümkün olduğu kadar çok şey koparıyordu. Daima her istediği şeyi yatakta iken istiyor ve alıyordu. Vakia Kremlinde Çar Petronun resmî bir karısı vardı. Fakat bu basit bir Boyar kızı idi. Görgüsüz, cahil, kaba saba bir kadındı. Ve Çar ondan fena kokuyor diye her zaman şikâyet de ediyor, kendisini Kremlinden defedeceğini saklamıyordu. O zaman belki de kendisini resmen alır, onu tahtına ortak da edebilirdi. O zaman nüfuzu kat kat artacak, bütün dünya kadınlarının kıskançlıkları üzerinde toplanacaktı. Bu da fena bir şey değildi.

Şimdiki halde ise, sabırla beklemekten başka yapacak hiçbir işi yoktu. Sabredip bekleyecekti.

Bir defa Çarın metresi olduktan sonra kendisine başka hiçbir erkeğin dokunamayacağını sanmakla aldandığını görüyor, bundan dolayı garip bir hırs içinde bulunuyordu.

Yoksa bu, Çarın kendisinden artık bıktığına bir işaret miydi?

Löf ortun yeni metresi Iiz'den muhakkak ki çok dana güzeldi. Ama Çar kendisini bırakmış, onun beline sa-Evet, şu erkek denilen mahlûklar muhakkak ki çeşni değiştirmekten fazlasiyle hoşlanıyorlardı. Hele Çar, kadınlar arasında hemen hemen hiç fark gözetmezdi. Bir seferinde yaşı kırkı geçmiş oda hizmetçisiyle yatmak için ısrar etmemiş mi idi?

Liz'den de çabuk bıkacaktı her halde...

Zaten Çar, zayıf kadınlardan pek hoşlanmazdı. Bütün Doğulu Erkekler de böyle değiller mi idi? Onlara göre iki kadın arasındaki güzellik farkı, ancak kantarda belli olurdu. Kantarda daha ağır basan kadın, öbüründen mutlaka daha güzeldi.

General Menşikof hâlâ soluyordu:

— Ne güzel kadınsın be! Bu kadar beyaz bacaklar bizim Rus kadınlarında bulunmaz... Sonra ayakların ne kadar küçük... Göğsün ise Moskovada birinci... Çar o uyuz kadında ne buldu bilinmez... Hâlâ da sevişiyorlar... Sevişsinler? Bunun kıymeti yok ama, kadının kemiklerini kıracak. Her kadın senin kadar dayanıldı olmaz ki...

An Mons yataktan kalkmış, üstünü başını düzeltiyordu. Bu küstah generale karşı da şimdi içinde bir kirt duymaya başlamıştı:

— Ama Çar bana yaptığım öğrenecek olursa, halin hiç de parlak olmaz...

— Beni ona şikâyet etmeyi mi düşünüyorsun?

— Niçin olmasın?

— O zaman Petro ne der, bilir misin?

— Ne dermiş?

— Aleksî ağzının tadını bilir bir hergeledir. Buna hiç şaşmadım derse bu işi nasıl yaptığımı bir de gözleri ile görmek ister ...Bilir misin Çar, sevişme sahnelerini seyretmeye de bayılır. Onun önünde başkasiyle sevişmek ister misin?!

şarapçının kızı onun xuy ue yarıtı acı düşündü. Düşündü ve içini çekti.

Menşikof şimdi ona yeniden sokulmuştu:

— Benden hoşlanmadın mı beyaz güvercinim?

— Çok kabasın!

— Evet, bende Fransız erkeklerinin kıvraklığı ve nezaketi pek yok ama, biz Ruslar kadınları memnun etmesini Fransızlardan çok daha iyi biliriz.

Tam bu sırada Kremlin kilisesinin canlan çalmaya başladı. Dışarıdan da Çarın şen sesi aksetti:

— Aleksi!

General Menşikof hemen koştu:

— Buyurun Çarım

— An nerede?

— Yatak odasında...

— Gelsin de şu sansın bebeğe kenesini toparlaması için yardıHi etsin... Kopan düğmelerini diksin! An neredesin?

Çarın metresi de kapıda görünmüştü:

— Buyurun efendim.

— Şu sarışın bebeğe yardım et! Biraz canı yandı sa-myoTurn. Göğsündeki bütün düğmeler de koptu. Şunları dikmesi için iğne iplik bul!

Doğrusunu söylemek gerekecek olursa Lizin duruma hakikaten acıklı idi. Ama An Mons onu bu halde görmekten hiç de müteessir görünmüyordu. Hattâ onu bu halde görmekle vahşi bir zevk duymakta olduğu da söylenebilirdi.

— Geliniz! diye onu içeri aldı. Çar:

— Biz de Kremline dönelim artık! dedi. Boyarlar haberi alır almaz tebrik için gelmeye başlayacaklardın.

Onların tebriklerini kabul etmeliyim. Sonra bu gece Kremlinde bir ziyafet vermek lazım.

— Emredersiniz Çarım. Demek yeniden içmeye başlayacağız.

— Elbette...

— Acaba Çarım sarışın tavuktan memnun kaldılar aai?

— O kadar değil... Çok zayıf ve etsiz bir şey! Ama

(jedğişik... Bilirsin ki ben kadınların öyle güzeline, çirkinine pek bakmam!

— Bilmez olur muyum hiç?

— Ya sen benimkini nasıl buldun?

— Fevkalâde...

— Bak unutma! Şimdi bana borçlandın. Sen de bana benim tam hoşlanacağım çok güzel genç bir kadın bulacaksın!

— Çarımı memnun etmekle şeref duyarım.

— Bir defada zarar yoktur. Ama bir daha dokuna-yan deme hergele! Yoksa kafam kırarım.

— Emredersiniz... Ya İize?

— Ona kaşmam. Fakat Löfort seni düelloya çağırarak olursa, benden bir müdahale falan bekleme! Eski âmirindir; bilirsin. Fransız kılıç kullanmada ustadır...

— Hakkınız var Çarım. Ama o beni fazla çeken bir kadın değil]

Çar ile Menşikof tam evden çıkıyorlardı ki, Löfort fle yüz yüze geldiler... Fransız bir nefeste Çara emirlerini yerine getirdiğini söyledi.

Çar:

— tyi! dedi. Ben şimdi Kremflne gidiyorum. Bu ger ce zafer şerefine bir ziyafet vereceğim. Tabii bu ziyafette sen de olacaksın! An'ı da sen getir... Böyle bir ziyafete iki güzel kadınla ancak nazik bir Fransız centilmeni gelebilir...

— İltifat ediyorsunuz!

— Şey, seninki bir daha o kadar çok düğmeli blûa giymesin... Bunu da tavsiye et kendisine! Bilirsin ki bis Ruslar öyle Almanlar gibi sabırlı kişiler değiliz.

Fransız bu sözlerden hiç de hoşlanmadı. Fakat gene de Çarın önünde saygı ile eğilerek:

— Başüstüne! diye cevap verdi.

Çar ile General Menşikof atlarına atlayarak Krem-line doğru uzaklaşırken Löfort eve giriyordu. Çar bu sefer de sevgilisine sataşmış olacaktı. Sözlerinden başka mâna çıkmıyordu.

Merdivenlerden çıkarken kendi kendisine: «— Bu Çar da kadına doymadı gitti, diye mırıldandı. Eğer ben yokken zavallı Lize saldırdı ise, kadıncağzı epeyce korkmuş olmalı... Ama zarar yok; alıştır.»

BEŞİNCİ KISIM

GENERAL Şermetiyef, hakikaten parlak bir zafer kazanmış bulunuyordu. İsveçliler Livoni denilen topraklardan çekilmişler, Mariyenburg Rus askerlerinin işgaline uğramıştı. Şimdi bu şehrin sokaklarında yakışıklı İsveçli askerler yerine, kaba saba Rus askerleri dolaşıyordu.

General Şermetiyef de şehrin en büyük binasını karargâh yapmış, buraya yerleşmişti.

Uzun müddet yollarda ve derme çatma çadırlarda yatıp kalkmış olan ordusunu hem biraz dinlendirmek, hem de onlara zaferin nimetlerini tattırmak istiyordu.

Rus subayları istedikleri evlerde misafir kalabileceklerdi. Mariyenburglu kadınlar bunlara şok güzel görünüyordular. Bunlar daha çok kibar ve yakışıklı İsveçli subayların hasretini çekmekle beraber, bu kaba askerlerin de gönüllerini yapmaya mecbur bulunduklarını an-lıyorlardı.

Rus subayları kendilerini zalim İsveçlilerden kurtarmış olduklarını söylüyorlar ve bunun bedelini onlar-1st1vrV.fl.rrh_____

Hiç galiplerin, kahramanların istekleri reddoluna-bilir mi idi?

Elbette onların isteklerine boyun eğeceklerdi. Yoksa İsveçlilerin casusları olduklarını isbat etmiş olurlardı. Casuslara verilen ceza ise, tarihin her devrinde olduğu ve olacağı gibi pek korkunç idi.

Şerrnetiyef o gece zafer şerefine Mariyenburg'lulann verdikleri ziyafetten yeni dönmüştü. Vakit bir hayli ilerlemiş, gece yarısına yaklaşmıştı. Nedenise o zaman birdenbire hizmetlerine bakan genç hizmetçi .kızını hatırladı.

Onu savaş telâşları arasında iyice görmüş, kendisiyle uzun boylu konuşmuş da değildi. Bildiği tek şey, onun hakikaten güzel bir kumral olduğundan ibaretti. Odasını ona temizletiyor, çamaşırlarını ona yıkıyor, söküklelerini ona diktiriyordu.

Yaverlerinin ne derece hergele olduklarını da gayet iyi bildiğinden hizmetçi kızı yanından uzak tutmamış, burada yatak odasının yanındaki odada yatmasını emretmişti.

Yatak odasına girip de birdenbire bu kalkık burunlu, iri göğüslü kızı hatırlayınca, onun kaldığı oda ile kendi odası arasında küçük bir kapı bulunduğunu da farkettil.

Ne yapıyordu acaba?

Her halde uyuyor olmalı idi...

Bu saate kadar uyanık duramazdı ki...

O geceki ziyafette ne mükemmel şaraplar içmişlerdi. Yemek ve mezeler de şahane idi doğrusu...

İri göbekli general kendisini bir koltuğun üzerine attığı zaman, gözlerini yeniden bu küçük kapıya dikti.

Uyandırman mı idi şu hizmetçi kızı?

Evet, uyansa ve soyunmasına yardım etse, hiç d© fena olmayacaktı. Kendisini iyiden iyiye yorgun hissediyordu.

87

Vakia kapısının dışında emir erleri, karşı odada nö-İjetçi subaylar da vardı. Seslenecek olsa bunlar da gelirler, soyunup yatmasına yardım ederlerdi.

Ama bunu her nedense istemiyordu.

İtlerin hepsi de sarhoştı. Bunu içeri girerken fark-etmiş, fakat oralı olmamıştı. Şimdi onları çağırınca nöbet sırasında içki içmiş olduklarından dolayı hepsini sopadan geçirmesi gerekecekti.

Buna ise hali yoktu.

Hem nihayet, şu zaferden onların da bu kadcrcık hisse almalarına rıza göstermek lâzımdı.

Bunların yardımını isteyemezdi.

Çizmelerini çıkarmak istedi; çıkaramadı.

Yok, fazla nezakete falan da lüzum yoktu...

Marta'yı çağırmalı ve çizmelerini olsun ona çıkartmalı idi. Bir iki defa ona bu işi yaptırmış, tombul hizmetçi kızın bu işe elinin yatkın olduğunu da görmüştü.

Tam seslenecekti ki, bundan vazgeçti. Bir hayli zahmet çekerek ayağa kalktı. Duvarı asılı duran aynaya doğru yürüdü.

Bu aynanın önünde bir masa, onun da üzerinde sekiz kollu bir şamdan yanıyor, yatak odasını güzelce aydınlatıyordu.

Aynada şöyle suratını bir süzdü.

Şişmiş göz kapaklarına, hafifçe kırılmış, kirli san renkteki saçlarına rağmen gene de yakışıklı sayılabilirdi.

Bir çok kadınlar onun gibi bir âşık malik olabilmeyi bir saadet sayarlardı.

Hem ne demek bu?

Kendisi şu anda galip bir ordunun komutanı değil mi idi?

Hangi kadını, hangi kızı isterse kendisine göndermezlerdi?

88

Hattâ bu akşamki ziyafette yaverlerinden biri, kendisine böyle bir istekleri olup olmadığını açıkça sormuştu. Sorarken de karşılarında bir sürü güzel kadın ve kız vardı. Her biri süslü elbiseler içinde idiler.

Gözünün içine bakıyorlardı.

Sahi niçin yaverinin teklifini reddetmişti? Şu anda pek âlâ o da bu odada, yahut başka bir yatak odasında, geniş kalçalı bir kumral kadınla beraber bulunabilirdi.

Bunu yapacak yerde şimdi odasında şu basit hizmetçi kızı düşünüyordu.

Yüzbaşı Borisin çadırında alakoyduğu, kimbilir kaç sefer koynuna aldığı, bol bol döğüp tekmelediği âdi hizmetçi kızını...

Burada, bu koca şehirde ondan daha güzel, kız kadın mı yoktu?

Yok hayır... Bu basit kıza yüz vermemeli idi... Buraya gelsin, çizmelerini çıkarsın, yeterdi. Soyunmasına da yardım etmeli idi. O kadar.

Acaba karargâhmdaki hergeleler onu rahat bırakıyorlar mı idi?

Yoksa sataşan falan oluyor mu idi?

Bunu da sorup öğrenmek fena olmayacaktı.

Belki kızcağızın bazı şikâyetleri vardı.

Onu rahatsız ediyorlarsa, bu hergelelere iyi bir ders vermesi fena olmayacaktı.

Kendi hizmetinde bulunan bir kıza rahat bırakmaları lâzımdı ki kendisine iyi hizmet etsin!

Tam seslenecekti ki, kendisini tuttu.

Dışarıdaki hergeleler, ne kadar sarhoş olsalar, hizmetçi kısa seslendiğini duyabilirlerdi. Arkasından da kimbilir ne biçim yalanlar uyduracaklardı. Bu adamlardan her kötülük beklenebilirdi. Hergelelerin kafa çekmek, dedikodu yapmak, kıza kadına sataşmaktan başka bir şey düşündükleri, bir şey yaptıkları yoktu ki... Hiç

89

durmazlar yarın sabah erkenden «General Şermetiyef gece kıızı yerindeki hizmetçi kıızı koynuna aldı» diye bir yalan uydururlar ve bu yalanı da herkese yayarlardı.

Onun için odasma girmeli ve gürültü etmeden bu ha- kıızı uyandırarak çizmelerini ona çıkartmalı idi.

Acaba ara kapı arkasından sürmeli mi idi?

Yok işte buna kızardı.

Marta ne kadar terbiyeli, ne kadar çalışkan olursa olsun, böyle bir şey yapmış ise, kendisine karşı saygısızlık, güvensizlik göstermiş olacaktı. Bu davranışı, iyi bir ceza görmesine bile yol açardı.

Hiddetle kapıya yaklaştı. Kapının topuzunu tutarak çevirdi ve itti.

Boş yere hiddete kapılmıştı. Kapı ne Mlitle, ne de sürmeli idi. Kolayca açılmıştı.

Ve hizmetçi Marta hemen yatağından doğruldu. Demek uyumuyordu. Yatağının baş ucuna koyduğu bir mumun ışığında bir kitap okuyordu.

Merak ettiği ilk şey bu oldu:

— Nedir okuduğun?

— Bir tarih kitabı efendimiz... Romanoflann tarihi!

— Ver şunu!

Marta bir taraftan yarı açık göğsünü kapatmaya çalışırken, bir taraftan da kitabı uzatı. General baktı; doğru idi:

— Demek böyle kitaplara meraklısın?

— Evet generalim!

— Senin gibi kızların bu saatte uyumaları lâzım...

— Gelmenizi bekledim generalim...

— Neden?

— Belki bir hizmete ihtiyacınız olur diye düşündüm... Uyumayayım diye de bu kitabı okuyordum.

Taze yatak kokan bu hizmetçi kıza ne güzeldi? General kitabı ona geri verirken sesini yumuşat-sti:

90

— Madem ki okumaya hevesin var; sana daha başka kitaplar da vereyim... Evet sana ihtiyacım var... Şu çizmelerimi çıkarmak için yardım edeceksin!

— Emredersiniz... Bir şey giyeyim, hemen gelirim...

— Bir şey giymeye ne lüzum var. Hava sıcak, üşü-mezsın. Ben beklemekten hoşlanmam da...

— Eğer izin verirsiniz bu kıyafetle hizmetinizi yapayım!

— Gel!

General odasına dönerek koltuğuna oturdu.

Peşi sıra gelen Marta,, generalin uzattığı ayağına tersine bir ata biniyormuş gibi bindi ve çizmeyi alt tarafından sıkıca yapıştı.

General o zaman sol ayağını onun arkasına dayayarak itti.

Birinci çizme çıkmıştı.

Marta öbür çizmeye yapıştı.

General bu sefer serbest kalan sağ ayağı ile onu kalçaları hizasından itti.

Bu çizme de çıkmıştı.

Hani şu çizmeler de ne domuz şeylerdi. Çabucak çıkarılmak istendikleri zaman insanın ayaklarına yapışır, bir türlü çıkmazdı da, çabuk çıkarılmak istenmediği z& manlar yağdan kıl çeker gibi kolayca ayaklardan çıktı-verirlerdi.

- Şey! Soyunmama da yardım edeceksin! O kadar halsizim ki...
- Emredersiniz!
- Zafer, kazandığım parlak zafer şerefine bu gece bana bir ziyafet çektiler. İster istemez içmek zorunda kaldım. Hem de fazlasıyla...
- Şerefinize verilen böyle bir ziyafette başka türlü davranamazdınız.
- Bak böyle şeylere senin de aklın eriyor. Şu gece-

91

— Eski bir entarim vardı; ondan yaptım efendim.

— Yok, olmadı bu... Sana para vereyim de, yarın çarşıdan kendine öteberi al... Şöyle temiz iki entari, iyi bir gecelik, çamaşır, çorap, ayakkabı, başörtüsü falan... ifadem ki benim hizmetimde bulunuyor ve bana sadakatle hizmet ediyorsun, benim de seni düşünmem lâ-zın... Al şu paraları!

Böyle söylerken cebinden çıkardığı bir avuç altın v» gümüş parayı Martaya uzatmıştı.

Marta bu parayı almakta tereddüt göstermedi:

- Çok teşekkür ederim generalim... Çok asil ve çok cömertsiniz.
- Bundan böyle de seni karşımda her zaman daha temiz görmeliyim... General Şermetiye'ın emrinde bulunan bir hizmetçi, iyi giyinmeli..
- Emredersiniz...
- Bilmem burada, yanımda rahat mısın?
- Çok rahatım generalim!
- Sana sataşan falan olmuyor ya? Burada bir hayli hergele var çünkü...
- Kimse sataşmıyor generalim!
- Benden korktukları içindir. Yoksa ben adamın gözünü patlatırım.
- Yaparsınız generalim!
- Bir kişi sataşacak olursa, hiç çekinmeden bana haber ver ki cezasını vereyim... Şu ceketimin düğmelerini çözer misin?
- Emredersiniz efendim.

Hizmetçi generale iyice yaklaşmıştı şimdi.

General Şermetiye'ı, o zaman bu güzel Litvanyalı hizmetçinin üzerinde, gecelik haline sokmuş bulunduğu eski bir entariden başka bir şey bulunmadığını farkettiler.

Kendisine o kadar sokulmuştu ki, teninden yükse-

92

ediyordu. Ve o düğmelerini birer birer çözerken, elleriyle onun tombul kalçalarını kavradı.

Tatlı ve yumuşak bir sıcaklık avuçlarını âdeta yakar gibi oldu.

Teni ile avuçlarının arasında o ince kumaştan başka bir şey yoktu ki...

Âdeta farkında bile olmadan onun kalçalarını tuttuğu halde genç hizmetçi kız kendisini geri çekmemişti.

Demek bundan hoşlanmıştı.

Yahut aklına bir kötülük gelmemişti.

Generalin vücudunu o anda tatlı bir heyecan, tatlı istekler bir anda kaplayıverdi. Ellerinin ve dizlerinin titrediğini hissettiler.

Buna fena halde kızdı.

Bu genç ve körpe kız karşısında böyle neden birden heyecana kapılmıştı.

O kimdi, bu kimdi?

Kendisi koca bir orduyu yere sermiş, parlak bir zafer kazanmış, koca bir generaldi.

Bu kız ise, küçük rütbeli bir subayın hizmetçisi ve metresi iken hizmetlerine bakması için yanına almış olduğu âdi bir hizmetçi parçası idi..

Ona karşı duyduğu zaafı belli etmemeli idi.

Ellerini çekti.

Fakat titremesi hâlâ devam ediyor bunu bir türlü önleyemiyordu .

Kendi kendisine öylesine kızırıyordu ki...

Onun bu hali kalkık burunlu küçük hizmetçinin gözlerinden kaçmamıştı:

- Üşüdünüz mü generalim?
- Yok, hayır!
- Hay aksi şeytan! Sesi de titrek çıkmıştı.
- Titriyorsunuz da... Hastalanmayın sakın!...
- Hastalanmam!

— Yüzünüz de soldu birden... İşte düğmeleriniz çözüldü. Hemen yatsanız iyi olur. Pantalonuzu çıkar-
jaağa da yardım edeyim mi?

— İstemez, istemez!

— Siz bilirsiniz! Yattıktan sonra sırtınızı ovayım isterseniz. Bir de battaniye çıkarayım!

Marta bumt söylerken bir dolaba doğru yürüdü. Döndüğü zaman general yatağına girmişti bile...

Fakat titreyişi hâlâ geçmiyordu.

Ne büyük bir aksilikti bu?

Belki yatağın soğuğu da titreyişini arttırmıştı. Dişleri birbirine çarpıyordu.

Hizmetçi kız şimdi battaniyeyi de Generalin üstüne sermişti:

— Titremeniz hâlâ geçmedi, dedi. Şey, bir iki yudum konyak ister misiniz? Sizi ısıtır..

Evet, bu teklif yerinde bir teklifti.

Sert bir ispiro, bu gibi titremelere birebir gelirdi:

— Getir! Dedi.

Marta iki dakika sonra ona yarım bardak konyak getirdiği zaman titreyişi az çok geçmişti. Bir hamlede konyağı içtiği zaman, içinin âdeta yandığını hissetti:

— İyi oldu, dedi.

— Yanında ilk hizmetçiliğe girdiğim papaz David çok üşürdü. Dizleri de ağrırdı. Onu rahat ettirmek için dizlerini, sonra da sırtını oğardım. Daha önce de yatağına girer, yatağını ısıtırdım.

— Bak hele! Sana neler öğretmiş! Yatağına mı girerdin?

— Evet generalim! Fakat çok yaşlı bir adamdı.. Vücudu da her zaman buz gibi soğuk olurdu.

— Benim de yatağımı ısıt öyle ise!

General bu sözü söylerken Martayı belinden tutmuş ye yatağına çekmişti.

Hizmetçi kız. ilk defa bir çekingence gösterdi:

— Fakat yatakta siz varsınız!

— Zararı yok bunun! Gel!

Belini o kadar şiddetle sıkıyor ve çekiyordu ki, Marta daha fazla mukavemet gösteremedi.

General Şermetiyef, yeniden titremeğe başlayan kolları ile sarıldı kıza.

— Ne kadar sıcak vücudun var Marta! Sen insanı buzdan bile yaratılmış olsa, bu ateşinle eritebilirsin!

— Ah; Fakat bıraksanız beni!

— Neden? Beni ısıtmak istemiyor musun?

— Bir saygısızlık olur diye çekiniyorum da.. Geceliğim de yırtıldı.

General Şermetiyef ellerini o kadar hoyrat kullanıyordu ki, hizmetçi kızın eski entarisini boydan boya yırtmıştı. Elleri onun kadife yumuşaklığındaki sıcak tenine değince de deli gibi oldu:

— Zararı yok, dedi. Yarın senisini alacaksın.. Hem bir değil, iki tane alırsın! Fakat senin vücudun ne kadar güzelmış Marta?

— İltifat ediyorsunuz?

— Yemin ederim ki şu şehirde senin kadar güzel yok.. Sana sarılmak ne zevkli oluyor.

— Yapmayın!

Generalin elleri cür'etini birdenbire arttırınca Marta yeniden mukavemet etmek istedi.

Ama General artık hiç bir mukavemet dinlemiyordu. Kollarının arasında tuttuğu körpe vücudu, insafsızca sıkıyor, eziyordu. Sonra birdenbire onu öpmeye başladı.

Bir taraftan da:

— Marta! Yavrum! Çekinme benden! Ah ne güzelsin! Diye inleyip duruyordu.

Fakat Marta, son bir gayretle birdenbire Generalin kollarından sıyrılarak, boydan boya yırtılan geceliğinin altından m aışmaen yapmış or heykel güzelliği ile ya-n yarıya çıplak kalan vücudu ile yare atladı.

Şermetiyef hırsından titreyen bir sesle:

— Gel diyorum Gel yanıma Marta! Diye inledi.

Ama hizmetçi kız onun yanına dönecek yerde kapıya doğru koşmuştu.

Ne oluyordu?

Bu haliyle dışarıya mı fırlayacaktı?

Nöbetçiler tarafından tecavüze uğradığını söyleye-cefc, onlara sığınmağa mı kalkacaktı?

Kendisini rezil mi edecekti?

— Dur! Diye homurdanarak yatağında doğrulmağa çalıştı.

Fakat sonra güzel hizmetçi kızın niyetini birdenbire anladı.

Marta kapıya koşmuş, sürgüyü sürmüş, sonra gen dönmüştü.

— Affedersiniz, kapı açık idi de.. Belki biri girer diye düşündüm.

— Gel, gel Marta! Gel diyorum.. Şu üzerindeki yır-tek entariyi de atarak öyle gel!

General emrediyordu.

Tabii Martaya da itaat etmek düşerdi.

O, vazifesini biliyor ve anlıyordu.

ALTINCI KISIDI

MARTA ertesi günü çarşıdan bir takım paketlerle dönmüştü. Bu paketlerde yeni elbiseler, çamaşır lar vardı. Bu yeni elbiselerinden de birini hemey giymişti. Giyince de bir kat daha güzelleşmişti.

Karargâhtaki asker ve subaylar ise şimdi kendisine alaylı alaylı bakıyorlardı. Onun nasıl bir marifet göstererek böyle hemen Generalin gözüne girmiş olduğunu pek güzel tahmin ediyorlardı.

Şurada burada fısıldamalar oluyordu:

- Generalin gözüne çabuk girdi yosma!
- Bu gidişle de çabuk terfi edecek..
- Yazık ki biz kadın değiliz..
- Güzelliğine güzel kız..
- Generalin karısı bunu haber alacak olursa, onun saçım başını yolar. Bütün gece odadan inilti ler duyulmuş. Kapı da içeriden sürgülü imiş.
- Onu Moskovaya götüreceksin değil ya!
- General olmalı insan! İşte o zaman hangi kız. kadın hoşuna gidecek olsa, ona sarılabilirsin!
- Nerede o talih!

Marta bu alaylı bakışların mânasını pek güzel anlıyordu. Aynı zamanda da bir şeyin daha farkına varmıştı. Hemen hepsi de kadına ve şehvete düşkün olan tm asker ve subaylarda, şimdi bir çekingenlik de vardı. Bunu sezmek, hoşuna da gitmemiş değildi. Demek oluyor ki kendisinden korkmağa başlamışlardı.

Öyle ya, generalin metresi idi.

Bunu tahmin ediyorlar, biliyorlardı.

Bu durum karşısında kimi şikâyet edecek olsa, general muhakkak ki onun kafasını kırardı.

Üç gün sonra Marta general boş iken yanına geldi, yere bakarak mırıldandı:

- Sizden bir ricam olacak generalim!
 - Söyle benim tombul güvercinim!
 - Şey! Ben de sizin gibi Ortodoks mezhebine göre vaftiz olmak istiyorum. Sizin mezhebinize girmek istiyorum.
 - Bravo! İşte bu çok hoşuma gitti... Hemen karargâh papazını çağırarak bu isteğini söyleyeceğim... Bu kararından muhakkak ki o da pek memnun kalacaktır.
- General memnuniyetini yalnız bu sözlerle ifade etmekle de yetinmedi. Yeni metresini kollarının araşma alarak onu bağrında sıktı. Yanaklarından öptü.

Sonra:

- Nereden aklına geldi bu? diye sordu. Ortodoksluk mezhebinin kudsiyetini nasıl anladın? İzah et!
- Bunu uzun boylu düşünmüş değilim... Ama burada pek yabancıyım... Karargâh papazı da bana iyi gözle bakmıyor... Sonra...
- Evet, sonra?
- Sonra günahlarımı çıkaracak bir papaz bulmam da lâzım. Aradım, papaz Davit ölmüş... Başkalarına da gitmek istiyorum.
- Şimdi sen günahlarım bizim karargâh papazına nu çıkartmayı düşünüyorsun?
- Yok, yok! Buna razı olamam. Hem senin öyle af-fedilmeyecek günahın da yok ki... Ufak tefek günahların varsa, biriksin! Moskovaya gittiğimiz zaman günahlarını orada bir papaza çıkartırsın!
- Beni Moskovaya mı götüreceksiniz.
- Elbette... Hoşuna gitmedi mi yoksa?
- Hayır, öyle demedim... Aksine pek memnun olurum. Benim bu dünyada kimsem yok ki...
- Ben varım... Ben yetmez miyim sana?
- Ama bana ne kadar dayanırsınız? Erkekler kadınlar gibi değil ki... Onlar ne kadar hoşlarına giderse gitsin, kadınlardan çabuk bıkarlar. Hem siz koca bir generalsiniz. Etrafınızda istediğiniz kadar kadın ve kız var...
- Bırak bunları! Bana sen lâzımsın! Sen o kadın ve kızların hepsinden çok daha güzelsin! Sonra ben yüzlerce kadın, kız tamdım. Hiç birisi senin gibi işveli, sıcak değildi. Sen seviştikçe açılıyor, daha çok sevişmek istiyorsun. Böyle olunca ben seni bir an bile yanımdan ayıracak değilim!
- Teşekkür ederim generalim!
- Dur hemen karargâh papazım çağırayım... Çok iyi bir papazdır o... Seni Ortodoks olarak vaftiz etmek çok hoşuna gidecektir. Böyle bir iş yapmak ona da sevap kazandırır çünkü... Yalnız dediğim gibi ona günah çıkartmak falan yok!
- Artık Moskovaya dönünce çıkartırım.

— Olur... Orada da her papaza günah çıkartılmaz... Ben sana günahlarını rahat rahat çıkartabilecek münasip bir papaz bulurum.

— Olur efendim!

Karargâhta herkesin general Şermetiyefin metresi olarak bildiği Martamn kendi mezhebinden ayrılarak Ortodoks mezhebine geçişi, ilgi uyandırıcı bir olay ola-ralc karşılandı.

Karargâh papazı kendisine verilen bu ödevden pek memnun kaldı. İki gün sonraki pazar günü yapılan basit bir törenden sonra Marta Ortodoks olmuştu. Karargâh papazı ona yeni bir isim vermişti:

Katerina...

Bu vesileden tam olarak faydalanmak isteyen papaz, Ortodoks mezhebinin ögen parlak ve parlak olduğu kadar da uzun bir vâiz vermeyi ihmal etmeyerek törende bulunanları bıktırarak hale getirdi.

Artık Marta adı unutulacak, onun yerine bu zeki, güzel ve şehvete düşkün kadın, Katerina adı ile anılacaktı.

Katerina papazla tam bir dostluk kurmuştu. Her gün bu yaşlı papazın yanına giderek kendisinden bir saat ders alıyordu. Bu basit köylü kızında garip bir hal vardı. Hiç durmanan, her fırsattan faydalanarak; okumak, öğrenmek bilgisini artırmak istiyordu. Hizmetçi, metres, yorgun, çocuk olmasına rağmen okuyor, bilgisini artırıyor. Onun dişiliğinden, körpeliğinden faydalanan erkekler bile gayri ihtiyarî ona mani olamıyor, ona bir şeyler öğretecek kitabı, adamı, zamanı buluyorlardı.

General Şermetiyef de; onun bu isteğini kabul etmişti.

Papaz da kendisiyle ilgilenen bir insan bulduğu için hayatından memnundu. Katerinaya seve seve ders veriyordu. Katerina bu sayede Rusçasını hem ilerletmek imkânını buluyor, hem de Rus tarihini, Rus geleneklerini güzelce öğrenmeğe muvaffak oluyordu.

Bu dersler, tâ ordu Moskovaya dönünceye kadar bu Şekilde devam etti.

General Şermetiyef Moskovaya dönünce, genç metresini bir hana yerleştirdi. Onu evine götüremezdi.

Çün-

100

kü pek şirret bir karısı vardı. Onun hakkında sonradan bir karar verecekti.

Çar Petro, sevgili generalini büyük bir törenle karşılamıştı. Rus ordsunun İsveç ordusunu yenisi ilk defa oluyordu. Böylece Rus ordusu ilk defa kuvvetli bir varlık göstermiş bulunuyordu.

Halk askeri ve generali alkışlıyordu. Bu zafer şerefine kiliseler yeniden dolup taşmağa başlamıştı.

Kremimin içindeki kilisede yapılan bir âyinde ise Çar, general Şermetiyef, general Menşikof, Löfort ve bütün Boyarlar, yani Rus asilzadeleri hazır bulunmuşlardı.

O akşam da Çar Kremlinde muzaffer komutanı şerefine parlak bir ziyafet vermeyi ihmal etmedi.

Tabii bol bol votka ve şarap içildi. Çarın Almanya-dan getirttiği bir orkestra güzel havalar çalıyordu. Uzun müddet savaştan bahsedildi.

Sonra bu konulardan bıkkınlıktan başka konulara geçildi. Ve Çar generaline sordu:

— Peki benim namıma zaptettiğin memleketlerde neler gördün bakalım? Biraz da ondan bahset!

— Halkta Çarıma karşı büyük bir hayranlık gördüm efendimiz!

— Onu geç! Güzel kadınlar gördün mü? Onu söyle!

— Bunlarla meşgul olacak vakit bulamadım.

— Hele, hele! Doğru söyle! Bak karın burada yok...

— Doğruyu söylüyorum.

— Bak hele! Halbuki şu namussuz Menşikof bana, orada kendine güzel bir oda hizmetçisi bulduğundan bahsetmişti. Karargâhta epeyce de dedikodu olmuş..

. Üstelik onu Ortodoks da yapmışsın!

General Şermetiyef hemen bozuldu Menşikofa ters ters baktı. Bu dedikodunun oraya kadar aksetmiş o1-' masından hiç de memnun görünmemişti. Anlaşılan bunların her şeyden haberleri vardı.

Zaten bunu daha önceden de düşünmemiş ^

karargâhtaki hergeleler arasında Menşikofun da birkaç adamı vardı. Ona bu haberi bunlar ulaştırmış olacaktı.

— Menşikof acaba ne zamandan beri casus kullanıyor diye konuştu.

Çar müdahale etti:

— Yok, öyle hemen bozulmak için ortada hiçbir sebep yok. Hem generalim değil misin? İşgal ettiğin topraklardaki güzellerin tadına bakmak, bunlardan istediklerinin beline sarılmak elbette hakkımdır.

Yoksa yalan mı? Böyle bir kız yok mu ortada?

— Aylıkla bir kadın tutmuştum. O da kendi isteği ile Ortodoks oldu. Zorlamış değilim!

— Zorlaşan da ne çıkardı?

— Ben papaz değil, askerim. O istedi. Ben de kabul ettim:

- Hakikaten çok genç ve güzel bir şey mi?
 - Madem ki Menkişof onunla bu derece ilgileniyor, onu hemen kendisine devrediyorum.
- Menkişof:
- Kabul ettim, gitti! diye haykırdı. Hakikaten benim de bir oda hizmetçisine ihtiyacım var...
 - Onu yarın evine gönderirim.
 - Teşekkür ederim. Rusça biliyor mu?.
 - Biliyor...
 - Kaç yaşlarında var?
 - Yirmi yaşında kadar...
 - Aman ne güzel! Adı ne?
 - Katerina!
 - Âlâ! Güzel bir isim bu... Peki buna karşılık ne isteyeceksin?
 - Onu sana hediye ediyorum. Aylığı sen verirsin! Kendisini memleketinde bırakmak istedim. Ama dinini değiştirdiği ve kimsesi olmadığı için buraya gelmek istedi. Ben de acıyıp getirdim.

102

- Hiç böyle kibar bir hizmetçim olmamıştı. Lâf ardı yor mu, yoksa bizim Rus kadınları gibi bol bol dayak m ister?
- İster döv, ister dövme! Ona karışmam! Yine Çar konuştu:
- Şimdi Menkişof sen de güzel bir hizmetçi kadın bulup onu Şermiyefe hediye edeceksin! Ama iyice şişman olsun ki bm soğuk havalarda ona sarılınca ısınabilsin!
- Emrinizi hemen yerine getirmeğe hazırım ama, Şermetiyef bunu kabul edemez. Çünkü karısından korkar!
- Bir kahkaha daha yükseldi.
- Çar, Şermetiyefin bir kat daha kızdığını sezer sezmez hemen onu çekti. Öptü:
- Yok, ben onu çok severim, dedi. Şermetiyefin karısından korktuğu da yalandır. Menkişof sen çok ileri gidiyorsun. Bu hizmetçi kıza karşılık kendisine güzel bir binek atı vereceksin!
- O, bu ağır bir ceza...
- Neden?
- Şermetiyefin âdi hizmetçi kızı, hiçbir şekilde bir at değerinde olamaz..
- Aradaki fark cezanın karşılığıdır.

Şermetiyef buna memnun olmuştu. Böylece hem beraberinde Moskovaya kadar getirmiş olduğu bu hizmetçi kızdı kurtulacak, hem ona karşılık iyi bir binek atı kazanacaktı...

Evet, Katerina güzel bir kızdı ama, karısının şirretliğinden onu evine alamazdı. Ona dışarıda bir ev tutmak istese masraflı bir şeydi. Sonra bu güzel kadın bu evde uslu uslu oturacak değil ki... Oturacak olsa bile, Moskovalı hergeleler onu rahat bırakmazlardı ki... Hem Şermetiyef parayı da severdi.

103

Şimdi ise, bu vesile ile işte ondan kurtuluyordu. Dana ne isterdi.

Ertesi günü bir fırsat bulur bulmaz hemen hana gitti. Genç kadın onu bekliyordu.

Ona şu sözleri söyledi:

- Bak Katerina! Benim kısa bir zaman sonra yeniden cepheye gitmem gerekecek. Ondan önce Kırım ta raflarına giderek dolaşmam lâzım. Bu yolculuklara se-"i; beraber götürmem. Burada bir handa kalman da doğru değildir. Onun için seni bir arkadaşımın evin© götürreceğim. Adı Menkişof tur. Çarın da çok yakını bir generaldir. Hemen her zaman beraber bulunurlar. Çar bazen onun evine de gider. Generalin bir hizmetçiye ihtiyacı varmış. Seni medhettim. Kabul etti. Onun evinde belki Çarı da görmek şerefini kazanırsın.

İşin bundan sonrası senin zekâna kalmış bir şey... Fakat istersen seni geriye, memleketine göndereyim. Karar senindir.

Katerina bir an için düşündü. Sonra iri güzel gözlerini kaldırdı:

- Biz Rus erkekleri hiçbir zaman bir kadına dürüst davranamayız. Ama sen öyle iyi öyle güzel, öyle cana yakınsın ki elimden gelen bütün iyiliği sana göstermek istiyorum.

- Demek benden bıktın?

- Hayır, hayır! Yemin ederim ki ortada böyle bir

Şey yok!

- Peki beni evine niçin götürmüyorsun? Orada sana pekâlâ hizmet edebilirim.

— Bunu çok düşündüm Katerina Fakat benim son derece aksi, şirret bir karım var. Bazı namussuzlar biz daha gelmeden ona aramızdaki münasebetleri bildirmiş-İPr Bir kelime ile deli gibi olmuş... Seni göreceksin
olsam

104

ne oldukların.

— Anlıyorum. Kıskaç kadınların bilirim.

— Tamam! Akıllı bir kadın olduğun için bunları benden iyi bilirsin! Şimdi cevabını bekliyorum. Memleketine mi gideceksin, burada mı kalacaksın?

— Burada kalacağım!

— Güzel! Öyleyse seni hemen general Menşikof'un evine götürüyüm. Yalnız onun bir hayli hergele olduğunu da unutmadan lâzım gelir.

— Beni çok mu döğersin?

— Sert bir adamdır. Bazen döğebilir de... Bunu da söyleyeyim... Onun için kendisini kızdıracak davranış-
lardan çekinmelisin!

— Anlıyorum. Ne isterse boyun eğeceğim!

— Evet! Sonra iyi bir aşçısı da vardır. Ondan y< mek yapmasını, güzel mezeler hazırlamasını öğren—' olursan yine sen kârlı çıkarsın... O zaman gözüne gire bilirsin. Çünkü Menşikof aynı zamanda sarhoşun da biridir. Sarhoş bir insanın ise bir kadında arayacağı en büyük meziyet, güzel mezeler hazırlamasını bilmesi, âlâ bir içki sofrası kurmayı becermesidir.

— Elimden geleni yapacağım...

— Sonra ben de Moskovaya geldikçe, arasına seni görürüm. Seni okşar gönlünü yaparım.

Bu sözü söylerken elini uzatarak Katerinanın çenesini okşamak istedi.

Fakat Katerina kendisini ondan çekti.

Yarım saat sonra general Menşikofun süslü konağı önünde bir durmuş ve Şermetiyef yeni hizmetçiyi oraya bırakmıştı.

Menşikof evinde değildi. Konağındaki hizmetçilerin ise bir bilgileri yoktu. Fakat Şermetiyef'i tanıdıklarından tabîî ses çıkarmadılar...

Bir konağa yeni bir hizmetçi geldiği zaman, orvia

105

lar Onun için generalin evindeki yarım düzüne hizmetçi bu yeni kapı yoldaşlarından hiç de hoşnut kalmamışlardı. Hele onun genç ve çok güzel oluşu, aleyhinde he-men birleşmelerine sebep oldu.

Kâhya onu kendi usulüne göre sorguya çekmiş, adını kim olduğunu general Şermetiyef tarafından ne maksatla buraya getirildiğini sert bir eda ile sormuştu.

Katerina cevap verdi:

— Adım Katerina. Burada hizmet edecekmişim. General Şermetiyef ev sahibi ile görüşmüş... Başka bir şey bilmiyorum.

— Ne işler bilirsin?

— Herşey yaparım. Yemek pişirir, çamaşır yıkarım. Yerleri temizlerim. Bana verilecek her hizmeti yaparım.

— Öyle ise seni aşçıya yamak vereyim. Zaten bulaşıkçı arıyordu. Bulaşık yıkamasını bilir misin?

— Bilirim.

— Yalnız kap kaçak kırarak olursan önce dayak yer, sonra da kapı dışarı edilirsin. Bunu da sana peşin olarak söyleyeyim.

— Anlıyorum.

— Bu konağın herşeyine ben karışırım. Adım da Nikoladır. Bana karşı saygısızlık gösterecek olursan, seni kamçı ile döğersin.

— Emirlerinize itaat edeceğim. Bana vereceğiniz her emri tereddütsüz yerine getireceğim...

— Zaten başka türlü davranacak olsan, seni bu konakta bir dakika bile barındırmam!

— Biliyorum efendim.

Nikola bundan sonra Katerinanın bohçasını, hizmetçilere mahsus pis odalardan birine bıraktırdıktan sonra onu aşçıbaşının yanına götürmüş ve yeni yardımcısını onun emrine vermişti.

Jİmustu. General Menşikof

106

akşam üstü konağına geldiği zaman kâhyası ona durumu hemen bildirdi:

— Yeni hizmetçi geldi generalim! Onu aşçıbaşıya yamak olarak verdim. Bulaşıkları yıkayacak, patates ve lahana soymak, bulgur ayıklamakta kendisine yardım edecek.

General önce anlayamadı:

- Hangi hizmetçiden bahsediyorsun?
- Sizin yollamış olduğunuz hizmetçiden generalim!
- Sen galiba votkayı fazla kaçırdın... Hayal mi görüyorsun? Ben buraya kimseyi göndermiş değilim!
- Fakat onu bizzat general Şermetiyef getirdi ve hakkında bilginiz olduğunu da söyledi.
- Ha şu mesele... Anladım... Böyle söylesene... Bir kadın olacak değil mi?
- Evet efendimiz
- Şey! Nasıl bir şey?
- Hiç... Lalettayın bir kadın işte... Bana oldukça aptal göründü. Tenbel, işe yaramaz bir şey olursa döğ-e-ceğimi ve koğacağımı da söyledim.
- İyi yapmışsın... Genç değil mi?
- Generalim de bilirler ki kadın kısmının yaşı pek belli olmaz.
- Güzel mi?
- Bu da bir zevk meselesi... Bana kalsa beş para etmez...
- Aşçının işine yarayacak mı Nikola?
- Bilmem ki... Çoktan beri bir yardımcı istiyordu. Böylece şikâyetlerini de önlemiş olacağız.
- Peki, peki! Sakın yüz verme! Nerede yatacak?
- Hizmetçilerin odasında... Bohçasını oraya bıraktı...

107

jjj2Hçi bana çok pahalıya mol oldu. Ona karşılık general Şermetiyef e bir at vereceğim!

— Aman generalim, ne yapıyorsunuz? Böyle âdi
juzmetçilerden bir düzünesi topal bir eşek bile değmez.

— Bunu ben de tahmin ederim ama, emir Haşmetli Çar'dan... Ne ise ben hemen gideceğim. Geceyi Çorla beraber geçireceğim. Çizmelerim çamur içinde kaldı. Elbiselerimi de değiştireceğim.

— Emredersiniz...

Nikola, bekâr olan general Menşikof a yeni elbiselerini ve çizmelerini getirmeğe gittiği zaman alt katta bir gürültü koptu. Ne oluyor diye aşağıya inerken merdivende aşçıbaşı ile karşılaştı.

tri yan bir mujik olan aşçıbaşı pek hiddetli görünüyordu. Kâhyayı görür görmez:

— Şu edepsiz kadını mutfaktan hemen almalısın Nikola!

— Ne oldu?

— Tabakların yarısını kırdı...

— Ne diyorsun?

— Lâf anlamaz serserinin biri... Ocaktaki yemek tencerelerinden birini de devirdi...

— Bak hele! Ne sakar şeymiş!

— Mutfağa gönderecek başka kimse mi bulamadınız? Onu almazsanız ben burada çalışmam.. Generale söyler, giderim.

— Dur be! Bu işi generale niçin aksettireceksin? Ben yok muyum? Onu şimdi bir güzel döğ-erim. Akli çabuk başına gelir... Sonra def ederiz... Kaç tabak kırıldı?

— Yirmiden fazla...

— Bu kadar çok ha? Hay bacakları kınlaydı da buraya gelmese idi. Yirmi tabak mı dedin?

— Beş altı tane de bardak gitti. Yağ tenekesini de devirdi.

108

bilirsin, hepsini bize ödetmeğe kalkar. Onu general Şer-metiyef göndermiş. Zararları da onun ödemesi lâzım. Yalnız şu hizmetçi parçasının kaçmasına meydan vermemek lâzım.

— Onu anbara kilitledim. Kaçırır mıyım hiç?

— İyi yapmışsın! Benim kamçım nerede?

— Odanızda olacak...

— Öyle ya! Başka nerede olabilir... Ah onun kemiklerini kırayım da akli başına gelsin!

— Neye yarar? Gebertsen bile yaptığı zararları

ödeyemez ki...

— Gel benimle Generale söylerken sen de yanımda ol... Belki soracakları olur... İyi ki onu biz almadık. General Menşikof karşısında kâhya ile beraber aşçıyı da görünce:

— Ne var? Ne oluyor? diye sordu.

İki adam durumu sıra ile anlattılar. General Şer-metiyefin gönderdiği hizmetçinin, daha işe başlar başlamaz yaptığı büyük zararı söylediler.

Menşikof buna çok kızdı:

— Benim haberim olmadan onu ne diye alırsın Nikola ?diye kâhyasına çıkıştı. Onun yaptığı zararları sana ödeteceğim!

Kâhya ağlayacak hâle gelmişti:

— Fakat benim ne suçum var Generalim? Şermeti-yef getirdi ve sizin malûmatınız ve emriniz olduğunu söyledi. Kırılan tabaklar ve diğer zararları da onun ödemesi lâzım..

— Getirin buraya şu rezili! Kamçısını sabırsızlık içinde sallıyor, odada gidip geliyor kendi çizmelerini doğuyordu. Kapı açıldı kâhya ile bir hizmetçi, Katerinayı kollarından tutup içeriye, Generalin ayaklarına doğru attılar.

— Onu dayaktan gebertseniz pek isabet etmiş olursunuz Generalim!

— Yoksa bu iş Şermetiyef'in bir kasdı mı? Çabuk getirin onu buraya!

Beş dakika sonra sahne tamamıyla hazır bulunuy

4u General Menşikof, .kamçısını sabırsızlık içinde sallıyor, odada gidip geliyor kendi çizmelerini doğuyordu. Kapı açıldı kâhya ile bir hizmetçi, Katerinayı kollarından tutup içeriye, Generalin ayaklarına doğru attılar.

Genç hizmetçi kadın yere düşer gibi olmuş, sonra toparlanarak ayağa kalkmıştı.

Menşikof ilk olarak hiddetinden ateş gibi yanmakta olan iki göz, fevkalâde güzel iyi göz gördü. Sonra da hafifçe kalkık çok muntazam bir burun, güzel, etli dudaklar ,inci beyazlığında iki sıra diş ve gayet muntazam olduğu hemen anlaşılan tombulca bir vücut gözlerinin önünden geçti.

Çok genç görünüyordu. Penbe beyaz yüzünde bir tek kırışık yoktu. Kumral saçları bir ipek demetini andırıyordu. Her bakımdan fevkalâde bir parça idi.

İçinden:

«— Şu namussuz Şermetiyef de ağzının tadını iyi bilen bir hergele imiş!» diye geçirdi.

Fakat kendisini çabuk topladı. Ev sahibi olmak bakımından hiddetli görünmesi, daha konağına ayağını atar atmaz birçok zararlar yapan bu hizmetçi kızı güzelce döğmesi, ona haddini bildirmesi lâzımdı.

Sert bir edâ ile:

— Şermetiyef'in getirdiği hizmetçi sensin demek? Diye homurdandı.

— Evet, benim!

— Adın ne senin?

— Katerina!

— Nedir konağa gelir gelmez yaptığın zararlar? Bak mutfaktaki tabaklar, bardakları kırmışsın. Yağ tenkesini devirmişsin..

— Yaptım efendim.

— Yaptın ha? Demek hiç çekinmeden suçunu itiraf da ediyorsun?

— Evet efendim.. Bundan dolayı beni döğebilirsiniz-niz.

. CfcX ̸O DGXJUL

dışarı da atarım. Fakat yaptığın zararları kim ödeyecek?

— Biraz param var. Ben öderim.

— Paran mı var? Bir yerden mi çaldın yoksa? Hizmetçiler zaten hep hırsız olurlar...

— Hayır efendim. General Şermetiyef'in verdiği aylıktan biriktirmiştim. Kendisine de sorabilirsiniz..

— Vay Şermetiyef üstelik sana aylık da mı veriyordu?

— Veriyordu efendim.

— Herhalde hizmetçiliğin için değil de başka şeyler içindir.

— Mümkündür efendim.

— Peki madem ki kırılanların bedelini ödeyeceksin; seni döğmeğe hakkım yok.. Peki neden yaptın bu işi?

— Aşçı başı bana saldırdı. Kendimi onun elinden kurtarmak için biraz boğuştuk. Bakın entarimi de göğsümden yırttı. Tabaklara boğuşurken çarpmışım.. Bilö-rek ve isteyerek bu işi yapmadım.

Aşçı başı boğuk bir sesle:

— Yalan söylüyor! Diye haykırdı. Bu şıfıntıya fiai saldıracak mışım? Düpe-düz yalan söylüyor.

General, genç hizmetçisinin yırtılan entarisinin altında ne şâhâne bir göğüs saklamakta olduğunu hemea farketmişti.

Hiddetle aşçıya döndü:

— Bu senin ilk marifetin değil. Geçenlerde de hizmetçi kadınlardan biri senden şikâyet etmişti. Demek oluyor ki kabahat senin.. Hem kırılan tabakların, hem de yırttığın elbisenin zararını sen ödeyeceksin!

— Fakat generalim! Yemin ederim ki yalan söylüyor.

— Sus şimdi kemiklerini kırarım senin!

Nikola defet şunu! Kırdığı eşya ile elbisenin karşı lığını da aylığından kesersin!

jv,^ Uxx ocj< utuıa soyıyecek oldu. Fakat General üzerine doğru iki adım atınca, selâmeti kaçmakta buldu. Kâhya da peşinden çıktı.

Menşikof kapıya kadar yürüdü. Barbar bağıırıyordu:

— Burası dağ başı mı, benim konağım mı? Bu ne utanmazlık böyle? Her gördüğün kadına saldıracak mısın? Rezil herif! Kemiklerini kırmam lâzımdı. Kışlaya gönderip bir kışla dayağı çektirmem iyi olurdu sana!

Katerina, ilk tehlikeyi atlattmış bulunduğundan ra-ıat bir nefes almıştı. Böylece fena bir dayak yemekten ve konaktan koğulmaktan kurtulmuşa benziyordu. Şehrin ve halkın yabancıları idi. General Şermetiyef kendisini başından savmıştı. Bu yabancı şehirde, yabancı insanlar arasında tek başına ne yapabiliirdi. General hâlâ hiddetinden sıyrılmış değildi. Kamçısı-nr çizmesine vurarak ona yaklaştı:

— Bunlar böyle işte! Yabanın ayları... Kadın ve içkiye dayanamaz, hemen azarlar. Nikolanın da suçu seni verecek başka yer bulamamış.. Geçenlerde de dediğim gibi şişman bir hizmetçi kadına saldırmıştı. O utanmaz adam...

Katerina boynunu büktü:

— Konağınıza gelir gelmez böyle can sıkıcı olaylara sebep olduğum için çok üzgünüm generalim!

— Bu işte sen kabahatli olaydın, sen ceza görürdün. Öyle hiç yumuşak adam değilim... Fakat hayvan, herif nasıl yırtmış elbiseni?

Katerina tekrar göğsündeki geniş yırtığı gösterdi:

— Taktı parmaklarını çekti, yırttı.

— Hayvan herif!

— Bana önce patates soymamı emretti. Ben bu işi yapmak üzere çömeldim. Tam işe başlarken arkamdan bana sarıhverdi. Susmamı ve yapmak istediği şeye ses çıkarmamamı istiyordu.

— nen ötuitt yew. uu.

Buradaki hergelelerden hiç birine yüz vermemelisin!

— Şehrin yabancıyıym. Tanıdığım tek adam general Şermetiyef'tir. O da beni getirip buraya bıraktı, gitti.

— Sersemin biri olduğu için... İnsanın senin gibi bir hizmetçisi olur da onu bırakır mı? Ne var ki karısından korktu.

— Orasını bilmiyorum efendim!

— Bizim her şeyden haberimiz var. Şermetiyef ile kırdığınız cevizlerin sesi buradan duyuldu.

Genç hizmetçi kızın yüzü kıpkırmızı olmuştu. Bu haliyle bir kat daha güzel görünüyordu:

— Mübalâğa etmişlerdir. Ben asdece ona hizmet ettim...

— Boşuna inkâr etme! Şermetiyef benim eski arkadaşımdır. Her şeyi anlattı bana Anlatmadığı tek şey senin bu kadar genç ve güzel olduğundur.

— Ben artık genç sayılmam... Güzel de değilim!

O zaman general Menşikof kendisine biraz daha yaklaştı. Çenesini tutup başını kaldırdı:

— Çok güzelsin Katerina! dedi. Şermetiyef ne kadar budala ise, sen de o kadar güzelsin!

— İltifat ediyorsunuz!

— Sonra okur yazarmışsın da... Aferin sanal Mos-kovada senin gibi bir hizmetçi bulunmaz...

— Bulunur...

— Bulunmaz, bilmez miyim? İnsan senin gibi körce bir tombula, soğuk gecelerde sarıldı mı, iyice ısırır. Ne dersin?

Katerina gözlerini yere indirmişti... O zaman general onu kendisine doğru çekti. Elini yırtılan entarisinin göğsünden içeriye soktu:

— Vay canına! Bu ne güzellik be! Sen insanı deli edersin!

— Rica ederim...

113

— Şimdi sen konakta dolaş... İstedığın odayı ken-dine seç. Ben kâhyam Nikolaya söylerim. Burada herkes senin emrinde olacak... Ben Çarla beraber olaca-2pn... Geceleyin de gelirim!

— Emredersiniz!

— Sen beni bekleyeceksin! Çizmelerimi çıkarır, soyunmama yardım edersin!

Katerina işin ötesini de hemen anlamıştı.

Bu hep böyle oluyordu.

Şimdiye kadar dört erkek tanımıştı. Bu da beşincisi oluyordu. Hepsi de kendisinden aynı şeyleri istemişlerdi. Bu erkekler hep böyle idiler işte... Her kadına karşı aynı aptallığı gösterip hep aynı şeyi isterler, sonra da bıkarlardı... Çocuk gibi şeylerdi bu erkekler...

Çaresiz boyun eğecekti.

Menşikof o zaman kapıya doğru yürüdü. Kapıyı açtı ve kalın sesi ile:

— Nikola diye seslendi. Kâhya hemen koşarak geldi.

General kendisine emirlerini sıralamağa başladı:

— Katerina konakta istediği odayı kendisine ayıracak. Hangi eşyayı isterse kendisine verirsin! O ne derse itaat edeceksiniz. Onun emrinden kim çıkarsa gözünü patlatırım. Bundan böyle bu konakta benden sonra onun emrinde olacaksınız. Kimi isterse koğabilecek! Kimi isterse işe alabilecek!

Nikola, generalin bu sözlerine hiç şaşmamıştı. Kaçınıcı seferdir buna benzer emirler almağa alışmıştı. General zaman zaman konağa kim olduklarını bilmediği bir takım kadınlar getirerek onlara bu gibi yetkiler tanırdı. Sonra da birkaç hafta sonra bu kadınları sepetlerdi.

Ancak ne var ki, generalin o zamana kadar getir-^ouş olduğu kadınların hepsi de kibar, nihayet orta sınıfa «iensup kadınları.

114

Şimdi ise bu geçici yetkileri, âdi bir hizmetçi kızana tanıyordu. İçinden:

— Bizim general de gitgide geriliyor, diye düşündü. Bir hizmetçi kızma kadar düştü.»

Arkasından yüksek sesle ilâve etti:

— Generalimin emirlerini anlıyorum. EmirlerinJa yerine getirilecektir.

— Ben gidiyorum. Gece geleceğim!

— Başüstüne!

— Sen yatabilirsin Soyunmama Katerina yardım eder. Benim odamda beni bekler...

Nikola bıyık altından güldü:

— Olur efendimiz!

General Menşikof birkaç dakika sonra konakta» çıktı.

Onu kapıya kadar teşyi eden kâhya o zaman Kate-rinaya döndü:

— Talihli bir kadın imişsin! Seni tebrik ederim, dedi. Sana herhalde memnun kalacağın bir oda göstereyim... Tavan arasında am,a yine de iyidir.

Katerina sesini yükseltti:

— Dur bakalım! Önce konağı gezeceğim. Bana d» sen diye hitap etme bundan sonra:

— Ooo... Bu kadar çabuk kibarlaştınız demek? öyle olsun!

— Unutma ki, menfaatin benimle iyi geçinmektir.

Bunu hatırlından çıkarma Nikola!

— Öyledir, öyledir...

— Aşçı ne yapıyor?

— Eşyalarını topluyor...

— Ona söyle yerinde kalsın! Eşyalarını toplamaktan vazgeçsin!

— Fakat general onu sizin yüzünüzden koğdu.

— Ben affettiririm. Burada kalsın. Kınlan tabakların bedelini de ben ödeyeceğim!

115

Kâhya şaşırmıştı. Her şey umardı ama, hizmetçiden böyle bir emir vermesini beklemeydi.

Esasında hizmetçi kızın bu emri işine de geliyordu. Çünkü aşçı başı ahababı idi. Ona istediği yemekleri pişirir, etlerin en yağlı kısımlarını kendisine ayırırdı.

Sonra bu son zamanlarda iyi bir aşçı bulabilmek de zor bir işti:

— Siz bilirsiniz, fakat General kızabilir... Böyle bir karar vermek için sizi benim zorlamış olduğumu sanabilir...

— Ben söylerim... Sonra evin bütün hizmetçileri ve uşakları gelsin. Kendilerini görmek ve tanımak isterim. Belki de hizmet yerlerini değiştirim.

— Emredersiniz!

Kâhya aşçıya müjdeyi verince, aşçı pek memnun kaldı. Katerina ise önce evi gezmiş, sonra da hizmetçi ve uşaklara, sanki ev sahibi imiş gibi çıkışmağa başladı.

Ev, toz ve pislik içinde idi. Utanmıyorlar mı idi? Hemen harekete geçilecek ve generalin yatak odasından başlanarak evin hemen temizlenmesine girişilecekti.

O kadar sert ve otoriter davranıyordu ki, kimse ona karşı gelmek cesaretini gösteremedi.

Hemen bir kazan su ateşe kondu. İlk olarak kirden rengini kaybeden perdeler ve yatak örtüleri yıkandı.

Camlar temizlendi. Oda kaldırıldı. Silindi, süpürüldü.

Aşçıbaşı da Katerinanın tarif ettiği bir takım küçük mezeler ve o zamana kadar bilmediği bazı çeşit yemekler hazırlamakla meşguldü.

Ev, az çok temizlendikten sonra bu sefer sıra hizmetçilere geldi.

Katerina onlara da çeki düzen verdi. Saçlarını, sakallarını zorla tarattı. Yüzlerini yıkattı. Bu arada kendisi de yıkanmış, tertemiz elbiseler giymişti. O zaman ne kadar güzel olduğu bir kat daha ortaya çıkmıştı.

Sert sert konuşuyordu:

— Koca konağı bir ahır haline getirilişisiniz. Halbuki burada insanlar oturuyorlar. Burasını temizletmek için haftalar lâzım. Yarın kireç alınacak... Bütün bina badana edilecek. Tavanlar silinecek. Her tarafı is kaplamış. Bütün bunlar temizlenecektir.

General Menşikof gece yarısından sonra kafayı bir hayli tütsülemiş olarak konağına döndüğü zaman, herkesi ayakta bulmuş ve şaşırmıştı.

Kendisini karşılayan kâhyaya:

— Ne oldu? diye sordu. Yoksa o hizmetçi kız bir şeyler çalarak kaçtı mı?

Nikola:

— Hayır generalim, cevabını verdi. Kendisi yukarıdadır.

— Peki neden yatmadınız?

— Bizi yatırmadı ki?

— Neden yatırmasın?

— Tuhaf bir kadın bu generalim! Sular kaynattı. Bütün evi sildirip temizletti. Odanızın perdelerini, yatak örtülerini hep yıkattı. Camlarını sildirdi. Ev, yabancıların mahallesindeki evlere benzedi.

— Garip şey! Başka iş mi yok?

— Anlayamadık efendimiz...

— Gece vakti ev temizlenir mi?

— Yarın için de kireç aldırmanı emretti. Bütün ev badana edilecekmış.

— Daha neler?

— Tavandaki işler de temizlenecekmış...

— Titiz yerlerde hizmetçilik yapmış galiba?

— Çok doğru söylediniz generalim! Başka bir izah imkânı yok. Bizim hizmetçilerin hiç bir işini beğenmiyor. Bir çamaşır yıkadı, böyle şey görmedik. Ama fazla sabun gidiyor. Sonra bir takım yeni çeşitten yemekler de yaptı.

117

— Aşçılığı da var demek?

— Aşçıbaşı pek beğendi bu yemekleri... Çok lezzetli imiş---

— Onu koğmadın mı?

— Koğmuştum, fakat araya girdi. Sizden bir af koparacağını söyledi. Kırılan tabakları da kendi ödeyecek-
flîiş...

— Garip şey!

General, merdiyenleri çıkarken bile etraftaki tozla-rlın alınmış olduğunu farketti. Fakat kendi odasına girdiği zaman, sürprizlerin en büyüğü ile karşılaştı. Odası m âdeta tanıyamamıştı.

Her taraf pırl pınlı. Yüze gülüyordu. Bir masanın üstünde küçük tabaklarda çeşitli mezeler, büyük bir zevk ile sıralanmıştı. Perdeler başka bir renkte görünüyordu. Yerler de dikkatle silinmiş ve yıkanmıştı.

Bunların dışında ise, karşısında şahane güzellikte genç bir kadın vardı. Menşikof:

— Bak hele! Yemin ederim ki odamı tanıyamadım.. Sen de ne kadar güzel bir yavru imişsin! Bütün hizmetçileri harekete geçirdin ha? diye konuştu.

Katerina cevap verdi:

— Daha yapılacak çok temizlikler var generalim! Bunların hepsi tenbel ve miskin şeyler... Bütün gün ne yaparlar bilmiyorum. Yatak örtüleriniz bile aylarca yıkanmamış...

— Tenbellikte bütün Rus milleti birincidir.

— Öyle şey olur mu? Ekmeğinizi yiyorlar. Sizin sayenizde yaşıyorlar. Vazifeleri size hizmet, istirahatınızı temindir. Halbuki yalnız bu odadan çıkan süprüntü bir tenekeyi doldurdu...

— Güzel olmuş...

— İzin verecek olursanız bu evi bir hafta sonra takınmayacak derecede temizleteceğim...

lie

— tyi, güzel ama, bu temizlik Kremlinde bile yok...

— Olmasın!

— Sen öyle kendini fazla yorma! Fazla temizlik dedikoduya da yol açar...

— Hayır yorulmam... Temizlik her zaman iyi bir şeydir. Sizden ricam yarın uşaklarınıza emretmeniz ve sakallarım kestirmenizdir. Kadın hizmetçileri ben yoluna koyarım...

— Evet, sakala Çar da kızıyor. Olur, dediğini yaparım. Nikolaya söylerim.

Katerina sordu:

— Soyunmanıza yardım edeyim mi?

— Önce şu mezelerin tadına bakayım. Nikola söyledi. Yeni çeşit yemekler ve mezeler hazırlamışsın.

Aşçıbaşı da tadlarını beğenmiş... Sahi onu neden konakta alakoydun?

— Sizin zevkinize göre yemekler pişirdiğini, sizin onun hizmetinden memnun olduğunuzu düşündüm. Yeni alınacak aşçının sizi memnun edip edemeyeceği de belli değildi. İşte bütün bunları düşünerek onun burada kalmasının daha doğru olacağı sonucuna vardım.

— Demek beni bu kadar düşündün?

— Siz beni tanımadığınız halde bana karşı lütufla muamele ettiniz. Elbette bana düşen şey de sadece sizin rahatınızı düşünmekten ibarettir.

— Aferin sana! Gözüme giriyorsun...

Katerina generalin soyunmasına yardım etti. Elini, yüzünü yıkaması için ılık su da hazırlamıştı. Menşikof buna da memnun oldu. Güzel mezelerden tattı. İyice sarhoş olduğu halde yarım şişe votka daha içti.

Kate-rinaya da içirdi.

Sonra da beraberce yattılar. Katerina artık erkeklerin kendisinden ne istediklerini biliyordu. Erkekleri ne şekilde memnun edeceği yolunda da artık usta ol-

ustu. General, ertesi sabah, ona hayatının en zevkli gecesini yaşadığım söylerken samimî idi.

Katerina ise erkenden kollarım sıvamıştı. Generale #vi temizlemek ve ortalığı düzene sokmak için daha jrünierce çalışması gerektiğini söylüyordu.

Aradan bir hafta geçmiş bulunuyordu. General Men-ftaki değişiklik, nihayet Çar'ın da gözüne çarpmıştı. Her gün traş olmuş olarak geliyordu. Elbiseleri Avrupalı generallerin elbiseleri gibi tiril tiril ve tertemizdi. Fakat Çar'ın en çok gözüne çarpan şey, generalin akşamları yanından erkenden kaçmak için çeşitli bahaneler araması idi. Onu ne zaman aratsa, evinde olduğunu öğreniyordu.

Ve bir gün tepeden iner gibi sordu:

— Ne var senin evinde Menşikof? Seni ne zaman aratsam hep evinde buluyorum. Akşamları da birer bahane uyduruyor, evine kaçıyor?

Menşikof hakikati saklamadı:

— Verdiğim atın bedelini çıkarmağa gayret ediyorum, Çar'ım...

— Hangi atın?

— Şermetiyef'e verdiğim attan bahsediyorum.

— Sahi... Beyaz bir at değil mi bu? Dün gördüm... Özüel bir at!

— En kıymetli atlanımdan biri idi Çarım.

— Şermetiyef de pek memnun görünüyordu.

— Ben de memnunum Çarım..

— Neden?

— Atın karşılığından.

— Şu hizmetçiden mi bahsediyorsun?

— Evet Çarım. Bulunmaz bir hizmetçi... Şimdiye kadar böylesine iyi bir hizmetçim olmamıştı.

— Eli işe yatkın demek?

— Çok yakın Çarım... Bir defa çok temiz... Konağı

bir haftada o hale getirdi ki, Avrupa mahallesinde bile bu kadar temiz ev bulunmaz...

— Bak hele!

— Her şeye aklı eriyor. İnsan eve girdiği zaman bir rahatlıyor ki.

— Adı ne idi?

— Katerina! Onu önce tecrübe ettim. Baktım ki candan bir kadın, istediği yetkileri verdim. Elbet konaktaki uşak ve hizmetçilerim, kendisinden memnun değiller... Çünkü hepsini çalıştırıyor. Hergeleler yan gelip uyumağa, hırsızlığa alışmışlar. Çalışmak işlerine gelmiyor.

— Demek ondan memnunsun?

— Çok memnunum... Bizim aşçıya da bir sürü Avrupa yemekleri öğretmiş.

— Merak ettim şu hizmetçiyi!

General Menşikof o zaman hafif bir çark yaptı:

— Öyle pek merak edilecek bir şey değil... Fazla temiz yalnız

— Güzel mi?

— Bilmem güzel denir mi? Şöyle alelade bir şey!

— Şermetiyef ona sarılmakta haklı mı?

— İnsan cephede kadın bulmayınca, sam ançuvalı-na bile sarılır.

— Doğru... Bu akşam sizin eve geliyorum. Avrupa yemeklerine benzer yemeklere hasretim. Haber yolla da bize bir sofraya hazırlasın!

Menşikof boynunu büktü:

— Emredersiniz.

Evet, Çarın bu emri generalin pek hoşuna gitmemişti. Onu bu kadar methetmiş olduğuna şimdi çoktan pişman kalmıştı. Çünkü Çarın tabiatını pek güzel biliyordu.

Çar pek garip bir adamdı.

Bir kadın gördü mü; kim olursa olsun hemen saldırırdı.

Onun güzel veya çirkin olması Çar için hiç bir önem taşıymıyordu.

Hattâ bir akşam önceki bir ziyafette, çok garip bir sey olmuştu.

Davetliler arasında yaşlı, çirkin bir kadın vardı. O zamana kadar koca bulamamış, asilzade sınıfından, artık ihtiyarlamağa başlamış bir kız...

Çar kafayı iyice çektikten sonra, birdenbire onunla ilgilenmeğe başlamıştı. Aralarında şöyle bir konuşma geçti:

— Senin şimdiye kadar hiç bir sevgilin olmadı değil mi?

Kadın kızarıp bozardı. Sonra:

— Erkekler daha çok hafif meşrep kadınlardan hoşlanırlar. Ben ise ciddî bir kadını...

— Burnun da fazlaca büyük. Belki de seni şimdiye kadar namuslu bir kız olarak alakoyan şu burnun olacak...

— Bu yüzden kimsenin hoşuna gitmedin. Bir koca bulamadın. Bir sevgili bulamıyan çirkin kadınlar, dünyanın her yerinde namusları ile gururlanırlar. Çünkü bu metalarma bir müşteri bulamamışlardır.

— Rica ederim...

— Yok, maksadım sana hakaret etmek değildir. Ama senin böyle erkek görmeden ölüp gitmene de razı olamıyorum. Sana bu iyiliği yapacağım! Gel bakalım yanıma!

Ve Çar çirkin kadını birden kucaklayarak bir kana-penin üstüne götürmüş ve herkesin gözü önünde ırzına geçivermişti.

İşte Menşikof, böyle bir şeyin kendi evinde de olma-

sından korkuyordu. Ama, emir emirdi. O geceki ziyafetin hazırlanması için gerekli haberi göndermeğe mecburdu.

Katerinaya bir mektup yazdı ve durumu bildirdi.

Mektubunda aynı zamanda kendisinin Çara görünmemesini de ima etmeyi ihmal etmedi.

Böylece onu muhtemel bir taarruzdan korumak istiyordu.

Evet, şimdiye kadar Çarla kadın konusunda pek ayrı gayrilikleri olmamıştı. Fakat bu Litvanyalı dilberi bu çeşit ortaklıkların dışında tutmağa kararlı idi.

Çok hoşuna gidiyordu Katerina! Sonra tipi bakımından Çarın en çok hoşlanacağı bir tipte idi; bunu da biliyordu.

Çarla beraber ortalık kararır kararmaz eve geldiler. Çar, mutadı dışında, daha önce içmemişti. Menşikof'a:

— Bu gece kimseyi istemiyorum. Seninle başbaşa kalıp kafayı şöyle bir güzel çekeriz, demişti.

Çar ile generali kapıda kâhya Nikola karşılaşmıştı. Çar, daha eve adımını atar atmaz, şöyle etrafı bir kokladı:

— Olur şey değil, dedi. Bir Rus evinde ilk defa burnum sabun kokusu alıyor. Tıpkı Almanyadaki evler gibi tertemiz ortalık. Badanayı da yenilemişsin! Evi kolay kolay tanıyamazdım. Yemin ederim ki evden bir iki araba dolusu toz ve çöp çıkmıştır.

Merdivenlerden çıkarak ziyafet odasına girdiği zaman ise bir kat daha şaşırdı. Büyük masanın üstünde çeşitli yemek, meze ve meyveler o kadar intizamla ve zevk-ı selime uygun olarak dizilmişti ki... Kristal kadeh ve bardaklar, belki de ilk defa sıcak su ve sabunla yıkanmış olduğu için pırlı pırlıydı. Şamdan ve mum sayılan artırılmış, salon ışıklar içinde kalmıştı. Sonra her taraf-

tak vazolara yerleştirilen taze çiçekler de ziyafet salonuna ayrı bir parlaklık, ayrı bir hayat vermişti.

Çar masanın başındaki rahat koltuğa yerleşirken: — Bak hele! dedi. Şu çiçeklerin dizilişi de ne güzel olmuş! Bir Rus evine ilk defa çiçek girmiş... Yarın Kremlindeki hizmetçileri ve uşakları buraya göndereceğim. Gelip görsünler... Ders alsınlar.

Sonra gözlerini hizmete hazır hizmetçilerin üzerinde dolaştırdı. Bunların hepsi de erkekti. Sordu:

— Şu Litvanyalı nerede? Onu tebrik etmek isterim. General:

— İltifatınızı söylerim. Kendisi biraz rahatsız olduğundan istirahat etmesi için izin vermiştim, dedi.

Fakat Çar yutmadı:

— Gelsin buraya Göreceğim .kendisini! Menşikof Çarı çok iyi tanıyordu. İtaat etmemek mümkün değildi:

— Emredersiniz! dedikten sonra Nikolaya döndü:

— Söyle Katerinaya, gelsin buraya!

O gelinceye kadar Çar birkaç kadeh için, yemeklere ve mezelere el atmıştı. Bunların hepsini de beğendiğini söylüyordu.

Bir taraftan da:

— Bu alış verişten sen kârlı çıkmışsın Menşikof, diye konuşuyordu. Bir evi bu kadar iyi çeviren, bu kadar güzel yemekler ve mezeler hazırlamasını bilen bir hizmetçi, bir değil iki at değer... Şermetiyef budalası nasıl oldu da onu sana kaptırdı. Bu kadın, Almanyadan getirttiğimiz hizmetçilerden de yaman galiba! Beriki ise şimdi onun değerini azaltmağa çalışıyordu:

— O kadar da değil... Yemekleri ve mezeleri bizim aşçı hazırlamıştır.

— Haydi be oradan! Senin evinde ilk defa içki içmiyorum ki... Bilmez miyim? O zamanki yemek ve mezeleri de hazırlayan o değil mi idi?

— Evet, fakat...

!— Boş lâf istemez... Yemin ederim M kendimi bir Alman Prensinin evinde sanıyorum.

İşte tam bu sırada Katerina da içeriye girmişti. Son derece güzel giyinmiş, saçlarına güzel bir şekil vermişti. İnce beli iri göğüslerini belli eden elbisesinin rengi de saçlarına çok uymuştu.

Genç kadın heyecanlı idi. Lâf değil, Rusların Allah'tan sonra en çok korktukları bir adamın, sertliği, şiddeti ve aksiliği ile şöret kazanmış bir Çarın karşısına ilk defa çıkıyordu.

Onun hakkında bir hayli bilgisi vardı. Hattâ bu inanılmaz derecede uzun boylu ve bir zenciye yakın derecede esmer adamın Rusyada yapmak istediği şeyleri de biliyordu. Şaşılacak kadar geri kalmış, halkı inanılmaz derecede mutaassıp ve tenbel bir milleti insanlaştırmak ve medenileştirmek yolunda sarfettiği gayretleri de içinden takdir ediyordu.

İşte bu adamı ilk defa karşısında görüyordu. Pek tabîi olarak duyduğu heyecan yüzüne aksetmiş, peribeleşen teni ise, onu bir kat daha güzelleştirmişti.

Çar, onun ziyafet salonuna girişini, kendisine yaklaştığını, sonra âdi bir hizmetçiye asla yakışmayacak bir zarafetle eğilip kendisini selâmlamasını dikkatle seyretti.

Arkasından da:

— Vay hayvan Şermetiyef! diye haykırdı. Bak hele eline ne geçirmiş de bunu bir atla değiştiriyor. Eğer onun bu at kadar akli varsa ben istediğini veririm.

Sonra da karşısında hareketsiz duran, sadece hissettiği heyecan yüzünden güzel göğsü hızla inip kalkan Katerina'yı yeniden dikkatle incelemeğe başladı.

125

Evet, evet! Şu Şermetiyef, hakikaten hayvanın biri idi.

Yanındakine döndü:

— Onu iyi tongaya bastırmışsın! dedi. Şimdi fırsat buldukça neden yanımdan kaçıp evine kapandığını da jja iyi anlıyorum .

Arkasından Katerinayı sorguya çekmeğe başladı.

Her ne soracak olsa, gayet mâkul cevaplar alıyordu. Ve bu cevaplar Çarın hoşuna da gidiyordu.

Bu güzel hizmetçi kızın, bu derece bilgili olması, kendisini şaşırtıyordu.

Nihayet dayanamadı:

— Tuhaf şey! Fakat bunun bildiklerini ben bile bil-miyorum, dedi. Nereden öğrendin bunları? diye sordu.

— Efendim, okumayı çok severim. Daha önce yanlarında çalıştığım papazlar bana okuma yazma öğrettiler. Orada iken çok kitap okudum. Sonra general Şermetiyef de bana okumak üzere çok kitap verdi.

— Aferin sana... Kremlinde çok kitaplar var. Ama bunlar hiç açılmaz. Üzerlerinde bir parmak toz vardır. Okuyan yok çünkü... Oraya gel, şu kitaplara bak! Hangisini istersen okumak için alabilirsin!

— Çok teşekkür ederim Çarım!

— öyle ayakta durma! Yanıma gel otur. Sana içki versinler... Şurada burada soframızda bulunan kadınların hiç biri ne senin kadar güzel, ne senin kadar bilgili..

— !?...

— Öyle değil mi Aleksî? General Menşikof tasdik etti:

— Evet Çarım!

— Şu karıyı yabancı kadınların yanına da götürmek isterim. Bakalım hangi Alman, hangi Fransız karısı bunun kadar bilgili?

— Katerina onları bastırır.

— Yaşa be Katerina! Haydi doldur kadehleri!

Katerina, Çarın ve generalin kadehlerini votka ile I doldurdu. Kendi kadehine de Çarın emri üzerine birfj miktar votka koydu. Üçü birden içtiler.

Böylece sohbet bir kat daha samimîleşti. Çar hayatından pek memnun görünüyordu. General Menşikof ise kötü kötü düşünmeğe başlamıştı. Her an, Rus Çarının metresine sarılmasını bekliyordu. İçkiye ve şehvete son derece düşkün olan Çar böylesine güzel bir kadını rahat bırakır mı idi hiç?

Ama şaşılacak şey! Yaşlı kadınları bue memnun etmekten hiç bir şekilde çekinmeyen Çar, saatler geçtiği halde, Katerinaya hâlâ saldırmıyordu. Aksine onunla hep ciddi konular etrafında, tarih bahislerinde konuşup duruyordu.

Çar geceyarısına kadar bu şekilde içtikten sonra kalktı. General Menşikof'a döndü.

— Haydi bakalım, dedi. Biraz da An Mons'un evine gidelim. Orada da vakit geçirelim.

Ve Katerinaya veda ederek dışarıya çıktılar.. Yloda:

— Bu ne yaman kadımmış be! Diye konuştu. Onu elinden sakm kaçırayım demeyesin.

— Buna hiç niyetim yok..

— Hattâ onunla evlensen de akıllılık etmiş olursun.

— Bunu da düşünmüyor değilim.

— Yahut dur! Hayır, onunla evleneyim deme!

— Siz bilirsiniz!

— Şermetiyef iyi, cesur bir general! Fakat kadından anlamak bakımından sıfır..

— Karısından korktuğu meydanda..

— Evet.. Ve herhalde bunda haklı da.. Sen bu hizmetçiye kaç para aylık veriyorsun?

— Daha bu mesele etrafında konuşmadık.. Hem aylık vermeğe ne lüzum var? Karnım doyuruyor. Üstünü başım da yapıyorum.

127

— Olmaz.. Ona aylığını ben vereceğim..

— Ben de verebilirim..

— Şimdi bu, bu haliyle hangi .kibar konağa gidecek olsa, orada rahatça iş bulabilir. Almanca'yı ne güzel konuşuyor?

— Benim şaşıtığım Eusçayı da bu kadar iyi konuşması..

— Evet! Bazı aksamalar yapıyor ama, bir yıl sonra bizden bile iyi konuşacağına yemin edebilirim.

— Şaşmam. Akıllı kadın!

— Hem de çok akıllı..

— Öyle!

— Güzel de..

— Genç..

— Hem genç, hem de güzel.. Sağlam kadın.. İnsanın yanında böyle bir kadın oldu mu, ona her zaman sarılmak ister.. Demek iyi keyif sürüyorsun..

— Yok.. Aramızda böyle bir şey yok..

— Yok mu?

— Hayır..

— Ona dokunmadın mı? Onu koynuna almadın mı?

— Biraz okşadım sâde..

— Haydi be Aleksi! Ben senin ne hergele olduğunu bilmez miyim? Bu masalı külâhıma anlat! İnsanın eli altında böyle bir parça bulunur da hiç yalnız yatar mı?

— Yattık bir defa..

— Nasıl seni memnun etti mi bari?

— Bu işlerin acemisi..

— Şermetiyef ona bu işleri öğretememiş şu halde.. Her ne ise, sen ona öğretirsin!

Evin önüne gelmişlerdi.

Tam içeri giriyorlardı ki Çar birden döndü ve ciddî bir tavırla:

Katerinaya bir daha dokunma! Yoksa kafanı patla-

128

tırım hergele! Anladın mı? Onun tırnağına bile dokunur-san kendini yok bil!.. Diye homurdandı.

Menşikof şaşırmıştı. Çarın ağzından hiçbir zaman bu derece sert bir söz duymamıştı.

Ne diyeceğini bilemiyordu. Hattâ Çarın ciddi mi konuştuğunu ,şaka mı ettiğini kestirememişti.

General Menşikof sabaha karşı evine döndüğü zaman, hâlâ bu soruya bir cevap bulamamıştı.

Çünkü Çar, Katerinadan bir daha bahsetmemişti. Muhakkak olan taraf, Çarın bu güzel hizmetçisini pek ziyade beğenmiş olduğu idi. Şimdiye kadar aynı kadını çok defalar beraberce kullanmış bulunuyorlardı.

Çar hiç bir zaman bir kıskançlık falan göstermemişti.

Şimdi ne oluyordu?

Menşikof, Katerinayı, yine kendisini bekler bulmuştu. Güzel hizmetçi onun soyunmasına her zamanki gibi yardım ediyordu.

General birdenbire sordu:

— Çarı nasıl buldun Katerina?
— Muhteşem bir erkek! Fakat bilmem ki o hizmetimden memnun kaldı mı?
— Hem de fazlasıyla!
— Sayenizde hayatımın en mes'ud akşamını yaşadım. Ben, basit bir çamaşırcı kadının kızı idim. Koca bir Çara hizmet etmek şerefini kazandım. Üstelik bu hizmetten memnun kalmış olduğumu söylüyorsunuz.
— Çarın bu iltifatlarına öyle fazla kıymet vermen de doğru değildir. Çar benim çocukluk arkadaşımdır. Onun tabiatlarını kimse benim kadar bilemez. O bazen birini alır. Kendisini alabildiğine yükseltir. Sonra da birdenbire yerin dibine geçirir.
— Kralların, Çarların çoğu böyledir. Tarih kitaplarında yazar..
— Sen onlara karşı nasıl davranmak gerektiğini bu .kitaplardan mı öğrendin?
— Böyle bir şey demek istemedim efendim.
— Haydi, sen odana git ve yat!
İCaterina, şaşırmıştı. Bu konağa geldiğinden beri ilk defadır ki general Menşikof onu koynuna almak istemiyordu.
Sebep ne idi acaba?
Her halde çok yorgun düşmüş olacaktı:
— Emredersiniz! diyerek kendi odasına çekildi.
Ertesi günü general ancak öğleye doğru kalkabilmişti. Dışarıya çıkmağa hazırlanırken Katerina bütün cesaretini toplayarak:
— Affedersiniz, size bir şey sormak istiyorum, dedi.
— Nedir?
— Haşmetli Çar dün akşam Kremlin sarayına gelebileceğimi ve oradak i kitaplıktan istediğim kitapları okumak için alabileceğimi söyledi. Acaba buna izin verir inisiniz? Burada okuyacak bir şey yok da... Menşikof, her nedense buna içerledi. Fakat kendisini tutarak:
— Ne istersen yap! diye homurdandı ve evinden çıktı.
Katerina o gün için yapılacak işler etrafında emirler verdikten sonra başına Rus kadınlarının örttükleri cinsten bir şal örterek konaktan çıktı.
Moskova yollarında yürürken hafif bir heyecan du-yuyordu. Belki de Kremlinde Çara rastlayabilirdi. Bu dev yapılı esmer adam kendisiyle ilgilenebilirdi.
Onunla konuşurdu.
Nasıl davranacağını, ona ne cevaplar vereceğini dü-Şünerekten Kremlin sarayının kapısına vardı. Sarayın kapısında uzun boylu, şık, geniş kalpaklı ^ Uzun çizmeli askerler nöbek bekliyorlardı. Onlara yaklaşıncı biri sordu:
— Yaklaşma! nereye gidiyorsun? Katerina cevap verdi:
— Çan göreceğim...
— Haydi, hemen uzaklaş buradan! Çarı nasıl gör&. bilirsin?
— Şey, baza kitaplar alacağım da...
— Sen aklını mı oynattın? Kamçılanmak mı istiyor, sun? Çarın emri olmadıkça kimse içeriye adımını atamaz...
— Size bir emir verilmedi demek?
— Vay sen kimsin ki senin için bize emir verilsin? Haydi geri dön!
— Evet, haklısınız! Ben bugün için sadece bir hiçim!
Ve geri döndü.
Garip bir hayal sukutuna uğramıştı.
Ama sonradan nöbetçinin kendisine böyle kaba davranışını haklı buldu Çar dün gece içerken böyle bir şey söylemişti ama bunu çoktan unutmuş olması kadar tabii bir şey olamazdı.
Kimdi o?
Bir hizmetçi...
Hattâ belki de bir daha Çarı hiç göremeyecekti...
Nasıl oluyordu da kendisini bir takım hayallere kap-tırıvermişti.
Bu sırada bir çan resi onu kendisine getirdi Baktı büyük bir klişenin önüne gelmişti
Ufak bir tereddüitten sonra içeriye girdi Birkaç mum alarak bunu Meryem Ananın ve azizlerin tasvirleri önüne dikti. Kilise تنها idi. Sonra gözüne iki taraftaki günah çıkarma hücreleri ilişti Bunların önlerinde birkaç kişi vardı.
O anda karar verdi.
O da bu hücrelerin birine girecek ve günahlarını çı ^artacak*1- Ortodoks olduğundan beri hiç bir papaza günah çıkartmış değildi.

Yalnız kendisini vaftiz eden karargâh papazı, o zamana kadar işlemiş bulunduğu bütün günahlarının af edilmiş bulunduğunu müjdelemişti.

Halbuki yeni mezhebe girdikten sonra işlemiş olduğu günahlar epeyce birikmişti. Bir papaza giderek bunları çıkartmak fırsatını bulamamıştı.

Ağır ağır hücrelerden birine yaklaştı.

Önünde güneş çıkarmak için sıra bekleyen iki yas lıs kadm vardı O, bunların arkasına geçerek durdu. Bu sırada günah çıkartma hücrelerinden genç bir kadm çıktı. Gözleri ağlamaktan kan çanağına dönmüştü.

Katerine içinden:

«— Her halde, zavallının benim gibi çok günahı olacak!» diye düşündü.

Sırada olan iki yaşlı kadından birincisi, günah çıkarma hücrelerinde pek az kaldı. Fakat ikinci kadm içeriden kolay kolay çıkmadı.

Nihayet o da gözleri yaşlı çıktı.

Katerine şaşırılmıştı. Bu sefer:

«— Bu kadar yaşlı, bir kadm ne gibi günahlar işle-, miş olabilir?» diye düşündü.

Nihayet sıra kendisine gelmişti Günah çıkarmak için sırada başka kimse de yoktu.

Katerina hücreye girdi ve kafesin karşısında diz Çöktü.

Kaim bir ses:

— Seni dinliyorum kızım, diye konuştu.

— Buraya sizden teselli aramaya geldim aziz peder! Günahlarım çok, buna karşılık bunların affedilebileceği yolundaki ümidim azdır.

Tahta kafesin arkasında oturmakta olan papazın öne doğru eğildiğini hissetti. Aynı ses:

— Devam et kızım', diye konuştu.

— Ne tuhaf! Bu ses Katerinaya hiç de yabancı gel. memişti. Sanki eskiden beri tanıdığı bir sestti...

Ama bunun üzerinde durmaya bile lüzum görmeden devam etti:

— Ortodoks olarak vaftiz edileli çok olmadı. Bana bu iyiliği yapan iyi kalbli papaz, o zamana kadar işlemiş bulunduğum günahları affettirdi Yeni mezhebe, melek ler kadar, masum çocuklar kadar temiz ve günahsız gir-miş bulunduğumu müjdeledi. Buna çok sevinmişim papaz efendi ...Çünkü daha önce geçirdiğim yıllarda pek çok günahlar işlemiştim. Asla affedilemeyecek derecede ağır günahlardı bunlar...

— Ne gibi?

— Onları mutlaka birer birer anlatmam lâzım mı?

— Hayır, hayır!

— Dediğim gibi beni Ortodoks olarak vaftiz etmiş bulunan papaz, bu günahlarımın hepsini affettirdi. Ben sonrasını anlatmak istiyorum.

— Dinliyorum.

dim. Benim kimsem yoktu bu dünyada... Nüfuzlu ve kudretli bir adamın yanında hizmet görüyordum. Her halde onun üzerinde kuvvetli tesirler yaratmış olmalıyım ki, bu adam bana karşı istek duymaya başladı. Sonra da beni koynuna aldı Benden hoşlanıyordu. Beni sevdiğini söylüyordu. Onun yanında aylarca kaldım. Karı koca hayatı yaşıyorduk. Yeni mezhebe girmeme o tavassut etmişti. Ben onun yanına geldiğim zaman günahkâr bir kızdım.

Ortodoks olarak vaftiz edilince günahlarım affedildi. Ama sonra yeniden günahlara girdim. Onun evli olup

İ.00

olmadığını düşünmüyordum bile ...Sonra günün birinde onun yanmdakilerden biri bana bu işi açıkladı.

Genera-jjjj şey yanında hizmetçilik ettiğim o kudretli adamın eVli olduğunu, üstelik karısından çok

korktuğunu söyledi

_ Demek bir generale metreslik yaptın?

— Evet, bekâr olsaydı öyle sanıyorum ki günahım daha az olurdu. Halbuki ben düpe düz evli bir erkeği baştan çıkarmışım. Bu, çok daha büyük bir günahdır jeğil nü papaz efendi?

— Evet! Hepsi bu kadar mı?

— Hayır... Daha da günahlarım var.

— Söyle!

— Moskovaya gelince, bu adam beni bir arkadaşına devretti. Evine götüremedi. O zaman karısından hakikaten çekinmekte olduğunu anladım. Bu tuhaf bir şeydi. O bir generaldi. Düşman ordularını perişan etmişti. Kendisinden on binlerce insan korkuyordu. Halbuki kendisi de karısından, bir tek kadından korkuyordu.

— Evet!

— Yeni efendim de bir generaldi. Belki ondan daha nüfuzlu bir general... Evine hizmetçi olarak girdiğimin akşamı onu da baştan çıkardım. O da bütün erkekler gibi bana karşı kuvvetli bir ilgi duymaya başladığını

saklamadı. Beni koynuna aldı. Hemen o gece kendisinin metresi oldum. Fakat bu efendim evli değildi. Belki onu baştan çıkarmış olmam fazla bir günah değildir.

— Sen mi onu tahrik ettin; yoksa o mu sana saldırdı.

— Beni çekip yatağına aldı. Daha önce elbisemin göğüs tarafı yırtılmıştı. Bu yırtıktan göğsüm görünmüştü. Belki de onu tahrik eden bu oldu. Erkekler, bir kadının göğsünü görecektelerse çileden çıkıyorlar. Bunu biliyorum papaz efendi.

134

— Şimdi hâlâ onun metresinin öyle mi? Yoksa bu-nu da değiştirdin mi?

— Yok hayır... Şimdiki halde başka bir erkek yok hayatımda... Ancak dün bir erkek ile karşılaştım. Bu erkeğe karşı büyük bir istek duydum. Bu da günah değil mi?

— Evet!

— Ve metresi olduğum yeni efendim, her gece beni koynuna aldığı halde dün gece almadı. Bu sabah da bana karşı soğuk davrandı.

— İstek duyduğun adam, yeni efendinin arkadaşı mıdır?

— Evet... Hattâ onun büyüğü...

— Bu erkek sana sataştı mı?

— Hayır...

— Bir kadın ancak meşru eşi, kocasına karşı istek duyarsa günaha girmez. Şu anda günahkârsın!

— Günahkâr olduğumu biliyorum papaz efendi. Acaba bu günahlarımdan sıyrılabilme imkân var mı?

— Allahın rahmetinden ümit kesmemek lâzım... İnsanda şehvet hissini uyandıran şeytandır. Şeytan çok defa kadınların vücuduna girer ve bu suretle erkekleri daha çabuk baştan çıkarır. Onları günah işlemeye zorlar.

— Şimdi benim vücudumda bir şeytan mı var papaz efendi?

— Bu kadar erkeği baştan çıkardığına göre buna inanmak lâzım gelir...

— Eyvah! Ne yapacağım şimdi?

— Her şeyden önce vücudundan bu şeytanı çıkartmaya gayret etmelisin!

— Bunu nasıl yapabilirim?

— Şeytanın çok korktuğu ve yanında okunmasına dayanamayacağı bazı dualar var. Bu duaları sık sık oku-

135

^pa. Yahut da bir papaza, yanında bulunacak bir papaza okutmalısın! Sonra vücudunu mukaddes su ile, 'güzelce uydurmalısın. Mukaddes su şeytanın vücudunu ateş gibi yakar.

Bu arada oda tütsülenmiş olursa bu koku da şey-tam boğar. Aynı odada mukaddes tasvirler bulunursa; şeytanın gözleri kör olur. Çan sesi de duyulursa kulakları sağırlaşır... Hele bu arada sık sık istavroz da çıkarmayı ihmal etmemek gerekir. İşte o zaman şeytanın eli ayağı da bağlanır... Bu sıkıcı şartlar altında şeytan ister istemez o vücuttan kaçmak zorunda kalır...

— Anlıyorum papaz efendi. Fakat ben bunları yalnız başıma yapamam ki...

— Bir papazın yardımını isteyebilirsin... Katerina:

— Ben buranın, Moskovanın yabancısıyım papaz efendi, dedi. İlk defa papaz olarak sizinle konuşuyorum. Vücuduma giren ve erkekleri baştan çıkaran şeytanı defetmek için acaba bana yardım etmek lütfunde bulunur musunuz? Ücreti ne ise vereyim.

— Papazlar bu işi her hangi bir ücret karşılığında yapmazlar. Pazar günü duaya gel... Duadan sonra kilisenin arkasında olan evime gel... Vücudundaki şeytanı çıkarayım.

— Ah, çok teşekkür ederim.

— Benim adım Vladimir'dir. Papaz Vladimir'in evi diye kime soracak olsan sana evimi gösterir.

— Size büyük bir zahmet verdimmiş olacağım papaz efendi... Fakat bana yapacağınız iyilik pek büyük olacaktır. Bunun altında kalmak istemem. Ufak da olsa, bir hediyemi kabul etmenizi rica edeceğim...

Senin vücudundaki şeytanı çıkarmış olmanın ka-ğ sevap bana yetişir...

— Çok lütfkârsınız papaz efendi! Elinizi öpmek ve' tarafınızdan takdis edilmek isterdim.

— Teşekküre hiç üzüm yok. Biz papazların işleri zaten Hristiyanlara yardım demektir? Elbette elimizden geleni yapacağız... Şimdi sen git kızım. Bu hücre o kadar çok günahla doldu ki, dışarı çıkmadan önce çok, pek çok dua etmem lâzım...

Katerine o zaman bir teşekkür cümlesi daha mırıldandıktan sonra dışarıya çıktı...

Hücreden çıktığı zaman bir hafiflik duyuyordu. Vie-darımında hissettiği ağır günah yüklerinden kurtulmuş gibi idi.

Sesi kendisine hiç de yabancı gelmeyen papazın söylediği sözler, onu oldukça tatmin etmişti.

Erkekleri baştan çıkarmak muhakkak ki günahtı. Bunu isteyerek yapmıyordu. Demek ki erkekleri, böyle günaha, günah işlemeye zorlayan bir kudreti vardı.

İşte bu kuvvet şeytanın çekiciliği olmalı idi.

Vücuduna yerleşip erkekleri durmadan günah işlemeye zorlayan bu şeytandan bir defa kurtulacak olursa, işte o zaman her şey yoluna girecekti. Kendisi yüzündert erkekler günah işlemekten kurtulacaklardı.

Eve dönünceye kadar hep bunu düşündü. İçeriye adımını atar atmaz generalin kâhyası Nikola:

— Neredesin Katerina? Nerede kaldın? diye sordu,

— Ne var?

— Generalden emir geldi. Bu akşam da Çar hazretleri yemeye geleceklermiş.

— Ya!

— tki de misafirleri olacakmış...

— Aşçıya söyledin mi?

— Hayır, sizi bekledim. General size haber vermene ve sizden emir almamı bildiriyor.

137

— Peki, peki! Şimdi hemen işe gireriz... Katerina hemen kolları sıvadı. Akşama daha çok vakit vardı. O zamana kadar generali utandırmayacak bir sofraya hazırlayabilecekti.

Çarın böyle üstüste evlerine gelmesi, genç kadın üzerinde çeşitli hisler yaratmıştı. Bir ara Nikolaya sordu:

— Çar eskiden de konağa yemeye gelir mi idi?

— Bazan gelirdi... Ama pek nadir olarak...

— Hiç üstüste geldiği olmuş mu idi? ,— Hatırlamıyorum.

— Bütün hizmetçiler yıkanacak. Üzerlerine tertemiz elbiseler giyecekler. Hepsisi traş olacak...

— Başüstüne!

— Sonra bir kaç tane usta çingene çalgıcı istiyorum. Yalnız temiz kılık ve kıyafette olacaklar.

— Emredersiniz...

— Onları aşağıda her ihtimale karşı hazır bekleteceğiz. Çar veya general lüzum görürlerse gelip çalacaklar.

— Anlıyorum.

— Şimdi bana aşçıyı çağır!

Aşçıbaşı iki dakika sonra Katerinanın karşısında bulunuyordu. Fakat ona karşı duruşunda bile ne kadar büyük bir değişiklik vardı.

Bilhassa bir gece önce Çarm gelişi ve Katerinaya bol keseden iltifatta bulunması, Katerinanın konaktaki mevkiini pek ziyade yükseltmiş bulunuyordu.

Katerina, şimdi karşısında elpençe divan duran aş-Çmm bu haline ibretle bakıyordu. Halbuki on gün önce bu konağa ilk gediği gün, aynı adam üzerine atılmış, kaba elleriyle nasıl soğan soyuyorsa kendisini de aynı şe~ filde soymak ve ırzına geçmek istemişti.

138

Çok iri bir adamdı aşçıbaşı... Don kazaklarından olduğunu Nikola bir vesile ile söylemişti. Orduda bulunmuş, generale iyi yemekler yapmış, general de onun hizmetinden hoşnut kaldığı için kendisini konağına almıştı.

Katerina ciddi bir tavırla ona yapacağı yemekler etrafında emir vermeye başladı.

Kazak gözlerini ayaklarının ucundan ayırmıyor, Katerina her ne söylese:

— Emredersiniz! diye başını sallayıp duruyordu.

Aşçı gittikten sonra kendi kendisine:

«— Hâlâ beni istiyor. Hâlâ bende gözü var! diye düşündü. Her halde vücuduma girmiş olan şeytan hâlâ eski yerinde... Bu adamı çileden çıkaran da o olacak...»

Arkasından bir hayale daldı.

Sanki konağa ilk gelmiş olduğu o gün, niçin bu yağ ve yemek kokan iri yarı adama karşı o derece sert ve haşin davranmıştı.

Kendisini patates ve soğan çuvallarının bulunduğu yere doğru sürüklerken ona da teslim olsaydı, ne çıkardı.

Hayatında hiç bir zaman bu derece iri bir erkek olmamıştı.

Ve birden Çarı hatırladı.

Çar bundan da iri ve kuvvetli bir adamdı.

Hem üstelik koca bir Çardı da...

Çar hakkında Şermetiyef kendisine çok şeyler anlatmıştı.

Bir defa o, çocukluğunda geçirdiği büyük bir korkunun esiri olarak garip bir tike sahipti. Ayakta iken biraz sinirlenir sinirlenmez boynunu sağa doğru bükerek ayağını kaldırıp silker ve şiddetle yere vurmuş. Dünyada onun kadar çok içen, onun kadar içkiye dayanıklı bir kimse yokmuş. İçkiye ne kadar düşkün ise, kadına

139

o derece düşkün imiş. Bir kadını istedi mi, bu kadın jı olursa olsun ve nerede olurlarsa olsunlar ona hemen sahip olmaya kalkışmış. Utanmak diye bir şey bilmezmiş.

Hattâ bir seferinde bir Boyarın şatosunda yapılan bir düğüne davet edilmiş. Boyar oğlunu evlendiriyor-
muş. Çar içmiş, içmiş, sonra da gözüne kestirdiği gelini alıp gerdeğe girmiş. Boyarın oğlu da intihar etmek
zo

d kalmış.

İşte Katerina, bütün bu hislerin tesiri altında kalmış olduğundan bir gece önce Çar geldiği ve kendisini çağıracağı zaman, onun hemen kendisine sarılmasını beklemişti.

Halbuki Çar kendisine dokunmamıştı bile... İmdiye doğru her şey haza. Katerina da giyinmek üzere odasına çekilmişti.

Giyeceği elbiseleri hazırladıktan sonra soyunmaya başladı. Büyük bir endam aynasının karşısında soyunuyordu. Ve bir taraftan soyunurken, bir taraftan da vücudunu gözden geçiriyordu.

Evet vücudu mütenasıpti. Bunu inkâr edemezdi... Hem neden inkâr edecekti? Bacakları çok muntazam ve uzundu. Kalçaları belki biraz fazlaca kaimdi. Ama o sırada dünyada bir kadının güzelliği, bir az da kalçalarının dolgunluğu ile ölçülüyordu.

Kalçalarının genişliğine rağmen beli çok ince idi. Sonra da iki muhteşem göğse doğru yükseliyordu.

Birkaç yıl içinde göğüsleri çok büyümüştü.

O, erkeklerin en çok göğsüne bakmakta olduklarını farketmiş bulunuyordu.

Yoksa şu papazın bahsetmiş olduğu şeytan göğüslerine mi gizlenmişti?

Aynada bir defa daha dikkatle baktı.

140

Belli olmuyordu ki...

Sonra ağır ağır giyinmeye başladı. Uzun saçlarını taradı ve ördü.

Aynaya yeniden baktığı zaman .kendisini beğendi.

Bu gece, güzel, çok güzel olmak istiyordu.

Niçin?

Doğrusu bunu kendisi de bilmiyordu.

Sonra aklına geldi:

— Şeytan! diye mırıldandı. Şeytan beni güzel olmak erkeklerin başım döndürmek, onları günaha sokmak içi» zorluyor...

Kendisini şeytanın karşısında o kadar âciz bittedi yordu ki...

i

YEDİNCİ KISIM

ATLILAR ve Çarın içinde bulunduğu araba, kapının ö-nünde durduğu zaman, ortalık iyiden iyiye kararmıştı. Katerina gerekli bütün tedbirleri almış, Çarın gece ge* leceğini de düşünerek bir düzine fener hazırlatmıştı. Uşaklar hemen bu fenerleri kaparak araba ile kapı arasına dizildiler. Fenerleri yükseğe kaldırıp yeri aydınlattılar.

Çar, arabadan Menşikof, Şermetiyef ve An Mons ile inerken:

— Bu buluş da mutlaka Katerinanındır, dedi. Ondan başkası böyle bir şeyi dünyada akıl edemez.

An Mons:

— Bu kadından, bu basit hizmetçiden o kadar çok bahsediyorsunuz ki, kendisini görmek için büyük bir merak duymaya başladım majeste! dedi.

Mağrur kadının sesinde asabi bir titreme vardı. Çar:

— Şimdi göreceksin kendisini, diye cevap verdi. Merakın da sona erecek...

— Kaç gündür hep ondan bahsediliyor. Eğer hizme-ti hoşunuza gidiyorsa, onu ben konağıma alayım, tyj bir hizmetçiye çoktan beri ihtiyacım var...

— Sanmam ki Menşikof buna razı olsun, Ne dersin Aleksi?

Aleksi Menşikof cevap verdi:

— Haşmetli Çarım çok doğru bir tahminde bulundular. Hem ben bu kadına karşılık Şermetiyefe bir at verdim.

An atıldı:

— Herkes senin kadar cömert olmaz... Benim bir hizmetçiye karşı vereceğim şey bir domuz yavrusunu geçmez... O da hizmetinden memnun olduğum takdirde...

Eve girmişlerdi. Kapıda kendilerini Nikola karşıladı.

Üst kat merdivenlerin başında ise Katerina...

Önden çıkmakta olan Çar, Katerinayı görünce, yüzünde geniş bir gülümseme belirdi. Onu bu hali ile pek ziyade beğenmişti. Katerina, bir gün öncesine nisbetle, Çara kat kat güzel görünmüştü.

Karşısında zari! bir hareketle eğilen Katerinayı, çenesinden tutarak kaldırdı:

— Bu ne güzellik böyle! diye kırmıştı. İnsan seni görünce, hemen bir rahatlık duyuyor. Yemin ederim ki sofrayı da mükemmel bir şekilde hazırlamışsındır.

Katerina cevap verdi:

— Çarımı memnun etmek benim için şereftir. Misafirler salona girerlerken Katerina kendisine dikilmiş bir çift kıskanç kadın gözü gördü.

An Mons'un gözleri...

Arkasından kendisine bakmaktan korkan bir adan geçti:

General Şermetiyef...

Mensikof en arkalarından salona girdi. Ve Katerina da onları takip etti.

Katerina, eski aşığı ile karşılaşacağını ummamış olduğu için bir hayli şaşkındı. Fakat kendisini çabucak toparlamaya muvaffak olmuştu. Çarın beraberinde gelen kadının ise kim olacağını tabii kestiremiyordu.

Üzerinde güzel bir elbise, parmaklarında kıymetli yüzükler vardı. Bunlara bakılacak olursa zengin bir kadın olması gerekiyordu.

Çar sofradaki yerine oturmuş, bu güzel süslü kadını da soluna almıştı.

Sonra da Katerinaya sağ tarafını gösterdi:

— Sen de buraya gel, otur! Emrini verdi. Katerina çekinerek oturdu. Mensikof onun yanına Şermetiyef de Mensikof'un yanına oturdu.

Çar hemen içmeye başlarken Katerina da yandaki odaya yerleştirdiği çalgıcılara haber gönderdi. Bunlarda çalmaya başladılar.

Hu sürpriz, Çarın çok hoşuna gitmişti. Kalın sesi ile:

— Yaşa Katerina! Dedi. Görüyorum ki hiç bir şeyi unutmuyorsun! Haydi arkadaşlar! Katerina'nın şerefine içelim!

Kadehini votka ile doldurup bir yudumda içti. An Mons müstesna, hepsi içtiler.

Çar onun içmediğini farkedince metresine döndü:

— İçkiye tövbemi ettin, An? Diye sordu.

— Hayır!

— Peki neden içmiyorsun?

— Mevkiim âdi bir hizmetçinin şerefine kadeh kaldırmağa müsait değildir.

— Ya! Ne imiş bakalım mevkiin?

— Herkes benim için Çarın gözdesi diyor. Çarın gözdesi ise hiçbir vakit âdi bir hizmetçi kızma yüzvermez..

— Ama ben onun şerefine kadehimi kaldırdım.

— Siz bu jesti Çar olarak değil, sadece erkek olarak yaptınız. Gayet tuhaf ve orijinal âdetleriniz oduğunu ise herkes biliyor. Kadın, güzel olsun, çirkin olsun; yaşlı olsun, genç olsun; asil olsun, âdi tabakadan olsun si-' zin için çeşitli çerezler gibidir. Bundan dolayı sizi ten? kid etmek hayâlimden geçmez.. Sadece güler geçerim. Ama bir Çar, asil bir insan olduğunuz için asıl kıymet vereceğiniz, konuşmasından zevk alacağınız kadınlar, ancak asil ve yüksek tabakadan kadınlardır.

Katerina bu süslü kadının kendisine hakaret etmek için hiçbir vesileyi kaçırmak niyetinde olmadığını hemen sezmışti. Ses çıkarmadan onu dinlemişti.

Çar Mensikof a döndü:

— Sen ne dersin bu sözlere?

— Ben güzel kadınlar arasında çıkan tartışmalara karışmaya yeminliyim Çarım,

— Öyle ise sen konuş Şermetiyef! General Şermetiyef:

— Erkeklerin gözünde en haklı kadın, en güzel olanıdır, dedi.

Bu cevap, Çarın çok hoşuna gitmişti:

— Doğrusu senden bu parlak cevabı beklemezdim. Peki cevap ver şimdi bakalım. Hangisi haklı?

Şermetiyef tereddüt etmedi:

— Katerina!

An Mons birden asabileşti:

— Çarım, dedi. Şermetiyef'in bana hakaret etmesine nasıl izin veriyorsunuz? Hem bu âdi hizmetçinin neresi güzel? Böyle bir kadına güzel demek doğrudan doğruya güzele hakarettir.

Çar:

145

— Fazla ileri gidiyorsun An! Dedi. — Siz güzelden, güzellikten ne anlarsınız? Erkek de-ğil misiniz?

Çar Katerinaya döndü:

— Şuna cevap ver Katerina!

Katerina, ciddi bir tavırla cevap verdi:

— Ben kendimi hiç bir şekilde güzel bulmuyorum. Basit bir insanım. Asaletle hiçbir ilişğim yoktur. Beni bü-vüten annem çamaşırıcı idi. Çamaşır yıkardı. Ben de bir fişmetçiyim. Burada bulunmam sizlere hizmet içindir. Sizleri memnun etmek içindir. Böyle basit bir insan olduğum için tabîi haksızım. Haklı olan sizlersiniz. Ben sadece böyle yüksek bir yerde kader şevkiyle bile olsa bulunmakla iftihar ederim. Bu asil kadın onun için be-ni istediğı kadar tahkir edebilir... Hakkıdır...

— Yok, hayır! Bize bu güzel geceyi hazırlamış olduğun için hepimiz sana teşekkür borçluyuz. Benim bulunduğum, hattâ bulunmadığım yerde hiç kimsenin sana hakaret etmesine müsaade edemem...

— Teşekkür ederim. Fakat benim gibi âciz ve zavallı bir insanı bu derece düşünmeniz büyük bir lütuf-tur. Benim için üzölmeyiniz. Çünkü buna değmez bir varlık olduğumu gayet iyi biliyorum. Çalgıcılar arasında güzel sesli biri de var. Hangi şarkılardan hoşlandığı nızı bilmiyorum, emrettiğiniz şarkıları söylemek için emrinizi bekliyorum...

— Ben mi hangi şarkıyı seviyorum? En basit çingene şarkılarını... Adi halk şarkılarını severim. Hangi şarkıları en çok sevdiğimi Menşikof daha iyi bilir. Hay di Menşikof, git gör şu çalgıcıları...

Katerina ev sahibi ile birlikte çalgıcıların yanına gitti.

Menşikof:

Fevkalâde bir masa hazırlamışsın Katerina! de-

146

di. Sana teşekkür ederim. Çar da çok memnun Sen o kadının lâflarına bakma!

— Bu kadın kimdir?

— Adı An Mons'dur. Çarın metresidir. Ve Çarı madan soyar.

— Milleti nedir?

— Alman... Önce Lâfort adında bir Fransızın metre, si idi. Ondan Çara geçti.

— Güzel bir kadın!

— Yalnız çok kıskançtır. Çarın üzerinde de nüfuzu vardır.

— Orası beni hiç ilgilendirmez.

— Öyle konuşma! Benim sezdiğime göre Çarın gi> züne çok girmiş durumdasın. Yani Çar senden iyiden iyiye hoşlanıyor.

— Benim istediğim tek şey, onu sizin hesabınıza memnun etmekten ibarettir. Benim efendim sizsiniz!

— Çar hepimizin efendisidir.

— Evet, biliyorum. Allah bizleri, ona hizmet için yaratmıştır.

— Sakın Çarı böyle hep güler yüzlü sanma... O, ekseriyetle sakın görünür. Fakat bazan birdenbire kızar İşte en büyük tehlike de o zaman başgösterir. Çar bir defa kızdı mı, felâkettir.

— Yumuşak huylu görünen insanların ne derece tehlikeli olduklarını bilirim.

— Onun o kadar iri yarı oluşuna da aldanma... Çocuk yaradılışıdır. Çocuk gibidir.

— Gözleri çok saf olduğunu gösteriyor.

— tçi dışı birdir. Kendisini kandırmak bir bakın13 kolaydır. Fakat bir defa aldatıldığını hissedecek olursa' işte o zaman canavar kesilir. Haydi fazla vakit geçiri yelim... Kızır...

147

IVlenşikof çalgıcı çingenelere çalacakları parçaları Eyleyecekleri şarkıları bildirdi ve geri döndüler.

Salona girdikleri zaman, Çarı, Şermetiyefi azarlar jialde buldular:

— Sen budalanın birisin Şermetiyef diyordu. İnşa-^n eline Katerina gibi bir hizmetçi geçer de, onu hiç bir atla değışir mi?

— Benim Moskovada çok hizmetçim vardı. Evet, gaterina fena kız değildir. Menşikof ise iyi hizmetçiye fenden çok muhtaç bulunuyordu.

— Erkekçe konuşsan olmaz mı Şermetiyef?

— Emredersiniz Çarım. Hakikat şudur ki karımdan korktuğum için onu evime alamadım!

— Bravo! İşte insan böyle olmalı! Hakikati olduğu gibi söylemeli Peki karından neden korkuyorsun? Sen Koca bir generalsin! Herkesin senden korkması lâzım...

— Doğrusu budur. Fakat bizim karı son derece şirret bir kadındır. Bir çenesi var ki inşam perişan eder.

— Bir iki sefer güzelce döğersin. Hemen yola gelir.

— Nerede o talih bizde? Kaç sefer karar verdim. Fakat onunla yüz yüze gelince, elim, ayağım tutuluyor.

— Çok tabansızmışsın! Ben senin yerinde olsam onu çoktan defederdim.

— Kendimde o kudreti göremiyorum.

— Onu boşar, başımdan atar, Katerina ile evlenirdim.

— Yazık ki buna muktedir değilim...

Şarkılar, masanın neşesini bir kat daha artırmıştı. An Mons, Çarın ilgisini olduğu gibi kendi üstüne çekmek için elinden gelen her şeyi yapıyordu.

Bir ara kollarını Çarın boynuna doladı. Onun kuca oturdurdu. Fakat Çar:

148

— Yerinde otur! diye onu itti.

P Sonra Katerinaya döndü:

jjj

— Kitap almak için saraya ne zaman geleceksin^ • Katerina hakikati söyledi:

— Bugün uğradım efendim.

— Ne oldu?

— Beni uzaklaştırdılar.

— Bak hele! Ben yarın emir veririm. Eğer saraya yarın öğleden sonra uğrayacak olursan kitaplıktaki kitaplardan istediğini alabileceksin!

— Çok teşekkür ederim. An müdahale etti:

— Bu kadın kitabı ne yapacakmış?

Çar:

— Kitap ne yapılır? Okuyacak tabii...

— Okuma biliyor mu ki? — Biliyormuş!

— Yalan söylüyordur. Nereden bilecek? öğünmek

İçin böyle konuşuyor.

— Hayır... Katerina öyle yalancı bir kimse değildir. Umumî bilgisi de son derece kuvvetlidir. Süslenmekte! çok okumayı sever. Senden çok daha bilgilidir.

— Beni böyle âdi bir hizmetçi kızı ile mukayese ettiğiniz için teessüf ederim.

— Bence faydalı olan insan, asıl olup da faydalı ol mayan insandan çok daha kıymetlidir.

Arkasından Şermetiye'ye döndü:

— Haydi Şermetiye! Karından dayak yemek istemiyor s an? hemen yola çıkmalısın! An'ı da al, evine & rak!

An Möns asabileşti:

— Fakat ben senden ayrılmak istemiyorum.

ber gidelim!

149

Haydi, ben ne diyorsam onu yap! Beni kızdırma! fcs seni hemen şurada güzelce döğirim.

Bu sözleri öylesine ciddî ve sert bir eda ile söylemişti ki An, Çarın dediği şeyi hakikaten yapabileceğini anlamış*1-

Hiç ses çıkarmadan ayağa kalktı. General Şermetiye'yle beraber dışarıya çıkarken, Katerinaya korkunç bir bakış fırlatmayı da ihmal etmedi.

Araba ile giderlerken kendisini tutamamış, ağlamaya başlamıştı. General Şermetiye'ye de çatıp duruyordu:

— Bu işi niçin yaptın? Bu küstah hizmetçi kızım sanki niçin buraya getirdin? Bütün kabahat sende... Çarın ona nasıl muamele ettiğini görmüyor musun?

— Çarın ona ilgi göstermesi mühim değil... O, hes Kadının gönlünü yapmak ister... Domuzluğu yapan Menşikof!

— Evet! Alacağı olsun!

Bir müddet hiç konuşmadan yol aldılar. Sonra general Şermetiye'ye yavaş bir sesle konuştu:

— Sen yükünü tuttun! Evin saray gibi... Çan alabildiğine soydun. Artık ömrünün sonuna kadar yan gelip yatabilirsin. Ben senin yerinde olsam kendimi fazla yormazdım artık...

— Ben imparatoriçe olmak istiyorum general!

— tmparatoriçe mi olmak istiyorsun?

— Evet!

(

— Bunu düşünmemiştim.

— Hem şimdi her zamandan fazla istiyorum bunu...

— Niçin?

!— Menşikof'tan intikam almak için...

— Her halde bugün onun yerinde olmak istemezdim, "öyle bir ümit beslemeniz için ortada kuvvetli sebepler olmalı!

â

150

— Bu sebepler mevcuttur.

•— Öyle ise size şanslar dilememe izin verin! Çar geçenlerde Kremlinde olan karısını koğmaktan bahsediyordu.

— O basit köylü kadını koğacak, onun yerine beni alacak! Vaadetti.

— O zaman Menşikofla başka türlü konuşacağım. Onu Çarın yanından uzaklaştıracam.

— Onu Çarın yanından uzaklaştırmak pek kolay bir iş değildir.

— Olsun! Fakat buna mutlaka muvaffak olacağım. Erkekler kadımların silâhlarının ne derece kuvvetli olduğunu bilmezler. Ben imparatoriçe olduğum gün hiç bir kadın Çarın yanına sokulmak fırsatını bulamayacaktır.

— Şu zavallı Katerinanın da durumunu tehlikeli görmeye başladım.

— Bunda haksız sayılmazsın! Her halde ona haddini bildireceğim!

An Mons'un gözlerinde öyle bir kin ışığı vardı ki. Şermetiyef hakikaten Katerinanın istikbalini kapkaranlık görmeye başlamıştı.

SEKİZİNCİ KISIM

K ATERİNA, Kremlin sarayına yaklaşırken, gene de tereddüt içinde idi.

Acaba kendisini içeriye alacaklar mı idi; yoksa gene dün olduğu gibi oradan koğulacak mı idi?

Evet, Çar kendisi için her hangi bir emir vermişse, şüphe yok ki buna itaat ederlerdi. Ama acaba Çar böyle bir emir vermiş mi idi? Pek âlâ bunu unutmuş olabilirdi. Kendisi ne idi ki?

İşte aksi suratlı bir muhafızın sesi duyuldu: •— Kapiya yaklaşma kadın!

— Ne yapmalı idi? Geri mi dönmeli idi?

Son cesaret kırıntıları topladı:

— Şey! Saraya gelmem emir edildi de... — Kimin tarafından?

— Haşmetli Çar Petro tarafından... Bu cevap adamı hemen durdurdu:

— Çar tarafından mı davet edildin?

— Evet!

— Ne vakit?

— Dün gece...

— Adın ne senin?

— Katerina!

O zaman muhafız karşısında hemen yerlere kadar eğildi:

— Affedersiniz! Adınızı hemen söylemiş olsaydınız, size karşı böyle kaba davranmazdım.

— Bana karşı kaba davranmış değilsiniz!

— Lütfen geçiniz! Kremlinin kapısı size açıktır. Sizi nöbetçi subaya götüreyim. Sabahleyin hepimize emir etmişlerdi.

Nöbetçi subayı da Katerinayı saygı ile karşıladı ve hemen:

— Haşmetli Çarı mı göreceksiniz? diye sordu.

— Bilmem ki kendisini rahatsız etmeye hakkım var mı? Sadece bir iki kitap almak için geldim.

— Öyle ise sizi kitaplığa götüreyim. Orada bir memur var. Ona tanıştırayım. Haşmetli Çar, her halde ona da gerekli emri vermiş olacaktır. Size istediğiniz kitapları verebilir...

— Böyle olması daha iyi!

— Lütfen beni takip ediniz!

Nöbetçi subay önde, Katerina arkasında Kremlin sarayının geniş avlusunda yürümeye başladılar. Bu bahçenin içinde bir tanesi çok büyük olmak üzere birkaç tane bina ve kilise vardı.

Katerinanın kalbi hızlı hızlı çarpmaya başlamıştı. Birdenbire kendisini heyecana kaptırmıştı. Asıl büyük binaya girdikleri zaman, bu heyecanı bir kat daha artmış bulunuyordu.

Bereket versin ki, bir takım merdivenlerden, koridorlardan geçmek zorunda kaldılar da, heyecanın1 az çok yenmek imkânını buldu.

153

Böyle yol alırken, kadın erkek bir çok kimselere rastlıyorlardı. Hepsi de Katerinayı inceden inceye gözden geçirmeyi ihmal etmiyorlardı.

Nöbetçi subay nihayet yaldızlı bir kapının onunda durarak kapıyı vurdu.

İçeriden:

— Giriniz! Emri duyulunca da kapıyı açtı. Beraber-ee içeriye girdiler.

Burası, her tarafı kitapla dolu, büyük, aydınlık bir oda idi.

Ortada büyük bir masa vardı. Beyaz sakallı yaşlı bir adam içeriye girenleri şöyle bir gözden geçirdikten sonra sert bir eda ile:

— Ne var? Ne istiyorsunuz? diye sordu. Nöbetçi subay cevap verdi:

Bu bayan, Haşmetli Çarın emri ile buraya bazı kitaplar almak için gelmiş!

— Buradan tek bir kitap çıkmaz.

— Orasını bilmem... Çar size bir emir vermedi mi?

— Hayır...

Sonra Katerinaya döndü:

— Sen kimsin?

Katerina bir defa daha bozulmuştu:

— Ben Haşmetli Çarın basit tabeasmdan biriyim...

— Buradan kitap alabileceğini sana kim söyledi?

— Haşmetli Çar!

— Ne yapacaksın kitapları?

— Okuyacağım...

— Okuman var mı senin?

— Var efendim...

— Okuman olsa bile bir şey anlamazsın bu kitap lardan...

— Anlayabileceğimi sanıyorum. Aldanıyorsun. Hem de fena halde aldanıyorsun!

— Mümkündür.

— Çar, her halde keyifli bir anında seninle alay et mek için böyle bir şey söylemiş olacaktır.

— Mümkündür efendim.

— Kadın kısmı okumaktan ne anlar?

— Acaba durumu Haşmetli Çara bir defa sorabilh misiniz?

— Hayır... Böyle bir iş için kendilerini rahatsız edemem...

— Peki ne yapayım?

— Buradan çıkabilirsiniz!

Katerina, yanındaki subayla birlikte tam dışarıya çıkıyordu ki, kitaplığa, öbür kapıdan Çar girdi. Petro, onu görünce:

— Geldin mi Katerina? diye sordu. İstedığın kitapları alabildin mi bari?

Katerina eğilerek Çarı selâmladı:

— Hayır, Çarım... Her halde memurunuz emir vermeyi unutmuş olacaksınız...

— Doğru... Buraya da bunun için gelmiştim. Sonra da şaşkın şaşkın yüzüne bakan kitaplık memuruna döndü:

— Katerina buraya istediği zaman gelebilir. İsted-iği kitabı okuyabilir. İsted-iği kitabı yanma alarak götürebilir. Bana nasıl hizmet ediyorsan, ona da aynı şekilde hizmet edeceksin!

Beyaz sakallı başını salladı. İstemeye istemeye:

— Başüstüne! diye kekeledi.

Subay Çarın bir işareti ile dışarıya çıkmıştı.

Orada bir saatten fazla kaldılar. Katerina, bir saat sonra koltuğunun altında birkaç kitapla saraydan ayrıldı. Aynı zaman, ihtiyar kitaplık memuru, bambaşka şeyler düşü nüyordu.

Zerre kadar kıymet vermediği bu genç kadının birçok kitaplar okumuş şaşılacak kadar bilgi edinmiş olduğunu anlamıştı.

Kendi kendine:

)— Galiba dünyanın sonu geldi. Bir kadının bu derece bilgi sahibi olması, okur yazarlığa kadınların merak sarması bunu gösteriyor. Şimdi de Tarih'e ve sevişme sanatına ait kitapları; Hintlilerin, Türklerin, Çinlilerin, Avrupa milletlerinin sevişme şekillerine ait kitapları aradı buldu. Seçti aldı. Bu güzelliğe bir de sevişme bil gisi katılınca bir şeytan olacak bu kadın.» diye mırıldan di.

DOKUZUNCU KISIM

KATERİNA, günahlarını çıkarttığı papazın evini rahatça buldu. Kapı da aralıktı. İterek içeriye girince burnuna bir günlük kokusu geldi.

Evet, burası ancak bir papazın evi olabilirdi. Fakat ortalıkta hiç kimse görünmüyordu. Tam bu sırada iki katlı olan evin üst katından bir ses aksetti:

— Kimdir o? Katerina:

— Benim! diye cevap verdi.

— Kapıyı kapa yukarıya gel kızım! Katerina itaat etti.

Sokak kapısını kapadı. Merdivenlerden yukarıya çıktı. Burada da aralık bir kapı vardı. İçeriden dua sesleri duyuluyordu.

İçeriye girdi.

Burası genişçe bir oda idi. Odanın bir köşesinde Hazreti İsa'yı çarmıhta tasvir eden ufak bir heykel duruyordu. Bunun önünde de diz çökmüş, ellerini kavuşturmuş, ağır bir sesle, mırıltı halinde dua eden bir papaz...

Katerina öylece ayakta duruyordu.

Küçük heykelin önünde ufak bir mangal vardı. Günlük kokulan buradan geliyordu. Ve oda çok sıcaktı.

Bu şekilde bir iki dakika geçtikten sonra papaz doğruldu ve genç kadına doğru döndü.

İşte o zaman Katerina, ufak bir çığlık koparmaktan kendini alamadı.

Evet, bu o idi. Karşısında duran papaz, papaz Gluk' tan başkası değildi.

Sakalı epeyce uzamış ve yan yarıya kırışmıştı yal-hız. Bir de epeyce zayıflamış, ihtiyarlamış olmalı idi.

Heyecan içinde:

— Demek sendin... Siz idiniz papaz Gluk! diye kekeledi.

Papaz, bir heykel gibi hareketsiz durduğu halde ce» vap verdi.

— Evet, benim Marta! Yalnız adım artık Gluk de* gü...

— Benim de adım artık Marta değil, Katerina'dır.

— Benim adım papaz Vladimirdir... Fakir papaz Vladimir... Ortodoks oldum...

— Ben de...

— Bu, bir mucizedir! Evet, yemin ederim ki bir mucize... Eşi görülmemiş bir mucize... Ne olursa olsun seni bir gün yine göreceğimi, sesini gene duyabileceğimi biliyordum. Çünkü gece ve gündüz bunun için dua ediyordum. Bu dualarım boşuna mı gidecekti! Allahım ne kadar değişmiş, ne kadar güzelleşmiş, ne kadar başka olmuşsun!

— Siz de biraz ihtiyarlamışsmız!

— Hayatta kalmış olmam bile inanılır şey değildir. Senden ayrıldığım, seni benden, yüreğimi göğsümden söker alırlar gibi aldıkları, beni zincire vurup Moskova-ya sürdükleri vakit, ne saçımda, ne de sakalım da bir tek beyaz tel yoktu. Moskovaya varıp da bir aynada suratımı ilik defa gördüğüm zaman ise, kendimi âdeta tanıyamadım. Saçımın, sakalımın yarısı beyazlaşmıştı.

— Ben de sizi çok defa düşünürdüm.

— Acaba inanabilir miyim? Beni bir an için bile düşünmüş olmana, bu fukara papaz bir çok yıllarını feda edebilir... Hattâ bütün ömrünü...

Katerinanın korkusu yavaş yavaş geçiyordu. Bunca yıl yanında kaldığı, ilk aşkı tattığı ve aşkı yanında öğrendiği papaza, bu yabancı diyarda, Moskova'da rastlamak, ona bir çeşit güven vermişti.

Yabancı bir diyarda buluşmuş iki hemşehri idiler.

— Samimî olarak söylüyorum, sizi hatırladığım olmuştur.

— Allahım! Şu anda artık bu değersiz canımı alabilirsin. Çünkü bu, benim en mesut anım. İnsanlar için en tatlı ölüm, onları en mesut anlarında yakalayan ölümdür. Ben senin ne talihli bir kulun imişim ki. o beni hatırlamış...

— Bunda şaşılacak bir şey yok.. İnsanlar hele yabancı yerlere düştüler mi, etraflarında bir yakınları yoksa, elbette eski memleketlerini, eski tanıdıklarını arar lar!

Papaz Gluk o zaman kendisini Katerinanın ayaklarına attı. Katerinanın bacaklarını kavradı. Gözlerinden yaşlar akıyor, ağlıyordu.

Katerina:

— Rica ederim, ne oluyorsunuz? Kalkın ayağa! Ağlamayın! diye kekeledi.

159

— Hayır bırak ağlayayım Katerina! dedi. Benim de hayatımda bir defa olsun sevinç gözyaşları dökmeye hakkım olsun! Bana bu saadeti çok görme! Mademki Allah seni bir defa daha karşıma çıkardı; madem ki yüzünü bir defa daha gördüm; bırak da kana kana ağlayayım.

— Rica ederim kalkın!

Papaz Gluk, şimdi dizlerinin üstüne doğrulmuştu. jCaterinanın vücudunu sıkı sıkı sarmıştı. Başını kaldırarak gözlerini genç kadının gözlerine dikti:

— Mucizeler devrinin artık kapanmış bulunduğunu iddia eden bedbehtlar, gelsinler de bu manzarayı görsünler! Yarabbi! Nasıl oluyor da güzel yüzüne bakabiliyorum? Nasıl oluyor da ölmeden senin varlığını kollarımın arasında bir defa daha hissedebiliyorum. Doğru söyle, tm bir rüya mı? Bir rüyadamıyım?

— Hayır! Rüyada değiliz! Beni bırakın ve kalkın!

— Bu bir rüya değil mi? Ah, ah! Yemin ederim ki seni her gece rüyalarımda görürüm. Sana böyle sarılırım da... Vücudunun bütün sıcaklığını duyarım. Ama sonra birdenbire uyanırım. Bütün bunların rüya olduğunu anlarım. İşte o zaman benim için en feci saatler başlar... Yemin ederim ki hâlâ bunun hakikat olduğuna İnanamıyorum...

— Haydi, haydi kalkın!

— Sesini ilk defa günah çıkarma hücresinde duyduğum an nasıl ölmemiş olduğuma hâlâ şaşıyorum. Sen cesimi tanımadın değil mi?

— Sesiniz bana yabancı gelmemişt...

— Beni tanıyacak ve hemen kaçacaksın diye o kadar korkmuştum ki...

— Neden kaçayım?

— Evet! Benden kaçman için hiç bir sebep yoktu, yabancı bir yerde, yan vahşi insanlar arasında sana benden daha fazla sadakatla hizmet edecek bir kimse bulamazsın. Ama bilmem neden? İçimde birden bire böyle bir his doğdu. Sebebini bilemediğim bir korku İdi bu...

Papaz Gluk onu yavaş yavaş bıraktı ve ayağa kalk-

— Sen ne emir edersen ancak o olur... Yazık ki benim mütevazı yardımlarımı kabul etmeyecek kadar zengin ve nüfuzlu adamların yanma girmiş bulunduğunu günahlarını çıkarırken öğrenmiş bulunuyorum. Fakat buna karşılık her zaman hayatımı verebilirim. Uğrunda, hiç bir karşılık beklemeden ölecek, ölmeyi seve seve kabul edecek bir insan ararsan, hemen bana gel Kateri-na!...

— Teşekkür ederim. Beni sevdiğini biliyorum. Fakat senden hiç bir vakit böyle bir şey isteyecek değilim¹. Bununla beraber günahlarımı dinleyen papazın sen olduğunu bilseydim, hiç bir vakit sana bunları söylemek cesaretini gösteremezdim.

— Niçin Katerina? Evet, seni seviyorum. Seni bütün varlığımla, bütün günah ve bütün sevaplarınla seviyorum. Sen muhakkak ki güzel olduğun kadar akıllı ve bilgili bir kızsın. Ama bu Ruslar, bu kaba ve vahşi insanlar bunu nereden takdir edecekler? Onlar yalnız senin vücut güzelliğine kıymet verirler. Seni yalnız bunun için isterler...

— Ruslar hakkında düşüncelerin pek kötü!

— Ruslar hakikatte böyledirler çünkü... Şaşılacak kadar tenbel, içkiye ve şehvete düşkün insanlar!

— Bunu sakın onların yanında söyleme!

— Söyler miyim hiç? Şimdi söyle bana! Rahat mısın?

— Rahatım!

dır.

— Hayatından memnun musun?

— Bir şikâyetim yok...

_ Hangi generalin yanmdasın? _- General Menşikofun...

— Ne diyorsun? Fakat o Çara çok yakın bir adam-

— Biliyorum.

— Belki de sana evlenmek teklifinde bulunur?

— Sanmam! Böyle bir şey de istemem...

— Diyorlar ki bu general her gece Çarla beraber bulunuyormuş.

— Evet

— Şey! Çarı gördün mü?

— Görüyorum...

— Tanıştınız mı?

— Evet! Onun iltifatlarına da nail oldum...

— Ya! Yoksa...

— Yoksa ne?

— Hani bir erkeğe karşı içinde kuvvetli bir istek duyduğundan bahsetmiştin. Sakın bu erkek Çar olmasın?

— İnkâr etmeyeceğim...

— Fakat o, kaba bir adam..

— Ama Çardır.

— Öyle! Sonra şehvete çok düşkünmüş. Rastladığı kadınlara çekinmeden saldırırmış.

— Bunu ben de duydum.

— Sana bir şey yapmadı mı?

— Benim nihayet bir hizmetçi olduğumu unutuyorsun galiba... Âdi bir hizmetçi... Günahkâr bir çamaşırcı kadının günahkâr kızı... Çar bana mı bakacak?

— Fakat sen dünyanın en güzel kızısın...

— Mübalağaya lüzum yok!

— Hayır yemin ederim ki hakikati söylüyorum... fJ

— Çarın yanında benden bin defa daha güzel kadınlar var.

— Hazreti Meryem adına yemin ederim ki yeryüzünde senden daha güzel bir kadın yoktur.

Arkasından başını ağır ağır salladı:

— Görüyor ve anlıyorum ki, aramızdaki büyük bir mesafe var. Talih kuşu, seni inanılmaz bir hızla yükseltiyor. Ben, fukara bir papaz olarak kalırken, sen baş-döndürücü bir hızla ilerlemekte, yükselmekte devam

ediyorsun!

— Ben mi yükseliyorum? Ne münasebet? Âdi bir hizmetçi olarak kalmakta devam ediyorum.

— Çarın hizmetçisi olmak, vaü olmaktan daha yüksek bir mevkidir.

— Hizmetçilik, nerede yaparsan yap: gene de bir hizmetçiliktir. Ben senin yanında hizmetçi iken daha rahattım. Burada, generalin konağında bir sürü hizmetçi ve uşağı da harekete geçirmek lâzım geliyor. Sonra Ruslar o kadar pis insanlar .ki, bunlara temizliği öğretmek bile büyük ve çetin bir dâva... O kadar yoruluyorum ki. Her ne ise, buraya derdimi dökmek için gelmiş değilim! Bana vücuduma tehlikeli bir şeytanın girmiş olduğunu söylemişsiniz... Sonradan uzun boylu düşündüm. Bu şeytanın mevcudiyetine ben de inandım. Geceleri beni hiç rahat bırakmıyor. Yalnız yatarken beni bir türlü uyku tutmuyor. Gözlerimi kapadığım anda gördüğüm rüyalar da hep günah dolu!

Papaz Gluk birdenbire ciddileşmişti:

— O şeytanı her halde çıkaracağız, dedi.

— Bunu vaadetmişsiniz papaz efendi...

— Şimdi hemen işimize başlayalım Ben dua etmeye başlayacağım. Sen perdeleri sıkı sıkı kapa! Mumları ya* ve soyunarak şu divana yat! Ben mukaddes suyu getirdim. Bununla vücudunu oğacağım. O kahrolası şeytan

ozaman bulunduğu yerde büyük bir sıkıntı hissetmeye başlayacaktır. Mukaddes su, şeytanın gözle görülmeyen vücudunu ateş gibi yakar...

— Tamamiyle mi soyunmam lâzım?

— Evet Oda sıcaktır, üşümezsın!

— Madem ki başka çare yok!

papaz, mukaddes heykelciğin önünde diz çökmüş, bir taraftan istavroz çıkarırken, bir taraftan da ağır bir sesle İncilden âyetler okumaya başlamıştı.

Katerina önce perdeleri sıkı sıkı kapadı. Sonra mumları yaktı. Nihayet soyunmaya başladı.

Evet, oda sıcaktı. Üşümesine imkân yoktu. Soyunduktan sonra divana uzandı.

O zaman papaz yerinden kalkarak Katerinanın uzanmış bulunduğu divanın yanına geldi:

— Gözlerini kapa Katerina! Katerina itaat etti.

Papaz Gluk, şimdi titreyen parmaklarını mukaddes suya batırıyor ve bunu Katerinanın fil dışından bir heykeli andıran harikulade güzel vücuduna sürüyordu.

Sonra birden dua okumayı bir yana bıraktı:

— Yok, hayır, yapamayacağım! Bunu yapamayacağım Eaterina! diye inledi.

Katerina gözlerini açtığı zaman, ilk âşıkmm bakışlarından âdeta korktu.

Doğrulamak istedi... Ama muvaffak olamadı. P&paz ona sarılmıştı:

— Dur Katerina! dedi. Merhamet et! İzin ver de seni bir an için kollarımın arasında tutayım; sonra heften öleyim!

J.O1

Katerina ona istediği izni verdi.

Zaten başka türlü onun elinden kurtulamayacağım biliyordu.

Aşkı ona ilk defa öğreten kendisi değil mi idi?

Ve insanların, aşkı ilk defa tattıkları kimselere karşı ayrı bir ilgileri olurdu.

Katerina gözlerini yeniden kapadı. Sırtüstü döndü

ONUNCU KISIM

MOSKOVA sabah erkenden uyanmış, yeni elbiselerini giyen Moskovalılar sokaklara dökülmüşlerdi. Bugün, Çar Petro'nun doğum yıl dönümü idi. Bu vesile ile Moskovamn hemen yakınlarında büyük yarışmalar ve ok atma müsabakaları yapılacaktı.

Halk bunu seyre gidiyordu.

Çar da bu törenlerde hazır bulunurdu. Derece kazanan yarışçılara mükâfatlarını eliyle verirdi. Başta muhafız subay ve askerler olduğu halde yarış malara bir aydan beri bütün adamlar hazırlanıyorlardı.

Kim, kimler kazanacaktı?

Bunu kimse kestiremiyordu.

Yalnız ortaya çeşitli isimler atılıyordu.

En iyi at süren, en iyi kılıç kullanan, en iyi ok atanlar, eğer Çarın muhafızları arasında iseler, dereceleri hemen yükselirdi. Dışarıdan olurlarsa hemen muhafız kitasına girerlerdi. Ayrıca Çar'dan keseler içinde yüzer altın mükâfat alırlardı.

Onun için yarışmalara, ıurdu. Çok defa sabahtan is..

katılanlar çok kalabalık aksama kadar sürerdi bu

166

Sonra yarışma yerine yüklerce şarap fıçısı da geti-rilir, halka Çarın sıhhatine içmek üzere bu şaraptan parasız dağıtılırdı.

Bu şarap ziyafeti bilhassa parasız içki severleri şiddetle çekerdi. Yalnız acele etmek lâzımdı. Yoksa şarap dayanmaz tükenirdi.

Kısacası, bütün Moskova halkı, bedava şarap içmek ve heyecanlı yarışmalar seyretmek/ bu arada herkesin fena halde korktuğu Çarı görmek için, sabahın erken saatlerinde yola çıkmış bulunuyordu.

Bunlara erkekler kadar kadınlar da meraklı olduklarından onlar da pazarlık kıyafetlerini giyinip süslenerek yola dökülmüşlerdi.

Bu bayram, bir çok kadınların da kısmetini açıyordu. Yeni yeni tanışmalar mümkün oluyordu.

Daha öğle olmadan yarışmaların geçeceği yer, en azından on bin kişi tarafından doldurulmuş bulunuyordu.

Halbuki herkes Çarın oraya öğleden sonra geleceğini, müsabakaların da ancak o zaman başlayacağını biliyordu.

Zaman ayyaşlar için çabuk geçti. Zaten Moskovada ne kadar seyyar satıcı varsa, hepsi de orada idi.

Ayrıca fal bakan çingene karıları, her çeşit hastalıkları üfürük ve duaları ile iyileştirdiklerini iddia eden uzun sakallı mujikler, muhabbet tılsımı satan koca karılar, türlü hünerler gösteren Tatar ve Çinliler sabahtan beri hünerlerini gösterip duruyorlardı.

Vücuduna şis sokan ve yılan oynatan bir Hintli de iyi parsa topluyordu.

Onunla rekabet edebilen tek topluluk, usta çingene

acılarıdı. ^BunlajLJiem çalışıyor, hem de ovnuvolar.

167

m ettikleri müşterilerinden de iyi bahşış sızdırı-yorlardı.

Bütün bu renkli hava, öğleye kadar devam etti. Öğleden az sonra borular ve trampetler vurmaya başladı.

Çar gelmişti demek...

O zaman halk, yarışmaların yapılacağı yerin etrafı m bir kat daha sıklaştırdı.

Çar ve yanındaki misafirler, yabancı elçiler ve eşleri, yüksek rütbeli komutan ve devlet memurları için lir tribün yapılmıştı.

Üstü yelken bezleri ile örtülen bu tribüne bir gemi sekli verilmişti. Bu da Çarın o sıralarda denizciliğe karşı uyanan merakını tatmin için yapılmış olacaktı.

Nitekim Çar buna pek memnun kaldı. Doğruca kaptan köşkü şeklindeki yere geçti. Burada hazırlanan içki ve yemek sofrasına kuruldu.

Boyar denilen Rus asilzadelerinin hemen hepsi de orada idiler. Yabancı elçiler, bu köylü kıyafetindeki sözde asilleri dudak bükerek seyrediyorlar, aralarında konuşurken de kendileriyle alay etmekten çekinmiyorlardı.

Ve bunlar, Çarın yakından ilgilendiği bir yabancı kadınla da meşgul olmaktan çekinmiyorlardı.

Onun Rus olmadığı muhakkaktı. Güzelliği de inkâr edilemezdi. Sakin bir hali vardı. Herkes kendisiyle ilgilendiği halde, o hiç kimse ile ilgilenmiyor görünüyordu. Bu kadına bakan gözler arasında sadece bir çift gözün kıskançlıkla parladığı gözden kaçmıyordu. Bu, herkesin Çarın metresi olduğunu, hattâ Çarın, bir Boyar kızı olmakla beraber, âdi bir Rus köylü kadınından farksız, bilgisiz, görgüsüz, aptal bir kadın olan karısını boşaya-r&k kendisini alacağını ve onu İmparatoriçe ilân edeceği söylediği an Mons adındaki «Avrupalı» kadının Sözleri idi.

168

Bilhassa yabancı kadınlar bu konuyu işliyerek rahat rahat dedikodu yapmak fırsatını kaçırmıyorlardı.

Kulaktan kulağa, yanlış doğru, bir sürü lâflar ediliyordu:

— Çarın yakın ilgi gösterdiği bu kumral kadın kim acaba?
— Demin öğrendim. General Menşikofun metresi imiş.
— Hayır, metresi değil, hizmetçisidir dediler...
— Ne inanılmaz şey Çar, âdi bir hizmetçi kızına, herkesten çok ilgi gösteriyor...
— Rus olmadığı için...
— Hani Rus olmayan bir hizmetçi bile, en asîl Rus kadınına tercih olunabilir...
— Elbette... Sen Çariçeyi gördün mü?
— Göremedim. O kadar çirkin imiş ki, Çar onu başkalarına göstermekten utanıyor muş.
— Bir fiçı gibi şişmanmış... Bu yüzden Kremlin sarayından dışarıya çıkamıyormuş...
— Adı ne imiş acaba Çarın bu yeni gözdesinin?
— Katerina imiş!
— Avrupada bir kralın, bu derece âdi hizmetçi kızlarla bu derece ilgilenmesi ancak bir skandal diye karşlanır.
— Burası Moskova... Rusyada öyle inanılmaz şeyler olur ki, bunları hayal etmek bile mümkün değildir. Birden borular öttü...

Bu, at yarışlarının başlayacağını bildiren ilk ihtardı.

Yarışlar biraz uzakça bir yerden başlıyordu. İleride bir orman vardı. Atlılar bu ormanı dolaşacaklar ve tribünün önüne dikilen bir bayrağı kapmaya çalışacaklardı. Bunu kapan, yarışı kazanmış oluyordu.

169

Küçük bayrak, insan boyunda bir kamışın ucuna ta-(ış ve yere çakılmıştı.

Bu yarışmanın önemi pek büyüktü. Onun için yarışmaya katılanlar, hasımlarını geçmek ve bayrağı kapabilmek için ellerinden gelen her şeyi yaparlardı. Birbirlerini devirip çiğnemek, bıçak gibi biledikleri mahmuzları ile kendilerini geçmek isteyen atların karınlarını varmak, kamçılarla rakiplerinin kafalarına vurmak, hattâ öldürmek, her yıl görülen şeylerdi.

Boyarlar arasında bu-yarışı adamlarına kazandırmak çok büyük bir şeref olduğundan, bunlar bir yıl müddetle at ve binici yetiştirirlerdi. Ordudan gelen ekiple Çarın muhafızları, en çok bu Boyarların adamlarından çekinirlerdi.

Bu yüzden her yıl yapılan bu yarışmalarda dört beş kişi ya ölür, yahut da ağır şekilde yaralanırdı. Onun için halk bu yarışmayı seyrederken heyecandan heyecana düşmekten kendisini alamazdı.

Yarışı idare edenler, şimdi herkese açık olan bu yarışmaya katılacak atları sıraya sokmak ile meşgul oluyorlardı. Bir boydan bir boya kuvvetli bir halat gerilmişti. Yarışacak atlar bu ipin arkasında duruyorlardı.

Elli kadar kendine güvenen yarışçı vardı. Bunların en iyi yerde durmak, tam ortadaki yeri kapmak için birbirleriyle dalaşıyor, birbirlerine en ağır hakaret ve küfürleri savurmaktan geri kalmıyorlardı.

Bu arada atlar da rahat durmuyorlar, onlar da tepişiyorlar.. şaha kalkıyorlar, kişniyorlardı. Binicileri kadar bunlar da heyecanlı idiler.

Yarışı idare edenler, yarışçıları ve atlan gözden geçirmekte iken birdenbire uzun bacaklı, zayıfça denecek for bir ata binmiş bir atimin önünde durdular.

Binicisinin de tam bu ata lâyk fukara bir genç olduğu belli oluyordu. Sevimli bir yüzü vardı ama, elbisesi ill)

hem eski, hem de koca koca yamalarla dolu idi. Eğer ta- i kimi berbattı. Yer yer iple bağlanmıştı.

Kontr ölçüler den birkaçı gence yaklaştılar:

— Sen bu halinle bu yarışa katılamazsın! Ayrıl içlerinden! dediler.

Fakat delikanlı yerinden bile kımıldamadan onlara gülümseyerek bakmakta devam ediyordu.

— Hey, lâf anlamıyor musun? Koşamaz bu at öbürlerinin arasında... Görmüyor musun? Etraf ejderha gibi hayvanlarla dolu! __?!.,

— Ezerler, parçalarlar bunu... Hepsi de savaş hayvanı... Atından olursun!

__91

— Yalnız hayvanın değil, kendin de ezilirsin! Haydi çekil oradan!

Yapılan bu tavsiyelerin dostça tavsiyeler olduğundan hiç bir şekilde şüphe edilemezdi. Adamlar samimî idiler. Bu işte bir menfaatleri yoktu.

Ama genç hâlâ orali olmadan duruyor, kendilerine bakıyordu.

O zaman kızdılar:

— Senin kulakların duymuyor mu? __?!....

— Yoksa bizlerle, haşmetli Çarın sadık adamları ile alay mı ediyorsun?

__?!

Delikanlı hâlâ hareketsiz sırtıp duruyordu.

— Anlaşıldı. Bir meydan dayağı yemek istiyorsun! İşte tam bu sırada nereden çıkageldiği belli olmayan bir Tatar adama yaklaştı:

— Bu genç, hakikaten dilsizdir, dedi. Deminden beri işaretle konuşuyordu.

Bu söz, yarışı idare edenlerin hiddetlerini yatıştırdı:

171

— Dilsiz ha? Doğrusu bu hiç de aklıma gelmemişti, gizim mahallede bir dilsiz çocuk vardır. Ona hep acır-jijn. Dilsizler bizlerden daha çalışkan ve namuslu oluyorlar. İyi ama şimdi ona işaret dili ile ortadan çekilmesini nasıl anlatacağız? İkinci bir memur:

— Buna vakit kalmadı. İşte işaret verildi. Haydi çekilin! diye bağırıldı.

Bir takım borular öttü. Gergin ip birden kaldırıldı ^ atlar büyük bir gürültü ile yerlerinden fırlayarak ortaya çıktılar.

Memurun gözü dilsizde idi. Diğer insafsız biniciler arasında o ne kadar zavallı görünüyordu.

Bağırmarlar, haykırmalar, küfürler durmadan yağıyordu. Sol tarafta ordu, sağ tarafta ise Çar muhafızlarına ait seçme biniciler vardı. Asıl büyük rekabet de bunların arasında oluyordu. Diğer biniciler orta kısımda yer almışlardı.

Tabii Çar yarışın kendi seçme muhafızlarından birinin kazanmasını istiyor, bunun için de onlara her yardımcı fazlasıyla yapmaya hazır bulunuyordu. Ama, ordu binicilerinin de çok iyi ve çok nüfuzlu bir koruyucusu vardı:

General Şermetiyef...

O da yarışa ordunun en seçme binicilerini sokmuştu...

İki taraftaki biniciler, bir taraftan gitgide artan bir hızla hayvanlarını sürerken, bir taraftan da aralarında kalan diğer süvarileri gitgide ezerek gerilerde bırakarak birbirlerine yaklaşıyorlardı. İşte o zaman iki grup arasında birincilik için kanlı bir yarış başlıyordu.

Halk yarışçıları büyük bir heyecan içinde teşvik edip duruyordu:

Bu arada yere yuvarlananlar, düşenler ve hattâ ezi-rlle de zalimce alay etmekten geri kalmıyorlardı.

Dediğimiz gibi memur hep şu dilsizin de yuvarlan-masını, hattâ ezilmesini bekliyordu. Fakat atlar gözden kayboluncaya kadar bunu görmedi.

Birden deminki Tatara gözü ilişti:

— Seninki düşmedi, dedi. Tatar başım salladı:

— İyi kaçtı. Ata bir Tatar gibi iyi biniyor.

— Ama en arkada...

Tatar sanki önemli bir şey söyleyecekmiş gibi bir hareket yaptı. Sonra bundan vazgeçti, başını salladı:

— Yarışı ezilmeden bitirsin de, varsın- sonuncu olsun!

— Yok, dilsizler bizlere benzemezler. Çok hırslı olu- * yorlar bir defa. Bizim mahallede bir dilsiz var demiştim ya... İyi çizme yapar. Bir gün koca bir Boyarın kâhyası, yaptırdığı çizmenin parasını verip vermemek meselesin* den kızmış. Ona bir tokat atmış. Kâhya da ayı gibi bir Kazak... Dilsizin iki boyunda... İşte o zaman dilsiz yerinden fırlayıp atılmış kâhyanın üzerine... O dev gibi Kazağı almış altına... Az kalsın boğup öldürüyormuş... Altı kişi zor almışlar elinden...

— Peki şimdi siz ne diyorsunuz?

— Sonuncu olmaz diyorum.

— Kimbilir? Ayrıldılar.

Memur, şimdi arkadaşları ile birlikte yarışın biteceği yere, tribünün yanına doğru gidiyordu. Birden aklına gelerek sordu:

— Bakın be arkadaşlar, şimdi yarış bu dilsiz kazanacak olsa ne olur?

Biri homurdandı:

— Sen galiba sabahtan kafayı tûtsülemişsin gözüm!

— Haşmetli Çarın sıhhatine içmek fena bir şey

116

— Değil ama, insan içerken dozunu kaçırmamalı! dediğin serserinin yarışı kazanabilmesine imkân var mı hiç?

— Elbette yoktur.

— Öyle ise ne sorarsın?

— Kazanırsa tuhaf olur diyorum da... Çar ona adını goracak, o ise duymayarak sırtacak. Ya Çar bir dilsizi yarışa soktuğumuz için bize kızarsa?

— Neden kızsın? Hem dilsizler yarışa giremez diye bir örair yok ki? Geçen yıl da boyar Abekof'un dilsiz bir binicisi yarışa girmişti ya...

— Ama kazanamadı.

— O kazanamadıktan sonra bu mu kazanacak?

— Elbet kazanmaz...

' Şimdi gürültüler azalmıştı. Çünkü atlar ormanın alt yolunda kaybolmuş bulunuyorlardı.

Şimdi küçük orman dolanır ve geçilirken, yarışın en kanlı dramı buralarda geçecekti. Sonunda ise düzlüğe çıkılacak ve tribünün önünde dikili duran küçük bayrağı kapmak için son cehennemi mücadele başlayacaktı.

Diğerlerinden sıyrılacak olan atların düzlüğe çıkmaları için, daha en azından bir çeyrek saat vardı.

Daha ormanın başlarında orduya ve Çar muhafızlarına mensup iddiacı biniciler diğerlerinden ayrılmış sayılabilirlerdi. Bunlar ikişer kişi idiler. Aralarında da boyarlardan birinin binicisi olduğu kolundaki işaretten belli olan bir binici vardı. Binicisi de doğrusu hayvanını iyi idare ediyordu.

Diğer atlılar ona yaklaşmak, onu aralarına almak istedikçe, binicisi hayvanım mahmuzluyor ve öne geçiyordu. Ormanın içinde bu şiddetli yarış böylece sürdü. Orman bitmek üzere iken boyarın adamı diğerlerini 'ört beş boy geçmiş bulunuyordu. Altındaki sağlam ata

bakılacak olursa düzlüğe çıktıktan sonra onu yakalama-ğa hiç imkân olmayacaktı.

O zamana kadar başlıca rakib olan ordu ile muha. fırlara mensup biniciler hemen ittifak haline geliverdi, ler. Bunlardan biri hemen belinden sivri bir Kafkas bı-çağı çıkardı. Ve bunu hızla fırlattı.

Bıçak uçu ve tam bir isabetle hayvanın sağrısına saplandı. At hemen kışneyerek şaha kalktı ve binicisi, le beraber yere yuvarlandı.

Tehlike savuşmuştu.

Dört atlı şimdi düzlüğe çıkmış bulunuyorlardı. İki-si orduya, ikisi de muhafızlara mensup atlılardı bunlar..

Sonra on boy kadar arkalarından bir atlı daha görüldü.

Bu beş atlı, diğer kümelerden sıyrılmışlardı. Herhalde bayrağı bunlardan biri kapacaktı. Yarışı bunlardan biri kazanacaktı.

Yarışın son safhası başlayınca Çar da yanındakiler-le beraber görüldü. Halk gittikçe coşan bir heyecanla yarışçıları alkışlıyordu.

O, en arkadaki atlının şimdi yavaş yavaş arayı kapatmağa başladığı görüldü.

On at boyu beşe, sonra üçe indi.

Şimdi biri orduya, biri de muhafızlara mensup iki atlı en önde idiler. Bunları bir boy farkla diğer ikisi takip ediyordu. Kim olduğunu hiç kimsenin bilemediği beşinci atlı da bir boy farkla bunların peşlerine takılmıştı. Hedefe daha beş yüz metre kadar varken iki atlı arkadaşlarından git-gide uzaklaşmağa başladılar. Arayı açıyorlardı.

Derken en sondakinin birdenbire sert bir hücumla geçtiği görüldü. Kısa bir mücadeleden sonra da öndeki iki atı geçip üçüncü duruma yükseldi.

Onu kimse tanı mıyordu:

— Kim bu?

— İyi bir binici..

— Nasıl olmuş da askerlerin arasından sıyrılmış?

— Bu boyarın binicisi olacak! Gibi sözler duyuluyordu.

İki yüz metre kala meçhul binici öndeki iki atlıya yetişmiş bulunuyordu. Bu sırada General Şermetiyef'in adamı arkadaşlarını bir boy kadar geçmiş iken, arkadan gelen sivil binici tekrar hücumla geçti ve önce muhafızı, sonra da onu geçmeğe başladı.

Askerler yanlarından geçen biniciye ellerindeki kırbaçlarla merhametsizce vurmağa başladılar.

O zaman halk arasında uğultu ve küfürler yükseldi:

— Ne yapıyorsunuz? Günah değil mi?

— Zâlim adamlar!

— Kendi atlarınızı döğün!

— Ayıptır be!

Ama neticede onların bu davranışları sivil binicinin lehinde oldu. Aralarından daha rahat sıyrıldı. Bir anda da iki boy öne geçti.

Halk şimdi onu bir kahramanı alkışlar gibi delice alkışlamağa koyulmuştu.

Yabancı, bayrağın yanma varıp da onu kaptığı zaman diğerleri ile arasında en azından beş at boyu vardı.

Bayrağı kapınca da bir müddet koştu. Yavaşladı. Sonra bir kavis çizerek halkın çılgın alkışları arasında tribünlere doğru ilerledi. Ve kendisine düşmanca bakan muhafızların önünde durdu.

Yarışın heyecan kısmı sona ermiş, şaşkınlık kısmı başlamıştı.

Bu şaşkınlık, pek kolay tahmin edileceği gibi yarısı kazanmış DUİunan binicinin perişan halinden ileri geji. yordu.

Şurada, burada hararetleli fısıltılar duyuluyordu:

— Dilenci gibi bir adam bu be!

- Eđeri ipe tutturulmuş...
- Sırtındaki gömlekte en azından yirmi tane yama var...
- Böyle sefil bir mujik nasıl yarışı kazanabilir?
- Çarın onu kabul etmesi, mükâfatını vermesi 1^, zım...
- Şimdiye kadar bu yarışların bir sivil tarafından kazanılması görölmüş iş değildir.
- Muhafızlar onu öldürmezlerse bir şey bilmiyorum.
- Rezalet bu be! Yemin ederim ki rezalet!
- Çar fena kızmışa benziyor...
- Kızmakta da haklı...

Yarışların tanzimi ile uğraşan bir binbaşı ilk olarak yarışı kazanan serseriye yaklaştı:

- Kimsin sen? Böyle bir yarışa girerken daha temiz ve yamasız gömlek bulamadın mı?

Atından inmiş bulunan yarışçı bir cevap vermeden, sadece binbaşının suratına karşı sırtıtmakla yetindi.

Beriki kızdı:

- Cevap ver diyorum, serseri! Yoksa benimle alay mı ediyorsun?

Tam bu sırada yanına onu tanıyan memur geldi. O da tam bir şaşkınlık içinde idi:

- Dilsizdir binbaşım! Dili yok...
- Dilsiz mi? Nereden biliyorsun?
- Yarıştan önce söylediler...
- Hiç, bir dilsizin yarışa girmesine izin verilir mi?
- Bu yolda bir emir almadık binbaşım...

177

_ Böyle bir serseriye, bu kılıkta birini, böyle bir yan-nasıl sokarsın?

v __ Şey, onu yarışçıların arasından ayırmayı ben de hüsündüm. Arkadaşlarla konuşuyorduk. Ona lâf anlatma çalışırken yarış başladı.

._.- Sorumlusunuz! Heparınız kırbaçlanmayı hak ettiniz-

Aşağıda bu münakaşa olurken, Çar da tribünde ya-nindakilerle konuşuyordu.

Herkes birşey söylüyordu.

Yarışı bir serserinin kazanması pek tuhaf olmuştu.

- Fakat bu bir skandal! diyordu. Bir dilencinin yansı kazanması çok banal birşey! Buna nasıl izin veriyorlar?

Yüksek sesle:

En ileri giden, Çarın gözdesi An Mons idi.

Bu sözler her nedense Çar Deli Petro'yu kızdırdı:

- Onun dilenci olduğunu nereden çıkarıyorsun? Bir dilencinin böyle kuvvetli atı olur mu?
- Kıyafetine bakın majeste!
- Fakir olabilir... Bu memleketin halkının yarısından çoğu bu kıyafette değil mi?
- Ne olursa olsun, böylelerini yarışa sokmamak gerekirdi. Şimdi onu nasıl kabul edeceksiniz?
- Buna mecbur değilim! Ama yarışı kazanmıştır. Mükâfatı alacaktır. Bununla da kılık kıyafetini değiştirir.

Tam bu sırada bir uğultu yükseldi. Halk kütlelerinden protestolar yükseldi.

Çar baktı. Binbaşı yarışı kazanan gencin koluna ya-?:Şmış onu sürüklemeye çalışıyor, bir taraftan da elindi kamçı ile onu tehdit ediyordu.

Çar o zaman hemen kalın sesiyle bağırdı:

- Binbaşı! Bırak onu, buraya gel!

178

Homurdanmalar hemen alkışa döndü:

- Yaşasın Çar!
- Yaşasın âdil Çarımız!

Fena halde bozulan binbaşı genci bıraktı ve tribüne çıkarak Çarın karşısına geldi. Selâm vererek durdu:

- Ne yapıyorsun ona?
- Kendisini yüksek huzurunuzdan uzaklaştırmak istedim Çarım.
- Niçin?
- Kıyafeti pek kötü de...
- Ama yarışı kazanmadı mı?
- Kazandı...

- Bundan öbür yarışçıların utanmaları lâzım... Geçirmeselerdi onu önlerine...
- Çok müteessirler... Fakat olmuş!
- Onu hemen Kremlin muhafızları arasına alıyorum. Bunu ilân edin! Hemen bir elbise bulsunlar, giydirtsinler!
- Emredersiniz Çarım.
- Atını böylesine ustaca süren binicilere ihtiyacım var. Hayvanın eyer takımını da değiştirin!
- Başüstüne Çarım!
- Kimmiş bu fukara?
- Bilmiyorum efendim...
- Nasıl bilmezsin? Adını, nereli olduğunu filân sormadın mı?
- Sordum...
- Ne dedi?
- Bir şey demedi... Cevap vermedi.
- Çar kaşlarını çatı:
- Nasıl cevap vermez? Binbaşı kekeleydi:
- Şey! Dilsizmiş Çarım!
- Dilsiz mi?

179

- Evet!

Yeni bir sürprizdi bu...

Çar bu sözü söylemişti ama, ağzından çıkan bu sö-giün ne derece saçma olduğunu kendisi de anlamıştı. Sağda solda alaylı bir iki kahkaha kulağına çarpınca daha da kızdı:

- Ama, bazı durumlarda dilsiz olmak, geveze ol-maktan çok daha iyidir, diye manalı bir söz söyledi.

Arkasından binbaşıya:

- Dediğimi yap! Emrini tekrarladıktan ve onu sav-auktan sonra General Menşikofa döndü. Onu bir köşeye çekti:
- Bugün burası hiç de eğlenceli değil, dedi. Sıvışıp gitmeye ne dersin?
- Pek münasip olmaz ama. Çarım bilir... Bütün bu halk hep Çarımı görmek, şerefine eğlenmek için toplanmış bulunuyor.
- Boş ver! Bedava şarap içmek ve tavlayacak kadın bulmak için gelmişlerdir hergeleler. Ben onları bilmez miyim hiç? Sen Katerinayı alıp şimdiden git! Ben de bunları atlatır gelirim!
- Başüstüne!

- Haydi hemen işe giriş... Ben de Şermeiteyefe işimi devredeyim...

Çar Petro az ileride bulunan ve bir takım yüksek rütbeli komutanlarla konuşmakta olan General Şerme-tiyefe yaklaştı.

Çarı hemen aralarına aldılar. Deli Petro sordu:

- Orduda daha iyi binici yetiştiremedin mi? Bir dilsiz çıkıyor, hepsini geçiyor...
- Altındaki hayvan Arap atı... Maharet, ustalık ında değil, atında.

Haydi be oradan! Zayıf bir attı bu... Arap atla-

rının kuyruğu uzun olur. Adam da çok iyi yetişmiş... Seninki kamçısını kendisini geçti diye bu zavallıya vuracak yerde kendi atma vurmasını bilse idi; bu hale düşmezdi.

- O anda, ne yaptığını bilecek halde değildi Majeste!
- Her ne ise... Madem ki ne senin, ne de benim atlarım kazanamadılar, bu işin tadı kalmadı demektir. Onun için ben gidiyorum.

- Gidiyor musunuz?
- Evet! Yokluğumu belli etme! Eğlenceler ve yarışmalara benim yerime sen nezaret edeceksin!
- Emredersiniz!
- Gör, bak! Çarlık kolay mı imiş, zor mu imiş... Sıhhatime bol bol içebilirsiniz!
- Başüstüne!
- Yarın da seni Kremimde beklerim artık!
- Demek bu akşam Majestelerini göremeyeceğim?
- Hayır! Seni bu külfetten kurtarıyorum.
- Rica ederim...

Çar gülümseyerek ayrıldı. Sessiz sedasız alt kata indi. Muhafızlar burada bekliyordı. Atını getirtti. Yanına iki şeyisi aldı. Ve arka taraftan kimselere görünmemeye çalışarak oradan uzaklaştı.

ONBİTTİNCİ KISIM

İLSİZ, muhafızlara bir dert olmuştu. Binbaşı Çardan aldığı emri Kremlin muhafız bölüğü komutanına bildirdiği vakit Albay buna fena halde içerledi.

Ama emir emirdi ve onlara düşen şey ne bahasına olursa olsun, Çarın emirlerine itaat etmekten ibaretti.

— Bir bu eksikti. Dilsiz nasıl lâf anlatacağız?

— Bilmem ki...

— Sen işaretle konuşmayı bilir misin?

— Nereden bileceğim?

— Gördün mü? Ne yapacağız?

— Şuralarda bir Tatar dolaşiyor. O galiba anlıyor.

— Yapış yakasına! İkisini birden Kremlin götür. Orada işaretle anlatsın durumu kendisine... Bir kat da temiz çamaşır ve elbise uydurursunuz. Atını bizim ahıra çek. Koğuşta yatacağı yeri göster!

— Başüstüne!

— Bu belâ da nereden karşımıza çıktı? Ne ise bir iki gün geçsin de ben Çara söylerim. Defederiz başımızdan...

En doğrusu o!

182

Binbaşı dilsizin yanına gitti. Gözü hemen Tatarla ilişti:

— Hey buraya gel Tatar!

Tatar biraz çekinerek binbaşuya yaklaştı:

— Buyurun!

— Sen dilsiz dilinden anlıyorsun değil mi?

— Dilsiz dili mi? Ne biçim şey o ?

— Hani dilsizler işaretle konuşmazlar mı?

— Evet.

— Bu işaretlerden anlıyorsun diyorum.

— Nereden anlayacağım?

— Peki onun dilsiz olduğunu nereden bildin?

— Herkes söylüyordu.

— Anlamam ! Haydi bakalım, yürü!

— Nereye?

— Kremlin gideceğiz. Orada dilsiz durumu anlatacaksın!

— Ne anlatacağım?

— Çarın emri ile muhafız bölüğüne ğunu anlatacaksın..

Oradaki nizamları da öğreteceksin!

— Nasıl anlatabilirim bunları ona ben?

— Anlatırsın! Haydi bakalım

Tatar ister istemez dilsizle yaklaştı. İşaretler vermeğe başladı. Beriki de anlamış gibi başını salladı.

Sonrada beraberce oradan ayrıldılar.

Fakat tatar ne yaptı, yaptı. Birden kalabalık arasına karışarak kayboldu. O zaman da binbaşı dilsizi tek başına Kremlin götürmek zorunda kaldı.

Şunu da kaydedelim ki dilsiz yeni ödevini anlat mak hiç de zor olmamıştı. Adeta dudak kımıldanışla nndan kendisinden istenen şeyi hemen anlıyor ve ye rine getiriyordu. Bu sayede de ona dert anlatmak bi mesele olmaktan çıktı.

alınmış oldu-

bir hafta kadar geçmişti. O gün Çar yanm-^ General Menşikof ile saraydan çıkmak üzere iken bir gürültü koptu.

pönüp baktı: muhafızlardan beşi birbirine girmiş dönüşüyorlardı.

' Sağdan soldan konuşmalar oldu. Çar bulunduğu yerde durmuş kavgayı seyre başlamıştı.

Bu ne küstahlık, bu ne edepsizlik!

Elindeki kamçıyı hiddetle çizmelerine vurdu:

— Bir rezalet bu diye homurdandı.

Menşikof :

— Hepsini bir güzel sopadan geçirip def etmeli! diye ilâve etti. Her halde sizi görmediler...

— Görsünler görmesinler böyle şey olur mu? Böyle derken aynı zamanda kavgayı seyretmekte devam ediyordu. Sonra birdenbire:

— Bak Aleks! dedi, Dört kişi bir kişi ile dövüşüyor. Dördü bir olmuş birini dövmek istiyorlar... Fakat o tek kişi ama da yaman! Yumruklarını görüyormusun?

Çarın hiddeti geçmiş birdenbire neşelenmişti. General de onu tasdik etti:

— Evet yaman bir dövüşçü!

— • Birini serdi bile yere... İşte ikincisini de kavradı.. O ne havalandırdı ve fırlattı.. Aşkolsun!

— Bu kuvvette nadir adam bulunur. Dövüşmesini Çok iyi biliyor. Diğerlerini atmalı ama, onu muhafaza etmeli!

— Emrederseniz hepsini cezalandırayım. Geçen

^ün de yine dövüştüler. Birer gün hapis ettirdim hep--:ini..

— Kib acaba?

— Tanımadım Çarım. Belki yeni muhafızlardan biri 'acak!

— Yüzü bana pek yabancı değil. Olmadı... üç ^ daha saldırdılar zavallıya! Ayır şunları! Buraya gelsin ler!

Menşikof hemen ileri atıldı. Sert bir emir verdi. Bu-nu duyan kavgacılar hemen çil yavrusu gibi dağıldılar.

General :

— Gelin buraya hergeleler! diye bağırdı! Gelin ele haşmetli Çar lâyük olduğunuz cezayı bizzat versin! Sizi adam etsin!

Muhafızlar süklüm püklüm gelerek Çarın karşısına dikildiler.

Bu sırada muhafız komutanı da koşup gelmişti. Çar önce ona çattı :

— Nedir bu rezalet? Nedir bu kavga?

— Emredersiniz hepsini cezalandırayım. Geçen ^ün de yine dövüştüler. Birer gün hapis ettirdim hepsini

— Sebep ne dövüşe?

— Efendim, yeni gelen muhafızla geçinemiyorlar da.

— Kim bu?

Komutan, tek başına dört kişinin hücumuna uğrayan genci gösterdi:

— Şu dilsiz Çarım!.

Çar ancak o zaman bu yaman dövüşçünün kim oldu ğunu anladı. Bir hafta önceki yarışı inanılmaz bir şekilde kazanan gençti bu...

Sordu:

— Niçin geçinemiyorlarmış?

— Onu ben de anlayamadım Çarım. Her halde âsi ve serkeş bir genç olacak.. Üstelik dilsiz de... Lâf anlamıyor. Emrederseniz defedelim kendisini!

Bu sırada dilsiz, sanki söylenen sözleri anlamış gibi sol kolunu sıvadı. Ve Çara gösterdi. Burada ete iyice gömülmüş diş izleri görüldü. Sonra göğsünü açtı Orada da hâlâ kanayan taze bir yara izi vardı.

Sonra da demin dövüştüğü adamları gösterdi. Çar bunu görünce:

— Bu hayvanlık! diye kükredi. Benim emrimle muhafız bölüğüne alman bir kimse nasıl olur da bu derece hırpalanır... Ona bu işi yapanlara ellışer kırbaç vurulacak ve onbeşer gün hapsedilecek. Dilsizi de içeriye verin,

— Emredersiniz1.

— Dilsizi özel muhafızlığıma tâyin ediyorum. Lâf anlıyor değil mi?

— Evet! Dudakların kırırdanışından verilen emirleri hemen anlıyor.

— Güzel! Bana da böyle biri lâzım! Fransız ve Alman saraylarında dilsiz uşak kullanırlar zaten.,. Onu daire âmirine götür. Yapacağı işleri tarif etsin!,

— Başüstüne!

Çar geri döndü ve Generalle beraber yürüdü:

— Ne dersin? İyi yaptım mı?

— Çok iyi yaptınız Çarım.

— Bir defa kuvvetli bir adam... Sonra bazı mahrem konuşmalarımız oluyor. Onun yanında serbestçe konuşmak mümkündür.

— Evet!

— Sarayda bir sadık dilsiz uşağa ihtiyacım vardı. O da oldu.

— Dilsizler çok sadık olurlar Çarım.

— Böyle bir adam beslemek, yarım düzüne muhafız beslemekten daha iyi...

— Ata da iyi biniyor...

— Evet, fevkalâde... Gittiğim yerlerde o da beraber gelir...

Sonra birden aklına geldi:

— Acaba ona mükâfaat mı verdiler mi?

— Bilmem ki...

Vermemişlerdir belki de hergeleler...

—! Döndüğümüz zaman ben tahkik ederim Çarım. Vermemişlerse ödetirim. Onu çekememelerinin sebebi, herhalde dışarıdan gelmiş olması.. Kremlin muhafızları birbirleriyle kenetlenmiş gibidirler.

— Zavallıyı belki de öldürecekdi.. Ne ise... İyi oldu. Tam vaktinde yetiştik.

Çar akşam konuyu değiştirdi:

— Bu akşam yine sana geleceğim... Katerina ne yapıyor?

— İyi efendimiz!

— Onu mümkün olduğu kadar hoş tutmalısın?

— Öyle yapıyorum.

— Hep okuyor, Rusçasını da çok ilerletti. Kremlin kitaplığında galiba okumadık kitap da bırakmadı.

— Bizim memurda aynı şeyi söylüyor. Ondan pek memnun... Yıllardan beri kimsenin el sürmediği kitapları okuyormuş.

— Basit bir hizmetçi kızın bu derece okumaya meraklı olması şaşılacak şey!

— Ya sen ne idin? Sen de basit bir köylü ailesinin çocuğu değilmi idin?

— Doğru..

— Herneyse... An Mons'dan ne hatırlar?

— Kendisini daha geçen gün gördünüz!.

— Evet ama, sadece o kadar..

— Sizi aramıyor mu?

— Aramıyor.. Beni şaşırtan şey de bu zaten.

— Kiskanacaktır belki de,

— Kimden kiskanacak?

— Onu bilemiyorum.. Tabii Katerinadan başka kimseden kiskanmaması lâzım...

— Yok be! An da böyle bir his yok. Bir insanın bir insanı kiskanması için onu sevmesi lâzım gelir..

— An sizi sevmiyor mu?

— An yalnız parayı sever...

— Bir insanın sadece menfaatini sevmesi de kışkırtıcı olmasına yetmez mi?

— Evet ama, artık menfaat kapılarının kapandığı-m hissettiği zaman, bu da kalmaz..

— Böyle birşey mi var?

— Geçenlerde bir mektup, göndermiş. Bin altın istiyordu.

— Ne diyorsunuz?

— Ben de şöyle bir hesapladım. Bu kadına şimdiye kadar verdiğim para onbinlerce altını bulmuş. İlk defa reddettim .

— İyi yapmışsınız.

— Ondan sonra bir daha ses çıkmadı...

— Onun halinde başka bir değişiklik var galiba..

— Ne gibi?

— Bazı elmaslarını satmış. Ona hediye ettiğim elmasları ve mücevherleri!. Saray kuyumcusu gelip haber verdi..

— Neden acaba?

— Herhalde varlığını paraya çevirmek istediği için. Bir gün villâsını da satıp gidecek olursa hiç şaşmam.

— Menfaatini pek düşünüyor..

— Belki ona bir akıl veren de vardır. — Kim olabilir?

— Elbet kendisi gibi bir Avrupalı. Benim esasen Avrupalılara ötedenberi güvenim yoktur. Bunlar menfaatlerinden başka birşey düşünmezler.

— İnanırım Çarım..

— Ne ise. Ben de onun yüzünü görmek istemiyorum zaten.. Ama gözü iyi gören, kulağı da derin birini onun ^Şine taktım.

— Herhalde foyası çabuk meydana çıkar..

— Bakalım artık..

Çar bir müddet birşeyler düşündü. Sonra Generale döndü:

tekrar

— Aleks, bu geceki ziyafetine kimseyi çağırma!.

— Emredersiniz!

— Hattâ ben geldikten, biraz içtikten sonra bir bahane bul ve git! Bizi Katerina ile yalnız bırak!

— Emredersiniz! Ne vakittenberi bu emrinizi bekliyordum zaten.

- Hoş gitmesen de olabilir ama, böylesi daha iyi.
- Eve ne vakit döneyim?
- Yarın öğleye doğru dönersin!
- Başüstüne!.

ONİKİNCİ KISIM

GENERAL Menşikof evine ikindiye doğru gelmişti. Güzel Katerina onu her zamanki gibi güler yüzle karşıladı. Çizmelerini çıkarmak istedi.

Fakat General Menşikof buna razı olmadı.

- Yok, hayır! Bu şerefi bugün Nikolaya vermek istiyorum.
- Niçin?
- Öyle işte! Çar bu gece yine bize gelecek!
- Sofrayı ona göre hazırlayayım!
- Evet! Güzel bir sofraya hazırla!
- Kaç misafirleri olacak acaba?
- Yalnız gelecek...
- Masayı üç kişilik mi hazırlayayım?
- Evet!..
- Çalgı ister değil mi?
- Hayır, hayır! Ne çalgıcı, ne de şarkıcı istiyorlar.
- Başüstüne!
- Çarın sana karşı ilgisi gitgide artıyor. Senin oku- karşı merakını da çok takdir ediyor.

I

iyu

- Çar hepimizin babası değil mi? Ona o kadar ayranım ki... Çünkü yapmak istediği şeyleri görüyorum.
- Çar hem hepimizin babası, hem de kocasıdır.
- Anlamadım...
- Her ne ise... Sen hemen kollarını sıvımalısın! Pikkat et ki, Çarın sana olan yakınlığı devam etsin!.
- Bunun için elimden geleni yapıyorum.

General birşeyler daha söylemek istedi. Fakat son-radan bundan vazgeçti. Katerina durumu hâlâ kavrayamıyordu. Fakat herşeyi öğrenecekti. Şu anda onun durumu da nazikleşmiş bulunuyordu.

Katerinaya karşı iyi davranması lâzımdı.

Çar, ortalık karardıkdan az sonra tek başına eve geldi. Ve Katerina tarafından hazırlanan mükellef sofradaki şeref yerini aldı.

Katerina'yı sağına, Menşikof'u da soluna oturttu. Ve hemen içmeğe başladı.

Pek neşeli görünüyordu. Daha dördüncü votka kadehini boşalttığı anda Menşikof birden aklına bir şey gelmiş gibi yaptı:

- Fakat Çarım dedi. Siz bana bu gece için büyük kışlayı ani olarak teftiş etmek ödevini vermişsiniz. Acaba bu ödevimi yerine getirmek üzere sizleri yalnız bırakabilir miyim?
- Aldığı cevap şu oldu:
- Pek isabet edersin!.

Katerina hafif bir şaşkınlık geçirdi. Bu teftiş işinin bir bahane olduğunu tabii hemen anlamıştı. Fakat bunu anladığını da belli etmedi.

Yalnız general kalkınca, o da ayağa kalktı.

Menşikof ona döndü:

- Artık bu gece için ev sahipliği sana düşüyor, dedi. Benim bu teftişim, sabaha kadar sürer. Yarın c¹" önce gelebileceğimi ummuyorum. Haşmetli Çarı ge-reği gibi memnun edeceğinden eminim.

Sonra da Çarı askerce selâmladı ve dışarıya çıktı.

Katerina, ilk defa şehvet düşkünü Çarla yalnız kalmış bulunuyordu. Bu durum onda bir heyecan yarattı ve bunu belli etmemek için Çar'ın kadehini votka ile doldurdu.

Fakat elleri hafifçe titriyordu.

Çar bunun hemen farkına vardı: * — Elin neden titriyor Katerina? diye sordu.

Katerina bütün gayretine rağmen yine de titrek çıkan bir sesle karşılık verdi:

- "Bilmem! Birden heyecanlandım galiba.. —Sebebi ne heyecanlanmana?
- Belki de sizinle yalnız kalmış olmam... — Benden korkuyor musun yoksa?
- Hayır, hayır! Neden korkayım? Fakat içimde tuhaf bir his var...
- Belki de üşüdün!.
- Olabilir... Moskova geceleri serin oluyor...
- Ver elini de ısıtayım!.

Katerina elini uzattı. Eli, Çarın kocaman eli içinde âdeta kaybolmuştu:

—Sahiden ellerin soğuk imiş... Isınmak için en iyi şey votka içmektir. Votka insanın içini ateş gibi ısıtır! Haydi şu kadehi bir yudumda bitir!.

Katerina nazlanmadı. Bir hamlede kadehi bitirdi Çar da aynı şeyi yaptı. Sonra da Katerinanın hâlâ avucunda tutmakta olduğu sol elini öptü:

— Ne kadar tatlısın gözüm benim... Çok hoşuma gidiyorsun Katerina. Acaba bunun farkında mısın?

— İltifat ediyorsunuz!.

— Bir defa güzelsin! Ama ben, güzelliğinden çok -İlgili olmanı takdir ediyorum.

— Benim bilgim nedir ki? Fırsat buldukça sayenizde okuyorum. Sarayınızın kütüphanesinde aşk sanatına ait çok güzel kitaplar buldum. Artık, Asyalıların, Avrupalıların sevişme şekillerini bu kitaplardan öğrendim.

Her millet kendi muhayyilesine göre yeni şeyler bulmuş, sevişmeyi ilim, sanat haline getirmiş.

— Tanıdığım bütün kadınlar arasında bilgisi senin kadar olanı yok. Sonra dikkat ettim, içkiye de dayanıklısın! Sağlam bir kadınsın! İnsan senin gibi bir kadına sarıldı mı, bundan çok hoşlansa gerek!.

Katerina başını önüne eğmiş susuyordu. Hissettiği! heyecandan yüzü penbeleşmişti.

İşte ne kadar zamandanberi beklediği dakika gel-1 misti. O, nasıl olsa, Rusların bu iri yan Çarlarının da tadına bakmak isteyeceğini biliyordu. İşte beklediği gün ve saat, nihayet gelmiş çatmış bulunuyordu.

Deli Petro onu kendisine doğru çekti. Ve bir hamlede kucağına aldı:

— Ne güzel şeysin! Kalçaların dayerinde.. İnsanın kucağını dolduruyorsun! Kalçaları böyle dolgun olan kadınlar iyi çocuk da yaparlar.

Çar ona şimdi daha kuvvetli olarak sarılmış bulunuyordu. Bir taraftan öperken bir taraftan da elini vücudunda dolaştırıyordu.

— Ne de güzel vücudun var! Sen mükemmel, tam istediğim gibi bir kadına benziyor sun! Haydi biraz daha içelim!. Sonra da keyfimize bakalım..

Kadehler birbirini takip ediyordu. Katerinanın şimdi başı dönmeğe başlamıştı. Hem de iyiden iyiye dönüyordu. Şu anda hayatının aşk oyununu oynamakta olduğunu anlıyordu.

Erkekleri iyice tanıyordu artık.. Onlara karşı nasıl davranacağını az çok biliyordu. Bir erkeği nasıl ele geçireceği, onu kendisine nasıl bağlayacağı hakkında çok tecrübesi ve bilgisi vardı.

Kulağına gayri ihtiyari papaz Glukun sözleri geldi.

Papaz onu severken:

«— Sende insanları büyüleyen erkekleri çeken kendilerine bağlayan inanılmaz bir kudret var. Senin teninde anlatılmaz sihirli bir koku var. Bu kokuyu bir defa alan, artık senden ayrılamaz. Sana bağlı kalır. Ebediyen bağlı kalır!..»

O zamana kadar düşüp kalkmış olduğu erkeklerin hepsi de onun aşkından memnun kaldıklarını söylemişler, onu öğmüşlerdi.

Fakat acaba Çar da aynı hissi duyacak mı idi?

Rusya Çarı Deli Petro kendisinden hoşnut kalacak, kendisini daha sonraları da arayacak mı idi?

Onu zekâsıyla ve güzelliği ile olduğu gibi aşkı ile de tesiri altında bırakabilecek iniydi?

Bunu şimdiden kestiremiyordu.

Sonra da birdenbire kollarını Çarın boynuna doladı ve onu hırsla öpmeye başladı.

Çar da hafif bir şaşkınlık vardı. Belli ki, o zamana kadar hiç bir kadın ona karşı böyle davranmamıştı.

Kadınlar, bu şehvet düşkünü adamın elinden kurtulmaya-caklarını anladıkları anda onun önünde tahta gibi yatarlardı. Herhangi bir harekette bulunmak onlara büyük bir saygısızlık gibi gelirdi.

Halbuki Katerina onlar gibi davranmamıştı. Çara sanki Çar değilmiş de alelade İbir sevgili gibi sarılmıştı.

Çar, çırlıçplak sırtüstü yatmıştı. Katerina da o şahane vücudunda hiç bir giyecek olmadan Çar'ın üstünde yanında, başında, ayaklarında dolaşıyor, sürtünüp kalkıyor, yatıp yuvarlanıyordu. Bir kedi gibi mırıldanıyor, bazen tırnaklarını Çar'ın etine batırıp onu bağırtıyor, sonra öpücüklerle acıyan yeri okşuyordu. Ayak uçlarından başlamış, Çar'ın bütün vücudunu öpmeye, okşamaya koyulmuştu. Koca dev gibi adam ürpertilerle zevk içinde inliyordu.

Deli Petro çirkin bir adamdı. Güzellikle en ufak bir ilgisi yoktu. Aynı zamanda da kaba bir adamdı.

Üstelik bir de tiki vardı. Kızdı mı, heyecanlandı tci başına sol tarafa eğ, omuzlarını arkaya atar ve sağ ayağını şiddetle silkerek yere vururdu.

O, nasıl olduğunu pek güzel biliyordu. Ve her hangi bir kadının kendisiyle sevişirken asla bundan zevk duy. mayacağının pek güzel f arkında idi.

Ama, Katerinanın yaptığı ne idi? Samimi mi idi; yoksa hile mi yapıyordu? Ama niçin hile yapsın? Bunda ne menfaati vardı? Demek ki, kendisinden hoşlanmıştı. Bir kadın olarak kendisinden hoşlanıyordu. Demek oluyor ki, kendisinde bir kadının hoşuna gidecek onu tahrik edecek bir erkeğin çekiciliği vardı. Bu

düşünce, Çar'a inanılmaz bir gurur vermişti. Hemen Katerinayı kucakladı, bitişikteki yatak odasına götürdü.

Katerina bu eve geldiği zaman, aynı yatakta vücudu nu general Menşikofa da vermişti. Şimdi Çara veriyordu.

Dekor, aynı dekordu. Sadece şahıslar değişiyordu. Bir saatten fazla birbirleri ile kenetlenmiş gibi kaldılar. Katerina, bütün zekâsiyle bütün ustalığı toplamış, erkekleri çıldırtacak aşk oyunları ile Çarı âdeta d&li etmişti.

Sonunda ikisi de bitkin bir halde, nefes nefese kaldılar.

Deli Petro kadının ve aşkın ne demek olduğunu yeni yeni anlıyor, hissediyordu.

— Sen çok yaman bir kadın imişsin Katerina! dedi. Senin gibisine hiç rastlamadım. Şimdiye kadar sarıldığım kadınlar meğer birer inekten farksız imişler.

Sen ne kadar kudretli bir erkeksin! Bir kadının gibi bir âşıkı olsa başka ne ister... Çar'a «sen» diye hitap ediyordu. Bunu da şimdiye kadar hiçbir kadın söylememişti. Bu da Çar'ın çok hoşuna gitti:

— Allahm yıldırım başıma çarpsın ki senden pek aslandım Katerina! demek bir erkek bir âşık olarak beni beğeniyorsun?

— Hem de nasıl! Bana aşkın ne olduğunu öğrettin Zevklerin ve heyecanların en büyüğünü tattırdın.

Daha başta ne isterim?

— Yemin ederim ki sen de bana aynı zevki verdin. Şimdi seni dünyada bırakmam! Sen benim her şeyim olacaksın Katerina...

— Benim için bu sözleri şakadan da olsa bir defacık söylemiş olmanız yeter... Ben kim ve ne olduğumu biliyorum. Bir hiçim. Basit bir çamaşırcı kadınının kızıyım. Annem'in gençliği de çok karanlık geçmiş. Siz ise, asil bir Çarsınız! Asil ve muhteşem bir Çar... Memleketini ve halkını uyandırmak için geceli gündüzlü çalışan bir Çar...

— Bırak bu lâfları Katerina! Benim asalet denilen şeye metelik verdiğim yoktur. Ben kendime, güzel, sağlam, dayanıklı aynı zamanda da sadece beni soymağa bakmayan, konuşmasını ve içmesini seven bir kadın arıyorum .Bütün bunları da sende buldum. Sen de benden hoşlandığına göre, keyfimize bakalım! Haydi içelim!.

Yataktan kalktılar, içki masasına oturdular. İçtiler, içtiler... Sonra tekrar yattılar. Tekrar kalkıp içtiler.

Üçüncü defa yatağa girerken uzaktan uzağa horoz-kr ötmeğe başlamıştı.

O derece yorgun düşmüşlerdi ıt Kenauerım yu nun kollarına bırakmakta daha fazla gecikmediler, ikisi de hayatlarından pek memnun olduklarını his ediyorlardı.

Çar daha çabuk uyumuş, horlamağa başlamıştı.

Katerina ise, uykuya tamamiyle kapılmadan önce kaderin kendisine getirmiş olduğu yeri düşünüyordu.

Evet talihi kendisini kuvvetli bir rüzgârın kuru-muş yaprakları savurması gibi oradan oraya savurmuş; işte en sonunda koca bir Çar'ın kolları arasına atıver-tmişti.

Fakat burada ne kadar barmabilecekti?

Bunu bilemiyor, kestiremiyordu.

Acaba Çar da tıpkı general Şermetiyef in yaptığı gi-bi onu bir müddet kullandıktan sonra fırlatıp atacak mı idi? Yoksa Çar'ı kendisine bağlamanın yolunu bulabilecek mi idi?

Çar kadına çok düşkündü. Bunu biliyordu.

Aynı zamanda da kadınlara karşı çok cömert idi de.

Bu da bir hakikatti.

O; An adındaki kadına hoca bir ev bile almıştı.

Ona pek çok elmaslar, mücevherler de hediye etmişti.

Halbuki Katerina, o kadından muhakkak çok daha genç, çok daha güzel ve çok daha akıllı idi...

Evet, evet! Talihinden şimdilik şikâyet etmeğe hakkı yoktu. Bu gece Çar'ın metresi olmuştu. Yarın da onun gözdesi olabilirdi pekâlâ!..

Vücudunu kullandığı gibi zekâsını da yerinde kullanacak olursa, hiç bir şeyden korkusu olmazdı.

Katerina gözlerini kaparken yüreği bu ümitle titriyordu.

ONÜÇÜNCÜ KISIM

Katerina uyandığı zaman, kendisini yatakta yalnız buldu. Çar yoktu.

Hemen yerinden fırladı. Perdeyi açtı.

Güneş, tâ tepeye kadar yükselmiş bulunuyordu.

Vakit bu kadar ilerlemişti demek.

Odayı gözden geçirdi ...

Çar'ın elbiseleri de yoktu. Bu duruma göre daha o uyurken kalkmış ve gitmiş olacaktı.

Bu davranışı onu ürkütmüştü.

Ah nasıl olmuştu da o kalkarken uyanamamıştı!.

Kendi kendisine öyle bir kızıyordu ki,..

Elbette Çar onun bu durumundan hoşlanmamış olacaktı.

Tam bu sırada masanın üstünde bir kâğıt gördü. Bunu hemen aldı ve bir hamlede okudu.

Kâğıdı bırakan Çar'di ve ona şu satırları yazmıştı: «Sevgili Katerina!..»

Giderken seni uyandıрмаğa kıyamadım. Bagiin

198

Bu satırları okuyunca, az çok ferahladı. Demek oluyor ki, uyuya kalmış olduğu için kendisine kızmamıştı.

Bu çok iyi bir şeydi.

Sonra aklına nerede ise general Mensikof'un gelebileceği geldi. Vakit öğle olmalı idi .

Çabucak yıkandı. Giyindi. Saçlarını taradı. Kendisine çeki düzen verdi.

Sonra yatak odasını düzeltti. Sıra sofranın kaldırılmasına gelince çingırağı çaldı. Hemen kadın oda hizmetçilerinden biri geldi. Evdeki hizmetçiler, her zaman Katerinaya karşı saygılı idiler. Fakat kadının şimdiki hali pek ziyade değişmişti. Yerlere kadar eğilerek:

— Emriniz efendimiz diye sordu. Tabii evin hizmetçileri her şeyi bilirlerdi. Onun geceyi Çarla geçirmiş bulunduğunu da pek tabii olarak hepsi biliyordu.

Bu yüzden de itibarının hemen yükselmiş olduğu açıkça meydanda idi.

O zamana kadar hizmetçiler kendisine karşı sadece saygı gösteriyorlardı.

Şimdi ise, korkuyorlardı.

O da hizmetçinin gözlerinde korkunun izlerini açıkça görüyordu.

Bu, ona garip bir gurur vermişti.

Az sonra Nikolayı çağırınca, Mensikof'un kâhyası onu selâmlamak için yerlere kapandı.

Katerina onu kaldırdıktan sonra kendisini hemen sorguya çekti :

— Çar ne zaman gitti?

— Sabahtan gittiler efendimiz!.

— Birşey söylediler mi?

— Sizi rahatsız etmememizi emrettiler.

199

— Geldiler efendimiz!.

— Neredeler?

— Gittiler...

— Birşey söylediler mi?

— Sizi sordular. Çar'ın emirlerini söyleyince gittiler —! Ne zaman döneceklerini söylediler mi?

— Hayır!. Birşey söylemediler.

— Vakit ne oldu?

„ — Çanlar nerede ise öğle vaktini çalacak. Katerina bir saniye kadar düşündü. Sonra:

— Günlük işlerinizi tamamladınız mı?

— Her şey tamamlanmıştır efendimiz!.

— Acaba general öğle yemeğine gelecekler mi?

— Birşey söylemediler... Fakat gelirler sanıyorum.

— Aşçı akşamdan verdiğiniz emirleri teker teker yerine getirmiş, yemekleri de pişirmiştir.

— Pekâlâ! Öyle ise bekiyelim.

Katerina bu sözü söyledikten sonra kendi küçük odasına çekildi. Buradaki pencereden çamur içinde eğri büğrü sokaklar, uzaktan da Kremlin sarayının kubbeleri görünüyordu.

Kendisini bir iskemleye bıraktığı anda, uzaktan yakından onikiyi vuran çan sesleri duyulmağa başladı.

Öğle olmuştu demek.

Elini, oturduğu yerden küçük tuvalet masasına uzattı ve küçük aynasını aldı.

Aynayı yüzüne doğru yaklaştırırken içinde acaip bir hissin uyandığı hissederek gibi oldu. Sanki aynada bambaşka, kendisine çok yabancı gelecek bir yüz göreceğini sanıyordu. Böye bir vehmin zebunu olmuştu bir anda

Aynaya baktığı zaman, bu hissin de pek de fazla yanılmamış olduğunu anladı. Bu hem kendisi idi, hem Jfe değildi.

200

Kumral saçları, iri gözleri, ince kaşları ve kalkık burnu ile bu hayal kendisinin hayali idi.

Ama gözlerinde gördüğü pırlıltı, ağzının kenarlarındaki gurur ifade eden çizgiler ona yabancı gelmişti.

Hayır, basit bir çamaşırcının kızının gözlerinde böv le bir pırıltı olmamak lâzım gelirdi. Aynayı yerine bıraktı. Ve gözlerini sokağa döndürdü.

Aynı anda da general Menşikof'u gördü.

Yanında yaveri olduğu halde beyaz atını eve doğru sürüyordu.

Demek Nikola aldanmamıştı. General öğle yemeğine geliyordu.

Vücudunu bir anda garip bir heyecan kapladı. Acaba onunla nasıl karşılaşacaklardı? Menşikof tabii her şeyi biliyordu.

Acaba kendisine birşey söylemek cesaretini gösterecek mi idi?

Katerina küçük odasından çıktı. Aşağıya yemek oda sına indiği zaman, Menşikof da içeriye giriyordu.

General Katerinayı görünce hemen yerlere kadar eğildi:

— Nasısmız? diye sordu. İyi bir gece geçirmiş oldu günuzu tahmin ederim.

Ciddî mi idi, alay mı ediyordu?

Bunu kestirebilmek hiç de kolay değildi.

Bununla beraber Katerina ciddî bir tavırla karşılık verdi:

— İlginize teşekkür ederim.

— Çar'ın yanından geliyorum.

— Ya!.

— Haşmetli Çar, sizden son derece memnun! Artık tamamıyla onun malısınız!. Yani tamamıyla ona aitsiniz-

— Ben, tanışmanıza vesile

201

İürür duyacağım. Bu dostluğumuzun da bundan böyle ^ha kuvvetli bir şekilde devam etmesini isteyeceğim. Beni bundan sonra bir ağabey gibi bilmenizi rica edeceğim!.-

— Rica ederim ben kimim ki... Basit bir hizmetçi lazı... Çar acaba benimle ne kadar meşgul olur? Ben erkekleri bilirim. Onlar en çok hoşlandıkları kadınlardan bile kısa bir müddet sonra soğur ve kaçarlar. Benden de devesini aldıktan sonra beni terkedecek, sokağa atacak değil mi?

— Hayır, hayır Katerina! Ben durumu hiç öyle bulmuyorum.

— Çar da nihayet bir erkek değil mi?

— Evet, o da bir erkektir ama, ne olsa yaşlanmış* tır. Eskisi gibi değildir. Onun yaşma gelen erkekler az çok uslanır ve tek bir kadına bağanmak isterler. Bu ihtiyacı duyarlar. Çar bir Boyar kızı olmakla beraber cahil ve bir köylüden farksız karısı Evdoksiyayı bunun için boşadı. Sana daha fazlasını da söyleyeyim. Sen ortaya çıkmadan, An Mons ile evlenmek istiyordu. Fakat bundan vazgeçti. Hele bu sabah kararını kesin olarak verdi. Çünkü eline An'm bir erkeğe yazmış olduğu mektupları geçti. Biri bunları bulmuş ve kendisine göndermiş. Çok kızdı. Ama, An da vuracağını vurdu. Çar ona Dubino Çiftliğini hediye etmiş olduğuna son derece üzgün... Ben geri almasını tavsiye ettim. Ama o, bunu erkeklğine yediremedi.

— Ben de olsam geri alırdım.

— Burası Rusya kızım. Rusya demek, vurgun memleketi demektir. Simdi sen de Çar'dan çeşitli hediyeler isteyebilirsin. Çar da parayı sever hani.. Az çok hasis-tir- Ama sen güzelliğın ve zekânla ondan istediklerini pekâlâ koparabilirsin. Bundan asla şüphem yoktur.

:Ben birşey istemem!.

II!

202

— İşte bu çok yanlış bir şey!. Sonunda çok pişman otursun!.

— Mala karşı hiçbir vakit bir istek duymadım.

— Bu gençliğin bir neticesi... Fakat şunu unutma ki, sonradan çok pişman olursun!.

— Bizim gibi, Çar'ın yanındakiler, çok ihtiyatlı olmak zorundayız. Çar da bir insandır. Ve her insan gibi günün birinde ani olarak ölebilir. Yahut da bir suikas de uğrar. O zaman onun yerine gelecek olanlar bizlere asla yüz vermezler. Onun için Çar henüz hayatta iken biz istikbalimizi sağlamağa bakmalıyız. Meselâ ben böy. le yapıyorum. Bir çok boyarların topraklarını zaptettim. Savaşlarda rasladığım şatoları soydum. Hattâ ordu için yapılan masraflarda, alman öteberilerde her zaman yüksek bir komisyonum vardır.

Hiç çekinmeden bunu alırım. Şu anda Çar ölse, yahut beni yanından uzaklaştırsa, beni yine de hayatımın sonuna kadar rahat rahat yaşayabilirim. Akıllı insanlar Rusyada böyle yaparlar.

— Ben öyle fazla akıllı değilim.

— Sen bilirsin! Sonradan pişman olabileceğini unutma!..

— Ne yapalım! Ben kendimi kaderime olduğu gibi terkettim.

— Her ne ise! Dediğim gibi bundan böyle seninle dala yakın bir dost olacağız. Ben, şimdiye kadar Çar'ın hiç bir kadına, sana karşı göstermiş olduğu ilgiyi gösterdiğine şahit olmadım. Ve sen Çar'ın çevresine giren en güzel ve en akıllı kadınsın!.

— Ben kendimi hayale kaptırmak istemem.

— Söylediğim şeyler asla hayal değildir. Dediğin», gibi, sen şu anda Çar'ın gözdesisin!. Yarınki durumun çok daha parlak olabilir. Ben, senin yükselmen İç*0 elimden gelen her şeyi yapacağım. Senden de istediğ

203

jg£ şey, benimle dostluğunu devam ettirmenden ibarettir 3en sana yardım edeceğim; sen de bana yardım edeceksin-

— Yardıma her zaman teşekkür ederim. Bunla-pa her zaman için muhtacım. Fakat benim size ne gibi j5jr yardımım olabilir?

— Belli olmaz. Herşey olabilir. Ben, günün birinde (jaoa yardım edebileceğine inanıyorum.

— Elime böyle bir fırsat geçecek olursa bütün kudretimle size hizmet etmeyi kendime bir ödev bileceğim. General Menşikof o zaman Katerinanın elini tuttu ^e onu dudaklarına götürerek öptü.

— Çok teşekkür ederim Katerina!. Sonra konuyu değiştirdi:

— Çar bir saat kadar sonra ufak bir yolculuğa çıkıyor. Tabii ben de kendisiyle beraber olacağım. Bu yolculuğumuz bir hafta kadar sürecektir. Bu müddet için*, de seni göremiyeceğiz. Evin idaresi tabii sana kalıyor. Bu işi en mükemmel bir şekilde yapacağından asla şüphem yoktur. Çar söyledi. İstediğin zaman saraya da gidebilecek ve orada da kalabileceksin!.

— Haftayı nerede geçireceksiniz?

— Bazı yakın şehirleri ziyaret edeceğiz. Çar ayrıca sana, şu keseyi gönderdi. İçinde yüz altın var. Kendin için istediğin şeyleri alabileceksin! Haydi artık yemek yiyebiliriz..

Böyle söyledikten sonra ellerini birbirine vurdu. İçeriye giren hizmetçilere yemek getirilmesini ve Niko-teyi çağdırmalarını emretti.

Nikola geldiği zaman, ona Katerinanın yanında şu emri verdi:

— Bugüne kadar saygı değer Katerinaya karşı göstermiş olduğunuz itaati bir kat daha arttırmanızı isti-
204

birakıyorum. Hemen bugün kendileri ile beraber çarşıya çıkacaksınız. Onun istediği bütün eşyaları benim nesabıma satın alarak bu katı çok güzel bir şekilde döşeyeceksiniz. Onun en ufak bir emrine ve isteğine karşı gelmek, en büyük cezayı görmenize yetecektir. Bunu bir an için bile hatıranızdan çıkarmamalısınız. Hattâ şu kadarını söyleyeyim ki, bir mesele etrafında ben başka, Katerina başka emir verecek olsak, siz benim değil, fa-kat Katerinanın emrini dinliyeceksiniz.

— Nikola yerlere kadar eğildi:

jj

— Emredersiniz generalim.

1

> Yemek yerlerken, Katerina:

— Ben koca katı ne yapayım? diye sordu. Odam -dna yeter.. Neden böyle masraflı şeylere lüzum görü-
- orstmuz?

— Hayır! Çar'm aziz arkadaşı böyle ufak ve basit bir odada yaşayamaz. Bunu hiçbir şekil ve surette kabul edemem. Hattâ bütün konağımı olduğu gibi size terket-meyi düşündüm. Haşmetli Çar'a da bunu söyledim. Fakat o buna lüzum görmedi. Arasıra Çar size de misfir geleceğine göre, katınız kendisini rahatça misafir edebilecek derecede güzel bir şekilde döşenmiş olmalıdır. Bu hususta hiçbir fedakârlıktan çekinmeyiniz!. En güzel ve en pahalı eşyaları alınız..

Kendiniz için de en iyi elbiseleri alınız veya yaptırınız. Bir Fransız kadın terzisi var. Avrupalılar mahallesinde... Onu çağırınız, size istediğiniz elbiseleri yaptırınız!.

— Bunlar benim için çok ve fazla şeyler!.

— Hayır, hayır! Bu sözünüzü asla kabul etmiyorum. Ayrıca kendinize özel hizmetçiler de tutacaksınız. Hepsinin maaşlarını ben vereceğim.

— Sizi bu derece masrafa sokmağa hiçbir şekilde

___ ıvıraü etmeyin! Size işimi bilir bir kimse olduğumu söylemişim. Elbette bu masrafları fazlasiye çıkarmanın yolunu bulacağım.

— Yoksa bunları Çardan mı alacaksınız?

— Doğrusu şu ki, bütün bunları yapmamı emreden (je çardan başkası değildir.

Katerina biraz düşündü. Her şeyi çok iyi anlıyordu gjiadi. Çar kendisinden hakikaten memnun kalmıştı dernek. Onunla ilgisini uzatmağa karar vermişti.

Bir saat sonra General Menşikof Çar'la buluşmak üzere evden çıktı.

Çar yola çıkmak üzere kendisini bekliyordu. Gelir gelmez, hemen hareket ettiler. Aralarında dilsizin de bulunduğu dört muhafız peşlerinden geliyordu.

Şehirden çıkıncaya kadar birşey konuşmadılar. Zaten Çar Menşikof iki adım geride yol alıyorlardı. Fakat şehirden çıkar çıkmaz. Menşikof hemen Çarın yanına sokuldu:

— Katerina için vermiş olduğunuz bütün emirler yerine getirilmiştir. Çarım, dedi.

— Demek kendisini gördün... Uyanmış mı idi?

— Evet!.

— Ne dedi?

— Şaşırdı önce... Koca bir kata ihtiyacı olmadığını söyledi. Ben durumu izah edince anladı. Biliyor musunuz Çarım; çok gözü tok bir kadın...

— Bize de böylesi yarar...

— Size hayran... Hem de samimî olarak hayran... Böyle kadınlar, gördükleri iyilikleri asla unutmazlar..

— Bakalım, göreceğiz...

— An'a hiç benzemiyor.

— Bana ondan bahsetme Aleks!

— Doğrusu şu ki, bu kadını daha ilk zamanlardan beri gözüm hiç tutmamıştı. Siz de ona karşı lüzumundan fazla cömert davrandınız.

— Bu sabah saraya gelmişti. Beni görmen için etmiş .Kabul etmedim.

— İyi yapmışsınız!.

— Onu bir daha saraya da sokmamalarını emret tim...

— Güzel bir şey! Ben en çok kendisine hediye etrüş olduğunuz çiftliğe acıyorum.

— Senden birşey saklayacak değilim Aleks!... Evet, ona karşı faza yakınlık göstermiş olduğum doğrudur. Ona çok şeyler verdim. Fakat bunu niçin yaptığımı biliyor musun?

— Niçin?

— Onunla evlenmek, onu Çariçe yapmak fikrinde idim. Böylece yabancı elçiler kanmın cehaleti ve kabalığı ile alay edemeyeceklerdi. Bunu düşünmüştüm. Bunun için de her isteğini yaptım. Nasıl olsa karım olacak değil mi idi?

—Şimdi de ona vermiş olduğunuz her şeyi geri ala-bilirsiniz.

— Yok! Bunu yapamam. İtibarım bir paralık olur. Nihayet erkeğiz.

— Ben sizin yerinizde olsam böyle yapardım.

— Adım Menşikof olsa belki ben de senin gibi düşünürdüm. Ama benim adım Petrodur..

— Siz bilirsiniz Çarım...

— Zaten elmaslarını da satılığa çıkardığına göre buralarda fazla kalmıyacak demektir. Defolup gitsin. Menşikof cevap vermedi. An Monstan bahsetmek, Çar'ı sinirlendiriyordu. O da fazla ileri gitmedi. Konuyu değiştirdi:

— Kafitemiz biraz تنها değil mi Çarım..

— Ne olacak?

— Gecegeğimiz yol tehikeli de... Sizin de duymuş olmanız lâzım... Serseriler ve soyguncular, ormandan

bu yolda sık sık pusular kuruyorlar. Gelen geçenleri soyuyorlar.

— Ben de bunun için bu yolu tercih ettim ya... Bunun İÇ"1 yanımıza sadece dört kişi aldım...

— Anlamadım Çarım..

— Ben bütün Rusların Çarı değil miyim? Tabîî haydutların ve soyguncuların da Çarıyım. Eğer bizi soymak Üzere yolumuza çıkacak olurlarsa, onlarla konuşmaktan memnun kalacağım...

— Tehlikeli bi istek bu Çarım.

— Neden?

— Zencire vurulmuş haydutlar, çok masum ve zararsız görünürler. Fakat buna hiç bir şekilde aldanırlar-jnak lâzım gelir. Çünkü bunlar fırsat buldukları anda canavarlaşırlar. Sizden merhamet dilenen ve masum olduğuna bütün azizler adına yemin eden o haydutlar, dağ başlarında, ormanlarda ellerinde silâhlarla insanın karşısına çıktılar mı bambaşka olurlar.

— İşte ben de onları hakikî yüzleriyle görmeyi temenni ediyorum.

— Pek temenni etmeyin Çarım!.

— Korkuyor musun yoksa?

— Kendim için asla! Fakat sizin için endişe etmekte haklıyım. Bu haydutların size bir kötülük yapmalarından korkmağa hakkım yok mu?

— Bana bir şey yapamazlar...

— Ah bu kadar iyimser olmayın! Çok tehlikeli oyun oynuyorsunuz. Haydi onları gördünüz... Ne faydanız olacak?

— Bu işin neden dolayı önü alınamıyor, bunu anlamak istiyorum. Haydutlarla eşit şartlar altında konuşmakta fayda umuyorum. Bunlar iş bulamadıkları için nU, bu yola sapıyorlar; yoksa bu iş hakikaten çok mu kârlı? Bunu öğreneceğim...

— Bu işi başkaları da yapabilir.

— Birkaç defa denedim. Hiç birinden tatmin

bir cevap alamadım. Askerler ne yaptılarsa bu ha^ larm köklerini kazıyamadılar. Gübrelikte yetişen mantarlar gibi bir günde yeniden türüyorlar. Bunun sebebini öğrenemedikçe, bunların tenizlenemeyeceği ortada...

— Anlıyorum Çarım. Bununla beraber yine de onlardan hiç birine rastlamamamız için dua edeceğim.

— Haydi korkak, sen de..

Çar iyiden iyiye neşelenmişti birden. Sonra âni bir karar verdi.

Atının dizginlerini çekti. Dört muhafızın yaklaşmalarını bekledi. Ve bunlardan ikisine geri dönmelerini emretti. Yalnız dilsizle bir tek muhafız kaldı.

General Menşikof, Çar'ın bu kararını da beğenmemiştir. Fakat birşey daha söyleyecek olsa, Çar'm daha da delice kararlar vermesinden korkuyordu.

Yeniden yola koyuldukları zaman Çar alay ederek sordu:

— Neden itiraz etmedin?

— Korktum Çarım.

— Neden korktun?

— Birşey söyleyecek olsam, bu sefer şu iki zavallıyı da geri gönderebilirsiniz de...

— Ha şunu bileydin! Sen de bu kadar zekâ var demek... İyi birşey bu... Onları da gönderecektim ama, uğsaksız kalırsız diye düşündüm..

— Allah bizi korusun Çarım!.

Bir saat kadar sonra o netameli ormana girmişer-di.

Bu orman üç dört saat kadar sürüyordu. Ondandır yol daha emniyetli oluyordu. Böylece akşamüstü varmak istedikleri ilk kasabaya varacaklardı. Geceyi orada geçirdikten sonra ertesi sabah tekrar yola Ç1^' caktardı.

Onlar daha ormana girerlerken hava kapanmış ve if bir yağmur yağmağa başlamıştı.

Ormana girince, ortalık bir kat daha kararmıştı.

Fakat havanın böyle kapanmış olması, Çar'ın neşesini zerre kadar bozmamıştı. Menşikof'a hararetili hararetili bir şeyler anlatıyordu.

Belki bir saat kadar yol almışlardı ki birdenbire ger t bir ses aksetti:

— Stoyl.

Bu, «dur!» emri idi. Hemen dizginleri çektiler. Çar:

— Ne oluyor diye sorarken, yolun iki tarafından yarım düzine kadar tüfeğin kendilerine doğru çevrildiğini gördü. İri ağaç gövdelerinin arasından bir anda bir sürü serseri yola çıkmış ve kendilerini çevirmişlerdi. Bir kıs* inında tüfek vardı. Bir kısmı kılıç ve bıçak taşıyordu.

Menşikof:

— Felâket diye inledi. Korktuğum başımıza geldi. Çar da heyecanlanmıştı.

Fakat birşey söylemeden hareketsiz duruyor, daha çok serserilerin ellerindeki tüfeklere bakıyordu. Sonra:

— Görüyor maysun Aleksî? dedi. Ordudan çalınmış tüfekler.. Silâh depolarından çalınmış veya serserilere satılmış tüfekler...

Menşikof cevap verecek durumda değildi. Fena halde korkmuşa benziyordu.

Bu sırada serseriler kendilerine yaklaşmağa başla-auşlardı. Etraflarını iyice çevirdikleri anda birdenbire bir gürültü oldu.

Dönüp baktılar; dilsiz atını birden şahlandırmış, sonra da serserilerin üzerine saldırmıştı. Atını yakala-ttiak isteyen iki serseriye yere devirdikten sonra hayvancı gerisin geriye dört nala sürmeğe başladı.

Hemen arka arkaya iki tüfek patladı.

Fakat dilsiz atın üstünde görünmediğinden kurşun M lar boşa gitti.

1İ

Çar baktı; dilsiz atın karnına inmiş, hayvanı da ma. bildiğine dört nala gidiyordu.

Uzun sakallı ve haydutların reisi olduğu anlaşılan serseri :

— Yakalayın onu! diye haykırdı. Gebertin! Kaçu. mayın!.

Ağaçlar arasından hemen iki atlı fırladı ve dilsizin peşine takıldı.

Çar yavaş bir sesle:

— Yakalayamazlar... Yetişemezler ona! diye mini-dandı..

Mensikof rahat bir nefes aldı:

— Evet! Şeytan gibi ata biniyor. Hemen gider haber verirse kurtuluruz... Yeter ki bunu akıl etsin!.

— Akıl eder... Sen sakın bunlara kim olduğumu söyleme.. Bir komutan sansınlar beni! Askere de söyle!

— Başüstüne!

Uzun sakallı haydudun sesi yükseldi:

— İniniz atlarınızdan!. İtaat ettiler...

— Verin silahlarınızı. Verdiler.

Haydut adamlarına döndü:

— Bağlayın şunların ellerini arkaya.. Çar ilk defa itiraz etti:

— Buna ne lüzum var? Kaçacak değiliz ki... Yanımızda silâhımız da kalmadı.

— İtiraz yok!.

Bu sefer Mensikof konuştu:

— Siz bizim kim olduğumuzu biliyor musunuz?

— Kim olursanız olun. Dayak yemek istemiyorsanız itaat edeceksiniz!.

Sonra da adamlarına bir emir verdi. Hemen üçünün aq ellerini arkalarına bağladılar. Bunun arkasından yola gıktılar.

Asıl yoldan ayrılmışlar, ormanın derinliklerine dalmışlardı..

* Çar, yanında yürümekte olan Mensikof'a: __ Galiba sen haklı çıkacaksın! diye mırıldandı. Beriki:

— Ah ben söyledim ama, dinlemediniz...

— Bizi nereye götürüyorlar acaba?

— Tabii inlerine! Başka nereye götürürler ki...

— Eh ne yapalım, başa gelen çekilir.. Ormanların içinde yürümek gitgide daha zahmetli oluyordu. Ve yol da uzadıkça uzuyordu.

Yolun böyle uzaması peşlerinden geleceğini umdukları imdat kuvvetlerinin kendilerini bulabilmeleri ümidini gitgide zorlaştıracığını düşünüyorlardı.

Nihayet bataklıkara geldiler.. Ve geçit vermez gibi bildikleri bataklıkların bazı belirli yerlerinden, dizlerine kadar suya girerek geçmeğe başladılar..

Çar o zaman ümidini büsbütün kaybeder gibi oldu.

Peşlerinden gelecek olanlar, buraya kadar bile gelseler, bataklıkların önünden geri döneceklerdi.

Nihayet bataklıkı geçtiler. Taşlık bir yere geldiler. Burada bir mağaranın önünde durdular.

Çar dikkat etti; o uzun sakallı hayduttan başka şimdi sadece altı kişi vardı. Diğerlerini her halde başka başka bir yere göndermiş olacaktı.

Mağaraya varınca ellerini çözdüler. Fakat bu sefer de her birini ayaklarından zencire vurdular. Yere çakılmış kazıklara bağlı olan bu zincirler hem kalın, hem de sağlam şeylerdi.

Sonra üstleri başları arandı. Bulunan bütün para-^ alındı.

Ve ancak bundan sonra sorguya çekilmeğe düar.

Uzun sakallı Çar'a döndü:

— Adın ne senin?

— Petrol.

— Asker olacaksın!.

— Generalim...

— İstersen Çar ol.. Vız gelir bana... Şimdi general olduğuna göre zengin olmalısın!.

— Generaller zengin mi olurlar?

— Elbette...

— Neden?

— Orduyu soyarlar da onun için.

— Ya!.

— Mensikof adında bir general var. Çardan zengin diyorlar... Durmadan orduyu soyarmış...

— Öyle mi? Menşikof dediğin yanımdakidir. Uzun sakallı hemen ona döndü:
— Vay general Menşikof dedikleri sen misin? Fena halde bozulan general:
— Evet, benim! diye cevap verdi.
— Aman ne iyi!. Doğrusu şans dediğin bu kadar olur.. Eh senden bir onbin altın sızdırabilirim.
— Deli misin sen? Bu kadar para bende ne gezer?
— Sende olmayacak da bende mi olacak? Senin vurgunların dillerde geziyor. Yani aynı meslekten sayılırsın. Sen kapalı haydutluk yapıyorsun, biz açıktan açığa..
Söylediği bu söz hoşuna gitmiş olmalı ki, çirkin bir kahkaha attı.
Arkasından Çara döndü: — Sen de canını kurtarmak istiyorsan beşbin altın vereceksin.
— Nasıl vereceğiz?.
— Şimdi evlerinize birer mektup yazacak ve mektuplarınızı getirecek olanlara bu paraların hemen öden-
213
nesini emredeceksiniz. Paralar alınca sizleri serbest .^•akacağız. Alınmadı mı, burada gebereceksiniz. Ceset-^inizi de bataklığa atacağız. İziniz bile bulunmayacak. Arkasından sesini yükseltti:
Hem sakın ölümün size rahatça geleceğini um-z. Bu para elimize geçmezse vay halinize.. Hem de en kısa bir zamanda..
Uzun sakallı bundan sonra muhafız askeri sorguya çekti." Ve onun meteliksiz bir asker olduğunu öğrenince şu emri verdi:
— Elbiselerini soyun!. Sonra da kendisini öldürüp bataklığa atın!.
Ve bu müthiş emir, Çarla Menşikof'un gözleri önünde tatbik edildi.
Asker yalvarıyor, ağlıyordu. Ama ne yalvarmaları, ne de döktüğü gözyaşları, onu bu tüyler ürpertici akibe-
te uğramaktan kurtaramadı.
Soyundu, öldürüldü, sonra da bataklığa atıldı.
Herşey on dakika içinde oldu, bitti.
Çar, şimdi ilk defa korkmağa başlamıştı. Girişmiş olduğu bu oyunun böylesine tehlikeli sonuçlar vereceğini doğrusu hiç ummamıştı.
Menşikof a döndü:
— İşler berbatlaşıyor.
— Size söylemiştim.
— Bunların böylesine korkunç insanlar olacağım tahmin etmemiştim.
— Çar olduğumu söyleyeyim mi yoksa?
Sakin ha! O zaman, sizi de beni de öldürüp ka-
..
— Ne cesaretle?
— Onların cesaret etmeyecekleri şey yoktur. --- Vay canına... Nasıl kurtulacağız?
214
— Bak hele şu hale.. Ben de kendimi Rusya'ın bir ricik hâkimi sanıyordum. Meğer kaç tane rakibim varmış..
— Bunların hepsini temizlemek lâzım.
— Evet, temizlemek lâzım.. Hele bir kurtulalım; bak ne yapacağım.
— Acaba dilsiz durumu bizimkilere anlatabilecek mi?
— Anlatsa bile bizi bulabileceklerini pek ummuyorum.
— Doğru!..
Vakit akşama yaklaşıyordu ki sakallı haydut tekrar yanlarına geldi. Bu sefer elinde iki kâğıt ile bir kalem vardı.
Bunları ellerine tutuşturdu:
— Haybi bakalım, kimlere güveniyorsanız, mektupları yazınız. Ortalık kararmadan bu iş bitmeli..
Mektupları götürecek olan adamlarım, paraları tamam alamıya-cak olursa, gebereceğinizi bilin de ona göre dil dökün.. Adamlarınıza ona göre emirler verin. Bu işte hiç şakam olmadığını bilmelisiniz!.
Çar sordu:
— Peki, ya paraları alacak adamlarınız bunları size getirecek yerde basıp giderlerse?
— Buna imkân yoktur. Çünkü onları da başka adam larım gözleyecek. Eğer başlarına bir belâ gelirse, meselâ yakalanacak falan olurlarsa yine de hayatınızla oyna-mış olacaksınız.
— Peki paraları alacak olanlar, gözcülerle anlaşıp kaçacak olurlarsa?

— Orası sizi ilgilendirmmez. Beş para istemeden serbest bırakırım sizi.. Biz namuslu haydutlarız. Bakın tekrar ediyorum; sakın hile yoluna sapayım demeyin! P^ raları verecek olanlara kesin emirler verin. Yoksa y

215

— Zeki ve becerikli bir adamsın! Haydutluk yapma-
da başka bir iş tutsan olmaz mı idi?

— Burası Rusya! Burada en rahat iş haydutluktur.

— Tehlikeli değil mi?

— Tehlikeli olmayan iş var mı ki? Hem sizin de yaptıklarınız başka şey mi ki? En başka haydutluk yapan memleketin Çarı...

— Çar haydutluk mu yapıyor?

— Elbette...

' — Nasıl yapıyor?

— Boyarları soymuyor mu? İsteddiği Boyardan istediği parayı zorla almıyor mu? Sizer de bu vurgunlardan irendi payınızı almıyor musunuz? Sizler bu işi asker kuvvetiyle yapıyorsunuz; biz ise kendi yumruğumuzla..

— Kimbilir, belki de haklısın!.

— Haydi vakit geçirmeden yazın mektuplarınızı!..

— Ben mektubu general Şermetiyefe yazacağım. JBenim için istediğin parayı ancak o verebilir. Fakat mektubuma rağmen kendi aklına uyup da parayı vermez, mektubu götürən adamını tevkife kalkışırsa?

— O zaman hapı yutarsın! Durumu ona değil de karına yaz. O gitsin, parayı temin etsin!.

'—Evli değilim ki...

— öyle ise canınla oynayacaksın!.

— Sonra birşey daha var.. Emirberim kaçtı. Tabii Moskova'ya döner dönmez durumu arkadaşlara haber verecek. Bunlar da bizi aramağa çıkacaklar...

— İstedikleri kadar arasınlar!. Askerler bizi zaten devamlı olarak arar, fakat bulamazlar..

— Bulurlarsa?.

— Nerede bulacaklar? Orasını düşünüp de kafanı yorrna.. Bizi yakalarsa kelleimiz gider. Bu işe girşen zaten kellesini ortaya koyar..

Kara sakallı arkasından yeniden sertleşti: — Haydi yazın mektuplarınızı! Boş yere vakit kay-yjn.. Ortalık karıyor. Burada ışık yakılmaz.

1

D

ONDÖRDÜNCÜ KISIM

> İLSİZ, peşine düşen atlıların takibinden çabuk kurtulmuştu. İzini kaybettirir ettirmez, hayvanını hemen asıl yoldan saptırdı. Sık bir çalılığın arkasına götürdü. Burada hayvanından indi ve onu oraya bağladı. Sonra da geri döndü.

Ormanın içindeki yola çıkmadan pusu yerine doğru hızla yürümeğe başladı.

Yarım saat sonra aynı noktaya gelmişti.

Fakat şimdi burada kimsecikler yoktu.

Dilsiz etrafı dikkatle gözden geçirdikten sonra yola indi. Yeri dikkate gözden geçirdikten sonra gördüğü izleri takip etmeğe başladı.

Bu izlerin hemen esas yoldan ayrılarak ormana girmiş olması kendisini hiç şaşırtmamıştı.

Şimdi izleri takip ederek yol alması daha da zorlaşmıştı. İster istemez de yavaşlamak zorunda kalmıştı.

Kırk dallar, ezilen otlar, onun için biricik rehberdi. Bunları dikkatle izleyerek iki saat kadar yol aldıktan sonra birdenbire kendini bir çukura dar attı.

Çünkü karşıdan dört beş kişilik bir kabile geliyor*1

217

Kendisini görmeden geçtiler. Dilsiz geri götürülen atlar arasında Çar'ın ve Menşikof'un atlarını kolayca tanıdı-

Demek ki doğru yolda idi.

Kabile uzaklaştıktan sonra yeniden sindiği yerden çıktı ve ilerlemeğe başladı.

Şimdi daha rahat ve daha emin olarak yol alıyordu. Yanlış yolda ilerlememiş olduğunu anlamıştı. Doğru izde idi..

Bu şekilde bir iki saat daha yol aldıktan sonra birdenbire durdu..

İzler, geniş bir bataklığın tam önünde sona eriyordu.

Dilsiz o zaman duraladı. Sağa sola doğru gitti. İzleri gözden geçirdi. Hayır.. Kafile ne sağa, ne sola gitmiş olamazdı.

Mutlaka bataklığa doğru gitmiş olacaktı.

Bu ne cesaretti? ataklığa gitmek, elbette en büyük tehike değilmi idi. Deli mi idi bunlar?

Yoksa bataklıkta bir yol mu vardı?

Kocaman bir göl gibi görünen bataklığın ortalarında irili ufaklı adacıklar göze çarpıyordu.

Belki de bunlardan birine geçmişlerdi. Ama yolu iyi bilmeden oralara gitmeğe kalkışmak ancak bir çılgınlık olurdu.

Ortalık da kararmağa başlamıştı.

O zaman durdu; düşündü.

Nihayet kararım vererek yüksek ağaçlardan birine hrmandı. Buradan bataklığı gözlemeğe başladı.

Ortalık çok geçmeden kararmıştı ama, şimdi de ay yükselmeğe başlamıştı.

Doğrusu manzara harikulade idi. Bataklık kocaman bir ayna gibi parlıyordu.

218

tarafından da ne yapacağını, ne yapabileceğini yordu.

Bu şekilde ne kadar vakit geçtiğini bilmiyordu ki(birdenbire bataklığın çok uzak bir noktasında bir kıpırdama gördü.

Bir hareket vardı.

Gözlerini daha dikkatle aynı noktaya dikince, üy siyah noktanın bataklıkta hareket ettiklerini gördü.

Bunlar, büyücek bir adacıktan kıyıya doğru ağır ağır ilerliyorlardı.

Fakat doğrusu gelmiyorlar, büyük bir kavis çizerek o şekilde yaklaşıyorlardı.

Çok geçmeden bunların iki insan olduğunu farkettiler. Demek ki, bu tehlikeli bataklık içinde yürünebilecek gizli yollar vardı.

Dikkatini bir kat daha arttırdı. Hafifçe heyecanlanmıştı, önünde kocaman bir ayna gibi görünen bataklık, ta ilerlemekte olan iki adamın takip ettikleri yolu ezberlemek için bütün beynini harekete getirmişti.

İki adamın, başka bir tarafa bataklıktan çıkacakları-nm sanıyordu. Fakat yine de aldandığını anladı. Adamlar geniş bir kavis çizerekten bulunduğu yere doğru gelmeğe başlamışlardı. İki saat kadar süren bu ağır yolculuktan sonra nihayet karaya çıktılar.

Dilsiz hemen onların üzerine ağaçtan atladığı gibi bir anda ikisini de yere serdi.

Kısa, fakat sert bir boğuşma oldu.

İki adam şimdi kendilerinden geçmiş olarak yerde yatıyordu.

Dilsiz hemen üstelerini başlarını aradı. Haydutların üzerinde iki mektuptan başka bir şey çıkmadı. Birer do uzun bıçakları vardı.

219

Mektupları aldı. Cebine attı. Sonra iki adamı orada ı. Baygınlıkları çabuk geçmesin diye kafalarını t,ır iki defa şiddetle birbirine vurmaya da ihmal etmedi. Herşey tam bir sessizlik içinde olmuş bitmişti. Bundan sonra onların çıkmış oldukları yere geldi. Dikkatle bataklığa girdi. Ayakları diz boyu suya gömülünce, iri bir taşla rastladı. İkinci adımda bir taş daha vardı. Böylece bunların bataklıkta nasıl yol almış olduklarını anladı. Haydutlar kendilerine bulanık sular al-utiâa bu şekilde sağlam ve emniyetli gizli bir yol yapmış bulunacaklardı.

Dilsiz, şimdi bataklıkta aynı kavis üzerinde ağır yol alıyordu. Bu yolculuğun en azından iki üç saat süreceğini biliyordu.

Acaba aradıklarını bu adada bulabilecek mi idi? Bunu kuvvetle umuyordu.

Aynı zamanda büyük bir tehlikeye doğru yaklaşmakta olduğunu anlıyordu. Kendisini görebilirler, bataklıkta ördek avlar gibi avlayabilirlerdi kendisini..

Ama aradan geçen saatlerle gece adamakıllı ilerlemişti Belki de adadakiler çoktan uykuya dalmışlardı.

Yahutta onu adamlarından biri sanırlardı. Bataklık içindeki bu gizli yolu bir yabancımm öğrenmiş olmasına ihtimal vermezlerdi. Böylece yaklaşıp adaya ayak basmasına engel olmayacaklardı.

Ondan sonrası ise pek zor olmayacaktı. Küçük adada beş, nihayet altıdan fazla haydut bulunacağını sanmıyordu.

Baştan başa kayalık gibi görünen adaya adım adım yaklaşıyordu. Kulakları her an kırıltı idi. Acele de etmiyor ve gürültü çıkarmamağa gayret ediyordu.

Esasında acele etmek istese bile edemezdi. Çünkü difeeri geçerken çamurlu yapışkan bataklık suları içinde basacağı taşları ve kütükleri bulabilmek hiç de kolay -n1rnnvordu

220

Nihayet adaya yaklaşmağa muvaffak oldu. Sudan çıkarak kayalığa ilk adımını attı.

Ortalık tam bir sessizlik içinde idi.

Yoksa bunca zahmet çekerek bataklıklar içinde çık-tığı bu adacık boş bir yer mi idi? Burası sadece inlerin cinlerin top oynadıkları bir yer mi idi?

Çar başka bir adaya mı götürülmüştü? Yahut da başka gizli bir yolla bataklığın karşı tarafına mı çıkmışlardı? Etrafı dikkatle gözden geçirince, yirmi adım kadar ötede, bir mağara ağzını andıran bir yer gördü, o zaman yere yattı ve sürüne sürüne buraya yaklaşmağa başladı.

On adım bile gitmeden birden rahatladı.

İşte mağaramın önünde iki adam yanyana uzanmışlar, hafifçe horlayarak uyuyorlardı.

Demek ki, yanlış yerde değildi. Mektap şimdi ortalığı bir kat daha aydınlatmış bulunduğundan, her şeyi güzelce görebiliyordu.

Tereddüt etmedi. Sürüne sürüne bu adamların baş taraflarına yaklaştı. Arkasından derin bir uykuda bulunan adamların kafalarına gayet sert birer yumruk indirdi.

Adamlar kıvrandılar, yalnız bir tanesi inleyebildi. Sonra hareketsiz kaldılar.

Dilsiz hâlâ yerde idi. Etrafı gözden geçiriyordu.

Derken mağaranın içinde bir hareket oldu. Ve bir gölge belirdi.

Belki de iniltiyi duyan bir hayduttu bu.. Etrafa baktı. Sonra gözleri yerdeki üç gölgeye ilişti-

Seslendi; cevap alamadı.

Ne olmuştu arkadaşlarına.

Birden şüphelendi .

Aklına ilk gelen şey, arkadaşlarını zehirli birer yılanın soktuğu oldu. Bataklığın ortasında bu kayalıklar' Bir adım attı; sonra yine dtıraladı. Dışarıda iki nöbetçi olacaktı. Halbuki yerde uzanış yatanlar üç kişi idiler.. Bunun mânası ne idi?

Yoksa bir arkadaşları daha mı çıkmıştı dışarıya?

Yanlarına yaklaştı.

İşte tam bu sırada yerde hareketsiz yatan gölgelerden biri, âni olarak yerinden fırladığı gibi boğazına sarıldı. Adam bir çılgık atmağa muvaffak oldu. Sonra da boğuşmağa başladılar.

Mağaramın içinde hemen bir hareket başladı. Az sonra ellerinde bıçaklarla iki kişi görüldü. Bunlar hâlâ boğuşmakta olan iki gölgeye yaklaşırlarken:

— Ne var?

— Ne oluyor?. Diye sesleniyorlardı..

Gırtlığını iyiden iyiye dilsizle kaptıran haydut cevap verecek halde değildi. Dilsiz onu bir anda kaldırdı ve üzerine saldıran diğer iki hayduta doğru fırlattı.

Aynı anda da kılıcını çekti.

Haydutlar bir anda sersemlemişlerdi. Biri yere düşerken diğeri:

— İmdat! diye haykırdı ve kılıcını çekti. Aynı anda mağaranın içinden elinde kılıçla Karasakallı haydut da fırladı .

Dilsiz onu hemen tanıdı. Ve rahat bir nefes almıştı. Madem ki o burada idi; Çar ile general Menşikof un da burada olmaları gerekiyordu.

Uzun karasakallı sordu:

— Nedir?

— Bir yabancı var...

— Gebertin kendisini!.

Ve aynı anda kılıçlar çarpışmağa başladı.

Bu gürültülerden Çar'la general de uyanmışlardı.

Birden heyecana kapılan Çar:

— Galiba geldiler Aleksi! diye konuştu. Dilsiz eskerleri getirdi.

General Menşikof ümitsizdi yine:

— Bizi burada bulabilmelerine, hele bataklığı geçse. bilmelerine imkân yok...

— Peki nedir bu?

— Aralarında bizi paylaşmak istemekten bir kavgaya çıkmış olacak.

— Acaba?

— Her zaman olur bu.. Bizimkiler olsa seslenmez mi idiler?

Çar da ümitsizliğe kapıldı:

— Galiba haklısın!

— Araya menfaat karışınca, bu haydutlar birbirlerini boğazlamakta tereddüt göstermezler. Her yıl arkadaşları tarafından öldürülen haydutların sayısı, asker tarafmdan öldürülenlerin sayısından kat kat fazladır,

— Anlıyorum.

Çar bir taraftan Menşikof la bu şekilde konuşurken dışarıdan acı bir çığlık daha yükseldi. Dilsizin kılıcı, haydutlardan birinin göğsüne saplanmış, onu yere sermişti. Çar:

— Biri daha geberdi galiba! diye mırıldandı.

— Evet Çarım.

— Ah şunlar birbirlerini hep temizleseler...

— Pek münasip olurdu.

— Dediğin doğru... Bunlar birbirlerini temizleme-seler, memleketi haydutlar kaplardı.

İkinci bir çığlık duyuldu. Arkasından ağır bir küfür duyuldu:

— Şsytan bu! Allah şeytanları kahretsin! ölüyorum!

,

Çar bir kat daha heyecanlanmıştı:

— Biri daha temizlendi... Ah şu baskını yapanlar pir galip gelseler...

— Ne umuyorsunuz Çarım?

— Belki de daha insafılı çıkarlar... Kendilerini bl-gi serbest bırakmaları yolunda kandırabiliriz.

— Evet Çarım, bu da bir ihtimal!

— Bu haydutların hepsi de uzun sakallı gibi olmazlar ya!

— Doğru!

— Sus! Buraya geliyorlar...

İki gölge çarpışa çarpışa mağaranın ağzına doğru yaklaşıyordu. Ay ışığında bunlardan birincisini hemen tanıdılar. Bu, uzun karasakallı hayduttu. Elindeki kılıcı şiddetle savuruyordu. Fakat karşısındakini göremiyorlardı. Yalnız zorlu bir kimse olduğu belli idi.

Sonra Karasakallı bir adım daha geri çekilince, onun da yüzünü birdenbire gördüler ve aynı anda:

— Dilsiz! diye haykırdılar... Evet, bu o idî.

Bir anda yürekleri büyük bir ümitte doldu. Menşikof:

— Bizimkiler! diye devam etti. Kurtulduk Çarım! Dilsiz bir müfreze ile imdadımıza yetişti. Bizi buldu...

Çar da sevinç ve heyecandan titreyen bir sesle ilâve etti:

— Evet! Bu hizmetinden dolayı onu hemen teğmenliğe yükseltiyorum... Fakat öbür askerler nerede?

— Her halde diğer haydutlarla çarpışıyor olmalılar...

— Sesleri duyulmuyor.

— Arka tarafta olabilirler...

— Bravo dilsiz! Düşürdü karasafcallmm kılıcını!

— Harika!

— Onu yüzbaşı yaptım!

— Durun acele etmeyin! Beraberce yere auştuier Karasakallı çok kuvvetli bir domuz!

Evet, uzun kara sakallı haydut hakikaten döğüs-mede son derece usta olduğunu göstermişti. Karşıs^, dakinin hâlâ anlayamadığı bir vuruşla kılıcını yere düşürür düşürmez, hemen üzerine atıldı. Dilsizin boğazına yapıştı. Bu durumda kılıç iş göremeyeceğinden dil-siz de hemen kılıcını yere atarak gövde gövdeye boğuşmaya başladılar.

Az sonra ise yere yuvarlandılar. Alt alta, üst üste kelimenin tam mânasiyle bir ölüm-kalım boğuşmasına giriştiler...

Mücadele her bakımdan son derece çetin oluyordu. Çar da, general de ayağa kalkmışlardı. Boğuşmayı ayakta seyrediyorlardı.

Kendilerini yere bağlayan kazıkları zorladılar. Nafile... Bunlar sökülecek gibi değildi. Zincirlerde ancak iki adım atabilmelerine imkân vermiyordu.

Büyük bir heyecan içinde boğuşmaları seyrediyorlardı.

Mücadele pek sert ve şiddetli oluyordu. Dilsiz cüs-sece uzun sakallıdan bir hayli ufaktı ve onları en çok da bu korkutuyordu.

Aradan beş altı dakika geçtiği halde diğer askerler bir türlü görünmüyorlardı.

Nerede idi btınlar?

Neden dilsizin imdadına koşmuyorlardı?

Ve birden kara sakallının nefes nefese konuştuğu duyuldu:

— Bırak beni! Öldürme beni! Sana ne istersen vereyim!

Demek zor durumda idi. Dilsizle baş edemeyeceğini anlamıştı. Çar:

- Onun dilsiz olduğunu bilmiyor! diye konuştu. Oebertiver dilsiz onu!
- İşte dilsiz bir muhafızın faydası! Onu kimse kandıramaz!
- Ne iyi ettim de onu yanıma aldım.

Birden dilsizin yerden doğrulduğu ve yerde hare-iz yatan kara sakallının kafasına sert iki tekme attığı görüldü.

Çar:

- Tamam! dedi. Onu da hakladı. Yaşa dilsiz!

Dilsiz yerden kalkmıştı ama, iyiden iyiye yorgun düştüğü her halinden belli oluyordu. Göğsü şiddetle inip kalkıyordu.

Eğildi, yerden kılıcım aldı. Sonra etrafı gözden geçirmeğe başladı.

Mensikof sanki duyacakmış gibi:

- Buradayız! Buradayız yüzbaşı! diye seslendi. Çar:
- Deli mi oldun? diye karşılık verdi. Onun sağır ve dilsiz olduğunu unutuyor musun?
- Ya bizi bulamazsa?
- Bulur, merak etme! İşte geliyor...

Dilsiz elinde kılıç mağaraya yaklaşıyordu. Çok dikkatli ve ihtiyatlı davranıyordu. Her adımda karşısına bir düşman çıkacakmış gibi etrafı gözden geçiriyordu.

Mağaranın ağzına gelince durdu. Gözlerini karanlığa alıştırmak için bir dakika kadar durdu. Çar ve general ellerini sallıyorlardı.

Nihayet onları gördü. Mağarada başka kimse de olmadığını anlayınca içeriye girdi.

Çar ona hemen sarıldı. Ter içinde olan alnından öptü. Sonra elini tutarak ayağındaki zincire götürdü.

Dilsiz hemen başını salladı, zincirin kilidini mu-

yene etti. Sonra dışarıya çıktı. Yerde hareketsiz yatar uzun sakallının ceplerim karıştırmağa başladı.

Çar:

- Görüyor musun? Dilsiz ama ne kadar zeki? Onu yüzbaşı yapmakla her halde fena yapmadım. Hele sağ ve salim olarak buradan bir defa uzaklaşmak mümkün olsun; onu hiç bir vakit yanımdan ayırmıyacağım. O namussuz muhafızlar kendisini az kalsın öldürüyorlardı. Halbuki hangisi bu hizmeti yapabilişti? İyi ama Aleksi, diğer askerler nerede?

- Bilmem ki... Hiç bir ses duyulmuyor.

- Yoksa tek başına mı geldi?

- Buna imkân yok...

- Neden?

- Tek başına nasıl gelebilir? Burada beş altı tane azılı haydut vardı. Tek başına bunları nasıl tepeliyebilir?

- İyi ama, nerede hergeleler?

- Onu anlıyamadım.

- Başkaları olsaydı beraberinde mutlaka görünürlerdi. Ben sana bir şey söyleyeyim mi Aleksi?

- Buyurun Çarım!

- Bu işi dilsiz tek basma yaptı.

- İmkân yok...

- Yok ama, hakikat ortada...

- İnsan böyle bir şeye inanamaz...

- Ama hakikat bütün haşmetiyle ortada Aleksi... Su yerde yatan haydutları şeytanlar tepelemediler ya»

- Doğrusu şu ki, ne söyleyeceğimi bilemiyorum.

- Ben onu binbaşılığa yükseltmeyi düşünüyorum

- Aman Çarım, ayaklarını öpeyim, bundan vazgeçin... Onu mükafatlandırmak istiyorsanız —ki buna hak kazanmıştır— başka şekilde mükâfatlandırın! Yoksa bu gidişle korkarım Moskova'ya varmadan general

..- şimdilik yüzbaşılık onun için fevkalâde bir

— Peki, işte geliyor. Buldu galiba! Dilsiz elinde bir takım anahtarlarla geldi. El yor-jüyle bu anahtarları denemeğe başladı. Üçüncü anahta zincirlerin kilitlerini açtı ve Çar ile Mensikof ariyetlerine kavuştular...

Mağaradan çıktılar. Çar yerden bir kılıç aldı:

- Aleksi, sen de bir silâh al! dedi. Belki karşıma- daha başka haydutlar da çıkabilir... Onlarla döğüş-k işinde dilsizi tek başına bırakmıyalım!

- Çok doğru!

— Sonra da şu yerde yatanların yüreklerini sıra ile del... Belki de aralarında gebermeyi vardı.

— Emredersiniz!

Dilsiz ise Çarı elinden tutmuş, bataklığın kenarına doğru getirmiş ve suya girmişti.

Çar hiç tereddüt etmeden arkasından yürüyordu. General Menşikof da işini bitirdikten sonra onları takib etti.

Bataklığı geçmek ve ormana ayak basmak iki saat kadar sürmüştü. Bu zor zahmetli yolculukları sona erdiği zaman şafak sökmeğe başlamıştı.

O kadar yorulmuşlardı ki burada bir müddet oturup dinlendiler. O zaman dilsiz cebinden iki mektup çıkararak bunları Çara verdi.

Çar:

— Olur şey değil! diye haykırdı. Benim Şermeti-yefe, senin de Katerina'ya yazdığın mektuplar... Bun-'arı <3a ele geçirmiş. Paralarımızı da kurtardı. Şerme-uyefe parayı hemen vermesini emretmişim. Yolda hep ^u düşündüm. Ya Moskova'ya varıncaya kadar haydutlar paraları alırlarsa diyordum.

Menşikof daha da sevinmişti:

— İzin verirseniz dilsiz yüz altın hediye Yoksa mahvolmuştum.

— Onbin altma karşılık yüz altın mı? Çok

Aleksi!

— İkiyüz vereyim!

— Hayır! Sen beşyüz, ben de beşyüz altın vereceğiz. Bu fikranm eline bin altın geçtiği takdirde, artık bize tam bağlanır...

— Bunu hak etti...

— Yalnız acaba bu mektupları nasıl ele geçirmiş?

— Şimdi öğreniriz.

General mektupları dilsiz göstererek elini ve başını salladı.

Dilsiz onun ne öğrenmek istediğini hemen anladı. Parmakları ile iki adam işareti yaptı. Ve ormanın içi. ni gösterdi. Yatma işareti yaptı.

Menşikof:

— Bunları mektupları taşıyan iki adamdan aldığını anlatmak istiyor. Adamlar ormanın içlerinde uyuyorlarmış... Yahut da uyutmuş onları!

— Bunları bulmalı ve eğer gebermemişlerse mutlaka gebertmeliyiz.

— Onları yakalıyarak Moskova'ya da götürebiliriz.

— Yok hayır! Başıma gelen felâketin duyulup yayılmasını istemem. Bu, başka haydutlara da cesaret verir.

— Anlıyorum...

— Haydi, burada fazla durmayalım! Yola çıkalım! Çarın bu emri üzerine yeniden yola çıkıldı. Dilsiz onları ilk olarak iki haydudun hâlâ baygın yattıkları yere götürdü. General Menşikof hemen bunları öldürüverdi.

229

Sonra da yine dilsizin rehberliğinde ilerlemeğe başladılar.

Uzun süren bir yolculuktan sonra dilsiz atım sakladığı yere vardı. Ve Çara atını ikram etti

Ç% >-fm^ ^ bîndi Ve bu ?ekilde ormandan çık-ülar. Vakit ogle olmuştu. Karşılarında ise, Çarm tef-tiş etmek istediği kışla göründü.

.Artık tamamiyle kurtulmuş bulunuyorlardı

Çar sevinç içinde:

- Kurtulduk Aleksi! diye haykırdı. Menşikof da aynı sevinçle karşılık verdi •

— Evet, kurtulduk Çarım!

- Hemen şuracıta koca bir kışla var sözde Hal buki ormanın içinde haydutlar cirit oynuyor. Şunlara iyi bir ders vermeğe ne dersin?

— Pek isabetli olur Çarım.

O zaman Çar hayvanını' mahmuzlayarak ileri

ONBEŞİNCİ KISIM

ÇARIN bu teftiş seyahati bir hafta yerine iki hafta sürmüştü. Çarı görenler, onu hiçbir vakit bu derece asabi ve sert gördüklerini hatırlamıyorlardı. Bir kelime ile ortalığı kasıp kavuruyordu.

Moskova'ya döndüğü zaman Kremlin muhafızları Çarın ve General Menşikof'un altlarındaki atları görünce şaşaladılar. Bunlar yabancı atlardı. Çar ve general atlarını kaybetmişlerdi.

Onları ikinci olarak şaşırtan şey, Çarın saraya varınca vermiş olduğu bir emirdi. Bu emire göre dilsiz, bir anda yüzbaşılığa yükseltilmişti. Kendisine hemen bir yüzbaşı üniforması verilecekti. Ayrıca ondan ancak «Çarın gözbebeği özel muhafızı» olarak bahsedilecekti Bunun da sebebini bilen yoktu. Hele hazinedarın

yine Çar'm emri ile dilsiz tam beşyüz altın vermiş olduğu haberi duyulunca, daha da şaşıldı. Çok kimseler dilsiz

kıskandılar.

Bununla beraber Çar'm bu lûtufları ona boş yere göstermiş olacağına kimse inanmıyordu.

231

yalsın dostu ve arkadaşı hariç, şuna buna rütbe ve para dağıtmakta iyiden iyiye hasislik göstermekle meşhurdu.

Demek oluyor ki, dilsiz bu son yolculuğu sırasında Çara çok önemli bir hizmette bulunmuştu...

Tabi! bunu ancak o, Çar ve general Menşikof bilebilirlerdi. Onlarla birlikte gitmiş olan diğer bir muhafızı» da geri dönmemesi, nihayet Çar ile generalin atlarını kaybetmiş bulunmaları, yolculuk sırasında olağan üstü bir şeyler geçmiş olduğuna en büyük bir delildir. Banun ne olduğunu ne Çardan, ne de general Menşikof-tan, ne de dilsizden öğrenebilirdi.

Menşikof Çarı Kremlin sarayına bıraktıktan sonra Konağına döndü ve orada Katerina tarafından karşılandı. Katerina ona her zamandan çok daha güzel görünmüştü. Ev baştan başa boyanmış, âdeta yepyeni bir hale sokulmuştu. Yeni eşyalarla da süslenmişti. Evde temiz yüzlü, temiz kıyafetli bir iki hizmetçi de gözüne çarptı.

Katerina:

— Fakat nerede kaldınız? dedi. m dönecektiniz? Çok merak ettim.

— Başımıza olmayacak işler geldi. Bu yüzden de Çar yolculuğu uzattı.

— Döndü mü?.

— Bir saat önce döndük...

— Başınıza ne geldi?

— Haydutların eline düştük.

— Neler söylüyorsunuz?

— Hiç sorma Katerina! Haydutların elinden canı- zorlukla kurtardık diyebilirim. Sana anlatırım, hemen yıkanmağa ihtiyacım var...

— Emredersiniz!.

— Biliyorsu ki sana ancak rica edebilirim.

— Hayır! Her zaman emir edebilirsiniz...

Çar bu akşam gelecek. Senin sofranı senin ye-

Hani bir hafta son-

ısı

meklerini ve mezelerini, senin güzelliğini bütün yol boyunca sayıkladı durdu. Öyle berbat yemekler yemek öyle kötü şaraplar içmek zorunda kaldık ki, mideleri-miz berbat oldu. Az kalsın Türkler gibi şarap içmemeğe yemin edecektik.

— Türkler şarap içmezler mi?

— İçmezler ya.. Domuz eti de yemezler.

— Neden?.

— Dinleri bunu yasak etmiş onlara..

— Bunu bilmiyordum.

Bir saniye kadar düşündükten sonra ilâve etti:

— Kremlin kitaplığında Türkler hakkında bir eser buldum. Fakat bunu henüz okumağa başlayamadım.

— Onlar hakkında enteresan şeyler öğreneceksin!. Çok yaman insanlardır. Aynı zamanda da çok korkusuz kimseler... Bir zamanlar Avrupaya hemen hemen hâkim oluyorlardı.

— Ya şimdi?

— Şimdiki halde eski kudretlerinden büyük kısmını kaybetmiş bulunuyorlar. Ama yine de her zaman için tehlikeli olabilirler. Bereket versin ki bütün Hris-tiyan devletler aleyhlerinde birleştiler. Bir takım kötü hükümdarlar da birbirini takip etti de duraladılar..

— Onların tarihlerini okuyup öğreneceğim...

— Çar her zaman okur... Ve bütün gayesi Türkleri bir savaşta yenmek, İstanbulu ve Boğazları ele geçirmek, Rusyaya Karadeniz yolunu açmaktır. Böyle bir savaşa girdiği takdirde bütün Hristiyan devletlerinin ve Papanın da var kuvvetleri ile kendisini destekliyece-ğine inanıyor. Hele şu İsveçlilerle kozumuzu paylaşalım; ondan sonra Türklere döneceğiz. .

— Anlıyorum...

— Ne ise, bunları bırakalım da bu geceki ziyafete dönelim. İyi bir çalgı da lâzım.

333

Siz merak etmeyin! Ben her şeyi hazırladım.

— Bundan zerre kadar şüphem yoktur Katerina! a birşey daha söyleyeyim mi?

- Buyurun!.
- Bilmem ki nasıl diyeyim. Çok, nemde pek çok güzelleşmiş buldum seni...
- Sahi mi?
- Yemin ederim.

— Bende bir değişiklik olamaz..

Mensikof o anda Katerinaya sarılmak için çok büyük bir istek duydu.

,Ama buna cesaret edemiyordu. Çar'm sözlerini hatırladı.

Çar ona açıkça Katerinayı kendisine bırakmasını emretmemiş mi idi?

Bu güzel varlığa dokunamazdı. Katerina da onun gözlerinden içinden geçirdiklerini okumuştı sanki... Dudaklarında garip bir gülümseme belirdi ve ona ilk defa büyük bir samimiyet ifade eden bir bakışla baktı:

- Haydi Aleksî!. Suyun hazırlanmış olacak! Git yıkan da üzerindeki iki haftalık kirleri at!..

General içini çekerek gözlerini yere indirdi. Sonra nefes gibi yavaş bir sesle:

- Yıkanmama yardım eder misin Katerina? Diye

sordu.

Katerina ona baktı. Bir dakika kadar süren bir sessizlik oldu. Sonra o da hafif bir sesle karşılık verdi:

- Olur Aleksî!.

- Ah çok teşekkür ederim. Ne kadar güzel olduğu-Qü biliyor musun?

Sakin ol Aleksî!.

- Ah, ah!. Senin yanında sakın olabilmeğe ^ var mı? En büyük abdallığı ne vakit yaptım biliyor musun Katerina?.

__?!

- Seninle hemen evlenecektim..

- Ama bu da faydasız olurdu. Çar evlensem de seni yine de elimden alırdı..

- Haydi Aleksî, su hazır.. Soğumasın!. Beraberce banyo dairesine girdiler.

ONALTINCI KISIM

O akşam Çar geldiği zaman bir hayli düşünceli görünüyordu. Halbuki Mensikof ile Katerina pek neşeli ve mes'ud görünüyorlardı. Çar Deli Petro'yu böyle sevinçle karşıladılar. Onu, hazırlanan muhteşem sofranın şeref yerine oturtular.

Ama hemen de Çar'ın düşünceli ve neşesiz halini far kettiler.

Katerina bunu sormağa cesaret edemiyordu. Fakat General Mensikof dayanamadı:

- Bir şeye canınız sıkılmış galiba Çarım!. Dedi! . Sizi sabahleyin çok neşeli bırakmıştım. Birşey mi oldu?

Çar başını salladı:

- Evet!.

- Bunun ne olduğunu öğrenebilir miyiz?

- İhanet!.

Çar'ın sesi sert ve acı çıkmıştı. Ve bu ses Generalin de, Katerinanun da üzerlerin de birdenbire çok kuvvetli bir tesir yaratmıştı.

Bir an için bakiştılar. Yüzleri hafifçe solmuştu.

236

- Evet ihanet!. Bir insan, en yakınlarından ihanet görecekt olursa bu dünyada yaşamak neye yarar?

Katerina gözlerini yere indirmişti. Hissettiği heye-canı bu şekilde gizlemeğe çalışıyordu. General Mensi-kof ise şimdi daha da telâşlı görünüyordu.

Çar acaba ne demek istiyordu?

Yoksa onun konağında bir casus mu vardı?

Burada Katerina ile işlemiş oldukları günahı hemen sezmışler ve bunu Çar'a ulaştırmanın yolunu rau bulmuşlardı?.

Çar bundan mı bahsediyordu? Halbuki bu işi o kadar gizli bir şekilde yapmışlardı ki!.

Konakta bulunanlardan hiçbirinin bunu sezebilme sine imkân yoktu.

General Mensikof ayrıca Çar'm yaptığı tenbihleri de hatırlamıştı. Çar, Katerinayı tamamiyle kendisine bırakmasını en açık bir şekilde istemişti. Onlar ise ilk defa bu emrin dışına çıkmış bulunuyorlardı.

Evet, Çarla aynı kadınla düşüp kalkmaları bir çok defalar tekrar etmişti. Ama Çar ilk defa olarak Katerina için bu kaideyi bozmuştu.

Tabii inkâr edecekti. Katerina da aynı şekilde davranacaktı. Fakat Çar buna inanacak mı idi?

Bundan şüphe etmeğe başlamıştı.

Çünkü Çarı iyi tanırdı.

Eğer birdenbire kızacak olursa, onu sakinleştirmeğe imkân bulunmayacaktı. Çarın bir defa kafası kızdı mı, gözü birşey görmezdi.

Yutkunarak sordu :

— Öyle çabuk tahminler vermeyiniz Çarım.. Belki de size bu haberi ulaştıranlar mübalâğa yapmışlar, ht tâ düpedüz yalan söylemişlerdir. Sizin bütün yakın*

ı sizi o kadar severler ki.. Bazı insanlar ise, tahmin ettikleri, hayâllerinden geçirdikleri birşeyi size hakikat olarak ulaştırırlar. Kuvvetle umuyorum ki sizi üzen şey jakikat olmaktan çok uzaktır.

— Hayır Aleks! Dediğin gibi değil.. Bir tahmini değil, hakikati söylüyorum. Apaçık, inkâr edilemez bir ihanet karşısındayım.

Sonra Katerina'ya döndü:

— Bana votka koy Katerina!

Katerina'nın elleri o kadar titriyordu ki, az kalsın votkayı masaya dökecekti. Çar bunu bir hamlede içti.

Şimdi sesini biraz daha yükseltmişti:

— Kime itimat edebileceğimi, kime güveneceğimi bilemiyorum. Böyle bir ihanete uğramam yine benim suçum yüzünden oldu. Bunu da biliyorum. Kabahat bende..

— ?!..

— Düşünün bir defa evlenmeyi düşündüğüm bir kadından bile böyle bir ihanet mi görecektim? Lâyık mıyım buna ben?

— ?!...

— Ne susuyorsunuz? Konuşsana Aleks! Cevap ver! feuna lââyık mıyım ben?.

Mensikof:

— Asla diye mırıldandı. Ben Çarımın herhangi bir ihanete uğramış olduğuna asla inanamıyorum.

— Hâlâ inanmıyor.. Hâlâ direniyor. Sana bu bir hakikattir diyorum. Bir hakikat! Anlıyor musun?

— Ne olduğunu bir açıklasınız?

— Evleniyormuş.. Anlıyor musun? Evleniyormuş.

— Kim?

— Kim olacak? O... An'dan bahsediyorum.. Başka kimden bahsedebilirim ki?

O zaman Mensikof da, Katerina da rahat bir nefes aldılar. General birdenbire canlandı:

I

:

— Fakat bu ne küstahlık? Kiminle evleniyormuş?

— Prusya elçisi ile!.

— Acaba doğru mu?

— Elbette doğru!.

— Buna hemen mâni olmalı!. Prusya elçisini hemen hudut dışı etmeli!.

— Yok, bu kadar küçülemem.

— An ile izin verirseniz ben konuşayım.

— Ne konuşacaksınız?.

— Ona yapmak istediği şeyin ne derece tehlikeli olduğunu anlatayım.

— Hayır, istemiyorum.

— Fakat bu hiyaneti onun yanında kâr mı bırakacaksınız?.

— Ne yapayım?.

— Bir defa kendisine verdiğiniz hediyeleri iade etsin!

— Biz zevkimizi tatmin için kadınlara verdiğimiz paraları geri almayız...

— Ona şimdiye kadar bir servet verdiniz..

— Biliyorum...

— Ah kadınlara karşı göstermiş olduğunuz bu cömertliği bize de gösterseniz...

— Ne ise bundan bahsetmiyelim! Katerina, bak

kadehim boş!. Mensikof:

— Haydi, Çarımın şerefine içelim, dedi. Göster kendini Katerina!. Çarımızın kederini dağıt!. Bu iş sana düşüyor.

Katerina bu sefer doldurduğu kadehi Çar'm dudaklarına uzattı. Çar da onu bir hamlede kucağına Ç* ti.

Votkayı içtikten sonra güzel metresinin dudakların-dan uzun uzun öptü.

Sonra generale döndü:

— Emredersiniz!.

ONYEPTNCI KISIM

ÇAR evde tam iki gün kaldı. Hiç dışarıya çıkmadı. Hemen hemen devamlı bir şekilde içti. Katerina da içkiye çok dayamlı olduğunu isbat etmişti. Menşikof kaç defa sızıp yere yuvarlandığı halde o hâlâ tahammül gösteriyordu. Ve Çar, onun bu tahammülünü çok takdir ediyordu.

Katerinaya şöyle dedi:

— Sen, tam benim aradığım kadınsın Katerina! İyi ki seni buldum. Ve seni bir daha da kolay kolay kimseye kaptırmam!.

Ve bir an için tereddüt gösterdikten sonra ilâve etti.

— Bak, sana şunu da haber vereyim. Eğer günün birinde benden kaçmak, uzaklaşmak isteyecek olursan seni vurdururum!. Bundan hiç şüphen olmasın!.

Katerina şaşırıldı:

— Sizden neden kaçayım Çar'ım?

— An'm bana oynadığı oyundan sonra kadınlara güvenim kalmadı..

— Evet, o kadının yaptığı hakikaten kötü bir şey!. Fakat ben size bütün ruhumla bağlıyım!.

— .An da böyle konuşuyordu. O da bana bütün üe bağlı olduğunu söylüyordu. Fakat sonra en ihaneti yaptı.

— Ne yazık ki, size yüreğimi olduğu gibi açamıyo, rum. Size hakikati olduğu gibi söyleyemiyorum. Size olan bağlılığımı ancak zaman gösterecektir.

Çar üçüncü günü Kremline dönmüştü. Birçok işieî birikmişti. Bunlarla meşgul olurken beklediği haberi de aldı:

An bir gün önce Prusya elçisi üe evlenmişti. Bu haberi aldıktan az sonra yanına gelen Saray Nazırı ona çok garip gelen bir söz söyledi:

— Prusya elçisi gelmiş, tarafınızdan kabul edilmek istiyor...

— Ya! Pekâlâ, onu hemen içeri al!.

Prusya elçisi iki dakika sonra Çar'ın huzurunda idi. Çar onu soğuk bir tavırla karşıladı ve oturacak yer gösterdi.

Arkasından sevgilisini elinden alan bu yabancının konuşmasını bekledi. Elçi:

— Sizi rahatsız ettiğimden dolayı müteessirim, dedi. Fakat buraya sizin de teveccühünüzü kazanmış bulunan karım An'ın bir ricasını söylemek için geldim.

— Ya! Ne imiş bu ricası?

— Kardeşi Moskova'ya gelmiş. Ona bir iş vermenizi rica ediyor. Tabî bir iş... Kendisinin hizmetinden ve sadakatinden emin olabilirsiniz!.

— Bunu An mı istiyor?.

— Evet! Kendisini kırmıyacağınızdan emin bulunu yor. Lûtfunuzu bekliyor.

Çar bir an için düşündü. Edepsizliğin, küstahlığa bu derecesi onu fena halde kızdırmıştı. Ama kızgınlığını belli etmedi:

Bu, fazla bir istek değil mi? dedi. Sen Moskova- yabancısı değilsin! An Monsun ne kadar zamandan-fcri peşinde olduğunu da biliyordum. An zenginleştikçe oau elde etmek için gayretlerini daha da arttırdın, halbuki ben An'ı kendime karı yapmak için hazırlıyordum. q jse beni sadece yolmağa bakıyordu. Sonunda sen onu Kandırdın ve kendisi ile evlendin. Öyle olsun!.

Bu derece haysiyetsiz bir kadınla evlenmemiş olduğum için pek memnunum. Fakat doğrusu onun bana bu Dyunu oynadıktan sonra bir de kardeşine iş istemek için seni bana gönderecek kadar yüz­süz olduğunu tahmin etmemiştim. Ne sen, ne de o, sakın bana bir daha görünmeyiniz!.

Prusya elçisi korku içinde doğruldu ve Çar'ın huzurundan hemen çıktı.

O akşam Çar yeniden Katerinanın yanına geldiği zaman bunu anlattı. Bu olay, onu son derece üzmüş bulunuyordu. Dünya kadar içti; fakat bir türlü sakinleşe-medi. Ancak geceyi güzel metresinin yanında geçirdikten sonra ertesi sabah biraz sakinleşti.

Evden çıkarken Katerinaya döndü:

— Sende birşey var; fakat bunun ne olduğunu anlı-yamıyorum Katerina! Yoksa bana büyü mü yaptın?

Katerina şaşırıldı:

— Büyü mü?

— Evet!. O şeytanlarla ortak değirmencilerden biri-ae bir büyü mü yaptırdın?.

— Fakat bunu neden yaptırayım?

— Bilmem ki... Her geçen gün sana bir kat daha bağlanıyorum. Bir erkek bir kadınla dünyanın en güzel kadını bile olsa beş on defa yattıktan sonra bıkar. Ona doyar... Halbuki ben sana bir türlü doyamıyorum. Buğdan ayrılır ayrılmaz, ayaklarım hemen geri dönmek,

yeniden senin yanına gitmek istiyor. Her geçen gün sana karşı susuzluğum daha da artıyor.

— Bu bana ancak şeref verir Çarım! Fakat yemin ederim ki, ortada bir büyü falan yok...

— Peki ya nedir sendeki bu sır?

— Belki size olan aşkıml!
— Beni sahiden seviyor musun Katerina?..
— Bütün ruhumla!
— Ben de seni seviyorum. Ama doğrusunu söyleyeyim, senin beni sevdiğine hâlâ inanamıyorum.
— Niçin Çarım?..
— Şu An Mons denilen kadının ihanetinden sonra kadınlara inancım kalmadı.
— Haklısınız! Şüphede haklısınız! Ve ben şimdiki halde hakikati size ispat etmeğe muktedir değilim... Fakat yıllar her şeyi ortaya koyacak Çarım. Beni bir paçavra gibi attığınız gün de sizi sevmekte, sizin için dua etmekte devam edeceğim... Ve siz bunu belki bir gün öğreneceksiniz!..
— Seni hiçbir zaman yanımdan uzaklaştıracak değilim... Yalnız şunu peşin olarak söylemek isterim. Eğer günün birinde sen de An gibi bana ihanet etmeğe kalkarsan, bir başkasiyle evlenecek olursan, asla canım kurtarabileceğini umma! Evleneceğin adam Aleks bile olsa ikini de elimle öldüreğim. Yemin ediyorum. Hem de mukaddes haç üzerine yemin ediyorum. Anlıyor musun?
Katerinanın gözleri yaşarmıştı:
— Anlıyorum Çarım! Bana bu sözleri söylediniz ya, artık rahat rahat ölebilirim. Çünkü bana saadetlerin en büyüğünü, en erişilmez olanını tattırdınız!..
Çar sevgilisini o zaman tekrar kavradı. Uzun uzun öptü..
Ve ondan sonra sokağa çıktı.
Güzel Katerina yarım saat sonra basma fcüyük si
Z4Ü
h bir şal alarak evinden çıktı. Doğruca kiliseye gitti. r mum alarak yaktı. Ve Hezreti Meryem tasviri önünde dua etmeğe başladı.
Kilise تنها idi. Ve ağır ağır yanma yaklaşan ayak seslerini duymıyacak kadar kendisinden geçmişti.
Bir taraftan dua ederken, bir taraftan da gözlerinden yaşlar sızıyordu.
Böyle yere diz çökmüş olarak kucağında Hazreti İsa'yı tutan Hazreti Meryem tasviri önünde ne kadar kaldığını bilmiyordu.
Ancak yanında birinin daha dimdik ayakta durmakta olduğunu hissedince ürpererek doğruldu. Döndü baktı: Papas Gluk... Papaz, o ağır ve dokunaklı sesiyle:
— Nasılsın Marta? diye sordu. Ne kadar zamandan beri bana hiç gelmedin!
Katerina cevap verdi:
— Adımın Katerina olduğunu unuttun mu?
— Sen benim için hep Martasın! O genç, insanı çıldırtacak kadar güzel, ürkek bakışlı Marta!..
— Ben şimdi Katerinayım!..
— Evet, biliyorum. Benden uzaksın ama, seni adım adım takip ediyorum.
— Öyle mi?..
— Çok hızlı yükseldin! Çok hızlı yükseliyorsun! Bütün Moskova halkı senin, Çarın gözdesi olduğunu biliyor. Çarı kendine iyice bağlamışsın!..
— Orası belli değil!..
— Çar haklı! Senin güzellik hazinelerin bu yan vah-Şi insanların başlarını elbette döndürecek. Fakat niçin Alıyordun dua ederken Marta?..
— Günah üstüne günah işliyorum da...
— Sen o kadar güzelsin ki, günah işlemiş olamaz* S!n. Ancak başka erkekler seni görünce günah işlerler.
244
Kendilerini tutamazlar.. Sen Hazreti Meryem kadav masumsun! Sen ebedî masumsun Katerina!..
Katerina hemen cevap vermedi. Hazreti Meryem -in tasvirine bir müddet baktı. Sonra nefes kadar hafif bir sesle:
— Bir bakıma Hazreti Meryeme benzemiyor da değilim, dedi.
— Ne bakımdan?
— Benim de karnımda bir çocuk var da...
— Çardan mı?..
— Evet!..
— Çar bunu biliyor mu?
— Hayır!..
— Buna şaşmamak gerekir...
— Ne yapayım? Bu sırrı kimseye açamıyorum. Bana bir yol gösterin..
— Allahm istediği olur...
— Bu sırrı Çara açayım mı? Papaz Gluk hemen cevap vermedi:

- Düşünmek lâzım Marta! dedi. Bir kraldan çocuk sahibi olmak çok tehlikeli bir şeydir.
- Bunu ben de biliyorum. Onun için de kimseye açmak cesaretini gösteremedim.
- Çar sana inanır mı?
- Onu da bilemiyorum. Son zamanlarda kadınlara hiç inanmıyor.
- Fena! Şantaj yapıyorsun sanarak, kızabilir.
- Beni de korkutan bu...
- Bu çocuğu düşürmelisin Marta! En iyisi bu... Bu işte usta kadınlar vardır. Şimdi paran da olduğuna için rahatça bu çocuktan kurtulabilirsin!.
- Yok, hayır! Doğacak çocuk Çarın olduğu kadar benim de.. Ona her halde kıyamam. Çocuğumun kaatili olmağa razı değilim!.
- Öyle ise kaç Marta! Daha doğrusu kaçalı
- Kaçmak mı?
- Evet! Bu vahşi insanlarda merhamet, insanlık denilen şey yoktur.
- Çar, belki de yerine geçecek bir çocuğun karnında olduğunu hissettiği takdirde hiç acımadan kelleni uçurabilir...
- Beni korkutuyorsun!.
- Onun için tek çaren kaçmaktır..
- Nereye kaçabilirim ki?
- Sana ben rehberlik yaparım Prusyaya kaçarsın.
- Prusya çok uzak!.
- Bunun zararı yok... Aşılmanın uzaklık yoktur. Bir defa Prusyaya vardık mı, ne yapacağımızı biliyorum.
- Ne yaparsın?.
- Doğruca Rusya elçisini görürüz. Ona Çarın çocuğuna gebe olduğunu söyleriz. Bu sırrı saklamak için çok büyük bir para alırız.
- Çara şantaj yapmak olur bu...
- Ne çıkar bundan? Alacağımız para ile ömrümüzün sonuna kadar rahat rahat yaşarsın.
- Yok hayır! Bunu kabul edemem.. Çara şantaj yapamam.
- Neden?.
- Ona bir kadın daha yaptı bunu.. Ben de onun gibi olamam!.
- Çocukça bir düşünce bu Marta! Ölmek mi istiyorsun?.
- Bana Katerina de... Ben de sana Vladimir diyeceğim!.
- Ne çabuk Ruslaştın?.
- Benim ne kadar fakir ve sefil bir ailenin çocuğu olduğumu biliyorsun! Burada ise saraylara giriyorum. Bir Çarın yakını oldum. Onun metresiyim. Bana karşı kadar iyi davranıyor ki, kendisine ihanet edemem!
- 246
- Ama karnında onun çocuğunu taşıdığını öğreni lir öğrenilmez ondan nasıl bir karşılık göreceğini biliyor musun?
- Ne yapalım? Kaderimde ne varsa o olur. Ben şimdiye kadar hep talihime güvendim. Zaten ondan başka güvenecek neyim var?.
- Müslümanlar gibi kadere inanmak doğru değildir. Eğer dediğimi yapacak olursan çok kazançlı çıkarsın!. Buradan hemen kaçman, uzaklaşman lâzım! Biraz cesaret! Hepsi bundan ibaret! Biraz cesaretli olursan her şey yoluna girer.
- Hayır, yapamam bunu!.
- Pekâlâ Marta! Çabuk karar veremiyorsun. Bunu anlıyorum. Fakat düşünecek vaktin var. Ben de kaçmamız için hazırlık yapayım. Eğer soğukkanlılıkla düşünecek olursan, ne kadar haklı olduğumu hemen anlarsın! Dediğim gibi kaçmaktan başka çare yok. Çarın sana güler yüz göstermesine inanma! Her şey bir dolaptır. Senin kadar güzel bir kadına her erkek güler yüz gösterir. Ama Çar, kamında çocuğunu taşıdığım öğrendiği anda hemen değişecektir.
- Saray sana bir anda düşman olacaktır. Ve seni sessiz sadasız yok etmeğe bakacaklardır. Bunu yapabilirler de.. He mde kolayca... Ve bir defa pençelerine, insaftı;; pençelerine düşecek olursan seni hiçbir kuvvet kurtaramaz.
- Belki de haklısın! Bunu kabul ediyorum. Fakat.
- Belki değil, mutlaka haklıyım... O zaman seni kimse kurtaramaz. Pişman olacaksın! Fakat ne yazık ki pişman olman bir fayda vermez.
- Aklımı çok karıştırdın Vladimir!. Düşünmem lâzım..

— Bunu ben de söyledim. Düşün! Henüz vaktimiz var... Yalnız bu sırrı hiç kimseye hiç bir şekilde söylememelisin!.

247

— Ben gidiyorum!.

— Benim evime gelmiyecek misin?

Seni orada bekliyorum! O kadar göreceğim geldi ki ai Marta!.

— Bana hâlâ Marta diyorsun!.

— Peki Katerina diyeyim! Gelir misin evime?.

— Gelemem!.

— Öyle ise yarın sabah bekleyeyim!.

— Ne zaman geleceğimi bilmiyorum.

— Öbür gün gel Katerina! Ben iki gün içinde bütün hazırlıkları yaparım. Sağlam bir araba hazırlatırım. Sakalımı da keser, kıyafetimi değiştiririm. Beni kimse tanımaz. Rahatça kaçarız bu pis memleketten!.

— Kararımı sana bildiririm.

— Ne zaman?.

— Bilmiyorum, hiçbir şey bilmiyorum!.

— Ne olur birşey söyle!.

— Söyleyemem!.

Katerina ağır ağır kiliseden çıktı. Papaz Gluk onu kapıya kadar geçirdi. Ondandır bir vaad almak için durmadan dil döküyordu.

Fakat genç kadından bir cevap alamadı. Katerina evine döndüğü zaman kâhya Nikola onu kapıda karşıladı:

— Nerede idiniz efendimiz? Her tarafta sizi aradım.

— Kilisede idim.

— Bu hiç aklıma gelmemişti.

— Ne var?

— Haşmetli Çar sizi istiyorlarmış. Dilsizi göndermiş

— Nerede?.

İçeride bekliyor efendim... Ben arabayı hazırla-

Geleli çok oldu mu? Yarım saatten fazla...

248

Katerina herkes gibi Çann bu dilsiz, fakat cin gbi zeki ve yakışıklı muhafızını tanıyordu. Çar ona, hudut-suz bir serbestlik tanımıştı. Yanında kim olursa olsun istediği zaman yanına girebilirdi. En mahrem toplantılarında serbestçe bulunurdu. Çar devletin sırlarının açıkça konuşulup tartışıldığı mahrem toplantılar yaptığı zaman da içeride yalnız dilsiz bulunurdu. Onun ya-nmda herşey serbestçe konuşulabilirdi.

Yine Çar kıymet verdiği bir kimseyi davet ettiği zaman mutlaka dilsizi ona gönderirdi.

Dilsiz Çar konuşurken dudaklarına bakar ve dudaklarının kıpırdanışlarından kimi istediğini hemen anlar ve emrini yerine getirirdi.

Katerina bir an tereddüt ettikten sonra:

— Pekâlâ! dedi. Hemen gidelim. Dilsizi çağır. Yarım saat sonra Katerina Kremlin sarayında Çarın yanında bulunuyordu.

Çar :

— Bu halin nedir? diye sordu. Sanki matemde imiş gibisin! Yüzün de soluk...

— Kilisede idim Çarım. Dilsiz gelmiş ve beni yarım saatten fazla beklemiş. Acele bir emriniz olduğunu düşünerek kıyafetimi değiştirmeden hemen buraya geldim de...

— Bense seni sadece özlemiştim. Demek rahatsız ettim...

— Hayır, katiyyen! Sizi görmek beni daha çok sevindirir...

— Yüzün neden solgun? Sonra nefes nefesesis?.

— Belki çabuk yürüdüm. Kremlin sarayının koridorları o kadar uzun ki...

— Hasta falan değilsin ya?

— Hayır, değilim!.

— Şimdi dinle beni Katerina! Sana son derece ciddî bir şey söyleyeceğim!.

249

— Sizi dinliyorum efendim.

— General Menşikof hakkında konuşacağım. Sen-onun serveti hakkında bir bilgi var mı?

Katerina şaşırmişti,

— Nasıl bir bilgim olabilir? diye sordu.

— Hani sana öğünmek için şu kadar zenginim, şu kadar param var diye bir şeyler söylemiş olabilir.. Katerina o zaman general Menşikof'un hakikaten indisine bir iki defa çeşitli vesilelerle zenginliğinden vhssetmiş bulunduğunu hatırladı. Çarın bu sevgili ge-ıralı hattâ ona açık açık aldığı rüşvetlerden, yaptığı ırgunlardan da bahsetmişti.

Fakat Çara bu bildiklerini anlatmayı doğru bulmadı:

— Hayır Çarım, dedi. Bana serveti hakkında bir-şey söylemedi.

Çar bir an kadar düşündükten sonra ağır ağır konuştu:

— Sana her şeyi söylemek isterim. Hani Aleksî ile başımıza gelmiş bulunan son işleri biliyorsun. Haydutlar tarafından kaçırılmamızdan bahsediyorum.

— Biliyorum Çarım.

— İşte haydutların reisi Menşikof'u tanıır tanımaz, onun büyük bir vurguncu olduğundan, beni yıllardan beri insafsızca soyup durmakta bulunduğundan bahsetti. Bu sözleri o kadar açık söylüyordu ki, içime bir kurt düştü.

— Haydutların sözlerine inanmak doğru değildir Çarım... Onlar hep yalan söylerler...

— Evet Katerina! Sen çok saf bir insan olduğun ve Rusları iyi tanımadığın için böyle düşünmekte haklı olabilirsin. Halbuki hakikat hiç de böyle değildir. Ruslar her şeyden çok menfaatlerini severler. Sonra da doymak nedir bilmezler. Müthiş aç gözlüdürler. Menfaatleri uğrunda en sevdiklerini satarlar...

250

Ne diyordum, haydutlar Aleksîye devleti ve orduyu soymakta olduğunu söyleyince, bu bana fena dokun, du. Zaten haydutların ellerinde hep ordu malı tüfekler vardı. Kışlaların ve silâh depolarının sık sık soyulmakta olması, beni ödetenberi düşündürüp duruyordu, işte döner dönmez hemen bir tahkikat açtırdım. Bu sabah bana gelen raporlar, Aleksîyi en ağır şekilde suçlayacak gibi..

Katerina heyecanlandı:

— Buna imkân yok Çarım:

— Var... Zaten kendisi de suçunu itiraf etti. Daha üç ay önce Prusyadan satın aldığımız bin tüfekten yarısını haydutlara satmış olduğunu itiraf etti.

— Nasıl olur? Buna inanmak mümkün mü?

— Hem de suçunu pervasızca itiraf etmiş, tşin tahkikatına memur ettiğim hâkime hattâ bir çeşit gurur satarak söylemiş bu sözleri!.

— Müthiş bir şey!

— Hâkim o zaman bunun cezasının idam olabileceğini söyleyince ona ne demiş biliyor musun?

— Ne demiş efendim?

— Aynen şöyle demiş: «Çar her suiistimal yapan, her rüşvet alan adamı asmağa kalkışacak olursa Rusya'da tek başına kalır!»

— Korkunç bir söz!

— Belki de yarısı hakikat... Buna bir kat daha kızdım

— General ile siz bizzat görüşmediniz mi?

— Hayır! Buna ne lüzum var? Böyle bir konuşmaya lüzum görmedim.

— Şimdi nerede?

— Tabîî tevkif edildi. Şu anda ele vermiş olduğu suç ortakları da birer birer yakalanıyorlar...

— Müthiş birşey!

251

— Aleksî'yi ne kadar sevdiğimi biliyorsun Katerina! jat onu ne kadar seversem seveyim; Rusya'yı ondan biraz daha fazla sevmeğe mecburum.

.— General Menşikof'u fazlasiyle sevdiğinize göre, hattâ sevmesenez bile general olduğuna göre, her halde iyi bir maaş almalıdır. Hali vakti de yerinde... Böyle iken neden suiistimal yapsın?

— Doymaz bir adamdır da ondan... Dünyanın maaşını alıyor. Ben de bunun dışında ona her ay maaşının birkaç misli tutarında bir para ödüyorum. Buna rağmen doyuramadım onu...

.— Affedersiniz Çarım, elbette doğru söylüyorsunuz. Fakat ben buna bir türlü inanamıyorum. Böyle bir şey olamaz. General Menşikof bunları yapamaz. Kendisini pek; çok kimselerin kıskanmakta olacağını tahmin ederim. Bunun sonunda, böyle bir fırsattan faydalanarak kendisine iftira edilmiş olması da çok muhtemeldir.

— Hayır! Sana itiraf etmiş diyorum.

— Kendisiyle görüştünüz mü?

— Görüşmedim.

— Keşke konuşsaydınız.

— Yok, bana karşı da edepsizlik göstermeğe kalkışır diye korkuyorum. O zaman ben de sinirlerime hâkim olamam. Belki kendisini hemen astırırım. Acele etmek de istemiyorum. Esasen seni çağırtmamın bir sebebi de budur. Benim yerime kendisiyle sen konuşacaksın.

— Ben mi?

— Evet, sen... O zaman ister istemez her şeyi söyleyecek. Olduğu gibi konuşacak... Hakikatleri söylemek zorunda kalacak. Sen de bana bildireceksin! Ona söyle, hâkime karşı bu şekilde davranmasın! Sonra başını hakikaten kurtaramaz...

~ Olur Çarım!

— Git, kendisiyle görüş! Sonra da buraya bana gel! konuştuklarınızı anlat!

— Başüstüne!

— Dilsiz seni zindana götürüp getirir...

— Emredersiniz Çarım!

Çar odada duran dilsiz döndü. Ona Katerina'yı gösterdikten sonra, teker teker heceledi:

— Zindanda! general Menşikof'la görüşecek. Beraber gidip geleceksiniz!

Bu sözleri söylerken elleriyle işaretler de yapıyordu

Dilsiz hemen anladığım bildiren bir işaret yaptı.

Berberce Çarın yanından çıktılar. Yine uzun koridorları geçerek alt kata indiler.

Herkes kendilerine yol veriyordu.

Başka bir binada bulunan zindana vardılar.

Zindancı dilsizi görünce hemen kapıyı açtı. Çarın gözbebeği olan dilsiz saygı ile yol verdi.

yKaterina zindancıya:

— Çarın emri üzerine general Menşikof ile görüşeceğim! dedi.

Zindancı:

— Başüstüne! Lütfen beni takip ediniz! Cevabını verdi.

Katerina beş dakika sonra generalin hapsedilmiş olduğu hücreye girmiş bulunuyordu.

General onu görünce heyecanla:

— Sen misin Katerina? diye sordu. Hattâ onu kucaklamak istedi. Fakat hücreye genç kadının arkasından dilsiz de girince, bundan vazgeçti.

Katerina ondan daha heyecanlı idi:

— Nedir bu hal? Seni burada mı görecektim?

— Başıma gelen işleri öğrendin tabii...

— Evet, az önce Çar anlattı. Ne kadar üzülüğümü bilemezsin!

Bu sözü söylerken gözlerinden sızan yaşları siliy°r' du.

Menşikof:

— Çar ne söyledi sana?

— Seni tevkif ettirdiğini, hâkime suçunu itiraf et- bulunduğunu söyledi. Bu, öyle bir şey ki doğrusu inanamıyorum.

— Başka ne dedi?

— Senin için hiç de iyi olmayan şeyler söyledi...

— Her ne söylemişse bana aynen tekrarla! Katerina o zaman Çarla konuştuklarını aynen tek rariadı.

Sözlerini bitirirken de sordu:

— Bütün bunlar yalan değil mi Aleksi? Sana iftira ediliyor değil mi? Hâkime bu sözleri mahsustan söyledin değil mi?

Derin bir düşünceye dalmış görünen Menşikof:

— Hayır, hepsi doğru! dedi.

— Doğru mu?

— Evet!

— Fakat neler söylüyorsun Aleksi?

— Hakikati söylüyorum .Zaten inkâr etsem de bir fayda vermiyecekti. Elde öyle reddedilmez vesikalar var ki... Bunları nasıl ele geçirdiklerini hâlâ anlıyamıyorum.

Hem biliyorsun ki sana bu işlerden daha önce de bahsetmiştim. Hâkime söylediğim söz de doğrudur. Bu memlekette suiistimal yapan, rüşvet alan kimseler Çarın emri ile asılacak olsalar, memlekette Çardan başka kimse kalmaz..

— Bunu söylemen hiç doğru olmamış!

— Beni sorguya çeken hâkim rüşvet almıyor mu sanıyorsun?
— Beni yalnız senin durumun ilgilendiriyor.
— Ben bunu Çara da söylemekten çekinmem!
— Yalvarırım böyle bir delilik yapma! Çarı hiçbir zaman bu derece kızgın görmemiştim. Bu davranışın hiçbir şekilde doğru değil...
— Bu işin içinde başka birşey var Katerina! Nedir?
— Çar pekâlâ benim elime fırsat geçirdikçe yapmaktan geri kalmadığımı bilmiyor değil.
— O haydutların sözlerinden şüphelendiğini söy. ledi.
— Masal bu... Hakikatle bir ilgisi de yok...
— Peki hakikat nedir Aleksi?
— Hakikat şudur ki, Çar beni senden kıskanıyor.. Aramızda, eskiden bile geçmiş olsa, yakınlığı biliyor. Bunun için beni feda ediyor.
Katerina şaşırmişti. Doğrusu o, eski âşıkmdan böy-le bir söz beklemiyordu :
— Buna ben mi sebep oldum? diye mırıldandı.
— Evet ama, senin bunda hiçbir suçun yok. Çar benim rüşvet aldığımı da, zaman zaman vurgunlar yaptığı-mı da pekâlâ biliyordu.
Bunları sanki yeni öğrenmiş gibi davranması bunu göstermiyor mu?
Hem dediğim gibi, Rusya'da rüşvet almayan memur, vali, general var mı? Çar bunların hepsini ipe göndermek istiycek olsa, Rusya'da tek adam kalmaz.
— Bu hiç aklıma gelmemişti. Keşke Moskova'ya hiç gelmeseydim.
— Bundan dolayı kendini yemene sebep yok Katerina! Sana söylemiştim. Bunda senin hiçbir suçun yok!
— Sen öyle konuşuyorsun ama, ben kendimi asla affedemem... Bu durumda bana yapacak tek şey kalıyor.
— Nedir?
— Çekilip gitmek! Rusya'dan uzaklaşmak!
Bu sözleri söylerken papaz Gluk'un kendisine yapmış olduğu teklifi hatırlamıştı. Menşikof:
— Olmaz! diye itiraz etti. Bunu hatırlıyordun.
— Şimdi sen gidecek olursan Çar buna benim sebep Iduğumu hemen anlar.
— Nereden anlayacak?
— Anlar, Katerina, anlar! Onun o budala haline ba-p sakın aldanmamalısın! Son derece zekidir. Ve dediğim gibi olup bitenleri en kısa zamanda ve hemen anlar. İşte o zaman kendimi hakikaten ipten kurtaramam.
Çünkü Çarın sana karşı ilgisi çok fazla... Şimdiye Kadar hiçbir kadına göstermediği ilgiyi sana gösteriyor. Sonra bir şey daha var...
— Nedir?
— Ben Çarın yanında iken, Çarın gözünde ve arkadaşı iken herkes bana karşı sonsuz bir itibar ve dalkavukluk gösterirdi. Şimdi ise onun gözünden düşer düşmez herkes bana bir anda düşman kesildi. Hâkim beni sorguya çekerken bunca ilgimi ve yardımımı gören kimselerin aleyhimde nasıl şahitlik ettiklerini görseydin, sen de benim gibi ağlardın.
Anladım ki beni kurtarabilecek tek insan yine de sensin Katerina!
— Ne yapabilirim?
— Yapacağın şey gayet basit... Çardan beni affetmesini isteyeceksin! Tabî bunun için en uygun zamanı bulup seçmek senin zekâna kalmış bir şey... öyle anlar vardır ki, erkekler o anlarda sevdikleri kadınların her istediklerini yerine getirmekten geri kalmazlar. İşte bu anı sen bulacaksın. Ve dediğim gibi Çardan beni affetmesini isteyeceksin. .Ağzından bir defa söz çıkacak olsa, kurtuldum demektir. Çünkü Petro bir defa ağzından çıkan sözü mutlaka yerine getirir. Benim için bunu yaparsın değil mi Katerina?
— Senin için yapmayacağım şey yoktur.
— Bilmem ki bu fırsatı bulabilecek miyim?
— Elbet bulursun. Böyle şeyler söyleyerek tek ümi- kırma Katerina! Şimdilik acele etme! Eğer bunu hemen söyleyecek olursan, bana kızgın olan Çar kabu\ etmez.. Rusya'da her şey gibi mahkemeler de çok ua-^ sürer.
Aradan birkaç ay geçsin... Bu müddet içinde hattâ Çara benden mümkün olduğu kadar az bahsetmeğe çalış. Çar aramızda bir münasebet olmadığını, senin benimle zerre kadar ilgilenmediğine inanmalı. Sonra bir gün birdenbire beni hatırlamış gibi ya-parsın. Ona beni affetmesini söylersin... Tabî münasip bir anda...
— Korkarım bu dediğini yapamayacağım Aleksi!
— Neden Katerine? Beni hiç mi sevmiyorsun?
— Seni sevdiğimi biliyorsun Aleksi! Fakat ben, bir kaç ay sonra sağ kalacağıma pek emin değilim de...

- Nereden çıkarıyorsun bu lâfları?
- Söylediğim şey apaçık bir hakikattir Aleksî?
- Niçin izah et!
- Çünkü, çünkü Çarın beni yaşatmayacağına inanıyorum.
- Neden, niçin?
- Bu sırrı sana açıklamamda bir mahzur yok.. Çünkü karnımda Çarın çocuğunu taşıyorum.
- Ne diyorsun Katerina?
- Şüphede idim. Fakat artık hiç şüphem kalmadı...
- Bu, hiç aklıma gelmemişti.
- Doğuracağım çocuk erkek olabilir... Saraylarda ise kralların, hükümdarların gayrimeşru çocuklara sahip olmaları hiç istenmez..
- Yemin ederim ki, doğru bir söz bu...
- Görüyorsun ki, yalnız sen değil, ben de acınacak bir durumdayım.
- Bu söylediğin söz yanlış değil Katerina! Fakat bundan, bu tehlikeden kurtulabilirsin de...
- Nasıl?

257

- Çocuğu aldırarak suretiyle... Dur bakalım, tamam! Nikola'ya söyle, eve Sofya'yı çağır. Onun elinden bu işler gelir. Yaşlı, fakat mesleğinde çok usta bir İcadındır. Bir iki defa benim çok işime yaramıştı. Biraz parayı fazlaca sever. Ama ağız da sıkı mı, sıkıdır. Kimse farkına varmaz...
- Bunu, yani çocuğumu aldırma ben de düşündüm. Ama sonunda bunu yapamayacağımı anladım. Bir defa büyük günah... Sonra bir ana öz çocuğunun nasıl ksatili olabilir?
- Ama Çar bir kadından çocuğu olmasına asla razı olamaz.. Hattâ An Mons ile evlenmeğe karar vermiş olduğu halde iki defa çocuğunu aldırdı. Birleşmelerinin kilise tarafından resmen takdis edilmeden bir çocuğu olamıya-cağını söylerdi.
- Görüyorsun ya, durumumu sen de ümitsiz buluyorsun. Onun için birkaç ay sonra hayatta kalabileceğimi hi çbir şekilde ummuyorum. Nasıl olsa karnım büyüyecek ve Çar işin farkına varacak .
- Varınca da senden çocuğunu düşürtmemi istiyec-cek.
- Ben de buna, çocuğumu öldürtmeye razı olamı-yacağrm için beni öldürtecek!
- Çocuk olma Katerina! Kendini bile bile ölüme mi atacaksın?

Katerina içini çekti :

İnsanlar kaderlerine hâkim olamazlar Aleksî! Ben, çocuğumun katili olmaktansa kendimi öldürmeyi tercih ederim! O çocuk Çarın olduğu kadar benim de ço-cuğumdur.

- Kendini bile bile ölüme mi atacaksın? Yalvarırım yapma bunu!
- Hem, kendisinden çocuğum olacağını Çar öğre-*iir de beni öldürecek olursa, o zaman senin iddiana göre Çar ile aranı açan kıskançlık sebebi de ortadan kal-

258

kar. Çar o zaman seni hemen affeder. Kendisiyle den dostluk kurarsınız. Benim adım da sadece bir ra olarak kalır aranızda...

- Böyle konuşma Katerina'. Sen yine benim ğimi yap! Çocukluğ u bırak!
- Hayır General! Kararım katidir. Hiç bir şekilde de değışmiyecektir. Ben artık gideyim... Evden sana göndermem için herhangi bir şey ister misin?
- Bana çamaşır, elbise, bir de yatak gönder, yeter! —Onları hemen gönderirim. Para ister misin?
- Sen, paralarımın nerede olduğunu bilmezsin. Çara söyle, Nikolanm da beni görmesine izin versin! Nikola gelirken bana beşyüz altın getirsin!
- Olur, söylerim!
- Ah şu hücreme yalnız gelmiş olmalı idin! Seni kucaklamak, benim için ne büyük bir saadet olacaktı. Fakat şu uğursuz dilsiz başımızda...
- Biricik dileğim, senin buradan bir an önce kur-tulmandır Aleksî!

Katerina, zindandan çıkarken, gözlerine biriken yaşları kurutuyordu. General Menşikofu bu halde görmek, kendisini f azlasiyle üzmüş bulunuyordu.

Çarın yanma geldiğ i zaman, Çar onun ağlamış olduğundan hemen farkına vardı:

- Ne o, ağladın mı? diye sordu.
- Evet, generali zindanda görmek bana dokundu.
- Hırsızlığının cezasını çeksin, ne diyor?
- Affınıza sığınıyor. Merhamet bekliyor sissden...
- Okadar büyük suçlar işlemiş ki, benden af ve merhamet beklemeğe asla hakkı yok...

— Nafile... İsteddiği kadar pişmanlık duysun! Onu en ağır şekilde cezalandıracağım. Bu, herkese bir ibret dersi olacak. Ben en yakınımı cezalandırdım mı, başkaları da ister istemez benden korkacaklar, çekineceklerdir. Artık devleti soymaktan kaçınacaklardır. Ne istedi senden?

259

— Elbise, çamaşır ve yatak istedi. Bir de kâhyası olanın kendisini ziyaretine izin vermenizi rica etti.

— Bu istediklerine izin vereceğim. Kabul ediyorum. Para istemedi mi?

— İsteddi. Nikola götürcekmış!

— Şimdi mahkeme kararı ile evine el konulmuş bulunuyor. Ben de bu evi sana veriyorum.

Uşaklarından istediklerini yanında alakoyabilirsin. İstediklerine yol verebilirsin!

— Yalvarırım Çarım! bu kararınızı geri aim!

— Neden?

— Generalin evine sahip olmak istemem!

— Bu evi o haine ben hediye etmiştim. Onu doyurmak için kendisine neler ve neler vermedim. Ama o, bir türlü doymak nedir bilmedi.

— Olsun Çarım! Yine de başkasının evine sahip olmak istemem. Hem ben fakir kimsesiz bir kadını. Bana ufak bir oda yetişir!

— Sen ne fakirsin, ne de kimsesiz! Sen benim sev-gilimsin! Hem de biricik sevgilim! Moskovadaki en güzel eve sahip olmak da hakkındır. Bir daha sakın benim isteklerime karşı gelme! Bu, beni hakikaten üzer ve kızdırır. Dediğim gibi ev senindir; o kadar...

Çar bu sözleri o kadar kesin bir eda ile söylemiş bulunuyordu ki Katerina itiraz etmek cesaretini gösteremedi.

Boynunu büktü:

— Madem ki öyle emir ediyorsunuz; dediğiniz gibi olsun!

Katerina eve döndüğü zaman son derece düşünceli idi. Üzgün ve ümitsizdi. İlk iş olarak Nikolaya generalin emirlerini bildirdi. Nikola da generalin istediklerini alarak zindana gitti.

Fakat aradan ki saat geçtikten sonra, bu sefer ya-*ünda iM subay olduğu halde döndü. Subaylar önce Ka-

26U

terinaya Çarın bir enirini bildirdiler. Çarın emri ile evi arayacaklardı. Tabii Katerina ses çıkaramazdı. Sonra da arama başladı. Nikola büyük bir korku içinde duvar-lardaki gizli dolapları, tavan aarsındaki sandıklan gög. terdi. Buralarda binlerce altın ortaya çıkarıldı. Kateri-na, hayatında hiçbir vakit bu kadar çok altını bir arada görmemişti. Onun için de kendisini şaşkınlıktan bir tür. lü alamıyordu.

Bulunan altınlar bir arabaya yükletildi. Subaylar generalin kâhyasını da beraberlerine alarak gittiler.

Çar o akşam eve erken gelmişti. Katerinaya ilk sözü de şu oldu:

— Sen bana Aleksiyi affetmemi söyledin. Halbuki kendisinin benden fazla serveti çıktı. Doğrusu onun beni ve halkı soymakta bir derece ileri gitmiş olduğunu asla ummamıştım. O, bu işte bütün tahminlerimi aşacak bir ustalık ve beceriklik göstermiş. Ama sahtekârlığı ve hırsızlığı işime yaramadı da diyemeyeceğim... Şu anda paraya çok ihtiyacım vardı. Bunu sağlamış oldu. Katerina hiç cevap vermedi. O gece Çar Deli Petro, her zamankinden çok daha neşeli görünüyordu. Fakat bu neşası hakikî değil, sahte bir neşeye benziyordu. Her zamankinden fazla içti. Ve hiç sarhoş olmadı.

Ertesi sabah uyandıkları zaman Çar, Katerinanın yüzünde renk namına birşey bulunmadığını farketti:

— Neyin var Katerina! Hasta mısın? diye sordu.

— Hayır!

— Yok, bir şeyin olmalı! Yüzünde bir damla kan

yok!

İşte o zaman Katerina birdenbire kararını verdi: Çara hakikati söyleyecekti. Ne olursa olsun, yapacağı bunu.

— Evet, rahatsızım, Çarım! diye cevap verdi.

— Dün de yüzün solgundu. Bugün Kremlin erel.--Orada benim Alman doktorum seni muayene e

261

— Buna lüzum yok Çarım.

— Neden?

— Çünkü hastalığımın ne olduğunu biliyorum.

— Nedir?

— Şey!... Karnımda aşkımızın mahsulünü taşıyorum. Mesele budur.

Bu söz, Çarın üstünde büyük bir tesir yaratmıştı. ö'fak bir sessizlik oldu.

Katerina devam etti:

— Bu haberin sizi memnun bırakmıyacağını biliyorum. Sizden bir çocuğu olmak, çok tehlikeli birşey.. Bunu da biliyorum. Siz buna ses çıkarmasanız bile, efc-rafinızdakiler bunu asla tasvip etmiyeceklerdir. Siz ko-ca bir Çarsınız. Ben ise sadece iltifatlarınıza nail olmuş, basit zavallı bir kadınam. Asaletten bir nasibim yok.. Hiç birşey ümit edemem. Halbuki sizin çocuğunuzu doğurabilecek bir kadının, her bakımdan başka bir kadın olması gerekir. Onunla evlenebileceğinizi, size denk, asil bir kadın. Ben, böyle olmaktan o kadar uzak bulunuyorum ki.. Onun için kendimde çocuğunuzun annesi olmak hakkını asla göremiyorum.

Çar dalgın dalgın düşünüyordu. Ufak bir sessizlik oldu.

Katerina, idam hükmünü bekleyen bir mahkûma benziyordu.

Nihayet Çarın kalın sesi duyuldu:

— Onu düşürmeyi düşünmedin mi?

— Düşündüm. Fakat kendimde bu cesareti bulamadım.

— Korkuyorsun ha?

— Hayır, hayır! Asla korkmuyorum. Kadınlar bu gibi işlerde erkeklerden çok daha cesurdular.

— O halde?

— Başka bir şey düşümdüm Çarım.

— Nedir?

— Karnımda taşıdığım çocuk, benim olduğu ^ dar sisin de çocuğunuzdur. Ben, sizden bir parça olan bu çocuğa nasıl dokunabilirim? Yok, buna hakkım yok,.

— ?;

— Böyle bir şeyin hayatıma mal olabileceğini de düşündüm Çarım. Fakat çocuğumun, çocuğumuzun katili olmaktansa, ölmeyi tercih ettim. İşte her şey bun-dan ibaret Çarım!

Katerina bu sözleri söyledikten sonra gözyaşlarını tutamadı. Ve ellerini yüzüne götürerek hüngür hüngür ağlamağa başladı.

Çar Deli Petro onun bu halini birkaç dakika seyrettikten sonra yumuşak bir sesle:

— öyle ağlama Katerina! dedi. Sana ağlamak hiç yakışmıyor. Ağlamayı istemiyorum.

— Elimde değil ki...

— Aklından bütün o kötü şeyleri çıkar. Karnında taşıdığın çocuğu, çocuğumuzu, aşkımızın mahsulünü inan ki şu anda ben de sevmeye başladım.

Katerina o zaman Çarın boynuna atıldı. Hâlâ ağlıyordu. Fakat bunlar sevinç gözyaşlarına benziyordu:

— Ona acı Çarım! Ben öleyim; fakat o ölmesin! Onu dünyaya getirdiğim gün beni cellâdına teslim edebilirsin!

— Haydi, haydi! Saçmalama!

— Benim gibi karnında babasız bir çocuk taşımış olan Hazreti Meryem adına yemin ederim ki kendi hayatıma zerre kadar kıymet verdiğim yoktur. Yalnız ona acı! Ona merhamet et!

— Bana sen daha çok lâzımsın Katerina! Sen de, çocuğun, çocuğumuz da yaşayacaksınız!

— Allahım! Buna inanabilir miyim? Yok? hayır! Ben asla bu kadar mesut olmağa lâıyk değilim!

— Sen, mesut olmağa lâıyksın Katerina! Ben sensiz ne yaparım? Değil mi ki bu cesareti gösterdin; g> bir kat daha girdin. Seni daha çok sevdim. Hem benim bu koca dünyada senden başka kimim var ki?

— Bana bu sözleri söyledin ya, yeter... Artık rahat rahat ölebilirim.

— Hayır Katerina! Ölümünden bahsetmene asla razı olamam! Gel bana!

İki sevgili tekrar birbirlerinin kollarına düştüler. Sanki birbirleri ile ilk defa buluşuyor, ilk defa sevişiyorlar gibi hırslı ve hareketli idiler.

Sevişmeleri bir saatten fazla sürdü.

Giderken Çar ona şu sözleri söyledi:

— Asla bir korkun ve tereddütün olmasın! Kimsenin lâfına da kulak asma! Sen benim biricik sevgilim-sin!

ONSEKİZİNCİ KISIM

I* STANBUL, payitaht olduktan sonra Osmanlı sarayında Baltacılık geniş bir kadro halinde yerleşti. Ve Topkapı Sarayı genişledikçe, Harem ve Enderun kalaba-lıklaştıkça baltacıların sayısı da artıyordu.

Sarayı muhafaza eden bölüğe Bostancı adı verilir. Bunların ödevleri Padişahı ve sarayı korumaktır. Bu bölük yeniçeri birliklerinden ayrı idi. Başlarına da Bos-tancıbaşı denirdi. Bunlar Padişahın şahsen katılmadıkları savaflara katılmazlardı. Bostancılar Padişahı ve İstanbuldan ayrılmazlardı.

Fakat Baltacılar silâhlı kimseler değildi. Bunların ödevleri kışın sarayları ısıtmak ve yaz kış saray mutbaklarında yakılan ateş için gerekli odunları getirtmek, kesmek ve stokları her zaman yeter derecede bulundurmaktır.

Bu ağır bir işti. Bilhassa kışları, koca sarayı »atabilmek bir mesele idi. Soba henüz icat edilmemişti.

Ve koca saray, her odada bulunan büyük şöminelere odunlar doldurularak ve bunlar devamlı bir şekilde yakılarak ısıtılırdı. Ayrıca sraya mahsus büyük mangallarda da kömür yakılırdı.

Baltacıların bir kısmına da Zülüflü baltacı denirdi ki bunlar daha çok hareme odun taşıyan gençlerdi. Baltacılar silâhsız olduklarından itibarlı sayılmazlardı. Bunlara sarayda hademe, uşak, hamal göziyle bakılırdı.

Fakat baltacıların arasından, zaman zaman çok nüfuzlu kimseler de yetişmiştir. Bunlardan tarihte mühim roller oynayan kimseler de çıkmıştır.

Nitekim sarayda Hürrem Sultanla Tarhan Sultan arasındaki kanlı rekabette bu Zülüflü baltacılara da bir rol düşmüştür.

Hürrem Sultan, gelini Turhan Sultanı öldürtmek istediği vakit, Turhan Sultanın tarafları olan ağalar, daha çabuk davranmışlar ve haremi basan Zülüflü baltacılardan biri, bir perde ipi ile Hürrem Sultanı boğarak bu ihtiyar kadının dört Padişah devri müddetince sürüp gitmiş olan saltanatına son vermişti.

Bazı Padişahların baltacılara hususî sevgileri olurdu. Bunlardan biri de deliliği ile şöhret kazanma bulunan Sultan İbrahimdi.

O kadar ki bir seferinde kışın Edirneye gitmiş, E-dirne sarayında yakılan odunları ısıtmıyor diye beğenmemiş, tâ İstanbul'dan Edirneye odun taşıtmıştı.

İşte günün birinde bu baltacılara Mehmet adında bir genç de çırak olarak alınmıştı.

Mehmet, cahil ve fakir bir gençti.

Fakat gayet zeki ve ihtiras sahibi idi.

Güçlü kuvvetli ve yakışıklı bir adamdı da... Eline baltayı aldı mı, saatlerce bırakmaz, en kalın ve sağlam ipeşe kütüklerini rahatça parçalar.

Onun için kısa zamanda sivrilmeğe muvaffak olmuştu. Kendisini sarayda herkese sevdirmişti.

Baltacı Mehmedin bir tek şeye merakı vardı:

Kadına!

Sarayda izinli olarak çıktığı zamanlar, soluğu hemen Tavukpazarında alırdı. Burada yeniçerilerin, bek& hovardaların düşüp kalktıkları kadınlar vardı. O da bir dost tutmuş ve onu bir odaya kapatmıştı. Eline geçen bütün parayı buna yediriyordu.

Diğer boş zamanlarında ise, okuma yazma öğreniyor, bilgisini arttırmağa çalışıyordu.

Enderun hocalarından biri kendisini sevmişti. Bos vakitlerinde ona okuma yazma öğretmişti. Baltacı Mehmedin zekâsı dikkatine çarpmıştı. Bu gençte istikbal

görüyordu.

Zaten onda, basit bir baltacı olmakla beraber, yükselmek, ilerlemek için büyük bir istidat vardı.

İşte genç baltacı böylece çalışkanlığı, zekâsıyla sarayda yavaş yavaş göze çarpmağa başlamıştı.

Genç baltacı aynı zamanda sarayda dönen çeşitli entrikaları da öğreniyordu. Yükselmek için bir tek çare bulunduğunu da kısa bir zamanda anlamıştı.

Bu çare, yıldızı parlayacak birine intisap etmek, o-nun gözüne girmek, yükselmesi için ona var kuvveti ile yardım etmektir. Böylece bağlandığı bu adamın yıllara parladıkça, kendi yıldızı da parlayacaktı.

Yükselmek için herşeyi yapabilecek kabiliyette olan bu adam, aynı zamanda bunun için kılıç sahibi olmak gerektiğini de anlamış bulunuyordu. Zira, zekâ ile kuvvet bir araya gelir, talihte yaver olursa; büyük mevkilere sahip olmak işten bile sayılmazdı.

Günler, aylar ve yıllar geçerken, genç baltacının yavaş yavaş yükselmekte olduğunu görüyoruz.

Çorum'un Osmancık kasabasından basit bir çiftçinin oğlu olan baltacı Mehmet ağa, ilk olarak Kızlar a-ğası Yusuf ağanın delaletiyle baltacılıktan ufak çapta bir saray kâtipliğine geçmişti. Sesi de güzel olduğun-

267, okuma yazma ile beraber musikiyi de öğrenmişti. Saray camiinde bir ara müezzinlik de yaptı. Yüzü gözü temiz olduğundan kendisine Pakçe müezzin adı da verilmişti.

Bu sırada kendisine örnek olarak yine Kayseri köylerinden birinden eski saraya baltacı olarak gelmiş ve yükselmeğe başlamış olan Ahmet ağayı örnek tutmuştu. İleride ondan önce sadrazam olacak ve şıklığa mera-landan dolayı Kalaylı Kuzu admı alacak olan bu adam nasıl yükselmişse, kendisi de aynı şekilde yükselmeğe başlamıştı.

Talih Osmancıklı Mehmet ağaya bir defa daha güler yüz göstermiş ve ilerde Üçüncü Ahmet adı ile tahta çıkacak olan şehzade Ahmetle bir ahablık kurmağa muvaffak olmuştu.

Baltacı, herkese olduğu gibi kendisini şehzadeye de sevdirmeye muvaffak olmuştu. Bu da ilerlemesine yardım etti. Kendisi zaten iyi ata binerdi. Askerliği de bu arada öğrendi.

Ve Üçüncü .Ahmet tahta çıkınca çok sevdiği baltacıyı birinci İmrahoru yaptı.

İmrahor olmak, padişahın en yakınlarından olmak demektir. Padişah her nereye gidecek olsa, oda beraberinde bulunurdu. Üçüncü Ahmedin bütün huylarını öğrenmişti.

Bu sırada, meslekdaşı Ahmet ağa Sadrâzam olmuştu, Bu da baltacıya yeni bir ümit vermişti.

Kalaylıkoz Ahmet paşa, gösterişi çok severdi. Eli açıktı. Sadrâzam olur olmaz, hemen kendisine ipek ve son derece süslü kıyafetler yaptırdı. Büyük bir şaşaa içinde yaşamağa başladı.

Onun bu davranışı, pek tabîî olarak hemen bir ta-tta dedikodulara yol açtı. Kendisine Kalaylıkoz adı bu sırada takıldı.

Pek tabîî olarak bu d 'kodular Padişahın da ku-

lağına geliyordu. O da vezirini divanda, şurada burada böyle aşırı derecede süslü kıyafetler içinde görmekten hoşnut kalmıyordu.

Bir seferinde bunu kendisine ima edecek oldu. Ahmet paşa:

— Elbette vezirinizin kıyafetçede diğerlerinden ileri olmak lâzımgelir, cevabını verdi.

Bu cevap Padişahı tatmin edebilmekten uzaktı. Sağa s'la başvurdu. Vezirini yola getirecek birini aradı.

İşte o zaman kendisine Baltacı Mehmet ağa tavsiye edildi.

İkisi de aynı ocaktan yetişmişlerdi. Sonra Mehmet ağa Padişahın huyunu çok iyi biliyordu. Her halde Veziri doğru yola sevketmenin yolunu bilecekti.

Bunun için onu da Vezirlerin arasına katmak gerekiyordu.

Talih bir defa yüzüne gülmüştü. Padişah bu sırada Kaptanderyayı azletmişti. Onun yerine hemen İm-rahorunu tâyin etti.

Baltacı da bu şekilde paşalığa yükselmiş oldu. Fakat o, bu mevkii de kendisine az görüyordu. Yükselmek için yeni bir gayret göstermesi lâzımdı.

Bunun için Padişahın mahremi olan Şeyhülislâmı bağlarını bir kat daha kuvvetlendirdi. Şeyhülislâm Paşmakçızade esasen Pakçe müezzini severdi. Ondan bu yakınlığı görünce, kendisini daha da çok sevdi.

Bu işe getirilmesinin sebebini de anlattı:

— Padişahımız Efendimizin seni paşa yapmaktaki kasdı. Ahmet paşanın yakını olmandır. Kaptanderya olarak her zaman onun yanında olacaksınız! Kendisine gerekli nasihatler de bulunmalısınız! Bu hal ve tavrından vazgeçsin. Gururu bir yana bıraksın. Kılık kıyafetini yoluna koysun! İslâmda tekebbür haramdır. Ve ancak Allaha mahsustur. Bir dahi huzura böyle çıkmasın. Padişahla konuşurken konuşma adabını bilsin.

269

yoksa kendisi için iyi olmaz. Bu mevkie gelmek gibi, buradan gitmek de vardır. Ve kendisini hiç kimse kurtaramaz.

Baltacı Mehmet Paşa bu sözleri büyük bir dikkatle dinlemiş ve hemen buna göre bir plân hazırlamıştı. Bu arada Padişah kendisine saraydaki nüfuzlu cariyelerden birini de vermiş, onunla evlenmişti. Böylece haremde de nüfuzu olmuştu.

Yapılacak iş Ahmet Paşaya doğru yolu göstermekten ziyade; aksi şekilde davranmasını telkin etmekten ibaretti.

O da böyle yaptı.

Ahmet paşa, ocaklısının kendisine yanlış bir telkinde bulunabileceğini hatırlar ve hayalinden bile geçirmemişti.

Baltacı ona şöyle diyordu:

— Herkes senin kılık kıyafetini ve haşmetini kıskanır. Halbuki bu kıyafet sana pek yakışıyor. İstanbul halkı da sana hayrandır. İcraatını pek beğenir. Halk seni tuttuktan sonra hiç bir şeyden çekinmeğe lüzum yoktur. Sana kimse dokunamaz. Padişah da sana dokunmağa cesaret edemez. Yalnız ona iyi hediyeler vermelisin!.

Ahmet Paşa da bu sözlerle inandı. Padişaha iyi bir hediye verebilmek için şundan bundan zorla para toplamağa başladı. Kılık kıyafetini değiştirmedeği gibi, süse ve ihtişama bir kat daha önem vermeğe başladı.

Bir gün Şeyhülislâm yine Baltacıyı çağırdı. Vezire gerekli nasihatleri verip vermediğini sordu.

Baltacı boynunu büktü:

— Ben elimden geleni söylüyorum ama, kâr etmiyor. Paşa bildiğinden şaşmıyor.

Bu, Kalaylıkoz Ahmet paşaya vurulan son darbe oldu. Şeyhülislâm Padişaha onun nasihat kabul etmediğini söyleyince Padişah da onu azletmeğe karar verdi. İyi ama yerine kimi getirecekti?

270

Şeyhülislâm tereddüt etmeden Baltacı Mehmet p&.

şayı tavsiye etti:

— Mehmet paşa kulunuzu bilirsiniz. Size son derece sadık, muktedir, dini bütün bir kulunuzdur. Bir ya. bancıyı bu mevkie getirmektense, huyunu, soyunu bildi-ğiniz bir kulunuza bu hizmeti tevcih etseniz çok daha iyi olur.

Bu tavsiye Padişaha münasip gelmişti. Evet, Balta, cıyı eskidenberi tanıyordu. Bu yakışıklı gençte devlet adamlığı vasıfları vardı. Kendisine karşı da her zaman son derece iyi davranmıştı. İşinde ciddî idi. Gayetle de

çalışkandı.

Nihayet kendisini Şeyhülislâmı tavsiye ediyordu. Üçüncü Ahmet kendisine her bakımdan güvenir, sözünden çıkmazdı.

Yalnız bir noktada müteredditi idi.

Baltacı Mehmet paşa henüz pek gençti. Sırada ise şok daha kıdemli, yaşlı ve tecrübeli vezirleri vardı:

— İyi hoş söylersin ama, yaşı pek genç değil mi? diye sordu.

— Genç olmasına gençtir. Ama vezirlik ihtiyar işi de değildir. Çok çalışmak, geceli gündüzlü uğraşmak gerekir. Hem bir defa tecrübe edersiniz. Kendisinden memnun kalırsanız ne âlâ! Aksi halde bu vazifeyi bir başka kulunuza verirsiniz.

— Madem böyle tavsiye ediyorsun, öyle olsun! Ve hemen iki paşayı da acele saraya davet etti. Baltacı Mehmet paşa saraya gelir gelmez, hemen

huzura alındı. Üçüncü Ahmet ona bir hayli iltifat ettikten sonra:

— Ahmet paşanın nasihat kabul etmediği anlaşıldı-Onun yerine mührü sana vereceğim. Göreyim bana nasıl hizmet edeceksin! dedi.

Baltacı Mehmet paşa devlet kuşunun başına kon** ğunu anlar anlamaz kendisini Padişahın ayaklarına a*n

271

Evet, o Kalaylıkoz Ahmet paşayı gözden düşürmek ç her şeyi yapmıştı. Talih de kendisine-yardım etmişti. Fakat doğrusu bu kadar çabuk muvaffak olacağını asla ummuyordu.

•

Eski sadrâzam Kalaylıkoz'dan Sadâret mührü alın-jnış kendisi sürgüne gönderiliyordu.

— .Aileme meseleyi bildirmeme izin var mı?

— Onlara haber verilir... Sen şimdi yürü bakalım! ttaat etmemeğe imkân mı vardı?

Kapıcıbaşı tekrar onun koluna girmiş ve kayıkha-aeye doğru götürmeğe başlamıştı. Saray adamları onun bu ibret verici halini merakla seyrediyorlardı. Hiç kimse kendisine ne selâm veriyor, ne de yanma yaklaşmağa cesaret gösteriyordu.

Hafif bir yelkenli, on dakika sonra mağrur Sadrazamı almış, Marmaraya doğru süzülmeğe başlamıştı.

Ahmet paşa pek müteessirdi. Ama ne yapabilirdi? Bu ağır darbenin hangi taraftan geldiğini bir türlü kestiremiyordu. Hele ona bu oyunu oynayanların başında ocaklısı Baltacı Mehmet paşanın bulunduğunu, kendisinden sonra Sadrazamlığa onun getirileceği, hatır ve hayalinden bile geçmiyordu.

Kalaylıkoz Ahmet paşanın veziriâzamlığı toputopu yüz gün kadar sürmüştü. Ve bu üç ay, rüzgâr gibi çabuk geçmişti.

0, bilinmeyen bir mukadderata doğru büyük bir hızla yol alırken rnühürü alan Baltacı Mehmet pasa maka-HMia gelmiş, tebrikleri kabul ediyordu.

Çorumlu genç baltacı, bu suretle zekâsı, iş bilirliği,

1, biraz da kurnazlığı sayesinde birdenbire devletin yüksek mevkiine çıkıvermişti.

Baltacı Mehmet paşa hayatından pek memnundu. Ş bütün hayalleri hakikat olmuştu. Yalnız bir tek şeyi besaplayamıyordu.

272

O zamana kadar Ahmet paşayı Padişahın gözünden düşürmek için gayret göstermiş olan insanların, saray mensuplarının şimdi de bütün gayretleri ile kendi aleyh-lerine dönecekleri idi.

Bu hayatın değişmez kanunu idi:

Düşenin dostu olmadığı gibi; yükselenin düşmanla-
rı'da çok olurdu.

Nitekim hemen etraf ındakilerin kıskançlıkları ve çe-virmeğe koyuldukları entrikalar kendisini göstermekte gecikmedi. Onu fazla genç ve cüretli buluyorlardı. Ayağı-m kaydırmak için hiçbir fırsatı kaçırmıyorlardı.

Baltacı Mehmet Paşa öyle bunalıyor ve şaşırıyordu ki, bu mevkie çıkmak için bunca yıl sarfettiği gayretlere teessüf ediyor ve:

— Neme gerekti bana bu işler? Ben bir çiftçi çocuğuyum. Bana bir sapanla iki öküz yeterdi. Keşke buralara gelmese idim, diyordu.

Ve sonra günün birinde nice vezirlerin başına gelen onun da başına geldi. Padişahın mühürünü ondan da aldılar. Ve genç vezir kendisini bir kayıkta buldu.

Padişahın emri ile azlolanmış ve o da selefi gibi Limmi Adasına sürgün ediliyordu.

Yıllar boyunca sarfetmiş olduğu emekler, yaptığı hizmetler falan bir anda unutuluvermişti!

**

ONDOKUZUNCU KISIM

KREMLİN Sarayında yapılan toplantı, pek heyecanlı idi. Rus Çarı Deli Petro, bütün komutanlarını, ileri gelen asilzadelerini toplamış, kendileri ile konuşuyordu.

— İstanbuldaki elçimiz Tolstoydan gelen mektubu işte sizlere okudum. Osmanlı devleti tam bir karışıklık içinde... Osmanlı Padişahı Ahmet, hem çok genç, hem de tecrübesiz... Devletin başında bir dirayetli adam yok.

Bir zamanlar bütün dünyayı titreten yeniçeri ocağı bozulmuş, Sipahiler küskün... Ordu kuvvetini kaybetmiş. Böyle Osmanlı devletine hücum etmenin tam vaktidir diyorum.

Dün burada Papanın hususî olarak göndermiş olduğu bir Kardinale de görüştüm. Papa, eğer Osmanlı devletine karşı bir savaş açacak olursak, bütün Hristiyan devletlerin bizi destekliyeceğini söylüyor.

Azak Kalesi elimizde... Kırım Hanlığı kuvvetini kaybetmiş. Şöyle Eflâk'e doğru sarktık mı, bütün Hristiyan halk bizi sevinçle karşılayacaktır. Çünkü bu topraklara «Herimizde haçla gireceğiz. Bize kim engel olabilir ki?

Osmanlı ordusunu bir defa bozduk mu, İstanbul'a kadar gidebiliriz. İstanbul ve Boğazlar mutlaka Rusya*, nın eline geçmelidir. İşte biz ancak o zaman rahat bir n©. fes alabiliriz.

Ben bu işte muvaffak olup olamayacağımı bilemem. Fakat ölsem bile Rus milletine vasiyetim şu olsun ki İstanbul'u ve Boğazları, ne pahasına olursa olsun, ele geçirmek üzere hiç bir gayreti esirgemesinler...

Çar bir an sustu. Kendisini dikkatle dinleyenlerin yüzlerine baktı. Arkasından:

— Bu düşünce ve kararına beğenmeyenler varsa* bunu açıkça söylesinler! Kendilerini dinliyorum! dedi.

— Çarımız çok doğru konuşuyorlar.

— Türkleri şimdi ezmeliyiz!

— Osmanlıya doğru yürüyecek orduya Haçlı ordusu adım vermeli!

— Türkler can düşmanımız İsveçlilere hep elaltın-dan yardım etmişlerdir. İsveç kralı önümüzden kaçınca Türklere sığınmıştır. Böylece onları cezalandırmalıyız.

— Türkler bir defa bozulacak olurlarsa bir daha tutunamazlar. Nitekim önümüzde parlak bir misal var.

Viyanayı zorlayan ve az kalsın kaleyi alacak olan Osmanlı ordusu bozulunca, soluğu bir anda Belgratta aldı. Eğer peşlerinden gelecek bir ordu olaydı, onları İstan-bula kadar kovalayabüirdi.

— Şimdiye kadar hiçbir hükümdarın yapmağa muvaffak olamadığı şeyi Çarımız Petro yapacaktır.

Çar, bu sözleri büyük bir memnuniyetle dinliyordu. Herkes fikrini söyleyince:

— Votkalar gelsin! diye emretti. Kazanacağımız parlak zaferi şimdiden kutlayabiliriz!

— Yaşasın Çar! Yaşasın zafer!

Hademeler hemen içki taşımağa başladılar. Herkes Çarın gözüne girebilmek için içebildiği kadar içki içiyor. Hayatından son derece memnun görünüyordu.

Bir adam şöyle konuşmaya başladı:

— Rusya İmparatoru, hakikatte aynı zamanda Bi-

275

zans imparatorudur, dedi. Romonofların kanında, son İ3izans imparatorlarının kızlarının kanı var.

Bayrağımız-daki iki başlı kartal da Bizans İmparatorluğunu gösterir .

Şu halde İstanbulun da bizim olması kadar tabii bir Sey yoktur. Ortodoksluk âleminin en büyük kilisesi Aya-sofya Istanbuldadır. Türkler bugün orasını bir cami olarak kullanıyorlar. Biz Bizansa hâkim olur olmaz, Aya-sofyanın minarelerini yıkacağız. Orasını yeniden kilise yapacağız. Papazlarımız Çar Petro'nun eşsiz zaferini orada takdis edeceklerdir.

Votkalar içildikçe başlar dönüyor ve daha başka şeyler de söyleniyordu. Toplantı salonunu çılgın bir sevinç kaplamıştı.

Yalnız bir kişi, bir tek kişi sessiz ve hareketsizdi. O da Çarın arkasında dimdik ayakta duran, dilsiz muhafızı!...

Bütün bu çılgın sevince rağmen onun yüzünde tek bir çizgi bile oynamıyordu.

Ama buna kimse şaşmıyordu. Dilsizdi o...

Konuşanların ne olduğunu nereden bilecekti? Bu coşkun sevincin sebebini nereden anlayacaktı?

Çar o akşam Katerinanın yanına geldiği zaman kelimenin tam anlamı ile zilzurna sarhoştı. Hayatından da son derece memnun görünüyordu.

Katerinayı heyecanla bağrına bastı:

— Bugün, hayatımın en mesut günlerinden biridir Katerina! dedi. Ah, ah! Kremlinde yapılan toplantıda senin de bulunmam ne kadar isterdim. Herkes ittifakla ileri sürdüğüm fikri kabul etti. Türklere karşı büyük bir sefer hazırlamağa karar verdik. Biliyorsam. Bunu ne kadar zamandanberi düşünüp duruyordum.

Katerina başını salladı:

— Evet, biliyorum Çarım.

— Büyük bir sefer olacak bu... Şanlı bir sefer! Şimdiye kadar hiçbir haçlı ordunun başaramadığı bir sefer. İstanbul bizim olacak. Bu rüya ve hayaller şehrine sahip olacağız... Boğaziçinin mavi suları bizim için akacak! Akdenize ineceğiz. Akdenizin sıcak sularına ve hiç kar yağmayan sıcak ülkelerine sahip olacağız...

— Bütün bunlar muhakkak ki güzel şeyler Çarım.

276

Elbette muvaffak olmanı bütün yüreğimle dilerim nız bana bu iş zor gibi geliyor.

— Neden?

— Ne kadar zamandanberi Türkler ve Osmanlılar hakkında kitaplar okuyorum. Saraydaki kitaplar arasında en çok hoşuma giden Türkler hakkında yazılmış kitaplar oluyor. Onları tanıyanları dinliyorum. Türkl&. rin çok çetin savaşçı olduklarını öğrendim.

— Sen ona bakma! O bir zaman imiş!

— Milletler kısa zamanlarda değişmezler ki.. Bir milletin içindeki öz ne ise, o her zaman olduğu gibi kalır. Türk tarihinde öyle zaferler var ki insan şaşıyor...

— Bunlar hakikaten çok masala benziyor. Efsane.. Avrupayı titreten Türkler masal oldu. Göreceksin, onları ne kolay yeneceğiz.

— Bunu bütün kalbimle temenni ederim... Fakat...

— Hayır, hayır! İçindeki endişeleri hemen silmeğe bak İBunlarm askerlik bilgileri İsveçliler kadar olamaz ya... Halbuki İsveç ordusunu nasıl perişan ettiğimi görüyorsun!

— Benim bildiğim İsveçlilerin askerliği Türklerin askerliği ile kıyaslanamaz...

— Yanlış biliyorsun! Bundan böyle biz Türklere karşı yola çıktık mı, bütün Hristiyan devletler bize yardım edeceklerdir. Ordumuza bütün Avrupadan gönüllü kuvvetler katılacaktır. Papadan da yardım göreceğimizi biliyorsun!

— Papa muhakkak ki zengindir. Onun yapacağı allan yardımı ise, her şeyden daha kıymetli olur.

— Yapacak! Kardinal bu gece buraya gelecek. Konuşmalarımızda sen de bulunacaksın.. Bana bir çeşit tercümanlık yapacaksın. Almanca'yı benden kat kat çok iyi biliyorsun çünkü.

— Emredersiniz!

— Savaşırken silâh kadar muhakkak altına da ihtiyaç vardır. f3izim için büyük bir fırsattır. Çünkü diğer düşmanımız İsveç sinmiştir. Kolay kolay toparlanamaz-lar. Biz Türklerle savaşırken arkamızdan hançerlenmek tehlikesiyle karşı karşıya kalmayacağız.

— Evet! İsveçlilerden bir tehlike gelemes artık...

— Göreceksin Katerina! Dünyanın en büyük imp ratorluğunu kuracağım! Istanbuldaki gözleri ka

277

sultan hazinelerini elime geçireceğim. Her şey be- olacak.

— Toplantıda kimler bulundu?

— Hemen herkes vardı. Bütün generaller, bütün asilzadeler...

— Yalnız bizim zavallı Menkişof yoktu, değil mi?

— Onun işi ne?

— Ne olur Çarım, onu affedin! Bütün servetini, ya-pi sizden ve devletten aldıkları ve çaldıklarını elinden alınız... Şimdi onu affedecek olursanız, bundan böyle size sadakatle hizmet edeceğine inanıyorum. Bana yeni bir mektup göndermiş, okurken ağladım. Görmek ister misiniz?

— İstemem... Sen de onu ille affettirmek istiyorsun!

— Kendimi ona karşı borçlu hissediyorum çünkü...

— Ne münasebet?

— Çünkü sizinle onun vesilesiyle terastım. Bana bu saadeti o sağladı. Şimdi böyle büyük bir seferde kusurlarını affettirmek için size bir kat daha bağlı olarak gayretler sarfedecektir. Madem ki büyük bir sefere karar verdiniz; bu işte bütün kuvvetleri harekete geçirmelisiniz.

Her fertten, her insandan faydalanmağa bakmalısınız. Menkişof mektubunda, zindanda çürümektense, ordunuzda bir asker olarak vazife görmek istiyor. En tehlikeli yerde çarpışmak ve sizin uğrunuzda, size hizmet uğrunda ölmek istiyor...

— Sen bunlara pek inanma Katerina! Aleksiyi hiç bir zaman benim kadar tanımazsın. O, tilki kadar kurnazdır. Ağız da iyi lâf yapar. Kaç defa benimle görüşmek istedi; reddettim. Çünkü beni kandırabilirdi. Bunun üzerine sana mektuplar yazmağa başladı.

— Ona son bir şans vermek istemez misiniz? Hiç olmazsa bugünün şerefine! Savaş için bir genel af düşünmüyor musunuz?

Çar bir an için düşündü. Sonra birden kararını verdi:

— Peki Katerina! Onu affedeceğim! Fakat bunu yalnız senin için yapıyorum. Çünkü ben senin hiç kimseye kui-sı manen bile olsa borçlu kalmanı istemiyorum.

278

Çarın ağzından çıkan bu sözler, Katerina'yı son derece sveindirmişti.

Çarm ayaklarına kapandı:

— Çok teşekkür ederim Çarım. Aleksiye affetmiş olmanız, benim için en büyük, bir mükâfattır. Vicdanini şu anda ağır bir yükten kurtulmuş bulunuyor.

— Oldu işte... İstediyin oldu. Haydi şimdi soframıza bir yer daha hazırla! Kardinal nerede ise gelecek!

Katerina hemen Çarın emrini yerine getirdi. Çardan koparmış olduğu af, onu bir kat daha genç-leştirmiş, dinçleştirmişti.

Sofrada üçüncü yeri hazırlamıştı ki Çar:

— Haydi, dördüncü bir yere koy! dedi.

— Dördüncü bir yer mi?

— Evet!

— Bunun kimin için olacağını sorabilir miyim?

— Aleksi için... Katerina daha da şaşırıldı:

— Aleksi için mi?

— Evet! Onun affını istemiyor mu idin?

— Evet?

— Ben de affetmedim mi? Dur şu emirnameyi yağayım! Sonra da birini yollayarak kendisini getirtelim!

Bu geceki ziyafette o da bulunsun!

Katerina hemen bir kalem ve kâğıt getirdi. Çar da Kremlin zindan muhafızına general Menkişof'u affettiğini ve derhal serbest bırakılmasını bildiren emirnameyi yazıp imzaladı.

Sonra bir an düşündükten sonra:

— Haydi sana bir iş daha vereyim. Git Aleksiye zindandan al ve buraya getir!

Katerina bu işi memnuniyetle yapmağa hazırды. Ancak Çarı nasıl yalnız bırakacaktı? İtiraz etti:

— Sizi burada nasıl yalnız bırakabilirim? Hele misafiriniz Kardinal da geleceğine göre!

— Ben öyle istiyorum. Zaten gidip gelmeniz bir S3; at sürmez. Dilsiz de sizinle beraber gitsin! İstiyorum & o hergele, sana borçlu olduğunu iyice bilsin! Haydi Katerina!

279

Genç kadın o zaman itaat etti. Uzun bir şal alarak ijaşını örttü. Hazır olan arabaya atladı. Dilsiz de hemen içendi atma binmişti. Beraberce Kremlin yolunu tuttular.

Nöbetçiler Katerinayı görür görmez hemen selâma durup kapıyı açtılar. Katerinanın vermiş olduğu emre uyan arabacı arabayı doğru zindanın önüne çekti. Orada durdu.

Katerina arabadan, dilsiz de atından indikleri sırada zindan muhafızı dışarıya çıktı.

Katerina ona Carin emirnamesini uzattı: — Haşmetli Çar general Aleksi Menkişofu affettiler. İşte emirname! Kendisini alıp götürreceğim!

Zindancı en ufak bir şaşkınlık göstermedi. Bunu gayet tabii bulmuştu. Böyle şeyler sık sık olurdu.

Hattâ o, Çarm yakın arkadaşı olan generalin bu kadar zamandan beri zindanda kalmış olmasına bile şaşıyordu. Yerlere kadar eğildi:

— Başüstüne!

— Beni generalin yanına götür!

— Emredersiniz!

Zindan muhafızı eline bir meşale alarak Katerina-nın önüne düştü. Dilsiz, Katerinanın bir işareti üzerine kapıda kalmıştı.

Zindancı anahtarla

Bir hücrenin önüne geldiler, hücrenin kilidini açarken sordu:

— Ben de içeriye gireyim mi?

— Hayır, istemez... Zahmet etme!

— Öyle ise sizi burada beklerim. İçeride ışık var... Kapı açıldı ve Katerina içeriye girerken zindan muhafızı kapıyı sessizce kapadı.

Evet, hücre bir mumla aydınlanmıştı. General Men-Sikof, tahta bir masanın başında bir kitap okumakla meşguldü.

İçeriye Katerinanın girdiğini görür görmez hemen büyük bir şaşkınlığa kapılmaktan kendisini alamadı. Doğrulurken:

—! Siz... Siz misiniz aziz varlık? Siz misiniz Kateri- ?Yoksa bir rüya mı görüyorum.

Katerinanın gözüne ilk çarpan şey, generalin çok zayıflamış olduğu oldu:

— Hayır, rüya falan değil, benim! dedi. Buraya da sana bir müjde vermek için geldim.

— Sizin gelmeniz kadar, sizi görmem kadar büyük bir müjde olur mu benim için...

— Bana eskisi gibi «sen» demeni istiyorum Aleksi. Müjdem de şudur. Çar seni affetti. Buraya seni almak ve evine götürmek için geldim. Çar seni orada bekliyor...

— Allahım, neler işitiyorum! Acaba buna inanabilir miyim? Kulaklarıma inanamıyorum.

— İnanmalısın Aleks! Haydi çabuk olalım! Çarın bir de misafiri var. Romadan gelmiş bir papaz... Bir Kar-

• dinal! Çar Osmanlılara karşı savaşa karar verdi. Sana ihtiyacı var... Onun gözüne girebilmen için önünde bir fırsat var şimdi...

O zaman general Menşikof kendisini Katerinanın ayaklarına attı, sevincinden hıçkırarak hıçkırarak ağlıyordu:

— Bu, senin eserin! Bunu biliyorum. Ben ise artık bütün ümidimi kaybetmişim. Buradan ancak kurşuna dizilmek üzere çıkabileceğimi sanıyordum. Fakat sen beni kurtardın! Sana ebediyen minnettarım aziz Katerina!

— Hayır, hayır! Benim bu işte hiçbir rolüm olmadı. Seni affeden doğrudan doğruya Çardır. Ancak ona teşekkür ve minnet borcun var; o kadar... Haydi, çocukluğu bırak da ayağa kalk! Çarı bekletme!

Beş dakika sonra zindandan çıkarak arabaya bindikleri halde general Menşikof hâlâ heyecanını yenememiş bulunuyordu. Hâlâ bir çocuk gibi ağlıyor, Katerinanın sıkı sıkı tuttuğu eline yüzünü gözünü sürüyordu:

— Ah benim için bütün bu yaptıklarını nasıl unutabilirim?

— Söyledim Aleks! Bu işte benim hiç rolüm olmadı. Seni affeden doğrudan doğruya haşmetli Çarımızdır. Teşekkürü ona borçlusun.

— Ben bilmez miyim? Ben anlamaz mıyım hiç?

— Sen beni dinle! Bütün bu lâfları bırak! Bu gece soframızda bir de Kardinal bulunacak... Çar onunla konuşacak... Papa, Türklerle yapacağımız savaş için bize yardım vaadinde bulunuyor. Ordumuz, bir çeşit Vi^o"11

281

ordusu olacak. Çar, büyük bir zafer umuyor, tstanbulu bile rahatça alabileceğimizi söylüyor.

— Eğer iyi hazırlanacak olursak bu mümkündür.

— İşte bundan faydalanarak Çarın gözüne tekrar girebilirsin! Böyle büyük bir seferde Çarın yanında en sadık adamlarının bulunması lâzım gelir...

— Bana bir şans kapısı açtın. Bundan sonuna kadar faydalanmak isterim. Elimden geleni yapacağım. Ve işte tekrarlıyorum; hayatımın sonuna kadar sana minnettar kalacağım. Kapında bir köpek gibi hizmet etmeyi mukaddes bir borç bileceğim. Sana bir kötülük yapmağa kalkışacak olanı merhametsizce ısıracam!

Katerina, general Menşikof ile birlikte eve varınca, ilk olarak misafirin gelmiş olup olmadığını sordu.

Gelmediğini öğrenince memnun kaldı.

Menşikofu alt katta bırakarak kendisi Çarın yanına koştu.

Konak halkı eski efendilerini görünce sevinç ve heyecana kapılmışlar, hemen hizmetine koşmuşlardı.

Katerina Çarın yanına çıkınca, onu tek başına votka içer buldu:

— Emriniz yerine getirilmiştir Çarım! dedi.

— Nerede o hergele?

— Yıkıyor. Traş olacak, temiz bir kıyafet giyerek huzurunuza öyle çıkacak...

— Ne yaptı?

— Pek sevindi. Size durmadan dua etti. Yolda ona yeni tasarladığınız seferden bahsettim. Çok sevindi. Parlak bir zafer kazanacağımızdan emin. Bu vesile ile emrinizde çalışmakla şeref kazanacağımı söyledi.

— Aleks hergelesi hırsızdır ama cesurdur. Onunla birlikte birçok savaşlarda ve çarpışmalarda bulundum. Hiçbir zaman bir korkaklık göstermiş değildir.

Bu sırada Nikola içeri girerek, beklenen misafirin gelmiş bulunduğunu söyledi.

Katerina dışarıya çıkarak Kardinali merdiven başında karşıladı ve onu içeriye aldı.

Papanın bu özel temsilcisi, Avrupalı bir tüccar kılığında idi.

Katerinayı hemen saygı ile selâmladı:

— Aldanmıyorsam saygı değer Katerina karşısındaydın. da bulunuyorum.

— Evet! Benim!

— Şöhretinizi tâ Romada duymuştum. Sizi tanımakla pek memnun oldum.

— Teşekkür ederim. Haşmetli Çar sizi bekliyorlar... Çar Kardinali ayakta karşıladı. Ve onu hemen sofraya oturttu:

— Biz Ruslar her işimizi içki masası başında görüşür hallederiz. Şöyle buyurun! Katerina size şarap ver» sin!

Kardinal gösterilen yere oturdu ve Katerinanın şarap ile doldurduğu kadehi kaldırdı:

— Dini bütün bir Hristiyan olmakla bütün dünyada şöhret kazanmış bulunan Haşmetli Rusya Çarının sıhhatine içiyorum! dedi ve bardağı bir hamlede boşalttı.

Çar da aynı şekilde konuştu:

— Ben de Hristiyanlığın temel direği Papanın sıhhatine içiyorum.

Birkaç bardak içkiden ve nefis yemeklerden alman lokmalardan sonra hemen Katerinanin tercümanlığı ile konuşmağa başladılar. Çar:

— Ben her şeyi, her zaman için apaçık konuşmayı tercih ederim, dedi.

Şimdiye kadar Avrupada hiç bir devlet Türklerle baş edebilmiş değildir. Papa da şimdiye kadar Türklere karşı yapılan bütün seferleri desteklemiştir. Ama bunlardan istenen bir sonuç elde edilememiştir. Ben ise mutlaka muvaffak olacağım. İstanbulu zaptedeceğim. Bunu Papanın da takdir edeceğini umarım.

— Mukaddes peder sizin kudretinizi biliyor ve size herhangi bir Avrupa kralından fazla kıymet veriyor. Bu işte muvaffak olmanız için de her yardımı yapmağa hazır bulunuyor. Bunu size sarayda da söylemişim.

— Evet! Fakat bu yardımların nasıl yardımlar olduğunu söylemediniz!

— Bir defa bütün Avrupa krallarına size yardım yapmaları için mektuplar yazacak... Bütün kiliselerde halk zaferiniz için duaya davet edilecek.

— Bunlar iyi şeyler... Fakat elbette yetmez...

— Papalık, İstanbul'u ele geçirmeniz için dört kal-

283

yonunu emrinize verecek. Bunlar Çanakkale Boğazından girerek İstanbulun önüne gelecek, ordularınızın karşıya geçirilmesi için her yardımı yapacak...

— Başka?

— Başka mı? Neye ihtiyacınız varsa bunu yerine getirmeğe gayret edecek...

— Altına ihtiyacım var.

— Mukaddes peder, altına ihtiyacınız olmadığını zannediyordu. O, altından çok duaya muhtaç olduğunuzu hesaplıyordu.

— Hayır! Rusyada çok kilise vardır. Ve Rus halkı ile müttefikim Polonya kiralına tâbi olan Hristiyanların duaları bana yeter... Papadan istediğim yardım, altın, silâh ve asker yardımdır.

Avusturya kiralım da ikna etsin! Ben ordumla Osmanlı topraklarına girerken, onlar d3. hemen hücumla geçsinler! Belgrad üzerine yürüsünler! Osmanlı ordusu iki ordu tarafından hücumla uğradığı takdirde işimiz çok kolaylaşır. Rahatça Türkleri yeneriz. Papanın, Venediğin ve Cenevizin donanmaları da Çanakkale Boğazını zorlayıp Marmara Denizine girmeli.

İstanbulu top ateşine tutmalı! Bu işle beraber bize de bol bol altın göndermeli! Eğer Papa Müslüman Türklerin yok edilmesini ve Anadoluya sürülmesini istiyorsa bunları yapmalıdır.

— Düşüncelerinizi anlıyorum.

— Hem de bu altına en kısa zamanda ihtiyacım vardır. Papanın kasalarında duran altının hiçbir faydası olamaz.

— Acaba istediğiniz altının miktarı nedir?

— Bunu hemen söyleyemeceğim. Müşavirlerimle konuşmam lâzım! Bir iki güne kadar söylerim..

— Emirlerinizi mukaddes pedere bildireceğim. Tam bu sırada general Menşikof da içeri girdi ve Çarın ayaklarına kapandı. Çar, lakayt bir tavırla:

— Kalk Aleks! dedi. Masadaki yerine otur. Sana Papanın temsilcisini takdim edeyim. Bu da benim generallerimden Aleks Menşikof'tur.

Kardinalde biraz şaşkınlık vardı. Bu da onun bu tanınmış generalin zindanda bulunduğunu öğrenmiş olduğuna delildi.

Zaten bu papazlar, hemen her şeyi doğru olarak öğ. reniyor, biliyorlardı,

Çar, bunu anladığını belirtmek istedi:

— Menşikof bir müddet benden uzak kaldı. Fakat girişeceğim büyük savaşta onun cesaretinden faydalanacağım için onu tekrar yanıma aldım.

— Acaba kahraman ordunuza o mu komuta edecek ?

— Hayır! Orduya ben komuta edeceğim! Benden sonra söz sahibi olacak olan general Şermetiyef olacaktır. Aleks benim yanımda bulunacaktır.

— Zafer sizinle olsun!

— İşte bu zaferi elde edebilmek için Papanın kesesinin ağzını cömertçe açması lâzımgeiyor.

— Mukaddes pedere bu konuşmalarımızı aynen nakledeceğim!

— Ben şimdiye kadar Türklerle tek başıma uğraştım. Onlar İsveçlilerle müttefik idiler. Azak kalesini aldım. Padişahın müttefiki olan Kırım Hanlığının bir kısım topraklarını da aldım. Türklerin işgali altında bulunan Eflâk ve Buğdanda, Dobricedeki bütün Hristiyan-lan isyana hazırladım.

Lehistan kralıyla Türklerin aleyhinde ittifak edebilmek için büyük fedakârlıklara razı oldum. Bütün bu işler ibasarmak için Papadan bir yardım görmedim. Halbuki benim zaferlerim, Hristiyanlığın da zaferi idi.

Ben çok daha önceden bütün Avrupa krallarının yanına heyetler gönderdim. Avrupayı, bütün Hristiyan kralları Türkler aleyhinde birleşmeğe davet ettim. Büyük bir haçlı ordusu kurmak istiyordum. Eğer Papaya bağlı olan bu krallar tavsiyemi dinleselerdi; Türkler çoktan yok edilirdi. Elçilerim ve heyetlerim hep nasihat alarak geri döndüler. Hiçbir kral ciddî olarak bu işte benimle işbirliği yapmağa yanaşmadı.

— Bütün bunları biliyorum efendim. Ve mukaddes peder, o zaman katolik krallara teessürlerini bildirdi. Onlara acı mektuplar yazdı. Fakat şimdi durum oldukça değişmiştir. Ve Papa Türklerin ve tekml Müslümanların ortadan kaldırılmasını istemekte, bunun için dua etmektedir.

— Bana dua voliyile yapılacak yardımlar hiç de ca-
285

zip görünmüyor. Benim istediğim, maddî yardımlardır. Ve eğer umduğum yardımları ve altınları almayacak olursam, bu işten vaz da geçebilirim.

— Vaz mı geçersiniz?

— Evet, Türklerle ittifak da edebilirim. İşte o zaman Avrupa kralları başlarına geleceğini düşünsünler!

— Yok, hayır! Böyle birşey yapamazsınız! Buna imkân yoktur. Çünkü siz her şeyden önce Hristiyanımsınız.

— Doğru! Yapamam. Âma beni böyle davranmağa zorlayanlar çıkabilir! Haydi Katerina! Şarap kadehlerimizi neden boş bırakıyorsun?

Konuşmalar bu şekilde sürüp gitti. Kardinal gece yansına doğru giderken, iyiden iyiye düşünceli görünüyordu. Çarı tahmininden çok daha zeki ve kurnaz bulmuştu.

Çaresiz Papanın işi ciddiye alması ve fedakârlık yapması lâzımdı. Moskovaya bolca altın gelmeden Rus ordusu kolay kolay harekete geçeceğe benzemiyordu.

Kardinal gittikten sonra Çar general Menşikof'a döndü:

— Sen de gidebilirsin Aleksî! Elbette bu evin artık senin olmadığını biliyorsun! Geceyi bir dostunda geçirir, yarın bana Kremlin'e gelersin! Sana vereceğim vazifeyi yarın düşüneceğim!

General hemen kalktı:

— Emredersiniz Çarımî dedi. Hayatımı ve şerefimi size borçluyum!

— Eğer kendini borçlu hissetmek istiyorsan bana değil, fakat Katerinaya borçlu olduğunu bilmelisin!

— Kendilerine de minnettarım efendim!

— Türklerle yapacağım savaşta sen de yanımda olacaksın değil mi Katerina?

— Elbette yanında olacağım! Yoksa ölürüm!

— Teşekkür ederim. Şimdiye kadar savaşlarda yaptığın hizmetleri unutamam!

— Senin yanında bulunmaktan başka ne yaptım ki?

— Varlığın, ordu için son derece faydalı oldu. Hangi birlik bir gevşeklik göster^ oraya koştu. Askerlerle beraber votka içtin, onlara cesaret aşıladın. O birlik hemen toparlandı. Silkindi. Cesaret kazandı ve girdiği savaşlarda örnek bir birlik oldu. Bu az bir hizmet midir?

— Bunda büyütülecek bir taraf yok Çarım. Onlara sadece size inanmalarını, size lâik olmalarını söyledim,; o kadar...

— Yaptığın hizmetleri küçük görmeğe, bunları küçültmeğe gayret etme! Ben Rus askerini senden çok daha iyi tanırım. Onlar öyle hergeledirler ki, tarif kabul t-mez.

Hele bir defa bozuldular mı, kimse kendilerini durduramaz. Subaylarını öldürüp kaçarlar... Kimseyi dinlemez. Halbuki bunlar yanlarında seni görünce hemen değişiyorlar... Bir anda kuzulaşıyorlar. Emirlerini dinliyorlar.

— Beni şımartmayın!

— Sen Rus askerini iyi anlamış bulunuyorsun. Onlara karşı nasıl davranmak gerektiğini biliyorsun. Simdi Türkler karşısında vereceğimiz imtihanda da yardımın büyük olacaktır. Kazanacağımız zaferde payın bulunacaktır.

— Hayır! Bu zafer tamamiyle sizin eseriniz olacaktır. Bununla beraber, ben bu işin kolay olacağına pek inanmıyorum. Türkler hakkında okuduğum şeyler bende b uinancı yaratmış bulunuyor.

— Kitaplarda yazılı şeylere her zaman inanmak doğru değildir. Ben ise, bu savaşın benim için en kolay savaş olacağına inanıyorum.

— Elbette savaşlar hakkındaki görüşünüz benden çok üstündür. Buna inanıyorum. Ben sadece okuduklarıma dayanarak böyle konuşuyorum.

— Savaş plânını bile hazırladım, önden general Şermetiyef ilerleyecek. Don Kazakları yıldırım gibi Buğ-dam geçerek Tuna nehrinin ağzını geçit yerlerini tutacaklar... Burada orduyu besliyecek yiyecek kaynakları vardır. Ve Türkler oraya varıncaya kadar biz Tunayı rahatça aşacağız. Ben general Şermetiyefi takip edece- • ğim.. Tunayı bir defa geçtik mi, bütün yollar bize açılmış bulunacak. Artık ordumuzu durduracak ciddî bir engelle karşılaşmıyacağız..

— Anlıyorum.

— Bunun bir faydası da şu olacak. Rus askerleri geri dönmenin imkânsızlığını anlayacaklar, çünkü arkalarında Tuna olacak. Bu nehri yüzerek geçemeyecekleri-ni bilecekleri için ister istemez cesaretleri artacak. Daha dikkatli ve ciddi olarak çarpışmak zorunda kalacaklardır.

287

— Bu savaşın çok heyecanlı olacağını şimdiden an-üyor ve hissediyorum. Zafer size bütün ihtişamı ile gulsün Çarım. Ancak bütün bu olup bitenler Türklerin kulağına gitmiyor mu? Onlar da bir şeyler hazırlamıyorlar rai?

— Hazırlarlarsa hazırlasınlar.' Ben onların ölüm Kararını verdim. Onları her halde yok edeceğim!

— Bütün yüreğimle başarı kazanmanızı diliyorum.

— Sen de yanımda olacağına göre, zaferin tadını beraberce çıkarırız. Seni Osmanlı sarayının hazinesine sokacağım. Ve sana: «Haydi Katerina! İstedğin elmasları, yakutları, zümrütleri al!» diyeceğim. Osmanlı sarayında altından tahtlar da varmış. Bunları da alıp Kremline getireceğim.

— Sizi bu tahtlardan birinde oturmuş görmek pek muhteşem olacak!

— O tahta yalnız başıma da oturacak değilim Katerina!

Katerina, bu sözün altında gizli bulunan mânayı pek güzel anlamış bulunuyordu.

Ve birden heyecanlandı. Yüzü penbeleşti.

— Ben böyle bir tahtta sizi tek başınıza görmek isterim. Bana sadece siz lâıksınız Çarım!

— Oraya kimin, kimlerin lâık olduğunu bilirim.

r

YİRMİNCİ KISIM

DüS Çarının elçisi Tolstoy, isteği üzerine Sadrâzam | * tarafından kabul olunmuştu. Sadrâzamin yanında mütercimi ayakta duruyordu.

Rus elçisi küstah bir tavırla konuşuyordu:

— Haşmetli Rusya Çarından aldığım emir üzerine sizi rahatsız ediyorum. Haşmetli Rusya Çarı, bugün elinizde bulunan İsveç Kralının kendisine hemen teslim edilmesini istiyor.

Vezir irkilir gibi oldu. Fakat kendisini toparlanıası-nr bildi:

— Bu kadar mı?

— Hayır! İsveç Kralı ile beraber tekml maiyetin1 ve elinizde bulunan İsveç askerlerini ve bunların silâhlarını da istiyor.

— Başka?

— Kırım Hanından şikâyetleri var. Tatarlar metli Çarın topraklarına akınlar yaparak yağxnal»jl bulunuyorlar. Rus askerlerinin bu çapulcuları takip *5 serbestçe Kırım topraklarına girebilmek izninin ver meşini de talebediyorlar.

— paha da başka istekleri var mı? ap

— İstanbulda ve Osmanlı topraklarında 3^^. Ruslar, devamlı bir tazyik görüyorlar. Bunların in1*^ ^0 larını arttırmak gerekiyor. Yeniden muhtelif şehirle

289

yirmi kilise yapmak için yer gösterilmesini arzu ediyorlar.

Osmanlı topraklarında yaşayan Hıristiyanlardan Çarımız devamlı bir şekilde şikâyetler alıyor. Bunlar ibadetlerini rahatça yapamadıklarından şikâyet ediyorlar. İyi bir Hıristiyan olan haşmetli çarımız, bu gibi şikâyetlerin hemen ortadan kaldırılmasını istiyorlar. Ve padişahın bu isteklerinin yerine getirileceği, bir daha kendilerine hiçbir şikâyet âksetmeyeceği yolunda teminat istiyorlar.

— Başka bir istekleri?..

— Var... Bunlardan birincisi Buğdan sınırındaki kalelerde bulunan Türk askerlerinin sayısının hemen azaltılmasıdır. Bunlar Rusya için bir tehlike teşkil ediyor. Osmanlı donanmasmın da Karadenizden çekilmesi lâzım... Ancak bu şartlarla çarımız Rusya için kötü bir niyet taşımadığınıza inanabilecek...

— Hepsi bu kadar mı?

— Bu kadar sayılır... Geriye bir de ufak bir tazminat işi kalıyor ki, bunu ödemek için bir zahmet çekmi-yeceğinize eminim...

— Ne tazminatı imiş bu?

— Bu tazminat iki kısımdan ibaret... Birincisi, Türk akıncılarının Rus topraklarında yaptıkları zarardır M, miktarı azdır. Sadece elli bin altın... Yalnız bunların bundan sonra yapacakları zararları da ödeyeceğinizi ta-ahhüt etmeniz lâzım. Fakat asıl ödemeniz gereken tazrni-°at başka bir şeyden doğuyor.

!— Ne imiş bu?

— İsveç kralı elinizde bulundukça haşmetli çarı- ordusunu devamlı bir şekilde hazır tutmak zorunda yor. Çünkü Rusların düşmanı olan bu adamı her an ft-teketine gönderebilirsiniz. Rusyanın başına yeni bir açılabilir. Şimdiye kadar bu orduya dört yüz bin harcanmıştır. Çarımız haklı olarak bu paranın da n ödenmesini istiyor. —• Daha da başka bir isteğiniz var mı? n — Şimdilik bu kadar... Haşmetli çarımız

ayrıca sı-Hh, bazı ^"k kalelerin de kendilerine teslimini, v.^ut da yıkılmalarını isteyecek. Fakat bunlar henüz tes-11 edilmiş değildir.

Bu iş tamamlandığı zaman bildirfir.fiiripı* t*ıı envtio»
290

yerine getirildiği takdirde çarımız Osmanlı devleti üe dostane münasebetler kurmağa hazırdır.

— Peki bu teklifleri padişahımız kabul etmezlerse?

— Bu teklifleri kabul etmezlerse çarımız Osmanlı devletinin kendisine düşman olduğunu kabul edecektir. Ve pek tabii olarak bundan doğacak sonuçlardan dolayı haşmetli çarımız hiçbir sorumluluk taşımayacaklardır.

— Açık bir tehdit bu...

— Haşmetli çarımızın emirleri, sizlere bu haklı is» teklerinin ulaştırılmasıdır. Herhangi bir tefsir yapmağa hakkım yoktur.

— Bu sözlerinizi padişahımıza olduğu gibi nakledeceğim. Ancak ondan önce birşeyler öğrenmek isterim.

— Eğer bilirim söylerim.

— Rusya Çarı bütün Hristiyan devletlere elçiler göndermiş. Osmanlı devletinin aleyhinde bir haçlı ordu kurmak için onları harekete geçirmek istemiş. Bugün de Avusturya Kralını devamlı olarak tazyik ediyormuş. Bu davranışlara ne dersin?

— Padişahınız İsveç Kralım himaye ettikçe, bunları tabii ve haklı bulmak lâzım.

— İsveç Kralı padişahımızın misafiridir. Türk geleneği, kendisine sığınanları korumayı emreder.

— Orasını bilmem., Acaba cevabınızı ne zaman alabilirim?

Vezir hiddetini yenmek için bir dakika duraladı.

— Padişahımızla görüştüktan sonra seni çağırır ve cevaplarını sana bildiririm! dedi.

Konuşma sona ermişti. Rus elçisi veziri selâmlıya-
rak huzurdan çıktı.

O gittikten sonra Vezir işlerini tamamladı ve hemen sarayın yolunu tuttu. Padişaha haber göndererek huzura kabul edilmesini diledi.

Üçüncü Ahmet kendisini kabul edince de ona durumu olduğu gibi anlattı.

Genç padişahın bu işe fena halde canı sıkılmışta Aynı zamanda da bir telâş eseri gösterdi:

— Peki bize ne iş yapmak düşer?

— Bize düşen iş, Rus Çarına biae böyle teklifli yapmak cesaretini verdiğimiz için ağlamaktan ibarettir sultanım!

— Acaba bize karşı bir sefer mi hazırlar! — Bunda asla şüphe etmemek lâzım...

291

.— Elbet biz de boş duracak değiliz.

— Yapılacak tek iş kalıyor. Orduyu şimdiden bu seter için hazırlamak...

* — Evet!

— Azak kalesi önünde tedbir alamamak, bunu Rus-yaya kaptırmamak onlara ziyadesiyle cür'et ve cesaret vermişe benzer. Sarayında herkese açık açık İstanbulu ele geçireceğini söylemiş.

— Bunu nereden duydun?

— Dün akşam evime bir Tatar gelip bir mektup bıraktı. Tatar Moskovadan gelirmiş. Bu mektubu okursanız, meseleyi daha iyi anlarsınız.

Vezir bu sözü söyledikten sonra cebinden çıkardığı bir mektubu padişaha uzattı. Üçüncü Ahmet mektubu bir hamlede okudu:

«Üç yıl yar ki memlekete uğramış değilim. Kısmetimi frenk diyarlarında arıyorum. Talih beni aldı; Moskof diyarına götürdü. Rusya Çarı Deli Petronun sarayında vazife görüyorum. Benim kim olduğumu bilmiyorlar. Türk olduğumu hayallerinden geçirmiyorlar. Yanımda her şey konuşuluyor. Beni dilsiz bildiklerinden benden çekinmiyorlar.

«Ben de bundan faydalanarak pek çok şeyler Öğreniyorum. Son zamanlarda Rusyanm Osmanlı devletine karşı hazırlıklarını size bildirmeyi de bir borç biliyorum.

«Bu hazırlıklar çok ciddî bir safhaya girmiştir. Rusya Çarı cihangir olmayı aklına koymuş bulunuyor.

Lehistan Kralı ile düşman oldukları halde anlaştı. İlk hedefi Balkanlara sarkmak ve İstanbul'u almaktır. Bunu herkese söylüyor.

«İsveçlileri yenmesi ona büyük bir gurur vermiş bulunuyor. Türkleri de yeneceğinden şüphe etmiyor. Avrupa krallarına ve Papaya elçiler gönderdi. Onlarla devamlı olarak muhabere ediyor.

«Bunlardan asker, silâh ve para yardımı almayı umuyor. Bazılarından vaad aldı. Rus ordusu bu yazın başlangıcında harekete geçecek. Daha da haberler aldık-& ve imkân buldukça size haberler gönderirim.»

Padişah mektubu okuduktan sonra bunu vezirine

erirken:

Bu mektuba ne dereceye kadar güvenilir? diye Sakın uydurma olmasın?

292

— Buna ihtimal vermem sultanım! Tatarı süu sıla sorguya çektim, dini bütün bir adam. Moskovadan yeni geldiğini de tesbit ettim.

— Orada işi ne imiş?

— Moskovada bir han işletiyormuş. Son zamanlarda Ruslar Tatarlara ağır baskı yapmağa başlamışlar. O da ister istemez işini bırakmış. Bu dilsiz diye anılan Türkü de oradan tanırımış. Arasıra hanına gelirmiş.

— O da Tatar mı imiş?

— Hayır! Anadolu'danmış. Gözü pek bir gençmiş! Onu herkes dilsiz bilirmiş. Çarın yaverleri arasına katılmağa muvaffak olmuş. Adı da Ahmetmiş.

— Dilsiz gibi davranıp saraya nasıl girmiş? Çara nasıl yaver olmuş?

— Bir yarış kazanmış. Orada at yarışlarını kazananlar saray muhafızları arasına alınırımış. Sonra birçok saraylarda dilsizlere kıymet verilir. Onlara mahrem işler tevdi edilir.

Herhalde bunun için kendisine böyle bir iş verilmiş...

— Bilmem ki buna ne kadar inanılabilir?

— Mektubundan Türk olduğu güzelce anlaşılıyor sultanım. Türk olmasa bu kadar düzgün yazamazdı...

— Evet, orası doğru!

— Bir Türkü de hiçbir suretle elde edemezler.

— Bu Tatar nerede?

— Onu muhafaza altına aldırđım. Kendisini tanıyanların adlarını yazdırdım. Kırım Hanına hemen bir mektup gönderdim. Tahkik edecek. Ne biçim bir adam olduğunu öğrenecek...

— Bunu iyi yapmışsın!

— Dediğim gibi kendisinin dini bütün, emniyet edilir bir kimse olduğundan şüphe yoktur. Fakat getirirnefS olduğu mektup o derece önemli ki yalnız kanaatime g»" venemezdim. En geç on gün, nihayet iki haftaya ka^ hakkında sağlam bilgi alacağız.

İhtiyatlı olmak her zaman iyidir, diii ki ile görüştürme

İhtiyal ak her zaman iyidir.

— Kendisini kimse ile görüştürmeyeceğim... Bu** onun yüzüne karşı söyledim. Bana hak verdi. Hattâ bu11 dan memnun kalacağını da söyledi. _^.

— Bu adam Moskovadan geldiğine göre, oranın *» vali hakkında da bilgisi olsa gerek...

— Evet sultanım! Çok bilgisi var... Bunları anlattı. Kendisine kalem kâğıt da verdirdim. Başkac»

293

tırlayacağı her şeyi yazacak. Hanına çok kimseler gelir gidermiş. Bunlardan çok şeyler öğrenmiş. Üçüncü Ahmet:

— Her ne ise, dedi. Şimdi sen hemen Moskof elçisini çağır ve ona lâıyk olduğu cevabı ver. Dışarısı ile ilgisini kes! Hattâ onu istersen Yedikule zindanına şimdiden yerleştire. Ben de bir başka çare göremem. Çarın bu taleplerini kabul etmeyeceğimizi elbette bilmesi gerekir. Bu talepleri bir harp ilânı gibi görürüm. Biz de bunu ister istemez kabule mecburuz.

— İzin verirsiniz biraz daha sabırlı olalım. Onları şimdiden daha fazla tahrik etmiyelim. Onlar bize harp ilân etsinler! Biz de vakit kaybetmeden hazırlıklara girişelim!

— Pekâlâ, sen bilirsin!

Numan Paşa ufak bir tereddüt geçirdikten sonra:

— Sultanıma bir şey daha söylemek isterim, dedi.

— Söyle!

— Moskcfla yapılacak savaş için kendimi fazla yaşlı ve yorgun buluyorum. Sıhhatim de yerinde değil... Bu iş için mühürünüzü daha genç ve cebbar bir kulunuza vermenizi temenni ederim.

Bu samimî bir itiraftı. Üçüncü Ahmet biraz düşündü:

— Kimi tavsiye edersin?

— Baltacı Mehmet Paşa kulunuzu tavsiye ederim. O, bu iş için biçilmiş kaftandır. Gözü pek, yorulmak bilmez, cebbar bir kulunuzdur. Gece gündüz yorulmadan çalışır.

— Pekâlâ öyle yapalım!

Baltacı Mehmet Paşa hiç ummadığı bir anda yeniden İstanbul'a davet olunup Veziriâzamlığa getirilince, her şey birden değişti. Padişah kendisiyle uzun bir konuşma yaptı. Ona tavsiyelerde bulunduktan sonra:

— Göreyim seni bana nasıl kulluk edeceksin! dedi. Baltacı Mehmet Paşa.yer öptü:

— Duanız berekâtiyle olmayacak şey yoktur Sulta-» dedi. Emir sizden, hizmet bizden...

YİRMİBİRİNCİ KISIM

' AR, yanında Şermetiyef olduğu halde, gelmiş bulu-," nan üç heyeti arka arkaya kabul ediyordu. İlk heyet Karadağdan gelmişti. Oranın ahvalinden uzun boylu bahsederek sözlerini şöyle tamamladı:

— Bütün Karadağ halkı sizi Hristiyanlığın ve Ortodoksluğun tek müdafii olarak biliyor ve tanıyor. Biz, sizden silâh ve para alır almaz hemen baş kaldırdık. Ka-radağdaki Türkleri ve Müslümanları öldürdük. Bosnaya akınlar yapmağa başladık. Bosna valisi üzerimize kaç defa kuvvet gönderdi. Fakat Karadağın çetin yamaçlarına çıkamadılar. Oradaki vazifemizi yaptık. Karadağ halkı Rus ordularının harekete geçmesini bekliyor büyük

Çar!

Deli Petro bu sözlerden memnun kalmıştı:

— Karadağ halkının Hristiyanlık için yaptıklarını1 unutacak değilim. Bütün bunlardan haberim var. Sizle?1 gururlanıyorum. Rus ordusu Balkanlardaki Hristiyan lan kurtarmak için pek yakında harekete geçecek- y' manlıyı yok edecektir. Prensimize selâmlarımı götürü*1-Size bir miktar daha para ve silâh versinler.

^

Biz önümüzdeki baharda harekete geçiyoruz. "-J^ de baharda yeniden ve daha cesaretli olarak hücumla geçmelisiniz!

Emredersiniz Haşmetli Çar Hazretleri!

sonra Car Deli Petro Sırj^

295

yetini kabul etti. Bu heyet, Popoviç adında birinin başkanlığında idi.

Çar onlara şu sözleri söyledi:

— Bakın Karadağlılar nasıl ayaklandılar. Siz de aynı şeyi yapmalısınız. Bütün Türkleri öldürmelisiniz.. Bu bahar, Balkanlarda yaşayan Türklerin son baharı olacaktır. Size silâh ve para yardımı yapıldı. Halbuki hâlâ harekete geçmediniz!

Popoviç şu cevabı verdi:

— Ey haşmetli Çar! Karadağlılar, toprakları müsait olduğu için bu işi yapabildiler... Biz baş kaldıracak olsak Bosna valisi bizi kolaylıkla ezer. Emrinde büyük kuvvetler var. Bizim baş kaldırmamız fayda değil zarar verir. Sırp halkı baş kald.ir.mak için Rus ordularının Balkanlara girmesini bekliyor.

— Pekâlâ bu mazereti kabul ediyorum. Memleketiniz edönünce bütün Sırp halkına selâmlanmı bildirirmenizi rica edeceğim. Hristiyanlık güneşi dediğim gibi bu baharda parlayacaktır. Bizim hareket ettiğimiz haberini alır almaz baş kaldıracak ve Karadağlılarla birlikte Osmanlının üstüne yürüyeceksiniz! Son heyet Buğdan'dan gelmişti. Car, bu heyete hepsinden fazla kıymet veriyordu. Ve bunlarla konuşmaları Çok uzun sürdü.

Çar, Osmanlı topraklarına buradan girecekti. Tu-nayı buradan aşarak en kısa yoldan İstanbul'a varacaktı. Savaş plânı bu idi.

Eflâk ve-Buğdan aynı zamanda zahire anbarı olduğundan ordu buradan rahatça beslenebilecekti. Ve Tuna bir defa geçildikten sonra hiçbir cidd îengel kalmıya-caktı önlerinde.

Buğdan heyeti Kırım Hanından ve onun kuvvetlerinden çekiniyordu. Bunun için de şimdiden bir kuvvet gönderilmesini istiyordu.

Çar, general Şermetiyef ile görüştüktan sonra bunu da kabul etti.

Bundan sonra da genarle heyetler şerefine bir ziyafet vermesini emretti. Kendisi ise doğruca gözdesi Karinanın evine koştu.

. Aradan geçen yıllar içinde Çarın Katerina'dan iki se-^nılı kızı olmuştu. Bu kaba saba adam, bu kızları ile oynamaktan çok zevk alıyordu.

YİRMİKİNCİ KISIM

I/' İRİM Hanı Devlet Giray'ı getiren gemi, Saraybur-"}nu'nu geçer geçmez kıyıya yanaştı. Demir attı.

Gemiden çıkan Devlet Giray Han doğruca Padişahın huzuruna kabul edildi.

Üçüncü Ahmet onu kabul ettiği zaman, yanında Veziri Baltacı Mehmet Paşa vardı.

Kırım Hanı padişahı usulünce selâmladıktan sonra ilk olarak Moskovadan mektup getiren Tatar hakkında konuştu:

— O adama güvenebilirsiniz Sultanım! dedi. Kendisi bir yiğit Müslümandır. Moskovada han işletirdi.

Zaman zaman bize de çok doğru ve faydalı haberler ulaştırmıştır. Düşman tarafından asla satın

alınamiyacak bir kişidir. Ona her cihetten kefilim!

O zaman padişah onun getirmiş olduğu mektubu gösterdi.

Kırım Hanı bu mektubu okuduktan sonra:

— Bu mektup olduğu gibi doğrudur padişahım, dedi. Ben de buna benzer haberler aldım. Rus Çarının gözü İstanbul'dadır. Azak Kalesini ele geçirdikten sonra bunu çok kuvvetli bir şekilde tahkim etmiş ve hemen bir donanma inşa etmek işine girişmiştir.

— Muvaffak olacak mı?

' — Orasını ancak Allah bilir. Fakat gevşek davranacak olursak sonumuz felâkettir. Ne Kırım kalır, ne Rumeli... Bize ümit verecek tek nokta kendisine çok gû-venmesidir. Allah ise mağrurları sevmez.

297

Eğer elbirliği ile hemen harekete geçecek, kuvvetli bir ordu ile onlardan önce Tunayı aşacak olursak, plânlarını bozar ve Allah'ın inayeti ile bu belâyı defederiz.

— Biz de öyle düşünüyoruz.

— Öyle ise Cenabı Hak sultanımı muvaffak etsin! Biz, onun harp ilân etmiş olduğunu duyduk.

— Bu haber bize de geldi. Ben de harp ilân ettim. Sancak-ı Şerifi Lalam Baltacı Mehmet Paşaya vereceğim.' Ordu Edimede toplanacak ve oradan hareket edecektir.

— İnşallah zaferle dönmek nasip olur. Bu Rus Kâfiri başka kâfirlere benzemez. Çok kalabalıktırlar. Sonra tekmiî Hristiyanlardan yardım göreceklidir. Hristiyan tebaaya asla güvenmek olmaz...

— Biliyorum. Şimdi sen döner dönmez hemen harekete geçmelisin! Bütün kış boyunca Rus topraklarına akınlar tertip etmelisin! Onlara mümkün olduğu kadar zarar vermelisin! Ne kadar yıpranacak olurlarsa işimiz o kadar kolaylaşır. Bundan başka kâfirin ahvalinden alacağın her haberi günü gününe bize ulaştırmalısn! Lalam böyle söyler!

— Başüstüne! Bütün emirleriniz yerine getirilecektir Sultanım!

— Senin şu dilsiz denilen Türk hakkında bir bilgin var mı?

— Yok sultanım! Ama ondan çok faydalanabileceğimize şüphe etmem! Kendisinden mektup getiren Tatarı da bir vesile ile Moskovaya gönderecek olursak, belki yeni haberler alırız!

— Onu giderken sen yanında götürürsün!

— Başüstüne padişahım!

— Senden haber almayınca, onu kimse ile görüş* türmedik. Belki gönlünü kırdık. Bunu tamir etmek gerek!

Padişahın emri üzerine Paşakapısında muhafaza altına alınmış bulunan Tatar hemen getirildi. Tatar Kırım Hanının şefaatinde pek memnun kalmıştı. Huzura girince gözyaşları içinde Padişahın ayaklarına kapandı. O zaman padişah ve Baltacı Mehmet Paşa onu sorguya çekip dilsiz hakkında bilgi istediler. • Tatar bildiklerini şöyle anlattı: — Onu Moskovadaki hanımda tanıdım. Oraya za- bir atla gelmişti. Üstü başı pek perişandı. Cebinde

bir parası yoktu. Akıncı imiş. Rtısyada epeyce dolaşmış. Kendi başına epeyce işler görmüş. Anadolulu bir genç.". Sonra da bir pusuya düşmüş. Arkadaşlarını, varıl m yoğunu kaybetmiş. Bana niyetinin Çarın yanına sokulmak ve orada bir iş almak olduğunu söylemişti. Rusçayı az biliyordu. Şüphelenmesinler diye dilsiz rolü oy. nayacağını söyledi. Böyle bir hizmeti koparmak için de o günlerde yapılan şenliklerde at yarışlarına girdi. Ben bir başarı gösterebileceğini ummuyordum ama, yarışı kolayca kazandı. Ve muhafız kuvvetine girdi.

— Aşkolsun!

— Kendisini seyrek olarak görüyorum. Aradan geçen yıllar içinde Rusçayı da çok iyi öğrendi. Fakat dilsiz rolüne devam etmek zorunda olduğu için konuşmuyordu. Bu arada Çarın gözüne epeyce girmek için eline bir fırsat da geçmiş. Onu bir takım haydutların elinden kurtarmış. Çar da onu yüzbaşı, sonra binbaşı yapmış. Yanından ayırmıyormuş. Son seferinde bana geldi ve o mektubu bıraktı. Ben de işim bozulduğu için oradan ayrılmağa karar vermiştim. Mesele budur.

— Çok iyi yapmışsın. Şimdi Lalam Mehmed Paşa sana bir mektup verecek. Bunu da alıp ona ulaştırmağa gayret edeceksin!

— Başüstüne!

— Cevabını da Kırım Hanına getirirsin!

— Emredersiniz Sultanım!

Her şey kısa bir zamanda yoluna girdi. Padişah Kırım Hanının orada olmasından faydalanarak büyük bir toplantı yaptı. Devletin ileri gelenleri hep hazır bulundular. Zafer için dualar edildi. Savaş plânı da kararlaştırıldı.

Herkes birlik olmuş, Osmanlı sarayındaki o sonu gelmez entrikalar, didişmeler sona ermişti. Böyle bir seferde orduya serdar olmak çok tehlikeli bir iş görüldüğünden, Baltacı Mehmet Paşanın başı rahatta idi. İlk iş Rus elçisi Tolstoy ile yetmiş kişilik maiyetin-Yedikule zindanına yerleştirmeyi düşünmek oldu. Rus-yadaki Türk tüccarlarının hayatlarına karşı bunları elde rehin bulundurmak istiyordu.

Sonra da dilsiz mektubu yazdı ve bunu Kırım Hanı ile birlikte gidecek olan tatarlara verdi.

Rus elçisi Tolstoy Baltacı Mehmed Paşanın karşısı

299

na çıktığı zaman oraya ne maksatla çağırıldığını bilmiyordu.

Kendisi yeni veziri ilk def^, görüyordu. Baltacı Mehmet Paşa konuştu:

— Benden önce veairiâzam olan Numan Paşayı ziyaret ederek Çar adına bazı isteklerde bulunmuşsun. Bu isteklerine cevap vermek bana nasip oluyor. Çarınız, bizim cevabımızı dahi beklemeğe lüzum görmeden Osmanlı Devletine harp açmış. Ve harp hazırlıklarına başlamış. Bundan malûmatınız var mı?

— Evet! Duydum. Zaten Numan Paşa ile görüştükten, bu meselenin beklemeğe asla tahammülü olmadığını kaydetmiştim. Bununla beraber bu harbi durdurmak da mümkündür.

— Nasıl?

— Eğer haşmetli çarımızın tekliflerini kabul edecek olursanız ben hemen durumu bildiririm. O zaman çarımızın bu seferi durdurabileceğini umarım.

— Osmanlı Devleti tarihinde çok zor şartlar "altında kalmış, fakat hiçbir zaman haysiyetinden zerresini feda etmemiştir. Değil Rusya Çarı, bütün dünya birleşse, bizden çarınızın istediklerini istese, bunu kabul edecek bir Türk padişahı bulunamaz.

— Şu halde bütün Hıristiyan dünyasına meydan okuyorsunuz.

— Hayır! Meydan okuyan sizsiniz. Ben ise sadece hakikati söylüyorum. Osmanlı devleti teb'aları arasında Hıristiyanlar da vardır. Ve devletimiz, size karşı bunları da müdafaa edecektir.

— Hıristiyanların müdafii çarımızdır.

— Hayır! Bu sadece bir bahane, bir vehimden ibarettir. Osmanlı topraklarında yaşayan Hıristiyanlar, hayatlarından memnundurlar. İbâdetlerini serbestçe yaparlar. Rahat ve huzur içinde yaşarlar. Ama sizler onların bu rahatlarını çok görüyor ve bunu bozmak istiyorsunuz. Hıristiyan halk arasına sokmuş olduğunuz .tezvirci-ler, onları nice zamandan beri kandırmağa çalışıyor. Bunlardan hep haberimiz vardır. Ayrıca Karadağ'da, Sır-bistanda ve Buğdanda çevrilen dolapları da hep biliyoruz. Bu durum karşısında padişahımız harp ilânınızı kabul ediyor ve o da Rusyaya harp açıyor. Sizi de, bütün elçilik memurları ve ailelerinizle birlikte Yedikuleye gön-

300

dereceğiz. Harbin sonuna kadar orada kalacaksınız. Hayatınız teminat altındadır. Rusyada bulunan Türklerin başlarına bir felâket gelmediği takdirde hayatlarınızdan hiç bir şekilde endişe etmenize yer yoktur. O zaman Rus eiçisi hafifçe sarardı:

— Bizi hapsetmeniz doğru olmaz. İzin verin, hep birden memleketimize dönelim...

— Çarınız harp ilânı için bu kadar acele ettikten sonra bu tedbiri almağa mecburuz.

— Fakat harp sonunda bize karşı böyle davranmış olduğunuz için çok pişman olabilirsiniz...

— Ya! demek bir de tehdit var işin içinde?

— Hayır, tehdit etmiyorum. Sadece hakikati söylüyorum. Bu kararı hemen geri alacak olursanız, siz kârlı çıkarsınız.

— Biz kâr peşinde değiliz. Kar peşinde olanlar sizlersiniz... Bu işte Allah aramızda hakemdir. Hangi taraf haklı ise, o takdir etsin!

Sadrâzam bu sözleri söyleyerek aradaki konuşmanın sona ermiş bulunduğunu belli etti.

O gün Rus elçisi ile yetmiş kişilik maiyeti enterne edilip Yedikulede ikamete mecbur tutuldular. Rusyaya harp ilân edildiği halka bildirildi. İstanbul camilerinde zafer için dualar edildi. Beylerbeyine asker toplayıp ilkbaharda Edirne'de bulunmaları yolunda fermanlar gönderildi.

YETMİÜÇÜNCÜ KISIM

İŞ, iki tarafın hazırlıkları ile geçti. Kırım Hanı 'Devlet Giray'ın akıncıları, Dinyester nehri boylarına ve daha içerlere kadar sarktılar. Bu arada adının Ahmet olduğunu bildiğimiz dilsizden, Rus ordusunun hazırlıkları hakkında daha birkaç mektup geldi. Bunlar da çok işe yaradı.

Baharın ilk günleri de geldi çattı...

Rusyada o yıl kış oldukça sert geçmişti. Baharla beraber karlar ve buzlar erimeğe başlarken Rus Çarı da son hazırlıklarını tamamlamış bulunuyordu.

O kış Moskova papazlarına çok iş düşmüştü. Kiliseleri dolduran Moskovalılar, çarın emri ile zafer için devamlı bir şekilde dua edip durmuşlardı.

Rus ordusu iyi hazırlanmıştı. Papadan ve başka Avrupa krallarından gelen yardımlarla bu ordu silâh bakımından mükemmel bir hale sokulmuştu, önce toplar yola çıkarıldı. Sonra da General Şermetiyefin komutasındaki ordu Moskovadan hareket etti. Bu ordu Türk sınırına yaklaştıkça bir çiğ gibi büyüyecekti. Sonra da bir hamlede Tunayı aşacak, arkadan gelecek asıl büyük orduyu orada bekliyecekti.

Rusya Çarı daha sonra asıl büyük ordu ile hareket Edecekti.

Çarın Moskovadan ayrılışı pek muhteşem olmuştu. Daha önce kiliselerde büyük âyinler yapılmıştı. Mosko-

302

va papazları bu orduyu mukaddes bir haçlı ordusu olarak takdis etmişti.

Çar zırhını giyinmiş, boynuna mukaddes altın haçı asmış ve atına binerek ordunun başına geçmişti.

Tekmil Moskova halkı onu uğurlamak üzere yollara dökülmüştü.

O da bu kalabalık arasında, büyük bir gurur içinde muhafızları arasında ilerlemiş ve Moskovadan çıkmıştı.

Katerina, daha arkadan araba ile gelecekti.

Çar dilsizi onun özel muhafızlığına tayin etmişti.

Çar şehirden ayrıldıktan sonra Katerina önce kiliseye gitti. Papaz Glukun günah çıkardığı hücrenin önüne gelmişti.

Herkes yollarda olduğundan kilise تنها idi ve hücrede sadece yaşlı bir kadın vardı.

O, dışarıya çıktıktan sonra Katerina sessizce içeri girdi.

Papaz Gluk, arada bir kafes olduğu halde içeri girenin kim olduğunu hemen anlamıştı:

— Sen misin Marta! diye heyecanla sordu. Evet, bu sensin! Kokundan anladım.

— Evet; benim!

— Allahım! Ne kadar zamandan beri bana uğrama-dm. Ve ben senin bir daha geleceğinden âdeta ümidimi kesmiştim. Bunun için de yemin ederim kendimi öldürmeyi düşünüyordum.

— Belki de doğrusu sana bir daha geimememdi. Fakat bunu yapamadım. Moskovadan ayrılmadan önce seni bir defa daha görmek istedim. Kadınların, kendilerini ilk teslim ettikleri erkeklere karşı garip bir zaafı vardır. Onları hayatlarının sonuna kadar unutamazlar. Çünkü ilk ve en büyük heyecanlarını onların kollarında iken duymuşlardır.

— Moskovadan ayrılıyor musun?

— Evet!

— Nereye gidiyorsun?

— Cepheye...

— Cepheye mi?

— Evet! Cepheye çarla beraber olacağım!

— Hayır, yapma bunu! Yalvarırım sana...

— Niçin?

303

— Cephe harp demektir. Bin bir tehlike demektir. Senin orada bulunmakta olduğunu düşünmek bile beni rahatça çıldırtabilir.

— Bu kararımı değiştirecek değilim... Beni düşündüğün için sana çok teşekkür ederim. Fakat cepheye bir tehlike karşısında kalacağımı hiç sanmıyorum. Çarı yalnız bırakamam. Sonra askerler beni aralarında gördükleri zaman cesaretleniyorlar...

— Ben de geleceğim!

— Sen nasıl gelebilirsin? Ordu papazı değilsin ki...

— Bunun ne zararı var? Ordunun arkasından gelirim. Gönüllülerin arasına katılırım.

— Bir çalgınlık olur bu...

— Asla!

— Beni de orada göremezsin ki... Ben her zaman carm karargâhında olacağım...

— Bana kokun yeter! Yakınımda olduğunu hissetmek yeter...

— Sen, burada kal ve beni bekle! Hem senden daha iyi düşündüğümü biliyorsun. Çardan ilk olarak gebe kaldığım zaman da sana gelmiştim. Sen çocuğumu ve beni öldürebileceklerinden bahsettin. Beraberce kaçmamızı teklif ettin. Halbuki çar çocuklarını o kadar seviyor ki...

— Ben, çarın seni hiçbir zaman terketmeyeceğini ve doğuracağım çocukları da seveceğini biliyordum. Çar senin nasıl bir kadın olduğunu biliyor. Senin gibi bir kadın bulamayacağını da farkındadır. Bütün ahmaklığına nağmen bunu düşünecek kudrette bir adam olmasa çar ||'i'arak bu kadar zaman kalamazdı.

— öyle ise neden bana bu teklifi yaptın?

— Seni kandırabileceğimi umdum Marta! Bu, be-:"iim için bir fırsattı. Böyte bir fırsatı elbette kaybetmek

• stemezdim. Bunu sen çok iyi anlarsın. Hattâ iş yalnız

u kadarla da kalacak değildir.

— Ne olacak?

— Çar seninle resmen evlenecek de... Seni împa-ratoriçe yapacak. Bütün Rusların İmparatoriçesi olacaksın!

Katerina, bu sözleri duyunca titredi. Hatırına he-n çarın yapmış olduğu bir ima geldi. İşte aynı şeyi ikinci defa duyuyordu.

304

— Böyle bir şeyin olabilmesine imkân ve ihtimal yoktur, dedi- Hayır, buna inanmam...

— İnan sevgili Marta! İnan!

— Burada o kadar çok asilzade kızlar var. Hepsi de çarın gözüne bakıyorlar. Çok genç ve çok güzel kızlar... Çar, günün birinde evlenmeyi düşünecek olursa, elbette bunlardan birini alır...

— O, genç ve güzel asîl kızlar senin tırnağın kadar olamazlar... Çar ne kadar ahmak olsa, bunu bilmeyecek kadar değildir.

— Günün birinde, çarın resmen karısı olacağım, hatır ve hayalimden bile geçmez!

— Ben ise buna eminim! Sen öyle bir kadınsın ki, bir defa senin tadını alan senden vazgeçemez. Senin aşkın, başka kadınların aşklarına benzemez. Sen, başına kar yağmış bir yüce dağ isen onların en güzelleri senin yanında birer tümsekten fazla olamazlar.

— Artık gideyim Dimitro! Sen ise ordunun peşinden gelmek deliliğinden vazgeç!

— Senin peşinden gelmekten beni hiçbir kuvvet vazgeçiremez Marta! Senin adını Allahın adından çok daha fazla anıyorum. Seni, o büyük varlıktan çok daha fazla düşünüyorum.

— Böyle konuşmakla günaha giriyorsun!

•— Hayır! Çünkü bence seni sevmek ibadetlerin en büyüğüdür.

— Bu söylediklerini başka papazlar duyacak olsalar, seni hemen afaroz ederler!

— Bütün papazların canı cehenneme! Bana yalnız sen lâzımsın! Sen Marta! Yola çıkmadan önce seni dışarıda bir yerde, yahut benim evimde göremiyecek miyi*11?

— Buna imkân yok!

— Ne olur aziz kadın! Bir dakikanı olsun bana V&' mez misin?

— Bırak bu deliliği! Hemen yola çıkıyorum. Elveda ilk sevgilim!

— Yine görüşürüz ilk ve ebedi sevgilim! Katerina, kiliseden çıkarken hâlâ tatlı bir içinde bulunuyordu. Papaz Glukun söylediği o söz, nün birinde imparatoriçe olacağı sözü, üzerinde çok vetli bir tesir yaratmış bulunuyordu.

305

Katerina bir saat sonra, yanında iki hizmetçisi ve dilsiz olduğu halde araba ile hareket etmiş bulunuyordu. Dilsiz atında ve arabanın önünde yol alıyordu.

Papaz Gluk, Katerina ayrıldıktan sonra kiliseden çıktı. Evine gitti. Parasını ve kendisine ait bir iki ufak eşyayı yanına aldıktan sonra esasını alarak evinden çıktı. Ve buna dayana dayana yürümeğe başladı.

Katerina ise gün batarken Çarın karargâhına varmış bulunuyordu. Daha önce gelen Çar, sevgilisini memnun bir tavırla karşılamıştı. Yemeği Katerina ve Men-şikofla bir arada yiyecekti.

Tabii sofraya hazırlanmıştı. Hemen içmeğe başladılar.

Çar, hayatından pek memnun görünüyordu:

— Gördün mü Aleksi? diye konuştu. Moskova halkının bizi nasıl uğurladığını gördün mü?

General Menşrkof:

— Görmez olur muyum Çarım! Haşmetinizden herkes heyecan içinde kaldı. Ben bile gözyaşlanımı tutamadım.

— Haydi, haydi! Bunlara karnımız tok.. Sen hayatında ağlamış adam değilsin! Gözlerin hakikaten yaşla dolsa, bu yaşlar suratında akacak çizgi bulamazlar...

— Yemin ederim ki manzara pek muhteşemdi. Bütün Moskova halkı da sizi görmek ve alkışlamak için yollara dökülmüş bulunuyorlardı.

— Alkışlama isteğini d© geç! Fakat suratımı görmeyi merak etmiş olabilirler... Bir taraftan beni seyreder^ ken, içlerinden bana iyiden iyiye söğüp sayanlar da az olmasa gerek.

— Nankörlere dünyanın her tarafında rastlanır...

— Ama bizim Rusyadakiler hepsini bastırır. Her ne ise... Şimdi bu kadar yıldan beri tasarlamakta olduğum büyük işe nihayet girmeğe muvaffak olduk. Ne dersin Aleksi, sonbaharda İstanbulda olabilir miyiz?

— Savaş talihimiz iyi giderse olmamız için sebep göremiyorum.

— Tolstoy son mektuplarından birinde, İstanbulun Ve Boğaziçinin bilhassa sonbaharda harikulade güzel ölüğünden bahsediyordu.

Biz de mevsimi kaçırmamağa dikkat ederiz Ç&-

306

— Aferin! Bu cevabın hoşuma gitti doğrusu! Hani bazen hakikaten espri sahibi olduğuna inanacağım.

— Espri yapmak sanatı yalnız Caninindir.

— Şimdi Şermetiyef hızla ilerliyor. Ukraynayı ya. n yarıya geçmiş olmalı... Şöyle bir hesaplayalım...

Haziran ayı bitmeden ordularımız Tunayı aşmış olur. Türk Ordusunu bulmak, yenmek ve perişan etmek için bir ay koyalım. Şu halde Temmuz sonunda Edirne'ye rahatça gireriz.

— Evet Çarım!

— Orada Selimiye adlı bir cami varmış ki bir harika

imiş. Onu görmek istiyorum.

— Onu hemen kilise yaparız...

— Tabii... Sonra Edirnededen üç kol halinde İstanbu-la yürürüz. Karşımızda esaslı bir mukavemet göremiye-ceğimize göre en geç Ağustosun ortalarında tstanbul önünde oluruz.

— Hattâ daha da erken olabiliriz.

— Hayır, fazla iyimser olmak doğru olamaz. Biz 15 Ağustosta İstanbulun Önünde olacağımızı kabul edelim. Şehire girmek için iki hafta yetmez mi?

— Surların durumunu düşünüyorum.

— Yok, hayır... Bunlar büyük depremlerle yer yer yıkılmış durumda imiş. Türkler bir ordunun oraya kadar gelebileceğini hatır ve hayallerinden bile geçirmemiş olduklarından bunları olduğu gibi yıkık bırakmışlar. Tolstoy mektuplarında uzun boylu bilgi veriyordu. Sen hapiste olduğun için bu mektupları bilmiyorsun.

— öyle ise 15 Ağustosta İstanbulda iki başlı kartallı Çar bayrakları dalgalanır Çarım...

— Onbeş gün de ihtiyat payı kalbul edelim. Evet, sonbaharda, Eylülün başlarında rahatça İstanbulda olabiliriz. Haydi bunun şerefine içelim!

Votka kadehleri doldu ve boşaldı.

Menşikof:

— Şu anda acaba Tolstov ne yapıyor? diye sordu. Bana kalsa durumu hiç de parlak olmasa gerek...

— Evet! O zavallının şu anda hayatta bulunup bulunmadığı bile meçhuldür.

Eğer Türkler kendisini öldürmüşlerse

307

da ilk ruhanî âyini onun ruhunun istirahatı için yapacağım.

— O zaman hayatında ne kadar günah işlemiş olursa olsun, gideceği yer mutlaka cennet olur.

— Bana hizmet eden herkesin cennete gitmesini isterim. Eğer bu savaşta sen de ölecek olursan, ruhunun istirahatı için her halde bir âyin yaptırırım.

— Çok teşekkür ederim Çanm. Fakat ben cennete gitmektense, şu pis ve kötü dünyada size hizmet etmeyi tercih ederim.

— Bana oynamış olduğun bunca oyuna rağmen seni yine de kaybetmek istemem Aleks...

— Teşekkür ederim Çanm!

— Fakat Tolstoyu sağ olarak kurtarmağa muvaf. fak olursak, ona en büyük nişanı vereceğim.

— Çok doğru yaparsınız Çanm!

— Haydi içelim!

Votkalar tekrar doldu, tekrar boşaldı. O zaman Katerina ilk sorusunu sordu:

— Türk ordusuna padişah mı, yoksa veziri mi başkanlık edecek?

— Vezir...

— Kim imiş bu vezir?

— Baltacı Mehmet Paşa!

— Adını biliyorum. Nasıl bir adammış? Onu öğrenmek istiyorum.

— Beş para değer yokmuş... İşe yaramaz bir adam imiş!

— .Affedersiniz. Fakat buna inanmam.

— Neden?

— Türkler muhakkak ki zeki insanlardır. Akıllı olduklarından şüphelenmek doğru olmaz. Hiç kendileri için bu derece hayatî olan bu konuda bu derece gevşek davranırlar mı? Ordularının basma değersiz bir kimseyi getirirler mi?

— öyle imiş...

— Nasıl olmuş da böyle birini getirmişler? Onun işe yaramaz bir kimse olduğu nereden malûm?

— Düşün bir defa Katerina! Paşa olmadan önce saraydaki işi ne imiş bilir misin?

— Ne imiş?

— Odun kesermiş!

308

— Odun mu kesermiş?

— Evet! Bu adamdan ne hayır gelir?

— Garip şey!

— Padişahı veliahtlığı zamanında tanımış...

— Onun için mi göze girmiş?

— Evet!

— Askerliği nereden öğrenmiş?

— Askerliği bir yerden öğrenmiş değil... Daha önce de baş vezirlik yapmış. Ama o kadar beceriksizlik göstermiş ki, padişah onu daha fazla yanında tuta-mıyarak hemen azletmek ve hattâ İstanbul'dan sürmek zorunda kalmış...

— Ya!

— İşte böylesine cahil, bilgisiz, hele askerlik bakımından en ufak bir değeri olmayan bir kimseyi tutmuşlar, ordularının başlarına geçirmişler...

— Ama niçin? Aklım buna bir türlü ermiyor...

— Bence bu sadece ilâhî bir cilve... Allah bizi rahatça başarıya ulaştırmak için karşımıza öyle birini çıkarıyor...

— Evet! Eğer size söylenenler doğru ise, ancak buna inanmak lâzım gelir.

— Görüyorum ki, bir türlü inanmak istemiyorsun.

— Sizden hiçbir hakikati gizliyecek değilim... Ama şansın bir millete böylesine gülebileceğini doğrusu ummuyorum.

— Bana inan Katerina! Şans bize her zamandan fazla gülüyor. Hattâ ben neden korkuyorum; biliyor musun?

— Neden?

— Şermetiyefe yetişemeyeceğimizden...

— Anlamadım.

— Şermetiyef, hinoğlu hindir. Çok kurnazdır. Onun o aptalca görünüşüne katiyen aldanmamak lâzım gel»' Bir vuruşta Türk ordusunu perişan edebilir. Onları onu-ne kattı "mı, soluğu bir anda İstanbul'da alıverir. »e1 benden önce oraya girecek olursa, işte o zaman ke ni Ayasofya meydanına asmam gerekecek...

— Neden? İft.

— Ona bunu şık açık söyledim. İstanbul'a ilk ° rak ben girmek istiyorum. Yanımda sen olarak tö Şermetiyef oraya ancak benden sonra girebilir... T»r

309

ler bunu böyle yazmalı... İstanbul'a ilk giren Rusun Çar Petro olduğunu kaydetmeli!
Çar şimdi İstanbul'u ele geçirdikten sonra yapmak istediği şeyleri kaçınıcı defa oimak üzere tekrarlamağa başlamıştı. Bir taraftan da durmadan içiyordu.

Katerina:

— Çarım... Ben Türkleri bu kadar kolay yenebileceğimize doğrusu pek inanamıyorum. Siz bu savaşı daha yeni yeni tasarlamağa başladığımız andan itibaren ben Türkler hakkında ne kadar kitap varsa okumağa başla-dun. Ayrıca Türkleri tanımış kimselerle uzun boylu konuştum. Edinmiş olduğum intiba, hiç de fazla iyimser olmamızı gerektirecek şekilde değil...

— Senin askerlik bilgin yeter derecede değil. Hem göreceksin! Şimdiki halde konuşmağa, uzun boylu tartışmağa lüzum yok... Zamanla her şey anlaşılacaktır. Ordularımız, Türk ordusunu ikiye bölecek ve onu yok edecektir. Doğrusu şu ki, ben bu seferi bir gezinti gibi görüyorum. Her şeyin ne kadar kolay ve rahat bir şekilde gelişeceğini göreceksin!

Katerina ses çıkarmadı.

Evet, askerlikten anlamadığını bilmiyor değildi, ^akat Türkler hakkında okuduğu ve öğrendiği şeyler, bu milletin son derece çetin olduğunu ortaya koyuyordu.

Katerina o geceyi de rahatsız geçirdi. İçini, mânası-ûi bir türlü kestiremediği bir korku sarmıştı.

Ertesi sabah ikinci merhaleye ulaştıkları zaman çarı karşılayanlar bir haber verdiler.

General Şermetiyef bir Türk casusu göndermişti. Ve sorguya çekilme işini de çara bırakarak yoluna devam etmişti. Çar, ele geçirilecek ilk esirlerle mutlaka görüşmek istediğini generale hareketinden önce bildirmişti.

Çar kendisine bu haberi veren yüzfeasıya memnun oir tavırla baktı:

— Nerede yakalanmış bu casus?

— Ukraynada çarım.

— Demek oraya kadar gönderilmiş. Nasıl bir adam?

— Gençten bir şey çarım. Bir tatar..

— Casus olduğunu itiraf ediyor mu?

- Evet! Zaten inkâr etmesine imkân ve ihtimal

It:

II

aw

yok.. Üstünde Türk silâhları, Rus ordusu hakkında bjj. gilerle dolu kâğıtlar bulunmuş.

— Bu bilgiler doğru mu?

— Şaşılacak derecede doğru.. Bunu da General Şer. metiyef açık olarak söyledi.

— Nereden toplamış bu bilgileri?

— Söylemiyor.. Fakat General, onun bu bilgileri mutlaka yüksek bir yerden edinmiş olacağını söyledi.

— Nereden?

— Moskovada bir yerden.. Oradan gelmekte olduğundan şüphe etmeyiz.

— Kimden almış bu bilgileri?

— Söylemiyor.

— Söyletemediniz mi?

— Bir hayli eziyet ettik. Gözlerinden birini oyduk, ötesini berisini kestik.. Canını iyiden iyiye yaktık.. Fakat bütün gayretlerimiz neticesiz kaldı.

— İnatçı ha?

— Müthiş bir şey!

— Siz beceriksizlik göstermişsiniz! Getirin onu buraya!

— Emredersiniz.. Fakat kendisini hapsedilmiş olduğu yerde görseniz çok daha iyi olur kanaatindeyim.

— Nerede?

— İşkence çadırında..

— Güzel, geliyorum..

— Bu da General Şermetiyefin size göndermiş olduğu mektup çarım!

Çar mektubu açtı ve merakla bir hamlede okudu. Mektup parlak cümlelerle başladıktan sonra şöyle devam ediyordu:

«Size gönderdiğim tatar, azılı bir Türk casusudur. Kendisinden ne yazık ki fazla birşey öğrenemedik. Çok inatçı bir adam. Bir türlü konuşturamadık. Ümit ederim ki bizim yapamadığımızı sis yapar, onu güzelce konuşturursunuz.

«Hemen ilâve edeyim ki onu konuşturmakta pek büyük menfaatimiz var. Çünkü toplamış olduğu bilgiler, şaşılacak, hattâ inanılmıyacak kadar doğru.

«Bu haberleri nereden öğrenmiş olduğunu mutlaka öğrenmeliyiz.

«Diğer taraftan işlerimiz çok iyi gelişticeğe benziyor.

, Ben, her gün Tunaya biraz daha yaklaşıyorum. Türk ordusunu, Edirne önlerinde yakalayabileceğimizi umuyorum. Aldığım haberlere göre Türk ordusu şimdiki halde Edirne'de toplanmakta imiş.»

Çar mektubu tam bitirmişti ki içeriye Katerina girdi. Deli Petro onu görünce mektubu uzattı:

— Şermetiyef den gelen mektubu okumak ister misin?

— İsterim.. Umarım ki iyi haberler veriyor.

— Evet! Türk ordusu ile Edirne önlerinde karşılaşacağımız anlaşılıyor.

— Ordu orada mı toplanıyormuş? — Evet!

— Başka bir haber var mı?

— Bir de casus ele geçmiş.

— Ya!

— Onu şimdi sorguya çekmeğe gidiyorum.

— Bir Türk casusunu görmeyi pek isterdim.. Ben de geleyim mi?

— İşkence seyretmeğe dayanabilir sen gel'

— Ona işkence mi yapacaksınız?

— Evet! Çok inatçı bir şeymiş.. Daha doğrusu ona işkence yapmakta devam edeceğiz.. Bir hayli canını yakmışlar. Bir gözünü de oymuşlar.. Buna rağmen konuşmamış..

— Yaman bir adam şu halde?

— Bir Tatar..

— Ondan ne öğrenmek isteyeceksiniz?

— Üzerinde bulunan bilgileri nereden öğrendiğini bilmemiz lâzım.. Bunlar şaşılacak kadar doğru şeyler-THIS..

— Anlıyorum..

— Mektubunda yazıyor bunları Şermetiyet Oku! Katerina mektubu merak içinde bir hamlede okudu.

Bunu Cara verirken:

— Ne zaman sorguya çekeceksiniz? Diye sordu.

— Şimdi.. Haydi gidelim! Dayanamayacak gibi olursan dışarı çıkarsın!

Casusun üstü başı kan içinde idi. Ovulan sol çözü ise korkunç bir yara halinde yüzünün hemen hemen yansını kaplamış bulunuyordu.

Pek bitkin ve perişan bir halde görünüyordu.

Esiri beklemekte olan askerler, Çar içeriye girer girmez hemen selâma durdular. Çar doğruca esire yajdaş-tı. Onu önce baştan ayağa şöyle bir süzdü. Sonra sert bir edâ ile sordu:

— Sen benim kim olduğumu biliyor musun? Esir, tek gözünü kırpmadan Çara dikerek cevap verdi:

— Biliyorum. Rusya Çarısın!

— Şu anda hayatın da elimdedir. Bunun da acaba farkında mısın?

— Farkındayım.

— Görüyorum şuurun da yerinde.. Bu iyi birşey! Senden, hayatını bağışlamak için tek birşey isteyeceğim. O da toplamış olduğun bilgileri nereden edinmiş olduğunu söylemendir. Bunu söylediğin anda hayatın kurtulmuş olacaktır.

Çar bu sözleri son derece ciddi bir edâ ile söylemişti. Tatarı heybeti ile de ürkütmek ve ona istediği gibi konuşturmak istiyordu.

Fakat perişan halde bulunan Tatar, oralı bile olmadı. Büyük bir kuvvet harcayarak ve çekmekte olduğu ızdırabı belli etmemeğe çalışarak cevap verdi:

— Bu soruyu bana çok sordular. Senin yaptığın vaadi, hattâ daha fazlasını da yaptılar bana.. General Şermetiyef üstelik bana bir yük altında vaadetti. Boş yere aynı şeyleri sormayın bana! Zaten canımın yarısı gitti. Yansım da sen al ki bu iş bitsin!

— Demek söylemeyeceksin?

— Hayır!

— Çok tuhaf birşey! Konuşmamakta ısrar ettiğin takdirde en ağır işkenceler altında can vereceğini de biliyorsun değil mi?

— Evet, biliyorum.

— Sen öldükten sonra bildiklerini söylememiş olman neye yarar? Bundan ne istifade olur?

— Bir Türk olarak bu işe bir defa baş koymuşum.. Bütün b u bilgileri aldığım kimseler, ben öldükten sonra onları bi rbaskası ile de lüzumlu yerlere kolayca ulaştırabilirler.

— Ama sen öleceksin!

— Ben öleyim, ne çıkar bundan? Vatanım sağ olsun!

313

Sen aklını başına toplasan çok daha iyi edersin! ediyorum, bu faydasız inattan vazgeç! Bu faydasız bir inat değil, mukaddes bir inattır.

— Demek ille de cehennemi boylamak istiyorsun?

— Gideceğim yerin neresi olduğunu ancak Allah bilir-

— Gel, aklını basma topla! Bu fırsattan, bu son fırsattan faydalanmağa bak!

— Ben fırsatlardan faydalananlardan değilim!

— Sonradan çok, ama çok pişman olacaksın!

— İşte bunda aldanıyorsunuz!

— Hem şunu da bilmelisiniz ki, ölümün faydasız olacaktır. Çünkü topladığın bilgileri nerede edindiğini pasıl olsa öğreneceğim!

— Öğrenemeyeceksin!

— Hayır, hayır! mutlaka öğreneceğim. Ve sen de jnmü göreceksin. Seni hemen gebertecek değilim.

Her gün devamlı olarak işkence edileceksin .. Yanında çıkan kâğıtlarda yazılı olan bilgileri, en fazla beş kişi biliyor, pemek ki sen bu beş kişiden biri ile temastasın... Bilgileri benden almadın, Şermetiyef'den de almış olamuzsm. Çünkü seni ya öldürür, yahut da kaçırdı. Geriye üç kişi kalıyor.

— İstedtiğin tahminlerde bulunabilirsin.

— Sen general Menkişofu tanır mısın?

— Elbette tanırım...

— Ondan mı aldın bu bilgileri?

— Oevap vermiyeceğim...

— Bunun için kesenin ağzını iyiden iyiye açmış pl-toan lâzım gelir..

— Orasını bilemem! -- ?!...

— Haydi, söyle! Onu mu satın aldın? , — Bilmiyorum.

— Yoksa Rapnin ile mi bir bağ kurdun? General *&pnin de bu bilgileri biliyor.

— Bilebilir...

Kendisini tanır mısın?

Tanırım...

Ne zamandanberi?

Birkaç yıldır görüyorum.

O da seni tanıyor mu?

i

^^^pSuSaTa!^™

zauiTjq ep rturSBoejnjanuoji tisbu iuas uag ;auii8A aa^sr 'jba dBAao ja uiBASp UBpeutiipi'B Bunq Ruaq
•ipauuaA deA
• np
bjuos ub3>[H3î5 UBpuuipBâ aouaifsi
£Bq UT
jbpbî nq auipuaif ymaci
rauana bjjiabj irq unutuap\[-joA"izuaq suuiq i5?but oa'ia'x uaprAx 'asx jb^bj, ng • -JIBJiq unuuiaui ep
5iq jbiubsui uajipuj BAns uauiaq zbuiubA jeubâ 3iio5jbcJ jtq iubo ai^ pp ¦«21 JiBtudBA" aouasist
aaaiasuiisi i5^buj aiAq jisb nuo
T3fT
b^bAb ajxq \$bbs jrq Bipp spsjnq urSr siauqaiAas jiapo -U95ISÎ 5im3{JO3i nSnpio siozbiiisb}
uraipBuaosBq 'jbibsbui -10 a}3iaui5iaq lupsipuasi fjanBjauaS 'bsbiuo îst sioö
-op ng 'osiuaaA ijBunii; aaq euo 'ip^naoBq ubio iss^sn
eiAjSBU'BUI UIBJ UIiTfSJ (JI^Bî Bjap UTS ••JIA'Bq BUIV
•npioXnunrnq
spxi^a 3[O^ Bptre Jiq tuuaniurt) up^nq unuo '}'auB?8iu: zbui -IiUBXii nSnpio siuxia^sgS uub^bj, -
npjo^ipassiq iazn§ Jd nunSnpuninq siureoS n BunSzoq arq uibj bpub ns 'o tuŞop
-5qS
qsBi^Bzn
jtjv îî^tS UBpJipBö uauiaq ui5f bijbp bîb^bj, tmSipuaiJ^ufs jb^ juaq uiruo^iprâ jpiad 'ys^d —
aBpB3{ au unuo "uiifbobjiŞbö ızis uapatu :za'ai;a japa sijbj jutSi^sanqBSB uubö '
ae ut5j rajuaq 'sîbuio ST8
nuo
uişnuo5[ng i •turuoAiiB auiauzn upfourça ^Bia
5th
tqiS
xitSzs siuiit5aS ab itq iibjBA autp ^1190
JUTS
eTnAo3i uapxuaA aAaoua^ 'sibob^i^b uauiaq xxa A uepioy iuts^aoepa ^B^xiP QSaxuauniaqaS nuo
BuBq sa ^BOB-mpinp xAaoua^sx ubui-bz o ' şnpio xzbj BŞBuisnuo5[aaŞa "2iB0
şnpio
yvxe\o tiuiBAap p
:ipjcaA uuia ns buo aA xazo ueuian "ttsiiuosnq'BSB aitquaputq
-tti>io

x ap aiQ nunş

unuo 'xui xsxAj -3[B0BAxuiBaBA asx jxq 5xq uai S Bput^B aouasisx Bpuing •uiiSBOBxnq bsio xxsbu
x.A"as unşnpio sxuiib. ux^bs BUxpB xxre^ns ^Jnji R unsioAna s^sj juixAaaaA BqBp ^Bsaxj ixq uos
bubs xp^BH — ^bi xiŞBq auxSajxp aouasisx uapxuaA" biuos umzni alamda ux.uia.x. jjxAieq '^oja —
•umio^njos Bjap y[\] nuo pi uixaapa uxuniBi^nooo iuixAapa uxuiaA zxuasae^sj
ra^ Bung iuxsxui uxuia
•tuxpauioS 5xh iix^Bq 'ixabh •uxsaiixq'Bio snuuoS uajnpBsa^ xSxpiaS OAa aiazni ^auioñoâ q\X
josx^uan nuo "xwraoitaiBq uaquapuxtuaa •,ataq aunznA" ^q ^j dBAeo eAxp 'xxmioAnaOS ^jap sin nuo
5 aSamaizxS xuxuBoaAaq [unsnui jo/Ixub^ xib^bx tiq uag mpuop ^ABUuare nq bpuxubA •jba B
••!jos auxxpu95i i,zxux^sxub^ apaaau ^uo ioxsiopa x/ix BqBp ubsios axrcsxpuA^ nung —
tub bjuos ap axg — uixpaci —
nz
316

başka bir şeyle meşguldü. Allaha, kendisine fazla acı çektiirmemesi, canım hemen alması için dua ediyordu.

O, böyle dua ile meşgulken, karşısındaki çadır kapı. sının aralandığını farkettil. İçeriye bir baş uzandı. Tamdık bir yüzdü bu... Asabi bir şekilde gerilmiş, azimkar bir yüz... Adam içerisini gözden geçirdikten sonra perdeyi iyice açarak içeri girdi.

Bascellât onu görünce dostça gülümsedi. Ona Tatarı ve şimdi yere dizmiş olduğu işkence âletlerini gösterdi. İçeriye giren Çarın baş muhafızı dilsizdi. O, her istediği yere, istediği zaman rahatça girebilirdi. Cellât o-nun bu gelişini, işkence sahnesinde hazır bulunmak isteyişine vermişti.

Tatara döndü:

— Bak, sana yapacağım tatlı işkenceleri seyretmeğe gelmiş bir meraklı da var, dedi. Her halde Çar onu sen konuşmağa başlar başlamaz kendisine haber yollamam için göndermiş olacak. Sen onun kim olduğunu bilir misin?

Tatar birden, heyecanlanmıştı. Bunu belli etmemek için cevap vermemeyi tercih etti.

— Ona dilsiz derler, çarın baş muhafızıdır. Kuvvetli bir adamdır. Sağır ve dilsizler zaten ötedenberi kuvvetli olmakla meşhurdurlar. Şu anda seni pençesine geçirecek olsa kimbilir ne hale getirir...

— Ama canını istediğim gibi yakamaz. Seni istediğim gibi ıstırap içinde kıvrandıramaz. Bu hüner ancak benim elimdedir. Sana lâayık olduğun ölümü ancak ben tattırabilirim; anladın mı?

Tatar hiç bir şey söylemiyor, yalnız tek gözü ile dilsizle bakıyordu.

Sonra da dilsizin birdenbire harekete geçtiği görül-
dü.

Yapacağını çok çabuk yaptı. Herşey bir dakika bile sürmedi.. Hattâ bir kaç saniye içinde olup bitti. Yerde üç ceset yatıyordu.

317

İlk darbeyi bascellât yemiş ve gık bile demeden işkence âletlerinin üzerine yüzükoyun cansız düşmüştü. İki cellât yamağı ise ne yapacaklarını kestiremedikleri bir anda dilsiz onları kulaklarından kavramış, sonra tarif edilmez bir şekilde kafalarını birbirime vurarak parçalamış ve onlar da ustalarını yanına cansız serilmişlerdi.

Dilsiz o zaman direğe bağlı olan Tatarın iplerini keskin bir bıçakla kesmeğe koyulurken:

— Kendinde ata binecek takat görüyor musun? diye sordu.

Tatar:

— Belki bir dakika sonra ayakta bile durabileceğimden şüpheli idim. Fakat şimdi, şimdi o kadar değiştim ki..."

— Dışarıda bir at var. Sen elbiseyi çabuk giy... Şu kalpağı da başına geçirip gözünü ört! Yaptığın büyük fedakârlığı asla unutmam. Şu bir kese altım da al!

— Ben de sana hayatımı borçlu olduğumu asla unu-tamıyacağım... Bir az su var mı?

— Şuradaki destide olacak... Ben kapıda bekliyece-ğim... Yüzünü gözünü yıka... Biraz iç! Kendini toparla; Aceleyle lüzum yok... Kimse içeri giremez... Ben nöbet bekliyeceğim! ölümüne susayan girsin içeriye!

— Cellâdı öldürmen çok iyi oldu. Fakat yazık ki canı iyice yanmadan geberdi. Şimdiye kadar kimbilir kaç yüz kişinin canını yakmıştı.

— işkenceyi hak etmişti ama vakit yoktu. Şimdi sen gideceğin yolu tabî biliyorsun!

— Biliyorum.

— Üzerindeki kâğıtları almışlar.

— Ama hepsi de hatırımda...

— Yetmez... Şu kâğıdı da al... Ben acele ile hem onları, hem de yeni bilgileri yazdım. Nasıl öldü da geçtin ellerine?

— Sorma, büyük bir talihsizlik! Meğer nerede Tatar görseler yakalayıp üstlerini başlarını arıyorlar, kendilerini sıkı surette sorguya çekiyorlar. General Şerme-tiyef bu emri vermiş. İnsan yüzünü değiştiremez ki....

— Anladım, çabuk ol!

:• On dakika sonra Tatar kıyafetini değiştirmiş, biraz Kendini toparlamış bulunuyordu. Adının .Ahmet olduğu-

!!; 'ti

318

nu bildiğimiz dilsiz, cellâdın gömleğini yırtmış ve acele ile Tatarın hâlâ kanamakta olan tek gözünü sarmıştı.

Çadırdan tek başına çıktı ve hazır bulunan ata binerek oradan uzaklaştı.

O, iyice uzaklaştıktan sonra dilsiz de çadırdan çıktı ve kimseye görünmeden Çarın kaldığı yere geldi.

Bütün bu işler, son derece rahatlıkla olup bitmişti. Kimse de işin farkına varamamıştı.

Çar, günlük işleri ile geç vakte kadar meşgul oldu. Ertesi sabah yeniden yola çıkılacağından ona göre emir< ler verdi. Nihayet Katerinanın kendisini beklediği odaya geçti.

Katerina içki sofrasını hazırlamış, kendisini bekliyordu. Çar içeri girince kendisini bir koltuğa attı ve:

— Bir votka ver Katerina! dedi.

— Şaşılacak kadar metin bir insan bu Tatar...

— Evet!

— Türkler hep böyle iseler, işimiz pek kolay olacağı benzemez.

— öyle hemen ümitsizliğe kapılma Katerina! Bu Tatar kadar inatçı kimseler binde bir çıkarlar. Buna bakarak başkaları hakkında hüküm vermeğe kalkışma! Şermetiyefin mektubunu okudun. Ne kadar iyimser olduğunu da gördün!

— Ben onun bu derece iyimser oluşunu da iyi karşılamıyorum.

— Neden?

— Bir insan fazla iyimser olursa, hayal sukutuna da çabuk uğrar.

— Bütün bu kötümser düşünceleri bir yana bırak... Tatarın inadı seni korkutmasın! Asıl öbür nokta üstünde durmak lâzım.

— Hangi nokta Çarım?

— Tatarın bu bilgileri kimden aldığı noktası...

— Evet, evet haklısınız?

— Ben en çok Menşikoftan şüpheleniyorum.

— Bu şüphenede haksız olduğunuzu sanıyorum.

— Tatar nasıl olsa konuşacak... Fakat konuşmadatt geberecek olursa, işte o zaman canım çok sıkılacak.

B» j şunu da söylüyeyim. Eğer bu oyuuu yapanın Menkişof &A

319

duğu meydana çıkarsa, onu kendi elimle işkence altında geberteceğim. Onun cellâtlığını ben yapacağım.

— Ben onun bu işi yapmış olduğuna inanmam. Bir başkasını aramak lâzım... Yahut da Türk casusları, kendilerini belli etmeden mahrem dosyalarımıza el uzatabilecek derecede becerikli kimseler...

— Daha fazla sabredemiyeceğim! Biri gitsin, baş-cellâttan haber getirsin!

— Başüstüne!

Katerina yaverlerden birini hemen işkence çadırına gönderdi.

Yaver çadırın yanına varınca, orasını karanlık buldu. İçeriye girdiği zaman, elindeki fener çadırı aydınlatınca da faciayı gördü.

Başcellât ile iki yamağı yerde cansız yatıyorlardı. Ve çadırda başka hiç kimse de yoktu.

Dehşete kapılan yaver, kimseye birşey söylemeden çadırdan çıktı ve koşa koşa karargâha geldi. Ve Çarın yanına girerek felâketi haber verdi.

Çar karşısında heyecan içinde konuşmakta olan yaveri dinlerken bir türlü kulaklarına inanamıyordu.

Nasıl olurdu böyle bir şey?

Çıldırılmış mı idi bu adam?

Gürler gibi sordu:

— Sarhoş musun yoksa hergele? Yaver:

— .Hayır Çarım! dedi. Gördüğümü söylüyorum.

— Cellâdın ölü olduğuna emin misin?

— Eminim... Vücudu soğumuş ve taş kesilmişti.

— Nasıl olur?

— Kafatası parçalanmış... İki yamağı da onun gibi yerde cansız yatıyorlar. Onların da kafatasları yarılmış...

— Ya Tatar?

— Çadırda başka kimse yok... ~— Direğe bakmadın mı yoksa?

—• Baktım Çarım. İşkence direği boştu. Ve çadırda başka hiç kimse de yoktu.

— Nasıl olur bu?

— Orasını bilmem efendim. Sadece gördüklerimi %ltiyorum.

Çadırın önünde nöbetçiler yok mu idi?

Ş

I

İ1 k

320

— Hayır... Başcellât iş görürken her zaman nöbetçi askerleri uzaklaştırır.

— Peki sorup soruşturmadın mı?

— Hayır! Hemen buraya koşarak durumu Çarıma haber vermeyi uygun buldum!

— Haydi, çabuk ol! Hemen git, haber ver. İşe el koysunlar... Tatarı arasınlar! Onu mutlaka yakalasınlar... Bir gözünü yeni çıkarılmış bir adam kolayca bulunur!

— Başüstüne! Fakat bu işin öyle kolayca halledilebileceğini ummuyorum.

— Ne demek istiyorsun?

— Tatar kolay kolay bulunamayacak sanırım!

— Niçin?

— Söyledim Çarım. Cesetler buz gibi olmuş ve katılaşmış... Onlar saatlerce önce öldürülmüş olmalıdırlar. Tatar da bu fırsattan faydalanarak çok uzaklara gidebilir...

— Haydi oradan sersemi Parmağını kırıdatacak halde değildi. Nereye kaç?x;ak?

— Affedersiniz Çarım. Cellât ile iki yamağını öld& recek, iplerini koparacak kuvveti kendisinde bulan bir adam, rahatça kaçabilir de...

— O mu yapmış bu işi?

— Hangi işi?

— Görüyorum ki sen iyiden iyiye sersemin biri irniŞ; sin! İşkence direğine böylesine bağlı bir kimse o ipte" nasıl koparabilir?

— Belki de cellât onu daha rahatça işkenceye koymak için çözmüştür.

— Böyle bir şey olamaz. İp ne halde idi?

— Dikkat etmedim...

— Haydi çabuk ol diyorum. Boş yere gevezelik w* vakit kaybetme! Bir saniye bile kaybedilmeyecek!

— Başüstüne!

— Haberler alındıkça, yeni şeyler öğrenildikçe w n;a dakikası dakikasına bilgi ulaştırılacak!

— Başüstüne . w _r General Menkişof da aranacak. Hemsın gelip

•*.

ni gö-recek!

— Emredersiniz!

c Yaver Çarı selâmladıktan sonra hemen dışarıy*

321

Çar o zaman Katerinaya döndü:

— Ne dersin bu rezalete?

Genç kadın heyecan dolu bir sesle:

— Pena bir haber! dedi. Ama o adam iplerini nasıl kopartabilir? Cellâtla yamaklarını nasıl öldürerek kaçabilir? Buna bir türlü aklım ermedi.

— İşte kafasını iyi çalıştırınca insan bu sonuca varır... Bu işi kendi başına asla yapamaz.

— Peki bu işler nasıl olmuş olabilir?

— Cellât işe başlarken Tatarın adamı veya adamları içeri girerek kendisini ve yamaklarını öldürmüş, Ta tan da kaçırmış olacaklar...

— Buna imkân var mı?

— Hakikat apaçık ortada iken imkân var demektir.

— Aklım duruyor...

— Ah, ah! Biz kendimizi emniyette saydığımız halde düşman casuslarının bu derece yakınımızda bulunmalan korkunç bir şey! Bak Katerina, ilk defa endişe duymağa başladım.

— Bu adamlar yakalanman!

— Evet! Ne pahasına olursa olsun ele geçmelidirler. Yoksa hiçbir şekilde rahat edemeyiz.

Çar dayanamadı. Yaverlerden ikisini daha seferber etti. Ve az sonra bütün ordugâh ayaklanmış oldu.

Olay her tarafta büyük bir heyecan uyandırmıştı. Karargâhtan uzakta bir yerde kurulmuş bulunan işkence çadırının içi hemen sıbaylarla doldu. Her tarafa süvariler çıkarıldı.

Bu müddet içinde elde edilen bilgiler Çar'a ulaştırıyordu.

İlk haber, Tatarın iplerinin kesilmiş olduğu haberi i(ü. Bunu cellât kesmeyeceğine göre, Tatarı kurtaranın ve cellâtları öldürenin dışarıdan içeriye girmiş oldukları W olmuştu. Çar daha önce aynı tahminde bulunduğu buna hiç şaşmamıştı.

Sonra üç cellâdın da çok ani bir şekilde öldürülmüş •rjûuklan meydana çıktı. Çadırdaki hiç bir boğuşma olma-jj^Ştı. Bag cellâdın gömleği de herhalde Tatarın yarala-^Qa* sarılması için yırtılmış olacaktı.

Ve aradan iki saat kadar geçtikten sonra General &işof da bir evde bulunmuş ve Çarın yanına gelmişti. Menkişof, olayı yeni haber almış bu işe pek şaşmış-

322

ti. Çarın yanına girerken de hâlâ bu şaşkınlıktan kurtulabilmiş değildi.

Çar onu görünce:

— Nerede idin Aleksi? Diye gürledi.

— Şey Çarım.. Bir tanıdığın evinde..

— Kimdir bu tanıdık?

— Siz tanımazsınız.. .Alelade bir insan.. Bir teb'a-

mz..

— Kim olduğunu hemen söylemelisin!

- Nasıl diyeyim, onu ben de yeni tanıdım Çanm..
- Şimdi evin adresini söyleyeceksin! Hemen burası basılacak, aranacak, içindekiler tevkif olunacaklardır.
- Fakat niçin Çarım?
- .Anlarsın! Anlayacaksın! Biri gelsin buraya! Kimdi evin sahibi?
- Bir kadın..
- Ya!
- Çok affedersiniz Çarım. Ona yolda rastladım. Beni evine sihhcitinize iki kadeh içmek için çağırdı. Ben de bunda bir mahzur görmedim.
- Hiç dışarıya çıkmadın mı?
- Bu soruyu ne maksatla sormakta olduğunuzu bir öğrenebilsem!
- Cevap ver diyorum Aleksi! Hem son derece doğru cevap vermeğe çalışmalısın! Yoksa hayatınla oynamakta olduğunu iyice bilmelisin!
- O zaman General Menkişofun yüzü bir kat daha soldu. Alnında ter taneleri birikti:
- Çarım anasıl yalan söyleyebilirim?
- Tabii anlayacağız.. Peki sen Tatar esirin olduğunu ne zaman öğrendin?
- Şimdi öğrendim.
- Nasıl öğrendin?
- Söylediler.. Cellâdı öldürüp kaçmış..
- Sen Tatarı gördün mü?
- Bu sabah gördüm.. Pek perişan bir halde Gözlerinden birini oymuşlardı.
- Bu halde iken iplerinden nasıl kurtulabilir? lâdı, hattâ cellâtları nasıl öldürebilir?
- İşte işin bu tarafına aldım hiç ermedi & Herhalde dışarıdan yardım görmüş olmalı..
- Bende bu yardımcısının veya ya nirin ihmu öfrrenmek istiyorum.

323

- Emredersiniz soruşturmalara hemen el koyayım!
- Hayır! Şimdilik buradan ayrılamayacaksın! Şeni gu andan itibaren nezaret altına alıyorum.
- Beni mi? Fakat niçin?
- Onu sonradan öğrenirsin!

Çar hemen gerekli emirleri verdi. General Menkişof nezaret altına alınırken kalmış olduğu ev de basıldı. Bu ev bir kötü kadının evi idi. Evde başka kimse bulunmadı. Kadın da fazla bir bilgi veremedi. Soruşturmalar, hemen hemen sabaha kadar sürdü ve Çar sabaha kadar durmadan içti. Msnkişof hapsedildiği odada kötü kötü düşünüyordu. Mola verdikleri küçük kasaba baştan-başa arandı. Fakat ne orada, ne de yollarda yapılan aramalarda Tatardan en ufak bir iz bulunamadı. Kimse çadıra kimin vey kimlerin girmiş olduğunu görmemişti. Çadırın uzakça bir yerde kurulmuş bulunması böyle bir durum yaratmış bulunuyordu.

Çar öğleye doğru uyandığı vakit ilk olarak bu işle meşgul oldu. Aldığı tevap hoşuna gitmedi. Yapılan araştırmalar ve soruşturmalar hiç bir sonuç vermemişti. Tatara ait en ufak bir iz bile bulunmamıştı. Aynı şekilde cellâtları öldürerek kendisini kaçıran a kaçırانlar dp. ele geçmemişti.

Ve ordu bir gün sonra yoluna devam etti.

YİRMİDÖRDÜNCÜ KISIM

BALTACI Mehmet Paşa, huzuruna çıkan adamı önce tanıyamamıştı. Sonra birden tanıdı:

- Sen misin? Ne oldu gözüne? Diye sordu. Paşanın karşısındaki bildiğimiz fedakâr Tatardı:
- Kâfirler eline geçtim paşam. Dedi. Gözümü çıkardılar..
- Öyle mi? Geçmiş olsun! Nasıl oldu da ellerine geçtin?

— Yüzümüzden...

— Anlamadım.

— Ruslar Tatarların Osmanlı Devletine bağlılıklarını biliyorlar. Rastladıkları her Tatarın üstünü başını arayıp sorguya çekiyorlar. Hattâ kendisini öldürmekte oe tereddüt göstermiyorlar.. Ben de böyle bir talihsizlise uğradım.

— Sonra?

— Üstümde Yiğit Ahmed'in mektupları vardı. lar ele geçti. Beni bu mektup ve bilgileri kimden a mı söylemem için işkenceye koydular..

— Vah, vah! Çok müteessir oldum. Bu fedakârlığı padişahımız efendimize arzedeceğim. Binbir müK» görecektir.

— Gözümü çıkardılar. Vücudumu yer yer

yakıp ^

325

tiler. Ama Allah bana bir kuvvet verdi. Konuşturama-dılar beni!

— Aşkolsun! Elbet Allanın izni ile sana yaptıklarının intikamını alırsın. Peki nasıl kurtuldun?

— Beni yine o yiğit kurtardı?

— Nasıl oldu?

Tatar vezire Çar tarafından sorguya çekilişini, baş cellâda verilen emri ve tam bu emir yerine getirilecek iken herkesin dilsiz olduğunu sandığı Ahmet tarafından ne şekilde kurtarılmış bulunduğunu bütün tafsilâtıyla anlattı.

Paşa onu merak ve hattâ heyecanla dinliyor, ara-sıra sözünü keserek takdirlerini belirtiyordu.

Sonra da Tatarın ona verdiği mektupları alıp okudu:

— Çok kıymetli bilgiler var burada, dedi. Bunları bize vaktinde ulaştırmakla pek büyük bir hizmette bulundun.

— Benim bir şey yaptığım yok. Ne yapmışsa Ahmed yapmıştır.

— O yiğiti çok görmek isterim. Nasıl bir genç?

— Çok sakın ve kendi halinde görünüyor. Fakat hakikatte tam mânasiyle bir ejderhadır. İnşallah görürsünüz!

— İnşallah! Şimdi sen hemen bir şifâ evine yatmalısın. İyice iyileşmeden de çıkmamalısın!

— Benim bir şeyim yok... Gözlerimden birini kaybettiğim vakit önce buna çok üzül müştüm. Fakat zaman-
Ja alışırsın. Yaram da iyileşme yolunda. Esasen inandım & bir kafaya bir göz yeter!... İzin verin de
emrinizde ga-Ea edeyim. Belki bize de şehitlik rütbesi müyesser olur.

— Sen devlete yapabileceğin hizmeti fazlasıyla yap-tu- Ve artık dinlenmeyi de hak ettin.

— Hayır! Hizmet denilebilecek bir şey yapabilmış i*egilim... Zaman cenk zamanıdır. Cenk zamanında din-
lenmek olmaz.

o — Pekâlâ! Öyle ise benim karargâhımda kalırsın. s üşçayı iyi bildiğin için senden faydalanabiliriz. Şey,
bir j^y sormak isterim. Demin Çar tarafından sorguya ge-, 'ttken, Katerina denilen şu kadının da Çarın
yanında

uğunu söyledin.

Evet Paşam!

L

326

— Bu kadın nasıl oluyor da Çarın yanında bu derece nüfuza sahip olabiliyor?

— Katerina, son derece zeki ve güzel bir kadın... Aslen Rus da değil... Fakat Çara nüfuz edebilmiş.

— Bunu biliyorum. Kendisi hakikaten güzel bir kadın mı?

— Çok güzel paşam! .

— Orduda işi ne? Kadın kısmının cenk zamanında asker arasında bulunmasını bir türlü aklım almıyor.

— Çar onu yanından ayırmıyor. Çarın hakikî akıl hocası bu kadın...

— İnsan kadın kısmının böylesine tesirinde kalı
mı?

Bu kadınına göre değişir paşam. Ben daha Moskova'da iken onun şöhretini duydum. Halk onun hakkuv da
çeşitli dedikodular yapardı. Fakat herkes ondan korkuyor.

Neden?

— Çardan sonra en nüfuzlu insan olduğu için...

— Anlıyorum. . .. Çardan da iki kızı var: Birinin adı Elizabet, öbu
rünün An... Çar bunları resmen kabul etmiş değildir. Belki de onların hakikaten kendi kızları olduğundan
şüphe ediyor.

— Mümkündür. Peki, Çarın oğlu ne âlemde?

— Çarın ilk evlendiği ve boşadığı karısından AleKSi adında bir oğlu var. Rusyanm veiahtı olarak o
biliniyor-

— Onun bu savaş hakkında görüşü nedir?

— Henüz pek genç sayılır... Fakat babası kendisim hemen hemen hiç görmez... Onyediyi yaşlarında kadar
var. Babasma pek benzemez. Hastalıklı, zayıf bir genç... Hal*' tembelliği yüzünden onu pek sevmez. Bana
kalırsa, nun günün birinde Çar olması ihtimali azdır.

— Neden? " -k

— Katerina, Çardan bir de erkek çocuk dogura^ olursa, tahta mutlaka onu geçirir.

— Bir taht kavgası olmaz mı?

— Olsa bile bu kavgadan Katerina galip çıkar.

— Ama Çar onunla resmen evli değil ki... a.

— Bugün değil!... Fakat yarın dinî nikâh da y**7 bilir...

— Yok canım, bu kadar da olmaz. Koca P" 327

yüz kişi ile düşüp kalkmış bir kadını kendisine resmen kan yapmaz.

— Doğru konuşuyorsunuz paşam. Fakat siz Kateri-pa'yı tanımadığınız için böyle konuşuyorsunuz. Benim bildiğim, Çar Deli Petronun, tamamiyle onun nüfuz ve tesirinde bulunmakta olduğudur.

— Çar şimdi birden ölecek olsa ne olur?

— Bugün için Aleksî Çar olur...

— Onun Türkler hakkındaki düşüncesi nedir?

— Hiç bilmiyorum paşam!

— Peki bugün Rusya'da onu babasma karşı ayaklandırmağa imkân var mı?

— Sanmıyorum.

— Dünyanın her tarafında veliahtlar, babalarını ne kadar severlerse sevsinler, onlarm bir an önce ölmelerini ve babalarının yerine geçmeyi isterler. Prens Aleksî'nin içinde böyle bir istekte olması... Hele onu kıskırtmak mümkün olursa, bu iş için gerekli para da kendisine verilirse, bu iş olabilir belki...

— Orasını bilemem paşam! Fakat Deli Petro'nun bugün Rusya'da nüfuzu ve kudreti çok büyüktür. Avrupa kralları ile de yakın ahbaplığı vardır. Kendisine Türkleri yenecek biricik Hristiyan kralı gibi bakıyorlar.

Baltacı Mehmet Paşa, almış olduğu son haberleri bir ulakla İstanbul'daki padişaha bildirmişti. Ona yazdığı bir mektubunda şöyle diyordu:

«Çar ordusu ile ordumuz arasındaki açıklık, her ge-Çen gün biraz daha kapanıyor. Onlar alabildiğine ümitli... En çok bu halleri bana ümit verir. Azak kalesi önünde kazandıkları zafer onları çok şımartmış. Türk yumruğunun tadını bilmezler. Allahın izni ile ve duanız be-rekâtiyle inşallah onlara lâîyk oldukları dersi vereceğim.»

Türk ordusu Edirne'den hareket ettikten sonra büyük bir hızla yol almağa başlamıştı. Bu hareket tam bir "aşan ile yapılıyordu. Bu arada ele birçok Rus casusları geçiyordu. Bunların çoğu papaz kılığında idiler. Biraz sıkıştırılınca da hepsi bülbül kesiliyor, kendilerine veri-ten vazifeleri anlatıyorlardı.

Baltacı Mehmet Paşa o zaman Rusların yıllardan-

r

328

beri kiliseleri ve manastırları birer casus yuvası haline getirmiş olduklarını anladı.

Bunlar bilhassa Hristiyanları tahrik ediyorlar ve Rumeli'deki tek mil Hristiyan unsuru ayaklandırmağa çalışıyorlardı.

Rus Çarını da bir kurtarıcı gibi gösteriyorlardı.

Türk ordusu nihayet bir akşam vakti Tuna nehrinin kıyılarına vardı.

Ertesi günü köprüler kurulacak ve ordu karşıya geçecekti. Öncülerden gelen haberler, Rus ordusunun henüz uzaklarda bulunduğunu bildiriyordu. Böylece Baltacı Mehmet Paşa, daha ilk hamlede Rusların plânını bozmuş bulunuyordu.

Hazırlıklar, geceye rağmen devam etti. Ertesi sabah ise köprüler kurulmuş, ordu ağırlıkları ile rahatça, karşı tarafa geçirilmeğe başlanmıştı.

Rus taraftarı olan Buğdan Voyvodası ise, müthiş bir telâşa kapılmıştı. O, Rus ordularını beklerken, kar şısında birdenbire Türk ordusunu bulmuştu.

YİRMİBEŞİNCİ KISIM

^ENERAL Şermetiyef, karşısındaki adamı dehşet içinde dinliyordu. Bu tecrübeli general, Türklerin bu kadar çabuk davranabileceklerini, doğrusu hayalinden bile geçirmiş değildi.

,

— Nasıl olur? diye sordu. Sakın bir yanlışlık olmasın?

Adam başını salladı:

— Hayır generalim! Türklerin Tuna'yı devamlı kabileler halinde geçtiklerini gözlerimizle gördük...

— Belki geçenler küçük bir birlikti...

— Hayır! Bütün ordu geçti. Atları, arabaları, topla-

II ve onbinlerce askeri ile...

— Nasıl olabilir? Onların Edirne'den yola çıktıkları-

III bile duymadık.

,. !— Bunu hiç kimse de duymadı. Türkler şaşılacak Dlr hızla ve gizlilikle ilerlediler... Birdenbire de Tuna'yı j&Çtiler. Buğdan topraklarına girdiler... Şimdi de Tuna

a ilerliyorlar...

Fena bir haber!

330

— Buğdan halkı dehşet içinde kaçıyor. Voyvoda da kaçtı. Nerede ise buraya, yanınıza gelir...

— Ne yapmalı?

— Rus ordusu hemen kendini göstermelidir. Tuna'-yı geçen bu ordu bir an önce Tuna'ya dökülmelidir. Halk, bunu bekliyor.

Şermetiyef tereddüt içinde idi. Beklenmedik bir sürprizle karşılaşmıştı. Eğer Türk ordusu hakikaten Tuna'yı aşmışsa, eiindeki kuwetlerle, bunlarla savaşa tutuşmak tehlikeli bir şeydi. Çarın başında bulunduğu asil Rus orsusu, henüz çok gerilerde olmalı idi.

Savaş tecrübesi olan Şermetiyef, bu durum karşısında ister istemez durmak ve durumu hemen Çara bildirmek zaruretiini duydu.

İki gün sonra Buğdan Voyvodası da generalin karargâhına geldi. O da büyük bir telâş içinde idi. Rus ordusunun hemen ilerlemesini, Yaş kalesini tutmasını istiyordu.

O zaman general ile Voyvoda arasında şöyle bir konuşma geçti:

— Şimdi böylesine telâş göstermek yersiz bir iştir. Sizlerden gelen haberler, Türk ordusunun Edirne'den bile çıkabilecek durumda olmadığı yolunda idi. Halbuki bu ordunun bizden önce davranıp Tuna'yı geçtiğini ve çok büyük ve kalabalık olduğunu öğreniyoruz. Beni de, Çarı da aldattınız.

— Biz Türklerin bu kadar çabuk toparlanıp gelebi; geçeklerini ve Tuna'yı bu kadar çabuk aşabileceklerini ummuyorduk...

— Biz Türklerden uzakta idik. Siz ise onlara yakınlınız. Bize yalan yanlış değil, fakat doğru haberler ulaştırıracaktınız.

— Olan oldu. Şimdi hemen onlara hücum ederek

Türk ordusunu Tuna'ya dökmeniz.

— Bu dediğin lâfla olmaz. Kuvvetle olur.

— Elinizdeki kuvvet buna yetmez mi?

— Yetmez... İster istemez Çarı ve onun emrindelo kuvveti beklememiz lâzım gelir.

— O zamana kadar Türkler bir kat daha kuvvetleneceklerdir. Tuna yoluyla rahatça istedikleri yardı»larl getirtebileceklerdir.

— Ben, Çar gelmedikçe, buradan bir adım atamam!

331

' — öyle ise izin vererseniz ben Çarın yanına gideyim. Durumu bizzat kendisine beldireyim!

— Bunda serbestsin! İsteddiğin gibi hareket edebilirsin!

Çar Petro, General Şermetiyef'ten gelen mektubu o-lırken çok asabî idi. Bunu, yanında bulunna general Menşikof ile Katerina'ya uzattı. Mektubu onlara da okuttu. Sonra Menşikof'a döndü:

— Bu işe ne dersin Aleksi?

— Şermetiyef büyük sersemlik ediyor; korkaklık gösteriyor derim, cevabını verdi.

— Acaba?

— Çok oyalandı. Türklerden önce Tuna'yı geçecekti. Şimdi ise yapacağı şey onları olduğu gibi Tuna'ya dökme'tir. Halbuki oturmuş, bizim gelmemizi bekliyor.

— Yok, Şermetiyef'in öyle hemen aleyhinde bulunma... O, savaş tecrübesi yüksek bir komutandır. Kendisinde bu kudreti görse yapardı. Şimdiye kadar idare ettiği savaşlarda da öyle korkak olmadığını isbat etmiştir.

| — Öyle ise sadece sersemlik ediyor.

I — Çabuk hüküm verme!

* — Her şey apaçık ortada Çarım... Ben onun yerinde olsaydım, böyle raporlar göndererek, bulunduğum yerde pinekleyecek yerde, çoktan hücum'a geçer ve Türk ordusunu yok ederdim. Hem bizim bütün hesaplarımız Buğdan'a tamamiyle ve rahatça hâkim olmaya dayanıyor Çarım. Orduyu ancak bu bereketli topraklardan alınacak mahsulle besleyebiliriz.

— Bu son sözün doğru! Fakat Şermetiyef'i tereddü-te düşürecek sebepler de olmalı...

Sonra gözleri Katerina'ya takıldı:

— Galiba bu işte sen haklı çıkacaksın Katerina! dedi. Türkleri yenebilmek hakikaten çetin bir iş olmalı! Bu iş pek kolay olmayacak. Ama ben esasen kolay şeylerden, kolay başarılardan hoşlanmam. İstanbul'a kadar bir gezinti yapar gibi gitmek'istemem. Onların Tuna'yı bizden önce aşmaları bizi belki biraz yoracak, fakat o kadar...

Menşikof Katerina'ya cevap verebilmek fırsatım vermedi.

— Şermiyef biraz cesaret gösterse, onları bir hamlede yok edebilirdi. Ah bu fırsat benim elime geçmeli idi.

— Yine saçmalıyorsun Aleksî... General Şermeti-yef duralamışsa, boşuna duralamış olamaz. Elbette bunun bir sebebi olmalı... Birşey söylemiyorsun Katerina!

— Şermeti-yef'in bu derece ihtiyatlı olması hiç de fena bir şey değildir. Kendisinde Türkleri vuracak kuvveti ve kudreti görememiş demektir. Sonra o Tatarı da unutmamak lâzım.

— Ne bakımdan?

— Bu, Türklerin ne kadar inatçı ve ölüm karşısında ne derece pervasız olduklarını göstermez mi? Bu derece azimli insanları yenmenin ve dize getirmenin hiç de kolay bir şey olmadığını düşünüyorum.

— Sen o Tatarı bakma! Bu gibi insanlar pek nadirdir.

— Sonra ona o bilgileri veren defonu kaçıran da hâlâ belli olmadı. Beni en çok düşündüren şey, Türklerin bu derece becerikli kimseler olmaları...

— O rezaletten bahsetme!

— Bununla beraber Türklerin Tuna'yı bizden önce aşmaları bir bakımdan iyi oldu.

— Neden?

— Çünkü bu olay sonunda artık daha az iyimser ve daha çok dikkatli davranacaksınız. Düşmanı küçük ve değersiz görmek kadar felâket getirici bir şey olamaz. Tarih kitaplarında nice misaller var.

— Sen kitapların yazılarına öyle kulak asma!

Menşikof da atıldı:

— Evet, kitaplar insanları çok defa yanıltır... Saçma sapan düşüncelere ve şüphelere düşürür. Ben Çar olsam, kitap yazılmasını ve okunmasını yasak ederim.

Çar müdahale etti:

— Saçmalama!

— Ben bu kanaatteyim!

— İnsanlara çok faydalı olan kitaplar da vardır. Galiba sen Çar olsan İncil'i bile okutmıyacaksın. Her kitap insana bir şeyler öğretir. Kitap, dostu olana dostluk eder. Aydınlik ve başarılı yolu gösterir.

333

— İncil'i papazlar okusun, yeter.

— Halk okumasın mı?

— Papazlar okuduktan sonra halkın okumasına ne lüzum var? Zaten okusa da anlamaz .. Kiliselerde okunan duaların mânasını kim anlar? Ya hele Tevrat?

— Tevrat'ta ne var?

— Çok ayıp şeyler var... Bizim alayda lâtinçe bilen bir papaz vardı. Merak edip çevirttim ona. Lût peygamberin iki kızıyla nasıl yatıp kalkmış olduğunu ve onlardan nasıl birer çocuğu olduğunu, Davut peygamberin yıkanırken çıplak gördüğü bir kadını ele geçirmek için kocasını nasıl cephenin en ön kısmına gönderip öldürttüğünü yazıyor.

— Ne diyorsun? Hiç Tevrat gibi mukaddes bir kitapta böyle şeyler yazılır, peygamber bu derece küçültülür mü?

— Hakikat böyle! Katerina da bilir bunları sanırım. Çar ona döndü:

— Tevrat'ta hakikaten böyle hikâyeler var mı? Genç kadın:

— Var! diye tasdik etti.

— Görüyorsunuz ya Çarım. Halkın okuma yazma öğrenmesinde hiçbir fayda yoktur. Hattâ bunun zararı faydalarından çok daha fazladır.

— Ne dersin de Aleksî... Ben, okuma yazma bilmenin aleyhinde olamam. Avrupa bu kadar ilerlemişse, bu hep okuma yazma bilmelerindendir.

Sonra tekrar Katerina'ya döndü:

— Neden balisediyorduk; evet... Tarih kitaplarına öyle fazla kıymet vermemek lâzım. Bir zamanlar Mon-gollar da dünyayı alt üst etmişlerdi. Türklerin devri geçti.

— Ben kadını, siz erkeksiniz. Ben savaştan hiç anlamam. Siz ise anlıyorsunuz. Türkleri çok kolay yenilir insanlar olarak görüyorsunuz. Ben bu kanaatte değilim. Ve bütün yüreğimle de aidanmış olmamı diliyorum.

— Aldanıyorsun Katerina! Şu anda savaş plânımı tamamlamış bulunuyorum. Hemen harekete geçeceğim. Yol alma hızını iki misli arttıracam. Ve Prut nehri kıyısında beni beklemekte olan Şermeti-yef kuvvetlerini de kendi kuvvetime katarak Yıldırım gibi Türk ordusuna dalacağım. Onları son ferdine kadar Tuna'ya dolduracağım. Mavi Tuna Türk ordusuna mezar olunca kıpkırmızı akacaktır.

General Menşikof:

— İşte en güzel bir söz! diye haykırdı. Bravo! Çarımızda bu azim ve karar olunca, onu hiçbir kuvvet durduramaz artık.

Katerina:

— Bütün azizler yardımcınız olsun! diye mırıldandı.

Menşikof'un sözleri Çarı pek ziyade memnun etmişti, Fakat Katerina'nın gözlerine bakınca orada hâlâ endişe ışıkları gördü.

— İnanmıyorsun değil mi Katerina? diye sordu. Türkleri bir vuruşta yok edeceğime inanmıyorsun değil mi?

— Evet, inanamıyorum...

— Neden? Niçin?

İncil'de «dar kapıdan geçmeğe çalışınız!» diye bir söz vardır. İnsan başarı kazanmak istiyorsa buna göre hazırlanmalıdır. Girişeceği işteki kolaylıkları değil, fakat ancak zorlukları düşünmelidir. Hakikî zafere ancak bu şartlar dahilinde ulaşmak mümkün olur. Görüyorum ki sizler hâlâ geniş yoldasınız. Dar kapıyı değil, geniş kapıyı tercih ediyorsunuz.

General Menşikof:

— Hazreti Meryem adına yemin ederim ki papaz gibi konuşuyor. Değme papaz bunun gibi konuşamaz.

Bu söz, Çarın hoşuna gitmişti:

— Doğru söyledin Aleksî! Beriki devam etti:

— Şimdi saygı değer Katerina'nın, zaman zaman geride kalıp orduyu takip etmekte olan bazı serseri papazlarla neden ahablık ettiğini anlıyorum. Her halde İncil'deki sözleri onlardan öğrenmiş olmalı!

Katerina birden ona döndü:

— Papazlarla ahablık etmekten insana zarar gelir mi?

— Hayır... Fakat pek fayda da gelmez...

— Hiç de sizin gibi düşünmüyorum. Hem ordunun peşine takılmış olan fukara papazları serseri diye tahkir etmen de doğru değildir. Bu adamlar bunca meşakkati göze alıyorsa bu iyi sırf sevap kazanmak için yapıyorlar. İstirahat zamanlarında askerlere pek faydalı vaazlar veriyorlar.

835

— Öyle mi?

— Evet, öyledir. Bu papazlar, askerlere hakikatte bir Haçlı ordunun askerleri olduklarını söylüyorlar. Bir Türk'ü öldürmekle ne büyük sevap kazanacaklarını an. latıyorlar. Savaşta ölenlerin ise cennette ne kadar süslü köşklerde kalacaklarını, en âlâ şaraptan içip, istedikleri kadar havyar yiyebileceklerini falan anlatıyorlar. Bu işi yapmak için de on para almıyorlar. Ve ben onların bu gayretlerini takdir ediyorum. Siz ise onları hor görüyorsunuz.

— Yok hayır... Hor gördüğüm yok ama, senin de bunların iyiden iyiye tesirinde kaldığını görüyorum. Hele içlerinde öyle sefilleri var ki...

— Bir papazın sefil olması, onun kıymetini zerre kadar alçaltamaz.

Çar da konuşmaya katıldı:

— Böyle hemen heyecanlanma Katerina! Senin papazları biraz fazlaca sevmekte olduğunu biliyorum.

Ama onların yalanlarına ve sözlerine sakın fazla kapılma! Sen Rus papazlarını elbette benim kadar bilmez, tanımazsın. Onlar öylesine namussuzdurlar ki, kimse bunlarla baş edemez. Öyle dilenirler ki, en yüz­süz çingeneler bile bu işi onlar kadar beceremezler... Yüz verme onlara fazla... Eğer bunlar ordunun peşine takılmışlarsa, -biz Türk ordusunu perişan ettikten sonra yağmada hisse kapmak için bu işi yapmışlardır.

Sonra da bu bahsi kesmek için General Menşikof'a döndü:

— Vakit kaybetmiyelim Aleksî! Orduya hareket için hemen gerekli emirleri ver! Zafer gününün pek ziyade yaklaşmış bulunduğunu ilân et!

— Emredersiniz!

Ordu burada iki gün dinlenecek iken yeni emir üzerine hemen çadırların sökülmesine başlandı.

Katerina Çarın yanından ayrıldıktan sonra papazların bulundukları tarafa doğru yürümüştü. Düşünceli bir hali vardı.

Etrafına bakındı ve papaz Gluk'u hemen gördü. Daha doğrusu esasında kendisini gören o olmuş, hemen genç kadının yanına sokulmuştu.

— Nasılsın aziz peder?

— Sizi görmekle bir kat daha bahtiyar oldum par- güneşim!

331»

— Şairliğin yine üstünde..

— Sizi görmekle kim şâir olmaz? Sizi görmekle kim çılgın gibi sevinmez?

— Hemen hareket ediyoruz. Haberin var mı?

- Hayır! Burada daha iki gün kalacağımız söylendi.
— Evet, program böyle idi ama, herşey değişti. Acele yola çıkacağız.
— Sizin gittiğiniz yollarda, sizi görmeden de yürümek en büyük saadettir. Sadece o yollardan sizin yürümekte olduğunuzu düşünmek benim için yeter bir saadettir. Bu yolda hayatımın sonuna kadar yürümeğe hazırım. Ve bu bana yeter...
— Fakat kendinizi tehlikeye atıyorsunuz...
— Ben tehlikeden korkmam, hattâ tehlikeyi severim bile...
— Sever misiniz?
— Elbette severim. Çünkü tehlikede heyecan var. Heyecansız bir hayat ise, yaşamağa bile değmez!
— Doğru söylüyorsunuz... Beni ne zaman yanınıza alacaksınız?
— Seni karargâha hiç alamıyacağımı söyledim. Çünkü Çar papazlardan hiç hoşlanmıyorum.
— Evet, bunu söylediniz... Ama hiç olmazsa savaş sırasında yanınızda bulunmama izin veriniz.
— Ne yapacaksın yanımda?
— Size bir tehlike gelecekse bunu göğüslemek isterim.
— Ben askerlerin yanında, en ön siperlerde bulunacağım!
— Yapmayın bunu! Yalvarırım yapmayın!
— Yapacağımı. Şimdi şu keseyi al! İçinde para var. Başka papazlara da dağıt!
— Allah hepsinin belâsını versin!
— Böylece seninle niçin konuştuğumu anlamış olurlar...
— Anlıyorum...
— Şimdi savaşa gireceğimiz gün çok yaklaşmış olduğundan, askerlere kuvvet ve cesaret vermeleri lâzım. Kendilerine bunu söyleyeceksin!
— Emredersiniz!
— Ben artık gideyim!
— Yalvarırım, yüzünüzü olsun, ara-sıra gösterin bana!

337

- I' — Belki yine görüşürüz... Haydi hoşça kal! Dua!a. xitida beni unutma!
I — Benim için yeryüzünde sizden başka varlık var
jjıı ki unutabileyim? Gece ve gündüz sizden başka bir varlığı düşündüğüm yok ki...
Katerina keseyi bırakarak papaz Gluk'un yanından ayrıldı. Bir iki papazla daha konuştu. Onlara da askerlerle konuşurken, cesaretlerini arttıracak şeyler söylemelerini tembih etti.
Döndüğü zaman yol hazırlıkları tamamdı. Hemen hazır olan atına atladı ve Çarın yanında yola koyuldu.
Çar, yola çıktıktan sonra sordu:
— Nerede idin?
— Papazlarla konuştum Çarım.
— Ne konuştun?
— Onlara savaşın yakın olduğunu, askerlerle konuşturlarken, kendilerine daha fazla cesaret vermelerini söyledim...
— Şu papazlara yüz verme! Zaten savaş yerine yaklaşırken onların hemen savuşacaklarını göreceksin! Zaferden sonra ise leş kargaları gibi uşüşeceklerdir. Her zaman öyle yaparlar...
— İçlerinde ön saflarda döğüşmek isteğinde bulunanlar da var...
— Lâftır bu... Ben bilmez miyim hiç?
Kısa bir sessizlikten sonra konuyu değiştirdi:
— Sf«na bir şey söylemek istiyorum Katerina!
— Emredin!
— Yalnız daha önce şenden bir söz istiyorum.
— Ne sözü?
— Na pahasına olursa olsun, isteğimi kabul edeceğine dair bir söz
— Siz emrettikten sonra nasıl bunun dışına çıkabilirim ki?
— Hayır, önce söz vermeni istiyorum. İstedğim, işeyeceğim şeyi seve seve yerine getireceğini söyleyeceksin!
— Ne olur, beni bu derece zor bir durumda bırakmayınız... Benden yüreğimin razı olmayacağı bir sözü işemeyiniz.
— Peki, öyle ise senden istiyeceğim şeyi peşin olarak

338

- Eöyliyeyim. İlk merhalede kalacak ve beni zafer sonuna kadar orada bekliyeceksin!
Katerina hemen yüzünü astı:
— Niçin Çarım?

— O kadar basit ki, bunu sormamalı idin! Çünkü savaşacağız. Savaş erkek işidir. Ne de olsa etrafımızda birçok tehlikeler belirecek. Seni bu tehlikelerle karşı karşıya bırakmak istemiyorum.

— Ben ilk defa mı tehlikelerle karşı karşıya kaldım? İlk defa mı savaşta bulundum?...

— Hayır... Çok defalar bulundun ve her zaman da cesaret gösterdin. Senin en önde çarpışan askerler arasında görünmen, onlarla bir kadeh içki içmen, her zaman için bunların gayret ve cesaretlerini arttırmıştır. Bunu hiçbir şekilde inkâr edemem...

— O halde?

— Fakat bu savaşın bütün ididalarla rağmen çok çetin bir savaş olacağını iddia eden sen değil misin?

— Evet?...

— Ve hâlâ da bu kanaatte olduğunu görüyorum...

— Bunu da inkâr edecek değilim...

— Şu halde yapılacak en iyi iş, seni bu tehlikeden olsun uzak bulundurmaktan ibarettir.

— Beni yanınızdan uzaklaştırmak mı istiyorsunuz? Yanınızda bulunmam sizi sıkıyor mu?

— Saçmalama Katerina! Böyle bir şeyin, beni hiçbir şekilde sıkıyacağını pek güzel bilmelisin!

— Öyle ise?

— Benden, yani savaş alanından fazla uzakta da bulunacak değilsin! Düşmana son darbeyi vurmamızı bira?; uzaktan bekliyeceksin! Onları yener yenmez sana hemen haber yollayacağım. En iyisi dilsizi yanma gönderirim. O, seni alır yanıma getirir. Zafer alam hâlâ baru ve kan kokacaktır. Tuna'ya henüz dökülmemiş düşü^3" cesetlerini olduğu yerde göreceksin! Zaferi seninle yın başbaşa kalarak kutlayacağız. Oldu mu?

— Beni açıkça koğmadan yanından bir adım ay" rnamağa ahdettim.

— Haydi, haydi, saçmalama!

— Başkaları tarafından hakikaten saçm^ fakat bizler için ne kadar 'mukaddes sayılan nice nişlarımız vardır.

— Hani istediğimi yapacağına söz vermiştin?

339

— Böyle bir şey yapamam... Bunu aklınızdan çıkarın Siz beni savaş sırasında yanınızda istemiyorsanız, bunu açıkça söyleyin... Ben de o zaman askerlerin yanlarında bulunurum. Türklere kurşun atarlarken onlara cesaret veririm. B'una da bir şey diyemezsiniz ya... Gönüllü olarak savaşa katılmak isteyenlere ordunuau açık tutmuyor musunuz? Bu ordunuz bir çeşit Haçlı ordusu değil mi? Ben de bir Hristiyan olduğuma göre bir çoklarından esirgemediğiniz lûtfu benden de esirgememeniz lâzım gelir.

— Ne kadar saçmaladığının farkında mısın Katerina?

— Hayır, saçmalamıyorum.

— Bir defa kadınsın... Savaş ise erkek işidir.

— Din uğrunda ölmek işinde kâ,dın - erkek farkı olamaz... Ben bu teklifi bana niçin yaptığınızı biliyorum.

— Niçin?

— Beni tehlikelerden korumak için...

— Peki öyle olsun!

— Onun için de bana böyle bir teklif yapmış olduğunuz için size en büyük, şükranlarımı sunarım. Fakat bu teklifi ikinci bir defa daha yapacak olursanız, beni yüreğimin en hassas noktasından ağır bir şekilde yaralamış olacağınızı da bilmenizi dilerim.

— Demek razı olmuyorsun?

— Asla!

— Her tehlikeyi göze alıyorsun?

— Bu savaşta en ufak bir tehlike olmayacağıım söy-Hyen siz değil miydiniz?

— Sen ise daha işin başlangıcından beri bu savaşın Çok tehlikeli olabileceğini söyleyip duruyorsun.

— Ben savaştan ne anlarım? Bu islerden hiç anlamadığımı, durup dinlenmeden iddia etmiyor mu idiniz?

— Ben, aranabileceğimizi de hesaba katıyorum.

— Öyle ise ciddî bir tehlike ile karşılaşacaksınız ve ben uzaktan seyirci kalacağım; öyle mi? Hayır... Bunu hiç bir şekilde kabul edemem.

Ne kadar inatçısın?

Evet inatçıyım. Tıpkı sizin gibi...

Senin kadar inatçı bir kadm görmedim...

Ben inatçı olmakla, gururlanırım.

Peki öyle olsun! Teklifimi geri alıyorum.

Siz, dünyanın en lütüfkâr hükümdarısınız!..

jnsjfaoaAiiiaq :jatuziu. e a uiipiBA" 'bsjibobio au 'ası au ziuiUBTd sba
nuo

xusq ^BAAn^; JiqSiq ire^suiu
 •uiubq uitpjBdBA îuiipi asjoS riapjni j o apraipus^j —
 •!^aiiap unsJOA"itua:)si
 IUIJ9J8S ijatuja UBStjad ubiuo Buissq ^aj, — 'jii^aisS isBui[o apiBq nido^ unznuinpjo ui5j ist nq î'b^b.j
 •jipiuuauia:} jrq 1A1 ng —
 •zuapa wesu&d uv\uo tniS 5q ^î^ lîŞep nq ep zpxtiSipa^si mizig—
 :nq
 asî bjuo:i unS 5fj !".reiiioÂiib [oÂ bızıj jiq nJOz ^sutpnq az^s nunŞnpio insAAnîi aA 3{05
 UBpznumŞnpum ununsnpjo
 ^siuii a^n1!9? -tjq [isb« aj{ima; ng
 qq ui ma uinpjo ap ap
 ij, uapuis
 <iunsjOA'ip9SIIBq jm} ub
 •jr^attuaA jaqBq azis l uspauiiJiaq izis 'BÂ^ "" zrais^BOBSninq !BfJBiuo uuba -t rg^ 'jipspioA
 3fn[unŞ Jiq uinpjo — i8I^os iJp
 !•!BJtz o^ luiqBAao '
 uiBtusnuoîf 5{t5^ 5{i5B af teji jnqoauî Bung
 dnreatq. nunnpao 'npjos aA"ip i
 : a t?Â ep
 uap
 !tpi epurti buiuba" uaittaq ut[B£y 'jaqBq ng
 r B£y jaqBq ng
 •a.3 muaqrîii nŞnpio simiaS ajazn ^auisruoS a[Aisjpuaj{ in ^aid bjuos ua^snAUn^ iiq noruroA" npjo
 uibsjib aiq •!|rpfeoBio ifgpABj 5{o5 ur5r Jai^nj, un.uo îPî iioqftJ09* 5io5 apuuaisf sbatjs iibj^ 5aA iA'nS
 aoajap nq autsipuasi Bp np-ioAYifo jtsbu iureureiUB rutqaqas ununq 'cqad n^a J FflG
 s\i iibui an tubo 'ânuiso>ı •exnvpXe/i an | q H[ui5t !jai^ipitqiuuBi5pipio TUBUisnp zjt 'ftizoS 5b au
 'isciaq uiq^nv au uu^isn
 itiBA uBp BpuiSBq- iptB un^nq ^b^bj T nxsipiBA nq 'siuiaugS uinzni Bung
 dAis 2tBUimB^ 'Bunsnpjo
 i
 !uaa öP H9Areui. 5niisi5[uiq 5B5iJiq ait iıbjh 5aAsj 'ubu -ninq apuuana uuax^ini bjuos "npjokuaA
 xux^bsjj
 21BJBIO UIUIS UBpUISBSIJB 8A B5:p3U.BJ 'BAnpJO
 Ö n xob^Bg 'jBiunq un^ng
 ipjBisuiiiiB aut5[
 Jiq uaiisB Şbpbjb^ı "npJCKAiuaA UBpÂam Bunq Busog "i^snuBtuio 'ZuiUBptBA"i3 xja^ipai^aq iuisbcu
 Bp(UB^siqjtg 'npjoAnaâ ui.tzBx 3iauisa>[xpftu;) A UBpSng "nsruiBiSBq aŞauin^aö xxqS uî5t bsbabs an
 npjo1 nq 'asî j^s
 •npjoAx-[3 \oâ Şp
 •qau ^nJj BonjSop npjo 8A •npJoAntpa^Aas an n\ok ep ubpıııjıSb uwnq aö^ıpaiJaii Boun^oq «unx 'T 5
 u
 ii po p
 aijan b^buii joa" Biziq aiq ZBUiiniBUT aA ŞB3 nsnpjo yi-inj, •ipftSap ^BiJBd gp Siq nq a a •ıpbıjoAttb
 J9iJaqi3ti tuqa xuaA
 wiisra
 :342
 — Çok yavaş davrandım. Tuna'yı Türklerden önce
 tutmalı idin?
 — Bunu ben de 'umuyordum Çarım. Fakat Türkler o kadar çabuk davrandılar ki... Bunu asla
 ummamıştım.. Bizden öncs bu işi yaptılar...
 — Menşikof senin yerinde olmayı çok istiyordu. Daha dün konuşuyordu. «Ben Şermetiyef in yerinde
 olsaydım, Türk ordusunu çoktan Tuna'ya dökerdim» diyordu. Öyle değil mi Katerina?
 Genç kadın ufak bir tereddütten sonra cevap verdi:
 — General-Menşikof, bu tahminini sadece hislerine mağlûb olarak yapmıştı Çarım. Lâfla bir ordu ne
 yenilir, ne de perişan edilir...
 Şermetiyef atıldı:
 — Hazreti Meryem hakkı için bundan daha doğru söz olamaz... Eğer ben de hislerime mağlûb bir kimse
 olaydım; bana emanet etmiş olduğunuz ordunun başına hemen Menşikofu getirmenizi rica ederdim.

Çar homurdandı:

— Hayır, buna lüzum yok. Fakat sende Türklerden korkmuş bir hal var.

— Ah Çarım, nasıl söyleyeyim bilmem ki... Askerlik hayatımı biliyorsunuz. Bilhassa İsveçlilerle yapmış olduğumuz savaşlarda, zaman zaman sizin bile ümitsizliğe kapıldığınız zamanlarda ben her zaman mukavemet ettim. Zaferden asla ümidimi kesmedim. Eğer Türklere saldırmakta bir fayda görseydim; bunu çoktan yapardım. Onları çoktan yere sererdim. Eğer benim yerimde Menkışof olaydı ve bu deliliği yapar idi; şu anda bir ordunuzu kaybetmiş bulunurdunuz.

— Orası belli değil!

— Bu âciz generalinize neden inanmıyorsunuz Çarım?

— Bu sözlerine inanmam gerekirse, Katerina müstesna, hepimizin aldanmış olduğumuza inanmamız gerektir.

— Bunu ben de düşündüm. Çarım. Türkler hakkında en doğru kanaate sahip olan, meğer saygı değer Katerina imiş...

— Haydi, haydi! O kadar çabuk karar verme! B&K onlara ne yapacağımı göreceksin! Şimdi sen karşılaştığın

nır> i\p. enin imnrİA nlahİlfİO.ftğİnİ mi SÖVİÜVOrSun?
343

— Evet! Türkler büyük bir hızla ilerliyorlar. Ve sanılır ki bizim kuvvetimizi ve plânımızı bizim kadar biliyorlar. Size bırakmış olduğum o Tatarın üstünde çıkan vesikaları gördünüz değil mi?

— Evet, gördüm.

— Kendisi bu bilgileri nereden almış bulunduğunu söyledi mi ?

— Hayır!

— Sen onu nasıl söyletmedinse, bizde söyletmedik..

— Nasıl söylemez?

— Ben vakit kaybetmek istemedim. Yoksa onu işkence ile mutlaka konuştururdum..

— Biz konuşturamadık.

— Şaşılacak şey! Geberdi gitti şu halde..

— Hayır, kaçtı.

— Kaçtı mı? Nasıl kaçabilir?

— Anlayamadık.. Benim baş cellâdımla iki yamağını işkence çadırında öldüren biri kendisini kaçırdı.

— Fakat bu inanılır şey değil ama, hakikat böyle!

— Şu halde karargâhınızda çok tehlikeli Türk casusları var..

— Maalesef buna inanmak gerekiyor.

— Bunları meydana çıkarmak için bir soruşturma açtırmadınız mı?

— Açtırdım. Fakat bir sonuç elde edemedim. Zaten öyle uzun boylu vakit de bulamadım.

— ~Öyle ise, Allah yardımcımız olsun!

— Şimdi sen hemen ordugâhın başına dönmelisin Askerlerine benim gelmekte olduğumu bildirmelisin! Se-jjin moralin bu derece bozuk olduğuna göre askerinin de flaha iyi bir durumda bulunmaması gerekiyor. Kendilere zaferi bir an önce müjdele ki, maneviyatları yerine Selsin; Bak Türkleri nasıl bir vuruşta dize getireceğiz!

General. Şermetiyef, yine birşeyler söyleyecek gibi Jdu. Fakat sonradan konuşmaktan vazgeçti. Ne söylese, *ar* kararından döndüremeyeceğini anlamıştı.

Kendisini askerce selâmladı:

^ — Hemen gidiyorum Çarım! Askere de siper kazlarını emredeceğim.

&,„„.— Buna lüzum yok.. Orada kalacağımızı bekliyece-ummuyorum. Türk ordusunu arama-mi* ı«nm
844

— Onlar bizi daha kolay ve çabuk bulurlar Çarım. Çar birşey demedi. General Şermetiyef in çekilip gitmesini seyretti.

O gidince Çar, Katerinaya döndü. Ellerini oğuştura-rak:

— Şimdiden savaşın heyecanını hissetmeğe başladım, dedi. Sende benim gibi misin?

— Evet... Ben de heyecanlıyım...

— O kadar çekindiğin Türklerin sonu geldi..

— Zor bir savaş olacak..

— Sen hâlâ bu kanaattesin. Şermetiyef de senin gibi düşünüyor. Halbuki ben bu savaşın bizim için kolay geçeceğine inanıyorum. Hattâ savaş tek bir gün bile sürecektir değildir. Sabahtan kapıştık mı, öğle vakti artık karşımızda bir düşman kalmamış olacak!

— Çok güzel ve yerinde bir temenni bu.. Düşündüğünüz gibi olmasını bütün yüreğimle temenni ederim. Çar birden neş'elenmişti. Hayatından son derece memnun görünüyordu. Ve o gün belki her zamandan çok votka içti. Arkasından komutanları topladı. Onlarla u-zun boylu konuştu. Haritalar yayıldı Hücum ve Türk ordusunu yoketme plânları görüşüldü.

Herkes Çarın sözlerine canü-gönülden katılıyor ve bu savaşın çok kolay geçeceğine ve parlak bir zafer sağlanacağına inanıyordu.

Ertesi sabah da erkenden yürüyüşe geçildi. Ve ikindiye doğru General Şermetiyef ordusu ile birleşti.

Başta General Şermetiyef olduğu halde bütün komutanlar Çarı yolda karşılamışlardı.

Asker Prut nehrinin boyunca çadırlara yerleşirken Çar kurmay heyeti ile son toplantısını yapıyor ve Şermetiyef'in verdiği son bilgileri dinliyordu.

Bu arada ordu tam bir istirahatata ve beslenmeye b» rakılmıştı. Türklerle karşılaşmada daha dinç olI^a. için gereken her tedbir alınmıştı. Yemek, içmek, *s.^e hat, Papazların, subayların nasihatları ile moralla1"1 yükseltilmiş, askerler çarpışmayı özler olmuşlardı.

General Şermetiyef şöyle diyordu: sa.

— Türklerle aramızda ancak dört beş mil bir i» fe var. Bir top atımlık yerededirler. Ben onların yönlülerine devam edeceklerini umuyordum. Halbuki du lar. Zannedersen toplaniyorlar. Her saat hücum/ * — 345-

bilirler.. Durum gayet nâziktir. Ben dün bütün gün siper kazdırdım. Anı bir baskına uğramamak için herşeyi yaptım.

Çar birdenbire kızdı:

— Şuna bak! Söylediği sözlerde sanki bir mânâ var. Hâlâ müdafaa tedbirleri düşünüyor. Türkler bunu düşünmeli, siperleri onlar .kazmalıdır. Biz buraya bu çamurlu topraklarda müdafaa yapmak için gelmedik. Hücum için, zafer için geldik. Onların bizim burada olduğumuzu öğrenir öğrenmez korkudan titremeleri gerekir.

Herkes Çarı destekliyor, onu haklı buluyordu. General Şermetiyef'in yüzünde bir damla kan kalmamıştı. Kendisini toparladıktan sonra konuştu:

— Bu durum karşısında kendimi güveninizi kaybet-miş ve azil olunmuş saymama izin veriniz Çarım. Bu savaşta bundan böyle sadece basit bir nefer olarak hizmet

, etmek istiyorum. Basit bir mujik, basit bir gönüllü asker! Bana lütfen hangi cephede savaşacağımı, hangi birliğe katılmam gerektiğini söyleyiniz!

— Burada, benim karargâhımda, benim yanımda bulunacaksınız! Senin komuta etmekte olduğun kuvvetlere ise, General Menşikof komuta edecektir.

— Pek münasip olur Çarım. General Menşikof, dirayetli ve cesur bir Generaldir. Emirlerinizi yerine getirmek için bütün kudretini sarfedecektir. Bence onun emrinde bir nefer olarak savaşmak bile bana büyük bir şeref kazandırır.

— Benim Menşikof'a güvenim vardır. O, tam benim istediğim gibi savaşmasını bilir. Türklere ilk darbeyi de o vuracaktır.

— Buna ancak dua ederim.

— Şimdi yarm sabah erkenden hücumla geçeceğimize göre, yapılacak şeyleri tekrarlayalım! Herkes yapacağı işi bilmeli.. İlk hedef Türk ordusunu bir vuruşta yok-etmek ve onları son fertlerine kadar yok edebilmektir. Esirlere bile acımak yoktur. Türk ordusu olduğu gibi imha edilecektir. Yalnız bunun başında olan Baltacı Mehmet Paşa esir edilecek olursa, öldürülmeyecektir. Ona ihtiyacım var. Moskovaya dönüşümde, onu zincire vurulmuş olarak Moskova sokaklarından geçirmek isterim. Herkes onu görmeli! General Menşikof, heyecanla bağırdı:

— Sezar da böyle yapardı. O da kazandığı parlak zaferlerden sonra Romaya döndüğü zaman, esir ettiği kralları, komutanları zafer arabasının peşinden, zincire vurulmuş olarak halkın arasından geçirirdi, dedi.

Artık Çarın iyiden iyiye gözüne girmiş bulunan Men-şikof:

— Evet, Sezar iyi bir komutandır. Fakat Çarımız muhakkak ki ondan çok daha üstündür. Sezar dünyanın en kuvvetli ordusuna sahipti. Karşısında savaşmışlar ise; bir takım çöl çapulcuları. Meselâ Sezarın karşısında bir İsveç ordusu olsaydı; zaferin hayalini bile göremezdi.

Herkes bu sözleri hararetle tasvip etti.

Sonra da ertesi günkü hücumun neşesi ile bir hayli içildi. Kazanılacak zafer için boşaltılan kadehler yere atılıp kırıldı.

Bir taraftan zafer neşesi ve ümidi içinde içkiler içilirken, bir taraftan da bir atlı karargâhtan sessizce ayrılıyordu.

Üzerinde muhafız alayının binbaşılara mahsus kıyafet bulunan bu gence, herkes saygı ile yol veriyordu. Onun kim olduğunu bilmeyen yoktu.

Dilsiz denilen muhafızdı bu...

Çarın gözbebeği...

Her halde almış olduğu bir emri yerine getirmek ü-zere karargâhtan uzaklaşıyor olmalı idi.

Dilsiz, ordu saflarından ayrılmış ve büyük bir çark çevirerek Prut nehrinin kıyılarına doğru sokulmağa başlamıştı.

Ve karanlık basarken, Türk ordusunun bulunduğu yere iyiden iyiye yaklaşmış bulunuyordu.

O, bu şekilde pervasızca hayvanını sürerken, birdenbire bir çalılığın arkasından sert bir ses aksetti:

— Dur!

Emir, Türkçe verilmişti.

Dilsiz de hemen atının dizginlerini çekti; durdu.

.Aynı sert ses ikinci defa aksetti:

— Kimsin?

Dilsiz ilk defa cevap verdi:

— Yabancı değilim!

— İn atından! İndi:

— Nereden geliyorsun?

tin!

347

— Moskof ordusundan...

Ellerinde tüfeklerle iki kişi yanma yaklaşmıştı. Biri sorusuna devam etti:

— Nereye gidiyorsun?

— Beni hemen Baltacı Mehmet Paşanın yanma ile-

— Paşa tanır mı seni?

— Tanır...

— Bizim adamımız mısın?

— Lâfa bak! Ya kimin adamı olacağım?

— Kusura bakma yiğit! Herkesten şüphelenmeğe mecburum.

— Elbet şüpheleneceksin! Bu işte kusura bakmak olur mu? Yanıma birini kat, beni Paşanın çadırına götürsün!

— Ben de öyle yapacağım. Yalnız atın burada kalacak...

— Olur...

Beş dakika sonra dilsiz, yanında iki kişi olduğu halde yürümeğe başlamıştı. Yarım saat kadar süren sıkı bir yürüyüşten sonra Baltacı Mehmet Paşanın büyük çadırının önüne varmış bulunuyorlardı. İki adam onu Paşanın perde çavuşuna teslim ettiler.

Perde çavuşu kendisini kısaca sorguya çekti. Sonra birden hatırladı:

— Sen sakın Tatarın bahsettiği adam olmayasın?

— Kör Tatardan mı bahsediyorsun? Demek buraya geldi?

— Geldi ya...

— Nerede?

— Paşanın yanında...

— Öyle ise kendisine benim geldiğimi haber ver!

— Şimdi söylerim!

— İki dakika sonra Tatar geldi. Ve heyecanla Ah-ftiedin boynuna sarıldı. Hayatından son derece memnun görünüyordu:

— Allahım seni görmek benim için ne saadet? Haydi, hemen Paşanın yanma gidelim... Seni görmek istiyor.

Ve onu alarak hemen Baltacı Mehmet Paşanın yanına soktu:

— İşte hayatımı kurtaran ve size en doğru haberle-rt ulaştıran Ahmet, onu herkes dilsiz biliyor.

348

ij

Baltacı Mehmet Paşa onu güler yüzle karşıladı:

— Aferin sana yiğit! dedi. Ulaştırdığın haberler son derece doğru ve kıymetli... Sana teşekkür ederim. Sağ ol!

Ahmet âdeta yüzünün kızardığını hissetti:

— Ben ancak vazifemi yapıyorum, dedi. Fakat asıl teşekkür edilecek kimse varsa o da arkadaşımıdır.

Tatar:

- Ben ne yaptım ki... diye itiraz etti. Ahmet devam etti:
- Daha ne yapacaksın? Bak gözlerinden birini feda ettin. Sana yapılan en büyük işkencelere bile tahammül ettin. Doğrusu ben bunu yapamazdım.
- ! Yaptın!
- Hiç sanmıyorum. Bir insanın senin gösterdiğin mukavemeti gösterebilmesi için göğsünde arslan yüreği kadar bir yürek taşıması lâzım.
- Senin yüreğin elbette daha ufak değildir. Baltacı:
- İşte yarışmaların en ulvisi ve en güzeli! diye konuştu. Yiğitlik yarışması... İkiniz de sağ olun! Arkasmdan Ahmedî hemen sorguya çekmeğe başladı:
- Düşmandan ne haber?
- Bir top atışı yerde Paşam...
- Çar da geldi mi?
- Evet... Çar da geldi. Yann sabah taarruza geçiyorlar...
- Ya!
- Bu haberi size hemen ulaştırmam lâzımdı. Bende kendim geldim.
- Çok iyi yaptın. Ve artık burada kalacaksın! :— Emredersiniz!
- Düşmanın vaziyeti nasıl?
- Silâhları iyidir. Çar, çok çabuk bir zafer kazanacağına inanıyor. Türk ordusunu rahatça yenebileceğine inanıyor.
- Bu iyi bir şey!
- Evet efendim! Çok iyi bir şey! Düşman ne derece gaflet içinde olursa onu yenmek o kadar kolay olur.
- Doğru Konuştun!
- Yalnız iki kişi var ki zaferin kolay olacağına inanmıyor.
- Kim bunlar?
- Birincisi general Şermetiyef. İsveçlileri yenen general... Tecrübeli ve bilgili bir asker. . Çar onun sözlerine çok kızıyor. Bu yüzden az önce istifasını kabul etti. Onun birliklerine Menşikof adındaki general komuta edecek.
- O nasıl bir adam?
- Palavracının biridir. Hiçbir meziyeti yoktur. Sadece bol bol dalkavukluk eder. Paraya, rüşvete ve kadına çok düşkündür. Çarm çocukluk arkadaşı...
- Çarm yanında bu çeşit insanlar ne kadar çok o-lursa, bizim işimiz de o derece kolaylaşır!
- Tamamiyle sizin gibi düşünüyorum. Sizinle aynı kanaatteyim.
- İki kişiden bahsettin demin.. İkincisi kim?
- İkincisi Çarın gözdesi Katerinadır Paşam!
- Şu kadından da ne kadar çok bahsediliyor. O ne diyor?
- O, işin başlangıcından beri bu işin çok zor olacağını söyleyip duruyor Paşam...
- Çarla beraber buraya kadar geldi mi?
- Geldi. Beni en çok o korkutuyordu. Fakat bereket versin ki Çar onun lâflarına kıymet vermiyor.
- Nasıl bir kadın bu?
- Çok güzel...
- Aslen Rus değilmiş...
- Değil... Fakat şimdi diyebilirim ki Rusyada Çardan sonra en çok onun sözü geçiyor.
- Olur şey değil... Kadın kısmına bu derece değer vermek olur mu?
- Bana kalsa, Çardan daha akıllı... Bir kadın hem çok güzel, hem de çok akıllı oldu mu, son derece tehlikeli olur...
- Şimdi savaş başlayınca o ne yapacak?
- Erkek gibi döğüşecek...
- Tuhaf şey! Bu kadar cesur demek?
- Gözü birşeyden korkmuyor. Son derece cesaret rahibi.
- Şu kadını görmek isterdim.
- Görebileceğinizi tahmin ederim.
- Ne vakit?
- Rus ordusu şu anda çok nazik oir yerde bulunuyor. Bir tarafı Prut nehri, bir tarafı bataklık... Eğer he-

men hücumu geçilecek olursa, onları rahatça sarmak ve kısıvrak çevirmek mümkün olur. Paşam. Bir müddet dayanacaklardır. Fakat sonra ister istemez teslim olacaklardır. Çarı da, gözdesini de esirlerinizin arasında görebilirsiniz!

Baltacının gözleri parladı:

— Ah şuna bir inanabilsem?

— İnanınız Paşam... Ordunun yanında bulunan zahire de pek azdır. Onlar Tunayı sizden önce aşacaklarını rahatça ele geçirebileceklerini umuyorlardı. Katerina bu hesabın çok yanlış olacağını söyleyip durdu. Ama bir türlü buna kimseyi inandıramadı.

— İsalet olmuş!...

— Şimdi bana kalırsa, onların yarın hücumu geç-ttielerini beklemeden hemen biz harekete geçmeli, onları çember içine almalıyız. Allah size, büyük bir fırsat vermiş bulunuyor. Bundan sonuna kadar faydalanmasını bilmelisiniz Paşam!...

— Anlıyorum. Pekâlâ! Hemen sabaha karşı harekete geçilsin! Çeçit yerleri sıkıca tutulsun! Sen bu yerleri bilir misin?

— Evet! Buralardan bir iki defa geçtim... Bütün civarı bilirim.

— Kaç yıldır bu civarlardasın?

— On yıl oluyor Paşam...

— Demek on yıldanberi ekincilik yapıyorsun?

— Aşağı yukarı...

— Akmcılık da bir çeçit gazadır ve sevabı çoktur. Şimdi hemen paşalar, beylerbeyleri gelsin! Onlara gerekli emirleri vereyim!

Bu emir yerine getirilinceye kadar Baltacı Mehmet Paşa Ahmetden düşmanın durumu ve kuvveti hakkında daha birçok bilgiler aldı.

Paşalar geldikten sonra durum yeniden gözden ge?1" rildi. Hemen kararlar alındı ve Türk ordusu sabaha karşı harekete geçti.

Daha şafak sökmeden ordular kendilerine gösterilen yerlere varmışlar, topları mevzilere yerleştirmişler, Ru_ ordusunun bulunduğu yerdeki bütün geçitleri tutmuşlardı.

Rus ordusu rahat rahat uyuyor, hiç bir şeyin da bile bulunmuyordu.

; YİRMİYEDİNCİ KISIM

gün güneş, sanki her zamandan erken doğmuştu. Güzel, neşeli bir gün başlamak üzere idi. Rus ordusu yeni yeni uyanmış ve hücumu geçmek üzere hazırlıklara başlanmıştı.

İşte tam bu sırada bir atlı yıldırım gibi Çarın karargâhına geldi. Bir subay atından atladığı gibi içeri girmek i-itedi.

Muhafızlar hemen onu önlediler:

— Nereye?

— Hemen Çarı görmeliyim!

— Çarı göremezsin!

— Nasıl göremem? Çıldırın mı sen? Ordumuz sarıldı.

— Ordu sarıldı mı?

— Evet! Çabuk ol! Bir dakika bile kaybedilemez. Çara hemen durumu bildirmek lâzım. Yoksa kelleni kurtaramazsın! Bunu güzelce bilmelisin! :

Bu söz, muhafızı ürkütmeğe yetmişti:

— Bir dakika!

Çar, yeni kalkmış, Katerina ile birlikte kahvaltı ediyordu. Pek neşeli görünüyordu. Bir taraftan karnını do^ yürürken bir taraftan da Katerinaya o gün kazanacağı Parlak zaferden bahsediyordu:

*

35*2

Tam bu sırada muhafız, beti benzi atmış olarak içe-xi girdi:

— Şey Çarım! diye kekeledi. Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim. Fakat bir subay gelmiş, sizi hemen görmek istiyor...

— Ne yapacakmış beni görüp? Beklesin!

— Çok kötü bir haber getirmiş de... —: Çok kötü bir haber mi?

— Evet! Doğru olup olmadığını bilmiyorum ama, Türklerin ordumuzu sarmış olduğunu söylüyor.

— Ne dedin, ne dedin?

— O söylüyor efendimiz... Türkler ordumuzu sarmış lar...

Çar ayağa kalktı:

— Hemen gelsin buraya! diye gürledi.

Aynı anda Menşikof da nefes nefese içeri girdi. Yüzü sapsarı idi:

— Türkler gelmişler! diye konuştu. Gözcüler, onla-xı dört bir tarafta görmüşler...

— Ne zaman gelmişler? "

— Her halde geceleyin gizlice sokulmuş olacaklar! Çarın yüzü birdenbire aydınlandı:
— İyi bir şey bu! İyi bir haber! Demek bizi zahmete sokmak istemediler. Ölmek için kendi ayakları ile yanımıza geldiler.

Bu söz, general Menşikofun üzerinde iyi bir tesir yaratmıştı.

Telâşi az çok azalır gibi oldu:

İçeriye daha başka generaller gelmeğe başlamışlardı. Bu arada içeri giren subay da durumu bildirmiş, Türk ordusunun her taraftan yaklaşmış ve karargâhı âdeta sarmış bulunduğunu bildirmişti.

Çar o zaman Şermetiyefe haber verdi. Onu da çağırttı. Durumu o da öğrenmiş bulunuyordu. Generaller dışarıya çıkmışlar, boru ve trampet sesleri duyulmağa başlamıştı.

Çar Şermetiyefe döndü:

— İşte herşey bugün halledilmiş olacak! Ben, ölüme kendi ayağı ile bu derece hevesle koşan askerler görmedim. Sen ne dersin? Sen böylelerini gördün mü?

— Elbette Çarıma en kolay ve en parlak zaferi diterim. Ancak onların sokuluşlarını vaktinde haber almayan nöbetçilerin de boyunlarını vurdururum.

„» 353

— Haydi, haydi! Neşemi kaybettirme! Zafer muhakkaktır. Bunu bilmelisin!

Aynı anda birden toplar gürlemeğe başladı. Bunu duyan Çar:

— İşte bizimkiler hücum hazırlığına başladılar, dedi. Rus topları gürlemeğe başladı. Türkler buna ne kadar dayanabilirler?

Şermetiyef kulak verdi. Sonra:

— Bu gürleyen toplar, bizim toplarımız değil Çarım, dedi.

— Küm demiş? Bunu da nereden çıkarıyorsun?

— Seslerin geldiği taraflardan. Oralarda bizim bir tek topumuz bile yok... Bunlar Türklerin topları olacak!

— Yani onlar mı hücumla geçtiler demek istiyorsun?

— Öyle olmak lâzım. Yine bizden önce davranmış bulunuyorlar.. Hem bizimkiler bu kadar çabuk toparlanamazlar ki...

— Yanıldığını sanıyorum.

— Hayır, yanılmıyorum... Çok rica ederim, düşmanı bu kadar ufak görmeyiniz. General Yanoşun onlardan kaçtığını biliyorsunuz, Türkler Falcı kalesini bile aldılar. Bu kadar hızlı yol alan bu büyük ordu ile savaşmak, İsveçlilerle harp etmeğe benzemez... İsterseniz başımı kestirin! Fakat hakikat şudur ki, durumumuzu parlak görmüyorum. Hemen sıkı bir müdafaaya geçmemiz lâzım.

— Neler sayıklıyorsun? Müdafaaya çekilmek savaşı kaybetmek demektir. Biz buraya kadar, sadece kendimizi müdafa için gelmedik.

— Sen burada kal ve bekle! Ben gidiyorum. Sana zafer haberlerini çok geçmeden ulaştıracağım!

Çar Petro hemen çıkmıştı. İlk işi dilsizi sormak oldu. Fakat dün akşamdanberi onu gören olmamıştı. Atma atladi. Yanma başka muhafızlar alarak hemen t(>P seslerinin geldiği tarafa doğru koşturdu.

1711 yılı Temmuzunun 19 uncu Cumartesi günü idi.

Türk ve Rus orduları Prut nehri kıyılarında karşı karşıya gelmişler ve döğüşmeğe başlamışlardı.

Baltacı Mehmet Paşanın maiyetinde bulunan İsveç'i müşavirler, sadece Rus ordusunu sararak beklemek tavsiyesinde bulunmuşlardı. Bu ordunun yiyeceği kLSa bir zamanda tükenir ve ordu teslim olur diyorlardı.

Fakat Baltacı Mehmet paşa bunu kabul etmemiş ve orduyu sarar sarmaz cepheden hücum emrini vermişti,

Ruslar, eğer Şermetiyef daha önce o siperleri kazdırmamış olsaydı, belki o gün yok edilecekti. Fakat imdatlarına bu siperler yetmişti. Yağan güllerden btmralla-ra sığınarak kurtuldukları gibi hücumla geçen yeniçeri bölüklerine de bir hayli zayıat verdirdiler...

Türklerin ilk günkü hücumları öğleye kadar sürdü. Sonra düşmanın sağlam yerlere yerleşmiş olduklarını anlayınca, o günlük savaşa ara vererek geri çekildiler.

Çar Deli Petro, öğleden sonra bitkin bir halde karargâhına döndüğü zaman, sanki o adam değildi.

Kendisini bir koltuğa atar atmaz Şermetiyef ile Ka-terinayı çağırttı. Ve ağır ağır konuştu:

— Haklı çıktın Şermetiyef! dedi. Meğer sen ve Ka-terina haklı imişsiniz... Seni hemen başkomutanlığa tâyin ediyorum. Sana o siperleri kazdırmış olduğun için çok kızmıştım. Halbuki onlar olmasaydı, şu anda belki de hepimiz Türklerin elinde esirdik. Ne yaparsan yine sen yaparsın!

Katerina Çar'a hemen büyük bir bardak soğuk şarap getirmişti:

— Hele şunu için! dedi. Türkler hücumla son verdiklerine göre, öyle kendinizi hemen ümitsizliğe kaptırmayın!

—Yok, hayır! Ümitsizliğe kapılmış değilim! Şermetiyef bir çaresini bulacak! Şermetiyef:

Bu, hiç de kolay olmuyordu. Her taraf kan ve barut kokuyordu.

Karargâhta gece vakti yapılan toplantı, çok acıklı bir hava içinde geçti. Nihayet herkes dinlenmek üzere çekildi. Çar da yatmış ve derin bir uykuya dalmıştı. Katerina ile Şermetiyef yalnız kalmışlardı.

O zaman Katerina sordu :

— Nihayet biz Dizeyiz general! Bana, kanaatini açık olarak söylemeni istiyorum. Bu işin sonu ne olacak? Şermetiyef başını salladı:

— .Allahtan, ümit kesilmez...

— Ölüm döşeğinde bulunan hastalar için söylenen sözü söylüyorsun general...

— Çünkü söyleyecek başka söz bulamıyorum.

— Acaba Türklerle bir müzakereye girilemez mi?

— Nasıl bir müzakere?

— Tabii sulh müzakeresi...

— Deli mi bunlar? Bizi bu halde yakaladıktan sonra hiç sulha razı olurlar mı? Yapacakları ilk teklif kayıtsız şartsız teslim olmamız olacaktır. Onlardan başka birşey fcoparmak mümkün olur mu?

— Belki de mümkün olur...

— Hayır... Benim en ufak bir ümidim kalmadı.

— Pekine olacak?.

— Hep beraber öleceğiz...

— Allahım! Bu ne büyük bir felâket! Şermetiyef başını salladı:

— Evet! Büyük bir felâketle karşı karşıyayız. Bunu inkâr doğru olmaz.

Katerina:

— Peki ne yapacağız? diye sordu.

— Allaha yalvarmaktan başka birşey düşünemiyorum.

Ufak bir sessizlik oldu.

— Demin bu derece ümitsiz görünmüyordun general!

— Hakikati olduğu gibi söylese idim, hepsi daha büyük paniğe uğrarlardı. Felâketi onlara duyurmaktan bunun için çekindim.

— Ama bu felâket nasıl olsa baş gösterecek değil mi?

— Felâket ne kadar geç öğrenilirse o kadar iyi olur..

— Ben bu kanaate değilim. Her şey vaktinde bilinmeli!

— Çarın ne halde olduğunu görüyorsun!

— Evet, fazla sarsıldı...

— Karargâhta en soğukkanlı olanı sizsiniz. Şunu ela itiraf etmek gerekir ki, Türkler hakkında en doğru bilgi de sizde imiş... Keşke işin başlangıcında sizi dinlese idik.

—Türkler hakkında okuduğum ve dinlediğim şeyler bana bu kanaati vermişti. Yine bunlara dayanarak onlar la bir sulh yapılabileceğine inanıyorum.

— Buna imkân yoktur.

— Tecrübe edelim bir defa... Ne kaybederiz?

— Kaybedecek hiçbir şeyimiz kalmadı...

— O halde tereddütün mânası nedir?

— Onlara durumumuzun ne kadar kötü olduğunu açıklamış olabiliriz.

— Bunu bilmiyorlar mı?

— Evet! Her şeyimizi biliyorlar. Bütün savaş plânlarımız, kuvvetlerimiz hakkında tam bilgiye sahip bulunuyorlar...

—*! Öyle ise durumumuzun kötü olduğunu da bilmeleri gerekir...

— Evet!

— Demek ki kendileri ile müzakereye girmekte bir mahzur yok?

— Haklı olabilirsiniz... Ama her teklifimizi reddedeceklerinden şüphe etmiyorum.

— Türklerin bir çok mezihetleri olduğu gibi, aynı zamanda her milletin olduğu gibi bazı zaafları da var.

Madem ki onları silâh kuvvetiyle alt etmeğe imkân yok; biz de bu zaaflarından faydalanmağa bakmalıyız...

Dev gibi kayaları ince bir çatlak, bu çatlakta donan bir avuç su, toprak haline getirir. Bu savaşçı milleti de içinden yıkmak, silâhm yapamadığını silâhın tam aksi bir silâhta denemek lâzım.

— Türklerin zaafları ne imiş?

— Türklerin en büyük zaafları, aşırı derecede merhametli olmaları. Bir de kadına karşı çok zaafları vardır.

İşte biz bundan faydalanmağa bakmalıyız.

— Türkler fazla mı merhametli?

— Elbette... Ve bu çok kötü bir şey onlar için... İs-tanbulu aldıkları anda hiç bir Hristiyanın ne dinine, ne malına, ne de canına dokunmadılar. Hattâ Fatih Sultan Mehmet, Kral Kostantin'i öldüren adamlarını idam et-

359

tirdi. İşgal ettikleri her yerde Hrisüyanlar rahat ettiler.. Bu, sırf aşırı merhametlerinin bir sonucu değil mi?

— Belki...

— Belki değil, muhakkak böyledir. Ve bu zaaflarından faydalanabilirsek, sonunda kârlı çıkabiliriz.

— Onların bu zaaflarından nasıl faydalanabiliriz? —İ İslâm dini de kan dökülmesini tasvip etmez...

j^endileri ile görüşürken onları ve Padişahlarını medhe-dersek, savaşa sadece kan dökülmesini önlemek için son vermek istediğimizi söylersek şu Baltacı Mehmet Paşa denilen Veziri belki de merhamete getirebiliriz.

— Yani aldatabiliriz demek istiyorsun öyle mi?

— Evet!

General Şermetiyef biraz düşündükten sonra:

— Onlarla bir konuşma yapmak belki hakikaten faydalı olur. Ama askerlerimiz bugünleri gayretle geçirmelidirler. Türk Paşası bizi yenmenin pek de kolay olma-ya-cağmı anlayacak olursa, o zaman işler daha çabuk yoluna girebilir. Anlaşmaya da kolay varılabilir. Peki Türklerin başka zaafaları ne imiş?

— Kadına fazla düşkün olmaları...

— Bundan nasıl faydalanabiliriz?

— Bilmiyorum...

Yine ufak bir sessizlik oldu. Sonra General Şermetiyef kalktı:

— Bana müsaade eder misiniz? Biraz dinlenmeliyim.. Siz de yatınız.

— Hayır, ben yatmıyacağım... Asker arasında dolaşacağım... Onlara kuvvet ve gayret vermek lâzım...

— Dün geceki dolaşmalarınız çok faydalı oldu.

— Bu gece de aynı şeyi yapacağım. Her nedense erkekler kendilerini kadınlardan çok daha cesur sanırlar. Benim aralarında dolaşmam, onlarla konuşmam, erkekleri tahrik ediyor. Onları bir kat daha gayrete getiriyor.

— Ama siz de fazla yoruluyorsunuz...

— Bunun ne zararı var?

— Sonra çok dikkatli olmalısınız... Siperler bir hay-W karışık. Gecenin karanlığında Türk hatlarına düşebirsiniz... En iyisi ben de sizinle beraber dolaşayım! _ |— Hayır, hayır! Sizin mutlaka dinlenmeniz lâzım. saat fazla uyumanız bile kârdır.

360

— Kiminle dolaşacaksınız? Dilsiz de ortada yok...

— Evet! Ben bir başkasını bulurum.

— Dilsiz ne oldu acaba? Evvelki akşamdan beri ortada yok... Bir kazaya mı uğradı yoksa?

— Sanmıyorum. Ve başka bir şey düşünüyorum.

— Ne düşünüyorsunuz?

— O galiba Türklerin yanına kaçmış olacak? iki gündür bunu düşünüyorum.

— Türklerin yanına mı kaçmış olacak?

— Evet!

— Fakat niçin?

— Türk olduğu için...

— Ama da yaptınız... Dilsiz Türk mü ki?

— Olamaz mı? Onun Rus olduğunu bile iyice bilmiyoruz ki...

— Bunu hiç düşünmemiştim...

— Hattâ ben onun dilsiz olduğuna bile inanmıyorum artık.

— Neler söylüyorsunuz?

— Eğer buna inanacak olursak, halledemediğimiz birçok meseleler de kendiliğinden çözülür.

— Ne gibi?

— En mahrem, en gizli sırlarımızın hangi yollarla

Türlere duyurulduđu...

— Ama o sağır ve dilsiz...

— Kendisini pekâlâ ve rahatlıkla böyle gösteremez mi ?Yanında her şey rahat konuşuluyordu. O da bunları şu Tatarla Türlere bildirebilirdi.

— Belki de doğru söylediniz...

— Sonra Tatarın kaçması? Cellâtların öldürölüşü? Bunu da dilsizden başkası yapamazdı.

— Evet... Bu sözleriniz pek mâkul... Bundan Çara

bahsettiniz mi?

— Hayır... Üzüntüsü bir kat daha artardı çünkü...

— Doğru düşünmüşsünüz... Demek sizinle benim beraber dolaşmamı istemiyorsunuz?

— Hayır! Size iyi geceler!

— Size de... Şermetiyef çıktı.

Katerina o zaman bir müddet oturduğu yerde derin bir düşünceye daldı. Sonra birden silkinerek kendine

361

aynasının karşısına geçerek kendisini seyretti. Arkasından saçlarını toplayarak şapkasını giydi. Yanına küçük hançerini aldı. Omuzlarına bir de pelerin aldı ve çadırdan çıktı.

Nöbetçiler kendisini hemen selâmladılar. Ve genç kadın karanlıklar içinde kayboldu.

Bir gece önce yapmış olduğu gibi ön siperlere doğru yürüdü. Yolda bir iki defa devriyelere rastladı.

Parolayı vererek yanlarından rahatça geçti.

İşte ön siperlere gelmiş bulunuyordu. Son nöbetçiye de parolayı bildirdi. Ve siperlerin bulunduğu yere gidecek yerde, kimseye görünmeden yolunu değiştirdi. Tarafsız bölgeye girdi. Yüreği hızlı hızlı çarpıyordu.

Nefis bir yaz gecesi idi. Ortada derin bir sessizlik vardı. Halbuki daha birkaç saat önce, bu topraklarda kıyasıya bir döğüş olmuş, nice kanlar dökülmüş, canlar verilmişti.

Bir müddet bir çalılığın dibinde bekledi. Sonra yeniden Türk ordusunun bulunduğu tarafa doğru yürüdü.

Bir çeyrek saat kadar yol almıştı ki birden sert bir ses duyuldu:

— Dur!

Katerina durdu. Aynı anda yerden biter gibi iki yeniçeri meydana çıktı. Elllerinde palaları ona yaklaştılar.

Biri:

— Kimsin? diye sordu.

Katerina bu sözlerin mânasını anlamamıştı. Vereceği cevabı hazırlamıştı:

— Baltacı Mehmet Paşa!

Bu cevap yeniçerileri şaşırtmıştı... Biri:

— Bir avratmış be! diye konuştu. Diğeri de:

— Türkçe bilmiyor, dedi. Ne işi var burada kadın kısmının?

— Bizim paşanın adını söylüyor.

— Anlaşılan burada kalmış köylü kadınlardan biri olacak...

— Belki de Moskof ordusunun hizmetçilerinden-dir. Canını kurtarmak için kaçıyor.

— Ne yapalım?

— Onu Moskof dilini bilen bir arkadaşın yanına götürelim...

363

— En iyisi Tatara götürelim...

— Köre mi? doğru...

— Sen kal burada ben götüreyim! Bakalım neyia nesi imiş.

— Ölür. Yeniçeri:

!— Gel peşimden! dedi ve işaret etti.

Katerina anladığını belli ederek basını salladı ve iri yan yeniçerinin peşine takıldı.

Onbeş dakika kadar daha yürüdüler. Ufak bir tepeyi geçer geçmez, karanlıkta yüzlerce çadır gördü.

Bunların aralarından geçtikten sonra büyük bir çadırın önünde durdular. Bunun kapısında iki nöbetçi daha vardı.

Yeniçeri bunlarla konuştu. Sonra bunlardan biri Katerina'yı alarak çadıra soktu. Bir bölmede hafif bir yağ kandili yanıyordu. Katerina içeriye girer girmez, işkenceden kaçan tek gözlü Tatarla karşı karşıya bulunduğunu şaşarak gördü.

O, hâlâ bir gözü sarılı olan Tatarı görür görmez nasıl tanımış ise, Tatar da onu görür görmez hemen tanımış ve tarif edilmez bir şaşkınlığa kapılmıştı.

Onu içeri alan nöbetçiyi savduktan sonra:

— Siz, sizsiniz ha? diye konuştu. Yanılmıyorum ya! Katerina, başından şapkasını çıkardı. Saçlarını omuzlarına dökerken:

— Evet, benim! diye cevap verdi. Yanılmıyorsunuz.

— Fakat sizin burada ne işiniz var?

— Paşa ile konuşmağa geldim.

— Hangi paşa ile?

— Baltacı Mehmet Paşa ile...

— Nasıl olur? Yemin ederim ki gözüme hâlâ inanamıyorum. Siz benim kim olduğumu tanıdınız mı?

— Elbet tanıdım. Her şeye rağmen konuşmayan, yiğit Türksünüz! Cesaretinize hayran kalmıştım. Ve dilsiz tarafından daha ağır işkencelerden kurtarılıp kaçırılışı-niza sevinmişim.

— Demek nasıl kurtulduğumu biliyorsunuz ?

Katerina böylece tahmininde aldanmamış olduğunu anladı. Bunun üzerinde durmadan parmağındaki kıymetli yüzüklerden birini çıkararak bunu Tatar'a uzattı:

— Bunu alınız! Tatar anlamadı:

363

— Ne olacak?

— Bunu size hediye ediyorum. Kıymetli bir yüzüktür. Değeri de en azından iki yüz altındır.

!— Bunu bana niçin vermek istiyorsunuz?

— Dedim ya, hediye... Bunu ister çektiğiniz acıların ufak bir karşılığı olarak kabul edersiniz; ister beni Baltacı Mehmet Paşa ile konuşturmanız için bir karşılık...

— Yok, hayır... Ben hediye kabul etmem!

— Fakat niçin? Siz vatanınız, milletiniz için bu fedakârlığı gösterdiniz. Bunu kabul etmeniz lâzım.

Tatar ısrarla başını salladı:

— Hayır, kabul edemem... Buraya kadar nasıl geldiniz? Onu söyleyin!

— Hiç... Kimseye görünmeden bizim hatlardan çıktım. Buraya yaklaşınca karşıma iki yeniğeri çıktı.

Maksadım, Baltacı Mehmet Paşa ile konuşmaktı. Onun adını söyledim, beni buraya getirdiler...

— Bunun bir cesaret, büyük bir cesaret, hattâ delice cesaret olduğunu düşünmediniz mi?

— Rica ederim beni Paşa ile karşılaştırın!

— Ne yapacaksınız?

— Kendisiyle görüşeceğim.

— Ne hususta?

— Onu ben bilirim. Yalnız şu kadarını söyleyeyim ki, hayırlı bir iş için geldim. Paşa beni göreceği, benimle konuşacağı için memnun kalacaktır. Senden istediğim tek şey budur... Zaten kendisi Rus dilini de bilirmiş...

— Evet, ocakta iken merak salıp öğrenmiş. Bir Tatar arkadaşı varmış. Ama bunu nereden biliyorsunuz?

— Elçimiz bir mektubunda Çara yazmıştı. Tatar hâlâ tereddüt ediyordu:

— Doğrusu bu inanılmaz bir şey! Büyük bir cesaret göstermiş olduğunuz ortada... Aklım bir türlü almıyor.

— Vaktim pek azdır. Rica ederim Paşaya bir haber gönder.

— Paşa burada...

— Burada mı?

— Evet, bu büyük çadır ona aittir. Ben de yanında bulunuyorum.

— Dilsiz de burada mı?

— Şimdi değil. Peki, beni bir dakika burada bekleyin!

Kör Tatar bölmeden çıktı. Paşanın yanına girdi. Bal-tacı Mehmet Paşa yatı namazını yeni bitirmişti. Karşısında Tatarı görünce:

— Ne var? diye sordu.

— Size inanılmaz bir haber getirdim paşam...

— Hayır ola!

— Biri gelmiş sizi görmek istiyor.

— Nereden gelmiş?

— Moskof ordusundan...

— Ya! Bir elçi mi?

— öyle ise biri iltica ediyor demektir.

— Değil paşam... Gelen öyle bir kişi ki?

— Yüksek bir subay mı?

— Subaylardan, generallerden daha yüksek biri... Onu görünce gözlerime inanamadım. Hâlâ da inanmıyorum. Bir rüya gördüğümü sanıyorum.

Bu sözler, Baltacı Mehmet Paşamın merakını büsbütün kamçılarmış bulunuyordu:

— Sözlerin merakımı büsbütün arttırıyor. Söylesen e! Kimdir gelen?

— Katerina...

— Kim, kim? Ne dedin?!...

— Katerina paşam?

— Hangi Katerina?

— Evet, dünyada bu adı taşıyan çok insanlar var. Bunu kabul ederim. Fakat bu Katerina bir tanedir. Çar Deli Petronun gözdesinden bahsediyorum.

— Allah, Allah! Nasıl olur?

— Bakın, siz de tıpkı benim gibi inanmak istemiyorsunuz. İnanamıyorsunuz. İnanamamakta haklısınız da. Dediğim gibi onu gözlerimle görmemiş olaydım; ben de inanamazdım.

— Neden gelmiş?

— Sizinle konuşmak istiyormuş.

— Ne konuşacakmış benimle?

— Bilmiyorum. Yalnız bunun hayırlı bir konuşma olacağını söyledi..

— Allah, Allah!

— Sizin Rus dilini bildiğinizi de öğrenmiş...

— Kiminle gelmiş?

— Yalnız başına gelmiş paşam!

— İnanılır şey değil... Buna nasıl cesaret etmiş?

— Kendisi son derece cesur, gayet gözü pek bir kimsedir. Hiçbir şeyden korkmaz...

— Buraya kadar nasıl gelmiş? Tatar bunu birkaç cümle ile anlattı.

Baltacı Mehmet Paşa âdeta heyecanlanmıştı. Çadırının geniş bölümünde bir aşağı, bir yukarı dolaşarak, ne yapması gerektiğini düşünüyordu.

Bu yaman kadın hakkında bir hayli bilgisi vardı. Onun güzelliği ve zekâsı hakkında çok şeyler öğrenmişti. Ama böyle bir durumla karşılaşacağını, onu böyle bir zamanda karşısında görebileceğini, hatır ve hayalinden bile geçirmiş değildi.

Sordu:

— Onun kim olduğunu kendisini getirenler bilmiyorlar mı?

— Hayır paşam! Nereden bilecekler?

— Peki, getir onu buraya! Bakalım gelmesinin, beni görmek istemesinin sebebi ne imiş?

— Başüstüne!

— Onun kim olduğunu da kimseye söylemeğe lüzum yok...

— Emredersiniz!

— Perde çavuşuna da söyle, biz konuşurken kimseyi içeriye almasın!

— Başüstüne!

Katerina, birkaç dakika sonra Baltacı Mehmet Paşanın karşısında bulunuyordu.

Bu, tarihî bir andı.

Mehmet Paşa onu dikkatle süzüyordu. İlk hükmü, üzerindeki hantal elbiselere rağmen, onun kendisine anlatılardan çok daha güzel olduğu idi.

Katerina da bu yaman Türk paşasını dikkatle süzüyordu. O da paşayı tahmin ettiğinden çok daha genç ve çok yakışıklı bulmuştu.

Bu karşılıklı incelemeler bir dakika kadar sürdükten sonra paşa karşısındaki güzel kadına, kıymetli halılarla kaplı bölmenin bir kenarındaki minderi gösterdi:

— Hoş geldiniz! Şöyle oturmaz mısınız? Katerinanın gözleri parlar gibi oldu:

bA"butj8?b;jı nAnijnsı Jiq niop umsoi t5j 'bsb,j

iutaraapa urea^ı dBJns

m5i ziunSipaiuSi p{5i siğ izraisrui jııb uinsjoi Jig " 'ape uiBJsn Aasutq azis 'unanp ivypeg. •

'HsirajtHfJnñ ub5 UBprnq Buisreq ^aj, *ob5 ipjbısuuıSbjı

•umpjoAruinq nunq 'jia"bh —

iznunsnui JoAinq nunf

-npio siuuB^jnsi e\qxq rarçBABtı uur>,5 aaup jia" 5B3îJia -inaAAnsi aoajap uos aA piutq jiq iA"i 3{o5

Bjuog irepuo ap ^ipjapo audns ua^sasiJaH "urepB jiq ap^iB îsrpu33î ua?B3iiJfBH 'uiuapa siuqa^

uapipurs xzrs in5i n| -npuning zraiunîpy jiq ai^og •ziutsîlbobio siuiuaaj|o trep

••snuuoA"icfeA" lisa} Jiq 1^1 —

sa^ aoaidp an uturtiaizçs may •unuo^nuupS uinzni bjb^ {xxi 'iunşi}siiB5 «ŞBUumjB ruiianaaesao dnsnuosi 9\ x ud\

ip ubutbz ubutbz bpuısbjb njŞop 3A pñi jbpbjı o pziıui^as

•snuuoA'nio t^bpAbj 2{o5 jaiupna? ziu auxjanpuasi 'ziuijbıbuısbıop nq t^BpuiSBXB nW ^P

iziuiSipBuidB^ Bjp jju lax nq urzxs — i^atuap znunsao^ntct Bp nung — •ziuiptss nznunioA bjuos

ua^snpjA isB sna BpjBHBq sni ap iııa ^si 2{bulı q;^ nznunSnpio sjxuaa^soS ^ajBsao xrq

3fnAnq uatuSBJ Bti 'ıng "5ioA daqas öııı aztuauıja uxvaaS. 'uiuapa eoja —

•jn?3io^ uaqBtf uiuasuiısi Siq uapuitSipiaS B^BJnq urcuaci pj uiıjapa uxııaA BUipB uiaAjan HajzBH

i^H— iıpaapuoS iui jb5 aSausiupS ajuituaq izig —

•joAnuni

-rtq srui.npua.iSi un^nqsnq ua^aiBSB ruaq ibıı ng -jai icii aAtp zuskog aoapss 'jhiuibpb nq ubAbuııo anq
A Bum^o B^Btf 'znsnSjpS '\xxj[bo ^aABO "zaui^a B aaq ua^p uiuiiq 5iq; aouag 'jbijoAtp JBAog BjBiung
urepB njns Jiq ubAbs \xsv iuiiatipua2i 'ası bpbAstih — •jipisB ziuiiBSipBd ziuiBA apzig —
bubp 3[o5 uapuuaidiqBs ^aiBSB '.reiuBstn ubs{i5 p ^ısti aouaq pa 'uiBuiBisres nung -joAiuiiq Bp o
'iiş 1,96

nunSnpio uqjj uiuiBqBg *ipi raipBsi lonsBureS Jiq tusu uin-ioAipa ;ajjau ua^aiBSB Uf5i ununq ap p^ag -
uinj UBpAos Jiq usb ap uag •znunssinAnq 5io5 apuina ununq iısb a a juresBd

-O3Î Jiq ununiopBuy 'uiipi iOB^BiBq BpA"BJBg • «p UBiBj u^pAos jiq nsv "utraBsui Jiq apBiaiB uag —
'uiapjoAi^si 3{auıJoS nunSnpio asuiisi Jiq iısbu 5{iTAn,q ua bjuos UBpuiiıBSipBd iıubıiso

3{Bjaiı apBAiz 5iad izig

!•pi uiuinq uiıAaArp itsbm 'i^jajas Jiq' 2{nAnq ur5t uira -aq 2fBuişnuo5i aiıizis 'sıbuıubı izig •umpjoA'iisj
3iauiJaS p -is «puisBq ua jesrad jba uaidaqas 3{o5Jiq ununq —

^uiıAiui JinquajSo nunq iqaqas Jiq n"18^ ununq aocoS

nq ui5i ^auıtuos aiuiıuag — :npjos bsbj ^auıiıaj^ iOB^iBg ubuibz o

itiq Bp nung 'jaizaurçappaj bsjo

IUUBpinpiO J3A8S ynXI tO3i 3io5 uuapijn.; L 'uiipuiıia ubp

-ziuiSbobAbıısjbıı apıııa s Jiq 1A1 raag "n^ [oA uiaqdns ubp

'unq pi unio uiııo ^b^b ^ "ipap 'unjapa jt ispiasa^ 3[o5 ui5]

znunSnpio sıubııısjbsı i apıııas Jiq x&i a\A pq luag —

siuiııqauaA a\AisBUBui ep ispn bıbh 'ipjtııJokııaoui luiJaiıtqtq

bubA ubA 'aojaqBjaq ajapuiıı siadi siıao

TzruıStpuajgp pznS 5iad Bp üİBSna

-?q rttııŞipBUT[o sny unuag •uirpuajSp ubpbjuos "uiauiapa Bippi luiıSipnq x/Lx rrçad ap uaq x\vp ng —

'uiıA'EpuniJBj Bp uiıitşndBA sıjubA 210Ö o 'uiruoA'ııııq zBJig •'uiıubo jııoa — •jipziıBuisnuosi lazıS jııpb^

nq iziııııııı uiııııq uizis iıısy "oa" Aas jiq sıııııııı Bpung — ps Busq iziııSipAas 5io5

'uiııapa

•zraip nt ISJB3I Busg 'unjepe

Katerina hiç tereddüt göstermeden lokumlardan birini alarak ağzına attı:

— Ne güzel bir şey bu... Hayatımda ilk defa bu kadar lezzetli bir şey yiyorum.

— Daha da alın! Size bir çay da hazırlatayım mı?

— Hayır, teşekkür ederim. Hava zaten sıcak... Sizinle konuşmayı tercih ederim.

Ufak bir tereddüt geçirdikten sonra:

— Acaba şu ceketini çıkarmama izin verir misiniz? diye sordu.

— Siz bilirsiniz...

— Asker arasında dolaşırken onların kıyafetlerinden giymeyi tercih ediyorum. Bizim memleket soğuk olduğundan asker elbiseleri de kaim kumaşlardan yapılı, yor. Burası ise çok sıcak... Ter içinde kaldım.

Katerina asker ceketini çıkarınca, üzerinde ipek bir buluz olduğu görüldü. Ve vücudunun güzel kadın hatları hemen meydana çıktı:

— Bana ceketimi çıkarmak iznini verdiğiniz için ço kteşekkür ederim. Epeyce yol yürüdüm çünkü... Evet, demin iyi tahmin ettiğiniz, en öndeki siperlere kadar gitmek istemiştım. Bir ara karanlıkta yolumu kaybettim. Karşıma ani olarak iyi yeniçeri çıkınca, bunun bir ilâhî fırsat olabileceğini düşündüm. Ve sizi görmek istediğimi söyledim. Böylece çok istediğim bir fırsatı, sizinle buluşmak ve konuşmak fırsatını bulmuş oluyorum. Askerleriniz de çok dürüst ve namuslu kimseler.. Bunu açıkça söylemek isterim. Öyle bir yerde yabancı bir kadın Rus askerlerinin eline geceydi; hâli pek yaman olurdu.

— Bizim askerler cenk sırasında olsun olmasın; ka-dm kısmına el sürmezler.

— Buna bizzat şahit olmasam, belki de inanmazdım. Bundan dolayı da sizi tebrik ederim.

Baltacı Mehmet Paşa birden sordu:

— Çar hâlâ bu çemberden kurtulabileceğini unıu-
yo rmu?

— Çar şu anda büyük bir pişmanlık içinde bulunuyor. Bilmem ki kendisini bu savaşa başka kralların ve bilhassa papanın teşvik etmiş olduğunu biliyor musunuz?

— Papa ile pazarlığını biliyorum.

369

Bu işin hiç doğru olmayacağını da kendisine ısrarla söyledim. Fakat dinletemedim.

— Bunu da biliyorum.

— Rusyada kadınların sözlerine hiç kıymet vermezler. Hattâ onları âdeta insandan bile saymazlar.

— Buna rağmen sizin büyük bir nüfusunuz olduğunu biliyorum.

— Hayır... Öyle hele büyük denebilecek bir nüfuzum yoktur, olsa Çar tavsiyeme kulak asardı.

— O, Türk ordusunu çok çabuk dize getirebileceğini umuyordu. Mesele burada... İstanbulda bile gözü olduğunu bilmez değiliz.

— Yok, hayır... Bunlar işin hayal tarafı... Onu asıl kandıran Lehistan Kralı Ogüst'dür. Polonyalılar, Rus istilâsından kurtulmak için Çarı Türklere karşı savaşmağa kıskırtmıştır. Bundan önce yapılan Azak seferi de onda Türkleri yenmenin çok kolay olacağı inancını uyandırmıştır. İşte herşey bundan ibarettir. Bütün bu işin içyüzü budur.

— Ne olursa olsun! O bize meydan okudu. Bize harp açtı. Bilhassa Hristiyan tabeamızı bize karşı ayaklandırmak istedi. Şimdi işin lâkırdı tarafı sona ermiş, söz toplara, kılıçlara kalmıştır.

— Bundan dolayı ne derece üzgün bulunduğumu tarif edemem...

— Ben de... Çünkü her savaş, en büyük zaferle bile sona erse, yine de pek çok gencin ölümü, binlerce ocağın sönüşü, binlerce ailenin perişan olması ile sona erer. Memleketin binlerce evi ye'se bürünür. İslâm dini kan dökmeyi tasvip etmez. Ve Müslümanlar bir hücumu uğramadan veya büyük bir tehlike karşısında kalmadan düşmanlarına kılıç çekmezler.

— Şu halde bu savaşı neden durdurmamalı?

Bu soru karşısında Baltacı Mehmet Paşa birden ir-kilir gibi oldu. Gecenin bu ilerlemiş saatinde kendisine ı yapılan gizli ziyaretin mânasını ve sebebini anlar gibi oldu.

Ama kendisini çabuk toparladı:

— Çarın böyle bir isteği mi var yoksa? Katerina, ağzından çıkacak her sözü dikkatle tartarak cevap verdi:

ia"i

-ipi

i

3io5 'znnpiîesio \aSvB auuaiauuT bsbabs nq '

jan^BpuiUB^Î UnUO 9A BJBÖ 900Q UBp

bubcj UBiunq un^nq Btuy 'jpap 'Jba jbij oiSop p{ 5iB3p{Biinui BpuisBJB zjti|J9izo.g — 5

d3A9O siaoi '

-sjt[iutŞipB|srq b£buı&ıb5 qziq -sraiBUiio ^iqBS 5iq ^tnsi3{i3 tqiS^ jbs

ıra xxsjibh

:bjuos -031 3B13S yai&ao Jiq sqBp apipias nq isnaq

npioA"Tpas Sajnji. "i?

{ q jbsio BjapB 8A Bimsnin? j nq iuiP 81? uaiia laznJ 3iBsnuio(î 'uiuiPbsi Jtq jaz 3io5 ap uiaq 'uiuiPBJi

Jiq xouBqBA jbpbjı aAipraiğ

uBAn UBoaAaq jiq duBŞ apuuazn miresrBd nsnio tuija epnsiasn q Bp ukjjbjb^ Jiq 'ua^anönuo^

Tftdjnex*3vi ub^jbji Jiq uitnpBsi 5uao 'nsnua nunŞnpic siuiöbA iısbu aA ubcubz au nung

ap raxia uasijtnsnuosi n:?? uBunpiq snunna{os aoi^i

i uan ircpuns iSnxtnisBS ng -pnq raiS ajşi "n^np bSııuııbs Jtq sinAuQ aaiquapjjq Bjuog

9\iq

•np

npjoAnuB

p nunŞnpio 3jr jjBANui bsbuij-b auiöi ununonAB ubö Bp dnio iısbu unuo ipuifğ ---ap ipj iuŞııq aA Ş3{

nŞnpio ı\wbo 8A laznS isipuaaj 'ipzatuapa jbsi -as Jiq 5tq iui^aapn^ uiuiPbij nq '^aAa •np.ioA'nsnp âBS

Bp Bifsp optS^îâ 'uajjjnsnuoJi siaja uipBif iazn.Ş Ti[BpuisisjB2j 'bsbj

jajjsqı

ap uı5ı

Jiq n^p 'ap ui6t i

^ip Jiq sinAnq ası znxtouBZB3{ iio snuiuop soq ziuiia ziuBSJnio -op uao znunsjninq npjo Jiq n?3AAAn3i

sqsp

nznunioA" opuuaida^s zisJiBonq znsön ^e uiBAap t^3{auiaijaij •Ji^aoaA'iuiaaS A"as uapuxpasao

ubsui uiSiA* jiq azniiaa

iûiatuapa apia

-pi

<nstvpjo sn-H -

&PI3

i

atrçpiaj uos

\\&\ '^uos uısbabs bpub nğ — S raiiStpBtiniBptB ap ip

x«|japa

ap m5i tinunq 9A •unuoA'nîCt ^aAg — pîi iziuiquB^ 'pi umaoAnjQO

-STor[B3i Bpunaoz

5

B1

3A BISI>1 131 ipjBpiBI piŞî
j Jiq a^quB^ jai^inx "ziuisîI'BO'sıbsı BpuruoZ [Pi zauia'ist ja^si ubuibz o "'PI jaizatuapatininii •os
'BSi3[ibiubsui unio in9PPİs 3iad ap uiaq 'JiiaS uaîpa raaq ibist^ Bp BpBjng •"iiiWa'P9 dxeq bojbr^v -
Jnpioq zruttSaoaAiA oa ziuiaiiBqdao 'zrairqBns "JipiuaAAansi nsnpaos sna "Jaizatueiuiip nuo
.iaipppinuBA" anq as A" iBuii^qi aA ub^uii Bunq Bjap Jig —
•jo^iq Aas aaq İznunsanio unisa^ î -irpapziuna utzis Bp 5fBuunpjnp nung {zrcrçşzis ua^si iğbabs ng
iznunsjo^niAos JtaiaN —
nQI iûçiu BuisBtu.iB3i znsîio unSnooS 'inp xnuipB3{ pwi nq 'buisbuubs tua^Bui ua^Aa dnuos uıSboo nq
'atijsexiqo uiouaS ibpıbsı nq 'auisauiin^op utUBS[nq zraasja^si zrs •zraissiqiBA jiq Busa^snui ısı siBip 'İŞs
"Zftiisnlap ubsui Jiq spşiaiB iqiş ubsui jaq 'zts autiapoS muBSBj BOztsBÂaad 'ifinaaizoS Bia uj
•n^snuini
o m q i zbuibio ziuqiBS iiq
t.İbabcı 'anp o ası eu pı
m\o ^-evaço unxsaq. zıs^J^s T8^ UBi
o —
zis
{ 'ISBABS
ziuasiası zts buiv babs
qBJnpp
iBiainpJnp aigiaounsnp ?sqT3s ^ •Jiptueounsnp isq-BS uitugq 9o9pBS ng • 9A snp tniB5
3[bjbxo nq^i 3İ9
OL8
372

— Anlattım, anlattım... Fakat onları sözlerime inandır amadım ki..
— Şimdi inanabilirler...
— Evet! Savaş başlayınca haklı olduğuma inanmağa başlar gibi oldular.
— Eğer ordunuzun kırılmamasını istiyorsanız, onları hemen teslim olmağa zorlamalısınız. Bizi ne kadar az uğraştırırlarsa, bize ne kadar az zarar verilerse, haklarında hükmümüzü verirken elbette o kadar merhametli oluruz,
— Hayır Paşa! Bunu ummayınız! Bu ordu son ferdine kadar ölmedikçe, şartsız teslim olmaz. Bunu hatırlınızdan çıkarınız. İsveç Kralının bu derece tesiri altında kalmayınız!
Bu söz Baltacı Mehmet Paşaya dokundu:
— Ben mi İsveç Kralının tesiri altındayım?
— Evet... Yanınızda müşavirleri, akıl hocalarınız da varmış. Onların istedikleri, Rusların mümkün olduğu kadar kırılmasıdır. Ama, o kadar Türk de kırılacakmış. Bunu düşünmezler bile...
— Ben kimsenin tesiri altında değilim...
— Bu sözünüzün doğru olmasını bütün yüreğimle dilerim.
— Doğrudur. Ben hiç yalan söylemem...
— Hayır, bunu demek istemedim. Elbette yalan söylemezsiniz. Buna bütün yüreğimle inanıyorum. Fakat insan denilen varlık her zaman tesir altında kalır da çok defa bunun farkında bile olmaz. Meselâ güzel bir bahar, hoş bir bülbül sesi, çağlayan bir su, mavi bir deniz, güzel bir koku, güzel bir kadın veya erkek, elinde olmadan insana tesir etmez mi?
Baltacı gözlerini âdeta büyüleyen güzel Katerinaya bakarken ihtiyarında olmadan içini çekti:
— Bu tesirler başka türlü tesirlerdir, dedi.
— Eğer dünyada bütün bu güzel şeyler olmasa san yaşamaktan ne zevk alırdı? Şairler ne söylerdi? aşka inanmaz mısınız?
— Aşk mı dediniz?
— Evet, aşk! Dünyada ondan büyük, ondan ne vardır ki? Siz de öyle düşünmüyor musunuz?
— Aşkı inkâr edemem.
in-

373

Şu Kırımlı şair gibi dü-
— İşte çok güzel bir söz. şünmediğinize çok sevindim.
— Hangi şairden bahsediyorsunuz?
— Gâzâlî'den...
— Onu nereden biliyorsunuz?

— Kırırda çok büyük şairler, musikişinaslar, san'-atkârlar yetişmiştir. Bize yakın olduklarından Rus şairleri hep onları taklid ederler. Onlardan ilham alırlar.. Gâzâlî'nin şiirlerinin hemen hepsi Rusçaya çevrilmiştir. Sarayda böyle bir kitap bulup okumuştum. Orada atı, savaşı kadına, aşka tercih ettiğini yazıyordu. Bu şiiri bilir misiniz?

— Bilirim.

— Bir iki satırını Türkçe olarak okur musunuz? Baltacı Mehmet Paşa okudu:

«Râyete meyi ederiz kaameti dîlcû yerine» «Tuğa dil bağlamışız zülfü semanbû yerine» «Severiz esbi hünermendi saha reftarı» «Bir perî şekli sanem, bir gözü âbû yerine»

— Aman ne güzel, ne ahenkli bir dil şu Türkçe.. Bu kadar insafsızca fikirler, nasıl oluyor da bu kadar ahenkli bir şekilde ifâde edilebiliyor? Çok büyük şairleriniz var. Zannedersem bu şiirin sonu da iyi değil.. Şair, su yerine Müslüman olmayanların kanlarını içmekten bahsediyormuş.

— Müslüman olmayanların değil, sadece din düşmanlarının...

— Herneyse... Bu şiir her halde askerlere cesaret aşılamak için yazılmış olacaktır. Madem ki bir şairdir; °nun da güzele ve kadına düşkün olması, aşk denilen şeyi sevmiş bulunması- lâzım gelir.

— Belki..

— Sizin de şairliğiniz var mı?

— Hayır, yoktur. Ben Baltacıyım. Gençliğimi odun ^esmekle geçirdim.

. — Ama deminki şiiri ne güzel okudunuz. Sonra bir ^apta okudum. Osmanlı padişahlarının da hemen hep-S: Şairmiş..

— Orası doğru..

— Şimdi siz güzel bir kadınla muhabbet etmekten hoşlanırsınız; yoksa düşman da olsa bir insanı öldür- ^ekten mi?

374

— Ben hiçbir zaman istiyerek kimseyi öldürmüş değilim.. Biz Türkler ancak mecbur kaldığımız zaman ve nefsimizi korumak için elimizi kılıcımıza atarız.,

— Bravo! O kadar güzel bir cevap ki bu..

Ve Baltacı Mehmet Paşanın her hangi bir harekette bulunmasına bile meydan bırakmadan birden kollarını vezirin boynuna doladı ve onu dudak] aımdan hararetle öptü.

Baltacı o derece şaşırılmış bulunuyordu ki, ne yapacağını bilememiş, kendisini çekememişti. Böyle güzel bir kadının boynuna sarılması ve onu öpmesi, kendisini bir kat daha heyecanladımıştı.

— Ne yapıyorsunuz? Diye kekeleydi. Katerina o zaman geri çekildi:

— Ah affedersiniz! Çok affedersiniz! Kötü birşey yaptım değil mi? Ama yemin ederim ki bunu elimde ve ihtiyarımda olmadan yaptım.

Baltacı Mehmet Paşa:

— Ortada işlenmiş bir kusur yok ki.. Diye mırıldandı.

— Demek bana kızmadınız?

— Hayır, ne münâsebet!

— Ama bunu isbât etmenizi istiyorum.

— Ne şekilde isbât edebilirim?

— Sizde bir defa beni öperseniz; olur biter.. Katerina bu sözü söylerken yeniden Türk Paşasının boynuna sarılmış ve onu kendisine doğru çekmişti. Ve Baltacı Mehmet Paşa, bir anda onun ateş gibi yanan dudaklarını, dudaklarının üstünde hissetti. Baş döndürücü bir şeydi bu.. Aynı anda güzel kadını kollarının arasına aldı."

Fakat bütün bunlar bir saniye bile sürmedi. Yahutta Baltacı Mehmed Paşaya öyle geldi.

Katerina kendisini nasıl bir anda onun kollarının arasına bırakmışsa, aynı hızla kendisini çekmişti.

— Size bir şey sormak isterim. Meselâ ben şimdi çıkıp gitmek istesem beni serbest bırakır mısınız? Bir esir saymaz mısınız? Beni bir koz olarak, bir esir olarak Çar'a karşı kullanmak istemez misiniz?...

*— Biz savaşta, Allahımıza ve kılıçlarımıza güveniriz. Bir kadından faydalanmayız.

375

Katerina şaşkın, hayran bu güzel ve heybetli Paşaya bakakaldı...

— Yani ben şimdi çıkıp gitmek istesem ne dersiniz?

— Güle güle gidiniz... Yolunuz açık olsun derim... Katerinanm şaşkınlığı geçti. Kendini topladı. Çıkarıp bir kenara bıraktığı asker elbisesini sırtına

geçirdi. Saçlarını toplayarak şapkasının içine yerleştirdi ve ciddi bir edâ ile:

— Artık gitmeliyim Paşam! dedi. Bana ayırdığınız Kıymetli dakikalara çok teşekkür ederim. Burada sizinle tanışmış olduğum için bahtiyarım.

Baltacı hâlâ tereddüt içinde idi. Boğuk bir sesle:

— Gidiyorsunuz ha? Diye sordu.

- Evet! Eğer izin verirsiniz... İsterseniz yarın akşam yine gelirim.
- Yarın akşam mı?
- Evet, yarın akşam..
- Beklerim...
- Tabîî yarınki harp sonunda ölmeyecek ve sağ kalacak olursam.
- Allah sizi bundan korusun!
- Teşekkür ederim. Duanız her halde beni koruyacaktır. Hoşça kalın!
- Durun! Böyle yalnız başınıza gidemezsiniz...
- Giderim. Geldiğim gibi giderim.
- Hayır... Tatara söyleyeyim, sizi geçirin!
- Çok teşekkür ederim. Çok lütüfkârmız. Baltacı Mehmet Paşa Tatarı çağırdı ve ona şu emri verdi:
- Misafirimizi selâmete ulaştır. Sonra da gel, bana selâmetle yerine varmış olduğunu bildir!
- Başüstüne!

Katerina, Tatarla beraber dışarı çıktıktan sonra Paşa, belki on dakika öylece ayakta kaldı. Sonra elini yavaş yavaş ağzına götürdü. Dudaklarına dokundu.

YİRMİSEKİZİNCİ KISIM

ATERİNA, yanında tek gözlü Tatar olduğu halde çadırdan biraz uzaklaştıktan sonra yumuşak bir sesle:

- Sana çok teşekkür ederim. Tatar! dedi. Baltacı Mehmet Paşa ile görüşüp tanışmayı çok isterdim. Bana bu imkânı sağladın. Harpler, savaşlar, döğüşmeler, gelip geçici şeylerdir. Fakat dostluklar, arkadaşlıklar, iyilikler ebedidir. Nasıl olsa günün birinde Türklerle Ruslar arasında bir sulh muahedesi imzalanacaktır. Eğer ben hayatta kalırsam, işte söz veriyorum, her zaman serbestçe yanıma girebileceksin! Seni her zaman misafir de edeceğim.
- Fakat bu sözler, Tatarın üstünde hiç bir tepki yaratmamıştı. O, aksine her zamandan daha ciddî idi:
- Talihiniz varmış ki Paşanın yanına rahatça gelebildiniz, dedi.
- Evet! en büyük şansım, size rastlamak oldu.
- Ben ise, bana rastlamış olmanızı, benim vasıtamla Paşa ile görüşmüş bulunmanızı kendim için büyük bir talihsizlik gibi görüyorum.
- Niçin? Bunda bir kötülük mü var?
- Ben şeytana inanırım da... Ufak bir sessizlik oldu: Neden sonra genç kadın:

377

- Size yapmış olduğumuz eziyetleri hatırladınız değil mi? diye sordu.
- Onları hiç unutmuyorum ki hatırlayayım...
- isteseydiniz, kendinizi bu derece hırpalatmazdınız...
- Arkadaşlarımı ele mi vereydim?
- Hayır... Pekâlâ başkalarına iftira edebilirdiniz. Meselâ bu gibileri benden öğrendiğinizi söyleyebilirdiniz.

Tatar güldü:

- Yahut da papaz Vladimirden.

Bu söz, Katerinanın üstünde pek büyük bir tesir yaptı. Âdeta birden bire heyecanlandığını hissetti.

- Papaz Vladimir mi dediniz? Kim bu papaz?
- Günah çıkardığınız papazdan bahsediyorum. Galiba aynı memleketlisiniz, O da sizin gibi aslen Rus değil...
- Bunları nereden biliyorsunuz?

Tatar, Katerinanın ne derece heyecanlandığını far-ketmişti.

Dudaklarının kenarında alaylı bir gülümseme olduğu halde cevap verdi:

- Neden böyle telâşlandınız? Bir Hristiyanın bir papaza günah çıkartması kadar tabîî bir olay olur mu? Hattâ Hristiyan dini için böyle davranmak bir vazifedir üstelik.
- Papaz Vladimiri nereden tanıyorsunuz?
- Tanıdığım filân yok... Moskova'da bir gün sizi tesadüfen yalnız başınıza, alelaide bir Rus kadını gibi yolda yürürken görmüş, peşinize düşmüştüm. Kiliseye girdiniz. Ve bir günah çıkarma hücresinde bir saatten fazla kalıp günah çıkardınız. Günah çıkardığınız papazın kim olduğunu, kilisedeki bir hademeden öğrendim. Hepsî bu kadar. Görüyorsunuz ki pek basit bir olay!
- Ben günahkâr olduğumu hiç bir zaman saklamam. ..
- Her insan hayatında günah işler... Sizin işlemiş olduğunuz günahlar ise beni zerre kadar ilgilendirmez.
- Doğrusu elinize müthiş bir fırsat geçmiş imiş. Eğer işkence sırasında bunları söyleseydiniz, mutlaka kurtulurdunuz.

— Ve siz de mahvolurdunuz!
— Aksini iddia etmiyeceğim.

378

— Ama biz Türkler böyle bir şey yapamayız. Yalan söylemektense, işkence altında ölmeyi tercih ederiz.
— Ah, ah! Sizlerin ne yaman insanlar olduğunuzu hep daha iyi anlıyorum. Paşa da çok bilgili ve yaman bir adam... Rusçayı da çok iyi konuşuyor. Onunla tanışmış olduğumdan dolayı pek ziyade memnunum...
' Böyle konuşurlarken, karanlıklarda birden karşlarına bir devriye kolu çıktı. Sert bir ses:

— Durun! diye gürledi. Tatar:
— Yabancı yok! diye cevap verdi...
— Kimsin?

Tatar hemen bir parola verdi. Bunun üzerine ses yumuşadı:

— Geçebilirsiniz! Yalnız dikkat edin, düşman devriyesine rastlayabilirsiniz!
— Biliyorum.
— Allah yardımcınız olsun!
— Âmin!

Devriye yoluna devam ederken onlar da yürümeğe koyuldular. Şimdi tarafsız sayılabilecek yere gelmişlerdi O zaman Katerina:

— Siz isterseniz dönün artık! dedi.
— Sizin selâmete ulaştığınıza emin olmadan dönemem...
— Ya sizin başınıza bir felâket gelecek olursa?
— Bunun hiç kıymeti yok... Maksat sizin selâmetle gideceğiniz yere ulaşmamızdır.
— Yarın gece yine buralarda buluşalım!
— Yarın gece de gelecek misiniz?
— Evet! Paşaya bazı haberler getirmem lâzım geliyor.
— Bir işaret koyalım... Meselâ şu ağacın dibinde buluşmaya ne dersiniz?
— Mükemmel!

Ora geldikleri anda birden etraflarını bir silâhlı kalabalık aldı. Bu sefer Rusça bir ses aksetti:

— Kimsiniz?

Cevap vermek sırası şimdi Katerina'da idi. Paroladan sonra:

379

— Benim! Katerina! dedi. Bu arkadaş geri dönecek. Beni Çarın karargâhına götürün!

Bir subah hemen selâm çaktı:

— Emredersiniz efendimiz! Katerina Tatara döndü, yavaş sesle:
— Yarın akşama! dedi. Tatar:
— Anladım, diye başını salladı.

Çar Deli Petro'nun gözdesi, Rus devriyesi ile uzaklaştıktan sonra Tatar, bulunduğu yerde bir müddet onları takip etti.

Garip, anlatılmaz bir ruh hali içinde bulunuyordu. Ne yapacağı kestiremez bir hali vardı.

Katerinanın, gecenin böyle ilerlemiş bir saatinde tek başına Türk ordusunun içine girmesi ve Baltacı Mehmet Paşa ile konuşması o kadar olağanüstü bir şeydi ki, insanın akli bunu kolay kolay kabul edemiyordu. Sanki bir rüya görmüş de ondan uyanmış gibi idi.

Acaba ne konuşmuşlardı?

Bunu da bilmiyordu.

Tatar çadıra döndüğü zaman bile hâlâ bir sonuca varmış değildi.

Bu işin iyi mi, kötü mü olduğunu bir türlü kestire-memişti.

Baltacı Mehmet Paşa onu görünce:

— Geldin mi? diye sordu.
— Evet, geldim efendim.
— Selâmetle yerine ulaştı mı?
— Evet Paşam.
— Yarın gece tekrar geleceğini de söyledi mi?
— Söyledi.
— Onu yine sen karşılayacaksın! Sen getireceksin buraya!
— Boşüstüne!

Vezir, ufak bir tereddüt geçirdikten sonra ilâve etti:

— Bu işten hiç kimseye bahsetmiyeceksin! Şunun, bunun bilmesine lüzum yok.

— Emredersiniz Paşam!

— Artık çekilebilirsiniz! Yapacağın işi biliyorsun! Tatar, Paşaya iyi geceler diledikten sonra çekildi. Baltacı Mehmet Paşa yatağının bulunduğu bölmeye geçerek soyundu ve yattı. Fakat pek geç uyuyabildi. Bütün gayreüerine rağmen gözüne bir türlü uyku girmiyordu.

I

YİRMİDOKUZUNCU KISIM

ATERİNA karargâha vardığı zaman, vakit gece yarısını bir hayli geçmiş bulunuyordu. Çar, derin bir uykuda idi. Katerina da sessizce soyundu. Sonra yatmadan önce bir köşede yanmakta olan Meryem Ana kandilinin önünde diz çöktü. Bir istavroz çıkardıktan sonra ellerini kavuşturdu:

— Beni affet .Anaların en büyüğü! diye mırıldandı.

Sabahın üçüncü sabahı yine pek kanlı başlamıştı. Türkler erkenden hücumla geçmişlerdi. Prut nehri kenarındaki siperlerini bütün gece çalışarak bir kat daha derinleştirmiş bulunan Rus askerleri, ölüm korkusu içinde titreyerek ölüme pervasızca meydan okuyan ve ileri atılan Türk babayiğitlerine durmadan kurşun sıkıyorlardı.

Karargâhta ise, harareti bir toplantı yapıyordu.

Çar, sapsarı bir yüzle oturuyordu. Generallerin çoğu düşünceli ve ümitsiz idiler. Ve sadece Katerina konuşuyordu.

Bu kadın bir anda meclise hâkim oluvermişti:

— Ümitsizliğe kapılmağa sebep yok! diyor. Vakit geçirmeden Baltacı Mehmet Paşaya bir elçi gönderelim. Mütarekeye razı etmeğe çalışalım onları... Hiç olmazsa elçilerimiz orada iken savaşa ara verdirebiliriz. Savaşı bir saat bile durdurabilmek bizim için en büyük bir başarıdır. Elçiler konuşurken, iki tarafın savaşa ara vermeleri âdettir.

Yalnız General Şermetiyeff kendisinde cevap vermek kudretini buldu:

—tı ama, onlar bu âdete riayet ederler mi?

— Ederler... Türkler, büyük bir medeniyete sahiptirler. Hem bir defa tecrübe edecek olsak bundan ne kaybederiz. Bir defa görüşmeler başlayınca, bunu uzatmaktan kolay bir iş olamaz.

— Belki de haklısınız!

— Haklı olduğumu biliyorum general! Ve Türklerle müzakereye girecek olan heyete senin başkanlık etmeni istiyorum. Bu işi senden iyi yapacak kimse yok. Karşında gayet zeki ve akıllı bir adam bulacaksın. Onunla ancak sen konuşabilirsin!

General Şermetiyeff, silkinerek kendisini topladı:

— Bir defa tecrübe edelim, dedi. Hem zaten yapacak başka hiç bir şey yoktur.

Sonra Çara döndü:

— Aziz Çarım! dedi. Türk komutanı ile konuşurken nasıl davranayım? Ona neler söyleyeyim? Neler teklif edeyim?

Çar dalgın dalgın oturuyordu. Cevap vermedi. Sadece eliyle ümitsiz bir işaret yaptı. Bu davranışı ile, ne yaparsan yap, neteklif edersen et, demek istiyordu. (

Onun yerine yine Katerina konuştu:

— Baltacı Mehmet Paşa ile ne istersen konuşabilirsin. Bunu sen daha iyi bilirsin. Bize sadece vakit kazandır, yeter... Ve ne pahasına olursa olsun, müzakereleri kesme!.. Danışmak için izin al! İş uzat! Bize nefes alabilmek imkânlarını sağla!

Generallerden biri:

— Bence bu faydasız bir şey olacak! diye homurdandı. Türk Paşası, karşısında bizim zavallı Şermetiyeff'i görünce, hemen cellâdına emir verip onun kafasını kesti-ri verecektir.

Katerina, hiddetle bu şekilde konuşan adama döndü:

— Niçin böyle konuşuyorsun? Niçin bir ümitsizlik, ve bozgun havası yaratmak istiyorsun? Türkler asla böyle insanlar değildir. Türkleri hiç tanımıyorsun. Demek oluyor ki Türkler hakkında hiç bilgin yok. Türkler elçiye zeval tanımazlar. Onlara dokunmazlar.

Şermetiyeff şimdi kendisini daha da toplamıştı:

— Pek muhterem Katerina doğru söylüyor! dedi. Türkler hiç bir zaman düşman elçilerine dokunmamışlardır. Ben gidiyorum. Hem de yanıma oğlumu da alarak... Bir tercüman lâzım...

Katerina:

— Tercümana !üzum yok, dedi. Mehmet Paşa Rusça bilir... Yanında da Rus dilini çok iyi bilen Tatarlar var zaten...

— Baltacı Mehmet Paşa Rusça biliyor mu?

— Evet!

— Fakat bunu nereden biliyorsunuz?

— Biliyorum, öğrendim. İnsan savaştığı düşmanının özelliklerini bilmez, onları iyi tanımazsa hiçbir zaman başarıya ulaşamaz...

— Çok doğru söylediniz! Size karşı beslediğim derin hayranlığı lütfen kabul ediniz.

General Şermetiyef, yanına orduda subay olan oğlunu da alarak atma bindi. Elçilik işareti olarak bir de T^e-yaz bayrak alarak hayvanını Türk hatlarına doğru sürdü.

Diğerleri hep yerlerinde idiler. Bu işin sonunu bekliyorlardı. Toplar, tüfekler hâlâ patlamakta devam ediyordu. Ortalık hâlâ bir cehennem halinde idi. Türklerin devamlı olarak hücum üzerine hücum tazeledikleri yolunda haberler geliyordu. Bir iki yerde asker çok bunalmıştı. İlk siperlerden bir kısmı Türklerin eline geçmişti. Oraya imdat kuvveti göndermek lâzımdı. Fakat hiç bir kuvveti yerinden ayırarak tehlikeli bölgeye göndermek mümkün olmuyordu.

Aradan iki saate yakın bir zaman geçmişti. Toplar hâlâ gürlemekte devam ediyordu. Ortada bunların kesileceğine dair de hiç bir âlâmet yoktu.

Generaller şimdi gittikçe daha cesaretlenerek ho-murdanıyorlardı:

. — Türkler hücumlarını ke^eceee benzemiyor.

— Toplar, hattâ daha şiddetli olcrağ gürüyor.

— Bize daha da yaklaştılar e-âılba...

— Galiba general Sermetivef birşev bec^ereirtiyecek.

— Ben onun hayata kaldığından bile şüpheliyim.

— Ona değil de oğluna acıyorum.

İSÖÖ

— Boşu boşuna savaş tecrübesi en fazla olan bir generalimizi de kaybettik.

Bu işten bir fayda çıkmıyacağını bilmeli idik!

Hani nerede ise, hep birden general Şermetiyefin gitmesine sebep olan Katerina'yı vatan ihaneti ile suçlamaya kalkışacaklardı. Ve Çar olmasa, bunu mutlaka yapacaklardı.

Onlar homurdandıkça, Katerina:

— Acele etmeyin! Bekleyin! diyordu.

Fakat vakit öğleyi bile geçtiği halde Türklerin hâlâ inatla saldırmakta olduklarını anlayınca, onun da ümidi yavaş yavaş kırılmağa başladı.

Acba general selâmetle paşanın yanına varamamış mı idi? Yoksa Baltacı mı bir taraftan müzakereye devam ederken bir taraftan savaşı durdurmağa razı olmamışta?

Pek tabii olarak işin ne olduğunu bilemezdi.

Hemen hemen ümidini tamamiyle kaybediyordu ki. top sesleri önce seyreldi. Sonra da birden kesildi. Karargâhteküer hemen homurdanmalarını kestiler. Ama herkes de top seslerinin yeniden başlamasını bekliyordu.

Bu ağır sessizlik içinde dakikalar, birbirini takip ederek ağır ağır geçiyordu.

Hayır, topalar yeniden başlamıyordu.

General Menşikof, bir şey demeden yerinden kalktı ve dışarı çıktı.

Bir çeyrek saat sonra ise beklenen ilk haber gelmişti:

Türkler, her halde almış oldukları bir emir üzerine savaşa ara vererek geri çekilmişlerdi.

Savaş durmuştu.

Bu haberi geri dönen General Menşikof vermişti.

O zaman çar ilk defa başını kaldırdı. Gözlerinde ilk defa hafif bir ümit ışığı yandı:

— İyi bir hr-ber bu! Diye mırıldandı. Türkler eğer savaşı durdururlarda iyi olur. Şu halde Şermetiyef oraya vardı demektir.

Katerina ise, ilk defa rahat bir nefes almıştı:

— Şsrmetiyef'in çenesine güvenebiliriz, dedi. O nasıl konuşma?ı gerektiğini bilir.

Bir müddet daha susup beklediler. Ondan sonra çar birden emretti:

— Haydi herkes iş başına! Herkes birliğinin başına gitsin. Uğranılan zararların tamirine geçilsin! Askerin moralini kuvvetlendirecek tedbirler alınsın! Ben de Ka-terina ile birlikte teftişe geliyorum.

Herkes bir anda dışarıya fırladı. Dışarıda hâlâ duman ve barut kokuları, toz bulutları havaya hâkimdi.

Fakat ölüm meleği şimdilik istirahate çekilmiş bulunuyordu.

Herkes dışarıya çıkınca çar, Katerinaya yaklaştı. Onun ellerini tuttu:

— Sana minnettarım Katerina dedi. Katerina şaşmış göründü:

— Bana mı minnettarsınız? Fakat niçin?

— Haydi Katerina! Biz de çıkalım, askeri teftiş edelim! Onlar benden çok seni görünce cesaretleniyorlar.. Daha doğrusu cesaretleri artıyor. Bana ve Rusyaya yaptığın bu hizmetler asla unutulacak değildir. Bak yemin ediyorum.

— Yalvarırım böyle konuşmayın! Henüz ortada yapılmış ve başarılmış hiç bir şey yok ki..

— Bu kadarı bile yşter.. Biz hepimiz tam bir gaflet içinde imişiz. Gözümüzü açan ve bize yapacağımız en doğru şeyi söyleyen sensin! Keski işin başında seni dinleseydik. Her neyse.. Haydi çıkalım!

Çar, güzel Katerina ile birlikte karargâhtan çıktı.

General Şermetiye, yanında oğlu ve yaveri, elinde beyaz bayrağı olduğu halde Türk hatlarını geçer geçmez hemen bir yeniçeri grubu tarafından çevrilivermişti.

Bunlara rahatça dert anlatabildiler. Ve doğruca vezir Baltacı Mehmet Paşanın çadırına götürüldüler.

Paşa bir elçi heyetinin gelmiş olduğunu öğrenince onları hemen kabul etti.

Yanında tercüman olarak tek gözlü Tatar ve iki de komutan bulunuyordu.

İçeri giren elçiler, paşayı selâmladıktan sonra General Şermetiye kendisini takdim etti.

— Buraya, Haşmetli Rus Çarı adına gelmiş bulunuyorum, dedi. Kabul edilmemizi ve bizi dinlemenizi rica ederim.

Baltacı onun sözlerini anlamıştı. Bununla beraber onunla tercüman vâsıtasıyla konuşmayı tercih etmişti:

— Biz, elçileri her zaman dinleriz, dedi. Buyurun oturun!

Şermetiye o zaman oğlunu ve yaverini paşaya tanıttı. Onun gösterdiği yere oturduktan sonra da konuşmağa başladı:

— Asil Türk ordusunun asil komutanından böyle lûtfkâr bir cevap alacağımdan zaten emindim.

Türklerin elçilere zeval tanımadıklarını biliriz. Haşmetli Car da bunu bildikleri için beni bizzat göndermiş bulunuyorlar.

— İsteğiniz nedir?

— Arzedeceğim paşam! Yalnız sözlerimin, kudretli topçu ateşinizin sesleri arasında iyi anlaşılamiyacağın-dan korkarım. Bizde eski bir âdet vardır. Bir tarafın elçileri bir tarafa geldiler mi, hiç olmazsa konuşma devam ettiği müddetçe savaşa ara verilir.

— Böyle bir şey mi istiyorsunuz?

— Eğer emredecek olursanız, pek minnettar kalırız.

— Pekâlâ! Biz, misafirlerimizin isteklerini, ne olursa olsun yerine getiririz. Onun için toplar durdurulacaktır.

Generalin gözleri parladı:

— Sizin kadar asil ve lûtfkâr bir düşmanla savaşmak ye hattâ ona yenilmek, bizlere ancak şeref kazandırır.

Baltacı bu sırada bazı emirler verdi. Hücumların ve düşman karargâhının tonlarla döğölmesinin

durdurulmasını bildirdi. Aynı zamanda da elçilere Türk kahvesi ve lokum getirtti.

Bir çeyrek saat kadar sonra top sesleri seyrilmeğe başladı. Daha sonra da büsbütün durdu.

İkramlar karşısında durmadan teşekkür eden General Şermetiye aynı zamanda içinden Katerinanın ne derece haklı olduğunu düşünüyordu.

Nihayet Tatar tercüman, paşanın ilk resmî sözünü nakletti:

— Vezir, gelişinizin sebebini öğrenmek istiyor. Ne maksatla geldiniz ve çar adına nasıl bir teklif getirdiniz?

Şermetiye, söyleyeceği sözleri tasarlamıştı:

— Haşmetli çarımız, bu savaşı durdurmak, on binlerce insanın hayatını kurtarmak istiyor. İnsanların boş yere ölmelerini hiç bir din tasvip etmez. Bir kişinin ölmü, en az bir ocağın sönmesi, o kadar kadının dul ve daha çok çocuğun öksüz kalması demektir. Çarımız bunu istemiyor.

Baltacı Mehmet Paşanın dudaklarında alaycı bir gt*.

lümseme belirdi:

— Onun için mi bize harp açtı? Onun için mi bir taraftan ordusu ile üzerimize gelirken bir taraftarı tfa padişahın tekmiil hristiyan tebaasını aleyhimizde ayak-landırmağa çalıştı?

— Bu şekilde tarizlerde bulunmakta haklısınız paşam »fakat siz savaşın bu şekilde sürüp gitmesine raai olur musunuz? Şimdiye kadar ölen veya sakat kalanlar ortada iken bunlara daha da on binlerce insanın katılmasını ister misiniz?

— Ben şahsen bir tek insanın bile ölmesini istemem. Ama beni öldürmek için plânlar hazırlayan ve hücum eden bir düşman karşısında elim, kolum bağılı duramam.

— Bu asil ve haklı sözlerinizi çek iyi anlıyorum. Haşmetli çar, bazı dış tesirler altında kalarak, bazı telkinler altında böyle bir savaşa karar vermiştir. Eğer bu bir suç ise, bu suçu işlemiştir. Ancak şimdi bu kararından dolayı pişmanlık duyar gibidirler. Biz askerler kadar savaşın ne kötü bir şey olduğunu bilen, takdir eden yoktur. Çünkü ömrümüz nice savaşlar içinde geçiyor. Eğer siz de aynı kanaatte iseniz bu işi pekâlâ durdurabiliriz.

— Çarınızın birdenbire savaş aleyhtarı olması ve bu işe bir son vermek istemesi iyi bir iştir. Ancak kendisi ve ordusu, tam da Türk ordusu tarafından bir çember içine alındığı bir zamanda bu kanaatini ifade etmesi garip ve kötü bir tesadüf değil midir?

— Ne demek istediğinizi anlıyorum paşam, fakat Rus ordusu savaş kudretinden birşey kaybetmiş değildir.

— Bugün böyle olabilir... Fakat günler geçtikten sonra ne hale geleceğini ancak Allah bilir...

— Ordu sağlam siperlerdedir. Cephanesi, silâhları ve yiyeceği boldur. Savaşın şimdiye kadar geçen safhalarında da bu kudretini "her halde isbat etmiştir. Gececek günler içinde savaş talih size dönebileceği gibi sizden yüz de çevirebilir. Bunu da hesaba katmalısınız.

— Biz kaderimize razıyız...

— Yani bu savaşı durdurmak yolunda çarımızın isteğini reddediyorsunuz, öyle mi?

— Nasıl isterlerse öyle hareket etsinler!

— Bana karşı göstermiş olduğunuz misafirsevenliğe sonsuz teşekkürlerimi bir defa daha söylemek isterim. Şu anda Allahtan bir şey istiyorum. O da beni bundan böyle Türklere karşı savaşacak bir ordunun başına geçirmemesidir.

General Şermetiye' yanındakileri© beraber çıkararak muhafaza altında Rus hatlarına yakın bir yere kadar götürüldü. Oradan da karargâhın yolunu tuttu.

Çarın yanına vardığı zaman vakit akşama yaklaşıyordu. Onun gelişi üzerine Türkler bir iki hücum daha yapmışlardı ama, bu sefer kendilerini topçu ateşi destek, lememişti.

Çar, General Şermetiye'yi heyecanla karşılamış, onu kucakladıktan sonra hemen sorguya çekmeğe başlamıştı.

General, Çara, Baltacı ile yapmış olduğu konuşmamı yâ aynen anlattı. Bu konuşmada pek ümit verici bir taraf yoktu. Fakat ne de olsa düşmanla bir münasebet kurulmuştu. Rus ordusuna nefes aldırılmıştı.

Çar:

— Şu Baltacı Mehmet Paşa denilen adam nasıl bir kimse? diye sordu.

General Şermetiye' şu cevabı verdi:

— Gayet zeki ve otoriter göründü bana... Halk arasından yetişmiş. Askerliği biliyor. Diplomatlığı da var. İyi konuşuyor. Sonra genç, sağlam yapılı ve yakışıklı bir adam. Rusça da bildiği muhakkak... Benimle tercüman vasıtasıyla konuşuyordu ama, gözlerinden söylediğim her sözü, daha tercüman Rusçaya çevirmeden anladığını seziyordum.

— Peki şimdi ne olacak?

— Orasını bilemem... Ben, konuşma kapısını kapamadım. Size danışacağımı söyledim. Sıkıştıkça yeniden bir elçi heyeti göndeririz. Konuşma sırasında savaşı durdurmak civanmertliğini gösteriyor. Bunu yaparken de aynı duruma kendileri dikecek olsalar bizim bunu yapmayacağımızı da biliyor. Ne olursa olsun bizi bu imkânı hatırlattığı için muhterem Katerinaya yine teşekkür borçluyuz...

— Evet, bunu biliyorum. Hepimizden akıllı o çıktı.

— Bu müzakereler yarım gün sürdü. Yarım günde kimbilir kaç kişinin hayatını kurtardı.

— Peki paşa! Farzedin ki biz teslim olmadık. Savaş talih de size güldü. Bizi yok ettiniz. Tekmil Rusyayı istâ.1 lâ edebileceğinizi mi umuyorsunuz?

— Her şey padişahımızın iradesine kalmıştır.

— Haşmetli padişahınızın da yapabileceği şey, size geri dönmek için emir yermekten ileri gidemez. Rusya ise bir yıl sonra çok daha büyük bir ordu ile tekrar karşınıza dikilir.

— Ben bugünü düşünüyorum.

— Siz lütfen sulh şartlarınızı bize bildiriniz. Bu savaşa son vermek, her iki millet için de en hayırlı iş olacaktır.

— Ben şartlarımı bildirdim...

— Öyle sanıyorum ki, haşmetli çar, yeni yaptırmış oldukları Azak kalesini de yıkmaya razı olacaktır.

— Neler isteyeceğimizi, ancak siz kayıtsız ve şartsız teslim olduğunuz zaman kararlaştıracam...

— Bu ağır şartı çarımızın kabul edebileceğini hiç ummuyorum.

— öyle ise aramızdaki dâvayı kılıçlarımız halledecektir. Hangi taraf haklı ise, Allah o tarafa yardım eder.

— Görüyorum ki, ne kadar istesek, yine de birçok canlara kıyılacak. Pek çok kimseler ölüp, ocaklar sönecek.

— Her halde bunun sorumlusu biz olmayacağız...

— Siz isterseniz birçok inşam ölümden kurtarabilirsiniz paşam! İsveç kralının az çok tesiri altında bulunduğunuzu tahmin ediyorum.

— Ben Allah'tan başka kimsenin tesiri altında değilim.

— Sözümden yanlış bir mâna anlamayın paşam. En kudretli bir insan da, bazen ufak bir hizmetçisinin söylediği bir sözü tesiri altında kalabilir. Bunda şaşılacak bir taraf yoktur. Tesir altında kalmak, insanlara mahsus bir şeydir.

— Başkaca söylemek istediğiniz bir şey var mı?

General Şermetiyef, vezirin konuşmayı yeter bulduğunu anlamıştı. Zaten iki saattir konuşuyorlardı. Hemen ayağa kalktı:

— Verdiğiniz cevapları haşmetli kralımıza aynen bildireceğim. Öyle umuyorum ki, kendileri cevaplarını size bildirirler...

389

bunlara çadırları da katabiliriz. Böylece devamlı bir ateş hattı, kurabiliriz.

— Aferin Katerina! Bize mükemmel bir akıl daha verdin... Hakikaten yapacak başka iş yok. Siperlerden boşaltılan sular, toprakların arasından sızarak yine içeriye doluyor. Buradaki askerin bir kısmı su içinde durmaktan hastalanmışlardı. Bir kısmı ise kaçmıştı. Evet, vakit geçirmiyelim Şermetiyef? Sen hemen emirleri ver.. Gecenin karanlığında bu iş rahatça yapılır. Türkler işin farkına varamazlar. Sabaha karşı ise bunlara ateş veririz. Türkler hücumla geçecekleri zaman, ister istemez şaşırıp dururlarlar.

— Hemen gidiyorum çarım!

General çıkmadan önce Katerinaya döndü:

— Bu fevkalâde bir şey! dedi. Bize ışık gösteriyorsunuz. Rusya bu hizmetlerinizi hiçbir zaman unutmayacaktır. Tarih adınızı Rusya tarihine altın harflerle yazacaktır.

— Bir teklifte bulunmama izin verir misiniz çarım?

— Söyle!

— Baltacı Mehmet Paşaya yeni bir elçi heyeti gönderdiğimiz zaman buna muhterem Katerinanın başkanlık etmesini teklif edeceğim.

Çar cevap vermeden Katerina atıldı:

— Yok, hayır! Böyle bir şeyi hiçbir şekilde kabul edemem...

Çar sordu:

— Neden?

— Türkler kadınlarla konuşmazlar... Hayır, doğru olmaz...

General:

— Mademki istemiyorlar, teklifimi geri alıyorum, dedi.

Çar da Katerinanın sözlerini doğru bulmuştu:

— Evet, onun elçi olarak Türklerin yanına gitmesini ben de doğru bulmuyorum. Peki Şermetiyef, sen şu barikatı hemen yaptıрмаğa başla!

Katerina:

— Bana da bir saat izin verir misiniz çarım? diye sordu.

— Ne yapacaksın

Fakirlerimi dolaşacağım. Onlarla kaç gündür ! olacak vakit bulamadım.

390

Bu konuşma sırasında hazır bulunan Katerina, o zaman ilk defa olmak üzere konuştu:

— Benim bir gayretim olmadı. General zaten çok iyi konuşur. Türk paşasının üstünde iyi bir tesir bırakmış ise, konuşmaları bu kadar uzatmış ve konuşma sırasında ateşi kestirmiş ise, bunu ancak kendi zekâsı ile başarmıştır."

General:

— Benim yaptığım şeyi herkes yapabilirdi, dedi. Fakat senin yaptığını kimse yapamazdı.

Katerina itiraz etmek istedi ama, çar bırakmadı:

— Şimdi ne yapacağız Katerina? diye sordu. Ne yapmamız lâzım? Bunu da en iyi olarak sen bilirsin!

— Tabii konuşmalara devam etmek lâzım. İşi uzatmağa gayret etmeliyiz. Türkler sabırsız insanlardır.

Sonra da onlara kuvvetli ve sebatkâr olduğumuzu göstermeliyiz.

Şermetiyef:

— Evet, yapacağımız şey budur, dedi. Bundan sonra da Türklerin devamlı olarak saldırdıkları cephelerde bir takım barikatlar kurmamız lâzım...

Çar başını salladı:

— Evet ama, barikat kurmak için taş, odun gibi şeyler lâzım. Bu uğursuz yerde bir şey yok...

—7 Orası doğru...

— Burada kazılan siperlere de su doluyormuş... Türkler de bunu biliyorlar... Hep buradan saldırıyorlar. Bugün oralarım Katerina üe beraber dolaştık. Siperler-deki askerler bellerine kadar su içindeler...

Katerina:

— Aklıma bir şey geliyor, dedi. Buraya ordunun ağırlıklarını, arabaları, işe yaramaz toplan falan yığsak, bu bir engel olmaz mı? Hattâ daha da sıkıştık mı, bunlara ateş veririz. Türkler bu ateşi aşamazlar. Çar ve General Şermetiyef, birbirlerinin yüzlerine baktılar. Ufak bir sessizli koldu. Sonra çar sordu:

— Ne dersin buna?

— General Şermetiyef başını salladı:

— Hiç aklıma gelmemişti ama, olmayacak şey ,de; <H1 Ordurlp ise varamaz birçok aenrlıklar var Hfkttl^

391

— Hayır! Bunu kabul ederim. Şartım da gayet açıktır. Çav ve ordusu bize kayıtsız, şartsız teslim olur. Çarın olsun, yakınlarının olsun, sizin olsun hayatınızı teminat altına almağa hazırım. Eğer buna razı olursanız, her iş yoluna girebilir...

— Her halde çarımızın bu derece ağır bir şartı kabul edemeyeceğini takdir edersiniz. Böyle bir niyetleri olsaydı, beni buraya göndermezlerdi. Beyaz bayrakları çeker ve teslim olurlardı. Tekrar ediyorum, ordumuzun durumu çok sağlamdır. Belki yarın yeni bir takviye alacağız.. Polonya ve Avusturyadan da her an için kuvvetli ordular gelebilir... Dediğim gibi savaş talihini birdenbire aleyhinize dönebilir. Halbuki siz eğer bugün bir anlaşmaya varacak olursanız, buna sebep kalmaz. Çarımız, bütün bu tatsız şeylere sebep olan şartları ortadan kaldırmağa hazırdır. Mâkul olan isteklerinizi kabul edecektir. Hattâ size mâkul bir tazminat da ödeyebilir. Bundan böyle de iki memleket arasında devamlı bir sulh kurulabilir.

— Biz sulhtan asla kaçınmayız. Ama bu şartlar altında, böyle şartlı bir sulha taraftar olamayız. Acaba siz bizi bu şekilde zor bir durumda yakalamış olaydınız, başka türlü mü davranırdınız ?

— Yazık ki bunu isbat edecek bir durumda bulunmuyorum.

— Gördünüz mü? En iyisi padişahımızın merhametine iltica etmeniz olacaktır.

— Farzediniz ki bir derenin kenarından geçiyorsunuz. Ve dereye boğulmak üzere olan bir adama rastlıyorsunuz. Onu kurtarmak da elinizdedir. O zaman acaba ben aynı durumda olsam bu adam beni belki de kurtarmazdı diye düşünüp yolunuza devam eder mi idiniz? Hiç sanmıyorum. Hattâ o adam oraya kadar size bir kötülük yapmak niyeti ile de gelmiş olabilir. Ama onu kurtardınız mı, o zaman size karşı beslediği kötü niyetten dolayı utanır. Vicdanı onu mahkûm eder. Ve bu adamdan da bir daha ömrünüz boyunca bir kötülük görmezsiniz. Sonunda da kârlı çıkmış olursunuz.

— Tarih bunun mutlak surette doğru olmadığını gösteren nice misallerle doludur. Hayatlarını bağışladığınız, varlıklarını sadece merhametinizden faydalanarak devam ettiren nice milletler vardır ki, ilk fırsatta en azı-J^gışmanîanımızla. elele vermekten çekinmemişlerdi!

392

— Fakirlerin dediğin şu ordunun peşine takılarak buraya kadar gelmiş olan papazlar mı?.

Katerina hafifçe kızardı. Fakat kendisini çabuk toparladı:

— Evet Çarım!

— Şu serseri papazlara çok vakit ayırıyorsun. Onlar hakikatte din adamı değil, dilenci...

— Topladıkları paraları fukaralara dağıtıyorlar.

— Haydi, budala gibi bu çeşit masallara inanma? Ben onları bilirim. Konuşurken Hazret-i îsanın adını dillerinden düşürmezler de ona rastlayacak olsalar kese-sindeki üç beş kuruş yürütmekten başka bir şey yapamazlar.

— Askerlere cesaret aşıyorlar da...

•

Katerina karargâhtan çıktığı zaman, üzerinden hâlâ endişelerini tam olarak silkip atamamış bulunuyordu. Yolda yürürken hep aynı şeyleri düşünüyordu. Çar acaba papazlar hakkında bu düşüncelerinde samimî idi? Yoksa mahsustan mı böyle konuşmuştu?

Yoksa çar her şeye rağmen bir şeyler mi sezinlemişti??

Papaz Gluk ile münasebetlerinden haberli mi idi?

Bu sırada cephenin bir kesiminden yeniden şiddetli top sesleri aksetmeğe başlamıştı. Her halde Türkîer tekrar hücumu geçmiş olacaklardı. Katerina o zaman adımlarını sıklaştırdı. Hızlı hızlı yürüdü. Bataklığa yakın bir yerde papazın sığınmış olduğu keçi kıldan yapılmış çadıra varınca, Papaz Gluk'u, orada bir taşın üstünde oturur buldu.

Papaz onu görür görmez hemen yerinden kalkmış ve Katerinayı karşılamıştı:

— Allahım! Nihayet sizi gördüm. Bilseniz ne kadar merak ediyordum. Şu uğursuz topların her patlayışında, kızgın, kör bir güllenin size bir kötülük yapabileceğini düşünmek, benim için ne korkunç bir azap oluyor.

Katerina etrafına göz gezdirerek:

— Çadırın boş mu? diye sordu.

— Evet! Buralara zaten kimseler uğramıyor. Sivrisineklerle yalnız başıma yaşıyorum.

Katerine cevap vermeden sefil çadıra girmişti bile Papaz Gluk da onu takip etti:

393

— Her taraf gün geçtikçe biraz daha cehenneme benziyor. Buna da hiç şaşmıyorum. Çünkü hepimiz cehenneme lâıykız. Beni şaşırtan tek nokta, sizin gibi bir meleğin bu cehennemde bulunuşu... Yazık ki sizi oturtacak eski bir keçi postekisinden başka bir şeyim yok...

Katerina keçi postekisine otururken cevap verdi:

— Evet! Burası hakikaten her geçen gün biraz daha cehenneme benziyor. Bu benzetişin hiç de yanlış bir benzetiş değil.. Burada bulunuşuma gelince, bu da ancak cehenneme lâıyk olduğumu isbat eder. Zaten o kadar günahkârım ki...

— Hayır, hayır! Bunu asla kabul edemem... Siz, en masum meleklerden daha masumsunuz. Daha temiz, daha günahsızsınız! Hattâ Allah beni affetsin; fakat yemin ederim ki Hazreti Meryemden de daha masumsunuz...

— Bu sözleri bir yana bırak da yanıma otur.. Çünkü çok az vaktim var. Halbuki sana söylemek istediklerim pek çoktur.

Papaz genç kadının karşısına diz çöktü:

— Durumumuz çok kötü! Türklerin korkunç bir tuzağına düştük. Etrafımızı çeviren çemberi yarıp kurtulabilmemize imkân yok.. Halimiz feci!

— Siz böyle bir duruma düşebileceğimizi önceden söylemişsiniz.

— Evet, söylemiştim. Ama yazık ki kimseye bu hakikati anlatamadım.

— Onların hepsi de sanki akıllarını kaybetmişlerdi! Hakikati bir türlü anlatamadınız. Şimdi artık gözleri açılmıştır.

— Çok geç değil mi?

— Evet! Çok geç! Ama onları yine de ancak siz kurtarabileceksiniz!

— Nasıl? Ne yapabilirim? Böyle bir şeye imkân var mı?

— Benim bildiğim, inandığım şudur ki siz bir şey yapmak isteyecek olursanız, buna mutlaka muvaffak olursunuz.

— Ne yapabilirim?

— Onu bilmiyorum. Sadece buna inanıyorum. Katerina cevap vermedi. Ufak çadırda bir müddet derin bir sessizlik oldu. Sadece hâlâ zaman zaman akseden top seslerine kulak verdiler.

394

Neden sonra Katerina hep dalgın olduğu halde nefes kadar hafif bir sesle konuştu:

— Ne tuhaf bir talihim var!

Papaz Gluk hiç ses çıkarmadan genç kadını dinliyordu.

— Evet, hakikaten çok tuhaf bir talihim var. Ve bu talihim beni devamlı olarak sadece günah yollarına sürüklüyor. Sanki bir dört yol ağzındayım. Ve önümde açılmış olan yolların hepsi de günaha, günah işlemeğe açılmış yollar. Sanki beni Allah yalnız günah işlemek için yaratmış.

— 91

— Bütün hayatımı biliyorsun.. Bunları tekrarlamama lüzum yok. Ordunun düştüğü feci durum da meydanda. .. Ne yapabilirim diye çok düşündüm. Sonra da dün gece tek başıma Türk hatlarına geçtim. Türk ordusunun komutanı Baltacı Mehmet Paşanm çadırımı buldum, O-nunla konuştum.

Katerina bu sözleri gayet sakin bir eda ile söylemişti. Fakat kendisini dinleyen papazın gözleri bir anda büyük bir heyecana kapılmış olduğu kolayca belli oluyordu.

Kuruyan dudaklarını dili ile yalayarak:

— Paşa ile buluştunuz öyle mi? diye sordu.

— Evet! Ve bu, umduğumdan da çok kolay oldu. Zaten ne zaman bir günah yoluna sapacak gibi olsam, talih bana hemen inanılmıyacak yardımlarda bulunur. Şeytan bu işleri öylesine kolaylaştırır ki...

— Büyük bir cesaret göstermişsiniz..

— Bu yaman adamla başbaşa konuşmak istedim. Her şey bu kadar basit ye bu kadar açık. Onu belki de kandırabileceğimi sandım.

— Ah, anlıyorum. Fakat ne olursa olsun, büyük, pek büyük bir- cesaret bu... Geri dönebilmeniz bile inanılacak bir talih değil...

— Bu gece de gideceğim.

— Bu gece de mi gideceksiniz?

— Evet! Çünkü ben ne olursa olsun bir işe giriştim mi; bunda sonuna kadar giderim. Hiç bir işi yarıda bırakmam..

— Fakat bunun ne büyük bir cesaret olduğunu hiç

— Belkide delilik.. Ama madem ki başka çare yok..

— Hayır, hayır! İsterse dünya batsın! Fakat ben kendinizi böylesine büyük tehlikelere atmanıza hiçbir şekilde doğru bulmam...

— Tehlike orada olmakta değil, burada bulunmaktadır.. O tarafta hiç tehlike yok.. Tehlike bu taraftadır

— Belki de haklısınız. Fakat ne olursa olsun, oraya gitmemelisiniz.

— Car daha bu seferi tasarlarlarken ben Türkler hakkında ne kadar kitap buldumsa hepsini de okudum. Türkleri mümkün olduğu kadar tanımağa çalıştım. Onları iyi bilenlerle görüştüm. Çok yaman bir ırk bu Türk ırkı.. Bizlerde bulunmaya^ yahutta pek az olan bütün meziyetler onlarda var. Allah, insanlara meziyetleri dağıtırken onlara karşı öylesine cömert davranmış ki, bizler ve Avrupalılar onları küçültmek için yalnızca yalan ve iftira yollarına sapmak zorunda kalıyoruz. Sonra da kendimizi nuydurmuş olduğumuz yalanlara da inanmağa çalışıyorum. Bununla beraber Alah herhalde işin sonunda yaptığı haksızlığı kavramış olacak ki Türkler, kendimizin uydurmuş olduğumuz yalanlara da inanma-rmdsi aşın derecede merhametli olmaktadır. İkincisine gelince?

— ?ı .

— İkincisi de kadınlara karşı aşırı derecede düşkün olmaları.. İşte ben yapacağım işi tasarlarlarken, herşeyden çok bunu düşündüm. Hesaplarımı ona göre yaptım. Bilmem ki söylemek istediğim şeyi anlatabiliyor muyum?

Papas ağır ağır basını salladı:

— Galiba anlar gibi oluyorum.

— Erkeklerin benden fazlaca hoşlandıklarını biliyorum. Belki Baltacı Mehmet Paşanın da hoşuna giderim diye düşündüm. İşte herşey bundan ibaret!

— Evet, evet! Siz muhakkak bütün erkekleri çıldırtacak bir güzelliktesiniz.

— Bunu bana o kadar çok kimseler söylediler ki, ben de ister istemez inanıyorum artık. Elbet bunun sebebini bilemiyorum. Bunun sebebini anlayamıyorum. Ama, erkekleri boylesine kendine çekebilmek bana verilmiş ilâhî bir kudretse, bundan faydalanarak Çarı ve ordusunu ni-Çin kurtaramayayım diye düşündüm. Dahs do&rusu kurtarmağa çalışmayayım diye düşündüm. Üstelik bu Bal-

— Çar da, ordusu da kahrolsunlar! Siz yalnız kendinize bakmalısınız.

— Elbet onları kurtarıırken kendimi de kurtarmış olacağım.. Hepimiz kurtulacağız. Dün gece yapmış olduğum ilk konuşma, bana az çok ümit verdi. Ufak da olsa bir ümit ışığı idi bu.. Baltacı Mehmet Paşa, gayet zeki ve dirayetli bir adam. Zaten böyle olmasa, kendisini elbette Türk ordusunun başına geçirmezlerdi. Sonra Rusça da öğrenmiş. Pek güzel konuşabildik. Bu da işime çok yaradı. Çünkü kendisiyle baş-başa kalabildik. Beni en çok düşündüren şey de bu dil meselesi idi. Arada bir tercüman olaydı, kendisiyle istediğim gibi rahatça konuşamayacaktık. Bir kadın bir erkekle yalnız başına kalacak olursa, onunla her zaman daha rahat ve daha serbest konuşabilir.

— Demek Rusça biliyor. Yoksa aslen Rus mu?

— Hayır.. Anadolulu.. Fakat öğrenmiş. Sarayda her milletten muhafızlar olduğundan, bunlardan biri kendir sine bu dili öğretmiş. Zaten Türkler yabancı dilleri çabuk öğrenirler.

— Anlıyorum.

— Beni tahmin ettiğimden çok daha iyi karşıladı. Bir saatten fazla konuştuk. Artık erkekleri iyi tanıyorum papaz efendi. Bir erkekle konuşurken, onun içinden neler geçirdiğini anlıyorum. Bu dinç ve yakışıklı Türk paşasının da benden hoşlanmış olduğuna eminim..

— Dinç ve yakışıklı mı dediniz?

— Evet.. Kendisini hem dinç, hem de yakışıklı bul dum.

— Yani siz de ondan hoşlandınız öyle mi?

— Önce Çan ve ordusunu kurtarmayı düşündüm. Sonra Paşa ile konuştuktan sonra o beni nezaket ve ya-kışıklığı iie büyüledi. Şimdi onun gençliğinden merhametinden erkekliğinden Rus Çarı için faydalanmak istiyorum. Evet.. Siyah bir göze, parlak bir saça, tahrik edi' ci bir vücuda karşı koyabilecek tek silâh yaştır. Onun bu alt edilmez silâhtan mahrum bulunduğunu görmek bana ümit veriyor. Paşa genç, fakat bu ümidimin tahakkuk edebilmesi için herşeyi göze almam lâzım. Anlıyorsunuz değil mi aziz peder?

Papaz Gluk hafifçe başını salladı. Katerina ise birden heyecanlanır gibi olmuştu. Bir anda papazın nasu*' laşmış elini avuçlarının içine aldı:

— Onu kandırabileceğimi, bir sulhe razı edebileceğimi bilsem, hiç tereddüt etmeden kendimi ona verirdim. Bak hakikati sana ne kadar açık söylüyorum. Bu takdirde işlemiş olacağım günahı Allah affeder mi? Bana onu söyle?

— Ah, bunu bana söylemeyin! Kendinizi bir erkeğe vermek isteğinizi, bana söylemeyin.

— Ama bunu sana söylemezsem, kime söyleyebilirim? İçimi sana açmazsam kime açabilirim? Bana senden daha yakın kim var?

— Sizi bir erkeğin kolları arasında tasavvur etmek bile bana en büyük ızdırabı vermeğe yeter.. Acıyın bana. Bu âciz, bu sefil papaza merhamet edin!

— Cevap ver bana! Bu günahı işleyecek olsam Allah beni affeder mi?

— Sormayın bunu bana!

— Senden başka kime sorabilirim ki? O ayrı bir dinden.. Bir kadın Hristiyan olmayan bir erkekle günah işlediği takdirde daha mı büyük bir günah işlemiş olur?

Papaz Gluk, nasırlı elini, genç kadının titreyen ve heyecandan hafifçe nemlenen avuçlarından çekti. Başını iki elinin arasına aldı. Derin bir düşünceye daldı. Sonra da ağır ağır konuşmağa başladı:

— Hazreti Meryemin yakın bir kadın arkadaşı vardı. Onun adı Mariya Magdalena idi. Bu kadın günahkâr bir kadın olarak bilinirdi. Çünkü vücudunu satardı. Putperest Romalı komutanlara, zenginlere para, yâni bir menfaat karşılığında kendini verirdi. Onu bütün Kudüs halkı günahkâr bir kadın olarak tanırdı. Ona hakaret ederlerdi. Ama bu kadın vücuduna karşılık aldığı paraları tnuhtaçlara, fakirlere, ve hastalara dağıtırdı. Yetimlerin imdadına yetişirdi. Bunun için hakikatte mertebesi çok yüksekti. Hazreti Meryemden sonra kadın azizler arasında onun mertebesine erişmiş olanı yoktur. Dünyanın dört bir tarafında onun adına kiliseler yapılmıştır. Bütün Hristiyanlar onun adını ancak derin bir saygı ile anıyorlar bugün.. Bilmem bu sözlerimde aradığın cevap var mı?

Katerina bir anda papazın boynuna sarıldı. Sevinç v© heyecanla:

— Evet, var! diye haykırdı. Bana istediğim cevabı verdiniz! Ben de sadece bunu öğrenmek istiyordum.

— Ama demin, onu dinç ve yakışıklı bulunduğun, dan bahsetmişsiniz:-..

— Yok hayır... Bunu ondan hoşlandığım için söylemiş değilim!

— Eğer böyle ise, kendinizi ona verirken bir şehvet hissi duymayacaksınız...

— Fakat niçin bunları bana söylüyorsunuz? Beni niçin böyle konuşturuyorsunuz?

— Buna mecbur olduğum için... Bak şimdi ne kadar rahatladım? Evet, bunu yapacağım... Çünkü başka çare yok... Hepimizin, senin de, benim de kurtulabilmemiz, bu güzel dünyada daha da yaşayabilmemiz için bunu yapacağım. Bunu mutlaka yapacağım.

Sonra bir an için duraladı. Kollarını papazın boynundan ağır ağır çekti:

— Onu henüz pek az tanıyorum. Her şeye rağmen isteğimi reddedebilir. Beni istemiyebilir...

— Hayır! Bin defa hayır! Siz o kadar güzelsiniz ki, yeryüzünde size karşı koyabilecek bir erkek bulunamaz. Siz Allanın yarattığı harika güzelliğinize bir de kitaplardan öğrendiğiniz sevişme bilgilerini katmışsınız. Hem melek, hem de şeytansınız. Siz kendinizi ona verirsiniz, o buna rağmen yine de b.ildiğini yaparsa?!...

— Söz alacağım.

— Sözünde durmayabilir.

— İşte buna imkân yok. Çünkü Türkler verdikleri sözde mutlaka dururlar. Türk tarihinde apaçık misaller var. Hattâ delice, budalaca davranışlar... Bir Türk bir defa söz verdi mi? Ne pahasına olursa olsun verdiği sözde durur. Hattâ vermiş olduğu bu söz, kendi hayatına bile mal olsa... Baltacı Mehmet Paşa da bunlardan biri... Sonra ona bütün mücevherlerimi de götüreceğim... Çarın bana şimdiye kadar hediye etmiş olduğu bu mücevherler, büyük bir servet teşkil ediyor. Bunlar da belki gözünü kamaştırır.

— Senden daha göz kamaştırıcı mücevher mi olur? Top sesleri yeniden şiddetlenmişti. Katerina ancak o zaman çadırda fazla kalmış olduğunu anlayarak ayağa kalktı:

— Ben artık gitmeliyim! dedi. Çar hemen gelmem* istemişti. Beni merak eder.

OTUZUNCU KISIM

TH ATAR, yıllarca Moskova'da herkesin dilsiz diye bil-* diği .Ahmed'in çadırına girdiği zaman, onu silâhlanır, bulmuştu. Sabahın bu erken saatinde her Türk cen-gâveri gibi o da hazırlanıyordu. Ahmet onu görünce gülümsedi:

— Sen de ergenesin! dedi. Bugün inşallah bu işi bitiririz.

Tatar cevap vermedi. Bir köşeye oturdu. Ahmet devam etti:

— Az sonra hücumla geçeceğiz. Dün iyi dayandılar... Ümitsiz bir dayanıştı bu... Ama bugün Allanın izni ile düşmanın bütün mukavemetini kıracağız. Ya teslim olurlar, yahut da...

— 1\

— Yahut da hepsini kılıçtan geçiririz... __ ?!

— Öyle değil mi? Fakat sen neden konuşmuyorsun? Tatar, eliyle anlaşılmaz bir işaret yaptı. Ahmet o zaman, tek gözlü arkadaşına dikkatle baktı:

— Neyin var senin bugün? Hasta mısın yoksa? Tatar o zaman ilk defa konuştu:

— Hayır...

-ruoa:} BSBd i

•••pi nŞap ubsui Jiq i

BIZBJ Bp IJBpBJf nq 'UIIUBO 3IOJÇ. —

t utsiui ja^sj -jiptsip Jiq siiffnjrc •apaoajap Sutiîjoh • • Mipiazns 5fo5 Bp bjucs

! jnpo Bp uBiinnîB ua ap j!

•JBdBA ESfBRnui nunq 'iui ipjaA jbjb^ aAas Jiq aj -3H 'ZBUI5IJO5I uapAas Jiq ua^B3{i5iBH !njŞop isbjq —

•••ısı ZBUI5IJO5{ uapAas Jiq q ubuiubî 1A1 BtfBp sfoS uapuaq uiuas n,uo —

•ipuBpimui d/i -ip isiuua^soS riSBU iimaracsn »"° BuiSBq 3faj, —

npjoA

:rpi

öp

trepunSnpio xAamm&^ nq •ipjBA ajin1!9

•rpi bpb^jo 3{r daqas bıç^ui ajaA "soq ijanB3{iîiBt['a

bSbuıbiub nunSnpio ii^Bq apuisasrpua uiut ng •rçsnniep aA"aounsnp ap ^auıiv ğ

•jiuiAaAip iisbu ısı mauina ' jafasipua 2inAnq jbpbj{ uitŞaoaA*auıapa jub^ apuirSi 'unu

nounön 'louıyı anq asnqapa ^auıaABSinui Buo aoaS "ZBtuıidB^ JBıunq iîboub auuaizps uiuB^Aağ !""TJI

BA"iiAa vAdA jaquiBSAad jbsib^ ""iresut Jiq Bpuissq BSBd '^aAa " ! • jTjiqBdBA isr nq aoaS nq

^ssiurB5 q aoaS unı iAbsbj JaŞ3 '^aoaıaS ap aoaŞ ng • -ap 3{aa8inzn jbpsj nq .'ipi as^iS di[aŞ

boziuibA ui

unpnq ap uapaAtfBıu luaq a^si a a 't uiaqdns bisb irepung • Ji^siuıaiAgs uaiÂas ıuAb 'sruidB^ -Aas iÜAb

ifBîisiBiîniui T3p o 'asjaiAos au 'jedBA" oxx ubsut UB^Aas Jig !•'isipuaj{ bi uiuB;A"as ^B^Btinui 'u nq

^bsib^ •urnjoAiuiiq iuuBi2{n;snuoJi au uubjuo — :ipBiui3XKB; aiAos rauaizos jb^bi •npjoAnuip apuiSi

UBoaAaq B^Bq '^Bjaii Jiq -nq luisipuaii ^auıqv "ı^biub iqw n|npio' tua^iq ubjo aoaS Jiq bjuos

ua^npunsnp jbpsı biji^bp Jiq ijbiub i^as jaq uasaaAas luiqenv jnuns i,r\ux jnio nijn; BJisBg ••siBDBdB A

niu. 2{nin?O3i Jiq buo

T ot

ap iiftiS ZTSBpes zrssas iqis

inpio au

•aoaŞ una —

ubuibz an iuuŞbobjıııö u^^Bjaii ^B^Bd; — •rpias ui5t ununq up o aAau aaa^ Jiq ^o ıısbı

p uubö • •

nS lied ap umas i

tSubh 6

unsioAtpasuBq uapuijs iutth — •ipuBpıxiTUi aKxc 'ipias o — :bjuos uepan 'npungnp ^appnui Jiq sibxbib

bu -tsbjb upouana xutsBg "rpaiıJaA dBAao uauiaq j

sjaiıuao^o ?aqia ^uibulios

ıbuuos 5ih —

QS "tpap jSBpKJiJB jo^nn^3iio'5i juaq :npAo3i Bunznuio raiia -npan^o buıubA utjb^bx 9a "np -io iqxŞ

.reiAB^i lupauQ uist ubuibz o ^boub ^auniv

•rp^asjnpio ^Bt['asSop 'bs Aas j«i Ş

tuaq

İO BpumŞSIBJB3I UnUO 6

Ui5x ununq uiubq '

IUI

ap •siaraap unpps

^TIV —

jBUİJOG —

nq sxoıj. 9jtf itıpio rai jai^as 3tBOBiı5B5[

un^nqsnq isfBjaii urpsuniy treurez o 'Ws

apuijazn urjaiıuin8^ 'üz<?s ng •••«p npp tspbjo —

5rq

jba u^iBt{

402

— Evet, bunu bilmez değilim Ahmet... Bunu ben de biliyorum. Paşa, akli başında bir insandır. Ama şeytan en akli başında kimseleri bile baştan çıkaramaz mı?

— Orası öyle!

— Gördün mü? Sen de bana hak vermeğe başladın. Halbuki ben buraya, senin yanına ne kadar büyük ümitlerle gelmişim.

— Ne umuyordun?

— Benim bu sözlerime, benim bu vahimlerime kahkahalarla gülmem bekliyordum. İçimdeki vesveseleri kökünden yok etmeni bekliyordum. Ama böyle yapmıyorsun!

Ahmet cevap vermedi. Derin bir düşünceye dalmıştı.

Tatar devam etti:

— Sen de benim gibi korkuyorsun. Çünkü bu kadını benden daha iyi tanıyorsun. Onun neler yapmağa muktedir olduğunu benden daha iyi biliyorsun.

— Tehlike ortada... Evet, bu kadından her şey umulur.. Bir şeyler yapmak lâzım.

— Bilmem ki... Aklıma şu anda bir şey gelmiyor. Paşaya söylesek... Ona her şeyi olduğu gibi anlatsak?

— Başka hiç bir şey yapamazsak başka çare yok...

— Aklına başka çare geliyor mu?...

— Hayır... Hiçbir çare gelmiyor. Sonra beni ürküten bir şey daha var...

— Paşa onu gördüğümü hiç kimseye söylememi de sıkı sıkı tenbih etti.

— Ya!...

— Beni en çok düşündüren ve uykumu tamamıyla kaçıran da bu oldu. Paşa niçin böyle bir istekte bulunabilirdi? Bu işin bu derece gizli kalmasına neden kıymet veriyordu. Halbuki ben onun yerinde olsam, kendi ayağı ile gelmiş bulunan bu kıymetli avı hemen tevkif ettirirdim. Bunu yaptım mı, karşı taraf bir anda yıkılırdı.

— Doğru söylüyorsun ama, Katerina elçi olarak da gelmiş olabilirdi. Biz ise elçilere zeval tanımıyoruz. Bunu sen de bilirsin. Paşa elbette onun gidişine izin verecekti.

— Elçi olsa kabul ederim sözünü Ahmet! Fakat elçi; lerin böyle gecenin ilerlemiş bir saatinde hırsızlar g*1 gelişi nerede görülmüştür?

— Bu sözün de makul... Peki sen ne düşünüyorsun.

— Bana öyle geliyor ki, Katerina her ne düşünüyüş

403

ise, bunu kendi kendisine düşünmüş, sonra da düşündüğü şeyi tatbik etmeğe başlamıştır.

— Ne olursa olsun! Paşa çocuk değildir. Bak şimdi aklıma ne geliyor. Çar belki de teslim olmayı düşünüyor, fakat yanındakiler buna yanaşmıyorlardır. O da Kateri-nayı Paşaya gizlice yollamış olabilir.

— Bu söylediğine her halde sen de inanmıyorsun-dur. Böyle bir şey olsa, Paşa bunu neden gizli tutmak istesin? Buna sebep yok...

— Evet! Ama şimdi biz ne kıydar aklımızı zorıasak, birşey anlayamayız. En iyisi beklemektir. Ve Paşanın her şeyi bizden daha iyi düşüneneğine inanmaktır. Gözünü ve kulağını dört açmalısın. Şimdi bu gece yine geleceğini söyledin değil mi?

— Evet Paşa onu karşılamak ve kendisini çadırına getirmek vazifesini bana verdi.

— Ne zaman gelecek?

— Tam gece yarısı.

— Tasa çekme! Biz bugün inşallah kâfirin belini kırar, bu işi sona erdiririz. O zaman ister gelsin, ister gelmesin... Bize her halde bir kötülüğü dokunamaz.

— İnşallah!

— Ben buna bütün kalbimle inanıyorum. Hem ben geç kaldım. Hemen bölüğümün başına geçmem lâzım. Hücum sırası bizde bugün... Arkadaşlar beni bekliyorlar-dır.

!Ahmet bu sözleri söylerken ayağa kalkmıştı. Kendisiyle beraber kalkan Tatarın boynuna sarıldı:

— Sen de üzerinden bu kötü düşünceleri atmağa çalış! En iyisi budur. Bizim için dua et!

— Teşekkür ederim.

Çadırdan beraberce çıktılar. Sonra da Ahmet hızlı hızlı bölüğünün bulunduğu yere doğru uzaklaştı.

Tatar onu gözleri ile takip ederken:

«— Acaba durumu ona söylemekle fena mı yaptım?» diye düşündü. «Böyle yapmakla onun maneviyatını boz-oiuş olmadım mı? Yüreğine bir defa vesvese şeytanını sokmuş olmam muhakkak ki iyi değil.

Düşmanla savaşırken yüreği rahat olmalı idi. Ama ben ne yapabiliyordum? Ben âciz bir kulum! Böylesine ağır bir yükü tek başıma taşıyamam ki... Benim de hakkım var... Derdime bir ortak bulmasam nefes alamazdım ki...

404

Paşaya anlatamazdım ki... Şimdi ise ne olsa rahatım. Bir yük, ne kadar ağır olursa olsun, iki kişi tarafından daha rahat taşınır... Bu da bir hakikattir.»

Düşman inatla karşı koyuyordu. Hücuma kalkan Türk babayiğitlerinin bir çoğu yere düşerek şehitlik mertebesine ulaşıyorlardı. Tatar bunlara gıpta ile bakıyor ve daha şiddetli olarak hücumu geçiyordu. Şu anda can evine bir kurşun yiyecek olsa muhakkak ki çok sevinecekti. Ama olmuyordu işte...

Öğleye doğru, karşılarındaki düşmanı iyiden iyiye bunalıtmış bulunuyorlardı. Örl siperlerden artık ateş edilmiyordu. Topçular ise onları da desteklemeğe çalışan daha ileri siperleri top ateşine tutmuşlardı. Burunlarına zafer kokuları gelmeğe başlamıştı.

Sabırsızlanan ve düşmanın iyiden iyiye bunalmış olduğunu anlayan Türk babayiğitleri, kahredici son hücumu geçmek için iyiden iyiye sabırsızlanmağa başlamışlardı ki, gerilerden birden dur emri geldi. Top ateşi ke-! sildi ve geri çekilmeleri bildirildi.

Pek tabii olarak bu emrin sebebini hiç kimse anlamamıştı. Yalnız Ahmet sarsılır gibi oldu.

Dudaklarının arasından bir küfürle beraber:

— Onun işi! Yemin ederim ki o dişi şeytanın işi! Kelimeleri döküldü.

Tabii yanındakiler bu cesur bölükbaşmın ne demek istediğini anlamamışlardı.

Demek ki sabahtanberi cömertçe kan döke döke, karış karış ele geçirmiş olduklarını, şimdi karşılıksız olarak bir anda geri vereceklerdi.

Bunca şehit nafile mi canlarını vermişler, bunca gazi, boş yere mi yaralar almıştı?

Hem de düşmanın tam da bunalmış olduğu, çökmek üzere bulunduğu bir anda böyle bir emir geliyordu. Homurdana homurdana geri çekilirken, herkes bir başka şey düşünüyordu. Neden sonra bu kararın Rus tarafından gelen elçilerle görüşülürken alındığı öğrendikleri zaman, buna hepsi birden müteessir oldular.

— Neden sonra ikindiye doğru tekrar hücum emri verildiği zaman, düşmanın takviye aldığı, bozulan siperlerin yoluna kcnđuğ_görüldü. Hücum edenler de sabahki şevklerini kaybetmişlerdi.

405

Akşama kadar gagesiz olarak döğüştüler. Güneş batarken de boş yere daha bir hayli şehit ve yaralı vermiş olarak çekildiler.

Ahmet yanağından ufak bir yara almıştı. Bir düşman kurşunu sol yanağını sıyrıp geçmişti. Biraz kan akmış, sonra da kesilmişti.

Çadırına silâhlarını bırakmak için girerken büyük bir hiddet içinde bulunuyordu. Ve orada Tatar arkadaşını kendisini bekler görünce, sanki bütün olan bitenlerden sorumlu olan kendisi imiş gibi hiddetle:

— Nedir bu rezalet! Diye homurdandı. Düşman siperlerine girerken paşa hücumu neden durdurdu?

Bunca yiğidin boşu boşuna harcanmış olması günah değil mi?

Tatar boynunu büktü:

— Bana ne kızılıyorsun? Emri ben vermedim ya? Düşman elçileri gelince, paşa kendiliğinden bu emri verdi. Tabii onların isteği üzerine!.

— Tercümanlığı sen mi yaptın?

— Evet!

— Kim geldi?

— General Şermetiyef geldi. İlk olarak konuşma süresince ateşin durdurulmasını rica etti.

— Paşa da bunu hemen kabul etti ha?

— Evet!

— Çok kötü oldu.. Yoksa şu saatte savaş sona ermiş bulunuyordu.

— Generale bu aklı mutlaka o şeytan kadın vermiştir.

— Benim de aklıma aynı şey hemen geldi. Peki konuşmalar nasıl geçti?

— Ruslar sulh şartlarını sordular. Ve konuşmalarını vakit kazanmak için alabildiğine uzattılar.

— Paşa ne dedi?

— Kayıtsız şartsız teslim olmalarını istedi.

— Tabii kabul etmediler, değil mi?

— Maksatları sadece vakit kazanmak olduğundan açıkça red cevabını vermediler. General Çarla görüşmesi ve ondan talimat alması gerektiğini söyledi.

— Yâni konuşmalara devam mı edecekler?

— Öyle görünüyor. Fakat sen yaralanmışsın!

— Yok canım, bir kursun sadece sıyırdı yanağımı o kadar.

— Allah korumuş seni!
 — Keşke kurşun canımı alsaydı da paşa savaşı dur-durmasaydı. Bizi durdurmuş olduklarını önce anlamamıştık. Sonradan öğrenince herkes kızdı.
 — Kızmakla herşey yoluna girse mesele yok..
 — Neyse bakalım ne olacak! Sen bu gece de şu kadını herhalde alıp paşanın çadırına getireceksin değil mi?
 — Evet!
 — Gitmesen olmaz mı?
 — Bunu ben de düşündüm. Fakat bir faydası olmayacak ki.. O kadın, ben kendisini karşılamağa çıkmasam bile, yine de tek başına paşanın çadırına gelir.
 — Ben artık gideyim. Bazı esirler yakalanmış. Paşa onları sorguya çekmemi emretmişti. Gideyim, göreyim şunları!
 Ahmet cevap vermedi. Tatarın çadırından sessizce çıkıp gitmesini gözleri ile takip etti.
 Şimdi akşam ezam okunuyordu.
 Ahmet de çadırdan çıktı. Abdest alarak topluca namaz iuunan yere doğru yürüdü.

•

Çar:

— Bu Türkler beni yıldırıldı, diye konuştu. Onlar korkarım ateşin içinden de geçerler.
 — Yalvarırım böyle konuşmayın!
 — Ben her ihtimali düşünmeğe mecburum. Hattâ Moskovaya bir de mektup yazdım. Bunu geçirecek ve Moskovaya ulaştıracak biri lâzım.
 — Nasıl bir mektup?
 — Eğer çaresiz esir düşecek olursam, benden gelecek emirlere asla itibar etmemelerini bildirdim. Yerime oğlum geçecek. Ve savaşa devam edecek. Türkler bütün Rusyayı zaptedemezler ya... Zaptedecek olsalar bile mücadeleye devam etmelerini emrettim. Mektup Moskova-da toplanacak Boyarlar meclisinde okunacak.
 — Bu mektubu yazmakla vatanseverliğinizin en parlak delilini vermiş bulunuyorsunuz. Sizi bütün kalbimle tebrik ederim. Ama şuna inanıyorum ki buna lüzum kal-mıyacaktır. Bu cehennemden kurtulacağız. Katerinanın böylesine iyimser davranması ortadaki ağır havayı dağıtmağa başlamıştı.

4Ü7

Şermetiyef genç kadına döndü:

— Sizi kurtarıcı bir peri olarak selâmlıyorum. Şu anda şerefimize kadeh kaldırmak benim için bir saadet olacaktır.
 Çar hemen votka ve şarap getirilmesini emretti. İçki, iyimserlik havasım bir kat daha arttırmıştı. Katerüa bu arada bilhassa Çarın mümkün olduğu kadar fazla içmesine dikkat ediyor, kadehini bir saniye olsun boş bırakmıyordu.
 Onun istediği şey, Çarı mümkün olduğu kadar sarhoş etmek ve onu erkenden sızdırmaktı.
 Nitekim de öyle oldu. İçki tesirini göstermeğe başlamıştı.
 Şermetiyef hazırlıklara nezaret etmek üzere gitmişti. Menkişof ise Cardan önce sızarak yere serilmiş ve uşaklar tarafından kaldırılarak çadırına götürülmüştü.
 Gece yarısına bir saat kala Çar da sızdı.
 Katerina onu yatağına yatırdıktan sonra hemen harekete geçti. Üzerine asker elbisesini giydi. Saçlarını şapkasının içine topladı. Mücevherlerini doldurduğu kutusunu koltuğunun altına aldı.
 Dışarıya çıkmadan önce, bir köşede yanan Meryem Ana kandilinin önünde diz çöktü. Bir istavroz çıkardı. Sonra da sessizce dışarıya çıktı.
 Nöbetçi askerler hemen selâma durdular.
 Genç kadın bunların arasından geçti. Ve karanlıklar arasında kayboldu.
 Bir gece önce Tatarla ayrıldıkları noktaya geldiği zaman rehberini orada kendisini bekler buldu.
 Buna sevindi. İşte herşey yolunda gidiyordu. Tek endişesi Baltacı Mehmet Paşanın kendisiyle ikinci defa görüşmek istememesiydi. Bu takdirde ümitleri boşa çıkacaktı. Ama madem ki Tatarı yollamıştı; bu tehlike ortadan kalkmış demektir.

Neşe ile:

— İyi akşamlar dedi. Seni çok bekletmedim ya? Tatar:
 — Hayır! diye mırıldandı. Haydi gidelim!
 — Paşa nasıl! İyi ya!
 — İyidir.
 — Bugün çetin savaşlar oldu yine... Dinlenmeğe kazandınız. Ben ise buna engel oluyorum.

— Bu gibi yorgunluklara alışınız biz!

408

— Biliyor ve sizi takdir ediyorum.

Yürümeğe başlamışlardı. Yolda Katerina bir şeyler daha söyledi. Fakat Tatar onun sözlerini duymazlıktan geliyor, cevap vermiyordu.

Katerina bunu farkedince, o da daha fazla konuşmaktan vazgeçti. Paşanın çadırına kadar böylece geldiler. Tatar onu yine ufak bir bölmeye koydu. Birkaç dakika sonra ise Türk Veziri ile karşı karşıya bulunuyordu.

Katerina içeri girince başından şapkasını çıkararak saçlarını dökmüş ve Paşa'nın elini kuvvetle sıkarken:

— Nasılsınız Paşam? diye sormuştu. Sizi görmek beni pek sevindiriyor. Böyle sizi tekrar rahatsız ettiğime kızmadınız ya?

Paşa başını salladı:

— Hayır! Aksine sizi görmekten memnun kaldım. Oturmaz mısınız?

— O kadar sıcak ki... Şu kalın elbiseleri çıkarmama izin verir misiniz?

— Rahatınıza bakınız!

Katerina çabucak ceketini, çizmelerini ve pantolonu-nu çıkardı. Şimdi iyice dekolte ipek bir elbise içinde kalmıştı. Sonra da geniş bölmenin bir tarafındaki şiltelere doğru yürüyerek oturdu:

— Şimdi rahatladım. Zavallı askerlerimiz bu kalın elbiseler içinde kimbilir ne kadar sıkıntı çekerler. Onlara öyle acıyorum ki...

Paşa genç kadının büyüleyici güzelliğine kendini kaptırmıştı. Onun yanma otururken, bütün vücudunu garip bir heyecan dalgasının sarmakta olduğunu hissediyordu:

Yanındaki mücevher kutusunu Baltacı Mehmet Paşa'ya uzattı:

— Size küçük bir hediye getirdim. Bilmem ki kabul etmek lûtfunda bulunacak mısınız?

Baltacı Mehmet Paşa, önce bunu anlamadı. Kutuyu gayri ihtiyarî aldı ve açtı. İçinin yakutlar, zümrütler, incilerle dolu olduğunu görünce gülümsiyerek kapattı:

— Çok nazıksınız! dedi. Fakat böyle bir hediyeyi kabul edemeyeceğimi de kolayca anlayacak derecede zeki olduğunuzdan da şüphem yoktur.

— Hayır, bunu kabul edeceksiniz! Tanışmış olman'ın ufak bir hâtırası olarak bunu almama ric ediyor*":

409

— Boş yere ısrar etmeyiniz. Bizler kadınlardan hediye kabul etmeyiz.

Bunu söylerken parmağından çıkardığı ve üzerinde fındık büyüklüğünde bir elmasın bulunduğu yüzüğü kutunun içine atarak bunu genç kadına uzattı.

Katerina, bütün mücevherleri arasında bu derece kıymetli bir yüzüğün, bütün mücevherlerine degecek, hattâ onları geçecek kıymette olduğunu hemen anlamıştı:

— Olmaz! dedi. Bu kadar büyük bir hediyeyi kabul edemem!

— Kabul etmezseniz, bana hakaret etmiş olursunuz... Kutunuzu alın!

Bu sözleri öylesine kesin bir tonla söylemiş bulunuyordu ki Katerina Paşa'yı asla kararından döndüremeyeceğini anlamıştı.

I

Boynunu büktü:

— Çok inatçısınız! Keşke mücevherlerimi hiç getir-meşeydim.

— Aksine, bunu yapmakla çok iyi ettiniz. Bana ihmal ettiğim bir şeyi hatırlattınız!

— Ama şimdi kendimi size karşı öylesine ağır bir borç altında hissediyorum ki...

— Hayır! Böyle bir şeyi aklınızın köşesinden bile geçirmenizi istemem. Bu ufak hediyeme baktıkça beni hatırlamanız benim için hoş birşey olacaktır.

— Ömrüm boyunca sizi unutmama imkân yoktur.

— Benim de...

— Ah, insanlar niçin doğuşuyorlar? Birbirlerini öldürmek, yok etmek için niçin bu derece uğraşıyorlar? Nasıl olsa hepimiz de ölecek değil miyiz? Zaten kısa olan ömrümüzü büsbütün kısaltmak için bu çaba neye? Acaba bütün insanların dost olacakları bir devir gelmi-yecek mi?

— Yazık ki bunu ummuyorum. Ama ne olursa olsun, bu son savaşta bizim bir suçumuz olmadığını takdir edeceğinizi umuyorum.

— Tamamiyle... Bütün suç bizdedir. Ve bunu çok ağır bir şekilde ödüyoruz.

— Bunlara hiç yer kalmıyacaktı. Fakat bana öyle geliyor ki Çarınız, Azak kalesi önünde kazandığı tesadüfi bir galibiyetten aşırı bir gurura kapıldı.

— Yemin ederim ki doğru söylüyorsunuz. Ona bu

410

yersiz cesareti de bu sefer vermiştir. Bize teklif edeceğiniz sulh şartlarının araştırma yeni yaptırdığımız Azak kalesinin yıktırılmasını rahatça koyabilirsiniz. Bu kalenin yıktırılması, her halde haklı endişelerinizi ortadan

kaldıracaktır. O kadar çok topraklarınız var ki, bunlara yenilerini katmak size bir şey kazandırmaz, Türkler ve Ruslar dost olmalıdırlar. Çünkü bizler Asyalıyız, Şarklıyız. Bize tehlike ancak Batıdan, Avrupadan gelebilir. Onlara karşı birleşecek olursak bize hiç bir kuvvet karşı koyamaz. Avrupalılar bunu çok iyi biliyorlar. Onun için de bizi birbirimize düşürdüler. Bana öyle geliyor ki, bu savaş bize bir ders olabilir. Bizi birbirimize daha da yaklaştırır. Ve artık Türklerle Ruslar bir daha hiçbir vakit harp etmezler...

Katerina bu sözleri heyecanla söylüyordu. Baltacı Mehmet Paşa ise o konuşurken kendisini sadece hayran hayran seyrediyordu.

Bu genç kadın ne kadar güzel, ne kadar çekici idi?

Büyüleyici gözleri vardı.

Bakışları insanın başını döndürüyordu.

Onu seyretmek bile insana ne sonsuz bir zevk veriyordu.

Sonra birdenbire garip, inanılmaz bir şeyin farkına vardı.

Güzel Katerina'nın eli avucunda idi.

Onu ne zaman avucuna almış, bu bir küçük güvercini andıran beyaz, tombul eli ne zamandanberi okşamağa başlamıştı?

İnanılır şey değildi bu!...

Nasıl olmuştu bu iş?

Çıldırmağışten değildi hani...

«— Allahım! Ne güzel kadın!» diye düşünüyordu. «Zekâ ve güzelliği böylece bir mahlûkta nasıl toplayabilmiş?»

Katerina bir müddet daha konuştuktan sonra birdenbire:

— Fakat siz birşey söylemiyorsunuz, dedi. Hep ben konuşuyorum. Siz de benim gibi düşünmüyor musunuz?

Paşa dalmış olduğu derin düşünceden bir anda uyanmıştı. Ne cevap vereceğini kestiremiyordu.

Katerina'nın iri güzel gözlerine bakarak ortalama bir cevap verdi.

411 Genç kadın o zaman Paşaya bir kat daha sokuldu:

— Yok, hayır! Bu cevabınız beni tatmin etmiş değildir. Pek müphem konuştunuz! Daha açık bir cevap istiyorum.

— Cevabım açıktır.

— Azak kalesinin yıktırılmasını istemiyecek değilsiniz har halde...

— Fena olmaz...

— Bizim için bu büyük bir fedakârlıktır. Fakat buna rağmen sizi memnun etmek için bunu yapacağız. Siz, Azak denizinin kenarında böyle bir kale yapmış olmamızı haklı olarak bir düşmanlık hareketi sayabilirsiniz. Bunu yıkmakla biz size dostluğumuzu göstermiş olacağız...

— Kaleyi yıktırın öyle ise!

— Yarm elçi heyetimiz size gelecek... Makul tekliflerinizi kabul edecektir. Böylece bu manasız savaş da sona ermiş olur.

— Ben teklifimi yaptım.

— Kayıtsız şartsız teslim olma teklifi elbette kabul edilmez. Zaten bu teklifi kabul etsek bile ileri süreceğiniz şartlar arasında Azak kalesinin yıkılması da olmalı-cak mı?

— Olabilir...

— Gördünüz mü? İşte bunu peşin olarak kabul ettiğimize göre meselede kalmamış olacak!

Genç kadın bu sözleri söylerken Baltacı'ya öylesine sokulmuş bulunuyordu ki, Paşa bir anda onun nefesini yüzünde hissederek gibi olmuştu.

Katerina, artık onun üzerinde yaratmış olduğu tesiri çok iyi anlamıştı. Ve birdenbire söz konusunu değiştirdi:

— Biz de nelerden bahsediyoruz, dedi. Halbuki şu anda sizinle başka şeylerden konuşmak için büyük bir istek duyuyorum.

Paşa silkinerek bu güzel kadının gittikçe artan baskısından kurtulmak istedi:

— Ne gibi? diye sordu.

— Sizin memleketi, bilhassa İstanbul'u pek merak ediyorum.

— Buyurun, gelin! Misafirim olursunuz!

— Bu, o kadar zor ve hattâ imkânsız ki... İstanbul Çok güzel bir şehirmiş öyle mi?

412

— Güzeldir.

— Göklere doğru uzanan sayısız minareleri, beyaz kadın kollarına benzermiş... İstanbul'da yaşamış bir tanıdığım anlatmıştı. Orada herşey başka türlü imiş. Sihirli bir şehirmiş âdeti!

Boğaz, Marmara, Haliç, şehri dört bir yanından ku-caklamış... Kimbilir bu güzel memlekette aşk da ne tatlıdır.

Türk erkeklerinin kudretleri ve civanmertliği bir efsane gibi söylenir... Bizim memleketteki erkekler çok kabadırlar. Hiçbir zaman kadınların ruhlarına nüfuz etmek istemezler.

— Orasını bilemem!

— Bana inanmanızı isterim. Rusya, kadınlar için bir cehennemdir. Rus erkekleri şarap ile votkayı kadından çok fazla severler. Gece ve gündüz sarhoşturlar. Siz Türkler içki içmezsiniz değil mi?

— Hayır!

— Size hayranım... Ah, Allah beni neden bir Türk olarak yaratmadı?

— Bizim memlekette Türk olmayan çok kadınlar da var...

— Evet, biliyorum. Hareminizde çok güzel kadınlar ve cariyeler olmalı... Elbette bunlar çok güzel, çok tatlı şeylerdir. Benim gibi çirkin değillerdir.

— Siz mi çirkinsiniz?

— Bunların yanında elbette çirkin sayılırım. Türk kadınları çok güzel gözlü olurlarmış!

— Sizin* de gözleriniz çok güzel!

— Bu sözleri beni avutmak için söylemekte olduğunuzu pek âlâ anlıyorum. Çok teşekkür ederim.

— Hayır! Emin olun ki sadece hakikati söylüyorum. Çok güzelsiniz. Bir erkeğin başını kolayca döndürecek kadar güzelsiniz! Son derece cazibelisiniz!

— İnanmam... Bir kadın güzel oldu mu, hemen erkeklerin üzerinde bir tesir yaratır... Bir erkeğin üzerinde tesir yaratamayan kadın, çirkin bir kadındır...

— Siz mi erkeğin üzerinde tesir yaratamıyorsunuz?

— Tabii...

— Bunun asla doğru olmadığını elbette herkesten iyi bilirsiniz!

— Doğrusu şu ki, erkekleri ilgilendiren hoş bir k^v dm olduğumu ben de sanıyordum. Fakat şimdi asla bu düşüncede değilim!

Sonra Baltacı'nın elini sıkarken sesini alçalttı:

— Halbuki o kadar hoşuma gidiyorsunuz ki... Beni biraz sık olsun sevip okşasanız ,o kadar mesut olacağım ki...

Bu sözü söylerken Paşanın gözlerinin tâ içine öylesine bir bakışla bakmıştı ki, bu bakışı ve bu sokuluşu, Baltacı Mehmet Paşa'nın bütün iradesini yok etmeğe yetmişti.

Kısık bir sesle:

— Gel! diye mırıldandı.

Katerina, bir kale zaptetmiş bir komutan sevinci ile çıplak kollarını Paşanın boynuna dolamakta bir an bile tereddüt göstermedi. Şimdi Paşanın geniş çadırında yalnız şehvet ve ihtiras rüzgârları esiyordu.

Katerina bugüne kadar bir erkekten alman zevkin en tatlısını, en kudretlisini tattı... Meğerse Türk erkekleri de erkekmiş... Gerçekten erkekmiş ha!...

Baltacı da kendisini büyük bir arzu ile veren Kate-rina'ya hayran olmuştu...

'^f

OTUZBİRİNCİ KISIM

'ATERİNA sabaha karşı, Rus karargâhına yaklaşır- ken, birdenbire karşısına bir gölgenin çıktığını ve sert bir emir verdiğini duydu:

— Dur!

Her halde bir Rus nöbetçisi olacaktı bu... Genç kadın zerre kadar endişe duymadı. Sadece:

— Çekil yolumdan! Ben Katerina'yım! dedi. Fakat gölge, bu emre rağmen ne yolundan çekilmiş, nede karşısında saygı ile eğilmişti. Aynı sertlikle:

— Dur diyorum! diye konuştu. Kim olduğunu ve nereden gelmekte bulunduğunu biliyorum.

Küstahça bir konuşma idi bu... Ve Katerina birdenbire kızdı . Karşısındaki Rusça konuştuğu için onun Rus olduğundan zerre kadar şüphe edemezdi.

— Ne demek istiyorsun? diye sesini yükseltti... Ne cesaretle bana dur diyorsun?

— Orası bana ait!

— Kimsin sen?

— Biraz yaklaşır ve yüzümü görürsen tanırsın! —Sesin bana yabancı...

— Bunda şaşılacak bir taraf yok! Çünkü onu ilk defa duyuyorsun!

415

Katerina, , o zaman bir kat daha meraka düşmekten kendisini alamadı. Yolunu kesen bu yabancıya bir iki adım daha yaklaştı. Ve parlak sabah yıldızları altında onu birden bire tanıdı:

— Dilsiz!
— Asıl adım Ahmet'tir. Ve Türk olduğumu elbet biliyorsun!
Katerina, bu umulmadık karşılaşmadan hiç de memnun kalmamıştı. Şaşkınlığını çabucak yendi:
— Evet, bir Türk olduğumu biliyorum, diye karşılık verdi. Fakat ne istiyorsun benden? Yolumu niçin kesiyorsun?
— Seninle konuşmak için...
— Ne konuşacaksın benimle?
— Sana çılgınca bir iş yaptığım söylemek için...
— Benim yaptıklarım bana ait... Ve bu seni asla ilgilendirmez...
— Senin gibi düşünmüyorum. Çünkü senin bu cüretin, senin bu dişiliğin beni yakından ilgilendiriyor. Eğer bir erkek olsaydın, seni çoktan kılıcımla yere sererdim. Yazık ki kadınsın!
— Ağzından çıkan sözleri galiba kulakların duymuyor. Ne cesaretle beni tahkir ve tehdit ediyorsun?
— Bir daha sakın Türk topraklarına geçeyim deme! Paşanın yanmada gelme! Yoksa ayaklarım kırarım senin!
— Ya! Kendinde bu cüreti görüyorsun demek?
— Çok daha büyük cüretler de gösterebilirim.
— Evet, seni tanıdığım için bunu da umarım! Ama benim yaptığım işler seni .niçin ilgilendiriyor?
— Savaş bir erkek işidir. Buna kadınlar karışmaz. Kadınlar bu işe karıştılar mı iş değişir... Güzelliğin ve dişiliğin ile Paşayı baştan çıkarmana asla müsaade et-miyeceğim!
— Bu cüretini ve bu sözlerini Paşaya bildirecek o-ûrsam, sanır mısın ki seni sağ bırakır?
— Beni şimdi de Paşa ile mi tehdit ediyorsun?
— Evet! İyisi mi yolumdan çekil ve beni serbest bırak! Benim düşmanlığımı kazanman, sana hiç bir şekilde uğur getirmeyecektir.
— Düşmanlığının ne derece tehlikeli olduğunu biliniyor değilim. Ama ben her şeyi düşündüm ve her şeyi göze aldım. Bahsettiğin tehlike bana vız gelir.

r

416

— Paşa bana, Türk topraklarından selâmetle geçebileceğimi söylemişti. Halbuki sen bir haydut gibi yolumu kesiyorsun!
— Burası Rus ordusunun kontrolü altında bulunan topraklardır. Paşa buraya karışamaz...
— Bu, senin için daha tehlikeli ya... Şimdi bir Rus devriyesi çıkabilir karşına!
— Daha iyi ya! Hırsımı onlardan almış olurum.
— Peki, ne istiyorsun benden?
— Söyledim! Paşa ile bütün ilgini hemen kesecek, bir daha da onun yanına gelmeyeceksin!
— Garip şey! Kendinde böyle bir hak görüyorsun demek?
— Elbette görüyorum.
— Ne sıfatla?
— Sadece bir Türk askeri, bir Türk olmak sıfatıyla...
— Tekrar ediyorum; yolumdan çekil! Yoksa başına büyük bir felâket gelebilir...
— Şenden büyük felâket olamaz...

Katerina geç kalmakta olduğunu düşünüyordu. Nerede ise şafak sökmeğe başlayacaktı. Nereden çatmıştı bu belâyâ?

Dilsizi pek güzel tanıyordu. Onun ne derece lâf anlamaz bir kimse olduğunu pek güzel biliyordu. Onu tehdit etmek, korkutmağa çalışmak boş bir şeydi.

Birden plânını değiştirdi. Şişine yumuşak bir eda verdi:

— Çok inatçısın Dilsiz! Şana böyle diyorum. Dilsiz olduğuna o kadar inanmış bulunuyordum ki çünkü...
— Bunun önemi yok...
— Benim Paşanın yanından gelmekte olduğumu biliyorsun. İyi ama bunda kızacak ne var? Her şey basit... Paşayı pek merak ediyordum. Onunla tanışmak, konuşmak istiyordum. Bu da masum bir istek olmaktan başka bir şey değil... Baltacı Mehmet Paşa ile tanışmış ve konuşmuş olmam, seni niçin bu derece kızdırıyor? Bir savaş sırasında bu gibi konuşmalar başka türlü olamaz ki... Bak her şeyin ne kadar masum vs basit olduğunu görüyorsun. Senden birşey saklamadığım meydanda. •• Ayrıca seni her zaman takdir etmiş olduğumu da bilirsin!

— Alelade bir kadın olsaydın, elbette karşına Çi^' maz, senden böyle bir şey istemezdim.

417

— Ben alelade bir kadın değil miyim?
— Sen bir kadın değilsin!
— Ya neyim?

— Bir şeytan! Bunun için bizim Paşa ile ilgini hemen kesmeni istiyorum zaten...

— Eğer söylediğin doğru olsaydı, şu anda böyle karşında beklemezdim. Seni kandırabilir ve kendime geçecek bir yol bulurdum. Demek ki bende iddia ettiğin şekilde bir kudret falan yok...

— Söylediğim şeyi kabul edip etmiyeceğin hakkında henüz bir cevap vermedin! Bir daha Paşanın yanma gelmiyeceğine söz veriyor musun?

— Senden yalnız bir gece için izin istiyorum. Yarın gece de gelip Paşayı göreyim. Ondan sonra bir daha gelmem!

— Onu yeter derecede zehirlemiş olmalısın! Bir defa daha sokup ne yapacaksın?

— Benim için neden hep böyle fena şeyler düşünüyorsun? Halbuki çok hoş bir delikanlısın! Her zaman hoşuma giderdin. Bir iki defa sana yaklaşmak, sokulmak istemiştin. Fakat sen her seferinde anlamazlıktan geldin!

Ahmet bir tehlike karşısında imiş gibi iki adım geriledi:

— Yok, hayır! Bana birşey yapamayacaksın! Bana hiçbir şekilde birşey yapamıyacaksın!

Katerina koltuğunun altındaki mücevher kutusunu açtı:

— Haydi, buradan istediklerini al da bana yol ver!

— Kapat onu! Hiçbir Türk kendisini para ile satmaz!

— Doğru! Türkleri yeni yeni tanıyorum zaten... Katerina hemen hemen ümitsizliğe düşmek üzere idi ki, birdenbire Türk karargâhının bulunduğu yerden ezan sesleri yükseldi. Müezzinler sabah ezanını okuyorlardı. Şu halde yarım saat geçmeden ortalık aydınlanmağa başlayacaktı. Ve Türkler de sabah namazlarını kıldıktan sonra silâhlanacaklar ve hücumla geçeceklerdi. Ezan bitinceye kadar hiç konuşmadılar. Ezan bitince de Katerina bu sefer Rus karargâhının bulunduğu yerden kızıl bir ışığın yavaş yavaş yükselmekte olduğunu gördü .

İaiJiuanaresao BqBp %v?i jtg «

-unioS cpuu'Bi'BJ'B raaq jbiuo 121 uisaijig 'unpap 'A -op epuxsBiB jaiJ83isv Ti^oA uiuiAn 5rq aoao iAağ A

İuiipbjb raas 'unpuBAn bjb Jig :

mq

dUA.90 3İ908J8A •qSIUIBUIUin IinSeOBIBSI BpuiSISJB^ UITUnp

jiq aiAog 'rçsiurç.iisBs apreq Buaj iABUiJa}B;g; 'zos ng

•• aiuretuinzoq Siq j

: li^req auua^Ç sim 5iq uraBUua^BSE "ipirAaS buubA raiseq

rui

•jipiSisi

'2{isi ng -mnpjoApsi sjauijog 'ap ipn-iaA asa^B ^BJi apajv bSbuibuijpubAii raas —

: aounaoS nunSnpio uubö 'npuop udS uauiaq

: qsiuiSB rauaizoS jb^ uapjtiq uasjr ajazn ypexus[i5 bAubstp uapiuaA bjuos UB^r^BJiq au

-unioS nunSnpio B?3p3UinAn Brşu; uubö 'uipBJi ÖN3

MI SIM J3NIHJZJ1XO

tpt IIUHI IPI

siajauop 9a tıbuıbiub nung inpaoyCtup au 'ipi

;uB^İağ jUB^Aas

«puruoz iqiS .teSztu jiq

'botb r

: UBpUISBxB

ftonS butsbizbj iisq aoapBS ButpB^ ua5 tqiŞ JBSzni ubputuba" 8a •xpzBuiBun^op buo TAas tuAb

apii^a A

nuo "'as\ö sa^B ut|iA Jtg is nq asi

m5i

nuo

"spBio bpub nğ iun|BOBAiuijnp jtAbh —

juiuoAip ina —

-si 5reraitipjnp -ui5x A

Bjap aiq nuo iaiqv 'npioAtunA ap Ş ia>tajBt[aixquapaiq Buua^B^; İUBpumioA n^aö — itms-ioAniq

iaznŞ

•npjos aAip i^İPatt sa^B ng —

: TPT31UB uauı

-aq nungnpuntnq a^suiai^aq nunq utuBuua^B^; B^Bq •e^Bq 'nunSnpp Aas Jiq apuiSt uxsi ubutbz o

^aiuiqv

•n^oA UBoaAaq iiq ^Bpi ua apunzn^ . "npaoAnt -Aos BpfqrpiB^nsos atq uib^ loceizos nq 'uipB5[S AA uv.\o

q dBAao an auitiası Jiq

•npios aAip ^JoAnio ajs

:npjoş rauanip i ^bzh i^Bq dmnpuop imssg nq i^siuijtsbs tui, luraaA ^Bjeg

•npjoS apuu

aizoS muBUua^s^; ^bjbio 2iit i^ nq .^auiqv 9A 'npaoA'tpieq- zts^s^ai^q 'siui^nP i3Sist tziuuni

ubio iiAbA aA Q^auuipuaftaAAmi a52ii^;i2 'xuuaizoo •t -aq auiasuminS Jiq Boue^Aas uapunznA

muBUija^B

•IP.IBT2F33BIB21 dIUBldBS ZBUia^SI Ja^ST BPUISISJB5I

mş ubutbz uapiaoaSeS Bumonq u

o sxuraais

81*

Bütün gece mi dışarıda kaldın?

— Evet! Saatlerin nasıl geçtiğini farkedemedim.

— Galiba barikatların hazırlanışını seyrettin.

— Evet, evet! Kısmen...

— öyle ise neden yine çıkmak istiyorsun?

— Türkler nerede ise hücumla geçecekler de... On. lann bu ateş yığını karşısında nasıl şaşıracaklarını seyretmek istiyorum.

Çar yatağından çıktı:

— Yek, fedakârlığın da bir haddi var. Sen yat, uyu biraz! Barikatların yanına ben gidiyorum.

— Hiç yorgun değilim!

— Öyle şey olur mu? Elbette yorgun olmalısın! Taştan değilsin ya! Hemen soyun yat sen!

Katerina yine mukavemet etmek istedi. Fakat muvaffak olmadı. Hakikaten vücudunda büyük bir yorgunluk hissediyordu. Üstüste iki gecedir uyumuyordu. Şu anda yatağına uzanıp birkaç saat uyumak ne güzel olacaktı!

Çar tekrar ısrar edince son mukavemeti de yok oldu:

— İki saat uyuyayım yeter! dedi. Beni uyandırırısın değil mi ?

— Evet, evet! Sen yat hele!

Çar, gözdesinin soyunmasını seyrederken acele acele giyiniyordu. Katerinanın asker elbisesi altına en süslü • ve dekolte ipek elbisesini giymiş olduğunu farkedince, şaşırır gibi oldu. Birşey söyleyecekti; fakat vaz geçti. Son olarak şapkasını başına geçirdi ve uzun kılıcını şakırdatarak dışarıya çıktı.

Katerina ise şimdi yatağına girmiş ve gözlerini kapamıştı.

Çar barikatlara doğru yürürken ortalık, sökmeğe başlayan şafak ve iyiden iyiye yükselen alevlerle iyice aydınlanmış bulunuyordu.

Ateşin yanına yaklaşınca general Şermetiyef kendisini karşıladı ve raporunu verdi:

— Plân olduğu gibi tatbik edilmiştir Çarım... Türk askerleri alevler karşısında ister istemez duralayacaklardır. Askerlerimiz bugün rahat rahat dinlenebileceklerdir.

— Bu ateş ne kadar devam edebilir?

— Bir hafta bile sürebilir.

— Bir hafta ha?

421

— Evet! Bu müddet içinde müzakerelerimiz de yolu-ua girer. Türklerle sulhu imzalarınız sanıyorum...

— Yani kurtulduk mu demek istiyorsun?

— Bence evet!

— Yok... Bu kadar çabuk ümide kapılmak doğru olmaz... Hattâ onlara oynadığımız bu oyun kendilerini lazımlarını bile... Hücumlarını daha da sıklaştırabilirler.

— Hiçbir şey yapamazlar. Nihayet onlarda etten, kemikten yaratılmış mahlûklar değil mi?

— Bekleyelim hele! Bütün gece burada mı idin?

— Evet Çarım! Askerlere gayret vermek için başlarından bir an bile ayrılmadım.

— Bravo! Tabii Katerina da sana yardım etti değil mi?

— Katerina mı?

— Evet... O da buralarda değil mi idi?

— Burada mı imiş? Fakat ben kendisini gördüğümü hatırlamıyorum. Olabilir tabii... Saygı değer

Katerina hepimizden fazla yoruluyorlar. Buna hayranız. Ben hattâ şahsen onun bu derece yorulmasından dolayı üzülmekteyim.

— Menşikof nerede?

— Şimdi burada idi... O da sabaha kadar çalıştı. Hattâ askerlerle beraber saatlerce balta salladı. Odun kesti.

— Görüyorum ki herkes canla başla çalışmış!

— Çarımızı memnun etmek için elimizden geleni yapmak baş ödevimizdir.

— Türkler ne zaman hücumla geçerler?

— Güneş doğarken... Şurada bir ufak tepe var... O-rayla çıkalım! Türk hatları oradan güzel görünür. Nasıl hücumla geçtiklerini oradan rahatça görebilirsiniz!

— Olur, çıkalım!

İki adam tepeye doğru ağır ağır çıktılar.

Ahmet göreceğini görmüş, düşmanın hazırlamış olduğu oyunu anlamış ve hemen geri dönmüştü.

Baltacı Mehmet Paşanın çadırına vardığı zaman, o-fada diğerkomutanları buldu. Hepside sabırsızlık için de Paşanın uyanmasını bekliyorlardı.

Düşman karargâhmdaki ateş görülmüş, fakat bunun olduğunu kimse kesin olarak anlayamamıştı.

422

Herkes birşey söylüyordu.

Kimi bunun alelade bir yangın, kimi ise bir sabotaj olduğunu ileri sürüyordu. Kimi ise düşmanın teslimelazımlarını, bunun için ağırlıklarını ateşe verdiğini söylüyordu. Böylece ordu teslim olurken ağırlıklarının ve silâhlarının ellerine geçmesine engel olmak istediklerini iddia ediyordu.

Her şeyden önemlisi durumu Paşaya bildirmektir.

Halbuki Vezir hâlâ uyanmamıştı. Perde çavuşuna da kendisini kim gelirse gelsin uyandırmamalarını emretmişti.

Ahmet durumu anladıktan sonra sesini yükseltti:

— Ben şimdi oradan geliyorum, dedi. Ateş, tam hücumla geçeceğimiz yerde yakılmış bunu geçmeğede ırn-kân yok... Durumu Paşaya hemen bildirmek lâzım. U-yanmasını bekliyecek olursak sorumlu hale düşebiliriz.

Sonra Paşanın perde çavuşuna döndü:

— Eğer Paşayı hemen uyandırmazsan, bu işi ben yapacağım.

Perde çavuşu kararsızdı. Fakat Ahmedin çıkışı üzerine diğerkileri de harekete geçtiler. Hemen sesler yükseldi:

— Hemen uyandır Paşayı!

— Uyku vakti değil...

— Çabuk ol!

Bu seslenişler üzerine perde çavuşu ister istemez gitti ve Baltacı Mehmet Paşayı uyandırdı.

Bir çeyrek saat sonra Paşa kızgın bir tavırla diğerkilerinin yanma çıkmıştı: Ne istediklerini sordu. Fakat gözleri hâlâ şişti. Hâlâ da uykusunu alamamış olduğu kolayca anlaşılıyordu.

Yangın meselesini anlattılar. Bu arada Ahmet de gördüklerini olduğu gibi anlattı. Ve sözlerini şu şekilde tamamladı:

— Elimize dün fevkalâde bir fırsat geçmişti. DurU' mu herkes biliyor. Düşmanın bütün mukavemetini son» erdirmiştik. Siperlerine girmek üzere idik ki; «Duruo-diye bir emir verildi. Düşman topçusunu susturan top^ rımız sustu. Kanlarımızı" dökke dökke, karış karış ele geçirdiğimiz yerleri bıraktık, geri çekildik. Böylece en " yük fırsatı kaybettik.

Düşman nereden saldırbileceğimizi öğrendi.

423

m ateş ile kapattı şimdi. Etraf bataklık olduğundan başka yerden saldıranlayız. Bu ateş sona erinceye kadar beklemeye mecburuz. Bu da kötü bir şey!

Baltacı Mehmet Paşa birdenbire kızdı. Ahmede dönerek :

— Bu sözleri yüzüme, karşı ne cesaretle söylüyorsun? Diye gürledi.

— Ben her hakikati herkesin yüzüne karşı söylerim. Bunca şehit arkadaşımın kanları hakkı için konuşuyorum!

Paşa, bu söze daha da kızdı ve:

— Alın şunu! Emrini verdi.

İki yeniçeri hemen Ahmedin iki yanına geçtiler. Onu kavradılar ve sürükliyerek götürdüler. Paşa hiddet içinde devam ediyordu:

— Haddini bilmez de yüzüme karşı konuşur. Bu ne cüret, bu ne edepsizliktir. Bize Vezirlik verilmişse, kara gözlerimiz için verilmiş değildir. Elbette onun kadar aklımız vardır. Düşman teslim olmak üzeredir. Ağırlığını da onun için yakar... Kimsenin kararlarım karışmasına müsaade edemem...

Kimse cevap vermiyordu ama, Paşanın bu sözlerini pek tasvip eden de yoktu. Hele bir gün önceki savaşta hazır bulunanlar, yiğitliğini pek güzel bildikleri ve bunu yakından gözleri ile gördükleri Ahmedin hiç de haksız olmadığını biliyorlardı.

Nitekim bunlardan biri olan Rumeli Beylerbeyi Paşanın ona bir kötülük yapmaması için:

- Onun kusurunu bağışlayın Paşa! dedi. Elbette kötü bir niyetle böyle konuşmuş değildir.
- Ben kimsenin işime karışmasını istemem. Hem böyle başıbozukların orduda bulunmasını da istemiyorum. Kim olduğu da belli değil zaten... Ne ocaktan, ne kal tayfasından, ne de sipahilerden...
- Onun çok yiğit bir savaşçı olduğunu biliyoruz. Varsın ne kul tayfasından, ne de sipahilerden olsun. Türk olması yetmez mi?

— İstemiyorum böyle kimseleri. Bana bunların yardımları gerekmez. Başıbozuk gönüllüler, fayda kadar zarar da verirler.. Bir daha da gözüme görünmesin!

Bu sözleri söyledikten sonra da hiddetle çadırına girdi.

424

Oradakiler Paşanın bu davranışından ve sözlerinden hiç de hoşnut kalmamışlardı.

Toplantı dağılırken demin Ahmedî müdafaa eden Beylerbeyi, hemen onun götürüldüğü çadıra gitti. Ahmet burada muhafaza altına alınmış bulunuyordu.

Büyük bir hiddet içinde, kendisini getirmiş bulunan yeniçerilerle münakaşa ediyordu.

Bunlar Ahmedin kılıcını almak istiyorlar, Ahmet ise bunu vermemek için mücadele ediyordu. Hani nerede ise boğaz boğaza geleceklerdi.

Beylerbeyi içeri girince durdular. Beylerbeyi sert bir tavırla:

- Ne oluyor? diye sordu. Yeniçerilerden biri:
- Kılıcını vermek istemiyor, diye homurdandı. Ahmet:
- Elbette vermiyeceğim! diye karşılık verdi. Düşmana karşı gaza ettiğim kılıcımı nasıl veririm. Ölmedikçe kimse alamaz onu benden...

Beylerbeyi yeniçerilere:

- Hakkı var! Bırakın onu ve siz dışarı çıkın! Emrini verdi.

Yeniçeriler hiç itiraz etmeden çadırdan çıktılar. Hattâ buna az çok memnun da kaldılar. Böylelikle yaman bir adam olduğunu bildikleri Ahmetle başları belâya girmekten kurtulmuş bulunuyorlardı.

Beylerbeyi o zaman Âhmede döndü:

- Paşaya karşı böyle konuşmakla muhakkak ki iyi yapmadın, dedi. Hele Paşa, başkalarının yanında küçük düşürülmekten hiç hoşlanmaz.

— Haksız mı idim?

— Yok hayır! Hiç de haksız değildin. Zaten haksız olsaydın, buraya gelmezdim. Sen gittikten sonra da Paşayı yatıştırmağa kalkışmazdım.

— Elçiler gelmiş. Onlarla konuşurlarken hücumumuzu durduruyor. Doğru bir iş mi bu?

— Elbet doğru değildi. Fakat olan oldu bir defa..-Hem belki de düşman hakikaten teslim olmağa hazır^ nıyor. Bu durum karşısında, neticeyi beklemeden ileti geri konuşmak hiç bir şekilde doğru değildir.

— Düşmanın teslim olmağa hazırlandığına siz inanıyor musunuz?

— Canım, bana öyle şeyler sorma! Ben inanayım»

425

inanmayayım... Bu, bir şeyi değiştirmez. Ne olacaksa çok geçmeden meydana çıkacaktır. Ben seni çok takdir ederim. Herkes de senin nasıl savaştığını gördü. Ama şimdi Paşa ile aran açıldı. Bir defa... Hepimiz de onun emrindeyiz. Paşa seni ordusunda istemiyor. Onun son derece inatçı olduğunu her halde sen de duymuş olacaksın. Onun için boş yere ısrar etme. Başını al ve git!

— Beni koğuyorsunuz demek?

— Bu ne biçim söz? Hâşâ ortada böyle bir şey yoktur.

— Git diyorsunuz... Bir insan başka türlü nasıl ko-vulabilir?

— Haydi, haydi... Bu saçma şeyleri aklından çıkaj. * Sen savaşacak kadar savaştın. Ödevini yaptın...

Üstelik başın yara bere içinde.. Buradan gönül rahatlığı ile git, hem de bir savaşta üzerine düşen ödevi fazlasiye yapmış bir insanın gönül rahatlığı ile gidebilirsin. Paran var mı?

Ahmet bir tuhaf olmuştu. Şu anda kendisine bir dokunan olsa, muhakkak ki ağlayacaktı.

Beylerbeği bunu sezince omuzunu okşadı:

- Haydi! Çocukluğu bırak! Senin için savaş bitti. İnşallah bizler için de bitmiştir. Paşa ile yıldızlarınız barışmadı. Bununla beraber, bizden uzak olsan da yüreğin bizim için çarpacağından asla şüphem yoktur. Ahmet biraz düşündü. İçinde bir mücadele geçir~ inekte olduğu belli oluyordu. Bir karar vermekte sıkıntı çekmekte olduğu anlaşılıyordu. Beylerbeyi:

— Galiba söyleyecek bir sözün var, dedi. Bunu söyleyip söylememek hususunda tereddüt geçiriyorsun. Ahmet:

- Doğru! dedi.
- Nedir?
- Galiba söylemesem daha iyi olacak...
- Özel bir şey ise söyleme... Fakat bu savaşla ilgili birşey ise, söyle!
- Savaşın mukadderatı ile ilgili!
- Nedir?
- Bu savaşa bir şeytan karıştı da...
- Şeytan mı karıştı?
- Evet! Hem de çok tehlikeli bir şeytan... Paşayı dostça ikaz etmek lâzım... Bunu söylemek istiyorum.
- Anlat!

426

Ahmet bir dakika kadar daha düşündü. İçin için yeni bir mücadeleye giriştiği belli oluyordu. Nihayet kararını vermiş olacak ki başını kaldırdı:

- Paşa, üstüste iki gecedir çok tehlikeli bir misafiri kabul ediyor. Buna engel olmak lâzım...
 - Kim imiş bu tehlikeli misafir? Kim imiş bu adam?
 - Adam değil, kadın...
 - Kadın mı?
 - Evet, kadın... Son derece tehlikeli bir kadın...
 - Söyle de meraktan kurtulayım!
 - Adı Katerinadır. Rus Çarının gözdesidir. Beylerbeyinin gözleri f altaşı gibi açılmıştı:
 - Katerina mı dedin?
 - Evet, tâ kendisi... Onun ne yaman bir kadın olduğunu bilemezsiniz... Ah bunu bilerseniz, beni korkumdan, endişemden dolayı çok haklı bulurdunuz.
 - Neden korkuyorsun?
 - Paşanın aklını çelmesinden.
 - Paşa çocuk değildir.
 - -Evet, bunu biliyorum. Paşa çocuk değildir. Fakat Katerina da alelade bir kadın değildir. O Çarı ve bütün Rusyayı parmağının ucunda oynatıyor. Paşayı da rahatça kandırabilir.
- Rumeli Beylerbeyi bir an içinde düşündü. Sonra:
- Onun hakikaten Paşayı ziyaret ettiğine emin misin?
 - Gözlerimle gördüm.
 - Nasıl geldi?
 - Üzerine bir asker elbisesi giyerek geliyor. Gece yarısı hatları tek başına geçiyor.
 - Bu cüreti nasıl gösteriyor?
 - Onun göze almayacağı cüret yoktur.
 - Bak hele! Acaba Paşa ile ne konuştular?
 - Bunu bilemiyorum. Fakat muhakkak surette onun aklını çelmeğe çalışıyor. Rus ordusunu düşmüş olduğu, bu ümitsiz durumdan kurtarmak istiyor. O kadar akıllı, o kadar zeki ve hele o kadar güzel, o kadar kadın, o kadar dişidir ki bundan muvaffak olacağında[^] korkuyorum. Hattâ dün elimizden kuş gibi uçurup [^] çırdığımız zaferde bile onun telkinlerinin eserini hiss[^] diyorum. Evet... Dün gece... Mahsustan yolunu

Hem de Rus topraklarında idim. Onunla bir hayli

427

nuştuk. Kendisini tehdit ettim. Fakat korkuttuğunu sanmıyorum.

- Dün gece geldiğini nasıl öğrendin?
- Paşanın yanında yiğit bir Tatar var ya... O benim en eski, hem de biricik arkadaşımdır. Her şeyi bana anlatan da odur.
- Oda çok korkuyor. Çünkü Katerinanın ne tehlikeli bir mahlûk olduğunu pek güzel biliyor.
- Her şey apaçık anlaşılıyor. Peki Ahmet! Sen hiç merak etme! Elimizden geleni yaparız. Bu kadının işe bu şekilde girişmiş olması benim de midemi bulandırıyor. Yok, hayır. Baltacı Mehmet Paşa hiç de çocuk değildir. Kolay kolay oyuna gelmez. Kim olursa olsun kendisini kandıramaz... Bununla beraber yine de dikkatli olmak lâzım gelir.
- Evet! Hem de fazlasiyle... Şimdi artık rahatladım. İşte her şeyi siz de biliyorsunuz artık... Ben gidiyorum.
- Yolun açık olsun delikanlı! Nereye gidiyorsun? Ahmet belirsiz bir işaret yaptı:
- Nereye gideceğimi ben de bilmiyorum. Kismet nereye ise, oraya giderim!
- Talihin açık olsun!

Ahmet çadırdan çıktı. Atının bulunduğu yere gitti. Hayvanını hazırladı. Rumeli Beylerbeyi çoktan uzaklaşmış bulunuyordu.

Tam hayvanına atlayacaktı ki bir ses duydu:

—' Ahmet! Ahmet!

Başını çevirdi. Tatar, koşu koşu geliyordu.

Bekledi.

Tatar nefes nefese:

— Gidiyormuşsun öyle mi? diye sordu.

— Evet! Kim söyledi?

— Rumeli Beylerbeği... Paşanın yanına girerken haber verdi.

— Nereye gideceksin?

— Bilmiyorum.

— Biraz bekle, ben de seninle geleceğim...

— Senin burada işin var... Paşa izin vermez...

— Senin bulunmadığın yerde elbette benim de işim yoktur. Bir dakika bile durmam burada...

— Canım, sen bana bakma! Paşa nerede ise boynumu vurduracaktı. Beni görünce sinirleniyor. Ya o-

s

428

nun, yahut da benim gitmem lâzımdı. O gidemeyeceğine göre ben gidiyorum. Halbuki senin burada kalman çok lüzumlu... Hem Rus dilini çok iyi biliyorsun; hem de onları tanıyorsun.

— Rus dilini benden de iyi tanıyanlar var...

— Çocuk olma! Senin burada kalman lâzım... Sen burada kalırsan ben rahat ederim.

— Hayır, kalmıyorum. Beni yanına almak istemiyorsan, ben de tek başıma giderim.

— Kararın kesin ha?

— Tamamiyle...

— Pekâlâ, atın var mı?

— Var... Şuraya doğru gelir, beni beş dakika beklersen beraberce yola çıkabiliriz.

— Olur!

Bir çeyrek saat sonra iki arkadaş yola çıkmışlar; Türk karargâhından hızla uzaklaşıyorlardı. Tatar bir ara sordu:

— Gideceğin yer belli mi?

— Değil... Sen bir yer düşünüyor musun?

— Kırımı gidelim... Kırımı bilir misin?

— Yıllarca önce bir defa geçmiştim.

— Orada misafirim olursun. Bir az eğleniriz. Ondan sonra da nereye istersen gideriz. Hem bu işin sonunu da öğrenmiş oluruz.

— Ben bu işin sonunu biliyorum. ^ — Ne olacak?

— Gayet basit! Paşa sulha razı olacak. Rus ordusu da elini kolunu sallaya sallaya çıkıp gidecek...

— Yok, hayır! Paşa bu oyuna gelmez! Ahmet içini çekti:

— Keşke gelmeseydi! Keşke Katerina denilen o kadının oyununa da düşmeseydi!

Tatar cevap vermedi. Fakat onun da endişe içinde bulunduğunu açıkça belli oluyordu.

OTUZÜÇÜNCÜ KISIM

İLJERŞEY anlaşılmış bulunuyordu.

"Sabahleyin erkenden hücumla geçmeğe hazırlanan askerler, karşılarında geçilmez bir ateş şeddi bulunca, ister istemez geri çekilmiş ve beklemeye başlamışlardı.

Sadece topçular harekete geçebilmişti.

Bunlar hedef olarak; ateş hattını almışlar, güllerini buraya yağdırıyorlardı.

Fakat yağın güllerler, yangın sahasını biraz daha genişletmekten başka bir işe yaramıyordu.

Durumu herkes öğrenmiş ve herkesin de canı sıkılmıştı.

Baltacı Mehmet Paşa öğle vakti bir toplantı daha yapmıştı. Burada herkes görüşünü söylüyordu. Ve herkes de bir noktada birleşiyordu:

Bu yangın devam ettikçe hücumla geçmeğe imkân yoktu. İster istemez yangının sönmesini beklemeye mecbur idiler. Başka bir noktadan yapılacak hücumlar, hiçbir sonuç veremezdi. Boş yere asker kırılırdı.

Konuşmalar bu şekilde sürüp giderken bir haber geldi:

Rus elçileri gelmişlerdi.

Baltacı Mehmet Paşa gelen heyeti hemen kabul etti. General Şermetiyefiri başkanlığında olan heyeti kabul ederken Rumeli ve Anadolu Beylerbeyleri de yanında bulunuyordu.

430

Bir taraftan da tercümanlık yapsın diye Tatarı aratıyordu. Fakat Tatar bulunmayınca gelen heyetle Paşa bizzat konuşmak zorunda kaldı.

İlk olarak da şu soruyu sordu:

— Bu yangın nedir? Ağırlıklarınızı mı yakıyorsunuz?

General cevap verdi:

— Bazı kırık arabalar, eski çadırlar var. Onları ateşe verdik Paşam...

— Böylece hücum yolumuzu da kestiniz.

— Öyle oldu. Fakat Çarımız anlaşmaya varacağımızı kuvvetle umuyor. Bu bakımdan savaşa lüzum kalmıyacaktır.

— Çarınız şartlarımızı kabul mu ediyor?

— Çarımız, makul ve insafli olan bütün şartları kabul etmeğe hazırdır. Şu anda misafiriniz olan İsveç kralının maiyeti ile beraber memleketine rahatça dönmesine de izin verecektir. Bu yolda daha önceki tutumunun yanlış olduğunu kabul ediyor. Böylece Padişahınızla bundan böyle sadece dostane münasebetler kurmak istemektedir.

— Şartlarımızı dün söylemiştim. Kayıtsız şartsız teslim olmanızı istiyorum»

— Haşmetli Çar bunu kabul ettiği takdirde ne gibi şartlar ileri süreceğini öğrenmek istediler. Bu arada İsveç kralının serbestçe memleketine dönmesini de isteyeceğini düşündüklerinden bunu kabul edeceklerini peşin olarak bildirmek istediler... Bunu istemiyecek mi idiniz?

— Elbette isteyecektik. Osmanlı Padişahı, kendisine sığınan kimselerin selâmetini her zaman sağlamak ister...

— Güzel... Biz de bunu kabul ediyoruz...

— Haşmetli Çar, bundan başka Padişahımızı memnun etmek ve ona karşı olan dostluğunu göstermek için büyük masraflarla yeni yaptırmış olduğu Azak kalesini de yıktırmayı kabul ediyor. Baltacı, Azak kalesinin yıktırılması teklifini duyar duymaz, bir gece önce Katerina ile yaptıkları konuşmayı hatırladı.

Şermetiyef devam ediyordu:

— Azak kalesi yıktırıldığı anda, Karadenizde olsun, Azak denizinde olsun hiçbir iddiamız kalmaz. Görüyor-

431
sunuz ki ileri süreceğiniz en ağır teklifleri kabul etmeğe hazır bulunuyoruz. Çar, başkaca bir teklifiniz olup olmayacağını öğrenmek istiyorlar.

— Kayıtsız şartsız teslim olunuz, o kadar...

— Siz hele şartlarınızı bildiriniz! Haşmetli Çarımız da buna göre kararlarını verirler...

— Bir defa şu ateş kesilsin!

— Topçunuz ateşe yaklaşmamıza imkân vermiyor. Epeyce de yanacak öteberi var... Üç dört günden önce ateşin sönebileceğim ummuyorum.

— Ben söylerim, top ateşi kesilir...

— Bunu bir mütareke olarak kabul edebilir miyiz Paşam?

— Nasıl isterseniz...

— Çok teşekkür ederim Paşam! Çarımız bu kararınızdan pek ziyade memnun kalacaklardır. Böylece Avusturya Kralına gidecek elçilerimizi de hemen geri çevirteceğim.

— Avusturya Kralına elçi mi gönderiyorsunuz?

— Evet! Avusturya Kralı Osmanlı devletine hemen savaş açmak ve bize yardımda bulunmak için bazı şartlar ileri sürmüştü. Çarımızdan bazı fedakârlıklar istemişti. Çar, bunu kabul etmek istemiyordu. Sizinle sonunda anlaşabileceğini umuyordu. Ancak siz sulha razı olmadığınız takdirde ister istemez bunu kabul edecekti. Şimdi ise buna lüzum kalmıyor. Şimdi izninizi alayım!

— Yarın tekrar gelniyecek misiniz?

— Ne zaman emrederseniz...

— Ben bugün bir meşveret yapıp diğer paşalarla bir görüşeyim. Yarın, daha rahat konuşuruz.

— Emredersiniz!

General Şermetiyef, £ok daha ümitli olarak Paşanın yanından ayrılmıştı. Paşa önce top ateşinin kesilmesini emretti. Sonra da oradakilere konuşmaları nakletti.

Sözlerini şöyle tamamladı:

— Avusturya Kralı, Osmanlıya çullanmak için zaten ötedenberi fırsat gözler. Karadağı ayaklandıran da °dur. Şimdi biz bu kâfirle uğraşırken onlar da harekete geçse ne yaparız? Hem bunlar bütün şartlarımızı kabul ederler. Bunca hücumlarımız bir fayda vermedi. Yeniçeri tayfasında da savaşa gayret görmem. Siz ne ^ isiniz? Herkes fikrini söylesin!

Paşanın bu şekilde konuşması, Rumeli Beylerbeyi hariç, herkesi şaşırtmıştı. Kimi Paşayı destekliyor, kimi ise bunu bir düşman oyunu olarak gösteriyordu.

Savaşa devam etmek isteyenler şöyle diyorlardı:

— Moskof, Nemçe Kralı ile uyuşamaz. Uyuşsa bile onların ordusu gelinceye kadar erir, gider. Yangını çil karmaları da ümitlerinin tükendiğini gösterir. Bu ateş bir iki günden fazla süremez. Yakacak şeyleri kalmaz. Biz de onları ya toptan teslim alırız; yahut da yok ederiz. Böyle bir fırsatı kaçırmayalım!

B'una karşılık Paşa gibi düşünenler, Baltacı Mehmet Paşayı şu şekilde desteklemekten geri kalmıyorlardı:

— Bu savaş kolay bitmez. Ateş bir hafta sürebilir. İki gündür çetin savaşlar oldu. Düşmanı çöktertemedik. Yeniçeriler gerekli gayreti göstermiyorlar. Biz bunlarla uğraşırken düşman Nemçeden olmasa bile Leh Kralından yeni takviyeler alabilir. Hazır düşman bütün şartlarımızı kabul ettiğine göre bu işi tatlıya teağla-mak daha iyi olur.

Paşa bunlardan kuvvet alarak devam etti:

— Haydi, Çarları başta olmak üzere hepsini teslim aldık diyelim... Bunları nasıl besliyeceğiz? Bunlardan ne yapacağız? Koca Rusyayı baştan başa zaptedemeyiz ya... Zaten bir iki ay sonra buralarda kış başlar. Bizim asker karda kışta savaşılamaz. Bir yıl sonra karşımıza daha büyük bir ordu çıkar. Denize düşen yılanla sarılır derler. Onlar da bütün düşmanlarımızla birleşirler. Hattâ Katolik mezhebini kabul edip Papa ile birlik olurlar. Bize karşı bir haçlı sefer açarlar. Düşmanlık kazanmak kolay, dostluk kazanmak zordur. Hem her isteğimizi kabul ederler. Azak Kalesini bile yıkmağa razı olurlar.

Rumeli Beylerbeyi içinden:

«— Katherine gibi konuşuyor, diye düşündü. O yiğit Vallah doğru söylemiş. Bu kadın, kadın değil, şeytanın tâ kendisi!...»

Baltacı birdenbire ona döndü :

— Sen ne düşünürsün? Hiç konuşmuyorsun... Rumeli Beylerbeyi: (

— Ne söyleyeyim, siz kararınızı vermişsiniz Paşa**1-

433

— Azak kalesini yıktırmak âlâ bir iş değil mi? Kı-ıim Hanı da rahat eder.

— Yıkılan her kale yeniden yapılabilir.

— Yok, bir dşfa bunlar yıldılar... Bir daha Osmanlıya karşı savaşmak cesaretini gösteremezler.

— Yahut da daha tedbirli olurlar.

— Yumruğumuzun acısını tattılar.. Bir daha bize karşı hiç bir harekette bulunamazlar...

— Bu kararınız Padişahımızı da, İsveç Kralını da üzebilir. Bir defa Padişaha danışsanız.

— İstanbul buradan çok uzak.. En hızlı Tatarlar bile dört beş haftadan önce gidip gelemezler. Bu kadar bekleyemeyiz.

— İsveç Kralı yakındadır. Onlar bu kâfiri daha iyi tanırlar...

— Ben ona danışmam... Çünkü vereceği cevabı bilirim. O, Osmanlı ile Rusun kırılmasını ister sadece... O bizi değil, kendisini düşünür yalnız... Hem memleketine rahatça dönmesini de temin ediyorum. Daha başka ne ister?

. Münakaşalar daha da şiddetlendi. Orada bulunanlar, şimdi Baltacı Mehmet Paşanın kararım iyiden iyiye vermiş bulunduğunu anlamağa başlamışlardı. Görünüşe göre de onu bu kararından döndürmeğe imkân yoktu.

Baltacı sonunda şu sözleri söyledi:

— Bugünlük bu kadar konuşmak yeter... .Aşağı yukarı herkesin fikri belli oldu. Heİe bugün de düşünelim. Yarın yeniden toplanır, kararımızı ona göre veririz.

Böylece toplantıya son verildi.

OTUZDÖKDÜNCÜ KISIM

[h] ALBUKİ Rus karargâhında toplantı yeni başlamış-1 ' ti. General Şermetiyef yeni dönmüştü. Ve daha o dönmeden Türk toplan da susmuş bulunuyorlardı.

Rus generali pek memnun görünüyordu. Çara ve yanındakilere, Baltacı Mehmet Paşa ile yapmış olduğu görüşmeleri, aralarında geçen konuşmaları hararetle bir şekilde anlatıyordu.

Sonunda sözlerini şu şekilde tamamladı:

— Buradan hareket etmeden önce saygı değer Ka-terina ile görüştüm. Direktiflerini aldım. Bilhassa Azak kalesinin tarafımızdan yıktırılabilceği sözü, Paşanın üzerinde çok kuvvetli bir tesir yaptı. Ve hemen yumuşadı. Ben yarın, yarın olmazsa öbür gün, anlaşmayı im-zalayabileceğimizden ve bu cehennem çemberinden kurtulup gidebileceğimizden emin bulunuyorum.

General Menşikof itiraz eder gibi oldu:

— Azak kalesinin yıktırılması teklifini keşke ileri sürmese idiniz. Bu bizim için büyük bir fedakârlık..

O zaman Katherine söze karıştı:

— Azak kalesi bugünkü hali ile bile yıkılmağa mahkûm. Çünkü çok kötü bir şekilde yapılmış... Oraya i?e yarar bir kale yapmak gerekirse, zaten bunu yıktırmağa-ve yenisini yaptıрмаğa mecburuz. Bunu bizzat Çarın ag-
435

zindan duyudum. Generale de Osmanlı Paşasına bu teklifi yapmasını bunun için söyledim. Öyle değil mi Çarım? Çar başını salladı:

— Doğru!

Menşikof mağlûp olmuştu. Başını eğdi:

— Öyle ise diyecek bir söz yok. Katerina:

— Yıkılan bir kale her zaman yapılır... Fakat bir Çar Petro, hiç bir zaman yeniden yapılamaz.

Çar, gözdesine sevgi ve hayranlıkla baktı. General Şsrmetiyef şimdi sesini bir kat daha yükseltmişti :

— Rus ordusu ve biz kurtulacak olursak, bunda muhteşem Katerinanın yardımı pek büyük olacaktır!

Çar başını salladı:

— Acaba Baltacı Mehmet Paşa bu oyuna hakikaten gelecek mi? diye mırıldandı.

Şermetiyef:

— Dün bundan şüpheli idim; fakat bugün şüphem yoktur Çarım, dedi. Hattâ bu oyuna geldi bile...

Yangın ve ateş, onu fena halde sarstı. Bize bu akıllı da veren saygı değer Katerinadır. Eğer bunu yapmasa idik, şu dakikada belki de hepimiz yok olmuştuk. Çünkü elimizde ne cephaneye kalmıştı; ne de askerlerimiz de Türk savaşçılarına hücumlarına dayanacak takat! Hakikatleri olduğu gibi kabul etmeliyiz.

Menşikof şimdi de hemen ona katılmıştı:

— Evet! Muhterem Katerinanın hizmetlerini cslâ inkâr etmek istemiyorum. Şahsen kendisine minnettarım.

Çar birdenbire neşelenmişti:

— Haydi, ne duruyoruz? katerina için kadehlerimizi kaldıralım! Onun şerefine içelim!

Şarap ve votka şişeleri hemen gelmişti. Katerinanın şerefine ve sağlığına- kaldırılan kadehler birbirini kovalamağa başlamıştı.

— Beni utandırıyorunuz! Benim bu işte hiç bir rolüm olmadı. Türklerle savaşan sizlersiniz. Eğer bu cehennemden kurtulacak olursak bunun şerefi ancak Çara ve sizlere düşecektir.

Çar:

— Hayır! diye gürjedi. Biz bir takım sersemlerden başka birşey değiliz. Bizim kurtarıcımız sen olacaksın sevgilim!..

Arkasından da kimsenin beklemediği bir emir verdi:

— Beni Katerina ile yalnız bırakınız! Hepiniz dışarı", ya çıkınız!

Bu emir hemen yerine getirildi. Çar Katerina ii8 yalnız kalınca, elini cebine götürdü. Bir yüzük çıkardı ve bunu kendisine göstererek :

—Bu yüzüğü tanıyor musun Katerina? diye sordu.

Genç kadın, Baltacı Mehmet Paşanın bir gece önce kendisine vermiş olduğu yüzüğü hemen tanıdı. Hitfifçe sararak:

— Evet! diye kekeledi.

— Sen dışarıda iken elime mücevher kutun geçti. Açtım ve bunu mücevherlerinin arasında buldum.

— ?!...

— Bunu sana ne zaman hediye ettiğimi hatırlaya-madun.

— Onu bana siz hediye etmiş değilsiniz...

— Ya kim hediye etti?

— Hiç kimse... Yerde buldum.

— Nerede?

— Şey... Dün gece dolaşırken yerde buldum. Biri düşürmüş olacak...

— Türk işi bir yüzük bu... Kenarlarında aylar var...

— Şu halde savaş sırasında bir asker düşürmüş olmalı!...

— Çok kıymetli bir yüzük... Sana şimdiye kadar vermiş olduğum mücevherlerin hepsinden de kıymetli... Bu kıymette bir yüzük alelade bir askerin parmağında bulunamaz.

— Belki de ileri gelen bir komutan düşürmüştür... Biliyorsun ki Türkler bizim karargâhımıza bile iyiden iyiye yaklaşmışlardı...

Çar cevap vermedi... Yalnız parmaklarının arasında tuttuğu yüzüğü evirip çevirmekte devam etti.

Katerina:

— Onu bir subayımıza hediye edebilirsiniz, dedi. Eğer hakikaten kıymetli bir şeyse kendisini mükâfatlandırmış olursunuz...

— Bu değerinde bir yüzük kimseye hediye edilemez-

— Öyle ise siz yanınızda saklayınız!

437

— Ben mi?

— Madem ki çok kıymetli olduğunu söylüyorsunuz.

— Hediyeler hediye edilmez...

!— K&terinanm yüzü şimdi bir kat daha sararmıştı: !— Hediye mi dediniz? diye kekeledi.

— Belki de bunu sana biri hediye etmiştir diye düşündüm de...

— Nasıl olur? Bana bunu kim hediye etmiş olabilir?

— Bilmem ki...

— Eğer istemiyorsanız onu istediğiniz bir yere atınız! Prut nehrinin derin bir tarafına...

— ?!...

— Böylece çamurlara saplanır ve onu kimse bula* maz...

— ?t...

— Görüyorum ki bu yüzük sizi yakından ilgilendiriyor...

— Dün gece ben yatar yatmaz çıkmışsın...

— Evet! Hiç uykum yoktu. Askerlerin ateşe verilecek barikadı yapmalarını seyrettim.

— General Menşikof da, Şermetiyef de orada idiler.

— Evet, kendilerini gördüm.

— Fakat onlar seni görmemişler...

— Görmemişler mi? Olabilir. İşlerine o derece dalmışlardı ki...

— Seni kimse görmemiş Katerina!

— Bu da mümkündür. Ortalık karanlıktı.

— Sen dün gece nerede idin Katerina?

— Fakat söylemiştim Carım... Siperleri dolaştım...

— Hangi siperleri?

— Bilmiyorum... Ön hatlara kadar gittim. Askerlerle konuştum.

— Evvelki gece de yoktun.

—• Evvelki gece de bir ara dolaştım. Fakat erken döndüm.

— Sabaha karşı dönmüşsün...

— Saati bilmiyorum.

— Ben öğrendim..

Katerina cevap vermedi. Fakat Çarın bu manalı ko-

438

Çar elindeki yüzüğü evirip çevirmekte devam ediyordu :

— Sonra şu sersem papazla da konuştun...

— Hangi papazla?

— Senin dün ziyaretine gitmiş olduğun papazla. Ne işin vardı onun yanında?

— Şayi Günah çıkarmıştım...

— Günah mi işlemiştin ki?

— İnsanlar her zaman günah işlerler.. Bilerek veya bilmiyerek...

— öyle mi?

— Biz çok defa günah işlerken bunun farkına varmayız... Onun için papazlara zaman zaman gitmek fena olmaz...

— Papazı hapsettirdim...

— Niçin?

— Konuşmadı... Sorduğum şeylere istediğim gibi cevap vermedi.

— Acaba ondan ne öğrenmek istediğinizi öğrenebi lir miyim?

— Ona söylediklerini...

— Ne istiyordunuz?

— Çocukça bulacaksın belki... Fakat hakikat budur. Sen benim en yakınımın! Ben de senin en yakınım olmak isterdim.

— Bundan şüphe mi ediyorsunuz?

— Evet!

— Haksızlık yapıyorsunuz! Sizden fazla kime yakın olabilirim ki?

— Meselâ o mendebur papaza daha yakınsın!

— Asla!

— Bana söylemek istemediğin, söylemediğin şeyler ona rahatça söyleyebiliyorsun!

- Bu, tamamiyle başka birşey! Kadınlar, erkeklerle rini ne kadar severlerse sevsinler; onlara ne kadar yakın olurlarsa olsunlar; papazlara ve doktorlara söyledikler şeyleri erkeklerine söyleyemezler...
- Ben bunu kabul etmem... Bir papaza söyleyebileceğin her şeyi bana da söyleyebilirdin...
- Yok, hayır... Bunu istemeyin benden... O zava papazı da rica ederim, serbest bırakınız!
- Bu papazı ne kadar zamandan beri tanıyorsun?
- Epeyce oldu. Moskovadan tanıyorum.
- Daha eskiden tanı mı idin?
- Evet! dedi. Daha eskiden de tanıyorum. Doğduğum memleketten... Buraya kaçtıktan sonra da ona Mos-kovada rastladım. O da gelmiş, mezhebini ve adını değiştirmiş... Ortodoks olmuş.
- Bu papazla bütün ilgini keseceksin!
- Eğer bunu mutlaka yapmamı istiyorsanız, keserim.
- Evet istiyorum.
- Madem ki bu sizi memnun edecek; onunla bütün ilgimi keserim...
- Şimdiden işliyeceğin ve bir papaza çıkartamaya-cağm bütün günahları da üzerime alıyorum.
- Hayır, bunu istemem... Şu papazı serbest bırakıracaksınız değil mi?
- Evet! Yalnız onu bir daha Moskovada görmiye-ceğim. Başka bir yere gitsin!
- Gider.
- Ona şu yüzüğü nereden bulmuş olduğunu söyledin mi?
- Hayır... Bu bir günah değildi çünkü...
- Bu yüzüğün ve gece ziyaretlerinin hakiki sebep ve maksadını bana söylememekte inat edecek misjn?
- Söyledim ya...
- Söylediğin doğru değildi.
- ?!...
- Madem ki söylemek istemiyorsun? Söyleme! Ben senin kadar inatçı değilim... Sonra bana herkes sabırsız olduğumu söyler. Ben bunun da aksini isbat etmek için sabır gösterip bekliyeceğim. Bir gün olur, belki bana her şeyin doğrusunu söylersin!
- ?!...
- Bugün için görüyorum ki kendinde bu cesareti bulamıyorsun. Bir gün olur, daha cesur olursun belki... O zaman bana bunları anlatacak olursan pek memnun kalırım.
- ?!ıt>
- Şey, bir şey daha sormak istiyorum.
- Sorunuz!
- Bu gece de yine dışarıda dolaşacak mısın?

440

Katerina hemen cevap vermedi. Bir an düşündükten sonra hafif bir sesle:

- Evet! diye mırıldandı.
- Çıkacaksın demek...
- Son olarak... Bir daha da çıkmıyacağım...
- Peki! Çık Katerina! Sonra sesini yumuşattı:
- Sana bütün bunları sorduğum için kızmıyorsun ya bana?
- Yok hayır!
- Ben o papaza Moskovada iken de gittiğini biliyordum. Sonra onu ordunun peşine takılmış görünce...
- Askerlere kuvvet ve gayret vererek size hizmet etmek istiyordu.
- Yahut da senden ayrılamıyordu.
- Benden niçin ayrılmasın? Niçin böyle düşünüyorsunuz?
- Peki, peki öyle olsun! Onunla bütün ilgini kesmeyi zaten vaatetmiştin! Haydi kadehime votka doldur da içelim!

Katerina itaat etti. Çarın boş bardağını voka ile doldurdu. Ve Çar bunu bir dikişte bitirdi.

*

Rus karargâhında bozgun havası oldukça düzelmiş bulunuyordu. Türk topçusunun ateşi kesmesi bu iyimser havayı arttırmış bulunuyordu. Türklerle yakında sulh anlaşmasının imzalanacağı haberi her tarafa yayılmıştı. Bu yüzden günlük yiyecek tayınlarının yarı yarıya indirilmesi bile fazla bir tesir yapmamıştı. Ve bütün bu askerler, bir şeyi, bir hakikati daha biliyorlardı.

Onları Çarın, değil, fakat Katerinanın kurtaracağını...

Anlaşılmaz, akıl ermez bir şekilde bunu öğrenmiş bulunuyorlardı. Daha işlerin başlangıcındanberi Katerinanın yaptığı mücadeleyi öğrenmişlerdi. Türkleri durdurmanın da o olduğuna inanıyorlardı.

Onlar, Katerina'da o kadar büyük bir kuvvet ve kudret görüyorlardı ki bunu yapabileceğini anlıyorlardı.

Rus ordusunda muhakkak ki Katerinayı sevmiyen bir tek kişi bile yoktu. Onun çok güzel bir kadm oluşu, hele bazen pek açık saçık konuşması da askerlerin üzerindeki tesirini arttırıyordu.

441

Genç kadm, hemen hemen bütün gününü yaralılar arasında geçirmişti.

Çar şu son günlerde çok değişmişti. Eski Çar gitmiş, yerine mütecessis, kıskanç biri gelmişti.

Katerina düşündükçe, onun daha bir çok şeyler bilmekte olduğunu tahmin ediyordu. Papaz Gluk ona bir-sey söylemiş olamazdı. Papaz, ağzı sıkı bir adamdı. Ama belki de daha başkaları bir şeyler sezmişler ve ona bildirmişlerdi.

Birden aklına dilsiz geldi.

Yoksa olan biteni Çara bir mektupla o mu bildirmişti?

Evet, bu pekâlâ mümkündü. Düşündükçe de bu kanaati gitgide kuvvetlenmeğe başladı. Çarın her şeyi öğrenmiş olduğuna kanaat getirdi.

Şu halde Çar, işin sonunu bekliyor olmalı idi. Türklerle anlaşıp çemberden kurtulduğu an, ona her şeyi apaçık söyleyecek ve pek muhtemel olarak kendisini yanından da koğacaktı. Hattâ gizlice öldürtebilirdi de... Saraylarda bu yolda nice cinayetler işlenmişti.

Katerina bu işi muhakkak ki kendi isteği ile yapmış değildi. Kendisini ve güzel vücudunu Baltacı Mehmet Paşaya verirken, bu şekilde davranmakla Çarı ve Rus ordusunu kurtarmayı düşünüyordu.

Evet, Baltacının çadırında geçirmiş olduğu o aşk gecesinden muhakkak ki çok büyük ve bu güne kadar hiç tatmadığı bir zevk almıştı. Çar Deli Petro iri yarı, çirkin ve kaba bir adamdı. Aşk işlerinde de aynı kabalığı gösterirdi. Bir kadm ondan zevk alamazdı.

Fakat Osmanlı Paşası hiç de öyle değildi. O da sert bir erkekti. Fakat son derece nazik ve kibardı. Katerina kendisini onun kollarına bırakırken bundan büyük bir zevk almıştı.

O bunu hiç düşünmemişti. Kendisini Baltacıya verirken bundan büyük bir zevk duyabileceğini hatır ve hayalinden bile geçirmemişti.

Fakat hatır ve hayalinden geçirmemiş olduğu bu Sey, bir hakikatti. Bu zevki hissetmenin günah olduğunu düşünüyordu. Bundan dolayı o gün papaz Gluku görmeyi ve günahını çıkarmayı tasarlamıştı.

Ama şimdi buna da imkân yoktu.

Sonra aklı o yüzüğe takıldı. Çar acaba ne gibi bir

442

karıştırmış ve bunu

düşünce ile mücevher kutusunu bulmuştu?

Çarın kendisinden iyiden iyiye şüphelenmekte olduğundan asla şüphe edemezdi. Bu, ap-açık ortada bir hakikatti. Bir bakıma bu hoşuna da gitmiyor değildi.

Demek ki Çar kendisini hakikaten seviyordu. Sevmese onu elbette kıskanmazdı.

Acaba işin iç yüzünü hakikaten öğrenmiş mi idi? Eğer öğrenmiş ise, ne bahasına olursa olsun, onu affetmesine imkân olamazdı.

Katerina bu düşünceler içinde yaralılarla meşgulken, Çar da kalkmış, suçluların hapis edildikleri çadıra giderek papaz Gluk'un yanına getirilmesini istemişti.

Papaz Çarın karşısına ikinci defa çıkarılırken korku içinde idi Çar onunla yalnız başına konuşacağını söylediğinden kendisini getirenler hemen dışarıya çıkmışlardı.

Deli Petro, papazı yeniden dikkatle gözden geçirdikten sonra ağır ağır konuştu:

— Senin bana söylemek istemediklerini, Katerina bana söyledi. Bu sözlerimin mânasını anlıyor musun?

Papaz korkusunu yenmeğe çalışarak:

— Ben Ortodoks mezhebinin yüceliğini anlayıp Mos-kovaya gelmeğe karar verdiğim zaman, o da kendisini beraber götürmemi istemişti. Benim yaptığım budur efendimiz!

— Peki onunla Moskovada nasıl buluştunuz?

— Söylemiştim Çarım! Bu tamamiyle bir tesadüftü. Moskovada bir kilise de hizmet ederken kendilerini gördüm. Kiliseye gelmişlerdi.

— Rusyaya gelmeden önce Katerina yanında ne sıfatla bulunuyordu?

— Babası yoktu. Annesinin işi de başından aşkındı. Onu bana işlerimi görmesi için bırakmıştı.

— Sen yalnız mı idin?

— Evimde çalıştığım kilisenin hademesi de vardı.

— Katerina o zaman kaç yaşlarında idi?

— Ondört yaşlarında idi efendimiz!

— Yani yetişmiş bir genç kız?

— Evet efendimiz!

— Onu yanında ne diye alakoydun?

— Şey efendimiz! Çok güzel ve tecrübesiz bir gene

kızdı. Anası pek iyi bir yolda değildi. Onu, düşmüş olduğu aynı felâketli duruma düşürmek istemiyordu. Benim de ev işlerime bakacak birine ihtiyacım vardı.

— Doğru konuş papaz! Söylemek istemediğin birşey olursa, söyleme! Seni ille de söyletmek için zorlayacak değilim. Fakat bana yalan söylemeğe kalktığın anda hemen burnunu kestirim.

Çarın bu sözleri, papaz Gluk'u bir kat daha ürkütmüştü:

— Yalan söylemek ne haddime! Diye kekeledi.

— Peki annesi ne gibi bir düşünce ile onu senin yanında bırakmak istemedi?

— Şsy! Tabii bu ancak benim düşüncem! Papaz David çok yaşlı içi geçmiş bir kimse idi. Ben ise daha gençtim..

— Şimdi anlaşıldı.

Çar bu soruyu sorarken papaza o şekilde bakıyordu ki, papaz Gluk, bir anda ne büyük bir tehlike ile karşı karşıya bulunduğunu hemen anlayarak ürperdi.

Bütün kuvvetini toparlayarak:

— Belki de biraz sert davrandığım oluyordu,, dedi. İsim ağırdı. Eve yorgun dönüyordum. Fakat onu hiçbir zaman incitmiş değilim!

— O zaman Katerina hoşuna gitmiyormu idi?

— Yalvarırım böyle şeyler söylemeyin. Bilirsiniz ki biz din adamları böyle şeylerle asla ilgilenmeyiz.

— Haydi, haydi! Bu palavraları bir yana bırak! Ka-terinaya karşı nasıl bir ilgi duyduğunu pek güzel anlıyorum!

— Kendisine karşı ancak saygı duyuyorum. Sonra elleri de açık. Ondan aldığım sadakalarla bir çok fakire yardım edebiliyorum.

— Yine de cesaretle yalan yoluna sapıyorsun! Galiba hayatından iyice bıkmışsın!

— Merhamet Çarım! Bana acıyınız! Yemin ederim ki hakikati söylüyorum.

— Onun yalnız sana günah çıkarmasına ne diyelim?

— Bu da benim için bir şeref! İnsanlar bir defa papaza günah çıkarttılar mı; hep onu ararlar. Günahlarını ve sırlarını başka başka kimselere açmak istemezler.. Bu da beşerî bir duygudur.

— Sana çok para veririm. Seni istediğin kiliseye tâ-

yin ettiririm. Yalnız bana herşeyi söylemelisin! Hattâ istersen eskileri karıştırmıyalım! Yalnız dün çıkarmış olduğun günahını söyle, yetişir! Elbette sana gece yaptığı yolculuktan bahsetmiştir.

— Hatırlamıyorum! Hiçbir şey hatırlamıyorum!

— Seni gidi! domuz seni! Konuşmamakta bu derece inatçısın demek?

— Merhamet Çarım! Bu âciz papaza acıyınız!

— Elbet doğruyu söyleyeceksin! Bunu biliyorum. Seni elimle boğacak olsam bile zerre kadar acımam.

A-ma ona söz verdim. Sem. serbest bırakıyorum...

— Allah Çarıma uzun ömürler versin!

— Dinle beni papaz! Sözlerime iyice kulak vermelisin! Seni bir tek şartla affediyorum. O da buradan hemen defolup gitmendir.

— Emredersiniz!

— Doğruca Türk hatlarına geçersin! Onlar papazları hoş tutarlar. Sana ilişmezler... Seni sorguya çeke-ce kolurlarsa, istediğin masalı söyleyebilirsin!

— ?!

— Ve bir daha Moskovaya asla adımını atacak değilsin!

— Emredersiniz!

— Ne Moskovaya, ne de hattâ Rusyaya! Cehenneme kadar gidebilirsin; fakat Rus topraklarına asla ayak basmayacaksın!

— Başüstüne!

O zaman Çar ayağa kalktı:

— Haydi hemen yola çık! Kimse ile vedalaşacak değilsin! Defolup gittiğini gözlerimle takip edeceğim!

Çabuk ol ki kararımдан dönmiyeyim. Seni serbest bırakacak yerde Buğdan Voyvodaları gibi kaziğa vurdurmayayım!

— Emredersiniz, emredersiniz! diyerek geri geri çekildi. Çadırdan çıktı ve arkasına bile bakmadan hızlı hızlı yürümeğe başladı.

Uzaklaşırken kendi kendisine:

«— Kiskaniyor! Katerinayı benden kiskaniyor! diye mırıldanıyordu. Beni bunun için uzaklaştırıyor. Bazı namussuzlar ona her şeyi anlatmışlar! Fakat ben hiç güzel Marta mı bu ayağı bırakır mıyım? Hayır...

Ondan vazge-cer mivim? Asla!»

OTUZBEŞİNCİ KISIM

Kralının göndermiş

ALTAOI Mehmet Paşa, İsveç olduğu yaverini dinliyordu. Yaver bir hayli heyecanlı ve telâşlı görünüyordu:

— Rus Çarı ile sulh müzakeresin© giriştiğinizi duyduk. Bu haber Kralımızı pek ziyade üzdü. Şu anda elinizde fevkalâde bir fırsat var. Rus ordusunu yok edebilirsiniz... Rus Çarını esir edebilirsiniz. Rusya böyle bir akıbete uğradı mı, elli yıl kendisini toparlayamaz. Onları böyle bir duruma düşürdükten sonra kendileri ile* anlaşma yapılır mı? Bu bir çılgınlık olur. Aynı duruma siz düşse idmiz, Ruslar birinizi sağ bırakmazlardı. Onun için asla merhamet etmemelisiniz... Bu fırsatı kaçırmak felakettir.

Baltacı asabi bir tavırla sordu:

— Benim Ruslarla anlaşmaya varacağımı kralınız nereden öğrenmiş?

— Biz her şeyi haber alıyoruz,

— Ordumda casuslarınız mı var?

— Zaten gizli birşey değil bu... Herkes biliyor. Herkes söylüyor.

— Ben yapacağımı biliyorum. Kimsenin aklına ihtiyacım yok benim...

— Dirayetinizi, kudretinizi hiç bir şekilde inkâr e-demem. Buna çok iyi biliyorum, Haşmetli tsveç Kralı da biliyor ve sizi çok takdir ediyor. Bununla beraber bazı tesirler altında kalarak yanlış bir karar vermenizden korkuyor.

— Ben kimsenin tesiri altında kalmam. Yanlış karar da vermem.

— Bir insanın kendisine güvenmesi çok iyi bir şey! Ama insanlar, aksini ne l^adar iddia ederlerse etsinler; yine de zaman zaman şunun bunun tesiri altında kalarak yanlış hükümler verebilirler.

— Ben, kimsenin tesiri altında kalmadığımı senin yapmak istediğin telkinlere kıymet vermemekle göstereceğim...

— Rica ederim böyle düşünmeyiniz! Böyle bir şeyi hatır ve hayalimden bile geçirmiş değilim. Buraya sizi tesir altında bulundurmak için değil, haşmetli İsveç Kralının bir ikazını söylemek için gelmiş bulunuyorum.

— İsveç Kralı burada, savaş yerinde değil... Ne gibi bir durumda bulunduğumu bilmiyor. Askerimi ateşin içine sürüp kebab mı edeyim?

— Ateş söner...

— Hiç de söneceğe benzemez... İki hafta sürer, gider. Acep iki hafta ordunun iâşesini nasıl sağlayacağım? Yardıma gelecek yeni ordulara karşı ne yapacağım?

— Rus Çarı hiçbir yerden imdat alamaz...

— Neden alamasm? Lehistan Kralını kandırmış olduğu gibi Nemçe Kralım kandırmayacağını kim temin eder? Uzaktan hüküm vermek kolay... Fakat işin içinde olunca mesele değişir. Kralın hiç merak etmesin! Onun ve yanmdakilerin selâmetle memleketlerine dönmelerini elbette sağlayacağım. Eğer endişesi bu ise, rahat etsin! Biz Türkler, kendi emniyetimiz kadar bize sığınan kimselerin de emniyetlerini düşünürüz.

— Esefle görüyorum ki kararınızı vermişsiniz! Rusların öyle .bir oyununa düşüyorsunuz ki, Türk milleti ileride bunu çok pahalıya ödemek zorunda kalacaktır. Rusları, bu gözü doymaz, bu vahşi, kan kokusuna meraklı milleti biraz daha iyi tanımış okaydmız, onlara asla merhamet etmezsiniz Paşam...

— Bu kadar konuşmak yeter. Fazla ileri gittin.

— Şu halde söyleyecek bir sözüm kalmıyor. Yaver, Baltacı Mehmet Paşa'yı selâmlıyarak dışarı çıktı.

iti

O çıkar çıkmaz perde çavuşu Kırım Beyinin kendisini görmek istediğini söyledi.

Paşa da ,onu içeri aldı.

Fakat hâlâ hiddeti geçmemişti. Ve içini hemen ona 'boşalttı:

— İsveç Kralı yaverini göndermiş. Bana akıl öğretiyor. Sanki kendisi Benderde olduğu halde buradaki ahvali bilir ve görür. Bu ne münasebetsiz iştir? Ne haddini bilmezliktir, Ne densizliktir.

Kırım beyi onu sakin bir tavurla sonuna kadar dinledikten sonra;

— Bir şey duydum, dedi. İnanamadım ama, insan yine de şüpheye düşüyor. Sizi de bunun için rahatsız ettim.

Vezir:

— Duyduğun şey ne imiş? diye sordu.

— Kâfir ile pazarlığa oturmuşsunuz diye duydum.

— Evet, böyle bir görüşme oldu. Bana gelip sulh teklifinde bulundular.

—Elbette bunu reddettiniz, değil mi Paşam? Baltacı kaşlarını çatı:

— Onlara, kayıtsız şartsız teslim olmalarını bildirdim.

— Çok aîâ! O derece sıkışık durumdadırlar ki, nasıl olsa bunu kabul edeceklerdir..

— Durumları öyle olsaydı teslim olurlardı.

— Belki daha bir iki gün karşı koyarlar. Sonunda ister istemez teslim olacaklardır.

— Sen ne diyorsun! En azından iki, üç hafta dayanırlar. Bu müddet içindede imdat alabilirler. Çıkarmış oldukları yangından galiba haberin yok...

— Biliyorum. Bütün ağırlıklarını yakıyorlar. Bu da âciz durumda olduklarına işarettir.

— Bu ateş haftalarca sürebilir...

— Açlıktan ölürlər.

— Elllerinde bol miktarda hayvan var... Bunları yerler... Biz de mi aynı şeyi yapalım?

— Hiddetlenmeyiniz Paşam! Onlar çok zor durumda olmadıkça dünyada elçi göndremezlerdi. Bira-3 dişi-misi sidersak, ister istemez ya teslim olurlar; yahut da telef olmayı göze alırlar.

— Ya Nemçe Kralının gelişine ne diyelim?

— Gelemez Paşam! Bu rivayeti mutlaka kendileri, uydurmuşlardır. Zaten Ruslar rivayet uydurmada, cep-hede yapamadıklarını içeriden yapmada, halkı rivayetlerle bozguna hazırlamakta pek ustadırlar. Biz Kırımîlilar bunu çok iyi biliriz. Rus kılıcından çok Rus dili keskindir.

— Ben yapacağımı bilirim. Toptan teslim oldukları zaman ne şartlar ileri süreceksen, kabul ederlerse, ben 'de sulha razı olurum.

Kırım Beyi hafifçe sararmıştı:

— Bu şartları şimdiden müzakereye ne lüzum var? Teslim olsunlar, sonra kararlaştırırsınız. Sizinle görüşmeye gelen General Şermetiyef, tilki kadar kurnazdır. Derslerini ise, tilkilerden daha kurnaz olan Çarın gözdesi Katerina'dan almaktadır. Sakın ola ki onun oyununa düşmeyesiniz. Sonra yazık, çok yazık olur...

Baltacı Mehmet Paşa'nın hiddeti o zaman birdenbire taştı:

— Ben ne yapacağımı bilirim. Kimsenin aklına ihtiyacım yok. Düşmanı bu hale düşüren benim. Karar vermek de bana aittir. Elbette vereceğim karar, memleket için en hayırlı olan karar olacaktır. Benim gibi düşünen daha nice paşalar var... Eğer yanlış bir karar vereceğimden korkuyorsan, bu korkun yersizdir. Bana başkaca söyleyecek bir sözün yoksa gidebilirsin!

Kırım Beyi daha birşeyler söyleyecek oldu. Fakat Vezirin nasıl bir hiddet içinde bulunduğunu farkeder etmez, bütün söyleyeceği şeylerin faydasız olacağını anladığından konuşmaktan vazgeçti. Ayağa kalktı. Paşayı se-lâmlıyarak sessizce dışarıya çıktı.

Paşa ise hâlâ söylenip duruyordu:

— Hep birlik olmuşlar sanki...

Ogün karargâhtaki hava pek gergindi. Paşa, tek gözlü Tatarı birkaç defa aratmış, fakat kendisini bulamamıştı. Adamın savuşup gittiğini anlamıştı. Bunun sebebini kestiremiyordu. Halbuki o kendisine çok lâzımdı. Bu gece de Kateri-na'yı o karşılayıp getirecekti. O olmayınca bu işi kim yja.~ pardi?

Nasıl olsa sırrım biliyordu. Bir ikinci kimseye aynı sırrı açıklamak işine hiç gelmiyordu.

— Allah göstermesin, bu iş ağızdan ağıza yayılacak olursa ne yapardı?

Zaten dünya kadar düşmanı vardı. Bunlar her vesileden' faydalanarak aleyhinde bulunmağa can atıyorlardı. Elllerine böyle bir koz geçecek olsa ne yapardı?

Onun Çarın gözdesi, güzelliği ile meşhur Katerina ile gizlice buluşmakta olduğunun duyulması, başına mutlaka en büyük felâketi getirebilirdi. Evet, Tatar, ağız sıkı bir adamdı. Kendisine sadakatla hizmet ediyordu. Sırrını kimseye açmamıştı. Fakat ikinci bir adama nasıl açılabilirdi?

Hayır, hayır! Bu bir çılgınlık olurdu. İyi ama, ne yapacaktı?

— Ah şu Tatar! Tam da ortadan kaybolacak zamanı bulmuştu!

Niçin gitmişti?

Çaresiz bu gece de yaşamayı umduğu o çılgın aşk saatlerinden vazgeçmesi gerekiyordu.

Katerina gelir, kendisini bekleyen bir kimse olmadığını görünce, ummadık bir aksilik olduğunu anlar ve geri dönerdi.

Bir daha da gelmezdi.

Ne güzel bir kadındı yarabbi! Erkeklerin en zayıf noktalarını anlamakta ne kadar usta idi!

Onunla geçirdiği saatleri düşünmek bile kendisine ne büyük bir heyecan veriyordu.

Katerina, Tatarı göremeyince, belki de kendinden hoşlanmamış olduğunu sanacaktı. Bu çok yanlış bir şeydi. Ama pekâlâ bu fikre kapılabilirdi. Bundan fenası, onu korkmuş sanması idi.

Bir erkeğin korkmuş olmayı kabul edebilmesine imkân yoktu. Katerina'mn, kendisini korkak sanmasına tahammül edemezdi.

Ve kararını verdi...

Bu kararı verirken önce kararsızdı. Fakat sonradan saatler geçtikçe başka bir çare olmadığı sonucuna vardı.

Baltacı Mehmet Paşa, o akşam çadırında ordu ileri gelenlerine bir ziyafet çekmişti. Fikrine taraftarlar bulmağa, mecbur olduğunu düşünüyordu. Böyle bir his içinde idi. Onun için de herkese bol bol iltifatlar etti. Sefer sona erdikten sonra dağıtacağı mükâfatlardan, rütbe ve mevkillerden bahsetti. Fakat Rus heyeti ile yaptığı müzakerelerden hiç söz etmedi. Bundan dikkatle kaçındı.

Yatsı namazından biraz sonra da herkese izin verdi.

Şimdi artık yalnız kalmalı idi. Yalnız kalmaktan başka bir düşüncesi ve isteği yoktu.

Ve içinde hafif bir heyecan vardı.

Elbette manasız bir heyecandı bu... Hattâ kendi kendisine, böyle bir heyecan duyduğu için kızılıyordu. Ne oluyordu?

Bu ne manasız bir şeydi?

Heyecamının geçmesi için bir kitap alıp okumağa başladı. Fakat okuduğu şeylerin hiç birini anılamıyordu.. Satırlar, kelimeler ona öylesine yabancı geliyordu ki...

Sonunda kitabı kapatmak zorunda kaldı.

Hava alabildiğine sıcaktı.

Kalktı, çadırından çıktı.

Dışarıda mükemmel bir ay ışığı vardı.

Fakat bu ışık, kızıl bir ışıkla karışıyordu.

Bu kızıl ışık, Rus hatlarından yükselen alevlerin ışığı idi.

Bir müddet havayı seyrettikten sonra nöbetçiye döndü:

— Ben biraz tek başıma dolaşacağım, dedi. Belki gecikirim, merak etmeyin!

Nöbetçi, Paşayı saygı ile selâmladı:

— Emredersiniz...

Paşa tam gidecekken, tekrar duraladı:

— Tatar hâlâ gelmedi değil mi?

— Hayır Paşam!

— Ne oldu bu adama böyle?

— Bilmiyorum efendim...

Baltacı bir şey daha soracaktı; fakat vazgeçti. Ağır ağır karargâhından uzaklaştı.

Tasarladığı plân basitti. Katerina'yı karşılamağa bizzat gidecekti. Buluşma yeri olan ağacın altına varıp kendisini burada bekliyecekti.

Yavaş yavaş ilerliyor, randevu yerine yaklaşıyordu. İlerledikçe Rus hatlarma da yaklaşmakta olduğundan, yangının alevleri daha da yükseliyor, ortalık gitgide da; ha kuvvetli bir kızıl ışığa boyanıyordu. idi?

Acaba doğru mu yapıyordu?

Gitmese, onunla buluşmasa daha doğru olmaz mı

Belki de...

Çarın gözdesi boş yere bekler, sonra giderdi.

Galiba en iyisi de bu olacaktı.

Onu bir daha görmemesi daha iyi olacaktı.

Fakat bunu düşünmesi ile bu fikirden vazgeçmesi bir oldu. Onun şahane güzelliği, harikulade dişiliği, sevişmesinin güzelliği karşısında iradesini kaybetmiş sert erkek kalbi güneş altındaki kar gibi eriyi pakmış, iradesi tükenmişti.

Eline belki de hayatı boyunca böyle bir fırsat geçmi-yecekti.

Hem Katerina ile her halde buluşması lâzımdı. Ondan öğreneceği şeyler vardı.

Yangın meselesinin içyüzünü iyice öğrenmeli idi. Bir gece önce kendisine bundan hiç de bahsetmemişti.

Bunun ne olduğunu hâlâ iyice bilmiyordu.

Katerina ile konuşmadan da bu işin içyüzünü hiçbir şekilde doğru olarak öğrenemiyecekti.

Bu düşünce, onu bilhassa tahrik ediyordu. Daha doğrusu böyle düşünerek Katerina ile buluşup konuşmasını haklı göstermek için vicdanını tatmin etmeğe ve kandırmaya çalışıyordu.

Evet, Katerina üe her halde buluşması lâzımdı.

OTUZALTINCI KISIM

İÜNEŞ batarken Çarın karargâhında yine hepsi top-

lanmışlardı. Bu toplantı, daha önce yapılan toplantıların hiçbirine benzemiyordu. Daha Önceki toplantılarda ne derece ümitsiz bir hava esmişse, bu seferki toplantıda o kadar ümitli bir hava esiyordu.

Hattâ herkes neşeli idi denilebilirdi.

Ateş sayesinde Türkler o gün hücum edememişlerdi .Açmış oldukları top ateşini de kesmişlerdi. Askerler ilk defa rahat bir gün geçirmişlerdi. Yaptıkları tek iş odun kesmek ve taşımak olmuştu.

General Şermetiyef de iyi haberler getirmişti. Baltacı Mehmet Paşa her ne kadar anlamaz gibi görünmüştü de eski inadından bir hayli uzaklaşmış görünüyordu.

General şöyle diyordu:

— Paşa ile sulh işinde anlaşmak, bence bir gün meselesi haline gelmiştir. Yangın, maneviyatını fazlaca bozmuş. Ben Avusturya Kralının yardımından bahsedince, iyiden iyiye endişeye düştü. Bakın, göreceksiniz, Türklerle rahatça anlaşacağız. Sonradan Mehmet Paşanın başına neler açılır, padişah onun başını mı vurdurur bunu bilemem ama, biz bu cehennemden herhalde kurtuluruz. Bu sözler, Çarın çok hoşuna gitmişti.

Su gibi şarap ve votka içiliyordu.

Sanki büyük bir zafer kazanmış gibi idiler.

453

Bütün bu neşeli insanlar arasında biri düşünceli idi:

Katerina!

Vakıa, o da düşünceli olduğunu belli etmemeğe çalışıyordu ama, dikkatli bir göz ondaki bu endişeyi kolaylıkla sezebilirdi.

Çar Deli Petro'nun ziyafeti geceyansma yakın bir saate kadar devam etti. Sonra da Çar onlara birer birer izin verdi.

Generaller Çar ile gözdesine iyi geceler dileyerek birer birer gittiler. Ve Çar, Katerina ile yalnız kaldı.

Çar o gecede, her gece olduğu gibi çok içmişti. Fakat hiç de sarhoş olmamıştı. Katerina bunu sezince, endişesi daha da artar gibi oldu.

Bu durum, hiç de hoşuna gitmemişti.

Dışarıya rahatça çıkabilmek, Baltacı Mehmet Paşa ile rahatça buluşmak ve konuşabilmek için Çarın uyuması şarttı.

Hattâ yalnız uyuması değil, sızması da şarttı.

Türk Veziri onu bekliyordu. Ne pahasına olursa olsun onunla konuşması gerekti.

Evet, bu akşam kendisini hiç de iyi karşılamayacak olduğunu bilmiyor değildi. Bu apaçık ortada bir hakikatti. Ama o, Paşayı kandırabilirdi. Bundan da asla şüphe etmiyordu. Kadınlık kuvveti ile bu işi başarabileceğinden zerre kadar şüphesi yoktu.

Fakat bütün bunların tahakkuk edebilmesi için her şeyden önce Çarın sızması lâzımdı. O uyumadan, sızmadan dışarı çıkamazdı ki...

Genç kadın, bu çeşit düşünceler içinde çırpınır, dururken, Çar birden bire:

— Benim uykum geldi, dedi. Sen uyuyacak mısın? Katerina, tereddüt içinde cevap verdi:

—Ateşi biraz seyretmek istiyorum da...

— Sen bilirsin! Öylede uykum var ki...

Halbuki Çar hiç de öyle görünmüyordu. Katerina bunu anlıyordu. Çar devam etti:

— Pek çok akşamlar olduğu gibi bu akşam da votkayı fazla kaçırdım. Göz kapaklarım kapanıyor.

Halbuki gözleri faltaşı gibi idi. Katerina, titrek bir sesle karşılık verdi:

— Yatınız!

. V*n

TIûn Ar-

454

— Bir asker, büyük bir mevkide bulunduğu birinin kendisiyle ilgilenmesinden her zaman zevk duyuyor. Ona söyleyeceği, anlatacağı çok şeyler buluyor.

— Sen de neler sormuyorsun? Kaç domuz beslediğinden başlayıp, karısının veya nişanlısının güzel olup olmamasına kadar, aklına ne gelirse soruyorsun...

— İlgilerini ancak bu şekilde toplayabiliyorum.

— Den hemen yatıp uyuyacağım. Sen de gelince yatarsın!

— Olur!

İkisi de sanki rol oynar gibiydiler. Birbirlerini kandırmağa çalışır insanlara benziyorlardı.

Çar, uzun uzun esnedi. Sonra soyunarak yatağına girdi.

Katerina ise, günlük elbiselerinin üzerine acele ile asker elbiselerini giydi. Saçlarını bir kalpağın içine doldurdu. Sonra da hiç bir şey söylemeden sessizce dışarı çıktı.

Fakat Katerina dışarıya çıktığı anda Çar, yatağın dan fırladı. Çabucak giyindi ve o da dışarıya çıktı.

Katerina ağır ağır yürüyor ve bir defa olsun başını arkasına çevirmiyordu.

Yalnız yürürken kendi kendisine:

«— Rol yapıyor! diye düşünüyordu. Kendisini mahsustan uyumuş gösterdi. Yemin ederim ki, arkamdan hemen kalkmış ve giyinerek peşime takılmıştır.. Benim hakikaten askerlerin yanına gittiğimi görmelidir.»

Çar ise uzaktan gözdesini takip ederken şöyle mırıldanıyordu:

«— Uyumamış olduğumu anladı. Hattâ peşine düşeceğimi de hesap etmiş olmalıdır. Onun için kendimi göstermemeliyim! Ah şunun gittiği yeri bir öğrensem! Şu kıymetli yüzüğün esrarını bir çözebilsem!»
Katerina, on dakika sonra ateşin yanında idi. Çok kuvvetli bir hafızası olduğu için, hemen hemen odun taşıyan, ateşe yanacak şeyler atan askerlerin hepsini tanıyordu. Bunlara tatlı tatlı sözler söylemeğe koyuldu:

— Kolay gelsin Yovan! Şu koca kütüğü nasıl taşıyabiliyorsun? Doğrusu ben senin bu kadar kuvvetli olduğunu bilmezdim.

— Sağ olun efendimiz! Sizi memnun edebilmek için

455

— Ne o Vasa? Bugün düşünceli görünüyorsun... Merak etme! Sen burada iken o mavi gözlü nişanlın seni atlatıp başkasiyle evlenmez!

— Onu düşünmüyorum efendim.

— Düşünüyorsun, düşünüyorsun. Bir erkek için nişanlısını düşünmek ayıp değildir. Hele seninki gibi güzel olursa...

— İltifat ediyorsunuz efendim!

— Eline noldu Dimitar? Sarmışsın? Yoksa erkeklere şeref veren bir yara mı aldın düşmandan?

Hayır efendim. Sadece yandı bugün...

— Yandı mı? O da sana şeref verir. Mademki Türklerle savaşırken yandı; onlarla savaşırken bir kılıç yarası almış gibisin! Bir erkek vücuduna en yakışan şey, düşmanla döğüşürken aldığı yaranın izidir.

— Başımızda siz oldukça, uğrunuzda ölmeyi şeref bilirim.

— İyi geceler yüzbaşı Aleksandr!

— İyi geceler efendimiz!

— Bu gece nöbet sırası sende demek?

— Evet efendimiz; Gece yarısına kadar. Gece yarısı nöbeti başka bir arkadaşına devredeceğim!

— Senin çalışkan olduğunu bilirim... Bugün çok yorulmuşu benziyorsun!

— İltifatınıza teşekkür ederim efendim. Hayır, yor: gun değilim... Öğleye kadar sayenizde uyuyabildim.

— Neden benim sayemde uyumuş olasın?

— Türklerin saldıracakları yolu ateşle örtmeyi sizin tavsiye etmiş olduğunuzu biliyorum. Bu sayede hem rahat ettik; hem de belki Türklerin kılıçları altında toptan can vermekten kurtulduk.

— Yok, hayır! Bunu düşünen ve tatbik edilmesi için emir veren, doğrudan doğruya Çardır.

— Biz böyle duyduk...

— Yanlış duymuşsunuz!

— Allah sizden razı olsun efendim!

Katerina bir taraftan bu şekilde askerler ve subaylarla konuşurken, bir taraftan da uzaktan kendisini bir gölge gibi takip etmekte plan uzun bir gölgeyi gözünden ayırmıyordu.

Onun, Çardan başkası olmadığını pek güzel biliyordu. Fakat bunun asla farkında değilmiş gibi görünmeğe gayret ediyordu.

456

Çar, herhalde görünmemek için uzakta duruyordu. Bu da Katerina'nın işine geliyordu.

Ateş hattını boydan boya geçti. Sonra da Çardan iyice uzaklaştığını farketti.

Çarın gölgesi artık görünmüyordu.

Ya kendisini kaybetmiş; yahut da şüphelerinden kurtularak yeniden yatmak ve sahiden uyumak üzere karargâha dönmüş olacaktı.

Şu anda, vakit de gece yarısını bulmuş olmalıydı. Tatar, kendisini randevu yerinde her halde bekliyordu.

Onu fazla bekletmemeliydi.

Paşayı görmeli, ona bir takım masallar okumalıydı. Şu yangın işi için hazırladığı masalı söylemeliydi. Türk Paşasının hiddetini yatıştırmalı, onu, General Şermeti-yef ile giriştiği sulh konuşmalarında daha yumuşak olmağa razı etmeli idi.

Bunun için kendisini mutlaka görmeli idi.

Acaba yalnız bunun için mi Baltacı Mehmet Paşayı mutlaka görmek isteğini duyuyordu?

Yok, hayır!

O adamla başbaşa kalıp konuşup sevimsmekten muhakkak ki zevk alıyordu. Türk vezirinin kara gözlerinde, hiçbir erkeğin gözlerinde görmemiş olduğu başka bir ışık vardı. Bu adamda, mânasını pek kavrayamadığı bir çekicilik mevcuttu. Onunla konuşmak, muhakkak ki pek zevkli oluyordu.

Ya ona tattırdığı aşk!

Katerina hayatında değişik değişik bir çok erkekler tanımişti. Ama, Türk Paşası muhakkak ki bunların hiçbirine benzemiyordu.

Onun her şeyi bir başka türlü idi. Sevişirlerken ondan aldığı zevki, muhakkak ki hiç bir erkekten almış değildi. Baltacı Mehmet Paşa aşk hususunda çok ince ve çok usta bir erkekti. Onun kollarında bir saat kalmak, bir ömre bedeldi.

Katerina, bunları düşünmekle bile yeniden bir günah işlemiş olduğunu hatırladı ve bunun yükünden kurtulmak için acele acele istavroz çıkardı.

Aynı anda da papaz Gluk'u hatırladı.

Onun, Çarın emri ile serbest bırakıldığını ve hemen çekilip gitmiş olduğunu öğrenmişti.

451

Yalnız onun, ne pahasına olursa olsun, oralardan pek fazla uzaklaşmamış olduğunu biliyordu.

Ne garip bir talihi vardı?

Şu anda hayatında üç kuvvetli erkek vardı. Ve o, bu üç kuvvetli erkeği idare etmek zorunda idi.

Çar, Baltacı Mehmet Paşa ve papaz Gluk...

! Bu erkeklerin üçü de birbirlerinden ne kadar ayrı idiler.

Katerina bunu düşünürken, anlaşılmasız bir ruh haleti içinde çırpındığını hissediyordu.

Bir taraftan da hızlı hızlı yürüyordu.

Sık sık arkasına bakıyor, kimse tarafından takip e-dilip edilmediğini anlamağa çalışıyordu.

Hayır, peşinde kimsecikler yoktu işte!.

Korkmasına lüzum yoktu:

Neden kalbi öyle hızlı hızlı çarpıyordu?

Çok mu yorulmuştu?

Doğrusu bunu ileri sürmek doğru olmazdı. Heyecanlı idi... Yüreği bunun için böyle hızlı hızlı atıyordu.

Sonu belli olmayan bir yolda idi. Bu yolun ne başı, ne de sonu insana ümit ve ferahlık verecek gibi değildi. Her iki tarafı da karanlıktı.

Yoksa geri mi dönmeli idi?

Fakat, göstermiş olduğu tereddüt bir dakika bile sürmedi.

Hayır, gidecekti. Gitmesi lâzımdı. Girişmiş olduğu bu işte sonuna kadar gitmek zorunda idi.

Hele işleri bu dereceye kadar getirdikten sonra...

Dudaklarının arasından:

«— Allahım! Bana kuvvet ver!» kelimeleri döküldü. Sonra yeni bir azim ve kuvvetle yeniden yürümeğe başladı.

Rus hatlarından çıkmış olmalı idi. Türk ordusunun bulunduğu yerlerden hafif ışıklar görünüyordu. İşte randevu yerleri olan ağaç da görünmüştü. Birkaç dakika sonra bunun altında bulunacaktı.

Acaba Tatar hâlâ orada mı idi?

Biraz daha ilerleyince rahat bir nefes aldı.

Ağacın altında bir gölge görünmüştü.

Demek ki orada idi.

O da kendisini görmüş olacaktı ki kendisine doğru

! " "grlemeğp başlamıştı.

458

Demek oluyor ki, boş yere endişelere kapılmıştı. Herşey yolunda gidiyordu. Tatar, gecikmiş olmasına rağmen kendisini beklemekte devam etmişti.

Şu halde bir çeyrek saat sonra Paşanın çadırında olacak demektir. Ona ne diyecekti?

Karşıdan gelmekte olan gölge ile şimdi aralarında ancak yirmi adım kadar kalmıştı ki, Katerina birdenbire ürpererek duraladı.

Yok, hayır... Bu gelen Tatar değildi.

Tatar, daha kısa boylu idi. Halbuki kendisine doğru yaklaşmakta olan, çok daha iri bir kimse idi!

Aklına ilk gelen Dilsiz oldu.

Yoksa yine o uğursuz adam mı yolunu kesiyordu?

Yok, hayır... Bu, dilsiz de olamazdı. Dilsiz hem biraz daha uzunca boylu, hemde daha zayıftı.

Demek bir yabancı idi bu...

Belki de bir Türk devriyesi... Bir Türk gözcüsü...

Ya bununla başı belâya girecek olursa?

Kaçmayı düşündü.

Ama, çok geç kalmıştı.. Kaçamazdı...

Elini göğsüne götürerek, oraya saklamış olduğu küçük hançerin sapını tuttu.

Adam, hâlâ yaklaşmakta devam ediyordu.

Şimdi aralarında sadece on adım mesafe kalmıştı.

Sonra, çok iyi tanıdığı yumuşak bir ses duydu:

— Benim! Korkma!...

Bu, Baltacı Mehmet Paşa'nın sesi idi... Katerina, rahat bir nefes aldı. Aynı zamanda da yüreğinin bir kat daha hızlı olarak vurmağa başladığını hissetti.

Osmanlı vezirini birdenbire karşısında buluvermek genç kadının üzerinde kuvvetli bir heyecan uyandırmıştı.

Birkaç adım sonra kendisini Paşanın kollarına bırakırken :

— Öyle korktum ki... diye cevap verdi. Katerina'yı eski ve samimî bir sevgili gibi kollarına alan Baltacı:

— Yok canım, sen korkmazsın! dedi. Ben seni hiç bilmez miyim?

— Emin olun ki, korktum.

459

— Neden korktun?

— Sizi Dilsiz sandım...

— Dilsiz mi? O da kim?

— Asıl adını bilmiyorum. Fakat en gözde, en cesur ve en becerikli adamlarımızdandır. Uzun yıllar bizim sarayda kaldı. Kendisini dilsiz gibi gösterdiği ve bizi de buna inandırdığı için biz onun yanında serbest serbest konuşurduk. O da bunları şu Tatar adamınızla size ulaştırırdı. Bu savaşı kaybetmemizde en büyük rolü oynayan adamınız...

— Anladım, Ahmet'ten bahsediyorsunuz. Küstahın biridir. Fakat ben ona benzemem ki... Hem aklınıza nereden geldi?

Katerina, intikam fırsatım kaçırmak niyetinde değildi:

— Dün gece sizden ayrıldıktan sonra yolumu kesti de...

Bu cevap, Baltacı Mehmet Paşa'yı yakından ilgilendirmişti:

— Ne dediniz? Yolunuzu mu kesti?

— Evet!

— Ne cüretle?

— Bunu bilmiyorum... Kendisine sorarsınız...

— Ne yaptı?

— Bir şey yapmadı... Beni sadece tehdit etti.

— Neler söylüyorsunuz? Tehdit etti ha? —Evet! Hem de şaşılacak bir cesaretle!

— Vay utanmaz vay! Ne şekilde tehdit etti?

— Benim bir daha sizinle görüşmememi istedi. Eğer bunu yapacak olursam bacaklarımı kıracağını söyledi:

— Bu ne edepsizlik?

— Doğrusu buna çok şaşıtım. Korktuğumu da sak-lıyacak değilim!

— Senin, benim yanıma gelmiş olduğunu nereden öğrenmiş?

— Tabîî bunu da kesin olarak bilemem... Olsa olsa bunu ona, bana rehberlik etmiş olan Tatar söylemiş olabilir...

Hakikatler şimdi Baltacı Mehmet Paşa'nın gözünde de birer birer aydınlanıverdi.

Ahmet'ten sonra Tatarın neden ortadan birdenbire ybolduğu meydana çıkmıştı. Demek oluyor ki tek göz-
460

lû Tatar, kimseye söylememesini açıkça tenbih ettiği halde bu sırrı Ahmed'e haber vermişti. O da daha ileri giderek Katerina'nın yolunu kesmek ve onu tehdit etmek cüretinde bulunmuştu.

Şu anda Rumeli Beylerbeyine uyup da o sabah Ah-med'i serbest bıraktırmış olduğuna çok esef ediyordu.

Onun sabahleyin herkesin yanında kendisine açık açık sataşmasının da sebebini anlıyordu. Nasılsa.

Katerina meselesini ortaya atmamıştı. Ama bunu başkalarına söylemediği ne malûmdu?

Tatar da işin ortaya çıkacağını anladığından, savuşup gitmiş olacaktı.

Onlara karşı şu dakikada hissetmekte olduğu büyük hiddeti belli etmemek için büyük bir zorluk çekiyordu. Sesini yumuşatmağa çalışarak:

— Merak etme! Ben onları cezalandırırım, dedi.

— Bunu çok isterim ve sizden debeklerim.

— Ona, senin yanımda olduğunu haber veren yok mu? Bu işi de ancak o Tatar yapmış olabilir... Merak etme! Cezasız kalacak değiller!

— Bilmemki bizden ne istiyorlar? Hayatımda tanıdığım hakikî ve biricik erkek sen iken, beni seni görmekten menetmek istiyordu. Bana günah değil mi? Ah bu insanlar ne fena, ne kıskanç mahlûklar! Yemin ederim ki iki kız anası olmasaydım, bir an bile tereddüt etmez, senin peşine takılırdım. Senin haremde bir cariye olarak hizmet etmek benim için ne büyük bir zevk olurdu. Beni kucakla Paşam! Demindenberi konuşuyoruz da, beni henüz bir defa bile öpmedin? Yoksa beni artık sevmiyor musun? Baltacı, Çarm gözdesini kollarının arasında kuvvetle sıktı:

— Seni nasıl sevmem? Bu ne biçim söz?

— Beni çok daha fazla sevmeni, kollarının arasında çok daha kuvvetli sıkmanı istiyorum. İstiyorum ki, şenin kollarında iken herşeyi unutayım. Beni kollarının arasında sıkarken, kemiklerimin çıtırmadasım, kırıla-cakmış gibi yaylanmasını, canımın çok acımasını istiyorum. Beni sev Paşam!

Paşa, güzel Katerina'yı kucaklamış ve ağacın altına götürmüştü Sert toprağa oturmuşlardı. Ama burası on-lar için ema

Katerina soyunuyordu. Üzerinden, Önce o kaba kumaştan dokunmuş asker elbiselerini, sonra da uzun entarisini çıkarmış, yarı çıplak kalmıştı. Yaprakların arasından sızan kuvvetli mehtap, yer yer genç kadının bembeyaz tenini aydınlatıyordu.

Türk vezirini coşturmak için elinden geleni yapan Katerina, nihayet bu isteğinde muvaffak oldu. Artık Baltacı da bu güzel kadımları başka kimseyi görmüyor, onun fısıldadığı aşk kelimelerinden başka bir şey duymuyordu. Herşeyi unutmuş, kendisini tamamiyle aşka vermişti .Uzaktan uzağa vızıltıları duyulan Ağustos böcekleri bu gizli aşkın temposunu tutuyorlardı sanki.

Bu çılgınca sevişmeleri ne kadar sürdü?

Bunu ne Baltacı Mehmet Paşa, ne de Katerina bilmiyorlardı. Yalnız bir ara bitkin ve yorgun olduklarını hissettiler. Gecenin bu çok ilerlemiş saatinde, kimbilir hangi tepeden kopup gelen serin bir rüzgâr, genç kadının çıplak vücudunu ürperti. Ve ancak o zaman kendilerine gelir gibi oldular.

Katerina:

— Üşüdüm! diye inledi.

Ve Paşanın yardımı ile entarisini giydi. Baltacı:

— Seni elde etmek, yüz kaleyi fethetmekten büyük saadettir! diye mırıldandı. Ne harikulade kadınsın! Ancak seni tanıdıktan sonra Allanın yarattığı, adına kadın denilen mahlûkun ne olduğunu anlamağa başladım.

— Ben de, erkeğin ne olduğunu ancak senin kollarında iken öğrendim. Hazreti Meryem adına yemin ederim ki yüreğimden konuşuyorum.

— Senin gibi bir kadını saran bir erkek, artık rahatça ölebilir. Çünkü, Allanın insanlar için yaratmış olduğu en büyük zevki tatmış olur... Sen bir kadın değil, bir aşk sihirbazısın! Beni kendine nasıl bağladığını bilir misin?

— Ben de yemin ederim ki şu anda ölmekten başka bir şey istemiyor, bir şey düşünmüyorum. Senin gibi bir erkeğin kolları arasında ölmek, muhakkak ki ölümlerin en tatlısı olurdu. Senin kollarında iken bana gelecek ölüm, ne kadar güler yüzlü olacaktı?

— Ölümden bahsetme Katerina! Şu anda hayat denilen şeyin tâ kendisisin! Bu söz ağzına hiç yaraşmıyor.. Neden hep ölümden bahsetmekte ısrar ediyorsun?

— Dedim ya, o kadar mesudum ki artık ölmek istiyorum. Benim için dünyada alınabilecek başka zevk yok. Sonra ayrılmanızı ve geri dönüşümü düşünüyorum. Biliyor musun? Çar benden şüphe ediyor.

— Nasıl?

— Bana hediye etmiş olduğun yüzüğü gördü. Bunun ne olduğunu sordu. Yerde bulduğumu söyledim.

— İyi söylemişsin!

— Fakat sözlerime inanmadı. Beni üst üste iki gece ortada kaybolmam da onu kuşkulandırmış...

— Bir bahane bulamadın mı?

— Buldum tabii... Hatlarda dolaştım, dedim. Ama pek inanmadı. Bu gece de çıkınca uzaktan beni takip etti.

— Ya!

— Ona izimi kaybettirmek için bir hayli zahmet •çektim...

— Şu halde, döndüğün vakit yeniden sorguya çekileceksin!

— Her halde... Doğrusu bu gece gelmemem lâzımdı. Fakat sana söz vermiştim. Söz vermemiş bile olsam, seni görmeden yapamazdım!

— Sevgilim! Ruhum!...

— Onun için her şeyi göze aldım. Hattâ ölümü bile...

— Yine ölümden bahsediyorsun.

— Peki, bir daha bahsetmem!

— Şey, Katerina; bu yangın nedir? Ondun dün gece hiç bahsetmedin?

Genç kadın, bu söze fazlasiyle şaşmış gibi göründü:

— Bahsetmedim mi?

— Hayır!

— Nasıl olur? Ben ise bahsetmiş olduğumu sanıyorum.

— Bahsetmedin...

— Öyle ise unutmuş olacağım. Bundan dolayı beni mazur görmeni rica edeceğim. İnsan senin kollarında iken aşktan başka herşeyi unutuyor. Şey, yangın ağırlıklarımızın yakılmasıdır. Bütün atlar ve katırlar yenmek için ayrılınca, arabalar ve her türlü ağırlıklar lüzumsuz kaldı. Bunların yakılmasına karar verdiler... Eski çadırlar da bu arada ateşverildi.

— Atları yiyorsunuz demek?

— Evet! Asker bundan pek memnun.. Pek ekmek bulamıyorlarsa da bol bol et buluyorlar şimdi. Kızartıp kızartıp karınlarını doyuruyorlar. Böylece ordunun bir aylık ihtiyacı serbestçe karşılanmış bulunuyor. Diğer yiyeceklerle beraber üç ay idare edebileceğiz.

— Ateşi de tam hücum edeceğimiz yerde yakmışsınız. Böylece bizim hücum yolumuzu da kapatmışsınız.

— Ateşin burada yakılmış olması, böyle bir şey düşünüldüğü için değildir. Sadece rüzgârı hesaplamışlar... Her tarafımız su ve bataklık sonra... Dumandan ve fazla sıcaklıktan da kurtulabilmek için bu yeri uygun buldular.

— Bahane güzel!

— Şimdi bu ateşin hemen arkasında derin siperler kazılıyor. İçi su ile doldurulacak bir kısmının... Bazı yerlerde de duvarlar örülüyor ve mazgallar yapılıyor. Bir kaç hafta sonra artık yanacak bir şey kalmayınca ve at.es sönünce, aşılması son derece güç engellerle karşılaşacaksınız. O zamana kadar bir anlaşmaya varamıyacak olursak, uzun bir bekleme devri başlayacak... Üç dört ay içinde ise, Avusturyalılardan, Slavlardan yardım göre-mesek bile Moskova'dan büyük kuvvetler gelecek...

— Ya!

— Savaş bu... Her şeyi düşünüyorlar. Ama ben bütün bunlara hacet kalmıyacağına inanıyorum.

— Nasıl?

— Çar, General Şermetiyef'e yapmış olduğunuz sulh tekliflerini olduğu gibi kabul etti. İsveç Kraliyle adamlarına memleketlerine dönmek için izin veriyor. Yeni yaptırmış olduğu Azak kalesini de temellerine kadar yıkıyor. Sınırlarda yapılacak bazı ufak tefek düzeltmeler için de itiraz etmiyecek...

— Bu son kısım dışındaki teklifleri Generale ben yapmadım; o yaptı.

— Önemli olan tekliflerin yapılışı değil, tarafımızdan kabul edilışıdır. Bizde herkes sulha inanıyor.

— Bizim tarafta ise henüz böyle bir inanç yok!

O zaman Katerina, kendisini yavaşça Baltacı'nın kucağından çekti:

— Yok mu?

— Şey! Sulh yapmama şiddetle itiraz ediyorlar.

— Kim?

— İsveç Kralı, Tatar Beyi, yanımdaki diğer ileri gelenler!

— Bak hele! Bunlar ne cesaretle senin isteğine karşı durabilirler? Kim oluyorlar ki?

— Söylüyorlar işte...

— İsveç Kralının istediği, Rusların mümkün olduğu kadar yıpranması. Rusya ile Türklerin yüz yıl savaşmaları... Bunu anlıyorum. Tatar Beyi de rahat rahat yağmalarda bulunmak, hazinesini alabildiğine doldurmak sevdasında... Ama Türk ordusu zor duruma düşecekmiş, kendisini bütün Avrupa Devletlerinin orduları karşısında yalnız başına bulacakmış... Bunları düşünmezler...

— Onları ikna edebilmek hiç de kolay olmayacak...

— İkna etmek ne demek? Emredersiniz; o kadar. Olur, biter...

Sonra kendisini yeniden Baltacının boynuna attı:

— Yapacaksın istediğimi değil mi? Evet, bunun hiç de kolay olmadığını biliyorum. Ama sen o kadar kuvvetli ve kudretlisin ki... Yarın Türk ordusunun başına bir felaket gelecek olsa, sorumlu olan sen olacaksın. Bunları kılı bile oynamaz.

— Bundan şüphem yok!

— Bak ne güzel anlaştık!.. Onlar seni göz göre göre felâkete uğratmak istiyorlar. Buna meydan vermiyeceksin değil mi? Hem sen beni seviyor musun?

— Allah şahittir ki seviyorum.

— Ben de seni seviyorum. İnsan sevdiğinin felâkete uğramasını ister mi?

— İstemez!

— Dün sabah sizin taraftan gelen güllerden biri yirmi adım öteye düştü. Yarım dakika önce orada idim.

— Allah korumuş seni!

— Bunu herkes söyledi. Fakat güller kör ve sağırdır. Görmeyizler... Benim bir gülle altında can vermemi istemezsin herhalde...

— Bunu istemem elbette... Top ateşini kestirmemin bir sebebi de budur.

— Sevgilim benim!

Aşk alevi yeniden parlamıştı. Güzel Katerina öyle şeyler yaptı ki Paşa âdeta deli oluyordu. Sonra birdenbire kalktı:

— Ben gideyim artık sevgilim!

— Gidiyor musun?

— Evet! Gitmem lâzım. Gitmeliyim. Nerede ise şafak sökecek. Çar beni kimbilir ne kadar büyük bir hiddet içinde bekliyordur.,

Baltacı da doğrulmuştu:

— Bana bak Katerina! dedi. Eğer o adam sana en ufak bir kötülük yapacak olursa, ateşi, yangını dinlemem. İleri atılırım. Yanmayı göze alır, fakat Çarı da elimle boğar, gebertirim.

— Yok, merak etme! Ben onu ikna ederim... Şimdi asker elbiselerini giyiyordu.

Paşa sordu:

— Yarın gece yine gelecek misin?

— Hayır... Bir iki gece gelemem... Sulhun imzalandığı gece ise mutlaka burada olurum.

— Sulhu ne kadar çabuk imzalatmak istiyorsun?

— Çünkü seni bir an önce görmek istiyorum. Sonra bir fikrim daha var.

— Nedir?

— Harpten sonra ne yapıp yapıp başka bir isimle İs-tanbula geleceğim ve seni bulacağım.

— Sahi mi?

— O efsaneler diyarı İstanbul'da seninle başbaşa kalarak sevişmek kimbilir ne harikulade olur.

— Evet! Müthiş bir şey olur bu...

— Seninle bir yerde, bütün gözlerden uzak, korkusuz sevişmek ne büyük bir zevk olur? İstiyorum ki güneş batmadan kendimi kollarında bulayım. Güneşin doğuşunu da yine Kollarında iken göreyim!

— Ne zaman gelebilirsin?

— Kışın gelemem... Fakat ilkbaharda mutlaka gelirim!

— Seni bekliyeceğim...

— Bu gelip geçici dünyada bu benim göreceğim biricik mükâfat olacaktır... Şimdi gideyim artık!

Bir defa daha kucaklaştılar. Bir türlü ayrılamıyor-lardı.

Uzaktan uzağa, nasılsa bu savaş alanında sağ kalmış bir iki horozun sesi aksetti. Katerina:

— Sabah oluyor, dedi. Fakat senden bir türlü ayrılamıyorum ki...

— Ben de...

— Cesaret sahibi olmalıyız! Haydi gidelim artık. Birbirimize arkalarımızı dönelim ve yürüyelim!

— Olur!

— Ama kuzum, bana seslenme! Dayanamam çünkü...

— Ben de...

Arka arkaya durmuşlardı. Sonra büyük bir zahmet- •,

le birer adım attılar. Fakat hemen dönüp bakiştılar. Katerina:

— Hani dönüp bana bakmıyacaktın?

— Ya sen? Sen neden dönüp baktın?

— Cesaret sevgilim! Sen benden çok daha kuvvetli, çok daha cesursun! Haydi, dönelim ve yeni bir gayret gösterelim!

— Olur.

Yine döndüler. Baltacı Mehmet Paşa zorlukla bir iki adım attı. Sonra yine durdu. Fakat bu sefer başını geri çevirmedi. Birkaç adım daha attı. Yine durdu. Sonra beş on adım attı. Bir defa daha durdu. Başını çevirmeden beiki bir dakika, o şekilde durdu.

Nihayet daha fazla dayanamıyacağını anladığından geri döndü, baktı.

Katerina yoktu.

Ay batmış, ortalık kararmıştı. Sadece ufkun doğu tarafında bir beyazlık vardı.

Zorlukla:

— Benden daha kuvvetli imiş! dedi.

Şimdi ona seslenmek için büyük bir istek duyuyordu. Onu bir defa daha kucaklamak istiyordu.

Ama ona seslenmek, ancak delice bir şey olacaktı

Belki on dakika bulunduğu yerde kaldı.

Artık Katerina iyice uzaklaşmış olmalı idi.

Seslense de ona sesini duyuramıyacaktı.

Bunu düşününce, omuzları düştü. Horoz sesleri yeniden duyulmağa başlamıştı. Harap birhalde, tıpkı bir sarhoş gibi sallana sallana yürümeğe başladı.

Katerina, Rus topraklarına girmiş, âdeta koşar gibi «: > yol alıyordu. En büyük korkusu, Dilsizin yeniden karşısına, çıkması idi.

Fakat böyle bir şey olmadı.

tik siperleri aştı. Karargâhın önüne vardığı zaman, ilk hissettiği şey, büyük yorgunluğu oldu.

467

Üç gecedir üst üste yaşadığı aşk, onu fena halde yormuş ve hırpalamıştı.

Karargâhın önündeki nöbetçiler onu görünce selâmladılar.

Ve Katerina sessizce içeri girdiği zaman, Çan, kocaman bir votka şişesinin başında buldu. Bunu hiç ummamıştı. Şaşırarak:

— Hâlâ yatmadınız mı? diye sordu. Çar, ağzı dolanarak cevap verdi:

— Seni bekledim!

Gözleri kan çanağına dönmüştü. Katerina günün ilk ışıkları arasında bunu sezince titremekten kendini alamadı:

— Yatmalı idiniz! diye kekeledi.

— İçmeyi ve seni beklemeyi tercih ettim.

— O kadar yorgunum ki...

— Farkındayım... '||

— Siperleri dolaşırken saatlerin geçtiğini farketme-mişim?

" __ öyle mi?

— Ateşe odun taşıyan askerlerle konuştum.

— Biliyorum...

— Sonra da biraz uzaklaşmışım. Bataklık bir yere düştüm.

— Ama çizmelerinde çamurun zerresi yok...

— Sildim, temizledim. Siz de yatmalısınız! Birkaç saat olta uyumalısınız!

__ i? . .

— Hem yarın çok şeyler olabilir. Zinde olmalısınız!

— Ne olabilir?

— Ne mi olabilir? Şey... Bilmem ki... Belki de Baltacı Mehmet Paşa yarın sulh şartlarımızı kabul eder.

— Bunu nereden biliyorsun?

— Nereden bilebilirim ki? Sadece tahmin ediyorum, o kadar.

Çar önündeki votka kadehini dikti:

— Bunu sana kendisi mi söyledi?

— Kim?

— Paşa!

— Neler söylüyorsun?.. Ben yatıyorum! Katerina soyunmuş, kendisini yatağına atmıştı. O

kadar yorgundu ki, hemen uyudu.

UOS J.ISB.M

i^p xuaq a^ajaAsau iuxSBO'Kd'eA" ap uxuag •tuxSao uosiiq unSnq 9Si nq uaq utan "l'urauzanq iuxsbjo

—

•jba znmnozoS jbpbî o izauuoS q nq uuijBjf ep jnrp iisbu d

ipjBIJBdBA Bp ^seq nuna " ^öa" ziui^Bq BSBuideA" rarnq Bp -ueuirvjj ixhbsbj ziuissiiujb aA"93{ima:}

usp

iZTUtpi BPBJO I^BA 809§ Sfg

ramiBp'B ?[&] sjaoajapuoatunio ' î UBUIsNP uiiuaq 'jıAbjî 'SîiPaizoS iŞiiaz dninsios aopîi buubı^bıı

UBiusna '3{Tpj:ı5aS S ziq 'ua^JtîÂn sa^jaH 'uipziq jba zxai

-is nunSnpio s -Biun,a: "

Aas aiq 3i^ç?q

unjf az

^buiio snsi ux5t iibuisb u p nq n ns iui5i ui.Şapuai b^bh dizB5{ aaiJiapuaq bputsb^jb uiss^b. öoq;

i3{ ziuisrui jiubs 'jbiuo —

an fuzt uitfBnv 'ziSBOBinq iuuu5{SB tremsnp ?aqia —

iuisiui JtnQ iziuiiSBO'Sinq

au bpuisb3îjb uiâa^B ng 'l'!unpBdBA ixn.Şipap 'rpABH —

:rj^B5 IUUBISB2I uaraaq xoB^Bg

!•uxBSBd raipa^sr nunq sibjbio is 'Jnio un-situntu siaaiSaS BOifepjf tsa^B uai^tpuaAna p nq uubiuo

B^umonq Jiq 'Bjuos UB^rnBisi 9jr ns

isa^B 'JBianno 'uniBAiisBq uacuaq euisa^B n5do?

'UIP9JUI9 IUUBIBUTBOqB 9US9U 3{BOBIIBA B3{SBq Î

dU\& ?J9n5p JO3JSCH epiBq Jaq unSng iç sp tsa^B nSdoj, -zii8paq^t33[^i2{BA a rutsaiuiuos xmno

'Japs ureAap sa^y

•ypap j
 3{??}[Bio isnsnii buibsbj nuna —
 £UI
 uitpa^si 3fBuiânHO3i au '
 tuaq
 juisstuiBJB juaq
 :npios aujp
 !wuos UBpzBuiBU aounjoS bpbjo sp TuiA"aqjaiA"ag \ ^IHq 9IÎ ^BBUiao tutzBtireu tfBqBS "i^sxu atq
 luaA ^^apş ba'bsbj '^BUiuBJftA q\\ ns
 ftSa
 np '•eotnABUiBinq dBAao Jtq bjbttjuos na ipâTuiail[3q IBPB51 BireqBS uxoiu nxio
 •.npioAnunsnp ta"9s iuAb daq ap
 iznnstui i
 ns 3tnSos «uca — jbbp5i ^bbs
 ubuibz
 *npaos tzts "tpiaS liCgqjaig nH
 x npjp ugpiS :npios
 •JBIIPIUIBI9S an
 ^aqqu apunuo
 Jiq uauiaq
 ipjBisniq ^^ tuiubza tjBqBS -zanui ubutbz tSipjba BuutpBö bsbj
 ¥
 tpzis uauiaq Bp o 9A "nisnp bAbjo ap isipugsi bjuos d buiubA ununznA uib^ ^
 inpioA"
 pji uos Bp unuo 'JinixmSjoA aA xs[5x
 •npxnp ai^o ^appntu jx
 xuxxa
 "np.ioA'ninp
 ugpaxq BJiiog
 "np
 x^î1 x buo an uaxzoS ıxub3î 9a .ioa'ıöi bıbj ası
 470

— Aman Paşam, nasıl olur?

— Basbayağı olur iste... Burada saplandık kaldık. Bir adım ilerliyeemeyiz. Düşman üç ay idare edebilir kendisini... Üç ay sonra ise buralarda kar diz boyundan aşağı olmaz. Nemçe kralı da imdada gelir. Ve bir defa bizim orduda bozgun başlayacak olursa, bunu hiç kimse durduramaz. Artık kimse zaptedemez.

— Aman Paşam, böyle çabuk karar vermek asla doğru olmaz... Düşmanın hali pür. ümitsizdir. Üç değil, bir ay bile dayanamaz. İster istemez teslim olur.

— Ben düşmanda asla teslim olacak hal göremem... Teslim olacak müşman, böylesine karşı koymaz. Hem yeniçerilerde harp için hiç heves yok. Sonra, onları teslim alıp ne yapacağız? İstedığımız her şartı yerine getiriyorlar?

— Bu şartları onlar söyleyip, onlar kabul ediyorlar.

— Bis başka ne isteyebiliriz ki? Haydi düşman teslim oldu diyelim.. Bunca adamı ne yaparız? Ne ile besleriz? İnsan kıtlığına kıran mı girdi? Bunları zaptetmek için bile bir ordu lâsım.

Dedim ya, ben kararımı verdim. Hudutlarda da lehimizde bazı düzeltmeler istiyeceğim. Bazı kaleleri alacağım. Sonra da çekilip gitmelerine izin vereceğim. Düşmanı korkutmak, öldürmekten yeğdir demişler. Bundan böyle de bize zarar arı dokunmaz.

Hem sen bu harbin masrafım bilir misin? Böyle bir orduyu ayakta tutmak neye mal oluyor, düşünüyor musun?

— Aman paşam, zaferin pahası sorulur mu?

Rum-elibeylerbeyi, paşanın kesin olarak kararını vermiş olduğunu anlamıştı.

O, Baltacıyı da iyi tanırdı.

Paşa, bir defa kararını verdi mi, dünyada ondan dönmezdi.

Demek oluyor ki Çarın gözdesi, yapacağını yapmış» paşayı bir defa ikna etmişti. Paşayı kandırmıştı.

Şu Ahmet adındaki yiğidin korktuğu şey, başlarına gelmek üzere idi:

— Çok yazık olacak paşa! diye konuştu. Elimize böylesine bir fırsat geçtiği halde, onu göz göre kaçıırıyoruz.

471

senin gibi düşünenler kaçar. Yarın bu ordunun başına bir felâket geldi mi, padişahımız bunun hesabını benden sorar. Sizlerin böyle öğüt verdiğini söyleyecek olsam! «Ordumu ben onlara değil, sana emanet ettim» der...

Mukadder olan ne ise, o olur. Fakat bu ordu perişan olacak olsa memleket ne hale gelir? Padişah kendisine benim gibi kulluk edecek adam çok çabuk bulur ama, yeni bir ordu kurmak için yıllar ister. Rumelibeylerbeyi başını eğdi:

- Görüyorum ki hiç bir sözüm sizi kararınızdan döndüremeyecek!
- Ben, doğru olan kararımdan dönenlerden değilim!

Sonra birdenbire hatırladı:

- Hani dün sabah ileri geri söylenen bir akıncı vardı da sen şefaatt etmiştin. Nerede o?
- Kendisini kovdunuz... O da başım alıp gitti.
- Sonradan dönmedi mi?
- Ne cesaretle dönebilir?

Baltacı ufak bir tereddüt geçirdikten sonra:

- Gitmeden onunla konuşmuş olacaksın!
- Evet Emrinizi tebliğ ettim. Çekilip gitmesini söyledim.
- O kadar mı?

Rumelibeylerbeyi, paşanın ne demek istediğini an-layamıyordu:

- Anlamadım paşam, dedi.

Paşa ufak bir tereddüt geçirdikten sonra daha açık sordu:

- Ahmet ile konuşurken sana bir şeyler söylemedi mi?
- Bazı şeyler söyledi.
- Neler söyledi hele?

Bu sefer tereddüt geçirmek sırası beylerbeyine gelmişti. Fakat bunu çabuk yendi. Açık açık konuşmak için önünde güzel bir fırsat vardı:.

- Birçok şeyler söyledi paşam, dedi. Bunların ara sırada inanılmıyacak şeyler de vardı.
- Ne gibi?
- Sözde Çarın gözdesi Katerina, iki gece üstüste çadırınıza gelmiş de sizinle görüşmüş...

472

- Orasını bilmiyor tabii... Yalnız görüşmüş olduğunuzu söylüyor.
- Nereden biliyormuş?
- Bunu bizzat Katerina'dan öğrenmiş...
- Ne zaman?
- Evvelki gece... Çadırınızdan çıkıp da giderken Katerinaya rastlamış. Onunla konuşmuş.
- öyle mi? Peki ne söylemiş Katerina ona?
- Sizinle görüştüğünü söylemiş.
- O kadar mı?
- Evet Bu Rus kadınının size bazı teklifler yapmış oduğunu tahmin ediyor. Açıkçası onun sizi kandırabileceğinden çekindiğini saklamadı.
- Bu masala elbette inanmış olamazsın. Ama onun bu şekilde konuşmasına nasıl oluyor da izin veriyorsun?
- Şey! Katerina sizi ziyaret etmedi mi?
- Tabii etmedi...
- Şu halde kendisiyle konuşmadınız demek?
- İnsan görmediği kimse ile ancak rüyasında konuşabilir.
- Ben hakikaten konuşmuş olduğunuzu sandım da...

— Beni çekemeyenlerin bir takım yalanlar uydurmaları kadar tabii birşey olamaz. Şimdi şu akıncı bozuntusunun çıkıp gitmesine izin verdiğime hakikaten pişman oldum. Ama bunun vebali senin omuzlarındadır. Bu yalan yayılacak olursa hesabını elbet senden sorarım. Hiç Katerina denilen kadın yalnız basma nasıl benim çadırıma gelebilir? Geçen gece yolunu şaşırmış bir kadını yakalayıp getirmişlerdi. Serbest bıraktırdım. Bu yalan oradan çıkmış olacak... Şenin aklın hiç o Moskof kadının tek başına benim çadırıma gelmiş olduğuna yatıyor mu?

- Evet, doğrusu buna inanmak güçtür. Fakat Ahmet neden yalan söylemiş olsun?
- Bunu anlamıyacak ne var? Tezvirinden... Ona yüz vermediğim için bana kızgınlığından...
- Evet, olabilir...
- Olabilir değil, bu böyledir, o kadar!

— Şey paşam! Acaba o yolunu şaşırmış kadın Katerina olamaz mı?

. 473

— Tauu siz Kendilini tanımazsınız. Ahmet ise uzun yıllar Moskovada bulunduğundan kendisini tanır da... Size kim olduğunu söylememiş olamaz mı?

— Olamaz... Herşey apaçık ortada... O serseri yalanlar uyduruyor. Bu iş burada kapanmalı! Sen onun bu yalanından kimseye bahsettin rni?

— Hayır!

— İyi yapmışsın! Elbette bundan sonra da kimseye bahsetmezsin!

— Emredersiniz!

— Şimdi dediğim gibi meşveret sırasında bazı kendini bilmezler ileri geri söylenmek isteyebilirler. Senden istediğim, benim sözlerimi desteklemendir. Allanın lût-fu ve sizlerin gayretinizle iyi bir netice elde ettik. Bu işi Padişahımız ve devletimiz için iyi şartlı bir sulh ile sona erdirmeliyiz! Şimdi ben biraz dinleneceğim. Öğleden sonra da meşveret toplantısını yaparız.

Baltacı Mehmet Paşa, başka bir şey söylemeden ve cevap da beklemeden Rumelibeylerbeyinin yanından uzaklaştı.

Beylerbeyi, paşanın arkasından bakarken kendi kendisine:

«— Yazık! Bu iş olup bitmiş! diye mırıldandı. Paşa kararım vermiş. Katerina onu güzelce kandırmış. Artık ne yapılsa boş! Kader böyle imiş demek!»

•

Katerina uyandığı vakit, öğle çoktan geçmişti.

Yanıbaşmda Çar hâlâ horlaya horlaya uyuyordu.

Sonra birdenbire yastığına saplanmış bulunan bıçağı gördü.

Bunu görünce ürpermekten kendisini alamadı.

Bunun mânası ne idi?

Yavaşça doğruldu. Hafızasını toplamağa çalıştı.

Sonra her şeyi birer birer hatırladı .

Çar kendisinden fena halde şüphelenmişti.

Hattâ onun Baltacının çadırına gitmekte olduğunu bile tahmin etmişti.

Şu halde mahvolmuş demektir!

Çar, elbette aylacak ve kendisine gelecekti. O zaman sarhoş iken yapamadığını, ayık iken daha rahat yapabilecekti.

O kadar kıskanç idi ki, kendisini affedebilmesine hiçbir şekilde imkân ve ihtimal yoktu.

474

Ne yapmalı idi?

Kaçmalı mı idi?

Nereye kaçabilirdi ki?

Yoksa her zaman olduğu gibi kadere boyun mu eğmeli idi?

Bir türlü kestiremiyordu.

Çabucak giyindi ve dışarıya çıktı.

Rastgele yürüyordu. Nereye gittiğini bilmiyordu.

Bataklıkara doğru gidiyordu. Ordugâhtan epeyce uzaklaşmıştı.

Birdenbire karşısına biri çıktı.

Onu hemen tanıdı.

Papaz Gluktu bu...

On'unla bu şekilde karşılaşmış olmak kendisini hiç şaşırtmamıştı. Sanki kendisiyle bu ıssız yerde buluşmak üzere önceden sözleşmişlerdi.

Papaz Glukta en ufak bir şaşkınlık göstermemişti. Katerinayı kollarının arasın-, alırken :

— Seni bekliyordum! diye mırıldandı.

Katerina şimdi, sinirleri bozulmuş, hüngür hüngür ağlamağa başlamıştı.

Papaz onu ağır ağır okşuyordu:

— Ne oldun benim nazlı güvercinim? Neden böyle bedbahtsın? Yok yok, ağlama! Sana bu şekilde ağlamak hiç yaraşmıyor. Seni ağlar görmek, yüreğimi parçalıyor... Seni hangi melun üzdü? Seni kim ağlattı? Çar denilen o canavar mı? Ağlama! Ne olur, ağlama!

— ?!

— Ben bunu bekliyordum. Yemin ederim ki bekliyordum. Bana ebedî olarak döneceğin günü bekliyordum. Bu kadar dualarım, bu kadar yakarışlarım boşa mı gidecekti?

— ?!

— İşte çok şükür beklediğim gün özlediğim saat geldi. Haydi Katerina, gidelim buradan... Bataklıklar arasında geçebileceğimiz bir yol var. Bu yolu benden başka kimse bilmiyor. Eu sabah tesadüfen keşfettim. __ ?! .

— Çar beni kovdu güvercinim. Bir daha görecektir olursa hemen öldürteceğini söyledi. Bunu hakikaten yapar da... Bunu da bilmiyor değilim. Sebep, bana karşı lütfen gösterdiğin jİP-i Bıııı VjgTr.arnv.orpvi

475

bana acıdı. Seni yine bana gönderdi. Dün karargâhtan ayrıldıktan sonra gece tekrar döndüm. Sen yokken., nereye nasıl gidebilirdim?

Bir insan yüreğini, ruhunu bir yere bırakır da gidebilir mi hiç?

Katerina, ancak o zaman kendisinde konuşabilmek kudretini bulabildi:

— Yok, hayır! Bir yere gidemem ben...

— Fakat niçin?

— Olamaz.. Bir yere ayrılamam! Ah seni bulmam çok iyi oldu. Beni ancak sen teselli edebilirsin!

Yüklenmiş olduğum günah uçurumundan, beni ancak sen kurtarabilirsin! Dinle beni! Bir papaz olarak dinle! Herşey-den önce beni sırtımdaki ağır günah yükünden kurtar! Eğer ölecek olursam bu günah yükü beni ebedî cehennem azabına uğratacak çünkü!

Bu söaü söylerken papaz Gluk'un önünde diz çökmüş, ellerini kavuşturmuştu.

Sanki bir kilisede, günah çıkarma hücrelerinde idi. Gluk bunu görünce, hemen papazlığını takındı.

— Yine ona gittin değil mi?

— Sana, paşaya bir defa daha gideceğimi söylemiştim. Başlamış olduğum işi bitirmem lâzımdı. Ve gittim... Ama bu son gidişimdir. .Bir daha gitmeyeceğim! Bu son günahımı Allah affeder mi acaba?

— Ne yaptın ?

— Ona gittim... Onun kollarında saatler geçirdim. Kendimi yine ona verdim. Onu kandırmak, onu sulhe razı edebilmek için bütün kadınlığımı kullandım..

Fakat itiraf ederim ki ona aşık'ta oldum. Sen de dahil, seviştiğim hiç bir erkek, bu Türk paşası kadar bana zevk vermedi. Büyüledim, bayıldım gönülden tutuldum ona...

— Bir çok insanları ölümden kurtarmak için yaptığın bu işi herşeyi bilen Allah affeder.

— Onun kollarında bulunmak, bana yine büyük bir zevk verdi. O kadar nâzik, o kadar mert bir adam ki... Bu zevki hissetmek affedilmez bir günah değil mi?

— Evet, bunda ufak bir günah var.. Ama ona git-mendeki maksadın insanları ölümden kurtarmak olduğuna göre..

— Sizden birşey saklayanlara aziz peder! Ona yal-ir.in

476

— Başka ne için gittin?

— Onunla buluşmaktan, onun beni okşamasından zevkte aldığım için.. Size yalan söylemek, Allaha yalan söylemek değil midir?

— Sen ondan, onun okşamaarından asla zevk alamazsın. Sende bu his uyandıran sadece şeytandır.

Bende biraz mukaddes su var. Bu mukaddes su ile vücudunu oğacağım. O zaman göreceksin ki, bu hisler kaybolacaktır.

— Kendimde bu kudreti göremiyorum. Pek perişanım!

— Buradan gidelim! Buradan uzaklaşınca kendini toparlarsın! Emniyetli bir yere ulaşalım. Orada ay ışığı altında vücudunu mukaddes su ile oğarım. Bir şeyciğin kalmaz.. Senin için çok dua ederim..

— Hayır, gidemem! Gidemeyeceğim!

— Çocukluğu bırak Katerina! Çok büyük bir tehlike ile karşı karşıyasm! Haydi, cesaretini ve kuvvetini topla! Hemen kaçalım!

— Nereye kaçabiliriz ki? Çocukça bir düşünce bu..

— Kaçarız.. Bu memleketten kaçarız. Boğdana gideriz. Orada Türklerin sözü geçiyor.

— Kaçamayız! Hayır, buna imkân yok! Çarın a-damları bizi mutlaka bulurlar. Onun ne inatçı bir insan olduğunu bilmezsin!

— Bulamazlar Katerina! Bana inan!

— Bulurlar, bulurlar.. Sonra beni kaçmaktan ala-koyan birşey daha var.

— Nedir?

Kızlarım! Onları bırakarak nasıl kaçabilirim? Sonra Çar onları ne yapar?

— Kendi kızları değil mi? Çar onlara dokunmaz..

— Muhakkak öldürür. Vahşi erkek kediler, sevgilerini yalnız kendilerine hasretmek için dişilerinin yavrularını yemezler mi? Çar da böyledir. İntikamını kızlarımdan almağa kalkışabilir..

Bu sabah beni öödürmek istedi zaten.. Eğer sızmamış olsaydı, ben bugün güneşin doğduğunu görmeyecektim.

— Ve sen buna rağmen yine de benimle kaçmak istemiyorsun; öyle mi?

— Bir yere kaçamıyacağımızı sen de bilirsin..

— Fakat seni öldürebilir.

— Ne yapalım! Eğer kaderimde ölmek varsa beni kim kurtarabilir?

— Türkler gibi kadere bu derece bağlanmakta ne var?

— Evet Baltacı Mehmet Paşayı tanıdıktan sonra Jcadere daha fazla inanmağa başladığımı itiraf etmek isterim. Hem ben kimim ki? Kim olduğumu herkesten iyi biliyorsun. Ve Allah şahittir ki bunu hiç kimseden saklamış da değilim.. Ben gidiyorum. Benim için dua et.

Katerina doğrulmuş, geri dönmüş ve ilerlemeğe baş-amıştı.

Papaz Gluk, onu durdurmak, geri çevirmek için çok gayretler harcadı. Fakat bu gayretleri hiç bir sonuç vermedi.

Papaz bir defa daha yenilmişti. Yere diz çöktü. Tıpkı canlı bir heykel gibi ağır ağır uzaklaşmakta olan Katerinanın arkasından bakarken ellerini kavuşturdu:

— Allahım, onu koru! Diye yalvardı. Onu Çar Deli Petronun şerrinden koru! Ve sen Petro! Sen mağrur ve küstah adam! Eğer ona en ufak bir kötülük yapacak olursan; işte Allanın huzurunda yemin ediyorum ki seni asla serbest bırakmayacağım. Ölümü, hem de ölümlerin en acısını sana kendi elimle tattıracağım! General Şarmetiyef'in başkanlığındaki Rus heyeti Baltacı Mehmet Paşanın çadırına geldiği zaman, daha ögle olmamıştı.

Osmanlı veziri, bu sefer Rus heyetini daha dostça karşılamış, onlara oturacak yer gösterdikten sonra soğuk şerbet ve lokum ikram etmişti.

Bu davranış, Rus heyetini pek ziyade sevindirmiş bulunuyordu. İyi bir işaret idi bu..

Sonrada paşa, bir kâtibe daha önce yazdırmış olduğu sulh şartlarını okumağa başladı.

Esasında bu şartların hepsini Katerina daha önceden ileri sürmüş bulunuyordu.

Baltacı Mehmet Paşanın bunun dışında istediği şeyler, bazı sınırlarda dahil geniş değişiklikler yapılması, Rus Çarının, Kırım beyinin topraklarına tecavüz etmemesi, Osmanlı topraklarına din adamı maskesi altında casuslar göndermemesi, Sırları ve Karadağlıları tahrik etmemesi, bunlara silâh ve para yardımı yapmaması gibi şeylerdi.

Ayrıca Ruslar, ellerinde bulunan bütün Türk esir ve köleleri serbest bırakacaklar, Azak kalesini en kısa bir zamanda yıktıracaklardı. İsveç kralı ve adamlarına serbestçe memleketlerine dönmek iznini verecekler, ellerindeki İsveçli esirleri serbest bırakacaklar ve işgal etmiş oldukları İsveç topraklarından hemen geri çekileceklerdi.

Kâtip şartları okuduktan sonra Baltacı sordu:

— Bu "şartları kabul ediyor musunuz?

General Şarmetiyef biraz düşündü. Sonra şu cevabı verdi :

— Sizlere ait şartları kabul ediyorum. İsveçlilere ait şartlar çok ağır... Belki de Çar bunu kabul etmek istemiyebilir. Ve bunları kabul ettiğim için de başımı •kestirebilir. Fakat ben buna rağmen, size olan şahsî dostluğumu ve bağlılığımı göstermek üzere başımı tehlikeye atıyor ve bütün isteklerinizi kabul ediyorum. Benim ölmem birşey ifade etmez. Türk — Rus dostluğunun kurulması ve devamı için benim gibi bin asker feda olsun!

— Ya Çar, senin imzam kabul etmiyecek olursa?

— Buraya gelirken, Çardan bütün yetkileri almış durumdayım. Ve o, imzama kabul edecektir. Ayrıca bu şartların yerine getirileceğine delil olmak üzere size öz oğlumu da rehin olarak bırakıyorum. İşte kendisi de buradadır. Anlaşmayı Rus Çarı adına kabul ettiğimi belirtecek imzayı atmağa hazırım!

Herşeyin bu kadar çabuk sona ereceğini, doğrusu kimse ummuyordu.

General Şarmetiyef, bir scat sonra, cebinde Baltacının mührü ile mühürlenmiş sulh şartlarını belirten vesika ile çadırdan çıkmış bulunuyordu.

Oğlu ile vedalaşması bir hayli heyecanlı oldu. Sonra da yanmdakilerle birlikte Rus karargâhının yolunu tuttu.

Şarmetiyef, yanındaki heyetle birlikte Çar Deli Petronun karargâhına vardığı zaman, Çar yeni uyanmıştı, Generali kabul ettiği zaman ise hâlâ kendisine tam olarak gelememişti.

General Çara vesikayı uzatırken:

— Zafer Çarım! diye haykırdı. Türklerle istediğiniz şartlarla sulhu imzaladım. Buyurun mühürlü vesikayı! Çar kâğıdı aldı. Göz gezdirdi. Mühüre baktı.

Evet, Şarmetiyef yalan söylemiyordu.

Türk veziri sulhu imzalamış bulunuyordu.

Demek kurtulmuşlardı!

Hakikat gün gibi aşikâr olduğu halde, buna bir türlü manamıyordu hâlâ...

Türkler nasıl oluyor da buna razı olabilmişlerdi?

O, böyle bir sulh için, dahp neler ve neler feda etmeğe hazır!d!

Ama, işte bunların hiç birine lüzum kalmamıştı. Bulundukları zor durumdan kurtulmuş bulunuyorlardı.

General Şermetiyef, heyecanlı bir tavırla konuşmalarını ve rehin olarak oğlunu bıraktığını anlattıktan sonra, Çarın dalgın halinden şüphelenerek :

— Fakat birşey söylemiyorsunuz Çarım! dedi. Yoksa bu şartlar sizi tatmin etmedi mi?

Çar, sncak o zaman kendine gelebildi:

— Yok, hayır! dedi. Fakat bu o kadar inanılmaz bir başarı ki...

— Allah bize acıdı Çarım!

— Peki ya Türkler bu şartlarla sulhu imzalamış olduklarına pişman olurlarsa?

— Buna imkân yoktur. Çarım! Türkler, verdikleri sö::ü, ne bahasına olursa olsun tutarlar. Tarihte bunun aksini ortaya koyacak tek bir olay, bir tek vesika yok-' tur.

— Sulh odu ha?

— Evet Çarım! Kurtulduk. Bu müjdeyi orduya biz-cat sizin vermenizi istiyorum. Tabî bu müjdeyi size ilk olarak vermiş olouğum için müjdeliği isterim!

O zaman Çar birdenbire Katerinanm, sabaha karşı uyumadan önce söylemiş olduğ'u bir sözü hatırladı.

Katerina sulhun bugün imzalanacağını söylemişti ona... :

Evet, bu sözü bütün sarhoşluğuna rağmen şimdi gayet iyi hatırlıyordu.

O zaman bu söze pek kıymet vermemişti.

Ama şimdi iş değişmişti.

sum müjdesini hakikatte Şermetiyef değil, fakat Katerina vermişti. Ağır ağır:

— Sulhun bugün olacağını bana Katerina söylemişti, dedi.

General şaşırđı:

— Ne vakit?

— Bu sabah! Gün doğarken...

— Muhterem Katerina neredeler?

O zaman Katerinanın orada bulunmadığını farket-tiler. Çar:

— Bilmem ki! diye mırıldandı. Şermetiyef:

— Sizden istediğim müjdeliği kaybetmiş olduğum için asla üzgün değilim Çarım, dedi. Esasında bu sulhu sağlayan ben değilim, muhterem Katerinadır. Hepimiz hayatımızı ve hürriyetimizi ona borçluyuz. Bize ışıktan tutan o oldu. Hepimiz ümitlerimizi kaybettiğimiz zaman, yalnız o bizim gibi düşünmüyordu. Çok akıllıca davrandı. Hatırlıyor musunuz Çarım? Yine hep burada idik ve en kötü şeyleri düşünüyorduk. O, bizi uyandırdı. Bizi on binlerce askeri ve bütün Rusyayı kurtaran odur. Yoksa ya bataklıkta boğulacak yahutta Türk kılıçları ile toptan doğranacaktık. Bütün Rus ordusu ve hepimiz yok olacaktık. Kendilerini görüp ayaklarına kapanmak ve şükran duygularımı ona söylemek isterdim. Acaba daha uyanmadılar mı? Çar şaşkın şaşkın:

— Bilmem ki! Ama hayır, uyumuyor. Dışarı çıkmış olacak.

Orada bulunanlar bir ağızdan haykırdılar: -r- Yaşasın Katerina!

— Yaşasın Çar, yaşasın Katerina! Herkes heyecanlı idi. General Şermetiyef :

— Onu bulalım! diye bağırdı. Onu bulalım ve bu-rayaya getirelim!

— Evet, evet! sesleri yükseldi. Hep birden dışarıya fırladılar...

Herkes Katerina'yı bulmak için bir tarafa koştu. Çar bir anda yalnız kaldığını gördü.

Derin bir düşünce içinde idi. Bir şeyler hatırlamağa çalışıyordu.

\

481

Fakat akli o kadar karışık idi ki...

Katerina'nın solgun yüzü ve perişan hali gözlerinin önüne geldi. Onu, tıpkı o sabah görmüş olduğu gibi bulanık görüyordu. Oradan, Baltacı Mehmet Paşa'nın yanından geliyordu. Dün gece onun peşine düştüğü zaman fazla sarhoş değildi. Katerinanın askerlerle konuştuğunu görmüştü. Sonra da birdenbire kaybolmuştu. Onu bulabilmek için her tarafı aramıştı. Ama kendisini bulamamıştı. En ön siperlere kadar gitmiş, soruştur-tu. Kimse kendisini görememişti. Bu hesaba göre, gözdesi üç geceyi, Rus karargâhının dışında geçirmiş bulunuyordu.

Katerina muhakkak ki oraya gitmişti.

Bir gece önce Katerina yanında derin uykusunda iken, açık saçık serpiyen vücudunda bir çok yabancı ve taze çürük işleri görmüştü.

O, bunları, bu çürükleri, pek güzel tanımıştı. Bu çeşit çürükler, vücuttan, ancak aşktan sonra meydana çıkardı. İhtiras dolu bir aşktan sonra...

Zaten o da bunun üzerine şüpheye düşmüş ve gözüne ilişen mücevher kutusunu karıştırmıştı. İşte bütün bunları keşfetmesi, kendilerini saran Türk ordusunun komutanının, Katerina'nın ileri sürmüş olduğu bütün teklifleri birer birer kabul ederek işi sulha razı oluncaya kadar ileri götürmesi, onların arasında mutlaka gizli görüşmeler olduğunu ap-açık ortaya koymuyor mu idi?

Ve sonra söylediği son söz de olduğu gibi çıkmıştı. Katerina, Baltacı Mehmet Paşanın sulhu o gün imzalıya-cağını haber vermiş, General Şermetiyef de bu yoldaki yazılı vesikayı getirmişti.

Katerina ne yapmış, yapmış, Baltacı Mehmet Paşayı kandırmıştı.

Bu büyük işi başarmak için de her erkeği çıldırtacak kadar güzel olan vücudunu paşaya peşkeş çekmişti. Şimdi her şeyi çok daha iyi görüyordu. Katerina o pis papaza günah çıkartmak için gitmiş olduğunu ona açıkça söylemiş değil mi idi?

Şimdi onun çıkartmış olduğu günahın nasıl bir günah olduğunu pek güzel anlıyordu.

Türkü, hiç hatır ve hayaline gelmeyen bir silâhla vurmuştu. Koca bir Rus ordusunun yenemediğini ve bu

r
482

şartlar altında değil yenmek, karşısında bir gün duramı-yacağı bir kuvveti, Katerina ile metresinin güzelliği ve kadınlık kuvveti ile...

Katerina'nın güzelliği, zekâsı ve dişiliği, bütün toplarının, tüfeklerinin, yüzbinlerce kişilik ordusundan, daha kuvvetli çıkmıştı.

Bu, inanılır şey değildi.

Fakat hakikat...

Ama, niçin inanılır şey olmasın?

Kendisini ona bağlayan kuvvet ne idi? Niçin Kate-rinayı tanıdıktan sonra ona bu derece bağlanmıştı? Niçin ona bütün kadınlar pek manasız gelmeğe başlamıştı.

Hem o, bu kadının ne kadar karanlık, hattâ kirli mazisi olduğunu da pek güzel biliyordu. Her şeyi biliyordu.

Böyle bir kadm, onun başını nasıl döndürmüş, onun aklını nasıl başından almışsa, Türk vezirini de aynı şekilde büyülemiş olmaz mı idi?

O da bir erkek değil mi idi?

Sonra birdenbire birşeyi daha hatırladı :

Katerinayı öldürmek istediği...

Bu delice bir kıskançlık duygusunun tabîî bir sonucu idi. Belindeki hançeri bunun için sıyırmış olduğunu şimdi pek güzel hatırlıyordu.

Fakat sonra ?

Hayır! Bu işin sonunu hatırlamıyordu. Aklını, hafızasını ne kadar zorlasa nafi...

Bilmiyordu bu işin sonunu !

Birdenbire, tırnaklarına kadar ürperdi.

Yoksa yapmış mı idi bu işi?

Katerina'yı öldürmüş mü idi?

Bunu düşünmek onu âdeta çıldırtır gibi oldu. Elini hemen beline götürdü, Hançerinin boş kılıfı sallanıp duruyordu.

Deli gibi yerinden fırladı. Yattığı krıaa koştu. Etrafı korku dolu gözlerle araştırmağa başladı.

Hayır, ortalarda ne Kattırmanın cesedi, ne de bir damla kan vardı.

Sonra birdenbire hançerini gördü.

Yastığın hemen yanında, tertemiz duruyordu.

İyi ama Katerina nerede idi? O ne olmuştu?

Yoksa buraya hiç gelmemiş mi idi ?

Baltacı Mehmet Paşa onu yanında mı alakoymuştu? Onv. kendisinden çalmış mı idi?

483

Rus ordusunu bataklıkta boğmaktan kılıçtan geçirmekten vazgeçmiş ama... Onun, Çarın sevgilisini, Çarın elinden almış mı idi?!...

Çıldırmağa işten bile değildi.

Türk paşası nerede bulacaktı böyle kadını? Belki de onu ele geçirdikten sonra, kendisiyle beraber kaçmak i-Çin sulha razı olmuş, o budala Şermetiyefin eline bu kâğıt parçasını sıkıştırdıktan sonra, onu almış ve kaçmıştı.

Bunu her erkek tereddütsüz yapardı.

Evet, evet! Bu böyle olmalı idi.

Hayatını, askerini ve Rusya'yı kurtarmış fakat, Ka-terinayı artık ebediyen kaybetmişti.

Halbuki Katerina olmadan, bütün bunların ne kıymeti vardı?

Ağlamak istiyordu. Ve gözlerine birdenbire hücum eden yaşları tutamadı.

Yatağın üzerine, kocaman kara bir leke gibi çöktü. Başını iki elinin arasına aldı ve belki de hayatında ük defa hüngür hüngür ağlamağa başladı.

Bu şekilde ne kadar vakit geçtiğini anlayamadı.

Ve anlaşılmaz bir hisle, kocaman ellerini yüzünden çekerek başını kaldırdı.

Karşısında onu gördü...

Bir hayal mi idi bu?

Önce buna kuvvetle inandı. Ve bu hayalin, Kateri-nanın hayalinin gözlerinin önünden birdenbire kaybolu-vermesinden korktu. Onu ürkütmemek için kendisine gözlerini bile kırpmadan bakıyordu.

Hayaller o kadar hassas olurlardı ki...

Sonra ağlaması yavaş yavaş kesildi. Sadece ona bakmakta devam ediyordu.

Katerina, üzerine kırmızı renkte, o çok sevdiği elbisesini giymişti. Bu elbise ona pek çok yakışıyordu. Ve tıpkı bir heykel gibi hareketsiz, yanı başında öyle duruyordu.

Hayır, bu bir hayal olamazdı.

Çünkü, hâlâ kaybolmuyordu. Ve göğsü, hafif hafif üotip kalkıyordu. Nefes alıyordu.

Karşısındaki Katerinanın hayali değil, tâ kendisi idi.

Şimdi kendisini daha da toparlamıştı. Yatağın üstünden doğruldu; ayağa kalktı.

Karşılıklı olarak öylece duruyorlardı.

484

Sadece bakışıyorlardı.

Neden konuşmuyor, neden herhangi bir harekette bulunmuyordu?

Ono doğru iki adım.attı.

Katerina yerinden hiç kıpırdamamıştı.

Ciddî bir hali vardı.

Ciddî ve kararlı...

Sabit bakışlarla, Çarın gözlerinin tâ içine bakıyordu. Ve bu bakışlarında korkunun zerresi bile yoktu.

Kararlı bakışlardı bu bakışlar!

Deli Petro nihayet bütün kuvvetini topladı ve boğuk bir sesle:

—Sen, sen ha? Diye konuşabildi.

— Evet, benim!

Sesi, kendi sesine pek benzemiyordu. Âdeta medenî bir ahengi vardı.

— Kaçmadın, demek?

— Kaçmak mı? Fakat kimden ve niçin kaçmam lâzım ?

— Nerede idin ?

— Dışarıda idim... Dolaşıyorum.

— Seni gören olmadı mı ?

— Hayır! Beni aratıyordun demek ?

— Evet aratıyordum.

— Bunu ben de tahmin ediyordum. Niçin arattığını da biliyorum. İşte geldim.

— Biliyorsun ha?

—Evet, biliyorum. Beni üzen tek nokta kaçmış olduğumu sanmandır. Hiç olmazsa ölümden korkmayacak bir yaradılıştı olduğumu bildiğini umuyordum... Her ne ise, işte geldim! Ölmeğe hazırım! Cellâdı hemen çağırabilirsin!

Çar, şimdi kendini az çok toparlamıştı. Karşısında cesaretle konuşan ve ölüme hazır olduğunu söyleyen kadına, biraz da şaşkınlıkla bakıyordu.

— Neler söylüyorsun Katerina! Ölüm kelimesi şu anda ağzına hiç yaraşmıyor. Seni neden öldürtecekmi-şim? Bunları nereden çıkarıyorsun?

Şimdi şaşkınlık geçirmek sırası Katerinaya gelmişti : " "

— Beni idam ettirmek için aratmıyor mu idin? •

— Niçin seni öldürtmek isteyeyim?

I

485

Genç kadının gözü hâlâ yatağın üzerinde bulunan hançere ilişti. Sonra daha sakin bir sesle:

— Ben öyle sanıyordum; diye mırıldandı.

Çar, onun hançere baktığını gördü. Eğildi. Onu aldı ve kılıfına soktu:

— Ne kadar çocukça bir düşünce! Hayır Katerina, seni onun için aratmıyordum. Sana bir müjde vermek için aratıyordum seni... Söylediğin oldu. Osmanlı veziri sulhu imzaladı.

O zaman Katerinanın gözlerinde bir ışık yandı:

— İmzaladı mı? Kim söyledi?

— Şermetiyef oradan zaferle döndü. Elindeki mühürlü kâğıt savaşa son veriyordu. Biz, hepimiz, bunun senin eserin olduğunu biliyoruz. İşte vezirin mühürü!

Katerina, kâğıdı alıp göz gezdirdi. .Altındaki mühürü kontrol etti.

Evet, en ufak bir şüpheye bile yer olamazdı.

Baltacı Mehmet Paşa sözünde durmuştu.

Demek hisleri onu yanıltmamıştı.

Onun gibi bakan, onun gibi konuşan, onun gibi erkek bir insanın, hiçbir vakit yalan söylemeyeceğini biliyordu. İşte elindeki vesika da bunu ispat ediyordu.

Kâğıdı hafifçe titreyen eliyle Çara iade etti:

— Geçmiş olsun! .Askerler ateşi hemen söndürmeli-dirler...

— Yok! Bu ihtiyatsızlık olur. Ateş söner sönmez Türkler yeniden saldırabilirler.

— Türkler böyle bir şey yapmazlar. Onlar verdikleri söze, sonradan tamamiye aleyhlerine dönse bile körü körüne sadıktırlar.

— Sana inanacağım! Senin sayende kurtulduk Katerina!

— Benim sayemde mi? Ne münasebet? Hayır, bunu kabul edemem.

— Ben her şeyi biliyorum. Baltacı Mehmet Paşa ile üç gecedir yaptığın görüşmelerin farkındayım! Onu sen kandırdın. Bizi kurtarmak için onu sulha sen razı ettin! Niçin boş yere aksini iddia ediyorsun!

— Sana bunları Dilsiz bildirdi değil mi? Çar, genç kadının ellerini tuttu:

— Hayır Dilsiz bana birşey bildirmiş değildir. Haki-^r; olduğu gibi anlamak için kimsenin birşey söyle-

I

486

meşine de lüzum yoktur. Sana gelince, evet sana bir ceza vermeğe kararlıyım. Bütün bu yaptıklarından sonra hak etmiş olduğun bir cezadır bu...

— O cezanın ne olduğunu bilmiyorum. Fakat kaderime boyun eğmeğe hazırım!

— Göreceğin ceza şudur Katerina! Seninle resmen evleneceğim ve sen Rusya Çarıçesi olacaksın!

Çarıçahk tacını da mukaddes kilisede başına elimle koyacağım!

Tam bu sırada içeriye bir kalabalık doldu. Başların-d ageneral Şermetiyef olduğu halde hep ileri gelen komutanlardı bunlar.

Katerinayı görünce: (— Yaşasın katerina!

— Yaşasın Çar! Diye haykırmağa başladılar. Çar onlara döndü ve şu emri verdi:

— Yaşasın Çarıça! diye de hay kırabilir siziz!

O zaman sesler, daha heyecanlı olarak yükseldi:

— Yaşasın Çarıça! Yaşasın Rusya Çarıçası!

Ve Çar Deli Petro sözünde durdu. Moskovaya döndükten sonra Katerina ile resmen evlendiği gibi, daha önce ondan olmuş iki kızını, Elizabet ile An'ı da resmen kızları olarak kabul etti.

Çar, kilisede yapılan törende onun basma Çarıçahk tacını giydirirken, Katerina Çarın ayaklarına kapanmış ağlıyordu.

Çar gülerek onu kaldırdı.

Baltacı Mehmet Paşaya gelince, görmüş geçirmiş Osman oğlu, Türk Padişahı Baltacının bir kadın uğruna kaçırdığı şanlı zaferi üzüntü ile karşıladı. Baltacı kellesini güçlükle kurtardı. Hemen azledildi. Ufak bir adaya sürüldü. Bir daha ne Katerina'yı, ne de vezirliği gördü.

Evet Katerina resmen Çarıçe olmuştu. Ve bir kadının bir kilisede Çarıçe olarak takdis edilerek basma taç giydirilmesi, Rusya tarihinde ilk defa vukubuluyordu. O zamana kadar Çarların karıları taç falan giymezler, takdis edilmezlerdi.

Çar Petronun bu geleneğin dışına çıkmış olması, bazı yerlerde dedikodular uyandırmakta geri kalmamıştır.

487

dedikodular uyandırır. Ama Çardan istisnasız olarak herkes korktuğu için, hiç kimse bunu onun yüzüne karşı söylemek cesaretini de gösteremezdi. Çarın şakası olmadığını herkes biliyordu.

Katerina'nın resmen taç giydiği günün akşamında, Çareviç Aleksinin evinde yine bir toplantı vardı. Çarı ve Katerina'yı sevmeyenler, bu taç giydirme işini şiddetle tenkid edip duruyorlardı.

Bir taraftan da tabii durmadan içki içiliyordu. Derken kafalar dumanlanmağa başlayınca içlerinden biri ortaya bir lâf attı:

— Ne günlere kaldık be! Çar bir kadının başına taç giydiriyor. Avrupada kralların karılarına nasıl Kraliçe deniyorsa Çarın karısına da şimdi Çarıçe denilecekmiş.

Birisi:

— Bu işin içinde başka bir iş var. Ben hepsini biliyorum! Şeklinde konuştu. Bunu söylerken de esrarengiz bir tavır takınmıştı.

Tabî bütün gözler bir anda ona döndü.

— Ne biliyorsan söyle de biz de öğrenelim! dediler. Adam başını salladı:

— Bütün bu işleri tertipleyen Katerinla'dır. O yabancı kadın. Maksudı da Çardan sonra onun yerine geçmek!

!— Böyle şey olamaz. Çareviç Çarın oğlu Aleksi ortada iken nasıl onun yerine geçebilir?

— Katerina'nın emrinde para ile tutulmuş çok insanlar var. Bunların yardımıyla her kötülüğü yapabilir...

Bir suikasd bile tertipleyebilir... Hakikati söylemek isterim. Bunu da hiç kimse inkâr edemez. Allahtan korkanların, hakikatleri ne kadar acı olursa olsun söylemekten çekinmemelidirler.

Biri gürledi:

— Ya bizler ne güne duruyoruz? O dişi yılanın basını hemen ezeriz.

— Eğer bu fırsatı bulabilirsen! Bu işi şimdiden yapmalıyız !

— Ne şekilde?

— Düşünüp bir çare bulmalıyız. Bir usul bulmalıyız. Sonra da kararı hemen yerine getirmeliyiz.

— Katerina son derece kurnazdır. Yapacağını bilir. Böyle bir kadını alt etmek kolay değildir.

!Rîti r"areviç, Aleksi'ye döndü:

— Siz neden babanıza bu yaptığının doğru olmadığını söylemiyorsunuz Prensiz?

Aleksi homurdandı:

— Bunu git de kendisine anlat!

— Bu hakikati kendisine anlatmak size düşer.

— Babam beni Kremlin bile kabul etmiyor.

— Zorla girin!

— Yani babama karşı baş mı kaldırayım? '

— Bu, en sonra düşünülecek bir iştir. Fakat gerekecek olursa, ona karşı baş da kaldırabilirsiniz. Bütün Rusya'yı arkanızda bulursunuz!

— Söylemesi kolay!

— Peki, Katerina tarafından, onun kıskırtması ile önce veliahtlıktan azl, sonra da katlolunulmak mı istiyorsunuz? Bunu mu bekliyeceksiniz? Aleksinin Metresi Of-rozin müdahale etti:

— Sevgilimi böyle hemen kıskırtmağa başlamayınız! Babası ile şu Şarlot denilen Protestan şıfıntı yüzünden arası açık... Eğer ona hakikaten bağlı iseniz, bu ihtilâli sizin hazırlamanız lâzım. Ordu ve halk arasında hemen tahriklere girişmelisiniz! Ruslar bir koyun sürüsüne benzer. Yüz kişi birlik olup da Kremlin doğru yürümeğe başladı mı? Moskovada ne kadar halk varsa peşlerine takılır. Ortada ne Çar, ne de Katerina kalır. İş, o yüz kişiyi bulabilmekte...

Biri, elindeki votka kadehini havaya kaldırdı:

— Ben, Çareviçe canla başla bağlı bin kişi bulabilirim.

— Lâfla değil, fiilen ispat etmek lâzım bunu!

— İspat edebilirim...

— Öyle ise neden duruyor sunuz? Hemen işe koyulmanız lâzım. Yalnız sonuna kadar işe Çareviçi karıştırmamanız iyi olur. Rusyada herkes Çardan şikâyetçi... Fakat kimse ona karşı bir harekete geçmiyor. Siz bu ihtilâli yapın! Çarı ve katerinayı ortadan kaldırın. O zaman Aleksi kendiliğinden Çar olacaktır. Çar olunca da elbette sizleri unutmayacaktır.

-.— Olur, yaparız!

Votka şişeleri boşaldıkça kafalar dumanlanıyor ve daha cesaretli konuşmalar oluyordu.

.*.

Kremlini basmak, Çar ile Katerinayı ortadan kaldırmak, fikri, eiteide daha koîav görünüvc

t\

,~V

489

Onlara ışık tutan, yine de Çareviçin metresi oldu: — Askere, papazlara falan fazla güvenmeyin! İdealist adam da bulamazsınız Rusyada... Ama buna karşılık Rusyada istediğiniz kadar sefil var. Moskovada bir yağmaya karışacak yüzbin sefil bulunabilir... Onları çok kârlı bir vurgun masalı ile kıskırtabilir ve toplayabilirsiniz. Kremlinde yağma edilecek bol altın bulunduğunu söyleyecek olursanız, bütün bu serseriler peşinize takılmakta tereddüt göstermezler. İş, dediğim gibi gözü pek yüz kişi bulmaktadır. Konuşmalar bu şekilde sabaha kadar sürmüştü. Çok konuşulmuş, çok sözler verilmişti.

Babasına karşı içinde sevginin zerresi bile yoktu. Ondandır sadece nefret ediyordu, o kadar...

Ertesi günden itibaren de kesesini açtı. O candan, yakın arkadaşları, bu iş için paraya lüzum olduğunu söyleyip duruyorlardı. Çareviçe ise, babası pek az para veriyordu.

Bir takım tefecilere başvuruldu. Aklın alamıyacağı kadar yüksek faizlerle para toplamak işine girildi.

Ama günler, haftalar, aylar, hattâ üç koca yıl geçtiği halde ortada hâlâ birşey görünmüyordu. Bu arada Şar-lot da ölmüş, Aleksi metresiyle büsbütün başbaşa kalmıştı.

Kendisine yüksek faizlerle para veren tefeciler, şimdi hergün geliyorlar, paralarını istiyorlardı. Çareviç bunları artık oyalayamayacak hale geldiğinden, geleni döğ-meğe başlamıştı.

Tefeciler o zaman Çara başvurmak zorunda kaldılar. Fakat ondan da ancak hakaret görmüşlerdi.

Rus veliahtında artık para kalmadığını ve kendisinin para bulabilme kudretinin de tükendiğini anlayan yanındakiler, şimdi birer ikişer kendisini bırakarak savuşmak yolunu tutmuşlardı.

Hattâ bunlardan bir ikisi, daha da ileri giderek Çara oğlunun kendisini devirmek üzere bir ihtilâl hazırlığında bulunduğunu Çara bildirmişlerdi.

Bu iddialarını isbat edecek bazı vesikalan da kendisine göndermişlerdi.

Çareviç Aleksi bu ihbarı tanı vaktinde haber almış, babasının nasıl bir kimse olduğunu herkesten iyi bildiği

490

için, bir an bile tereddüt göstermeden metresi Ofrozin ile birlikte Rusyadan kaçmıştı.

Bir müddet Avustralyada bulunmuş, oradan da İtalya'ya geçmişti. Burada babasının aleyhinde atıp tutmağa başlamış, çeşitli meselelerden dolayı Çarın gazabından korkarak Rusyadan kaçmış bazı asilzadeler ve macera düşkünleri de onun etrafında toplanmağa başlamışlardı.

Oğlunun bu ihaneti, Çar Petroyu, kelimenin tam mâ-nasiyle çileden çıkarmıştı. Her şeyi unutmuş, onu ne şekilde eline geçireceğini düşünmeğe başlamıştı.

Deli Petro, bütün siyasî düşmanlarının da bunlardan nasıl faydalanabileceklerini pek güzel biliyordu.

Bir gün Prens Tolstoy ile beraberken Viyanadaki elçisinden bir mektup geldi. Bu mektupta oğlunun Napoliye yerleştiğini, Katolik papazlarla düşüp kalktığını ve Rusya'daki bazı kimselerle mektuplaştığını, kendisi Rusya'nın dışında olduğu halde bir ihtilâl hazırladığını bildiriyordu.

Çar mektubu okuduktan sonra o kadar ağır bir küfür savurdu ki, Prens Tolstoyun yüzü kıpkırmızı kesildi. Sonra da:

— Acaba Çarımı bu derece kızdıran şey nedir? diye sordu.

Çar mektubu ona uzattı:

— Al oku! Ve ne olduğunu anla! Ben küfür etmeyeyim de kim etsin?

— Bunlar çocukça, budalaca şeyler Çarım! dedi.

— Yok, hayır! Ben Aleksi'yi bilirim. O fırsat bulduğu anda beni sırtımdan hançerler... Beni yok etmek, yerime geçmek için elinden gelen her şeyi yapar. Ben de buna hiçbir şekilde tahammül edemem... Şimdiye kadar hep sustum. Hakikatleri bilmezlikten geldim. Ama, bu işe artık bir son vermek zamanı gelmiştir.

— Sen şimdi o melunu buraya getirebilir misin?

— Getirebileceğimi umuyorum.

— Şu işi yap, sana ne istersen veriirm...

— Ben Çarımdan hiçbir şey istemeden bu işi yapabileceğimi umuyorum.

— Ah bir gelse! Onunla bir karşılaşsam!

* # *

Prens Tolstoy, yanma birini alarak Napoliye kadar gitmiş^ ve Çareviçi orada bulmuşu. Kendisini Rusya'ya

W

491

geri getirebilmek için elinden gelen herşeyi yaptı. Söylediği sözlerden biri genç Prens üzerinde en çok tesir yapmıştı.

Tolstoy şöyle demişti:

— Babanız Çar hasta! Bunca yıldanberi kendisini yıpratırcasına çalışması onu harap etmiş bulunuyor. Doktorlar, bize açıkça hakikati söylediler. Pek az ömrü kalmış. Hattâ şu sırada hâlâ hayatta bulunup bulunmadığı da belli değil...

Böyle bir durumda Rusya veliahtma düşen şey Rus-yada babasının yanında olmaktır. Yoksa pekâlâ bir serseri işin basma geçebilir. Kendisini Çar ilân edebilir. O zaman çok büyük bir fırsatı göz göre göre kaçırmış olacağınızı düşününüz.

Evet, bu söz babası gibi haris olan Aleksi'ye Rusyaya dönmek kararını verdirmişti. Zaten parasızdı.

Napolide de herkese borçlanmıştı.

Tolstoya inandı. Babasının kendisine birşey yapa-mıyacağına kanat getirdi ve Rusyaya dönmeğe karar verdi.

Yalnız metresi Ofrozin ısrar ediyor, onu bu tehlikeli yolculuktan vaz geçirmek istiyordu.

Ama Aleksi ondan da bıkmıştı. Metresinin sözlerine kulak asmadı ve Prens Tolstoy ile birlikte bir gemiye atladığı gibi Petrograd yolunu tuttu.

Prens Tolstoy, Çareviçi, babasının odasına kadar götürerek kendisine teslim etti.

Böylece üzerine almış olduğu vazifeyi sona erdirmiş oluyordu.

Bir Şubat günü idi. Ve Çar Deli Petro, âsi oğlunu, yıllarca sonra işte karşısında görüyordu.

Çareviç, hasta, hattâ ölüm yatağında bulacağını sandığı babasını karşısında ve dipdiri görünce, fena halde şaşırmış ve sarsılmıştı.

Sonra da usulen kendisini selâmlamak için ayakla nna kapanmak istedi.

Fakat suratına sert bir tekme yiyerek sırtüstü yere yuvarlandı.

Çarın sert sesi salonu çmlatmıştı:

— Köpek!

Çareviç o anda nasıl aldatılmış olduğunu anlamıştı. it is isten de geçmiş bulunuyordu.

492

Güçlkle doğruldu. Mendilini çıkararak kan içinde kalan ağzını ve burnunu sildi.

— İşte elime geçtin! Kurtulacağını mı umuyordun? Seni alçak seni!

— Benim bir kusurum ve kabahatim yok baba! Olsa buraya gelir mi idim? İşte emrettiniz; geldim.

Hakkımda yalanlar uyduranlar sizi kızdırmış olacaklar!

— Evet, geldin! Çünkü beni ölüm yatağında bulacağını umuyordun değil mi?

— Böyle bir şeyi hayalimden bile geçirmiş değilim!

— Ben senin hayalinden neler geçirmeğe muktedir olduğunu çok iyi biliyorum. Sen de şunu bilmelisin ki, hiçbir zaman umdukların olmayacaktır. Hesap vereceksin, hesap! Anlamıyor musun mel'un!

Bana baba demekten seni men ediyorum. Hayır, sen benim oğlum değilsin! Sen sadece bir hainsin!

Yerime göz diken beceriksiz bir ihtilâlcı taslağı! Anladın mı şimdi?

Çareviç Aleksî, artık her şeyi çok iyi anlıyor, nasıl bir oyuna düştüğünü biliyordu.

Hiç bir şeyi affetmeyen babası, kendisine nasıl merhamet ederdi?

Ama olmuştu bir defa... Çıkmaz yola girmişti. Buradan kurtulabilmesine de hiçbir şekilde imkân ve ihtimal yoktu artık...

Deli Petro ona doğru birkaç kâğıt fırlattı.

Aleksî bunların ne olduklarını hemen anladı. Onu ihtilâle teşvik eden bazı kimselere yazdığı mektuplar...

İçlerinde ise babasının ve Çariçenin aleyhinde kaleme aldığı çok ağır kelime ve tâbirler olduğunu biliyordu.

Nasıl olmuştu da bunlar babasının eline geçmişti?

— Senin değil mi bu mektuplar? İnkâra imkân yoktu.

— Evet, benim!

— Suçunu kabul ediyorsun demek?

— Size bu mektuplarımı verenlerin de en az benim kadar suçlu olduklarını kabul etmelisiniz. Görüyorum ki onlar bir taraftan beni kandırırlarken, bir taraftan da elimden aldıkları mektupları size veriyorlarmış.

— Elbette böyle yapacaklardı. Bunlar, samimî olarak bana bağlı kimselerdir. Senin zehirini akıtmalarını onlara ben emrettim.

»e*

S •;!"•"ı ,/ı ' .

493

— O halde siz de bu suçluların arasındasınız! Çarın gözleri şimdi korkunç bir şekilde açılmıştı:

— Ne dedin, ne dedin?

!— Beni size karşı bu çeşit fikirler beslemeğe zorlayanlar arasında varsınız dedim.

— Bunu söylemeğe cüret ediyorsun öyle mi? Çareviç artık korkmuyordu. O müthiş korkudan, şaşılacak bir şekilde ayrılmıştı. Çünkü her şeyi biliyor ve" görüyordu. Nasıl olsa, babasının gazabından kurtula-mıyacaktı. Nasıl olsa ölecekti. Babasından en ufak bir merhamet beklemenin bir çılgınlık olduğu ap-açık ortada idi.

Ve madem ki ölümden kurtulamıyacaktı; yerde sürünen sefil böcekler gibi ölmektense, havada uçarken vurulan kartallar gibi ölmeyi birden tercih etmişti.

Bütün soğukkanlılığını topladı:

— Sen Rusya'nın Çarı isen, ben de Rusya'nın Veli-ahtıyım dedi. Bana düşen şey, ne pahasına olursa olsun yalana sapmamaktır. Sana karşı isyan hazırlamayı hiçbir zaman düşünmemiştim. Buna muktedir olmadığımı da biliyorum. Fakat senin bana musallat etmiş olduğun casusların, sarhoşluk anlarında bana böyle mektuplar yazdırmışlarsa bunun mânâsı başkadır.

— Ne imiş bu mânâ?

— Bu mânâ o kadar açık, o kadar meydandadır ki..

— Söyle! Konuş diyorum!

— Bunun mânâsı, senin beni ortadan kaldırmak için bir çare aradığındır. Beni doğru yoldan saptıracak bir takım sefilleri ancak bu maksatla bana musallat etmiş olabilirsiniz! İşte istediğin sefil vesikalar

elindedir. Bende elindeyim! Beni katlettirirken vicdanın da sızlamayacağını biliyorum. Beni hemen idam ettir ve sevin! Çariçe de sevin sin! Hepsi bu kadar!

Oğlunun karşısında böylesine pervasız konuşması, Çan. iyiden iyiye şaşırtmıştı.

Okadar şaşırtmıştı ki, hissetmekte olduğu o büyük hiddeti birden kaybordu. Hemen söyleyecek bir söz de bulamadı.

Sonra:

— Hainler cezalarını görürler! Diye homurdandı. Sen ıle cezayı göreceksin sefil!

— Sende biricik öz oğlunu katlettirmekle tarihte büyük bir nam kazanacaksın!

— Senin beni katletmeni mi bekliyecaktım?

— Buna asla muktedir olmadığımı biliyorsun! Ordu senin elindedir. Hangi kuvvetle bir ihtilâl hazırlayabilir ve sana karşı gelebilirim? Buraya da kendi isteğimle geldiğime göre böyle birşey düşünmemiş olduğum orta-, da değil mi?

— Karşımda böylesine küstahça konuşman, idam hükmünü alman için yeter!.

— Peki ne duruyorsun? Beni cellâtlarına neden teslim etmiyorsun?

— Hayır! Bunu yapmayacağım! Seni sadece hâkimlere teslim edeceğim.. Muhakeme edileceksin!.

Bütün hâinler gibi sorguya çekileceksin!

Genç veliahd, babasının bu sözlerinin arkasında neler gizli olduğunu düşünerek ürperdi.

İhtilâlcileri muhakeme eden mahkemenin nasıl bir yer olduğunu o, çok iyi biliyordu. Bu mahkemenin hâkimleri, son derece insafsız kimselerdi. Ellerine biri düştü mü, onu söyletmek için en korkunç işkenceleri tatbik etmekten çekinmezlerdi..

Demek oluyor ki babası, onu yalnız öldürmek de istemiyordu. Öldürmeden önce kendisini e nağır işkencelere de uğratmak arkadaşlarını ele veren bir alçak durumuna düşürmek ve onu rezil etmek kararında idi.

— Yok! Diye mırıldandı. Doğrusu bu kadarını asla ummuş değildim. Beni işkenceye mi koyduracaksın?

Çar, oğlunun gözlerinde yeniden beliren korku v© dehşet ifâdelerini memnuniyetle seyrediyordu:

— Eğer bütün suç ortaklarını ve mahkemenin isteyeceği delilleri ele vermeyecek olursan, elbette eziyet göreceksin!

— Fakat baba! Bir canavarlık bu!

O zaman Çar daha fazla dayanamayarak oğlunun üzerine atıldı. Sille, yumruk, tekme, kendisini döğmege başladı.

Gürültüye muhafızlarda yetiştiler.. Çareviçi güçlükle babasının elinden aldılar. Çar bir ara hançerini çıkarmıştı. Oğlunu eliyle vurmak istiyordu.

Sonra birden bundan vazgeçti. Muhafızlara emir verdi:

495

— Bu hâini zindana atın! Bana da hemen hâimleri çağırın!

Rusya veliahdı yaWı ölü bir halde zindana götürülürken az sonra hâimler Çarın huzuruna girmişlerdi.

Çar yerdeki mektupları onlara gösterdi ve müthiş emrini verdi:

— Bu mektuplar, oğlum Aleksî'nin ihanetini ortaya koyan reddedilmez delillerdir. Zaten kendisi de suçunu itiraf etti. Size de itiraf edecektir. Onun bütün suç ortaklarını meydana çıkarmanızı istiyorum. Kendisine, herhangi bir hâini sorguya çeker gibi sorguya çekeceksiniz!

Bir saniye kadar düşündükten sonra ilâve etti:

— Eğer onu en azılı bir ihtilâlcîyi sorguya çektiğiniz şekilde sorguya çekmeyecek olursanız, hepinizi kazığa vurduracağım!

Sözlerinin karşındakilerin üzerinde yaptığı tesiri iyice anlamak için tekrar sustu ve sonra ağır ağır sözlerini tamamladı:

— Onu hemen bugün sorguya çekmeğe başlayacaksınız.. Hiçbir mazeret dinlemiyorum. Kendinize acınuyorsanızı çoluk çocuğunuza acıyınız!

Hâimler hiçbir zaman Çarı böylesine kızgın görmüş değillerdi.

Fakat hakikatti. Bir baba, oğlunun en ağır işkenceler altında öldürülmesini, parçalanmasını istiyordu.

Çareviğin mahkemesi aylarca sürdü. Ve pek feci sahneler gösterdi.

Aleksî bir tek şey istiyordu. Muhakemenin bir an önce bitmesini, bir an önce idam edilmesini istiyordu. Bir iki defa hapis edildiği hücre de intihara da kalkıştı. Buna engel olmak için yanında nöbetçiler bekletmeğe başladılar.

Sonradan o kadar halsiz düştü ki, buna da lüzum görmediler.

Çareviç Aleksî önceleri sorgusu sırasında çok sert ve ağır konuşmuş, babasına durmadan küfür etmişti.

Böyle yaparsa, kendisini daha fazla konuşturmayarak hemen idam edeceklerini ummuştu.

Fakat bu olmadı. Mahkeme heyeti onu git-gide daha ağır işkencelere mahkûm ediyor, suç arkadaşlarını araştırıyordu. Ondandır deliller istiyordu.

Çektiği acılar, Çareviçi çıldıracak hale getiriyor, ancak bayılarak bu acılardan kurtuluyordu.

Sonradan konuşacak hali de kalmadı. Perişan bir hale geldi.

Ve bir haziran sabahı hüccresinin kapısını açtıkları zaman Çareviç Aleksî'nin ölmüş olduğunu gördüler.

Çara bu haberi verdikleri zaman, Çar önce kızar gibi oldu. Hattâ gardiyanların kendisini mahsustan

acıyarak öldürdüklerini sandı. Kendi özel doktorunu göndererek oğlunun cesedini muayene ettirdi.

Ancak doktorun böyle birşey olmadığını söylemesi üzerine kızgınlığı geçti ve oğlunun gömülmesine izin verdi.

Ondan sadece metresi Ofrozî'nin olma üç yaşında Petro adında bir torunu kalmıştı.

Bu işler olup biterken, Çar Petro, Katerina ile bir iki defa konuşmuştu. Katerina, üvey oğlunun bu derece ağır işkenceler altında sorguya çekilmesine razı değildi. Çara merhamet etmesi ve oğlunun hemen idam ettirmesi yolunda bir iki defa rica da bulunmuştu.

Fakat Çar Deli Petro, onun her isteğini yerine getirdiği halde bu ricasını kabul etmeğe asla yanaşmıyordu.

Oğlu ile ilk defa karşılaştığı zaman, onun yüzüne karşı söylemiş olduğu acı sözleri bir türlü affedemiyordu. Kendisinin mutlak surette istediği gibi cezalandırılmasında ısrar ediyordu.

O gün Katerina biraz geç uyanmıştı. Oda hizmetçisi yanına girdiği zaman ona hemen bu haberi, veliahd Aleksî'nin zindanda ölmüş bulunduğu haberini vermişti.

Katerina bu haberi aldığı zaman, sanki ağır bir yükten kurtulmuş gibi göğüs geçirdi.

Sonra da dudaklarından ağır ağır:

— Şimdi artık yalnız kaldım! Kelimeleri döküldü.

Evet.. Doğru bir sözdü bu.. Katerina, en kuvvetli bir rakipten, Rusya tahtında söz sahibi olan bir rakipten ebe-'dî olarak kurtulmuştu.

Çarın sıhhati ise, bütün dış görünüşüne rağmen hiç de parlak değildi.

Eğer bir gün ölecek olursa, o zaman Rusya tahtı doğrudan doğruya kendisine kalacaktı.

Bunu düşünmek bile Katerinaya öylesine bir heyecan veriyordu ki..

497

Evet, Katerina şimdi kendisini hakikaten mesut ve rahat hissediyordu.

İşte, bütün istekleri olmuştu.

Bir zamanlar hayal etmeğe bile cesaret edemediği saadetler, birer birer tahakkuk etmişti.

Fakat bütün bunlara rağmen Katerina, yine de kendisinde bir boşluk hissediyor, bunun ne olduğunu bir türlü anlayamıyordu.

O gün birdenbire kararını verdi. Dışarı çıkacak, tek başına dolaşacaktı. Güzel bir yaz günü idi. Çar da o bitmez tükenmez teftiş seyahatlerinden birine çıkmıştı.

Gayet sade, siyah bir elbise seçti. Basma da koyu renkte bir başörtü örttü. Bu haliyle orta sınıftan bir kadına benziyordu. Sonra da sarayın arka kapısından çıktı.

Arasıra böyle yapardı. Şehirde dolaşır, halkın yaşayışını yakından izlerdi. G'ördüğü aksaklıklar olursa bunların düzeltilmesi için emirler verirdi.

Fakir bir kızı evlendirmiş bütün çeyizini yaptırmış, kendisine iyi bir drahoma da vermişti. Arasıra onu da ziyaret ederdi.

Bu fakir aileleri dolaşmak, onların dertlerini dinlemek kendisini eğlendiriyordu.

Katerina o gün de bu çeşitten bir iki ziyaret yapmayı tasarlamıştı.

Saraydan bir hayli uzaklaşmıştı ki kendisine bir gölgenin yaklaştığını hissederek durdu.

Dönüp baktı; karşısında papaz Gluku buldu.

Onu görmek, kendisini şaşırtmıştı. Hattâ ona ufak bir heyecan da vermişti:

— Sensin ha? diye konuştu... Ne işin var buralarda? Bir hayli çökmüştü papaz Gluk... Fakat gözlerinde hâlâ eski canlılık görünüyordu. Kalın sesiyle cevap verdi:

— Benim senden, seni görmekten, sana yakın olmak-tem başka ne işim olabilir ki...

— Seni görmiyeli çok oldu.

— Hastalıklar çektim. Manastırlarda süründüm. Ö-lütnle pençeleştim. Fakat Allah dualarımı kabul etti sonunda... İyileştim. Seni bir defa daha görmek için iyileşmek istiyordum.

Yürüyecek hale gelince de geldim. Bir aydır yalnızca dışarı çıkmanı bekli-vordtım sarayın önünde...

498

Üzerindeki papaz kılığı pek perişandı. Katerina şimdi onun pek seni bir halete olduğunu farketmişti.

Üzerinden pis bir koku geliyordu:

— Sana para vereyim! dedi. Her halde paraya ihtiyacın olacak!

— Hayır, paraya ihtiyacım yok.. Param var benim. Ne yapacağım parayı? Bana sen lâzımsın!

Katerina ağır ağır yürüyerek تنها bir sokağa saptı. Papaz Gluk da yanında yürüyor ve konuşuyordu:

— Seni ölüm döşeklerinde de hep takip ettim. Çarı-ç/e olarak taç giydiğin ve takdis edildiğin gün hep senin için dua ettim. Bir güneş gibi yükseldin ve güneşten daha yüksek oldun. Buna lâyıktın!

— Ben ise, seni bir daha göreceğimi ummuyordum. Çar seninle konuşmuş ve seni koğmuş olduğunu söyledi.

— Evet, o kaba adam beni tehdit etti. Akli sıra ağzımdan bazı sözler alacağını umuyordu. Umduğunu bulamayınca beni koğdu. Bir daha görececek olursa hemen öldürteceğini söyledi... Budala beni ölümden korkar sanıyordu.

— Bir kilisede çalışmıyor musun?

— Sadece kiliseleri temizlemekle meşgulüm şimdi. Bu işi yaparken bazı iyi Hristiyanlar halime acıyorlardı. Biraz sadaka veriyorlar. Bu da bana yetiyor.

— Söyleyim de sana kiliselerden birinden iyi bir iş versinler!

— Hayır, istemiyorum. Kendimide dinî âyinleri idare edecek, cenaze törenlerini yönetecek, vaaz verecek kuvveti bulamıyorum.

— Bunlara lüzum yok... Sadece aylık alırsın, iyi bir aylık verdiririm sana...

— Bunun için beni uzak bir köy kilisesine tâyin ederler. Burada hem yer yok, hem de Rus_ olmadığım için, sonradan Ortodoks mezhebine geçtiğim için itibarım yok.

— Sen bunlara kıymet verme! Ben yarın Patriğe emir veririm. Sen de öbür gün kendisine başvurursun. İstedığın kilise veya manastırda sana iyi maaşlı bir iş verecektir.

— Çok lütufkârsız Çariçem! Neden zahmet edeceksiniz? Ben böyle birşey istemiyorum ki...

— Kendini toparlaman lâzım. Bak üstün başın da

tvî bir Avruraü hekime giderek iyice tedavi

499

olmalısın! Kendine bakmalısın! Bunun için de iyi yiyecek içecek, iyi bir yerde yatıp kalkman lâzım. Şimdilik şu keseyi al! İçinde on altın olacak. Üstündeki şu pis elbiseleri at da kendine temiz bir kıyafet, bir çift de ayakkabı alırsın!

— Yok, hayır! İstemem... Ben bana bu derece acımana tahammül edemem... Benden öğrenmekte olduğunu görüyorum. Evet pek sefilim ama, senden sadaka alamam!

— Bu sadaköa değil... Arkadaşça bir yardım...

— Parayı başkasına ver! Ben yürüyecek hale geldim ya; yeter bu bana... Dilenebilirim artık... Ve bir insan dilenebildi mi; artık bir şeyden korkımimalıdır. Rahat rahat karnını doyurabilir...

— Ne tuhafısın?

— Herkes Rusyayı idare edenin sen olduğunu biliyor. Herîrcs seni takdir ediyor. Demin de dediğim gibi bir güneşten daha yücesin şimdi! Ve her zamandan da daha güzelsin! Kudretin ve güzelliğin Rusyanm sınır la-ınnı çoktan aştı. Adın dillere destan oldu. Seni bir defa görmenin büyük bir saadet olduğunu çok kimseler öğrendi.

— Görünüş öyle! Evet, şu anda her şeyim var... Sıhhatim de yerinde... Buna rağmen kendimde yine de boşluklar hissediyorum.

— Ne gibi?

— Bilmem ki... Bir zamanlar tam mânasiyle mesut olabilmek için paranın yeteceğini sanmıştım. Şimdi bu düşüncemde haksız olduğumu öğrendim. Yine bir zamanlar saadet kapısını kudretin açabileceğine inanırdım. Bu da boş bir hayalmiş!

— Saadetin yolu, ne güzellik, ne sıhhat, ne para, ne de kudrettir.

— Ya nedir?

— Aşk!

— Aşk mı?

— Evet, aşk...

— Sendeki boşluk budur Katerina, kimseyi sevmiyorsun. Gönlün boş! O bir Afrikalı kadar siyah renkli, bir goril kadar iri, kabasaba herifi, Çarı sevebilme imkân yok... Buna mecbur da değilsin! Ama etrafmda pervan n dbi dönen nice genç ve yakışıklı yaverler, saray

500

adamları var.. Niçin kendine bunlardan bir âşık seçmiyorsun?

Papaz Glukun söylediği bu sözler, Katerinanın üzerinde hiç de şaşırtıcı bir tesir yaratmış değildi. Aynı şeyi zaman zaman onun da düşündüğü olmuştu. Etrafında hakikaten gözünün içine bakan bir çok yakışıklı gençler vardı.

Ama bir defa Çariçe olduktan sonra, kendisini tama-miyle kocasına hasretmişti. Çar ona bu büyük imkânı sağladıktan sonra, ona sadık olmağa karar vermiş bulunuyordu.

Böyle binbir macera ile dolu olan gönül hayatının üzerine kaim bir örtü çekmişti.

Son macerası da, Baltacı Mehmet Paşa ile olmuştu.

Böyle bir erkekle, o heyecanlı macerayı yaşadktan sonra başka bir erkeğe bakmak istememişti bile...

Fakat şimdi papazın sözleri ona, içinde hissetmekte olduğu büyük boşluğun sebebini pek güzel anlatıyordu.

—Sevecek bir kimse olmadıkça sevicek olmanın bir faydası var mı? İşte Katerina sen de böylesin. Ruhunda hissettiğin boşluk budur. Hakikî saadet ise, ancak sevmektir; aşktır.

Sen sevmek, sevilmek, delice âşık olunmak için yaratılmışsın! Bu hakikati anlayacak kadar da zekisin, akıllısın! Elinde bugün fırsat ve imkân varken sevmeye çalışmalısın! Bana gelince, artık benden haklı olarak öğrendiğini görüyorum. Sana bir zevk verebilmek kudretinden mahrumum.

Onun. için senden ricam Patriğe de birşey söylememen, benim için bir şey istememendir. Çünkü ona uğrayacak değilim. Benim için, geceli ve gündüzlü sarayının etrafında dilenerek yolunu gözlemek, seni uzaktan olsun görmek ye bugün olduğu gibi harikulade bir fırsat çıkarsa, sana sokulup seninle bir kaç kelime konuşabilmek saadeti yeter!

Yolunu kestim, seni yolundan alakoydum Katerina! Bu kadar saadet bana yeter şimdilik! Seninle kaç dakikadır konuşuyorum. Haydi, yolun açık olsun! Söylediğim şeyi de asla unutma! Saadetin tam olması için, en kısa zamanda kendine yakışıklı, sağlam bir âşık bulmalısın!

Papaz, bu sözü söyledikten sonra sopasına dayanarak Çariçe'nin yanından uzaklaştı.

501

Katerina ağır ağır yürümeğe başlamıştı.

Hem yürüyor, hem de papaz Gluk'un kendisine söylemiş olduğu sözleri düşünüyordu.

Çok güzeldi. Bunu kimse hiç bir şekilde inkâr edemezdi. Herhangi bir erkeği kendisine kolayca âşık edebilirdi.

Ve o da şimdi gönlündeki boşluğun sebebini ınla-mağa başlamıştı.

Evet.. Bir sevgilisi, bir âşıkı yoktu. Genç, yakışıklı, konuşmasını iyi bilen bir. âşık şiddetle ihtiyacı olduğu bir hakikatti.

Papaz Gluk, ondaki bu boşluğu ne kadar iyi anlamış bulunuyordu!

Zaten kendisini ondan iyi tanıyan yoktu ki...

Evet, evet... Gluk doğru söyledi. Benim hastalığımı çok iyi anladı. İlâcını da yine kendisi gösterdi. Bun?, ihtiyacım var. Yaşamak, mücadele edebilmek için, daha güzel ve daha haris olabilmek için mutlaka bir âşıkım olmalıdır.

Ve Katerina, hemen p akşamdan itibaren sarayda ve muhitinde kendisine bir âşık adayı aramağa başlamıştı.

Erkekler birbirlerine ne kadar zıt yaradılıştadır idiler. Birinde bulunduğu bir meziyet, diğesinde yoktu. Erkekleri böyle alıcı gözle incelerken ilk kararı şu oldu:

Kendisine seçeceği âşık, Rus olmayacaktı. Bir yabancı olacaktı.

Rus erkekleri hem kaba, hem de sert oluyorlardı. Bunlarda romantizm yoktu. Nezâketleri falan hep sinsî idi. En nâzik olanı bile biraz içki içer içmez hemen ka-balaşıyordu. Tahammül edilmez bir insan oluyordu. Şiir okurken bile küfür etmeğe başlıyorlardı.

En iyisi, kendisine seçeceği âşığın yabancı olması idi. Rusya'da, saray çevresinde yaşayan bir çok yabancı vardı. Rusları Avrupalılaştırmak isteyen Çar Deli Petro, numune olsunlar diye bunlara iyi mevkiler ve iyi ücretler veriyordu. Bunun bir sebebi de, yabancılardan kendisine bir kötülük gelmeyeceğine inanması idi. Bunlar ona para ile bağlı idiler, kendisine karşı baş kaldıracak rakipleri, onları elde edemezlerdi.

Bir hafta sonra Katerina kararını vermiş, seçeceği âşığı bulmuştu. Bu, uzun yıllar Kremlin'de hizmet etmiş, Çarın eski gözdesi An Mons'un kardeşi Vilyam Mons olacaktı.

502

Uzun boylu, sarışın, mavi gözlü ve yakışıklı bir Alman olan Vilyam, son bir yıldanberi Çar tarafından baş mabeyinciliğe tayin edilmişti. Almancadan başka Fransızca ve İsveççe de biliyordu. Gayet nazik ve Çara sadık bir kimse idi. Öyle Ruslar gibi uzun boylu içmekten de hoşlanmıyordu.

Sonra sır saklamasını da biliyordu. Ruslarla düşüp kalkmıyordu. Adetâ yalnız yaşıyordu.

Kendisi gibi Alman olan Berger adındaki yardımcısı ile üzerinde bulunan ağır işi aksatmadan görüyordu. Çar ondan memnundu.

Katerina'nın da ona her zaman işi düşüyordu. Vilyam bu işleri de hiç ses çıkarmadan, sadakatle ve dikkatle yerine getiriyordu.

Böyle birini âşık edinmek, Katerina'nın bir bakıma daha işine geliyordu. Çünkü Vilyam her zaman yanlarında idi. İş icabı Moskova'da iken Moskova'da, Petrograd'da iken Petrograd'da, Çarskoyeselo'da iken orada bulunurdu. Gece ve gündüz, işi gereğince hep Katerina'nın yanında ve yakınında idi.

Onu istediği saman yanma çağırabilir, istediği kadar da yanında alakoyabilir. Bundan kimse şüphelenmezdi.

Evet... En iyisi bu idi.

Tuhaf, çok tuhaf bir tesadüftü bu... Bir vakitler Vil-yam'ın kızkardeşi An, onun en şiddetli rakibi idi. Çara metreslik yapmıştı. Hattâ Çar bir ara onu resmen karılığa da almak istemişti.

Şimdi ise kendisi ons. âşıklık yapacaktı!

Herşey, artık ilk adımın atılmasına kalmış bulunuyordu. Katerina, bunun için de uzun boylu düşünüp güzel bir plân hazırladı.

Çarın yine seyahatte olduğu bir temmuz sabahı erkenden genç mabeyinciye çağırdı. Bu sırada Çarın yeni tanzim ettirdiği özel köyünde, Çarskoye-selo'da bulunuyorlardı.

Ona şu emri verdi:

— Bugün bir at gezintisi yapmak istiyorum. Seninle şöyle civar ormanlarda dolaşırız. Atlarımızı hazırlat!

Yakışıklı adam:

— Başüstüne! diyerek dışarıya çıktı.

On dakika sonra yola çıkmışlardı. Atlarını yan yana sürerken sundan bundan bahsediyorlardı.

O\30

A*.

Katerina atını ormana doğru sürdü. Buralarda kimseler bulunmazdı. Zaten halkın, Çara ait olan bu topraklara girmesi değil, yaklaşması bile yasaktı.

Ormanın ortasından billur gibi şeffaf bir dere akardı. Bunun yanma geldikleri vakit Katerina atının dizginlerini çekti:

— Aklıma ne geliyor, biliyor musun Vilyam?

— Ne geliyor Çariçem?

— Şu derede yıkanmak...

— Güzel bir fikir efendimiz! Yalnız...

— Yalnız ne?

— Hiç... Hani üşümeseniz demek istiyorum. Dere oldukça soğuktur da.

— İnsan bu sıcak hayada üşür mü hiç? Sen yüzmek

bilir misin?

— Bilirim Çariçem!

— Ben ise bilmem... Acaba derin mi burada sular?

— Herhalde bir insan boyundan fazladır.

— Kenarda yıkanırım ben de...

— Emredersiniz...

— Şimdi sen biraz uzağa git! Orada bekle. Ben yıkanır çıkarım.

— Başüstüne!

— Yalnız, ne olur ne olmaz, fazla uzaklaşma! Sulara kapılmaktan korkarım. Bir tehlike ile karşılaşsam bağırrım. Gelir beni kurtarırın!

Vilyam Mons atları çekerek uzaklaşırken, Katerina soyunmağa başlamıştı bile... Üzerinden çıkardıklarını bir ağacın altına koyuyordu.

Sonunda üzerinde sadece bir gömlek kalınca etrafına ve baş mabeyincinin gittiği tarafa baktı.

Ortada kimseler görünmüyordu.

O zaman üzerinden gömleği de çıkardı. Ve kendisini derenin soğuk sularına bıraktı.

Su hakikaten serindi. Ve bu serin su, Katerina'ya çok iyi gelmişti. Derede mükemmel bir şekilde yüzmeye başladı.

İçinde hafif bir heyecan vardı.

Bu da, az sonra girişeceği gönül cyununu düşündü-
ğündendi.

Acaba plânı nasıl bir netice verecekti?

Alman, tuzağına düşecek miydi?

Onun halini görmek herhalde çok eğlenceli olacaktı.

504

Bunları düşünürken, tatlı tatlı gülümsedi.

Çariçe derede on dakika kadar yüzdükten ve vakit geçirdikten sonra, birden bire heyecanlı bir sesle:

— Vilyam! İmdat! diye bağırdı ve sanki boğuluyor» muş gibi batıp çıkmağa başladı.

Oyun başlamıştı.

Az ötede ağaçlıklar arasında hemen bir hareket belirdi. Ve Vilyam büyük bir telâşla meydana çıkarak dereye doğru koşmağa başladı.

Katerina'nın başı bir görünüp bir kayboluyordu. Sanki akıntıya kapılmış gibi idi.

Bunu gören Alman, bir anda ceketini ve çizmelerini çıkarıp dereye atladı. Birkaç kulaçta genç kadına yetişti. Katerina bayılmış gibi yapıyor ve hiç bir harekette bulunmuyordu.

Sol eliyle onu tuttu. Sağ eliyle kıyıya doğru birkaç kulaç attı. Ayakları yere değince, Katerina'yı kucağına alarak kenara çıkardı.

Yüzü karmakarışık. Büyük bir şaşkınlık ve heyecan içinde idi. Kollarının arasında tuttuğu, nefis güzeli-ği olan çıplak vücuda adetâ korku ile bakıyordu.

Bir taraftan da:

— Fakat ne oldunuz, Allahım! Çarıçem, kendinize geliniz! Yalvarırım açın gözlerinizi! Konuşun! İşte kurtuldunuz! Bir tehlike kalmadı... diye konuşuyordu.

Fakat Katerine hiçbir harekette bulunmuyor, bayılmış gibi duruyordu.

Onu derenin yanına başma sırtüstü yatırdı. Eğildi, kulağını göğsüne dayadı.

Kalbi çarpıyor ve nefes alıyordu.

Şu halde bir tehlike yoktu.

Belki de korkusundan bayılmıştı sadece...

Şimdi kollarını, şakaklarını ve boynunu oğmağa başlamıştı. Bunu yaparken gözleri Katerina'nın kar gibi beyaz ve son derece mütenasip tombul vücudunda durmadan dolaşıyordu.

Şimdi parmakları heyecandan titremeğe başlamıştı. Sonra boynundan göğsüne doğru kaydı. Ama hemen çekti. Tekrar:

—Çarıçem! Aziz Çarıçem! diye inledi... Acın artık gözlerinizi! Hiç bir tehlike kalmadı. Gelin kendinize! Fakat Katerina yine de oralı olmadı.

505

Alman şimdi önünde derin bir uykuda imiş gibi hareketsiz yatmakta devam eden Çarıçenin göğsünü oğma-ğa başlamıştı.

Ama buna devam edemedi.

Çünkü Katerina birdenbire gözlerini açmıştı.

Vilyam bunu görünce:

— Allahım, bu ne saadet! diye haykırırken ellerini hemen çekti. İşte çok şükür kendinize geldiniz!

Korkacak bir şey kalmadı. Kendinizi iyi hissediyorsunuz değil mi?

Katerina, sanki olan bitenleri anlamıyormuş gibi:

— Ne oldu? diye sordu.

— Hiçbir şey yok. Sadece ufak bir baygınlık geçirdiniz. Beni çağırır çağırılmaz, hemen geldim!

— Şimdi hatırladım. Boğuluyordum. Beni kurtardığın için teşekkür ederim...

— Asla teşekkür değeri bir şey yapmış değilim!

— Seni mükâfatlandırmalıyım Vilyam!

Bu sözü söylerken kollarını uzatıp baş mabeyincinin boynuna doladı ve onu kendine doğru çekti.

Bir anda dudak dudağa geldiler. Ve bu halde dakikalarca kaldılar.

Neden sonra ayrıldıkları zaman Katerina, sanki çıplak olduğunu yeni f arketmiş gibi bir çığlık -kopardı.

—Çıplak olduğumu neden bana hatırlatmadın Vilyam? Hemen arkana dön!

Alman, yüzü heyecandan pancar gibi kızarmış olduğu halde:

— Afedersiniz! Afedersiniz! diye kekeliyerek ona ar-kasım döndü.

Katerina:

— Sen de bu halde dönemezsin! Haydi çıkar elbiselerini de sularmı sık! Güneşte kurut! . •

— Buna hiç lüzum yok Çarıçem... Zaten kalın kumaşlar bir günde kuruyamaz... _

— Hasta olursun Vilyam! İyice kurumasa bile. hiç olmazsa suyunu çeker...

— Şiz benim için hiç üzülmeğin ve merak da etmeğin!

— Olmaz öyle şey! Haydi.

— Hiç lüzum yok...

— Ben öyle istiyorum. Hattâ emrediyorum. Alman o zaman ses çıkarmadan soyunmağa başladı.

506

Fakat tam bu sırada az ötede bulunan atlardan birinin kışnediği duyuldu.

İkisi birden başlarını o tarafa çevirdiler. Katerina'nın yüzünde renk kalmamıştı.,

— Bir yabancı var galiba!

Baş mabeyinci ise ondan daha telâşlı idi:

— Hemen koşup bakayım!

İkisi de aynı şeyi düşünüyorlardı. Seviştiklerini bir yabancıya görmüş olması yeter bir felâketti...

Alman o tarafa doğru koşarken, Katerina çabuk çabuk giyiniyordu. Az sonra uzaktan bir takım sesler gelmeğe başlamıştı. Vilyam bir yabancı ile münakaşa ediyordu.

Katerina bunu duyunca daha da heyecanlandı. Korkusu bir kat daha arttı.

Tam giyinmişti ki, Vilyam'm bir askeri yanma kat' mış, getirmekte olduğunu gördü. Asker gelmek istemediği için direnir duruyordu, Demek ki kendilerini gözetleyen, muhafız askerlerden biri idi.

Katerina, hemen otoriter bir sesle:

— Buraya gel! diye emretti.

O zaman asker mukavemet etmekten vazgeçerek yaklaştı. Vilyam nefes nefese arkasından yürüyordu. Çariçe sordu:

— Ne arıyordun buralarda ?

Asker:

— Devriye geziyordum Çariçem! cevabım verdi.

— Bunu vazife olarak mı yapıyordun?

— Tabii... Her gün bir yabancı var mı diye bu saatlerde buralardan geçerim

— Arkadaşın nerede?

— Yalnızdım efendim...

— Peki ne gördün?

— Birşey görmedim...

— Birşey görmemiş olur musun?

— Sadece atları farkettim. Yanlarına yaklaşınca, bunların bizim ahırın atları olduğunu tanıdım!

— Aferin sana! Dikkatli bir asker olduğun ve vazifeni tam yaptığın için seni mükâfatlandıracağım!

— Teşekkür ederim Çariçem!

— Peki neden hemen gelmedin? Baş mabeyinciye tanımadın mı yoksa?

T

507

— Tamdım!

— Öyleyse ona itaat etmek zorunda olduğunu bilmiyor muydun?

Asker, Katerina'nın bu sözüne hemen verecek cevap bulamadı. Biraz düşündükten sonra:

— Yoluma devam etmek lâzımdı da... Gecikecek o-lursam Başçavuş kızardı...

— Merak etme! Ben kendisine söylerim!

— Teşekkür ederim efendim...

Katerina ağır ağır askere yaklaştı. Elinde beyaz bir mendil vardı.

— Bana arkanı dön! Emrini verdi!

Asker, bu emrin mânâsını ve sebebini anlamamakla beraber, kendisine verilen emre itaat etti. Çariçeye arkasını döndü. Ve hâlâ nefes nefese olan Başmabeyinci ile yüz yüze geldi.

İşte o anda Alman, karşısındaki askerin yüzünde korkunç bir ifadenin belirmediğini gördü. Acı, çok acı bir çığlık koparan asker ellerini havaya kaldırdı. Sonra da yüzükoyun yere kapaklanan askerin sırtında, tam kalbinin üstünde sedef bir hançer sapı gördü.

Ve ne olduğunu birden anladı.

Çariçe, beyaz mendininin içinde sakladığı hançeri bir anda askerin kalbine saplayıvermişti.

Baş mabeyinci büyük bir korku içinde titreyip duruyordu. Adetâ bayılmak üzere idi.

Asker ise yerde birkaç defa daha debelendi.

Sonra hareketsiz kaldı.

Sadece ağzından oluk gibi kan akıyordu.

Katerina'nın buz gibi soğuk sesi aksetti. Hançeri çıkar ve or»u yıka! Şu mendili de biT taşa bağlayarak derenin ortasına at. Sonra da askeri atacaksın. Ceplerine ve koynuna taşlar doldur. Haydi çabuk ol!

Bu sert emirler berikinin aklım basma getirmişti.

Titrek bir sesle:

— Emredersiniz! Emredersiniz! diye kekeledi.

Katerina kanlı mendilini atmış ve sakin bir tavırla atların bulunduğu yere doğru uzaklaşmıştı.

Katerina, bir şüphe içinde yaşıyamazdı. Bir yabancıнын kendisini çırılçıplak ve kolları bir erkeğin boynuna halkalanmış olarak görmüş olması, başına müthiş bir felâket getirebilirdi.

..... ».üi uvio uujuu uıy ıvııııcv

il

508

Elbette Çariçe, kendi şerefini her şeyden önce düşünmeğe mecburdu.

Baş mabeyinci fena halde sarsılmış bulunuyordu. Vilyam, hayatında bu derece güzel bir kadın görmemiş olduğunu itiraf ediyordu. O, muhakkak ki güzelden de fazla birşeydi. İnsana en büyük cinayetleri rahatça işletecek güzellikteydi.

Çarın bu kadına niçin bu derece düşkün olduğunu onu niçin Çariçe yaptığım şimdi herkesten iyi anlıyordu.

Katerina; aşk ve dişilik ile en büyük dessaslığı ve zulmü nefsinde toplayabiliyordu?

Alman, bir taraftan bunları düşünüyor, bir taraftan da güzel Katerina'nın emirlerini yerine getiriyordu...

Katerina'nın bulunduğu yere geldiği zaman, Katerina orada yoktu. Atına atlayarak gitmiş olacaktı. Kendi atı ise bağlı olduğu yerde duruyordu.

O zaman, elinde tuttuğu hançeri cebine indirdi.

Aynı zamanda garip bir korku bütün vücudunu sarmış bulunuyordu. Aklına çok kötü bir ihtimal gelmişti. Ya Katerine köşküne döner dönmez muhafızlara, onun bir askeri öldürmüş olduğunu söyler ve kendisini yakalatırsa?

Suç âleti yanında idi. Askerin cesedi de kolaylıkla bulunabilirdi...

Tabii bu cinayetin sebebini izah edemiyecekti. Hemen de idama mahkûm edilecekti.

Alnından boncuk boncuk terler boşanıyordu.

Aklına gelen ilk şey, hançeri yok etmek oldu.

Fakat ya Katerina böyle birşey yapmaz da ondan hançerini isteyecek olursa ne yapardı?

Ne derdi?

Hayır! Şu uğursuz hançeri muhakkak ki atamazdı.

Hayvanını arka taraflardan sürerek çiftlik binasına yaklaştı. Kimseye görünmeden hayvanını ahırın önünde bırakarak arka kapıdan içeri girdi.

Kendisini hiç kimse görmemişti. Talihi yolunda idi; Acele ile alt kattaki odasına girdi. Burada yine kendisi gibi Alman olan yardımcısı Berger'den başka kimse yoktu.

Berger onu görünce, kendisinde olağanüstü birşey bulunduğunu hemen anlamıştı. Alamanca olarak:

— Neyin var Vilyam? diye sordu.

I

I

509

— Bir şeyim yok... Bir şeyim yok!

— Öyle şey olur mu? Yüzünde renk kalmamış...

— Biraz yorulduğum da...

— Üstün başın da su ve çamur içinde...

— Sorma, dereye düştüm.

— Nasıl oldu bu iş?

— At birden ürktü... Beni dereye attı. Boş bulundum. Bunu kimsenin duymasını istemiyorum. Aıy eder namussuzlar...

— İyi söylüyorsun ama, ceketin ıslanmamış. Buna ne demeli?

— Sen de pek fazla soruyorsun... Ceketimi çıkarmıştım... Bana kuru çamaşır ve elbise çıkar!

— Hemen şimdi!

Bir defa aksilik başlamasın! Çok defalar, bu devam eder. Vilyam da acele Üe soyunurken, bu sefer cebinden Çariçenin hançerini düşürüverdi.

Berger bunu görünce:

— Bu da ne ?diye sordu.

Vilyam fena halde bozulmuştu. Fakat bunu belli etmek istemiyordu. Birden aksilendi:

— Sen de ne çok şeyler soruyorsun? Hançer işte...

— Ama bu senin hançerin değil...

— Kimin olursa olsun, sana ne?

— Kızma canım! Merak ettim de...

— Meraklı olmak, hele Rusya'da meraklı olmak hiç de öyle iyi birşey değildir. Meraklı olmaktan ve soru sormaktan vazgeçmeni tavsiye ederim.

Vilyam Mons, akşama kadar günlük işleriyle meşgul oldu. Heyecan içinde işin sonunu bekliyordu.

Akşam üstü, güneş battıktan az sonra Çariçenin bir nedimesi geldi. Ve ona Çariçenin emrini tebliğ etti: Çariçe, akşam yemeğini beraberce yemelerini emrediyordu. Bir saat sonra yemek salonunda bulunmalı idi.

Alman mabeyinci o zaman yeni bir heyecana kapıldı. Yeniden traş oldu. Resmî tören elbisesini giydi. Ve tam vaktinde yemek salonunda bulundu.

Katerina da az sonra salona gelmiştir. O da, sanki resmî ziyafet veriliyormuş gibi, göğsünü yarı yarıya açık bırakan bir tuvalet giymişti.

Yemek masasına oturdular. Hizmetçiler şarap ve yemekleri taşırlarken, Katerina pek neşeli görünüyordu ve sio

öyle konuşuyordu. O günkü at gezintisinden, bilhassa pek ziyade memnun kalmış olduğunu söylüyordu.

Vilyam Mons da onu sakın sakın dinliyor, gerektiği zamanlar, uygun cevaplar veriyordu.

Fakat gözlerini de Çariçenin güzel yüzünden, güzel göğüslerinden, bir türlü ayıramıyordu. Onu çıplak iken nasıl kucaklamış olduğunu düşünmek bile kendisini yeniden heyecanlandırıyordu.

Yemekten sonra Katerina onu terasa davet etti. Burada bir şişe şarap ve iki kadehle başbaşa kaldılar. Hizmetçilerin hiçbirisi artık ortada değildi. Önlerinde gecenin karanlığında kapkara görünen ağaçlarla, milyonlarca gümüş çivi çakılmış gökkubbeden başka birşey yoktu.

Bir müddet şundan bundan bahsettikten sonra, Çariçe birdenbire gündüzki olaya döndü.

— O meraklı askere dediğim şeyi yaptın mı?

— Evet Çariçem!

— Derenin ortasma ataydın!

— Öyle yaptım.

— Kan izleri ne oldu?

— Onları da kuru yapraklarla iyice örttüm.

— Silâhını ne yaptın?

— Onları da dereye attım.

— Bu işleri yaparken kimse görmedi ya seni?

— Hiç sanmam. Yoksa akşama kadar mutlaka bir ses çıkardı.

— Doğru... Becerikli adamsın!

— İltifatlarınıza çok teşekkür ederim Majeste!

— Benim hançerim nerede?

— Yanımda... Takdim edeyim!

— Ver!

Vilyam Mons, hançeri Katerina'ya uzattı. O da tounu alıp yanındaki etajerin üzerine bıraktı:

— Askerin kaybolduğunu anlayan arkadaşları onun kaçtığını sanacaklar...

— Geçen ay da böyle bir şey olmuştu... İki asker kaçmışlardı da sonradan silâhlarını Petrograd'da bir silâh çıya satarken yakalanmışlardı. Bunun için de neden aynı şeyi düşünmesinler?

— Ceset çıkmaz değil mi?

— Hayır, buna imkân yok...

— Acaba bizi gözlüyor mu idi dercin?

— Muhakkak surette gözlüyordu. Çünkü bani görür

511

görmez kaçmağa başladı. Suçlu olmasaydı kaçır mıydı? Onu güçlükle yakaladım ve yanınıza getirmeğe muvaffak oldum. Dediğim gibi suçsuz olsaydı bu şekilde kaçmağa sebep yoktu.

— Ben de gözlerinden onun suçlu olduğunu hemen anlamıştım. Ne ise, bu bahsi kapatalım! Kendisine ait olmayan şeylere burnunu sokmağa kalktı ve cezasuu gördü. Başka türlü davranamazdım. İşi bu şekilde bitirmeğe mecburdum.

— Anlıyorum Çariçem!

— Ne güzel gece değil mi?

— Evet! Harikulade... Bilhassa bu gecede sizin de bulunmanız onun manasım ve kıymetini kat kat yükseltiyor.

— Devam et! Bana gecelerin ve aşkın güzelliğini anlatan şiirler oku!

— Emredersiniz!

— Biraz da yanıma yaklaş!

İçtiği bol şarap, Çariçenin güzelliği ve bu harikulade dekor, yakışıklı Almanın aklını başından almıştı. Sonra Katerina'nın o gün kendisine göstermiş olduğu yakınlığı da unutamıyordu. Çariçe kendisini kurtarmış olduğu için onu ne şahane bir şekilde mükafatlandırmıştı.

Hiç bunu unutabilir miydi?

Elbette unutamazdı...

Ve birden aklına birşey geldi:

Çariçenin fevkalâde bir şekilde yüzme bildiği:

Bunu gözleri ile görmüş değildi. Fakat Çar bir yıl önce bir konuşma sırasında bunu açıklamıştı. Bir gölde Katerina ile yapmış olduğu yarışı nasıl kaybettiğini bütün tafsilatıyla anlatmıştı.

Bunu nasıl olmuştu da düşünmemişti.

Peki ama, Çariçe ona neden yüzme bilmediğini söylemiş ve suya gırçıplak girdikten sonra, sanki boğuluyor-muş gibi yaparak kendisini imdada çağırmıştı?

Bu soruya bir cevap bulamıyacak kadar budala değildi.

Her şey, bir hakikati apaçık ortaya koyuyordu.

Katerina kendisinden hoşlanıyordu.

Hepsi bu kadar!

Bunları düşünmek A?man gencine bir kat daha heyecan vermiş ve hemen Katerina'nın önünde diz çökerek, *>r> çok sevdiği bir şiiri okumağa başlamıştı:

, — .-» .->wsjiu.iiui ucıııı iv-1-" ujuc uuyuiv uij.

512

«Gel sevgilim!

Gözlerimde aşkın alevini gör, Ve kanunsuz bir aşkın; Kanundan kuvvetli bağını or. bir gece bu... Ele geçmiş, Korkusuz, sakın, hür; Aşk içinde yaşa, saltanat sür... Dür bir mendil gibi gönlümü; Birlikte götür!...» (1) *

Güzel bir şiirdi bu...

Vilyam Mons'un ağzında, bir kat daha güzelleşiyordu.

Şimdi Katerina'nın parmakları, Vilyam'ın sarı saçlarını karıştırmağa başlamıştı.

Alman, aynı elin daha o gün bir askeri nasıl öldürmüş olduğunu düşününce ürpermekten kendini alamadı.

Katerinaise duygulanmıştı:

— Çok güzel şiir okuyorsun Vilyam! dedi. Böyle güzel sözler dinlemeğe o kadar hasretim ki...

— Çariçemin bu iltifatları benim için en büyük mükâfattır.

— Seninle yalnızken bana Çariçe deme!

— Ne diyeyim efendimiz?

— Katerina da deme! Bunu da sevmiyorum. Bu ismi bana Ruslar taktılar... Bana sadece asıl adım olan Marta diye hitap et!

— Emredersiniz Marta, ne güzel isim!

— Sen de, ben de bu memleketin yabancısıyız. Onun için aramıada samimî olmağa mecburuz. Birbirimizi korumalıyız!

— Sizin gibi bir koruyucum olması bana yeter!

— Ne kadar uğraşsak, ne kadar gayret sarf etsek Ruslaşamayız biz... Onlar kadar kaba, onlar kadar basit, onlar kadar cahil olmak için, ancak onların arasında doğmak, onların arasında büyümüş olmaz lâzım...

— Çok doğru!

— Ama, kaderlerimiz bizi buraya göndermiş. Hayatımızı burada kazanıyoruz. Onlara boyun eğmeğe mecburuz.

(I) Tercümesi zor olan Molls un şiiri yerine; mânası uygun cfâ- bit Tiric şairinin şiirini buraya aldık.

— Doğru!

— Yıllar var ki güzel bir söz işitemedim. Çarın ne kadar kaba, ne kadar ölçsüz olduğunu biliyorsun!

— Evet!

— Kaba sözler ve küfürler duymaktan kulaklarım pas tuttu. Çara birkaç defa şiir ve edebiyattan bahsetmek istedim. Dinlemedi bile... Onu yalnız silâh, gemi ve fabrika ilgilendiriyor. Başka bir şey yok onun dünyasında...

— Anlıyorum.

— Hele bir kadın ruhunu anlayabilmekten o kadar uzak ki... Onun için kadın, sadece erkeklerin o bitmez tükenmez şehvet hislerini tatmin etmeğe yarayan bir â-let... Kendilerini tatmin ettiler mi, kadına bir tekme atmak lâzım gelir. Kadınların da zevkten nasiplerini almaları gerektiğini asla düşünmüyor bu Ruslar... Kadını şehvetleri için basit bir âlet olarak düşünüyorlar. Halbuki kadın, her şey den önce sevmek ve sevilmek ister. O, her şeyden çok şefkate muhtaçtır.

— Şüphesiz! Sizin bedbaht olduğunuzu düşünmek beni bedbaht ediyor.

— Fakat hakikat budur. Dünyada benim kadar hiçlik içinde yaşayan bir kadın yoktur.

— Siz ise aşka ve tapılmağa çok lâıksınız...

— Neye yarar?

— O kadar güzelsiniz ki, aşk denilen şey insanlar tarafından bilinmeseydi, sizi görenler, sizi tanıyanlar bunu icat ederlerdi. Harikulade güzelsiniz! Yemin ederim ki yeryüzünde sizin kadar güzel bir başka kadın yoktur. Hele bugün vücudunuzu da gördükten sonra bunun aksini iddia edecek olana şaşarım ancak...

— Sahi! Az kalsın boğuluyordum. Beni kurtardın. Bu fedakârlığınızı asla unutacak değilim!

— Buna karşılık gördüğüm mükâfat asla ödenemez! Bunu olduğu gibi söylemekten asla çekinecek değilim!

— Gitgide hoşuma gidiyorsun Vilyam!

Katerine yine daldı. Sonra yeniden ağır ağır konuşmağa başladı:

— Ben küçükken sanırdım ki, bir genç kızın aşkı bulması için sadece güzel olması ve budala olmaması yeter.. Güzel olduğumu biliyordum. Budala da değildim. Ama istediğim aşkı bir türlü bulamadım. Hep genç ve yakışıklı bir âşğım olmasını isterdim. Bir sevginin göğsümü

514

alev alev yakmasını, yakışıklı bir gencin rüyalarına gir-' meşini, hep onu düşünmek isterdim. Bu genç de beni sevecekti. Bana tatlı aşk kelimeleri fısıldayacaktı. Ve ben bunları dinlerken ne kadar mes'ud olacaktım. __?!

— Ama olmuyordu işte... Hayat beni hep başka taraflara doğru insafsızca sürükleyip duruyordu. Karşıma hep benden daha çok yaşlı, incelikle en ufak ilgisi olmayan insanlar çıkıyordu. Bunların istedikleri şey hep ayın idi. Şehvet! Ben ise aşkı arıyordum. Bilmem ki beni anlıyor musun Vilyam?

— Anlıyorum, çok iyi anlıyorum.

— Aradan uzun yıllar geçtikten sonra aşkı bir defa daha bulduğumu sandım. Yok, hayır... Yanlış söyledim. Kader bir defa daha karşıma kendisini hakikaten sevebileceğim bir erkek çıkarmıştı. Ama onunla sevişebilecek pek az vaktim vardı. Yollarımız birbirinden o kadar ayrı idi ki... İki yıldız gibi, çok kışa bir zaman için yan yana gelmiştik. Sonra o da, ben de yollarımızda ve bir daha birbirimize asla rastlamamak üzere ilerliyerek birbirimizden ayrıldık... Onun kim olduğunu biliyor musun?

— Kim?

— Bir Türk... Baltacı Mehmet Paşa!

— Ya!

— Onunla münasebetlerimiz hakkında hiçbir şey duymadın mı?

— Kulağıma bir şeyler geldi. Fakat ben bunlara basit bir dedikodudan fazla bir değer vermedim.

— Hepsı hakikattir. Onu sulh yapmaya ben razı et-üm.

—?! _

— Böylece Çarı da, Rusyayı da kurtardım. Bunu yapmağa karar verdiğim zaman, çok zor bir işe girişmiş olduğumu sanıyordum. Türk veziri hakkında hiç bir bilgim yoktu. Onu kaba, saba sert bir erkek gibi düşünüyordum. Fakat onu görünce, onu tanıyınca, böyle düşünmekle ne büyük bir hataya düşmüş olduğumu anladım.

— Hangi dille konuştunuz?

— Biraz Rusça biliyordu, önce bir tercüman vardı aramızda... Sonra ona ihtiyacımız kalmadı.

— Nereden öğrenmiş Rusçayı?

— Osmanlı sarayında, sonradan müslüman olmuş

515

her milletten adamlar varmış. Bunların birinden öğrenmiş.

— Anlıyorum.

— Türk veziri ile konuşurken, gözümün önünde yepyeni ufuklar açıldı. Bir Türkün bu derece bilgili ve aynı zamanda da ince oluşu beni fena halde şaşırtmıştı. Gayet tesirli, iri siyah gözleri vardı. Kuvvetli bir erkekti. Ve dosdoğru idi.

—?!...

— Ağzından çıkan herhangi bir sözü, ne bahasına olursa olsun yerine getirmeğe azimli bir adam... Bu doğruluk bizlerde yoktur. Avrupalı devlet adamları, her gün vermiş oldukları sözden caymak için fırsat gözlerler. Ve bu şekilde davranışı bir zekâ sayarlar.

— Diplomatlık biraz da bu değil midir?

— Şüphe yok ki öyledir: Ve Türk veziri bana vermiş olduğu sözden pekâlâ dönebilirdi; fakat dönmedi. Aleyhinde olduğunu bile bile, bana karşı sonuna kadar mert davrandı. Bunu itiraf etmekten asla çekinecek değilim. Belki çok kötü tiir diplomattı. Fakat çok mert bir erkekti.

—Evet!

— Herhangi bir kadının rahatça güvенеbileceği, hayatının sonuna kadar bağlanabileceği sevebildiği kadar sevebileceği bir erkekti.

—?!...

— İşte, hayatımda karşılaştığım ve kendisini sevebileceğim erkek o idi. Ama kaderlerimiz o kadar uzak çizgiler üzerinde çizilmişti ki, ayrılmağa ve bir daha da birbirimizi asla görmemeğe mahkûmduk.

— Onun ne olduğunu biliyorsunuz değil mi?

— Evet! O, bizimle sulha razı olduğu için mutlak surette yerinden atılacağını biliyordu. Hattâ daha başka şeyler de düşünüyordu. Padişahın kendisini idam ettirebileceğini bile hesapladığı muhakkaktı.

— Sadece bir adaya sürülmüş...

— Evet! Biliyorum. Sonra da ondan hiçbir haber gelmedi. Belki de sürülmüş olduğu adada ölmüştür.

— O kadar yaşlı mı idi?

— Değildi ama, onun yaradılışındaki erkekler, yüksek bir mevkiden aşağı bir mevkie düşmeğe dayanamazlar. Gururları buna meydan vermez. Başlarına böylesine 1 '•• felâket geldi mi, kısa zamanda erirler, bitirler... Gu-

516

rurları onları için için yer, tüketir. Onu cezalandırdığı için Osmanlı Padişahına ve bütün Türklere benim de sonsuz bir hincim var. Artık ben de bütün Ruslar gibi Türk düşmanıyım. Ruslarla tek anlaştığım duygu da bu Türk düşmanlığıdır.

Ufak bir sessizlik oldu. Katerina'nın adetâ gözleri dolmuştu. Bütün duyguları uyanmıştı.

Sonra içini çekerek devam etti:

— Ona muhakkak ki en büyük kötülüğü yaptım. Bunu açıkça itiraf ediyorum. Onu ölüme kadar sürükledim. Kadınlık silâhımı ona karşı en büyük insafsızlıkla kullandım. Ve o, buna mağlûb oldu. Ama buna mecburdum. Bunu yapmadığım takdirde biz mahvolacaktık.

— Rusya'ya tarihin en büyük iyiliğini yaptınız... Çar da ve yanındakiler de bunu biliyorlar.

— Evet.. Ne olup bittiğini, Baltacı Mehmet Pasa ile aramızda neler geçmiş olduğunu pek bildikleri yok. Yalnız tahmin ediyorlar.

— Çar size bir şey sordu mu?

— Sordu diyemem... Zaten ne o bana birşey sorabilecek halde idi; ne de ben ona birşey söyleyebilecek halde idim. O sıralarda Çar müthiş bir paniğe kapılmıştı. Hattâ intihar etmeyi bile düşünüyordu. Neyse, bu bahisleri kapatalım Vilyam! Dünyada hoşuma giden bir erkek daha vardı. Ama ondan hiç bir yakınlık görmüş değilim. Ve öyle sanıyorum ki, dünyada onun ayarında bir ikinci erkek yoktur.

— Ne bakımdan?

— İnatçılığı ve irade kuvveti bakımından.. Sana şunu söyleyeyim ki, bu erkek, şu anda benim en büyük düşmammdır.

— Ya!

— Kendisine alabildiğine güvenmek istediğim halde bunu hakaretle reddetti. Bir kadın için bunun ne korkunç bir şey olduğunu düşünüyor musun?

— Dünyanın en aptal erkeği imiş.

— Evet aptaldı. Fakat aptal olması, kendisine karşı duyduğum o büyük düşmanlık hissini asla ortadan kaldıramaz.

— Kim olduğunu söylemenizde bir mahzur var mı?

— Hayır... O da bir Türktü. Ama yaradılışları bakımından Baltacı Mehmet Paşa'dan ne kadar uzaktı.

517

— Dilsiz...

— Dilsiz mi?

— Biz onu böyle bilirdik. Ası adı Ahmet'miş. Ama bize dilsiz olduğunu yutturmuştu. Çarın muhafızı idi...

— Türk casusu değil mi? Evet, böyle birşeyler duymuştum.

— Hiçbirimiz onun dilsiz taklidi yapmakta olduğunu düşünememiştik. Bu yüzden de onun yanında bütün devlet sırlarım rahat rahat konuşurduk. O da bunları öğrenir, Türklere bildirirdi.

— Herhalde büyük bir mükâfat görmüştür.

— Orasını bilmem... Fakat bize büyük kötülükleri dokundu. Ama ben en çok onun bana hakaret etmiş olmasını unutamıyorum. Ona en çok bu yüzden düşmanım!

— Elinize geçmesin!

— Ah geçse! Fakat nerede? Kimbilir dünyanın hangi tarafmdadır.

— Gözü pek bir casusmuş!

— Çarın bir sefer hayatını da kurtardı. Onun için Çar ona pek ziyade güvenirdi. Bize ihanetini öğrendiği zaman da bu yüzden ona pek kızmadı.

— Garip şey!

— İleri sürdüğü söz de şu: Türk olduğuna göre ve iki memleket arasında savaş hali bulunduğu göre elbette kendi memleketine hizmet etmek istiyecemmiş.

— Çarın düşünceleri zaman zaman o kadar şaşırtıcı oluyor ki...

— Deli olduğu için bunda şaşacak bir taraf yok...

— Evet, deliliğe yakın davranışları oluyor. Fakat Çardır.

— Biz de deminden beri nelerden bahsediyoruz. Şöyle yanıma otur da bana şarap ver!

— Emredersiniz!

— Sen de bardağını doldur!

— Başüstüne! Şerefimize içiyorum! Başları iyiden iyiye dönmüştü.

O zaman Katerina, tombul elini Almanın eli üzerine koydu:

— Kendisinden hoşlanabileceğim bir erkek de sensin Vilyam! dedi.

Mabeyinci hemen iki eliyle Çarıçenin elini dudaklarına götürerek öptü:

tîî sözünüz benim için öyle büyük bir kıymet

1 c I 3r. e d b

n n

b k

Ş]

d

rr

518

taşıyor ki, şu anda dünyanın en mes'ud insanı olduğumu itiraftan çekinecek değilim! Bu bahtiyarlık bu kul için, yeter ve artar bile...

— Hoş bir erkeksin! Şeni ne kadar zamandanberi tetkik ediyorum. Dürüst ve sadıksın. Sır saklamasını biliyorsun. Gönlümdeki boşluğu seninle doldurmayı düşün düm!

— Alanım! Acaba böyle bir lûtfâ lâıyk olmak için ne yaptım?

— Benim âşıkım olacaksın Vilyam. Fakat bu işin hiç de kolay olmadığını bilmelisin!

— Her zaman emrinizde olacağım. Ölmemi emredecek olsanız bile asla gözümü kırpacak değilim.

— Ne kadar zamandır yanımızdasın. Bu bakımdan beni tanımış olman lâzım. Ben âşığım olacak erkekten, tam ve mutlak bir sadakat ve itaat beklerim.

— Hiçbir köpek sahibine benim size bağlı olacağım derecede bağlı olamayacaktır.

— Bana itaatli ve bana bağlı kaldıkça, bundan en çok kazançlı çıkacak yine sen olacaksın! Konuşmamız başında da söylemiş olduğum gibi, ikimiz de buranın ya-bancısıyız. Seni hiç kimse benim kadar koruyamaz.

— Bunu biliyorum efendimiz!

— Ve ben son derece kıskanç bir kadınımdır da... Bunu da söylemeliyim. Bak henüz aramızda hiç bir şey yok! Benim âşığım olduğun müddetçe, başka bir kadınla düşüp kalkmana asla razı olamam.

— Ömrümün sonuna kadar hiç bir kadının yüzüne bakmıyacağıma mukaddes haç üzerine yemin ediyorum.

— Bunu tahmili ederim. Yoksa, dediğim gibi, seni seçmezdim. Ama, bir gün gelir, belki bu yeminini unutursun!

— Unutacak olursam beni öldürün!

— Bunu yapacağım da...

Katerina bu sözü çok sakın ve munis bir eda ile söylemişti. Fakat kelimeler ağzından yılan ısılığını andıran bir ahenkle çıkmıştı.

Vilyam, gayri ihtiyari ürpermiş ve nasıl bir işin içine girmekte olduğunu biraz da dehşetle hissetmişti.

— Henüz verdiğin sözden dönebilecek vaktin var. Belki deminki yemini acele ile yaptın. Bunu geri almana win veriyorum. O zaman seninle bütün konuşmaları:

519

mızı, ben kendi hesabıma rahatça unutabilirim. Sanki bütün bunları hiç konuşmamış gibi oluruz.

— Hayır! Deminki yemini asla acele ile yapmış değilim. Siz bana cennetin kapılarını açmak lûtfunda bulunurken, ben nasıl olur da başka bir şey düşünebilirim?

— Demek şartlarıma razı oluyorsun?

— Kim cennete gitmeğe razı olmak istemez ki?

— Söylemiştim. Çok kıskanç bir yaradılışım var. Segeceğim âşığı, hiç bir şekilde başka kadınlarla paylaşmak istemem.

— Başka kadınlar da ne demek? Sizden başka kadın var mı yeryüzünde?

— Verdiğin cevap hoşuma gitti.

— Benim için, yalnız ve yalnız siz olacaksınız. Benim için yalnız ve yalnız siz varsınız!

— Son sözün bu mu?

— Evet, budur!

— Bu kararından dönmemeni tavsiye ederim. Şimdi şu masadaki hançerin artık lüzumu kalmadı. Eğer yeminini geri almağa kalksaydım, onunla seni öldürecektim. Hançeri kaldır oradan!

Vilyam, o zaman yeniden ürpermekten kendisini alamadı. Ölümün bu kadar yanından geçtiğini tahmin etmiyordu.

Yerinden kalkarak hançeri aldı. Katerina:

— Onu yatak odama götürerek toaşucuma bırak! dedi. Sonra hizmetçilere de söyle, çekilebilirler. Bizi rahatsız etmesinler!

— Emredersiniz!

Vilyam Mons yerinden kalktı. Titreyen eliyle hançeri aldı ve dışarı çıktı.

SON

Bu son bir Başlangıçtır.

SON... Gerçi SON dedik... Ama... Hayat durmadı... Katerina... Baltacı... Çar... Dilsiz... Tatar... Wilyam Mons yaşıyorlar... İşte bu yaşamaları sırasında geçirdikleri macera nedir?... Bu dehşet verici macera... KATE-RİNA'NIN GÖZ YAŞLARI adlı eserdir. Mutlaka okuyunuz.

MİNNE r Sa

520

Kitabın Adı

1) KUKLA KADIN (

2) NEHİRDEN GEL —

HALK KİTAPLARI DİZİSİ

Üstad MURAT SERTOĞLU'NUN ŞAHESERLERİ. Bu eserler memleketimizde en beğenilen, en çok satılan kitaplarıdır.

1250 Kr.

1250 Kr.

3) 12 İMAM (Cilt i)

4) 12 İMAM (Cüt II)

5) KATERİNA'NIN GÖZ YAŞLARI (Basılıyor)

Meşhur Rus Çarı Deli Petro'nun meşhur KATERİNA'sı. Yükselmek için sevdiklerinin ölüsüne basıp yürüyen, Petro'nun akıl hocası, şeytan, merhametsiz, yalnız ve yalnız sevdiği bir adam için göz yaşı döken şahane kadın.

ŞİİR DİZİSİ: ÜMİT YAŞAR OĞUZCAN'ın

6) TAŞLAR VE BAŞLAR (Yeni Aşk Şiirleri ile) 500 Kr. Sari bu eseri ile sanatının zirvesine ulaşmıştır.

Üstad şairimiz Behçet Kemal Çağlar'ın : Uzun yıllar emek verdiği, sanatının en güzel ve en manalı örneklerini veren* eserleri. Bu eserler için dış memleketlerden ve yurt içinden gelen takdir ve hayranlık mektupları binleri aştı.

7) KÜR'ANI KERİMDEN İLHAMLAR

(Hediyesi) 500 Kr

Bu eser her müslüman Türk evinin, her annenin babanın, öğretmenin, büyüğün gençlere vereceği kitaptır.

8) BENDEN İÇERİ 1500 Kr Behçet Kemal Çağlar'ın bütün şiirleri bu kitapta toplandı. Cılız şiir kitapları karşısında içi ve dışı ile devleşen eser.

-----o-----

MİNNETOĞLU KİTABEVİ Çağaloğlu Meydanı — İstanbul, Tel.: 27 86 80

ı%>ıtt.

Konu No: Kayıt No:

KİTAP CEBİ

Murat Sertoğlu _ Baltacı İle Katerina

Kitaplar, uygarlığa yol gösteren ışıklardır.

UYARI:

www.kitapsevenler.com

Kitap sevenlerin yeni buluşma noktasından herkese merhabalar...

Cehaletin yenildiği, sevginin, iyiliğin ve bilginin paylaşıldığı yer olarak gördüğümüz sitemizdeki

tüm e-kitaplar, 5846 Sayılı Kanun'un ilgili maddesine

istinaden, engellilerin faydalanabilmeleri amacıyla

ekran okuyucu, ses sentezleyici program, konuşan "Braille Not Speak", kabartma ekran

vebenzeri yardımcı araçlara, uyumlu olacak şekilde, "TXT", "DOC" ve "HTML" gibi formatlarda, tarayıcı ve OCR (optik

karakter tanıma) yazılımı kullanılarak, sadece görmeengelliler için, hazırlanmaktadır. Tümüyle ücretsiz olan sitemizdeki

e-kitaplar, "Engelli-engelsiz elele"düşüncesiyle, hiçbir ticari amaç gözetilmeksizin, tamamen gönüllülük esasına dayalı olarak, engelli-engelsiz Yardımsever arkadaşlarımızın yoğun emeği sayesinde, görme engelli kitap sevenlerin

istifadesine sunulmaktadır. Bu e-kitaplar hiçbir şekilde ticari amaçla veya kanuna aykırı olarak kullanılamaz, kullandırılmaz.

Aksi kullanımdan doğabilecek tümyasalsorumluluklar kullanana aittir. Sitemizin amacı asla eser sahiplerine zarar vermek değildir.

www.kitapsevenler.com

web sitesinin amacı görme engellilerin kitap okuma hak ve özgürlüğünü yüceltmek ve kitap okuma alışkanlığını pekiştirmektir.

Ben de bir görme engelli olarak kitap okumayı seviyorum. Sevginin olduğu gibi, bilginin de paylaşıldıkça pekişeceğine inanıyorum. Tüm kitap dostlarına, görme engellilerin kitap okuyabilmeleri için gösterdikleri çabalardan ve

yaptıkları katkılardan ötürü teşekkür ediyorum.

Bilgi paylaşmakla çoğalır.

Yaşar MUTLU

İLGİLİ KANUN:

5846 Sayılı Kanun'un "altıncı Bölüm-Çeşitli Hükümler" bölümünde yer alan "EK MADDE 11" : "ders kitapları dahil, alenilemiş veya yayımlanmış yazılı ilim ve edebiyat eserlerinin engelliler için üretilmiş bir nüshası yoksa

hiçbir ticarî amaç güdülmeksizin bir engellinin kullanımı için kendisi veya üçüncü bir kişi tek nüsha olarak ya da engellilere yönelik hizmet veren eğitim kurumu, vakıf veya dernek gibi kuruluşlar tarafından ihtiyaç kadar kaset, CD, brail alfabeti ve benzeri formatlarda çoğaltılması veya ödünç verilmesi

bu Kanunda öngörülen izinler alınmadan gerçekleştirilebilir." Bu nüshalar hiçbir şekilde satılamaz, ticarete konu edilemez ve amacı dışında kullanılamaz ve kullandırılmaz.

Ayrıca bu nüshalar üzerinde hak sahipleri ile ilgili bilgilerin bulundurulması ve çoğaltım amacının belirtilmesi zorunludur."

bu e-kitap Görme engelliler için düzenlenmiştir.

Kitap taramak gerçekten incelik ve beceri isteyen, zahmet verici bir iştir. Ne mutlu ki, bir görme engellinin, düzgün taranmış ve hazırlanmış bir e-kitabı okuyabilmesinden duyduğu sevinci paylaşabilmek tüm zahmete değer. Sizler de bu mutluluğu paylaşabilmek için bir kitabınızı tarayıp, kitapsevenler@gmail.com

Adresine göndermeyi ve bu isimsiz kahramanlara katılmayı düşünebilirsiniz.

Bu Kitaplar size gelene kadar verilen emeğe ve kanunlara saygı göstererek lütfen bu açıklamaları silmeyiniz.

Siz de bir görme engelliye, okuyabileceği formatlarda, bir kitap armağan ediniz...

Teşekkürler.

Ne Mutlu Bilgi için, Bilgece yaşayanlara.

Tarayan Yaşar Mutlu

www.kitapsevenler.com

www.yasarmutlu.com

yasarmutlu@yasarmutlu.com

yasarmutlu@kitapsevenler.com

kitapsevenler@gmail.com

Murat Sertoğlu _ Baltacı İle Katerina